Manoscritti
Conventi
F
III
672

V.
A

1172 E 3

p ale gratia qui mor... ... sentiq

11 de origine morib9 vita et fine iude scarioti sive proditoris et legenda sci mathie
92 de morib9 vita origine et fine pilati et passione dni
90 de tormentis sci patrici i legenda sua
149 de ab sessione terram quibus dni i passione sci ...
249 de minores sive fr dni
134 de diuisio sci saluatoris i ... crucis
239 de messum ad ... ad ... ab ... sci
249 de volumina ... origine ... seleg...
tatis. sex milia fuisse. i legenda eius ...
de iudeo ... apolis ... fuit signo crucis i exaltatione crucis

Inventar. Catal. S.E.C. Q II—26

¶ Legitur sic in vita sci herici imperatoris
qui cum ... et ... ecclesiis ...
ne simul permansit. dia instigante de quadam
milite uxorem suspectam habuit. que cum ...
tes vomeres ... passibus nudis ...
p ... fecit ... dixit. Dne ...
ab herico et ab ... ita
... ad ... dixit. Virgo
in igne te lavabit ... totum ... ad ...
aut

Porro quicumque est ...

Beda

lex ... criminal
par pena silere veritatem. qui falsum testificavit
i iudicio et ... tum qui ... et datum. ... mar
tirium ... pro taciturnitate delicti.

et alibi ... dix ... ... non dedignavi
nras amonere ...

ysidorus ¶ Ridiculosum ... qui uult ... orbe ...
paulisper dant unicuique minima parte
singulis ... d exiguis ... extincta
et de ... exigui ... est ... tum qui inul
ti erraverunt ... adhuc errant. ... beati sim
pliter nunquam erraverunt

... ipsi ... speratum

[illegible] cost [illegible] cos [illegible]

Sacr[illegible] - materia p[ri]ma - ie[iun]o [illegible]
i tempore - eucaristia sacrat[illegible]
[illegible] ista no[n] e[ss]et i[n]tegra - sancta [illegible] [illegible]

[illegible] sup[er] [illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible] . i . novi
Tipica . i . figu[ra]ta [illegible]
[illegible]factus . i . [illegible]
Sceptru[m] . i . tronu[m] [illegible]
[illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . offe[n]de[n]do
[illegible] . i . no[n] [illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible] tutto [illegible] ambi[tu]
[illegible] . i . [illegible]
nausea . i . [illegible]
medullitu[s] . i . [illegible]
Monarchia . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
Neophita . i . [illegible]
pagina . i . sacra scriptura
a[r]vum . i . ca[m]po
i[n]dissolubile . i . no[n] poterdire
exspirata . i . sp[i]oglata
lugubris . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
pax . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
co[m]ple[illegible] . i . [illegible]
acinus . i . [illegible]
liturgia . i . [illegible]
[illegible] . i . d[en]tro
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
Abba . i . pat[er] [illegible]
Sceptru[m] . i . [illegible] regal[e]
decus . i . honor
[illegible] . i . [illegible]

[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
Corruscu[m] . i . [illegible] arbori [illegible]
[illegible] . i . fermenta [illegible] . i . q[uo]d
[illegible] . i . desideratiua
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
Optio . i . el partito
Fercula . i . [illegible]
papir[us] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . stare
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . legge divina
[illegible] . i . liber [illegible]
[illegible] . i . [illegible]
alveu[m] . i . lectus flumi[ni]s
norma . i . [illegible]
[illegible] . i . magnificauit
[illegible] . i . [illegible] tumescit . i . [illegible]
[illegible] . i . no[n] [illegible]
vades . i . cautio [illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . fata
attrita . i . no[n] fracta ul' [illegible]
[illegible] . i . reguardame
[illegible] . i . [illegible]
Alabastru[m] . i . albarellu[s]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . parv[illegible]
[illegible] . i . [illegible]
[illegible] . i . murmurare
aruspex . i . [illegible]
[illegible] . i . [illegible] manifesto
[illegible] . i . [illegible]

Samonias . i. hoc lamer.
Nathinei . i. h. tua abluebat
vinis . i. monitu
Erumna . i. miseria carnis
Chusi . i. silentium
Scepite . i. almoys
Sabagatias . i. cubita . sive concilia
Albinus vapulat . i. pulsatur . q. loquitur
leone . i. causa . de culpa
tor . i. sen . naton
Satage . i. sollicitare
Emergimentis . i.
Salathos . i. canestri
ad has vinigas . domi . sicut plorarunt
Nuga . i. lebettae sive
Cantaber dabat ad
de . . . i.
Stemmatus . i.
Egregius . i. magnus
Cantabri . i.
pipsima . i.
pueri puelle . i. puelle

ẜ ſiue ẜ

Nullā delictū . tū ſuā . tū putrid' . tū fetid' . tū . fa ſtidioſū . tū obſcurū . tū pfū . tū [illegible] tū abominabilem [illegible] al tiſſima . q̄ auaritia [illegible] d[illegible] oīa uitia peſſi ma . qr [illegible] ē mat [illegible] oīū malo[illegible] [illegible]

[illegible] carta

[illegible] car[illegible]

[illegible] carta

[illegible]ſ car[illegible]

[illegible] carta

[illegible] ca[illegible]

[illegible]io dñi carta

[illegible] car[illegible]

[illegible] carta

[illegible] carta

Aſſumptio [illegible] uirginis carta

[illegible]

[illegible] carta

[illegible] carta

[illegible] carta

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

C[illegible]

C[illegible]

Cat[illegible]

C[illegible]

C[illegible] pricanus carta

C[illegible] manus carta

C[illegible] carta

[illegible]natus carta

Cecilia uirgo carta

Clemens carta

[illegible]

D[illegible] carta

[illegible] carta

[illegible]io ſci iohãis carta

D[illegible] ca[illegible]

[illegible]phania dñi carta

[illegible] carta

[illegible] carta

[illegible] ſce crucis carta

[illegible] carta

[illegible] carta

Etates ab adā usq ad ultimū dē —

Vixit aūt adam .C. xxx annis genuit filiū ad similitudinē suā. vo
cauitq n̄ ei Seth . octigēti annis genuit q filios q filias q fcī sut dies
adam . q fuit ē ōē tpē q vixit nōgēti xxx q mortuus ē —

Vixit q lamech pat noe septigēti . q lxx vij annis

Vixit aūt noe p diluuiū . ccctis . la . annis q īpleti s̄ oms dies no
gētor lta annor q mortuus ē —

Vixit aūt matussalē nōgēti lx q noue āni q mortuus ē —

Nachor fuit pat thare . thare fuit pat abrā —

Vixit aūt abraā C lxxv āni q habuit duas vxores . s . sara . Cettura
q habuit una ācillā . s . q fuit agar . ācilla sare q fuit mat . ysmael

Vixit aūt sara q fuit vx abrā q mat ysaac . C xxvij ānis q mortua ē . s . a . m
ā q sara q sepulti sut ī agro effron

Vixit aūt ysaac fil abraā . q pat esau q iacob . C lxxx ānis q sepeliuet
eū esau q iacob filij sui .

Fuer filij iacob . xij . s . lia p̄me ācille habuit sex filios . s . Rubē
simeon . leui . iuda . ysachar . q zabulon .

Rachel scdē ācille habuit duos filios . s . ioseph q beniamin ..

Balle t̄cie ācille rachel . habuit duos filios . s . dan . q neptali

Zelpha ācille quarte fuit ancille lie habuit duos filios . s . gad .
q asser .

Hij sut filij iacob q nati sut ī meso potamia sirie

Pag. 351. habentur multa digna scitu chronologice descripta. Ubi etiam de locis, in quibus corpora S. P. Benedicti, et S. Scholasticae sororis eius quiescunt.

Iste liber est sancte camaldulensis heremi. I. C. W. 150.

De aduentu dñi. 3
De sco andrea aplo.
De sco nicholao. 11
De sco ambrosio. 12
De sancta lucia. 12
De sco thoma. 14
De natiuitate domini. 12
De sancta anastasia.
De sancto stephano
De sancto iohe apostolo
De innocentibus
De sancto thoma
De sancto siluestro
De circumcisione dñi.
De epiphania dñi
De sancto paulo heremita. 23
De sancto remigio. 21
De sancto ylario. 22
De sancto machario
De sancto felice inpincis
De sancto marcello.
De sancto antonio
De sancto fabiano
De sancto sebastiano
De sancta agnete
De sancto vincentio
De sancto basilio
De sco iohe elemosinario
De conuersione sci pauli 96
De sca paula
De sancto iuliano
De septuagesima
De sexagesima
De quinquagesima
De quadragesima.
De ieiuniis. iiii. tpr̃
De sancto ignatio
De purificatione bte uirgis.
De sancto blasio.
De sancta agatha.
De sancto vedasto
De sancto amando.
De sancto ualentino
De sancta iuliana
De cathedra sci petri.
De sancto mathia aplo.
De sancto greg. pp.
De sancto longio.
De sancto benedicto.
De sancto patricio
De annuntiatione dñica
De passione dñi
De resurrectione dñi.
De sancto secundo.
De sca maria egyptiaca
De scis tiburtio et ualeriano.
~~De sancto ambrosio~~
De sancto georgio
De sancto marcho euangelista.
De sancto marcellino
De sancto uitali.
De uirgine quadam apud antiochiam.
De sco petro.
De sco philippo aplo
De sancto iacobo aplo
De inuentione scẽ crucis.
De sco iohe an portam latinam.
De letania maiori et minori.

Feb

… sci … et felicitatis … et sci saturnini

aplir

[library stamp]

De ascentione dñi
De missione sp̄s sā.
De sc̄is gordiano et epimacho
De sc̄is nereo et achilleo
De sancto prancratio
De sancto urbano 129
De sancta petronilla.
~~De sancta xp̄ina~~
Iuni De sc̄is marcellino et petro
De sc̄is primo et feliciano
De sancto barnaba ap̄lo
De sc̄is vito et modesto
De sc̄is quirico et iulitta.
De sc̄a marina virgine
De sc̄is geruasio et prothasio
De sc̄o iohe baptista
De sc̄is iohe et paulo
De sancto leone pp̄.
De sancto petro ap̄lo.
De sc̄o paulo ap̄lo.
De septem fratribus
Iul De sc̄a theodora
De sc̄a margarita
De sancto alexio
De sc̄a praxede
De sc̄a maria magdalena.
De sc̄o appollinare.
De sancta xp̄ina v.
De sc̄o iacobo ap̄lo.
De sc̄o xp̄oforo
De septem dormientibus
De sc̄is nazario et celso
De sancto felice
De sc̄is simplicio et faustino
De sancta martha.
De sc̄is abdon et sennen.
De sancto germano ep̄o
De sancto eusebio
De sc̄is machabeis
De sc̄o petro ad uincula.
De sancto stephano pp̄
De inuentione s̄ stephi.
De sancto dominico
De sancto sixto
De sancto donato
De sc̄is cyri. laur. et roma.
De sancto laurentio
De sc̄o ypolito et socus 222
De asumptione bt̄e v.
De sc̄o bernardo
De sc̄o thymotheo.
De sc̄o symphoriano
De sc̄o bartholomeo ap̄lo
De sc̄o augustino
De decollatione iohis bap.
De sc̄is felice et audacto
Sept De sc̄o egidio
De sc̄is sauiniano et sauina
De sc̄o lupo ep̄o 194
De sc̄o mamertino
De natiuitate bt̄e v.
De sc̄o adriano
De sc̄is gorgonio et doroth.
De sc̄is protho et iacincto
De exultatione sc̄e crucis
De sc̄is cornelio et cypriano
De sc̄a eufemia.
De sc̄o matheo ap̄lo

[illegible marginal note] ... legenda sancti sebastiani. 26

266
De sancto mauritio et socijs
De scā iustina virgine. 26[illegible]
De scīs cosma et damiano 270
De scō forseo epō
De scō michaele archang.
De scō ieronimo. 278
De scō remigio 281
De scō leodegario 282
De scō francisco. 363
De scā pelagia 282
De margarita dcā pelagia 283
De scā tarsi. 283
De scō dyonisio et soc. 284
De scō Calixto pp. 287
De scō leonardo 288
De scō luca euāg. 290
De scīs grisanto et daria. 293
De .xi. milibꝫ vginū. 298
De scīs symone et iuda 296
De scō quintino. 299
De scō eustasio
De festiuitate oīū scōꝝ
De cōmemoratione oīū fid.
De .iiii. coronatis
De scō theodoro
De scō martino
De sancto bricio.
De scā cecilia
De scō clemēte.
De scō grisogono
De scō saturnino
De scā katerina
De scō iacobo intciso.
De scō pastore abbe.
De v̄sione scē katerine. 341.
De scō iohē grisostimo. 368.
De scō iohē abbe. 337.
De scō arsenio abbe
De scō moyse abbe 338
De scō agathon abbe 339.
De scīs balaam et iosaphat.
De scō pelagio pp.
De dedicatione eccle.

Incipiunt legendę scōꝝ. De aduentu.

Uniuersum tēps p̄sentis uite in .iiii. distinguitur. s. In tempus deuiationis. Renouationis siue reuocationis. reconsiliationis et peregrinationis. Tempus deuiationis fuit ab adam. s. a quo deuiauit a deo. et durauit usque ad moysen. Et hoc tempus repsentat eccā a lxx.a usque ad pascha. vnde et tunc legitur liber genesis in quo ponitur deuiatio primorum parentum. Tempus renouationis siue reconsiliationis reuocationis incipit a moysen et durauit usque ad natiuitatē xpi in quo homines p prophetas ad fidē reuocati sunt et renouati. Et hoc tempus repsentat eccā ab aduentu dnī usque ad natiuitatē x. vnde tunc legitur ysaias ubi de hac reuocatione aperte agitur. Tēps reconsiliationis est tēps in quo p xpm sumus reconsiliati deo. et hoc tempus repsentat eccā a pascha

usque ad pent᷑ vñ ⁊ tūc legit᷑ apoc᷑.
ubi plene agit᷑ de missio huiꝰ
reconsiliatōnis. ¶ Tempꝰ pe
rēgrinatōnis ē tempꝰ p̄sentis vi
te in quo peregrini ⁊ impugnati semꝑ
sumꝰ. ⁊ istud tempꝰ repsentat ec
clesia. ab oct᷑ pent᷑ usque ad aduē
tum. vñ ⁊ tūc legunt᷑ libri
regū ⁊ mach᷑. in quib; de mul
plici pugna agit᷑ ꝑ q̄m nīa spū
alis pugna signat᷑. ¶ Tempꝰ
aūt illud qd̾ a natale dm̄i usque ad
lxx.ᵃ ꝑtim continet᷑ sub tp̄e reco
siliatōnis qd̾ ē tempꝰ letitie. s.
a natale usque ad oct᷑ ephye. ꝑti
sub tp̄e peregrinatōnis. ab oct᷑
ephyꝰ. usque ad. lxx.ᵃ ⁊ postest ac
cipi h̾ q̄druplex tp̄m uāiatō
¶ Primo penes. iiii. tp̄m disti
tōnes. ut vernis repsentat ad
primū. Ver ad sc̄dm. Estas
ad .3.ᵐ Autūpnus ad .4.ᵐ Et cō
apꝑatōnis satis patꝑet. ¶ Se
cundo penes. iiii. diei ptes. ut
nox refert᷑ ad primū. Mane ad
sc̄m. Meridies ad tciū. Vespa ad
4.ᵐ Licet aūt p̄ius fuit deuiatō
q̄ renouatō. Tamē ecc̄a oīa offi
cia sua pōt incip̄ in tp̄e renoua
tōnis q̄ deuiatōnis. i. in aduen
tu pōq̄ in lxx.ᵃ ⁊ h̾ duplici rōne
¶ Primo ne uideat᷑ incipe ab
errore. tem ē rem ⁊ rīo sequit᷑
ordinē tp̄is sic ⁊ euāl scīpꝰ faciūt
¶ Scd̾o q̄m ꝑ aduentū x̄ oīa re
nouata s̄ ꝑp̄ qd̾ ⁊ tempꝰ istud d̾r
renouatōnis. apoc᷑. iii. ecce ego
noua facio oīa. ¶ Congrue g̾
in hoc tp̄e renouatōnis ecc̄a oīa
offic̄a sua renouat. vt g̾ ordo tp̄is
ab ecc̄a distinct᷑ ꝑuet᷑. ¶ Primo
agem᷑ de festiuitatib; que occū
runt infra renouatōis q̄ tp̄e
repsentat ecc̄a ab aduentu usque
ad natiuitatem dm̄i. ¶ Scd̾o de
illis que occurrūt in fra tempꝰ.
qd̾ ꝑtim ɔtinet᷑ sub tp̄e reconsili
atōnis. ꝑtim sub tp̄e peregrinatō
nis. qd̾ tp̄e representat ecc̄lia
a natiuitate usque ad lxx.ᵃ ¶ 3.
de illis q̄ occurrūt in fra tempꝰ
deuiatōnis. q̄ tempꝰ repsētat
ecc̄a. a lxx.ᵃ usque ad pasca. ¶ Quar
to de illis que occurrūt inf᷑ tp̄e
reconsiliatōnis q̄ tp̄e repsen
tat ecc̄a. a pasca usque ad oct᷑ pen
tec᷑. ¶ Quinto de illis que
occurrūt in fra tp̄e peregrinatōis
qd̾ tp̄e repsentat ecc̄a ab oct᷑ pē
tecost᷑ usque ad aduentū.

De aduentu dm̄i.

Aduentus dm̄i ꝑ .iiii. septīas agit᷑ ad signifi
candū qd̾. iiii. ē aduent᷑. s. in
carne. In mente. In morte. ⁊ ad
iudiciū. Vltima ā septima
na uix finit᷑ q̄ scōꝝ glīa que
dabit᷑ in ultīo aduentu nūq̄

cĩnuat᷑ hinc ē ꝙ ꝗ xxiiii xxiu
prime dñice aduentus cõputa
te gl̃ia pri· uiiij· uersus continet
ut pcedos· uiij· aduent᷑ designẽt·
Qs ā ē mag᷑ cõuenīat ꝑcedens
lector attendat· lic; ā sit qdru
plex aduentus· tm̄ eccl̃a sp̃alit᷑
de duplici· s· in carne ⁊ ad iudiciū
uel᷑ memoriā facit· sic̄ in offo ipi᷑
tpis patz· hinc ē ꝙ ad ieiuniū
aduent᷑ ptim ē exultatõis ⁊ p
tim meroris· Nam rõne aduē
tus in carne dr̄ ieiuniū exulta
tõnis· rõne aduent᷑ in iudiciū
dr̄ ieiuniū merroris· Et ad h͛
īnuendū eccl̃a cantat· tūc qda
cantica leticie· ⁊ h͛ ppr aduentū
mie ⁊ exultatõis· qdam uo de
ponit ⁊ h͛ ppr aduentū seuē iusti
tie ⁊ meroris· Circa aduē
tum ꝗ in carne duo uidēi poss᷑·
s· adueniendi oportunitas· ⁊ ad
uentus utilitas· Oportunitas
ueniendi attendi᷑ primo ex pte
hoīs qui primo in lege nature cõuic
tus fuit de defectu cognitõnis
diuine· vn̄ ⁊ tūc in pessimos erro
res ydolatrie cecidit· ⁊ ideo coactus
ē clamāe ac dīe· Illumina oclos meos·
Deinde aduenit lex iubens
mā cõuict᷑ ē de impotēcia primus
clamaret· Non de ē qui imple
at· s; q iubeat· Ibi ē solū m͛ est
eruditus· s; nō apto liberatus·

n͛ p aliq᷑ gr̄am ad bonū adiut᷑·
⁊ ideo coactus ē inuitare ac dīe·
Non dee q iubeat s; q impleat
Oportune ḡ filius di uenit qn
de ignorantia ⁊ impotēcia cõuict᷑ fuit
ne si forte an̄ uenissz hō suis
meritis salutē ascribēt· ⁊ ideo me
dicine gr̄tus nō eēt· Scdo ex
pte tpis qn uenit in plenitudi
ne tpis· Gal· 4· At ubi uenit
plenitudo tpis ⁊c̄· Aug᷑· multi
dicūt qr̄ nō an̄ uenit xp̄s· qr n̄ dū
uenerat plenitudo tpis· moderan
te illo p q facta s̄ tpa· Deniqz ut
uenit plenitudo tpis· venit ille
qui nos liberaret a tpe· liberati aūt
a tpe uentūri sum᷑ ad illā etnī
tatē ubi nullū ē tps· Tercio ex
pte uulneris ⁊ morbi uniuersal᷑
qn̄ ē morb᷑ eēt uniuersal᷑ opor
tunū fuit uniuersalē exhibēi me
dicinā· vn̄ dr̄ aug᷑· Qd tūc
magnus uenit medicus· qn̄ p
totū mūdū magn᷑ iacebat egro
tus· vn̄ eccl̃a p· vii· antiphas que
cantant᷑ an̄ nat᷑ dn̄i ostendit mul᷑
tiplicitatē sui morbi ⁊ a qlibz pe
tit remediū medici· Ān siquid
aduent᷑ filii di in carnē eram᷑
ignorantes sū cecī penis etnis
obligati· sui dy̌ mala ptāī cõ
suetudine iuncti· tenebris obuolu
ti· exules aptā ⁊ expulsi ⁊ ideo qz
indigebam᷑ doctore· redemptore·

libatore· educatore· illuiatore·
ꝯ saluatore· Quia ḡ ignoran
tes eram⁹ ꝯ ideo ab ipo doceri i
digebam⁹· ꝯ ideo statim a prima
antipha clamam⁹· O sapia q̄
ex ore altissimi pdidisti ꝛc̄· veni
ad docendū viam prudentie·
Sꝫ par pdeēt si doceēm⁹ ꝯ nō re
dimeēm⁹· ꝯ ideo ab ipo redimi
postulam⁹ cū in scda clamam⁹·
O adonay ꝯ dux domus isrl
veni ad redimend nos in brachi
o extento· Sꝫ quid pdeēt si eēm⁹
docti ꝯ nō redempti· Si adhuc
p̄ redemptionē detineēm captiui
ꝯ ideo libari petim⁹· cū in tria cla
mam⁹· O radix iesse ꝛc̄· veni
ad liband nos iam noli tar
dare· Sꝫ quid pdeēt captiuis
si eēnt redempti ꝯ libati· Si tn̄
nō dū eēnt ab oī vinclo libati
ut· s· sue potātis eēnt· ꝯ libē
quo vellent ire possent· par
ḡ pdeēt si nos redemissꝫ et
libassꝫ· si tn̄ adhuc vinctos
tenēt· ꝯ ideo ab omībꝫ peccati
vinclis educi petim⁹ cū in
quārta clamam⁹· O clauis
dd ꝛc̄· veni ꝯ educ vinctū ind
domo carcis sedentē in tene
bris ꝯ umbra mortis· Sꝫ q̄
illi qui diu fuer in carcē hn̄t
oclos obtenebratos n̄ clare
vidē poss ideo p̄ absolutionē

a carcē· restat nos illuiand
ut videam⁹ quo lege debeam⁹
ꝯ ideo in· v· clamam⁹· O oriens
splendor lucis etne ꝛc̄· veni
illuīna sedentes in tenebris
ꝯ umbra mortis· Sꝫ si eēm⁹
docti ꝯ ab inimicis penitus
libati· ꝯ illuiati quid valēt
n̄ debēm⁹ saluari· ꝯ ideo duab⁹
seq̄ntibꝫ saluari petim⁹ cū di
cimus· O rex gentiū et c̄·
veni salua hoīez q̄ de limo terre
formasti· Itē O emanuel et c̄·
veni ad saluand nos dns dš nr̄·
In prima aūt petim⁹ salutē
gentiū· vn̄ dr O rex gentiū
ꝛc̄· In s̄a salt iudeor· quibꝫ
dš declarauit legē· vn̄ dr O ema
nuel dux ꝯ legifer nr̄· Utili
tas ā ipi⁹ aduent aduīsis scīs
diūsimod assignat· Ipē nāq
dn̄s· sic p̄ luc· iiij· ff· vij· utilita
tes se venisse ꝯ missum eē testā
dicens· Sps dn̄i sr̄ me ꝛc̄· ubi p
ordinē dic se missū eē ad paup
ꝫ ꝯ solonē· ꝯ ad contritor sana
tonē· ad captiuor libatonem
ad cecor illuiatōm· ad pcor re
missionē· ad totius hūani
gnis redeptionē· ꝯ ad meitor
retributionē· Aug ā ponit ꝫ·
utilitates sui aduent dicēs·
In sō· i· maligno qd hundat n
nasci laborare ꝯ mori· h sunt

mercimonia regionis nr̄e ⁊ ad
tales merces mercator ille descendit
Et q2 omnis mercator dat ⁊ accipit.
dat q̄d h̄t. accipit q̄d nō h̄t. ẋ ī ista
mercatura dedit ⁊ accep̄. Accepit
q̄d h̄ h̄ūdat. s. nasci laborare. et
mori. Reddit ⁊ renasci resurgē. ⁊
in et̄nū regnare. Ideo uenit ad nos
celestis negotiator accipe contu
meliā. ⁊ dare honorē. subire mor
tē ⁊ dare uitā. haurire ignominiā
⁊ dare gl'am. Greg' aūt ponit
.iiii. utilitates siue cās sui aduē
tus dicēs. Studebant oēs superbi
de adā stirpe ꝓgeniti. ꝓspa uite
p̄sentis appetē ad ūsa deuitare.
obꝓbria fugē. gl'a sequi. Uenit int̄
eos incarnat' d's. ad ūsa appetēs.
prospa spnēs. obꝓbria amplec
tens. gl'a fugiens. Ideo ẋ expec
tatus uenit. ueniens noua docuit
docēs. mira exercuit. mira faci
ens. praua tolleremus. B' quoq;
alias ponit dicēs. ēplia morbo mi
sabili. laborami. Nam ⁊ faciles
sumi ad seducend'. ⁊ debiles ad op
and'. ⁊ fragiles ad resistend'. Si
discerne uolumi int' bonū ⁊ ma
lū. decipimi. Si temptami facē
bonū. deficimi. Si conami resi
stē malo. supami. Necc'rius pro
in'd saluatoris aduent'. ut in
nob' ꝑ fidē habitans illūinet cecita
tē nr̄a. ⁊ nobcū manēs adiuuet
infirmitatē nr̄a. ⁊ ꝓ nob' stans
fragilitatē nr̄a. ꝓtegat ⁊ ꝓpug
net. B' Circa s̄m. s. aduen
tū. s. ad iudiciū duo uidenda
ē. s. attendentia iudiē ⁊ concomi
tantia. Antecedentia sunt duo.
s. signa t'ribilia ⁊ anx' falla.
Signa ā t'ribilia p'cedentia ī
iudiē ponūt'. v. lu. xxi. Erūt
signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis. ⁊
in t'ris p'ssura gentiū. p' ꝯfu
so. ma. ⁊ fluc. Tria signa p'a de
t'minant' apoc. vi. Sol f'cs ē nig'
tanq' saccus cilicin'. ⁊ luna tota
ē sic' sanguis ⁊ stelle celi ceciderūt
sup t'ra. Celū ā d'r h' aereū. et
stelle uocant' a sub que h̄nt si
militudinē stellar. Et dicūt stel
le cadē de celo s̄m uulgi oppio
nē qū a sub descendit. Unde ⁊
sc'ptura ꝯformat se coī m' loqn
di. Tūc aūt maxie fiat talis
imp'ssio. q2 ignea q̄litas h̄ūda
bit. ⁊ h' faciet d's. ad timorē p'cor
De. iiii. signo q̄d erit p'ssura
ī t'ris. leg' math. xxiiii. erit t'c
t'ribulatio q̄lis nūq' fuit ab in
itio mūdi ⁊c. H' signū. s.
confusionē maris q̄dam existi
mant ēē q' mare cū magno f
ragore ꝓibit ap'stina q̄litate
s̄m io apoc. xii. ⁊ mare iam nō ē
ul' s̄m alios ille sonit' erit. qn
nō sit mag' fremitu. xl. cubitis

ō montes eleuabr̄. Hec aūt in
annalibꝫ ebreoꝝ inuenit. xv. sig̃a
p̄cedentia iudic̄. s; utrū ꝯtinue
futura sint an intpolatim nō
exp̄ssit. Prima die erigꝫ se
mare. xl. cubitis sup altitudinē
montiū stans in loco suo quasi
si murꝰ. Secūda tm̄ descendet
ut uix possit uideri. Tertia
marina belue apparentes sup ma
re dabūt mugitū usqꝫ ad celū.
ꝯ eoꝝ mugitus solus deꝰ intelli
get. Quarta ardebit mare et
aq̄. Quinta arbores ꝯ h'be dabūt
rorem sanguineū. In hac ē quīta
die ut aliī asserunt oīa uolatilia
celi ꝯgregabunt in campis unū
q̄q; genꝰ in ordine suo ṅ gustā
tia ṅ bibentia. s; in metū aduent
iudicis formidantia. Sexta
ruent hedificia. In hac ē. vi. die
ut dr̄ flumina ignea sgent.
ab occasu solis ꝯtra faciē firma
menti usq; ad ortū ꝯcurentia. Sep
tima petre ad inuicem collident ꝯ i
.iiij. ptes scindent ꝯ unaq;q; ps
ut dr̄ collidꝫ alterā nesciet q̄s
hō sonū illū. s; tm̄ deus. Viij.
fiet g̃nalis terremotꝰ qui adeo
erit magnꝰ ut dr̄ qd nullus homo
nullumq; aīal stare poterit. set ad
solū oīa psternent. Nona eq̄
bit tra ꝯ oēs montes ꝯ colles in
puluerem redigent. Decima exibūt

hoīes de cauernis ꝯ ibūt uelud
amentes ṅ mutuo ē loqui poterūt.
.xi. surgent ossa mortuoꝝ ꝯ
stabunt s' sepulcra. Oīa ē sepul
cra ab ortu solis usq; ad occasum
aperient ut mortui exire ua
leant. .xij. cadent stelle. oīa
ē sydera errantia ꝯ statōnaria sp
gent ex se igneas comas ꝯ utiq;
tr̄ ualde g̃rabant a sub. In hac
ē xij. die dr̄ q' oīa alia ueṅent
ad campos mugientia ṅ gu
stantia ṅ bibentia. .xiij. mori
ent̄ uiuentes ut cū mortuis re
surgant. .xiiij. ardebit celum
ꝯ tra. .xv. fiet celum nouū
ꝯ tra noua ꝯ resurgent oēs.
Secūdm q' p̄cedꝫ iudiciū erit antix̄
fallacia. Nā ei omis decipe con̄a
bit. iiij. modis. Primo p cal
lidam psuasionē. Mentiet ē p̄sua
dere ꝯ ex scriptura firmare se esse
messiā in lege pmissū. Vñ et
legē x̄ destruet ꝯ suā statuet.
ps. Constitue dñe le. la. sr̄ eos
ꝯc. glo. i. antix̄. legis p̄ue la
torē. Dañ. xi. ꝯ dabūt abhoīna
tōnē ꝯ desolatōnē templi. Glo.
Antix̄ in templo di sedebit q̄si
deus ut legē di auferat. Secdo
p miracloꝝ opatōnē. ij. ths. ij. Cui
aduentꝰ erit sm̄ opatōm sa. ī oī
u'tute signis ꝯ p̄digiis mendacibꝫ.
apoc. xiij. fecit signa ut ē ignem

facie͂t de celo ignem descende͂ glo.
ut aplis datus ē sp̄s in sp̄e ig͂s
ꝯ illi dabu͂t sp̄m malignū in sp̄e
ignis. ¶ Tercio p donoꝝ largitōe͂
dan. xi. dabit eis potentiā in mul
tis ꝯ terram diuidet gratuito. glo. an
ticristus deceptis multa donabit. et
terram suo exercitui diuidet. Quos
ē suo terrore subiugare nō poterit
auaricia subiugabit. ¶ iiiᵒ. p mi
raculoꝝ illatōne͂. dan. viii. s. q͂m ē
dī pōt uniu͂sa uastabit. Item gg̃
loquens de antixᵒ. Robustos quippe
interficie͂t cū eos qui mente inuicti s͂
corꝑe uic͂t. ¶ Concomitan͂ a iudi
ciū eī pla. ¶ Primū ē discepta
tō iudicis. Iudex ē in ualle͂ iosa
phat descendet. ꝯ bonos adextris et
malos asinistris statuet. Et eciam
dū ē in loco eminēti cū futur͂. ut
oīs possint eū uide͂. Nec intellīd
ē q͂d oēs int͂ illā uallīculam inclu
dant͂ q ē h͂ ē puerile ut d͂ ie͂. Sꝫ q͂
eī ibi ꝯ in locis circūadiacentibꝫ.
Inꝑua a t͂ra in nūalb͂lia milia hoi
nū eē possit. mare q͂ū ꝯstringunt͂.
Et si nece͂ fuīt electi erūt in aere
corꝑoꝝ agilitate. dampnati ꝯ eē
potiunt diuina suspendere uirtute.
Et tūc iudex decertabit cū malis
ꝯ eos p opibꝫ mīe q̄ nō hūerunt
obiurgabit. Et tūc sic se oēs plan
gent s͂m q͂d oᵗ esse dicēs. plan
gent se iudei uidentes uiuētem
ꝯ uiuificantē q̄ q͂ī hoīeꝫ mor
tuū existimabant. ꝯ conuinci
entes se eoꝝ uulnāto scel͂ suū
denegare nō potiunt. Plangent
ꝯ gentiles qui uariis disputatō
bꝫ phōꝝ decepti irronabile͂ stulti
ciam putauīnt eē dīm cole͂ crucifix
um. Plangent se xiani prīnes
qui mag͂ dilexerunt mūd͂ q̄ xp̄m.
Plangent se heretici qui pur͂ hoīe
crucifixū dixerunt. cū uide͂t ipm
eē iudice͂ inq͂ ꝯpunxerunt iud͂
Plangēt se oēs tribꝫ t͂re q͂ n͂ resiste͂
dī u͂tutis ē q͂ eū. n͂ fugiendi facul
tas an͂ faciē eī. n͂ pnīe locus. n͂
satisfactōnis tp̄s. Et angustia ē
oīuꝫ rex n͂ eis remaīt p͂t luctū.
¶ Sc͂dm ē distinctā ordis. Nam sic
dic͂ gg͂. In iudicio. iiii. eī ordīes.
¶ Duo ex pte electoꝝ. ꝯ duo ex pte
reproboꝝ. Alii ē iudicant͂ ꝯ pereunt.
Quibꝫ dice͂. esuriui ꝯ nō de. m.
m͂a. ꝯc. Alii nō iudicant͂ ꝯ peu͂t
sic͂ hii de quibꝫ d͂. Qui nō c͂dit
iam iudicat͂ ē. q͂ n͂ iudicis u͂bu
ꝑcepu͂t qui eī fide͂ u͂botenꝰ suare
noluerͭ. ¶ Alii iudicant͂ ꝯ reg
nant sic͂ hii quibꝫ dice͂ esuriui ꝯ
de m͂. m͂a. ꝯc. ¶ Alii nō iudicant͂
ꝯ regnāt sic͂ uiri pfc̄i qui alios
iudicabūt. nō q senciam ferant
q͂ h͂ soli iudicis est. Sꝫ dicant͂ iu
dicare. i. iudicanti assiste͂. ꝯ illa
assistencia est. ¶ Primo ad sedē

honorē· magnꝰ· n· honor erit
cū iudice sessionē hr̄e uix̄ qđ
rep̄misit dicēs· sedebitis sr̄
se· ꝛc̄. ¶ Secđo ad sniē ꝯfirma
tōnē· Sententia ei iudicis ap
plaudunt· sic aliū illi qui iudicia
assistūt eius sniaȝ applaudunt· ꝛ ad
ip̄aȝ applaudendū subscribūt· p̄s·
ut faciant meis iudiᵉ ꝯscrip
ꝛc̄. ¶ ·iii· ad maloꝝ ꝯdēpna
tōnē· quos quidē ꝯdēpnabit
ex uirtute sue ꝯparatōne. ¶ Tanꝗ
ē in signa ꝯparatoꝛū passionis
·s· crux claui· ꝛ cicatrices in
corꝑe. h̄ ē ꝛc̄. ¶ Primo ī ostē
sione sue uictorie glorie· ꝛ id
in excellentia glīe apparebunt·
Vn̄ dr̄ ī glo· sr̄ ꝛc̄· qđ crux ꝛ cica
trices radiis solis erūt lucidi
ores· Vidē consideā qn̄ta sit uirᵉ
crucis sol obscurabitꝛ ꝛ luna n̄
dabit lumē suū· ut dicitꝛ· qn̄
crux ꝛ luna lucidior ꝛ sole p̄
clarior ē· Sc̄· in ostentōnē sue
mīe· ut ex h̄ ostendatꝛ ꝙ miseri
cordiꝛ boni sīt saluati· Sc̄· i
ostentōnē sue iustic̄· ut ex h̄
ostendatꝛ ꝙ iustissime reprobi sīt
dāpnati· qꝛ·s· tm̄ p̄ciū sui san
guinis ꝯtempserunt· vn̄ in h̄ ubi
eis exprobrabit· ut dr̄ ī glo· sr̄ ꝛc̄.
dicēs· Ego p̄p̄ uos hō fc̄s sum
p̄p̄ uos alligatꝰ ꝛ delusꝰ ꝛ cesus
ꝛ crucifixꝰ· ꝛ ei tantaȝ iniuriaȝ
miaȝ fructꝰ· ecce p̄ciū sanguinis mi
ꝙ dedi p̄ redemptōne aīaȝ uraȝ·
Vbi ē fructꝰ uꝛa ꝙ mihi p̄ p̄cio sanguis
mei dedistis· Ego sr̄ glaȝ meā
uos hūi cū eēȝ ds̄ apparens hō ꝛ
uiliorē me oībꝫ rebꝫ uris fecistis
Nam oēȝ rem uilissimā tr̄re ā
plus dilexistis ꝙ iustitiā meā
ꝛ fidē h̄ ī glo. ¶ Qualis tū ē seu
tas iudicantis· Non eīm flectē
timore· qꝛ oīpotēs ē· Cui nec
resistendi uirtus ē ꝯ̄ eū ꝛc̄.
Nec munē qꝛ iustissimꝰ ē· Vn̄·
ueniet ueniet dies illa in qua
plus ualebūt pura corda qm̄
astutia uba· ꝛ ꝯsciā bona· qm̄
marsupia plena· Ille eīm ē q̄ nō
falletꝛ ubis· n̄ flectetꝛ donis·
It̄ aug. expectatꝛ dies iudicii
ꝛ ad erit ille equissimꝰ iudex· q̄
nullīꝰ potētatis p̄sonā accip̄· cuiꝰ
palatiū auro argentoq; nullū
ep̄c ul' alius· ul' oēs corrūpe·
potīt· Itm̄ n̄ qꝛ sapientissimꝰ
ē leo p̄p̄· Ista ē snīa summi iudi
cis· Iste tremēdꝰ aspectus· cui p̄
uiuū ē consolidū ꝛ apertū oē sec
tū· ē obscura clarent· muta re
spondēt· silentiū confitetꝛ et
sn̄ uoce mēs loq̄· Et iō cū eiꝰ
sapia sit talꝰ ꝛ tanta ꝯ̄ ipsī sapꝰ.
michi ualebit allegatōes aduo
catoꝝ· n̄ sophysmata phyꝛoꝝ
n̄ p̄clarissima eloq̄a oratoꝝ· n̄

astutia ulsitor. De his .iiij. s
dic. fo. Quanti illic elingues et
muti felitiores loquntibus et
quo ad .i. Quanti pastores ph'ys
q ad .ii. Quanti rustica aratoribus
quo ad .iij. Quanti electes agu
tis pfendi e acervoris q ad .iiij.
¶ Quintu e accusator horribilis.
Ceres .v. accusatores tunc o pecca
tores stabunt. ¶ Primus e diu
Aug. pstro te erit dya retitam
illa pfessionis nre o obliates
nb que o fecimus o inq loco et
qua hora pcauim o qd boni
te tpis face debuimus. Dicitur
e e ille adusarius. Equissime iu
dex iudica istu meu ee ob cl
pam qui tuus ee noluit per
gratia. Tuus e p natura mis
p miseriam. tuus ob passione
mis ob suasione e in obediens
in obediens. ate accep i mor
talitatis stolam. Anne accep
hanc pannosa qua indutus e
tunica tua ueste dimisit. cu
mea huc ueni. Equissime iudex
iudica illu meu ee. o meam
dapnad ee. heu heu ne potit
talis apire os. qui tal' inueni
et ut iuste cu dya deputet.
h a. ¶ Secds accusator erit p
um scel. pcau e ipa accusabit
unuqq. Sap. iiij. Venient in
cogitatioe peccatorum suorum timidi
o traducet illos ex adu'so in
iquitates eor. B. Tunc loqu
tia simul ei opa deicet. Tu nos
egisti opa tua sumus. no te de
seremus. S3 sp tecu erimus. ad iudi
ciu p seremus. mltisq o mlti
plicib3 criminib3 eu accusabit.
¶ Tercius accusator erit tot
mdus. Gg. Si quis qs te accu
sabit. dico totus md. O ffe
so en creatore offendit tot mu
dus c so. In illo die nl e q seu
deam. v celu o terra. aq sol o
luna dies o noctes o totus
mdus. stabit ad us nos in
testimoniu peccatorum nrorum. o si
oia tacent. ipe tn cogitatoes
nre o opa spali. stabit adusu
nos. qn dni nos fortit ac
cusantes. ¶ Quartu e testis
in fallibilis. Quos ei testes o
se te hebit peccator. Pm e se. S
dm qui erit iudex o testis. Je.
xxix. Ego su iudex o testis d
ds. Aliu intra se. s. o sciam
a. Quisqs futuri iudice tm
es. psente o sciam corrige.
Smo e cue tue testimoniu co
scie tue. ¶ .iij. iuxta se. s.
xpu angelm ad custodia dpu
tatu. Q tamq o sci omi que
fec o eu testimoniu phibebit.
Job. xx. Revelabit celi .i. agli
iniquitate ei. ¶ Septim e

artato pectoris · de h(oc) d(icit) gg ·
O quam anguste erunt uie reprobis
Supius erit iudex iratus · Inferius
horrendum chaos · a dextris peccata accu
santia · a sinistris infinita demo
nia ad supplicium trahentia · In
tus conscientia urens · foris mundus
ardens · miser peccator sic deprehensus
quo fugiet: latere erit impossibile appa
rere intollerabile · Octauo est sententia
irreuocabilis · illa enim sententia nunquam
poterit reuocari · nec ab illa poterit ap
pellari · Triplici enim de causa appellatio
in causis iudicialibus non recipitur ·
Primo propter iudicis excellentiam ·
vnde a rege ferente sententiam in suo
regno appellari non potest · quia in regno
suo nullum supra se habet · Similiter nec ab im
peratore uel papa potest appellari · Secundo
propter criminis euidentiam · quia quando crimen
notorium est: appellari non potest · Tertio
propter rem non differendam · quia si res non
recipit dilationem: quia forsitan ex dila
tione detrimentum pateretur · similiter
non appellatur · propter hanc triplicem rationem
ab illa sententia non poterit appellari · Primo
propter iudicis excellentiam quia iudex ille
nullum supra se habet · sed ipse omnes excedit et
ternitate · potestate · dignitate · vnde ab
imperatore uel papa possibile aliquando appellari
ad deum · a deo autem ad nullum licet · quia supra se
nullum habet · Secundo propter criminis euiden
tiam · omnia enim scelera et crimina reproborum ·
ibi nota erunt et manifesta · sicut dicitur ad erit

dies illa in qua facta nostra quasi in quadam
tabula picta demonstrabuntur · Tertio
propter rem non differendam · nil enim quod ibi agitur
dilationem patitur · sed omnia in momen
to · in ictu oculi peraguntur · De ro
Andreas interpretatur decorus mine
uel respondens · uel uirilis
uel ab andor quod est uir · uel dicitur andreas
quasi antropos · id est homo · ab ana quod est
sursum · et tropos quod est conuersio quasi sur
sum ad celestia conuersus et ad suum creatorem
erectus · Fuit igitur decorus in uita conuer
sationis · in sapienti doctrina · uirilis in
pena · et antropos est in gloria cuius passi
onem presbyteri achaie conscripserunt · De
Andreas et quidam sancto andrea et
alii discipuli tribus uicibus a christo
uocati sunt · Primo
enim uocauit eos ad sui notitiam
sicut quando stante andrea die quadam cum
iohanne magistro suo et alio discipulo audi
uit a iohanne · Ecce agnus dei et cetera ·
et statim cum alio discipulo uenit et
uidit ubi manebat ihesus · et mansit
apud illum die illo · Inueniens autem andreas
fratrem suum symonem adduxit eum ad
ihesum · sequenti autem die ad piscationis
opera redierunt · Postea secundo uocauit
eos ad sui familiaritatem · sicut cum
die quadam iuxta turbis irruenti
bus ad ihesum iuxta stagnum genesareth
quod dicitur mare galilee nauem intra
uit symonis et andree · et capta
multitudine magna piscium · uo

cetteris Jacobo et Johe qui erant in
alia naui secuti sunt eum et iterum ad
ppria redierunt. ¶ Postea tercio
et ultio uocauit eos ad suu discip
ulatum. sicut qn ambulante ihu iux
ide litus uocauit eos de piscatoribus
dicens. Venite post me fa. et c. Qui re
lictis omibus secuti sunt eum. eique sp post
modum adheserunt. nec ult ad ppria
redierunt. ¶ Post ascensionem dni
diuisis aplis. Andreas ap sinar.
Mathias uo ap burgundiam pdicauit. Cui
ante mathi pdicatonem pertus respuen
tes ei oculos eruerunt et uictum mau
cipauerunt. post paucos dies eum occi
dere disponentes. Interea anglus dni
sco andree appuit ad burgundiam ad
scum mathiam ire precepit. Qui uo respo
dente se uiam nescire. iussit ut ad
ripam maris iret. et prima nauem
quam inueniret intraret. Qui ue
locius iussa complens ad urbem p
dictam uenit anglo duce et prospero
uento flante. Et in uento eo et
apto carcere eoque uiso fleuit plimum
et orauit. ¶ Tunc reddidit dns mathie
bnficium luminu duorum quibus eum pri
uauerant nequitia pctorum. Mathias
autem abinde secessit. et antiochiam
puenit. Andrea uo burgundia
remanente irati illi de euasione
mathie. Andream apphenderunt
et per plateas ligatis manibus
ptrahunt. Cum ei sanguis effluerit

pro eis orauit et ad xpm sua orone
eos conuertit inde in antiochiam
pfectus. Ex hijs autem orone mathie
et restitutione duorum luminum pan
dream non pro dignum fide. ne i
tanto euangelista minoratio in
firma denotetur quia que non potuerit
optinere. quod andreas est facile impe
trauit. ¶ Senex quidam noie nicho
laus adiit aplm dicens. Dne ecce
lxx anni sunt uite mee in quibus semp
luxuriose deseruiui. Accepi enim alri
euangelium orans dm ut in amodo
continentiam largiretur. sed inueto pcto
inueteratus. et amala concupia illec
tus statim ad opus solitum reuerte
bar. ¶ Quadam autem uice concupie in
flamatus oblitus euangelium quod sup me
posueram ad lupanar iui. statimque
meretrix dixit ei. Egredere senex egredere.
quia anglus dni es tu ne me contingas
nec huc accedere plumas. Vidi enim
sup te mirabilia stupefacta ad uerba
meretricis. recolui quod mecum euangelium
detulissem. Nunc ergo sce dei pro salute
mea tua pia oro intercedat. Audi
ens hec beatus an. flere cepit et a tercia usque
ad nonam orauit. et surgens noluit
comedere. sed ait. Non comedam donec
sciam si dns misebitur huius senis.
Cum diebus v. ieiunasset. uenit uox
ad andream dicens. Optines an. pro sene
sed sic tu ieiuniis macerasti te. sic
et ipse se affligat ieiuniis. ut

saluet᷑. Nec ꝑ sex ꝯ vi. mensibꝫ in pa
ne ꝯ aq̃ ieiunauit ꝯ postmod̾ ple
nus bonis op̾ibꝫ in pace quieu
venit ꝗ̃ uox ad and̾ dicens ꝑ oꝛonē
tuā. n̾l q̃ ꝑdid̾am acquisiui.
Quidā iuuenis xp̄ian᷒ secr̄i᷒ sc̄o and̾
dixit. Mat̾ mea pulcrū me uidens
de op̾e illicito me attēptauit. Cui
dū nullaten᷒ asentire uoluissē. adiit
uolens in me crīmē tante neq̄tie
retorquē. Ꝯ oꝛa ꝑ me ne moriar
tam in iuste. Nam ꝯ accusatus
penitus reticebo maleꝰ uitā ꝑ
dē q̄m matrē meā tam turpit̾
infamarē. Iuuenis ꝗ̃ ad iudiciū
uocat᷑ ꝯ illuc eū and̾ ꝑsequit᷑. Accu
sat ꝯstant᷑ mat̾ filiū q̄ se uolu
erit uiolare. Interrogatus pl̾ies
iuuenis an res talis se h̾ret. n̾l
penit᷒ r̄ndebat. Tūc and̾ mat̾
dix. O crudelissima feminā que
ꝑ tuā libidinē unicū filiū mis
ꝑire. Tūc illa ap̾ostolo dix. Dn̄e h̾
hōi filius m̄s adhesit. ꝑq̄ agē
h̾ uoluit. s; nequit. Iratus itaq;
iudex iussit puerū in saccū lini
tū pice ꝯ bitumine missū ī flumie
ꝑici. And̾ uō in carcē̄ reseruāri. donc
excogitaret suppliciū quo periret.
Ꝯ oꝛante and̾. tonitruū horribile
oīs t̾ruit ꝯ t̾remot᷒ ingens cunctos
ꝓstrauit. ꝯ a fulmine mul̾r ꝑcussa
ꝯ arefacta cecidit. Oꝛantibꝫ aūt cet̾i
ap̾lm ne ꝑirent oꝛauit ꝑ eis ꝯ oīa
cessauer̄. Tūc ꝓconsul credidit et
domus eius tota. Cum aūt eēt q̄
ap̾l̾s in ciuitate nicea. dixerūnt ei
ciues q̄d ex͂ ciuit᷑ secus uiam .vii.
demones erant qui p̾tereūtes hōies
occidebant. Quibꝫ ad iussū ap̾li
cū ꝑplm sp̄e canū uenientibꝫ. p̄ce
pit ut illuc irēt ubi nulli hōiū no
cē poss. Qui statim euanuerūt.
Illi aūt hōies h̾ uiso fidē x̄ receperunt.
Et cū uenissent ad portā alterius
ciuit̾. ecce quidā iuuenis mortuus
ferebatur. Querente ap̾lo q̄d ei accide
rit dictū ē ei q̄d .vii. canes uene
runt ꝯ eū in cubiculo necauerūnt.
Et lacrimans ap̾l̾s ait. Scio dn̄e
q̄ fuer̄ demones q̄s a nicea urbe
repuli. Dixitq; pat̾. Quid dabis m̄
si suscitauero filiū tuū. Cui ille
n̾l carius eo possido. ipm̄ ꝗ̃ da
bo. Et facta oꝛone surrex̄ ꝯ ap̾lo ad
hesit. Quidā iuuenis noblis
dū in uicīs parentibꝫ ap̾lo adhe
sisset. parentes eius domū in q̄ moraba᷑
cū ap̾lo succenderūt. Cumq; iam ī
altū flāma succresceret. puer accep
ta ampulla sup̾ ignē sparsit. et
statī ignē extinxit. Illis aūt dicentibꝫ
fili᷒ n̾r mag᷒ effect᷒ ē. Dū ꝑ sca
las uellent ascendē adeo sūt exceca
ti. ut ip̾as scalas p̾nīt nō uiderent.
Tūc quidā exclamans ait. ut q̄d
nos stulto labore ꝯsumpti᷒. Deus
pugnat ꝑ eis ꝯ uos n̄ uidetis.

cessate iam ne in nos ira dei dese
uiat. Multi g° h' uidentes dño c
crediderunt· parentes uero post ·l.a dies mo
tui in uno monumento s̄ positi·
Quedam mlr· cuidā homicide cō
iuncta cū partū nō posset· sorori sue
dix· vade ꝯ ꝓ me dyanā dnām nrā
inuoca· Cui inuocanti ait dyā
Cur me inuocas cū t̄ ꝓdeē non
possim· Sz uade ad and' aplm q
sororē tuā potit adiuuāē· Adquē
cū iuisset ꝯ aplm ad sororē ꝑicli
tantē· Cum quidā iuuenis nūo
·xl· ad aplm nauigio uenirent·
ut ab eo fidei doctrinā reciperet· Ecce
adyā mare concitat· ꝯ oēs pariter sb
mergunt· Cū aūt eorum corpora ad litus dela
ta fuissent an aplm deportant· et
ab eo ꝯtinuo suscitant· Qui oīa
que eis acciderant narrauerunt· Porro
g° and'· in achaia consistēs totā
eam ecclīs impleuit· ac plurimos
ad fidē xp̄i conuertit· vxorē quoque
egee proconsul' fidē xp̄i docuit ꝯ sa
cro lauacri fonte regnauit· Audi
ens h' egeas patras ciuitatem ingre
ditur compellēs xp̄ianos ad fidē xp̄i
ꝯ ad sacrificia ydolorum· Cui occurrēs
and' dix· Oportebat ut tu qui
iudex hoīū eē meruisti iudicē
tuū qui ē in celis cognoscēs et
cognitū colēs· ꝯ colendo aīmū
a falsis dijs penitus reuocares
Cui egeas· tu es and' qui sup

stitutōnē pdictas sectā quā romani
principes extirminari iusserunt· Ad
quē and'· Romani principes nōdū
cognouerunt qr dei filius ueniens do
cuit ydola eē demonia que hec·
vñ offendūt deū ut offensus ab eis
auertat ꝯ auersus nō exaudiat· ꝯ
nō exaudiendo ipsi a dyabolo capti
uent· ꝯ captiuati tam diu delu
dant· donec nudi de corpore exeant
nil secū pt' pctā portantes· Cui
dix egeas· Ista uana ihc uester p
dicans crucis patibulo ē affixus·
Cui and'· p restauratōne nrā nō
p culpa sua· crucis patibulū spon
te suscepit· Ad quē egeas dix· Cum
a suo discipulo fuit tradit' ꝯ a iu
deis temptus ꝯ a militibus crucifixus·
quō tu dicis eū sponte crucis sb
isse suppliciū· Tunc and'·v·
rōnibus cepit ostendē xp̄m uolun
tarie passum fuisse· s· ex eo qr pas
sionē suā puidit· ꝯ discipulis fu
turā pdixit· Ecce ascē·i·ꝯcē·
Et ex eo qd petrū ab hijs auertē
cupienti dure indignatus fuit
dicēs· Vade post me sathana ꝯcē·
Et ex eo qr uoluit· s· patiendi ꝯ
resurgendi se potestatē hrē manife
stauit dicēs· po·hn·po·a·m·ꝯ
itū·su·eā· Et ex eo qr proditorem
pcognouit cui panē intinctū ei de
dit· nō tn̄ uitauit· Et ex eo qd
locū in quo proditorē uēturus sciebat

eleg. Et his omnibus se interfuisse
asseruit. Addiditque andreas. quod misterium
crucis magnum esset. Cui egeas. mi
sterium dici non potest. sed supplicium. Et nisi
uerbis meis obtemperaueris ipsum mi
sterium inte faciam experiri. Cui andreas.
Si crucis patibulum expauescerem
crucis gloriam non predicarem. Audire a
te uolo misterium crucis. si forte cre
das agnitum ut salueris. Tunc ce
pit ei misterium redemptionis pandere
ostendens quod congruum et necessarium fuit .v. rationibus
persuadens. Prima ratio est. quia cum primus
homo per lignum mortem intulerat preuari
cando congruum fuit. ut filius hominis per lignum
mortem pelleret patiendo. Secundo
quia cum de immaculata terra factus fu
erat preuaricator congruit ut de immaculata
uirgine nasceretur reconciliator.
.iii. quia cum adam ad cibum uetitum incon
tinenter manus extenderat congruum
fuit ut filius adam immaculatas
manus extenderet. .iiii. quia cum adam
cibum suaue uetitum gustauerat
congruum fuit ad hoc quod contrarium pelleretur
contrario. ut christus esca fellea cibaretur. .v.
quod ad hoc quod christus suam nobis immortalitatem
conferret congruum fuit ut nostram sibi
mortalitatem assumeret. Nisi enim deus factus
fuisset mortalis homo non fieret immor
talis. Tunc egeas dixit. Hec uana tu
is narra. et mihi obtempera. diis
omnipotentibus sacrifica. Cui andreas. Omnipo
tenti deo agnum immaculatum cotidie
offero. Qui postquam a toto populo consumptus
fuerit uiuus et integer perseuerat. Egea
uero quomodo hoc fieret requirente dixit ut
formam discipuli assumeret. Cui egeas.
Ego cum tormentis a te exigam huius rei
notitiam. Iratus iussit eum in carcerem
recludi. Mane facto tribuna
li sistitur. et ad sacrificium ydolorum. Egeas
eum iterum inuitare cepit dicens. Nisi
mihi obtemperaueris in ipsa quam lau
dasti cruce faciam te suspendi. Cum
ei multa supplicia minaretur. Andreas.
Quicquid maius est uide in suppliciis mag
excogita. Tanto enim regi meo ero ac
ceptior. quanto fuero pro nomine eius inter
mentis constantior. Tunc iussit eum
a xxi. hominibus cedi. et cesum manibus et
pedibus cruci alligari. ut sic reciperet
longiorem cruciatum. Cumque duceretur
ad crucem. factus est concursus populorum
dicentium. Innocens sanguis eius
sine causa dampnatur. Q'o tamen rogauit
apostolus ne suum martirium impedirent.
Videns autem andreas a longe crucem. salu
tauit eam dicens. Salue crux que in corpore
christi dedicata es. et ex membris eius tamquam
margaritis ornata. Antequam te ascen
deret dominus timorem terrenum habuisti. mo
do uero amorem celestem obtinens pro
uoto susciperis. Securus ergo et gaudens
uenio ad te. Ita ut et tu exultans
suscipias me discipulum eius qui pe
pendit in te. quia amator tuus semper
fui et desideraui amplecti te. O bona

cuṗ q̄ decorē ꝯpulc̄tudinē de
m̄bris d̄o suscepisti· diu desidā
ta sollicite amata sū int̄imis
sione q̄sita ꝯ aīa iam ꝯcupiscen
ti aīo p̄parata· accipe me ab hoīb᷒
ꝯ redde me magr̄o m̄o ut p te q̄
me recipiat qui p te me redde
rit· Et h̄ dicēs se exuit ꝯ uesti
m̄eta carnificib; tradidit· Sic
q; eū in cruce ut iussi; fuerāt
suspender̄. In q̄ biduo uiuēs
·xx· milib; hoīū astantiū p̄di
cauit· Tūc m̄iante turba ege
morte ꝯ dicēte uir sc̄m mansuet̄
ꝯpiū nō debē ita pati· uenit ut
ip̄s deponet· Quē uidens and̄·
dix̄· Qd̄ tu ad nos uenisti egea
Si p pn̄ia ipsam sequēs· Si aūt
ut me deponas: scias q; deō
ce uiuus nō descendā· Jam ē in
deo regē meū qui me expectat·
Et cū uellent eū soluē· nullo m̄
ad eū poterāt ptingē· q; statim
eor brachia stupida reddebant̄.
Videns ā and̄ q; plebs eū uole
bat deponē· hanc orōnē in cr̄ce
fec̄· ut d̄r ā· in libro de pn̄ia· Ne
me pmittas dn̄e descendē in
uiū· Qr tpē ē ut ꝯm̄des t̄re corp᷒
meū· Tam diu ē iam portaui
tā diu sr̄ ꝯm̄datū c̄ge uigilaui
ꝯ laboraui q; uellē iam ab ip̄a
obāa libāri· Isto ḡuissio indum̄
to expoliāri· Recordor q̄ȝ inportādo
honerosū· In domādo supbū· In
fouēdo infirmū· In cohercendo
letū laboraui· Scis dn̄e qciēs
ap̄urtate ꝯtēplatōnis retrahē
me tendebat quociēs adulacōe iē
quietis tue quietis me sopno
excitarē obtēdebat· q̄ntū ꝯ q̄ciēs
dolorē ingerebat· Qui ḡ tā diu
p̄s benignissime pugnā resisti·
ꝯ tua ope supaui· Ate iusto re
m̄neratore· ꝯ pio posco ne m̄ id
ulr̄ nō impediā ꝯ ref̄ecturū ꝯm̄des· Sz depōit reddo· recōm̄da aliq̄ȝ illo ulr̄.
fuet ꝯ reddat· ut ꝯ ipm̄q; m̄ēi
tū sui laboris recipiat· Tu illd̄
ꝯm̄da· ut me ampli᷒ uigilāe n̄
oportat ꝯ libē ad te fontē indefi
cientis gaudii tandē anxiantē
nō iā retrahat nī impediat· h̄ ā·
hiis dcīs splendor nimis de celo
ueniens dimidia hora eū circūde
dit· Ita ut nullꝰ eū uidē posꝫ· ꝯ
abscedente lūīe simul cū ip̄o spm̄
tradidit· Maximilla uō uxor egee·
tulit corꝰ apl̄i· ꝯ honorifice sepe
liuit· Egeas uō anq̄ȝ domū redisꝫ
arept᷒ a demōe in uia corā omīb᷒
expirauit· Fertur q; de sepl̄c̄o
sc̄i and̄· manna in mod̄ farine· ꝯ
oleū cū odore suauissimo ema
nāre a quo que sit ānī futuri fertili
tas incolis regionis ostēdit̄.
Nam si exigue ptulit exiguā
tāa ex ib; fructū· ꝯ si copiose copi
osū· Fere quidā religiosam

agens vitam beatum andream inter ce-
teros et super ceteros sanctos in veneratione
habebat. ita quod in cunctis suis operi-
bus hunc super titulum preponebat ad
honorem dei et beati andree. Invidens
igitur viro sancto hostis antiquus ad
eum decipiendum tota callidita-
te se contulit. seque in forma
mulieris pulcherrime transforma-
vit. Venit igitur ad palatium episcopi
asserens se velle confiteri eidem.
Mandat episcopus ut suo penitentiali con-
fiteatur cui plenitudinem tradiderat
potestatis. Renuntiat illa quod nulli
hominum nisi ei secreta sue conscientie reve-
labit. Sicque victus episcopus eam ad
se venire precepit. Cui illa. Obse-
cro domine miserere mei. Ego enim in
annis puellaribus ut cernitis con-
stituta et a cunabulis delicate nu-
trita. nec non et de regia stirpe progeni-
ta. huc in peregrino habitu sola ve-
ni. Nam pater meus rex utique po-
tens valde. cuidam magno prin-
cipi me volebat in coniugium
sociare. Cui respondi. quod omnem thori
abhominarer maritalem quia virgini-
tatem meam deo in perpetuum dedi-
cavi. et ideo numquam possum in car-
nalem copulam consentire. Demum
sic coacta quod oportebat me aut
eius voluntati obedire. aut etiam
diversa subire supplicia latenter
fugam arripui magis eligens ex-
ulare quam sponso meo fidem infrin-
gere. Audiens itaque vestre sanctitatis pre-
conium sub alas vestre protectionis
confugi. sperans me apud vos
locum reperire quietis. ubi possim
contemplationis capere secreta silentia
presentisque vite vitare naufra-
gia. et perturbationes mundi fugere per-
strepentis. Admirans in ea episcopus
nobilitatem generis pulchritudinem
corporis. tam in tantum fervorem. et
tante eloquentie venustatem.
placida et benigna voce respondit.
Esto secura filia ne formides
quia ille ob cuius amorem te et tuos
et tua tam viriliter contempsisti tibi
ob hoc et in presenti cumulum gratie et
in futuro plenitudinem glorie largietur. Et
ego servus eius me et mea tibi offero
eligasque et ut placuerit mansionem.
Volo autem ut hodie mecum pran-
dere debeas. Cui illa. noli inqui-
pater de hac re me rogare. ne
forte ex hoc aliqua mali suspicio
proveniret. et nitor fame vestre
de denigratione aliquatenus pateretur. Ad quam
episcopus dixit. plures erimus et non soli. et
ideo nullius male suspitionis scru-
pulum in aliquo poterit generari. Ve-
nientes itaque ad mensam episcopus et illa
ex opposito consederunt. ceteris reside-
ntibus hinc inde. Intendit in eam
crebro episcopus. eiusque faciem non desin-
it intueri. et pulchritudinis admirari.

Sed dum oculos figit. animi sauciatur.
Et dum eius faciem non desinit intu
eri. Antiquus hostis cor eius graui iacu
lo uulnerauit. Perpendens de hoc ipse
dyabolus. et pulchritudinem suam cepit magis
atque magis augere. Iamque episcopus pro
ximus erat consensui ut eam de
illicito opere attemptaret quando possi
bilitas se offerret. Tunc subito
quidam peregrinus venit ad hostium
crebris ictibus et magnis clamoribus
ingressum postulans aperiri. Cumque episcopus aperire
nollet et ille clamoribus et ictibus
nimis esset factus importunus. Inter
rogat episcopus mulierem si ingressum illi
peregrini hominis acceptaret. Cui illa
dixit. Proponatur ei aliqua questio satis
grauis que si enodare sciuerit admit
tatur. Si autem nesciuerit tanquam insciens
et indignus episcopi presentia repel
latur. Fauent omnes eius sermone et quis suffi
ciens esset huic questionem proponere sci
scitantur. Cumque nullus sufficiens in
ueniretur episcopus dixit. Quis est inter uos ad
hoc tam sufficiens sicut uos o domina que
ceteros nos et eloquentia preceditis
et sapientia ubique omnibus amplius rutila
tis. Vos ergo hanc proponite questionem. Tunc
i. q° illa dixit. Interrogetur quid est maius
miraculum quod deus unquam in parua re
fecerit. Interrogatus de hoc peregrinus
per nuntium dixit. Diuersitas facierum.
Inter tot enim homines qui fuerunt ab ini
tio mundi et usque in finem futuri sunt

duo reperiri non possunt quorum facies
per omnia similes essent. Audientes omnes
eius responsionem admirantes dixerunt
vera et optima est solutio questionis. Tunc
mulier ait. Proponatur ei secunda questio grauior
in qua melius possimus eius sapientiam ex
periri. querat ab eo ubi terra sit
altior omni celo. Percunctatus de hoc
peregrinus respondit. In celo empireo
ubi residet corpus Christi. Corpus enim Christi quod est
altius omni celo est de nostra carne formatum
porro caro nostra quedam terra ipsa est.
ij. q° Cum ergo corpus Christi supra omnes celos sit et de
nostra carne originem duxerit. Ca
ro autem nostra de terra sit condita. con
stat quod ubi corpus Christi residet in procul du
bio terra altior celo manet. Referunt
nuntii que responderat peregrinus. Et ecce
mirabiliter omnes responsionem eius applaudunt
et magnifice sapientiam eius laudant.
iij. q° Tunc iterum illa dixit. Fiat ei tertia questio
grauissima et occulta et ad soluendum
difficilis et obscura. ut secundo eius sapientia
tertio compleatur. et dignus sit quod ad mensam
episcopi merito admittatur. Queratur
ergo ab eo quantum spatium sit a terra usque in
celum. Requisitus de hoc peregrinus dixit.
Vade ad eum qui te misit ad me
et de hoc eum diligenter percunctare. Ipse
enim melius me hoc nouit et ideo tibi de
hoc melius respondebit. Nam ipse id spa
cium mensurauit quando de celo in abyssum
cecidit. ego autem de celo nunquam cecidi.
et ideo per spacium nunquam taliter mensuraui.

Nos enim milites sunt dyaboli qui se posu
it in similitudinem militis. Audi
ens hoc nuntius vehementer expavit
et ea que audierat coram omnibus re
citavit. Mirantibus itaque omnibus
et stupentibus antiquus hostis de
medio eorum evanuit. Episcopus autem
rediens ad se animadvertens recognovit
seipsum et de perpetrata culpa
veniam lamentabiliter petebat. Mi
sitque nuntium ut peregrinus introduceretur
et sed nequaquam amplius invenitur. Tunc
episcopus populum convocavit et eis eundem
ex ordine exposuit ordinem geste rei precepit
que ut omnes ieiuniis et orationibus
insisterent si forte deus revelare
aliquibus dignaretur quis nam ille peregrinus
fuerit qui eum a tanto periculo libera
vit. Revelatum est illa nocte episcopo
quod beatus Andreas fuerit qui in liberatione ipsius
episcopi se posuit in habitu peregrini. Cepit
ergo episcopus in devotione beati Andree magis
crescere hunc cum eximius in reverentia
plus habere. Cum quidam prepositus cuiusdam
civitatis agrum sancti Andree abstulisset
et ob hoc gravissimis febribus oran
te episcopo fuisset correptus. Ille episcopum
rogavit ut pro se oraret et agrum
sibi redderet. Sed cum orante episcopo sani
tatem recepisset agrum iterum usur
pavit. Tunc episcopus orationem se dedit
et omnes lampades ecclesie fregit dicens:
Hoc lumen non accendetur donec dominus se
de suo inimico vindicet et ecclesia

quod amisit recuperet. Et ecce prepositus
iterum gravissimis febribus iterum labor
avit misitque pro nuntios episcopo ut pro
se oraret et agrum suum et alium similem
sibi redderet. Cui cum episcopus semper responderet:
Jam oravi et exaudivit me deus:
Ipse ad episcopum se portari fecit et cum eum
intrare ad orandum coegit. Episcopus dum
ecclesiam ingreditur. Ille subito moritur
et ager ecclesie restituitur. Interpretatio nominis sancti

Nicholaus dicitur a nichos Nicholai.
quod est victoria et laos quod est populus. .iij.
Unde Nicholaus quasi victoria populi id est
victor quia populariam sunt et vilia vel dicitur
victoria populi quia multos populos vita
et doctrina docuit vitia et peccata vin
cere vel dicitur a nichos quod est victoria et
laus quasi victoriosa laus. Incipit

Nicholaus civis vita sancti Ni
Patere urbis ex divi cholai.
tibus et sanctis parentibus originem
duxit. Pater eius Epiphanius, mater vero
Johanna dicta est. Quem cum in primevo
iuventutis sue flore parentes genu
issent deinceps continentes iuvenes
celibem vitam duxerunt. Hic prima die
dum balnearetur erectus stetit in pelvi
in sexta iiii et vi feria tantum semel ubera sug
gebat. Factus autem iuvenis aliorum iuvenum
devitans lascivias ecclesias potius fre
quentabat limina. Et quicquid ibidem sacre scrip
ture intelligere poterat memorie te
naciter commendabat. Parentibus vero suis defunctis
cogitare cepit qualiter tantam divitiarum co

propria non ad laudem humanam sed ad dei gloriam dispensaret. Tunc quidam convicaneus suus satis nobilis tres filias suas virgines ob inopiam prostitutioni exponere cogitur ut de infami earum commercio aleretur. Quod ubi sanctus comperit scelus abhorruit et massam auri panno involutam in domum eius per fenestram nocte clam iecit clamque recessit. Mane surgens homo massam auri reperit et deo gratias agens primogenite nuptias celebravit. Non multo post tempore dei famulus simile peregit opus. Quam rursus ille reperiens et in laudes immensas prorumpens decrevit de cetero vigilare ut sciret quis esset qui sue inopie subvenisset. Post paucos autem dies duplicatam auri massam in domum proiecit. ad cuius sonitum ille excitatus et illum fugientem insecutus taliter voce alloquitur: Siste gradum te quero aspectum ne subtrahas mihi. Sicque accurrens velocius hunc esse cognovit Nicolaum. Mox humi prostratus osculari volebat pedes eius. Quod ille refugiens ab eo exegit ne eum quamdiu viveret publicaret. Post hec mirree civitatis defuncto episcopo convenerunt episcopi illi ecclesie de episcopo provisuri. Aderat inter ceteros quidam magne auctoritatis episcopus ad cuius electionem omnium sententia dependebat. Cum igitur cunctos ieiuniis et orationibus insistere monuisset: nocte illa vocem audivit

dicentem sibi ut hora matutinali fores ecclesie observaret et quem primum ad ecclesiam cuius et nomen esset Nicholaus venire conspiceret ipsum in episcopum consecraret. Hoc igitur aliis revelans episcopis admonuit ut omnes orationi insisterent et ipse foribus excubaret. Mirum in modum hora matutinali quasi a deo missus ante omnes se ingerebat Nicholaus quem apprehendens episcopus dixit ei: Quod tibi nomen est? Ille ut erat columbina simplicitate plenus inclinato capite Nicholaus inquit servus sanctitatis vestre. Quem in ecclesiam ducentes licet plurimum renitentem in cathedra collocaverunt. Ipse autem eandem quam prius humilitatem et morum gravitatem in omnibus sectabatur in oratione pervigilabat. Corpus macerabat. mulierum consortia fugiebat humilis erat in omnibus suscipiendo. Efficax in loquendo alacer in exortando. severus in corripiendo. Quadam die dum quidam naute periclitarentur ita cum lacrimis oraverunt: Nicholae famule dei. si vera sunt que de te audivimus. nunc ea experiamur. Mox quidam in eius similitudinem apparuit dicens: Ecce assum. vocastis enim me. et cepit eos in antennis et rudentibus aliisque adiuvare navis armamentis. statimque cessavit tempestas. Cum autem ad eius ecclesiam venissent quem numquam noverant sine indice cognoverunt. Tunc deo et ei de sua liberatione gratias egerunt. Quibus ille divine misericordie et vestre fidei non meis meritis

attribuite docuit.

Quodā tp̄r totā ꝓuinciā sā·ꝝ·
fames ualida ꝓtulit ita ut
omībꝫ deficerēt alimēta· Au
diens ā uir dī naues hon
stas ītico portu aplicuisse· il
luc statī ꝓficiscit̃· rogans n
autas· ut saltē iii· iiij· modꝰ
ꝑ q̄mlibꝫ nauem fame ꝑi
clitantibꝫ subuenirent· Qui
illi, nō audenꝰ pr̄ ꝗ̄ mēsatū
alexandrie ꝯ in horrea impa
toris nos reddē· Quibꝫ scō ī
quid· facite nūc qd dico ꝛ ego
uob̄ in dī ūtute ꝓmitto· qd
nllā minoratōnē habebitꝭ
apd regnū exactorē· Qꝰ cū fe
cissꝫ ꝛ eand mēsam qͣ alexāī·
acceperant reddidissent mēsis
imꝑatoris mirāclm referūt
ꝛ dn̄m in suo famlo magni
fica laude attollit· frumētū
āt̃ m uniscuiusqꝫ indigētiā
uir dī distribuit· Ita ut mi
raculose duobꝫ annis n̄ tm̄
ad uictū sufficēt· ꝯꝫ ē ad u
sum semēs habūdarēt· Cū
aūt regio illa ydolis defunisꝫ
ꝑcēs nefande dyane simu
lacru ꝑplꝰs coluerūt· adeo ī usq̄
ad tp̄r uiri dī· nō nlli rustici
ꝑdc̄e religionī execrabili de
fuiret· ac sub q̄dā arbore cō
secrata dyane q̄sdā ritus gē
tiliū exercēt· At uir dī ꝑdc̄m
ritū de omībꝫ finibꝫ explit
ipā; ārborē ꝑcidi mādauit· Irāt
ex h̄ ē eū hostis antiqͣ oleū in
clinatō qd ē natām in aq̄ ꝛ
lapidibꝫ ardet confect· seqꝫ in
formā cuidā religiose femīe
tūsfigurans quibꝫdā ad uirū
dī nauigantibꝫ inq̄dā sageniu
la obuiauit· Sicqꝫ affata ē eos
Vellem ad scm̄ dī uob̄cū uenire·
ꝯꝫ neq̄o· rogo eū ut h̄ oleum
ad eī eccām deferātis ꝛ ob mei
memoriā exinde aule eī pāi
etes liniatis· ꝛ statim euanu
it· Et ecce aliā cēnūt nauicu
lam cū honestis ꝑsōis int̄ qͦs
unꝰ erāt similius scō ·ꝝ· Qꝰ sic
ait illis heu qd mihi· illa uobꝭ
locuta· ul' qd attulit· Illi aūt
cūcta ꝑ ordinē narrauīt· Qꝰbꝫ
ille· h̄ ē impudica dyana ꝯꝰ
me uez dicē ꝯꝑbetis oleū t
in mrē ꝓicite· Quibꝫ ꝓicien
tibꝫ ingēs ignis in mrā suc
cendit̃· ꝛ ē natam diuti ī ma
ri ārdē conspicit̃· Venientes ḡ
ad tuū dī agelunt· Ve tu es
ille qui nob̄ in orāī apparuisti
ꝛ adūꝰ insidias liberasti· P
ꝛd tp̄r cū quedā gēns romano
imꝑio rebellasset ē eā imꝑator
tres ꝑncipes nepocianū ūsū
ꝛ appillionē misit qͦs portu
adriatico obueniū ꝯtrū apli

catos beo nich· ut secu come
dent inuitauit uolens u gē
tem suā carpis compescerent q
i nundinis excelunt· In t'im du
sco abesset consul corupt' pecunia
to innocentes milites iusse
rat decollari qd ut uir scs au
diuit rogauit principes illos
ut secu usq; illuc qdu cocito
puenient· ueniensq; ad locu ubi
decollandi erant· Inuenit eos
poplite flexo 7 facie iam ue
lata 7 spiculatore ense sr eor
capita ia uibrasse· At nich·
zelo accens' in littore se aud
act' ingessit 7 gladiu de manu
ei eminus ptulit· Innocentes
q; solues eos incolumes secu
dux· Illico ad ptoriu consulis
pgit· 7 fores clausas ui reserat
Mox illi consul occurres salu
tauit eu· Aspnes h' scs dixit·
Inmice di legis puaricator· q
temeritate psupsisti· tanti co
scius sceleris uultu respice nr'·
Que postqm plimu obiurga
uit· ad pces pmos illor ductu
eu penitente benigne suscepit·
Recepta g' bndcōe imperiales
nuntii it' pagut 7 impio sine
sangne hostes subdt· Redien
tesq; ab impatore magnifice
s recepti· Q'dam a eor felici
tatib; inuidentes pcio impa
toris pce 7 pcio suggesseri· ut
eos apd impatore de lese ma
iestatis crimine accusaret· Q'd cu
impatori suggessiss; ille nimio
furore repletus eos in carcere
pcep· Ac sn aliq interrogatoe illa
eos nocte occidi mandau· Q'd
cu accusators didicissent sciden
uestimta sua 7 gemine amare
cepunt· Hic un' eor· s· nepo
tian' recoles q'lr scs nich· iii·
innocentes liberat· exortat'
e eos ut ei patrociniu flagita
rent· Q'uib; orantib; scs n·
nocte illa constantino impatori
appuit dices· Cur illos principes
tam in iuste compehendisti
7 morti sn crimine abdicasti·
Surge uelox eos q; cici dimitti
iubeto· Sin aut oro dm ut
t' suscitet bellu inq tu corru
as 7 bestiis cib' fias· Cui im
pator· Q's es tu qui ac nocte
palatiu meu ingssu talia au
des loqui· Cui ille· Ego su n·
ciuitatis mire epe· Si pfecto sili
pmisi tenuit dices· Mente 7
sensu pdite· cu in nece inno
centiu consensisti· pge cito et
eos libare stud· si na corpu
tuu u'mib; scatuiet 7 dom'
tua cic' destruet· Cui ille·
Q's es tu qui nb tanta mi
nais· Scito inqd me ee nich·

minore civitate episcopum. Evigilantibus igitur vi-
gilantibus statim mutuo sua
sompnia pandunt et pro illis mandan-
tis continuo mittunt. Quibus ait
imperator: Quas magicas no-
stis artes ut tantis nos illuda-
tis sompniis? Qui responderunt se ma-
gos non esse nec mortis sententiam me-
ruisse. Tunc imperator: Nostis in-
quid hominem cui nomen Nicholaus? At
illi audito hoc nomine manus exten-
derunt ad celum rogantes deum ut
eos sancti Nicholai meritis a presenti pe-
riculo liberaret. Et cum imperator totam
vitam eius et miracula ab eis didi-
cisset dixit eis: Ite et deo gratias agi-
te qui vos eius precibus liberavit. Sed et
de nostris eidem afferte jocalia
rogantes eum ut ulterius mihi minas
non inferat sed pro me et regno meo
ad dominum preces fundat. Post pau-
cos dies predicti viri ad dei famulum
venerunt, moxque ad eius pedes humili-
ter se prosternunt dicentes: Vere dei famulus
es, vere cultor et amator Christi. Cumque
ei omnia per ordinem retulissent, ille
elevatis ad celum manibus immensas
deo laudes obtulit ac bene instruc-
tos principes ad propria remisit.
Cum autem dominus vellet assumere angelos
ad se venientes vidit et declinato capite psalmum:
In te domine speravi usque in manus tuas,
tradidit spiritum. Anno domini CCCL-
XIII. Qui cum sepultus fuisset in tum-

ba marmorea a capite fons olei
et a pedibus fons aque profluxit, et usque
hodie ex eius membris sacrum redundat
oleum valens in salutem multorum. Suc-
cessit autem ei quidam vir bonus qui tamen de
sede sua ab invidis est depulsus.
Quo ejecto oleum desiit fluere. Sed
eo revocato protinus emanavit.
Post multum autem temporis Turchi civi-
tatem destruentes tumulum sancti Nicholai
aperuerunt et ossa eius in oleo natantia
milites Barenses revehentes detulerunt.
Anno domini M.LXXXVII. Vir quidam
ab uno iudeo quandam summam pecu-
nie mutuo accepit, jurans super alta-
re sancti Nicholai, cum alium fideiussorem
habere nequiret, quod quam citius posset ei red-
deret. Tenente illo diu pecuniam
Judeus eum expostulavit, sed eam
se reddidisse affirmat. Trahit
igitur eum ad judicium et juramentum indicitur
debitori. Ille baculum cavatum quem
auro minuto impleverat secum de-
tulerat ac si eo ad modicum indigeret.
Volens igitur facere sacramentum judeo
baculum tradidit reservandum. Juravit
ille quod plus quam reddiderit ei quam debebat.
Facto sacramento baculum suum repetit
et judeus ignarus astutie ei reddidit.
Rediens autem qui fraudem fece-
rat in quodam bivio oppressus cor-
ruit sopno. Currus cum impetu ve-
niens eum necavit et plenum bacu-
lum auro fregit et aurum effudit. Au-

diens hoc.

diens hoc iudeus conat' illuc
venit. Sumq; dolū iudis[s]. ɔ a
mil'tis ei suggerēt. ut aux reciper
oīs renuit nī qui defunct' fuet
ad uitam scī nich' mēitis redi
ret. Asserens se si hoc fiet baptīa
suscepturu[m] ɔ xanū futuru[m]. Conti
nuo g° qui defunct' fuerāt resusa
tati ɔ iudeus in xi noīe baptizat.
Quidā iudeus uidens bēi nich'
ētuosam pōtm in miraclis faci
endis. ymaginē ei' ō si fec' eāq;
in sua domo collocauit. Cum res
suas cū aliq' longi iret ɔmēdabat.
h' ul' silia ūba dicēs. Ecce nich' o
bōa mea custodienda ul' ɔmitto
ɔ si nō bn̄ oīa custodiēritis ultōē
expectā de uob' ūbib; ɔ flagellis.
Quadā g° uice dū ille ab eēt fure'
ad uenīunt cuncta rapuīt solā;
ymaginē delinquīt. Iudeus aūt
rediens. ɔ se spoliatū uidens yma
ginē alloq' talib' ul' silib; ūebis
Dn̄e nich'. nō ne in domo mā uos
posuēam ut res meas a latronib;
suadēris. Cur hoc facē uoluisti
latrones qr̄ nō ꝓhibuisti. Igi' dum
tormēta recipies ɔ p latronib; penā
lues. Sicq; dāpnū meū in tuis
recōpensabo tormētis ɔ furorem
meū in tuis refrigabo ūebibus
ɔ flagellis. Accipiens g° iudeus
yma. diu eā ūbat. diucq; flagel
lat. Deum res ꝓlus ɔ stupenda.

diuidentib' furib; que rapuerāt
scīs di tanq̄m in se ūba recepisse
appruit. h' ul' similia ūba dicēs.
Cū ꝓ uob' tam diu flagellatu'
sum. Cur tam crudelit' ūbatus.
Cur tormēta tot passus. Ecce q̄
modo cor' meū liuet. ecce qualit'
effusione sang's rub;. ꝑgite ci
cius ɔ cūcta redite que tulistis'
aliū di oīpotentis in uos ira de
seuiet. ita ut scelus ur̄m ī me
diū publicet' ɔ quilib; ur̄m sus
pendiū patiat'. Ad q' illi. Quis
ē es tu qui talia nob' loqueris. Et
ille ego sū nich'. fuus ihu xpi
q̄ iudeus ille ꝓ rebus suis q's
tulistis tam crudelit' flagella
uit. Territi illi ad iudeū ueniunt
miraclm refert'. ab eo q̄ yma.
fecerit audiūt cuncta reddunt
Sicq; ɔ latrones ad uiā redeunt r'
titudis ɔ iudeus fidē amplecti
saluatoris. Vir quidā pro
amore filii sui litteras addiscentis
festū scī nich'. annuatim sollēpnit'
celebrabat. Quadā g° uice pat'
puū ɔuiuiū ꝑauit ɔ multos cli
cos inuitauit. venit dn̄s ad ia
nuā in hītu ꝑegni petēs elimn
ō dari. Iub; q̄m toti' p̄r filio ut
det elem. ꝑegrino. ꝑperat puer. sz
ꝑegrinū nō inueniens insequit'
abeuntē. Cū; ad quādam ɔpitū
ꝑuenisset; apprehendēs dn̄s puerū stri

gulauit· Qd audiens pr̄ uehe
m̄t ingemuit· cor̄ tulit ⁊ in
thalamo collocauit· Cepitq;
p dolore clamāe ⁊ dīce· fili dl'
cissime quo m̄ ē uob· q̄ce· sb·
hēane ē tīaces honoris q̄ uob
tam diu exibui· Et cum hec
similia dīcēt statim pu qī de
sōpno euigilans oclos aperuit
ac sūrex̄· Vir qdā noblis
rogauit btm̄ nich· ut ē filiū
a dn̄o impetrauerit p mittēs se
filiū ad ecclīam eī ductur ⁊ cy
phum aureū oblatur· Fili g
nascit ad etatē adultā pduci
⁊ cyphus fi iubet· Qz dū ei
ualde placēt suis eū ad apta
uit usib;· ⁊ aliū eq̄ ualentē fi
fecit· Nauigantib; itaq; ad
ecclīam scī nī· iub; pr̄ filio· ū
in illo cypho q̄ primo fi fecerāt
aq̄ ē afferr· pu aūt cū uell;
aurire cū cypho in mari cecid
⁊ statī expirauit· pr̄ ā eū am
are flens uotū suū pfe
cit· ueniens g ad altāe btī nī·
cū obtulisset primū cyphū tāq̄
piectus cecidit de altari· Sū ā
eū eleuasset ⁊ sr altāe itēu po
suisset rursus de altāi longius
ē piectus· Eleuans ā sr al
tāe itēū eū tēio posuit· ⁊ ad
huc tēio longi ē piectus· Mi
rantib; oīb; ad tā grande

spectaclm· Ecce pu sanus ⁊ in
columis aduenit primū cyphū
suis gestans mānib;· narrauit
q; corā oīb; qd qū in mari ce
cidit· statim btūs nich affu
it ⁊ eū illesum suauit· Sicq;
pr̄ eī letus effectus utrūq; cyp
hū btō nicho obtulit· Qui
dam uir diues btī ni· meritis
filiū hūit q̄ adeo datū uocauit
h g sco dī capellā in domo sua
constituēs oī anno festū eius
sollempnit celebrabat· Erat
ā locus ille situs iux tīā aga
renor· Adeo datus quadā uice
ab agarenis capit ⁊ in suitu
tē regis eor deputat· Sequēti
āno dū festū scī nich pr̄ eius
deuote celebrabat ⁊ pu cyphū
paiosū tenēs regi asistēt reco
luit suā captitatē parentū
dolorē ⁊ gaudiū qd ea die in
domo sua fiebat· Cepit; altius
suspirāe· Cuius suspirior cām
dū rex minis extorsisset ait rex
Quicqd tuus nich agat· tu hc
nobcū maneb· Et subito uen
to uehemti domū concussien
te pu cū cypho rapit ⁊ añ for
es ecclē ū parentes agebant sol
lēpnia collocat ⁊ magnū gau
dui oīb; gnat· Dicp̄tar nō.
Lucia dr̄ a luce lux eī hab; ·IIIJ·
pulcritudinē in aspectone

q̄ ut dic̄ amb· lucis n̄ h̄ ē· ut oīs eī maĩestatu gr̄a sit· diffu sionē sn̄ coinquīnatōe q̄ ꝑ q̄uis in m̄da diffusa nō coinquinat̄· rectū in ceſſū sn̄ curuitate· lō gissimā lineā ꝑtransit sine morosa dylatōne· ꝑ h̄ oñdit̄ q̄d bt̄a lucia hūit decorē ūgi nitatis sn̄ aliq̄ corruptōe· diffu sionē caritatis sn̄ aliq̄ in m̄do amore· rectū in ceſſū intentō nis ī dm̄· sn̄ aliq̄ obliquita te longissimā lineā diutne opatōnis sn̄ neglignētie tardi tate· ul' dr̄ lucia q̄i luci uia.

Incip̄ p̄s scē lucie uirginis.

Lucia uirgo siracusana nobilis ge nere· audiens famā scē aga the ꝑ totā siciliam diuulgātā sepulcrū eī adiut cū matre sua euthicia· iiii· annis incu rabili fluxū sang̃is patiente Int̄ ipā g̃ missar sollēpnia ɔtigit ut id euuangeliū legeret̄· in q̄ dn̄m mulierē ab hac passio ne sanasse narrat̄. Tūc lucia mat̄ dix̄· si credis hs que le gunt̄· crede agathe illū sp̄ h̄re p̄sentē ꝑ cui noīe sustinuit p assionē· si g̃ eī sepulcrū cre dens ɔtigeris ꝑ scā ɔtinuo sa nitate gaudebis· Igit̄ recedan tib; cūctis ɔ m̄re ɔ filia iuxta sepulcr̄ in orōne existētibus.

lucia sōpnū arripuit· uiditq̄ agatham in medio angelorum gēmis ornatā stantē ɔ dicentē ē· soror mea lucia ūgo dō deuo ta· quid a me petis q̄d ip̄a potis p̄stare ɔtinuo m̄ri tue· nam ecce ꝑ fidē tuā sanata ē· Eui gilans luc̄ m̄ri dix̄· mat̄ mea ecce sanata es· ꝑ ipām te g̃ de ꝑcor que suis orōnib; te sana uit ne m̄ deceter̄ noīes sponsi sed quicq̄d m̄ datura eras ꝑ dote paupib; elargire· Cui mat̄ te ge prius oclōs meos ɔ quicq̄ uolueris de facultatib; facito Ad q̄ luc̄· q̄d moriens das· ideo das q̄ tecū ferre nō potes· da g̃ dū uiuis ɔ mcedē h̄ebis· Cū g̃ redissent fit cotidie d' t' tio rer ɔ dant̄ in necessitatibus paupū· Intera dū patrimoniū distribuit̄ ad sponsi notitiā ꝑ uenit̄· requirit sponsus a nutrice de his· Et illa caute q̄ utiliorē p̄ſſessionē sponsa sua inuenisset q̄ suo uolebat noīe compare ɔ ideo uidebat̄ aliq̄nta distra h̄e· Credidit stultus carnale cōmerciū ɔ cepit actor eē uendē tiū· Venditis oīb; ɔ paupib; erogatis· sponsus tradidit eam corā pascasio ɔsulari dicens eā· xp̄ianā eē· ɔ h̄ leges agē augu stor· Inuitante eā pascasio

ad sacrificiũ ydolor̃ vendit. Sacrificia
um placens deo ẽ visitãe pauperes
et in necessitatib; subuenire. et quia iam
amplius nõ hẽo quid offerãm:
me ipsãm deo viuo offerendã. Cui p
ascasius. Ista verba ẽ simili stulto xp̃ia
no narrare potes: mihi aũt q̃ p̃n
cipũ decreta custodio ista frustra
prosequeris. Ad q̃ luc. Tu p̃ncipũ
tuor̃ decreta custodis. et ego dei mei
legem custodiã. Tu pas. patrimoi
um tuũ cũ corruptorib; expendi
sti. et ideo q̃si meretrix loqueris. Cui luc.
Patrimoiũ in tuto constitui. corru
ptores aũt mentis et corporis nunq̃ sciui.
Respondit pas. Qui sunt corruptores mẽ
tis et corporis. luc. dix. Corruptores mẽ
tis vos estis. qui suadetis vt aĩe
suũ deserant creatorẽ. Corruptores
vero corporis sunt qui temporalẽ delectationem
preponunt epulis sempiternis. pas.
dix. Cessabunt verba cũ p ventum
fuerint ad verbera. Cui luc. dix. Verba
dei cessare nõ possunt. Cui pas.:
Tu g̃ deus es: lucia respondit. ancilla dei
sũ. Que dix. Cũ steteritis aũt reges
et p̃n. no. et c. Non ẽ vos estis et c.
pa. dix. In te g̃ sps. s. ẽ. Cui luc.
Qui caste viuunt. templũ sps. s.
sunt. Cui pa. Ego faciã te duci. ad
lupanar. ut ibi violationem accipias
et spm sanctũ perdas. Cui luc. Non co
inquinatur corpus. nisi de consensu mẽ
tis. Nam si me inuitã violari

feceris. castitas m̃ duplicabitur ad coro
nam. Nunquam aũt voluntatẽ meã ad con
sensũ poteris prouocare. Ecce corpus
meũ ad oẽ suppliciũ ẽ paratum.
Quid moraris. Incipe fili dyaboli. de
sideria tuar̃ penar̃ in me exercere.
Tunc pa. lenones vocare fecit dicens eis.
Inuitate ad eam oẽm populum. et tam
diu illudatur donec mortua nuncietur.
Volentes aũt eam trahere tanto pon
dere sps. s. eam fixit. ut oĩo eã mo
uere nequiuerint. Fecit pa. eciam viros
accedere et manus et pedes ligare. set
eam nullatenus potuerunt mouere. Tunc
et cũ iuris mille paria boũ adhi
buit. set tamen virgo dei immobilis p
mansit. Vocatis aũt magis vt suis
incantaõib; moueretur. oĩo moueri
nõ potuit. Tunc dix pa. Que sunt
maleficia. q vna puella a mil.
hoĩb; nõ mouetur. lucia dix. Nõ
sunt ista maleficia. set beneficia xp̃i.
Porro si adhuc. x. mil. adhibueris
eque ut prius immobilem me
videbis. Putans vero pa. s quor
dam figmenta quod lotio fugarentur ma
leficia. iussit eã lotio perfundi. Cũ
q̃ nec sic moueri posset angustiatur ni
mis iussit copiosũ ignẽ circa eam
accendi. picemq; resinã et feruẽs
oleũ super eam fundi. Post hec lucia
Inducias impetraui martirii mi
ut credentib; timorẽ auferam
passionis et nõ credentib; vocẽ in

exultatõnis: Videntes ã arma p
asc. cũ angustiãe inguttue ei
gladiũ emiserunt. Que nequaq̃m
loquelã amittẽs dix. Anũtio ub
pacẽ ecce redditã. Maximiano
hodie mortuo ⁊ de regno suo. Dio
clisiano expulso ⁊ sic ciuit̃ catɜ
nensi soror mã agatha ẽ data
ptectix. sic ego ciuit̃ siracusãe
concessa sũ a dño int̃ ueni̅x. Qũ
h̃ u̅go loquit̃ ecce ministri roma
nor uenunt. pa. apphendũt. inc
tũ ad cesarẽm secũ duxũt. Audi
erat ẽ cesar qd̃ pascasiũ pũtiã
fuẽrat depredat̃. Veniens g̃ romã
⁊ senatu accusatus pit̃ ⁊ cõuic
tus capitali sñia ẽ puñit. Virgo
go uo lucia de loco in quo pcussa
ẽ. nõ ẽ mota ũ spm̃ tradid̃. Qo
aduũs sacerdotes uenirẽt ⁊ cor̃ dn̄o
tradẽrĩt ⁊ oms astantes amen
dn̄o rndẽrĩt. In eod̃ ã loco ẽ sepul
ta ⁊ ecclĩa fabricata. De sc̃o thoma apl̃o.

Thomas inp̃rẽ abyssus ul' dicit̃
geminũ qd̃ grece didimus
dr̃. ul' dr̃ thomas a thomos qd̃
ẽ diuisio siũ sectio. Dicit̃ g̃
abyssus eo qd̃ pfunditatẽ diui
tatis penetrare meruit qñ ad suã
intrrogatõnẽ xp̃s rñdit. Ego
sũ uia ueritas ⁊ uita. Dr̃ ge
minũ eo qd̃ xp̃m nẽ x qñ geminate e
induplũ q̃ alii cognouit. Nã illi
cognouerũt uidendo: iste uidẽdo
⁊ palpando. Diuisio aũt siũ
sectio dr̃. qz ab aliis in fide resurrectionis
diuisus ⁊ septus fuit. Vel dr̃
thomas. qñ totus means in deũ. s. amore
⁊ contemplatõne. Vel dr̃ thomas. a theos
qd̃ ẽ deus ⁊ meos. qñ thomas. qñ deus meus.
Et h' pp̃ id qd̃ dix. cũ certificat' ẽ dici
dit. Deus meus ⁊ dñs meus. Incipit passio sc̃i thome.

Thomas apl̃s
cũ eẽt apd̃ cesaream
apparuit ei dñs dicẽs. Rex indie
Gundoforus misit pp̃ositũ abbanẽ
quẽrere hoĩem architectonicã artẽ
eruditũ. Veni g̃ mittã te ad eũ.
Cui thomas. Dñe q̃uis mittã te me
pt̃ ad indos. Cui dñs vade secu
re. qz ero custos tuus. Cumq; in
dos conũtẽris ad me cũ palma
martirii uenies. Cui thomas. Dñs
meus es tu. ⁊ ego seruus tuus fi
at uoluntas tua. Cũ pp̃ositus
foro pambulãet. ait ei dñs. Quid
compãre iuis iuuenis. Cui ille dñs
meus misit me. ut conducã ẽ suos
in ãte architectonica eruditos:
ut romano ope s' paulatim cõ
struat̃. Tũc dñs tradidit ei thomam.
assensu cũ plĩm in tali ãte pitũ.
Nauigantes aũt ad q̃ndã ci
uitatẽ uener̃ in qua rex filie
sue nupt̃ celebrabat. Hic cũ pcon̄
ari fecisset. ut oms nuptiis intẽrẽnt
alias regẽ offenderẽnt. ⁊ ctig̃ illuc
abbanẽ ⁊ aplm̃ intrare: puella aũt

hebrea fistulam manu gerens
uniq̄z laude aliq̄ ꝯmēdabat. Vi
densq; aplm intellex̄ hūc ēē
hebreū. eo qđ nō māducaret. s;
oclos ad celū fixos hr̄et. Cūq;
puella corā eo hebraice canēt
dicēs. Unus ē ds̄ hebreoꝝ qui
fec̄ celū ꝯ t'rā. aplꝰ ipām hec
eađ ūba repetē satagebat. Vi
dens p'icernā q nō mānducaret
n̄ biberet. s; tm̄ oclos ad celū
fixos hr̄et. aplm d'i in maxilla
pcussit. Cui aplꝰ. Melius ē tibi
gtam dom̄ man'ꝰ qui me pcus
sit hic a canib; afferat̄. Hic ig̃
ad hauriendā aquā abiit ꝯ leo
ipm̄ occidēs sanguinē eiꝰ bibit.
lacerantib; ā canib; eiꝰ corpꝰ. unꝰ
nig' manū eiꝰ dextam in me
diū ꝯuiuiū apportauit. Quo uiso
oīs turba obstupuit ꝯ puella
eiꝰ ūba referens piecta fistula
ad pedes apli se piecit. Hāc modi
ā ultōnē fcām reprobat aug'. i
libro ꝯ faustū ꝯ asserit apocrifo
h' fuisse mētū. Inde ꝯ legenda
h' q̄ ad pl'a suspecta hr̄et. Tunc
aplꝰ ad petitōnē regis spō sū
ꝯ spōnsā bn̄dix. Da inquiens
dn̄e adolescentulis hiis. bn̄
dctōnē tue dextē ꝯ in eoꝝ mē
tib; semīa semī uite. Abeunte
ā aplo in manu iuuenis ē re
ptus plenꝰ dactal' palme ramꝰ.

Comedentib; sponso ꝯ sponsa
de fructu eiꝰ ambo ob dormiūt
ꝯ a sopnum sile ambo cuiit. Vide
bat' ꝯ ē eis q rex gēmatus eos
amplecteret' ꝯ dicēt. Aplꝰ meus
bn̄dix uos. ut eterne uite parti
cipes sitis. Et uigilantib; et e
mutuo sopnia reuelantib' apꝰ
ad eos ingredit' dicēs eis. Rex
mēs uob' mō apparuit ꝯ me clausis
ianuis h' adduxit ut sr̄ uos bn̄
dcō mea fructifiet. hetis carnis
integritatē que ē oīū regina ū
tutū ꝯ fructus salutis ppetue.
Virginitas soror ē angloꝝ. poss
essio oīū bonoꝝ. victoria libi
dinū. fidi tropheū. Expugnatio
d'monū ꝯ eternoꝝ securitatis gau
dioꝝ. De libidine ā corruptio
gignit'. De corruptione pollutō na
scit'. De pollutōne reatus orit'.
De reatu confusio gn̄at'. Hec
illo referente duo angli appuer'
dnīes eis. Nos sumꝰ angli uob'
ad custodiam deputati. Quꝰ si
apli bn̄ s'uaueritis monita offe
rī do oīa uota ura. Eos g' aplꝰ
baptizauī ꝯ de fide diligent' edo
cuit. post multū uō tp̄e sponsa
noīe pelagia sacre uelamine con
secta martiriū patit' ꝯ sponsꝰ
noīe dionisius illi ciuit' i epm
ordinat'. post h' ā aplꝰ ꝯ abba
nes ad regē indie puenerūt

ı̃ [illegible] oīa . ipe fecit
celū z t'rā z fūdaui manꝰ.

De signato uo ab aplo mirabi
li palato· 7 copioso thauro acc
epto· Rex maliã ꝓuintiam
ꝑfiasat· 7 aplo uniuisũ thaur
pauꝑib; elargit· ꝑ totũ aũt bi
enniũ quo ab fuit rex aplo ꝓ
dicatõi insistit· 7 innũabiles
ꝑplm ad fidẽ conuitit· Rediens
rex 7 q̃ th̃o· fecit discẽs ipm cũ
alime in ͩmo restrux̃ carceris·
ut pt mod uiuos excoriatos
ultimib' daet flamis· Interea gad·
fr̃ regis moꝛit 7 ei sepulcr cũ
ambitõne nimia ꝑpat· Quarta
ã die qui mortuus fuẽat res
rex̃· Et stupefcĩs oĩb; cetiosq;
fugientib; dix̃ frĩ suo· h' homo
fr̃ q̃ excoriãe 7 incendẽ dispone
bas· Amicus dĩ ẽ· 7 oẽs ei angli
familiant· Q' me in padysum
ducentes· q̃dam m̃ ostendũt
palatiũ ex auro 7 ãgento 7 la
pidib; p̃ciosis mirabli· fabrica
tũ· Et cum eĩ pulc̃tudinem
admirarer· dixrũt m̃· hoc pa
latiũ ẽ qd frĩ tuo th̃o· extruxẽat
Cumq; dicẽm ut Janitor eẽ ẽẽm
dixerunt m̃· Fr̃ tuus illo fecit in
dignũ· Si uis in illo manẽ ro
gabim' dñm ut te suscitaẽ dignẽ
ut i ͩ a fr̃e tuo possis emẽ reddẽs
ei p̃cũiam· q̃ extimat ꝑdidisse
Et h' dicẽs cucurrit ad carcẽr frĩ
suo postulans indulgẽi Abiecti
uinclis rogaẽ aplm ceꝑ ut ue
stem acciꝑet p̃ciosam· Cui aps̃
Ignoras qd nl' carnale nl' t̃reñ
gestiũt· qui cupiũt hr̃e in ce
lestib; p̃tatem· Egredienti aũt
aplo de carcẽ rex occurrit· 7 ad uo
lutis pedib; ueniam postulabat
Tũc apls ait· Multũ ub' p̃stitit
ds· ut secreta sua uob' ostẽdẽt·
Credite in ipm 7 baptizemini
ut eẽm regñ ꝑticipes sitis· Dix̃
ei fr̃ regis· Vidi palatiũ q̃ frĩ
meo fecisti 7 id compare mrui·
Cui apls hoc in p̃tate fr̃is tui
ẽ· Cui rex· Illud est meũ 7 apls
t' fabricet aliũ· Qd si forte ne
quiuẽit· in 7 t' hoc vnũ cõe est·
Rndet apls· In nũablia ẽ in ce
lo palatia ab initio sc̃li ꝑpata· q̃
fidi p̃cio 7 elimos ꝑpãtur· Diui
tie aũt ure ad illa uos añ cedẽ
poss̃ sequi uo olo nõ possunt·
Post vnũ m̃se; fec̃ apls oẽs
hoĩes illl' ꝑuincie congr̃ari q̃b'
congr̃atis debiles 7 infirmos
seorsũ stare iussit 7 ꝓ eos ora
uit· Cumq; qui docti fuẽrat
Rñdisset amẽ· Coruscatio
de celo ueñens tam aplm q̃m
cetos fere ꝑ horã mediã sic pro
strauit· ut oẽs putaẽnt se ictu
fulgĩis incisse· Erigens aũt
se apls dix̃· Surgite q; dñs ms
sic fulgs ueñ· nosq; sanauit·

Surgentes aūt omēs ſtatim dn̄m et
aplm̄ glīficauērūt. ¶ Tūc apl's ce
pit eos docē. ꝯ xii. gͣdus uirtutū
aſſignare. ¶ Primꝰ gradꝰ ē ut in
dm̄ c͛derēt qui ē unꝰ in eēn̄a ꝯ triꝰ
in ꝑſonis. Deditq; eis ēplex exemp
lum ſenſibile quō ſint in vna eēntia
tres ꝑſone. ¶ Primū ē q; vnā ē in
hoīe ſapīa. ꝯ de illa vna procedit in
tellectus. memoria. ingenium.
Nam ingeniū ē inquit ut q; nō di
diciſti ad inueniās. Memoria ū nō
obliuiſcāris que didiciſti. Intell's
ut intelligas q̄ oſtēdi poſſit ul' do
ceri. ¶ Secūdm̄ ē q; in una uinea
tria ſ. ſ. lignū foliū. ꝯ fructꝰ. h' oīa
tria ē ꝯ una uinea ē. ¶ Tertiū ē q; cap̄
unū. iiii. ſenſibꝫ ꝯſtat. In uno
ē capite ē. uiſꝰ. auditus. odoratꝰ.
ꝯ guſtus. ꝯ h' pl'a ē. ꝯ unū capd'
ē. ¶ Scd's gͣdus ē ut baptīm ſu
ſciperent. ¶ Tertius ut ſe a fornica
tōne ꝯtinerēt. ¶ Quartus ut ſe ab
auaricia temperarēt. ¶ Quītus ū
gulā reſtringerēt. ¶ Sextꝰ ū pnīam
tenerēt. ¶ Septimꝰ ut in hijs pſe
uarēnt. ¶ Octauus ut hoſpitali
tatē amarent. ¶ Nonū ut uolūta
tē dī in faciendis q̄rerent ꝯ ea ope
ꝯplerent. ¶ Decimꝰ ē ut ea in n̄ fa
ciendis q̄rerent. ꝯ ea uitarēnt. ¶ Un
decimꝰ ut caritatē amicis ꝯ inimi
cis impenderent. ¶ xii. ut ī cuſtodi
endis hijs uigilē curā hērent. ¶

¶ Post p̄dicatōnē uō baptizati ſūt
ix. m. uiroꝝ exceptis ꝑuulis et
mlīribꝫ. ¶ Poſt h' aūt in ſuperiorem
yndiam abiit. ibiq; in n̄iis mira
culoꝝ inſignius clarſcit. Sinticā
ne ꝯ amicā. migdonie uxoris ca
riſii cognati regis. apl's illūiaui.
Dixitq; migdonia ad ſinticā. putas
ꝯ poſſo eū uidē. Tūc migdꝰ de cō
ſilio eiꝰ hītū mutauit. ꝯ int' pau
ꝑes mlīres ū apl's p̄dicabat adue
nit. Apl's aūt cep̄ de uita h'mīs he
p̄dicaē dicēs. Inf' ceta quīn uita h' ē.
uita miſa caſibus ſubita et adeo
fugitiua. ut cum teneri c͛dit' effu
giat labefiat. Deinde cepit. iiii. ra
tiōbꝫ exortarī ut ūbū dī libent' au
dirēt. Primū ūbū dī. iiii. rez gn̄ali
bꝫ compando. ſ. colirio ex eo q; ocu
lū nr̄i intell's illūiat. potōni ex
eo q; nr̄z affcm̄ ab oī carnali amōe
ꝑpurgat ꝯ mdat. Emplaustro ex eo
q; pctōꝝ nrōꝝ uulnā ſanat. Cibo
ex eo qꝫ nos celeſtiū amoꝛe delec
tat. Et ſicut medicina h' egroto ū ua
lent. ū ea in ſe recepit. ſic ū aīe
languētī ūbū dī p̄dest ū id d'uo
te audierit. p̄dicante aplo migdꝰ
c͛didit. ꝯ deinceps uiri thoꝝ abhor
ruit. Tūc cariſius a rege impetra
uit ꝯ aplm̄ in carcerē poſuit. Ad
q̄ ueniens migdonia. rogauit ut
ſibi ignoſcēt q; ꝑp ea in carcerē miſ
ſus eēt. Qui m̄ ille benigne ꝯſolās

s; oĩa se libẽt pati asserit. Carisius
aũt regẽ rogauit ut reginã sororẽ
sue uxoris ad ipsam mittẽs. qui for
te eã reuocare possit. Missa regina
conuertit ab ea q̃m uolebat puẽte.
visisq; tot miraclis q̃ apl's facie
bat dix̃. Maledcã ẽ a dõ qui nõ c̃dt
his opib3. Tunc apl's oĩb3 q̃ adeãnt
de trib3 breuit̃ instrux̃. s. ut eccliã
diligerẽt. sacerdotes honorarẽt.
Et asidue ad audiend' ũbũ di ꝯuẽi
rent. Reũtente aũt regĩa. dix̃ ei
rex. ut quid tam diu morata es.
Que rx. putabã insipidã. stultã eẽ
qz sapientissima ẽ. ꝯ me ad apl'm
di ducẽs. viam ũitatis me cog
nosc̃e fec̃. ꝯ nimis stulti ẽ qui in
x̃po nõ c̃dũt. Noluitq; regina regi
de mĉps copulãi. ꝯtupefcõ rex dix̃
cognato suo. Dum tuã uxorem
recupare uellem meã pdidi. et
peior m̃ mĩa effcã ẽ q̃ tua t̃. Tũc
rex iussit apl'm ligatis manib3
ad se duci. pcipiens ei ut ad suos
uiros coniuges reuocaret. Aplus
ã tẽplis ex̃ ei ostndit q q̃diu mer
rore psistẽt h; facẽ nõ debẽnt. vid'
ex̃ regis. ex̃ tũris. ꝯ ex̃ fortis. vñ
dix̃. Tu cũ sis rex nõ uis hrẽ in
quinata suitia. s3 mũdos suos
pdit ꝯ ancillas. Q̃nto mag' c̃dẽ
debes dñm amãe castissia ꝯ mũda
suitia. Quid g' culpor. si dñm a
mãr pdico in suis suis q diligit

ꝯ intius. Fabricaui t̃rim excel
sam ꝯ dicis m̃ ut ego qui fabri
caui eam destruam. Fodi t̃rã
pfundam ꝯ eduxi fontẽ de abys
so ꝯ dicis m̃ ut obruam illũ. Tũc
iratus rex. iussit affẽri ãdentes
lãminas ferreas ꝯ apl'm nudis pe
dib3 sup eas stare. protin' nutu
di fons i erup ꝯ eas extinx̃. Tũc
rex consilio cognati sui eũ in
fornacẽ ãdentẽ misit. Que tñ s'
refrigidata ẽ. ut die altã sanus
inde exierit ꝯ illesus. Dixitq; regi
carisius. Fac illũ offẽre sacrificium
dõ soli. ut sic di sui iram incur
rat. qui ab his eũ liberat. Cũq;
ad hoc urgẽtur dix̃ regi. Pstantior
tu q̃m factura tua. ꝯ quõ tu uex
dñm negligis ꝯ picturã colis. Tu
putas q3 sic dic̃ carisius. deus tũs
m̃ irascet. postq̃ adorauio dñm
meũ. magis aũt irascet dõ tuo
eũq; ꝯminuet. Adoro g' eũ. qui g'
me adorante. dñm tuũ dõ mẽs nõ
euertet illũ. sacrificabo illi. qui ã s'
c̃dos dõ mõ. Cui rex ad hoc meũ
de psẽ loquẽris. Precep g' apl's
hebraice demoni qui in eo erat ut
q̃m cito coram ydolo genua flec
teret. statim ydolũ ꝯminueret.
Flectẽs g' apl's genua dix̃. Ecce
adoro s; nõ ydolũ. ecce adoro. s;
nõ metallũ. ecce adoro s; nõ
simulacrũ. Adoro ã dñm meũ ih'

xpi. in cuius noīe p̄cipio tibi demoni
qui in eo latitas ut simulacr̄
ipsum cōminuas. Statimq; q̄si
cera liq̄factū ē. Tunc oēs sac̄do
tes mugitū dedūt. ponti
fex aūt templi eleuās gladiū
aplm̄ trāsfixit dicēs. Ego
uindicabo iniurias dei mei. Rex
aūt ⁊ carisius affugerūt uidē
tes q̄ ipse uellet aplm̄ uin
dicare ⁊ pontificē uiuū īcen
dere. xpiani aūt corp̄ apli tulerūt.
⁊ honorifice sepelierūt. Post longū tp̄s circa ānos dn̄i. cc.
xxx. corp̄ apli in edissā ciuit̄
suā trāslatū ē. Alexandro im
peratore assiriorū p̄ce h̄ faciēte.
In illa aūt ciuit̄. nullus h̄eticus. nullus
iudeus. nullus paganus pt̄ uiuē.
nec tyrānus aliq̄s ei nocē. p̄q̄m ab
agarus rex illius ciuitatis ep̄lam
manu saluatoris sc̄ptā accipe
meruit. Nam si q̄n gens aliq̄
contra ciuit̄ illā insurrexit infans
baptizatus sup̄ portā stans ep̄lam
illā legit ⁊ ea die tam saluato
ris sc̄ptis q̄ apli thome m̄itis. ho
stes aūt fugiūt aut pacant̄. Ysidorus in lib° de uita ⁊ obitu sc̄orum. sic de isto ap̄lo dicit. thomas
discipulus xpi ac similis saluatori
audiendo incredulus. uidē
do fidelis fuit. Hic euāgliū p̄
dicauit. parthis. medis. ⁊ p̄sis.

yrcanis ⁊ brachmanis ⁊ in
trans orientalē plagā ⁊ īt̄na
gentiū penetrās ibi p̄dicatiō
nē suā usq; ad titulū sue pas
sionis p̄duxit. Hic lanceis trāsfix⁹
occubuit. h̄ ysidorus.

Dicto de festiuitatibus
q̄ occurrūt inf̄ tp̄s renoua
tionis q̄ incepit a moyse ⁊ p̄phis.
⁊ durauit usq; ad xpi aduentū i
carne. Q̄d tp̄s rep̄sentat ecc̄a
ab aduentu usq; ad natiuita
tē dn̄i. Nunc uidē de festiuita
tibus q̄ occurrūt. s. tp̄e q̄ p̄tim c̄
tinet̄ sub tp̄e recōsiliatiōis
p̄ti sub tp̄e p̄egrinatiōis. Q̄d tp̄s
rep̄sentat ecc̄a. a natiuit̄ usq;
ad lxx̄. sic̄ ē in p̄logo dc̄m ē.

Incipit de natiuitate domini. vj.

Natiuitas dn̄i
nr̄i ihū xpi s̄m
carnē ut quidā aiūt cō
pletis ab adā. v. milibus. cc. xx.
viij. ānis. vel s̄m alios. vj. mi
libus. vel s̄m eusebiū cesarien
in cronicis suis. v. milibus.
c. i. c. tp̄e octauiani imperatoris
facta ē. Veniente aūt ip̄o filio dei
in carnē. tanta pace uniuersus
mūdus gaudebat. ut toti orbi
unicus romanorum imperator paci
fice p̄sideret. Nam sic nasci
uoluit. ut nobis pacē temporis
~~tp̄is~~ ⁊ pacē eternitatis tribuēt.
Et uoluit. ut nos certā suā pax

tempus illustraret. Cesar igitur augu
stus uniuerso presidens orbi scire
uoluit. Quot prouincie. Quot
ciuitates. Quot castra. Quot
uille. Quot homines in toto or
be essent. Iussitque ut dicitur in ysto
riis scolasticis ut omnes homines ad
urbem unde traxerant originem
pergerent. et quilibet denarium argen
teum qui ualebat .x. nummos
usuales afferret. unde et denari
us dicebatur. presidi prouincie
traderet. et se subditum roma
no imperio profiteretur. Nam et num
mus ymaginem preferebat cesa
ris et superscriptionem nominis. Di
cebatur autem professio et descriptio
secundum diuersam considerationem. Pro
fessio enim dicebatur quod quilibet quando
reddebat presidi prouincie cen
sum capitis id est denarium illum qui sic
uocabatur. ponebat illum super caput
suum et proprio ore profitebatur se esse
subditum romano imperio. unde
dicebatur professio id est proprio ore fa
cta. et fiebat hoc coram omni populo. De
scriptio autem dicebatur quia numerus eorum
qui censum capitis ferebant
certo determinabatur numero et redi
gebantur in scriptis. Hec descriptio
prima facta est a preside syrie cy
rino. Prima dicitur ut in eadem
ystoria scolastica habetur quantum ad cyrinum.
quia cum iudea in umbilico nostre
habitabilis esse dicitur. prouisum est ut in
ea inchoaretur. et deinde per circumstan
tes regiones et alii presides pro
sequerentur. uel prima dicitur id est uni
uersalis quia alie precesserunt parti
culares. uel forte prima capitum in
quisitio fiebat a preside. Secunda
ciuitatum in regione a lega
to cesaris. Tertia regionum
in urbe coram cesare. Ioseph cum
esset de genere dauid a nazareth in
bethleem profectus est. Cum autem beate
marie tempus pariendi instaret. et
ipse de suo reditu nesciret eam
secum assumpsit et in bethleem secum duxit
nolens thesaurum sibi a deo commissum
in aliena manu dimittere. sed ipse
per se uolens illum cura peruigili
custodire. Cum igitur bethleem
appropinquasset ut frater bartholomeus in sua
compilatione testatur. uidit uirgo
partem populi gaudentem et partem ge
mentem. Quod angelus exponens
ait. pars populi gaudens est populus
gentilis qui in semine abrahe
eternam benedictionem accipiet. pars
autem gemens est plebs iudaica a
deo suis meritis reprobata. Cum
igitur ambo bethleem uenissent. et quia
pauperes erant. et quia omnia hospi
tia alii qui propter hoc ipsum uene
rant occupauerant. nullum ho
spitium habere potuerunt. Diuerterunt
igitur in communi transitu ut dicitur in ysto. sco.

qui erat inter duas domos oppositas
tamquam habens quoddam diuersorium sub quo
ciues ad colloquendum uel ad conui
uandum in diebus ocii uel propter aeris intem
periem diuertebant. Vel forte Joseph lo
cum ibi presepe fecerat bovi et asino uel ut quidam
dicunt rustici cum ad forum ueniebant
animalia sua ibidem ligabant et ideo presepe
ibi constructum erat. In ipsa igitur me
dia nocte die dominica beata uirgo filium suum
peperit et in presepe super fenum reclina
uit. Quod fenum ut legitur in historia scolastica
helena postmodum romam detulit.
Notandum autem quod natiuitas christi fuit mirabilis
facta multipliciter ostensa et utiliter ex
hibita. Fuit mirabilis facta tum ex parte
generantis tum ex parte geniti tum ex
parte modi generandi. Ex parte
generantis quia ipsa fuit uirgo ante
partum et post partum. Et hoc scilicet quod uirgo
manens peperit quinque modis ostensum
est. Primo per prophetam ysaie vii. Ec
ce uirgo concipiet etc. Secundo per figuram
hoc est figuratum fuit cum per uirgam aaron
que sine humano studio floruit et per
portam ezechielis que semper clausa perma
sit. Tertio per custodiam ioseph. Iose
ph enim ex eo quod ipsam custodiam
tunc sue uirginitatis extitit. Quarto
per experientiam. Cum enim pariendi tempus
instaret ioseph licet dominum de uir
gine nasciturum non dubitaret
morem tamen gentis patrie obstetrices
uocauit quarum una uocabatur zebel

compilatione bartholomei habetur
libro in infantia saluatoris
tum fuisse uidetur

et altera salome. Zebel igitur considerans
et inquirens et ipsam uirginem inue
niens exclamauit uirginem peperisse.
Salome autem dum non crederet sed hoc
idem probare uellet continuo aruit
manus eius. Iussu tamen angeli sibi appa
rentis puerum tetigit et continuo
sanitatem recepit. Quinto per miraculi
euidentiam. Rome enim ut testatur
innocentius papa iii. xii. annis
pax fuit. Igitur romani templum
pacis pulcherrimum construxerunt et
ibi statuam romuli posuerunt.
Consulentes autem apollinem quamdiu
duraret acceperunt responsum quousque
uirgo pareret. Hoc audientes dixerunt
ergo in eternum durabit. Impossibile enim cre
debant quod umquam pareret uirgo. Unde in
foribus templi titulum hunc scripserunt.
Templum pacis eternum. Sed in ipsa
nocte qua uirgo peperit templum
funditus corruit et ibi est nunc ecclesia sancte marie
noue. Secundo fuit mirabilis
facta ex parte geniti. Nam sicut dicit Bernardus
in eadem persona ut in compilatione bartholomei
eternum antiquum et nouum mirabi
liter conuenerunt. Eternum id est diuinitas
antiquum id est caro ab adam traducta
Nouum id est anima de nouo creata. Item sicut
idem dicit. Hodie tres mixturas tria
opera fecit deus ita mirabiliter singularia
ut talia nec facta sint nec amplius
facienda sint. Coniuncta quidem sunt
ad inuicem deus et homo. mater et uirgo.

fidem cor hūanū. Prima ual
de mirabilis quia cōiuncta ē limꝰ et
deꝰ. maiestas et infirmitas. tan
ta uilitas tanta sublimitas. nꝯ ē
deo sublimius. nꝯ limo uilius.
Secūda nō ualde mirabilis a sclo
nō ē auditū qd uirgo eēt que peperit
qd mīr eēt que uirgo permaneat.
Tertia ē iexū. in febr. et nō mīn fortis
Primū enī quō cor hūanū fidem
his duobꝫ accōmodauit. quō cre
dere potuit. qd deꝰ homo eēt. qd uirgo
mansit. que peperit. h. d. Terciū
fuit mirabilis. scā extra modū ge
nerandi. Eius enī partus fuit. contra
naturam ex eo qd uirgo concep. contra
rōnē ex eo qd dm genuit. sup
hūanā condicōm. ex eo qd sine
dolore pepit. sup consuetudinem
ex eo qd de spū scō concep. Non ē
genuit uirgo ex hūano semie. set
mistico spiramine. Nam spūs scūs
ex castissimis et purissimis sangui
nibus uirginis accep. et inde corpꝰ
formauit. et sic quātū modū mirabi
lem faciendi hoiem deꝰ ostēdit
Nam sic dic ansel. Quatuor
modis deꝰ pot hoiem facē. s. sine
hoie et femīa. sic fec adam. et de
hoie sine femīa. sic fec euam. de
hoie et feīa sic oēs plat usus.
De feīa sine hoie. sic hodie mira
bilit factū ē. Quarto ei nat fuit
hodie mirabilis. ostēsa ē eī p oēs
gradus creaturas. Est enī creata quedā
que tm hēt eē et uiuē sicut pure
corpora. Quedam que hēt eē et uiuē
sic uegetabilia. Quedam que hēt
eē uiuē et sentire sic alia. Quedā
que hēt eē uiuē et sentire et discē
nē sicut hō. Quedā que hēt eē
uiuē sentire discēnē et intelligē.
sic angelꝰ. p has oēs creaturas
hodie xi nat ē ostensa. Prima
ē creatura. s. pure corpora triplex ē. s.
opaca transpens fuit prima et lu
cida. Primo g ostensa ē p pē
corā opacū. sic p destructōem tem
pli romanoꝝ ut s dcm ē. Et p
ruinam statue romuli dī romā
noꝝ que tc cecidit et comminuta
ē. Et p ruinā et aliaꝝ statuaꝝ
que tc in aliis locis plēs cecī
derūt. Legit ē qd ieremias ppha i egyp
tū descēdēs pt mortē godolie.
regibꝫ egypti signū dedit q eoꝝ
ydola corruerēt. cū uirgo filiū pepe
riret. Qua ppt sacerdotes ydoloꝝ
ymagnē uirginis pueꝝ in gre
mio baiulantē. in secreto loco tē
pli statuerē. et eam ibi adorabant.
Bartholomeo rege petea interroga
ti qd hō uellet dixerunt. patrie tē
ditōnis hoc ē misteriū qd a sācto
ppha eoꝝ maiores acceperunt et
hoc rebꝫ uenturꝫ credebant. Scdo
p pure corpam transparentē et pspi
cuā. Nam in ipa nocte obscuritas

acius in claritate diei uisa est. Ro-
me quoque ut testatur innocentius papa .iii.
fons aque in liquorem olei uersus
est et erumpens usque in tyberim
profluxit. prophetauerat enim sibilla
quod quando erumperet fons olei na-
sceretur saluator. ¶ .iiii. per prime
creaturam lucidam. sicut per corpora
supercelestia. Nam ipsa die natiuitatis
secundum aliquorum relationem ut ait
crisostomus. magis super quendam montem
orantibus stella quedam iuxta
eos apparuit que formam pueri
pulcherrimi habebat et in cuius capi-
te crux splendebat. Que ma-
gos alloquens dixit. ut in iudeam
pergerent et ibi natum puerum in-
uenirent. ¶ In ipsa quoque die tres
soles in oriente apparuerunt qui
paulatim in unum corpus solare re-
dacti sunt. per quod significabatur
quod trinus et unus deus ei notitia toti
orbi immineret. uel quod natus
erat ille in quo tria scilicet anima caro
et diuinitas in unam personam conue-
nerant. In ystoriis tamen scolasticis dicitur quod
non ipsa die natiuitatis tres soles ap-
paruerunt. sed ante per aliquod tempus scilicet post
mortem Julii cesaris. quod quoque eusebius
in cronica asserit. Octauianus
insuper imperator ut ait innocentius papa
.iii. cum uniuerso orbe dominium roma-
no subiecisset. intantum senatui p-
lacuit ut eum pro deo colere uellet.

prudens autem imperator se mor-
talem intelligens inmortalitatis
nomen sibi noluit usurpare. Ad
illorum uero importunam instantiam
sibillam prophetissam aduocauit.
Scire uolens per eius oracula si
in mundo maior eo aliquis nasceretur.
Cum ergo natiuitatis in die de consilio
super hac re conuocasset. et sibilla
in camera imperatoris oraculis
insisteret. in die media circulus
aureus apparuit circa solem. et in me-
dio circuli uirgo pulcherrima pu-
erum gestans in gremio. Tunc si-
billa hoc cesari ostendit. Cum autem
imperator ad predictam uisionem
plurimum admiraretur audiuit uo-
cem dicentem. Hec est ara celi. Dix-
itque ei sibilla. Hic puer maior te
est. et ideo ipsum adora. Eadem ergo
camera in honore sancte marie
dedicata est. Vnde usque hodie dicitur.
sancta maria ara celi. Intelligens
igitur imperator quod hic puer maior se
erat ei tura obtulit et deus de
cetero uocari recusauit. ¶ Quinto
ostensa est et manifestata per crea-
turam que habet esse et uiuere sicut
sunt plante et arbores. In hac enim
nocte ut beda in sua compilatione
testatur uinee engaddi que proferunt
balsamum floruerunt. protulerunt fructum
et liquorem dederunt. ¶ .vi. per creaturam
que habet esse uiuere et sentire sicut sunt alia

proficiscens enim ioseph in beth
cum pregnante maria duxit secum bo
vem forte ut eum venderet et censum
pro se et virgine solveret et de residuo
viveret et unum asinum. forte ut
virgo super eum veheretur. Bos igitur et
asinus miraculose dominum cogno
scentes flexis genibus ipsum ad
oraverunt. Ante enim christi nativitatem per aliquos
dies ut ait eusebius in cronica
cum quidam ararent. boves ad
aratores dixerunt. homines deficient
segetes proficient. Sexto
per creaturam que habet esse vivere sen
tire et discernere ut est homo sicut per pa
stores. Nam in ipsa hora pasto
res super gregem suum vigilabant
sicut bis in anno in longioribus
et brevioribus noctibus anni consu
everunt. Mos enim fuit antiquitus
gentilibus in utroque solstitio. scilicet
estivali circa festum iohannis baptiste
et yemali circa natale domini vigi
lias noctis custodire ob solis
venerationem. Qui forte mos erat
apud iudeos ex usu cohabitanti
um inoleverat. Pastoribus igitur an
gelus domini apparens salvatorem
natum annuntiavit et quomodo inveni
rent signum dedit. Factaque est cum
eo multitudo angelorum dicentium
gloria in excelsis deo etc. pastor
es igitur venientes totum sicut ange
lus dixerat invenerunt. Septimo

manifestata est per cesarem augustum. Qui
tunc preceptum dedit ne eum deus
dominum vocare deberet. Forte enim cum visi
onem illam circa solem vidisset. reco
lens similiter de ruina templi et
de fonte olei. et intelligens quod in
mundo natus esset qui se maior
erat. nec deus nec dominus vocari voluit.
Sic etiam manifestata est per sodomi
tas qui omnes in toto mundo in illa nocte
extincti sunt sicut dicit ieronimus sicut lux
orta est. tanta scilicet quod omnes laboran
tes illo vitio extinxit. Et hoc fecit
christus ut omnes eradicaret. ne in natura
que assumpserat tanta de cetero im
munditia inveniretur. Nam ut
dicit augustinus. videns deus vitium in hu
mana natura quod contra naturam fieret distulit in
carnari. Quinto per creaturam que ha
bet esse vivere sentire discernere et intelli
gere sicut angelos. Angeli enim ipsam
christi nativitatem pastoribus annuntiaverunt
ut supra dictum est. Nono enim natale est
nobis utiliter exhibita. Nam ho
stis iam nobis ut ante prevalere non
potest. unde legitur quod sanctus hugo abbas clu
niacensis. in vigilia natalis domini vi
dit beatam virginem in ulnis te
nentem filium et dicentem adest dies in
qua prophetarum oracula renovantur. Ubi
est nunc hostis qui ante hunc diem hominibus
prevalebat. Ad hanc vocem dyabolus de
humo erumpens ut illi insultaret
sed frustrata est iniquitas eius quam dum

Nota

officinas suas scilicet ipsum adorato-
rio deuotis, a refectorio lectionis, ad dor-
mitorio stramina uilia, a capitu-
lo patientia eiectionis. De ipsis contra natiuitatis u-
tilitate dicit Bernardus. Triplici morbo la-
borabat genus humanum. In principio,
in medio, et in fine, id est natiuitate, uita
et morte. Natiuitas erat inmunda,
uita peruersa, mors periculosa. Venit
Christus, contra hunc triplicem morbum attulit
triplex remedium. Natus est, uixit
et obiit. Eius natiuitas purgauit nostram,
eius uita instruxit nostram, mors
illius destruxit nostram. Hec Bernardus. De uti-
litate Christi dicit Augustinus in libro viii
de Trinitate. Dicit quod humilitas filii
dei quam in incarnatione exhibuit fuit
nobis in exemplum, sacramentum et medicamentum.
In exemplum conuenientissimum quod homo imitaretur,
et altum sacramentum quo peccati nostri vin-
culum solueretur. Et summum medicamen-
tum quo tumor nostre superbie sanaretur.
Hec Augustinus. Superbia enim primi hominis sana-
ta est per humilitatem Christi. Et nota quod humili-
tas saluatoris conuenienter respon-
deat superbie proditoris. Superbia enim
primi hominis fuit contra deum, usque ad deum
et super deum. Fuit contra deum quia contra eius
preceptum. Contempsit enim ei pre-
ceptum quo preceperat ne de ligno
scientie boni et mali comederet. Fuit
et usque ad deum quia ualuit ad appetitum
diuinitatis credens quod diabolus dixerat.
Eritis sicut dii. Fuit super deum

sicut dicit Anselmus, uolendo quod deus illum
uelle nolebat. Quia enim uoluntatem
suam supra dei uoluntatem posuit. At fi-
lius dei secundum Iohannem Damascenum humiliauit se
pro hominibus, non contra homines, sed ad homines
et super homines: propter homines quia pro eorum
utilitatem et salutem; usque ad homines
per nascendi modum consimilem; super
homines per nascendi modum dissimilem.
Nam est natus uno modo ad nobis similis
fuit, quia natus est ex muliere et per
eandem portam progressus. Secundum aliud
dissimilis, quia de spiritu sancto et ex Maria uir-
gine natus est. **De sancta Anastasia.**

Anastasia dicitur ab ana quod est sur-
sum et stasis quod est status uel
stans, quia de uitiis surrexit ad
uirtutes. **Incipit passio sancte Anastasie.**

Anastasia nobilissima roma-
norum filia Pretextati illustris
sed pagani, a matre sua Fausta chri-
stiana et a beato Grisogono fide Christi edocta est.
Tradita autem Publio in uxorem langu-
orem simulans semper se ab eius consortio
abstinebat. Qui audiens eam cum
una tantum ancilla in uili habitu chri-
stianorum carceres circuire et eis necessaria mi-
nistrare fecit eam artissime custodi-
ri, ita ut etiam alimoniam denegaret.
Volebant enim eam sic perimere ut possit
in eius latissimis possessionibus lasciuire.
Putans quod se mori dolorosas litteras
Grisogono mittebat, et ille consolatorias
remittebat. Interea uir eius moritur.

ꝯ illa acciꝺentibꝫ libat. Hꝫ habebat
tres ancillas pulcherrimas que so
rores erant. Quarum vna dicebat
agapen. Altera chionia ꝯ alia yrene.
Que cum christiane essent ꝯ p̄fecti monitis
nullatenus obedirent. In cubiculum
eas recludit. vbi coquine utensi
lia seruabant. prefectus autem in earum ar
dens amorem ad eas iuit ut suam
libidinem exerceret. Qui in amentiam
tam versus. putans tractare virgi
nes. caccabos patellas. caldarias
ꝯ silia amplexans osculabatur.
Et cum ex hiis satiatus fuisset. foris
exiit nigerrimus ꝯ deformis. Quem cum
sui qui eum p̄ foribus expectabant
sic aptaui videntes ꝯ cogitan
tes quod in demonium versus esset eum virgi
bus affecerunt ꝯ fugientes so
lum reliquerunt. Cumque imperatorem
adiret ut de hiis conquereret. Alii vir
gis eum percutiebant. Alii in eius fa
ciem exspuebant. Alii lutum ꝯ pul
uerem in eum proiciebant. suspican
tes quod in furiam versus esset. Oculi autem
eius tenebantur. ne se deformem
uideret. Qua propter mirabatur plurimum
cum sic eum omnes deriderent quem in tan
to honore habere consueuerant. vide
batur enim ei quod ipse ꝯ omnes albis uestibus
essent induti. putans vero cum se
sic deformem ab aliis didicisset quod
puelle hoc per artem magicam hic fecissent
iussit eas coram se expoliari. ut
eas saltem nudas aspiceret. Sed statim
uestimenta sic earum corporibus adheserunt
ut nullo modo exui valerent. prefectus autem
pre admiratione ita obdormiuit stertens
tens quod se a pulsantibus non poterat
excitari. Tandem virgines martirio
coronantur. Et anastasia ab impera
tore cuidam prefecto traditur. ut si eam
sacrificare faceret. per modum in uxorem
eam haberet. Cumque eam in thalamum
induxisset ꝯ eam amplexari vellet
statim cecus effectus. deos adiit querens
si euadere posset. Respondent dii. Quia
sanctam anastasiam contristasti nobis traditus
es. ꝯ amodo semper nobiscum in inferno torque
beris. Qui dum domum reduceretur inter ma
nus puerorum vitam finiuit. Tunc ana.
alii prefecto traditur. ut eam in custodiam
detineret. Audiens quod infinitas pos
sessiones haberet. priuatim dixit ana. Si
uis esse christiana fac quod preceptum dominus tuus
Ille est preceptum. Qui non renunciauerit omnibus
que possidet. non potest esse. Quia quicquid habes in
da ꝯ uade quo volueris ꝯ vera christiana eris.
Cui illa respondit. Deus meus precepit. vende omnia
ꝯ da pauperibus non diuitibus. Cum ergo diuites
sis contra dei preceptum facerem. si ea tibi darem.
Tunc ana. dire carceri fame cruciandam
traditur. Sed a sancta theodora que iam per
martirium coronata fuerat. per duos
menses esca celesti pascitur. Tandem
cum .cc. virginibus ad insulas palmari
as ducta est ut multi propter nomen christi
fuerant relegati. post aliquos dies

p̄fcos om̄s ad se uocauit. Alios uero
diuersis suppliciis int'emit. et ana
ad palos l'gatā ignibꝫ concrema
uit. Int' q̄s vnꝰ erat qui pl'ies ip̄
xp̄m l'ris diuitus spoliatꝰ sp̄ di
cebat xp̄m saltē m̄ n̄o auffertis
Appollinaris ā cor' scē ana. ī iurī
dās fcā idē ecc'ā honorifice sepe
lierunt.

Incipit de sc̄o Stephano. viij.

Stephanus grece latine dr̄ co
rona. Ebraice norma:
Fuit enim corona. i. principiū ma
tiri in nouo testamēto sic̄ abel
in ueteri. Fuit & norma. i. ex
emplar & regl'a aliis patiendi
vel stephanꝰ. q̄i strenue fās dr̄ qd
patet in suo s'mone. Vel stephanꝰ.
q̄i strenue fans anus. i. strenue
sui laudabili fans. i. instruens
& regēs an'. i. uiduas quibꝫ ab a
pl'is fuerat p̄fectus que ad litte
ram anus dicūt. Est g° corona ip̄ prin
cipatū martirii. norma ip̄ ex
patiendi. strenue fans ip̄
luculentā p̄dicatōē. strenue
fans anus ip̄ uiduaꝝ laudabi
lem instructōē:

Passio eiusdem.

Stephanus fuit vnꝰ de
vij. diaconibꝫ ab ap'lis in
ministratō ordinatꝰ. Crescente ē
nūo discip'loꝝ conuisi ex genti
bꝫ aduersus conuisos ex iudeis m̄
murare ceperunt ex eo qd̄ uidue eoꝝ
in cotidiano ministerio ↄtēpnebātur.
Hꝰ aūt m̄murīs cā dupl'r pōt i
telligi. Aut q̄r uidue eoꝝ in mi
sterio nō ad mittebantur. Aut q̄r p̄
ceteris in cotidiano ministerio g'ua
bantur. apli ē ut expeditius p̄di
catōne insisterent. uiduis mi
stratōnē ↄmiserant. Videntes
itaq; ap'li m̄rmuratōnē ortam
p ad ministratōne uiduaꝝ uolen
tes h̄ m̄rm̄ sedare congregata oī
multitudie dixerunt. Non ē con
gruū nos derelinquere u'bū dī et
ministrare mensis. glo. q̄r meliora
sūt fercula mentis q̄m dapes corp's
Considerate fr̄es g° uiros ex uob'
boni testimonij. vij. plenos sp̄ū
sc̄o & sapiēa q̄s constituamꝰ sup h'
opus glo. ut ministrent ul' ut
ministrantibꝫ p̄sit. Nos uero orōi
& p̄dicatōni instantes erimus.
Et placuit s'mo corā oī multitudine
& elegerunt. vij. Quoꝝ p̄mꝰ & pri
miceriꝰ extitit btūs stephanꝰ.
& adduxerūt eū ad ap'los & imposuer-
sūt eis manꝰ. stephanꝰ aūt ple. g'.
& for. fa. sig. & p̄di. magna ī pl'o.
Invidentes g° iudei & eū sup'are
& ↄuincere cupientes. t'pliciter m° eū
ↄuincere aggressi s̄. s. disputatōne.
testiū p̄ductōe. & tormentoꝝ illa
tōne. Sꝫ tū ip̄e disputante sup'a
uit. testes f'los ↄuicit & suꝰ tor
toribꝫ t'iumphauit. & in q'lꝫ pugna
ad iutoriū ē de celo data est.

In prima datus ē sp̄c sc̄s qui sa
apientiā ministret. In sa uult
angelicus qui flos testes tenet.
Et in .3ª. uisus ē xp̄s ad iuuamē pat
qui mātirē confortaret. In qua
pugna poīt tā .6. agessū pre
liū. tollant adiutoriū. et adep
tū triumphū. p̄storiā q̄ habuit
p currentes: h̄ oīa uidē potimꝰ.
Dum q̄ btūs ste. multa signa fa
cēt et frequēti pp̄ p̄dicaret. iudei p̄
mū p̄liū cū eo inier. ut eum p
disputatōnē cōuincerent. surre
xerunt eī quidā de synagoga li
btinorum appellone s̄ dōx. uel lib
tinorum .i. filiorum libtorum. libtini ē
dicunt filii libtorum .i. eorum qui de s
uitute manumissi s̄ et libta
ti donati. et s̄ de stirpe s̄uili fu
erūt qui p̄ zelo fidei resisterē. Et cy
renēsiū a cyrene ciuit. et alexā
drinorum et eorum qui erant a cilicia
et asia disputantes cū ste. ecce
p̄m p̄liū. Deinde sbiūg triumphū
et nō potuerit re. sa. Postmo
ponit adiutoriū et sp̄iu qui lo.
Videntes q̄ qd̄ p huiusmodi pu
gnandi eū nō possent supāre ad
s̄m modū callidū se conuertūt. ut
.s. eū falsis testibus submiserūt eīm
duos falsos testes qui eū de q̄druplici
plici blasphemia accusarent
ad ducentes itaq; eū in cōsiliū
falsi testes eū de .iiij. accusabant
.s. de blasphemia in dm̄. in moy
sen. in legē. et in tabnaculum siue
templum. Ecce s̄m p̄liū. Et in
tuentes eū oēs qui sedebant
in consilio uident faciem eius
tanquam faciē angeli. Ecce auxili
ū. Deinde ponit h̄ sc̄e pugne
uictoria cū falsi testes de hiis oī
bus cōfutantur. Dixit eī princeps sa
cerdotū. si h̄ ita se hūt. Tunc btūs
ste. de illis .iiij. que s̄ falsi testes
imposuerant se p ordinē excusa
uit. Et primo excusat se de
blasphemia in dm̄ dicēs. dm̄
qui locutus fuit patribus et pp̄his
dm̄ glīe fuisse. in dm̄ tpl̄i cōm
dat. s̄m q hic ubū p̄t triplr
exponi. Est eī ds glīe .i. collati
uus glīe. ii. re. ij. Quicumque honori
ficabit me glīficabo eū. uel ds
glīe .i. cōtentiuus glīe. pu. viij.
mecū s̄ diuitie et glīa. uel deus
glīe .i. ds cui a cūctis debetur glīa.
i. thy. i. Regi sclōrum et inmortali. cō
mendat q̄ dm̄ tpl̄i. s. q sit glīosꝰ
glīficatiuus et glīficandꝰ. De
inde excusat se de sa blasphīa
in moysē. et mōyses multipl̄r cōmdādo
q̄ cōmēdat ē eū p̄cipue a tribus
.s. Zeli feruore q p̄cussit
tē egyptiū inter fec. Miracu
lorum opatōne que in egypto et
in deserto fec. Et adi familiari
tate q plies cū dō familiar̄ locutꝰ

fuit. ¶ Postmod' excusat se d' e.
blasphemia que erat in lege ipa;
tpli. 9mdando. s. Ex rone dantis
qui fuit ds. Ex rone ministrantis
qui fuit moy. talis 9 tantus. Ex
rone ipi' qui dat uita. ¶ Postmo
se exp purgare de .iiij. 9 ultiam blas
phemia que erat in tabnacl'm 9
in teplu ipm tabnaclm quorup
9 mdando. s. Q. d' fuit ado e pcep
tu. In uisione ostensu. A moy 9 fu
matu. Et arte testimonii 9 tenti
iiii. Templu a dr tabnacl'o suc
cessiue. s' g btus ste. de crimine e
obiecto ronabli se purgaui. ¶ Ui
dentes g iudei. q n e isto s'modo
eu sstare ualent. etiu mod' assumit
9 etia pugna in uim. ut. s. saltem
tormtis 9 suppliciis sste. Q. d' ut
uidit btus ste. uolens pceptu do
cui de supna correptione suade eb;
modis eos conat e corrige 9 a tan
ta malitia colbece. s. pudore. tim
ore. 9 amore. ¶ Primo pudore eis
d'uitiam cordis 9 sceli nece impp
ando. Quia tn qd e uice 9 in ctuia
si cordibz 9 auribus. uos sp spiu. s.
restitistis sic 9 pres uri 9 uos. Quie
pphe no e psecuti pres uri 9 occi
d'unt eos qui pnutiabat de adue
tu iusti. ubi sic dic glo. .iij. gdus
malitie eor ponit. ¶ Primi e qd
spiu eor restiter. ¶ Scd'o q; pphs
psecuti s. ¶ .iij. qui e scente ma

litia eos occid'unt. sz qz fides in
ctus sca erat eis 9 nesciebat eu
be sce. n g contepta malitia de
stiter p'mo audientes h dissec
cabant cordibz suis 9 stridebant
dentibz in eu. ¶ Postmodu g
corex eos timore p h. s. qd illz sta
tem adextis di se uide phibuit
qi patu se adiuuare 9 ad ursarios 9
dempnare. Cu g ste. eet plen' spu
sco intues in celu uid' g'lam di
9 ait. Ecce uideo ce. a. 9 fi. ho. sta.
adex. itutis di. Hic g iam pudore
9 timore correxerit eos. no tn ad h
destitiunt. sz deteriores qm prius
fuer. Exclamantes g uoce mag
9 tinu. au. su. glo. ne blasphia
audierint. 9 ipe fe. una. in eu. 9 pia.
eu ext ciuit. lapi. In h s legem se
age abitrantes que blasphem
u ext castra mdauerat lapidari.
9 illi duo fili testes qui i eu pmi
lapide mitte debebat sm lege diu
te. prima man' ee. lapidabit eu.
Qe posuer uestimta sua ne illi'
tactu coinqnarent. ul' ut lapida
du expeditores redderet sec' pedes
adulescetis qui uo. saul' 9 post ea
uocat' e paul'. Q' du lapidantiu
uestimta custodiret ex eo qd ad
lapidand' eos expeditores redidit.
qi manu oiu lapidauit. Cu a eos
n pudore. n tiore a tanta posset
neqtia retralre. ¶ Tercius modu

addidit ut saltē eos amore corri
geret. an nō eximi⁹ amor fuit
q̄ eis ostēdit qn̄ ꝓ se ⁊ pro ip̄is
orauit. ꝓ se quidē orauit ut sua
passio ꝓlongarēt. ⁊ ē ip̄i rei noxa
maiori tenerēt. ꝓ ip̄is ā orati
ne h̄ eis in pc̄tm inputarēt. la
pidabant inquit ste. in uo. ⁊ di.
Dn̄e ih̄u suscipe sp̄m m. ꝓsitis
ā genib;. cla. uo. ma. di. Dn̄e ne
sta. ill' hoc pc̄tm. Et uide amorē
mirabilem. q̄ orando ꝓ se stetit
Orando ꝓ suis lapi. genua flex
q̄i plus orōnē qm̄ ꝓ ip̄is facie
bat. qm̄ illam qm̄ ꝓ se effunde
bat cupet exaudi. pro ip̄is ē ꝓ
qm̄ ꝓ se genua ꝯ flex. q̄ ut dt
glo. idē. Quoz malor iniq̄tas
magis supplicandi remediū
postulabat. In h̄ ē imitatr x̄. xp̄i
imitatus ē. Qui in passione
sua ꝓ se orauit dicēs. pat̄ i ma.
tu. cō. m. ⁊c. ꝓ suis crucifixorib;
dicēs. pat̄ ignosce ill' ⁊c. Et cū h
dixisset obdor. in dn̄o. Glo. ꝓulc
dm̄ ē. obdormiuit ⁊ nō mortu⁹
ē. q̄ obtulit sacrificiū dilc̄ōnis
⁊ obdormiuit in spe resurrectōis
Iſtū ē ā lapidatꝰ ste. eod' āno quo
dn̄s ascendit. in ꝓximo mēse aug.
.iij. die intrante. Gamaliel uō ga
maliel ⁊ nicodemꝰ qui erant ꝓ xp̄ia
nis in oīb; ꝯsiliis iudeoz sepeli
erunt eū in agro ip̄i gamal. ⁊ fecerūt

planctū magnū sr̄ eū. Et facta
ē magna ꝑsecutō xp̄ianis qui erant
in ierlm. q̄ occiso b. ste. uno de
principib;. alios ceperunt ꝑsequi et
ꝑunt in tm̄ q̄ oēs xp̄ianı p̄t aplos
qui erant ceteris fortiores ꝑ totā
iudeā ꝑ ꝯuītiā sūt dispsi. iux̄ q̄d
ꝓpat. Qui uos ꝑse. fu. in u. a. fu.
in aliā. Refert ꝑ doctor egregi
us. b. aug. in mūis miraclis cla
ruisse ⁊ mortuos .vj. suis mintis
suscitasse multos; alios lan
gorib; curasse. p̄t h̄ ā alia mira
cula digne memorie ⁊ mēdāda
ait ē q̄ flores sr̄ altare bti ste.
ponebant. ⁊ inde ablati ē sr̄ infir
mos ponebant ⁊ mirabli' curabāt.
Panni ē de eī altari sumpti ⁊ sup
egros inpositi multis extiterunt
infirmitatib⁹ in medelā. h̄ inapi
at̄ in signo q̄ ē. Aug. sic ait
in libro .xxij. de ciui. dı. q̄d flores
ip̄i de altari sci ste. assumpti sup
cuidā mulieris cece oclos inpositi ē
⁊ illa ꝯtinuo lumē recep. Refert
quoq; in eod' libro. Qd' cū quidā in
primarii ciuitatis noīe marcialis
infidelis eēt ⁊ neq̄q̄ ꝯuerti uellet
cū tn̄ plimū egrotar; gener suus
ualde fidel' ad ecc̄iā sci ste. uenit
⁊ de ip̄is florib; qui sr̄ altare erant
accipiēs ad capud socerī flores ip̄os
latentr̄ supposuit. ex̄ q̄s cū ille
dormiss; ꝑtinꝰ an̄ diluclm clamau

ut ad epm̄ mitteret. Cum aūt eps̄
abesset sac̄dos ad eū uenit ⁊ ip̄m
cū se crėde dic̄et baptizauit. Hic
ꝗdam uir. hoc u̇bū sꝑ in ore ha
buit. xp̄e accipe sp̄m meū. cū
tn̄ b̄ts. ste. ultīa illa fuisse
nesciret. ¶ Aliud simile refert
miraclm̄ qm̄ q̄dam matrona
noīe. petronia cū diu infirmi
tate grauissīa torqueret ⁊ multa
adhibens remedia. nullm̄ sen
tiret liberatoīs uestigiū. tandem
q̄ndam iudeū consuluit. q̄ anu
lū q̄ndam cū quodā lapide sibi eius
collū appendit. ut ex uirtute il
lius lapidis bn̄fiū reciperet sa
nitatis. Sed cū hoc eē nil ualere
conspiceret ad ecclām ꝓtomris ꝓpera
uit. ꝓ sua salute instantius
btm̄ ste. exorauit. Tunc subito
insoluta corda ⁊ illeso anulo
remanente. anulus a collo ꝓsiluit
⁊ continuo ꝑfecte sanatā se sen
sit. ¶ Aliud ē idē nō minꝰ mi
rabile refert miraclm̄. Apud
namq̄ cesaream capadocie. q̄
dam nobilis matrona erat. uiri
q̄dam destituta solatio. sed nobi
li uallata multitudīe filiorū. Nā
.x. filios hūisse dr̄. Quorū .vij.
mares. ⁊ .iij. femīe fuisse ꝑhibē
t̄. Quadā ā uice dū mr̄ ab eis
offensa maledcōnē filiis inp̄
caret. subito maledcōnē mr̄is. di

uina uindicta subseq̄tur. ⁊ oēs pari
sili ⁊ horribili feriuntur. Nam oēs
tremore mēbrorū oīū horribili
sunt ꝑculsi. Qua ꝓpt minimū do
lentes ⁊ suorū ciuiū oclos nō
ferentes ꝑ totū orbē uagari cep
runt. Et quocūq; ibāt oīū in se
conuertebāt aspectū. Ex hijs ā
duo frēs ⁊ soror. paulꝰ. s. ⁊ pala
dia yponiā uenerūt ⁊ ipi aug.
ibidē epō que eis ꝯtigerāt nar
rauerūt. Cum ḡ iam .xv. dies an
pascha essent. bti ste. frequētan
tes sanitatē ab ipo martire mul
tis ꝑcibꝰ postulasset. ipo die pa
sce cū frequens ꝑplo ꝑsens eet.
Unꝰ ex eis. s. paulꝰ repente can
cellū intrauit ⁊ an̄ altare i oro
ne cū multa fide ⁊ reuerētia se
ꝓstrauit. Et cū astantes rei eu
tū expectarēt. subito surrexit
sanꝰ. a tremore corꝑis deinceps
alienꝰ. Cum ā ad aug. fuisset ad
ductꝰ. ipe eū ad ꝑplm ꝓtulit ⁊ se
q̄nti die libellū de narratōne
illiꝰ eis recitanda promisit. Cū
ā ad ꝑplm loq̄ret ⁊ soror illiꝰ idē
oīb; mēbris tremēs assisteret
surgens illa de medio bti ste.
cancellos intrat ⁊ statī ualde
obdormiēs. subito sanata surrexit
Ipa fili in mediū ꝓducit ⁊ de
utriusq; sanitate dō ⁊ bto ste. in
mense grās referūt. ¶ Nod at

qd btō ote. hac die passus nō ē.
Sz ea die ut dr qua ei inuētō
celebratur. Aiuo ā inuentō hēc
die dī extitisse. sz qr festa mu
tata sit. dicet aū de inuentōe
agēt. ad p̄sens ā h' dixisse suf
ficiat. Duplici de cā ecca
h' ea festa que sequūt nat dm
s̄ uoluit ordināe. Prima
ē ut xp̄o sponso ⁊ capiti ōes sui
comites adiungant. Natus ē ē
xp̄c spons' ecce in hūc mūdū.
tres ē comites adiūx. De quib'
cōmitib; dr in canē. v. Dilect'
m̄s candid' ⁊ rubicūd' electus
ex milib;. Candid' q̄ntū ad Johē
eūngelistā p̄ciosū ⁊fessorem.
Rubicund' q̄ntū ad ste. pto
m̄rem. Electus ex milibus
q̄ntū ad turbam innocentiū ū
ginalē. Secda rō ē ut s̄ ecca
oīū m̄atrē gn̄a s̄m g̃dū dig
tatis in simul adunāet. Quor
quid m̄atur cū nat x̄ fuit. Est
ē tplex m̄atyriū. Vnū uolun
tate ⁊ ope. Secdm uoluntate ⁊ n̄
ope. iij. ope s; nō uoluntate. Pri
mū fuit in btō ste. Secdm in
btō Johe. Tciū in innocentib;.

Sci Joh' euāgeliste

Iohes interp̄ dm̄ g̃.
uel in q̄ ē g̃. uel cui donatū
ē. uel cui donatū a dō fcā ē. p h
intelligunt. iiij. p̄uilegia q̄ fuer
in btō Joh. Primū ē ei papua viiij.
x̄ dilectō. x̄ ē cetis ampli' ipm
dilex ⁊ maiora dilectōis ⁊ fami
liaritatis signa ei ostndit. ⁊ io
dr dō g̃ qi dōātō g̃ciōs. Scdm
eius cāmis incorruptō. q̄ uirgo
a dn̄o ē elect' ⁊ ind' dr in quo ē
g̃. In ipo eī fuit gr̄a pudicie
uirginal'. Tciū ē secrētor re
uelatō ⁊ ind' dr cui donatū ē.
Cui dē eīm datū ē multa secta et
p̄funda nosse. Sic de d̄initate
ūbi ⁊ de ⁊sumatōe scli. Qr
tū ē m̄ats dō recōmdatō ⁊ ind'
dr cui dātus a dn̄o fcā ē. qn mu
di in ei' custodia donata ē. Cui'
uita milet' laodicie epc scpsit
q̄m ysidor' in li. de ortu. uita
⁊ obitu scōr patrū abreuiauit.

Incip vita sci Johis euāgele.

Iohes apl's ⁊ eū.
dilect' a dō uirgo
electus. post pentec. diuisis a
p̄lis in asiā ē p̄fcūs ubi eccas
multas fundauit. Domitian'
g̃ imperator intelligēs eī famā
accē. itū eū in doliū feruenti' olei
an portā latinā mitti iussit. Ille
ā ind' exiuit illes'. sic a corruptōe
cāmis extitit alien'. Videns g̃ im
pator q̄ n̄ s' a p̄dicāe desisteret eū
i pathmos i sulā in exiliū rele
gauit. u sol' degēs apōc scpsit.
Eod' ā āno imperator ip̄ in uiar
suā crudelitatē occidī ⁊ a senatu
tu q̄cq; fecerat irritā. Sic q̄ sciē ē

it scs Jo. qui cum iniuria in in-
sulam deportatus fuerat. cum honore
ephesum remearet. occurrente ei v-
niversa turba et dicente: Benedictus qui
venit in nomine domini. Cum autem urbem
ingrederetur drusiana ei dilectrix que
suum plurimum desideraverat adventum
mortua efferebatur. Parentes igitur ei
vidue et orphani dixerunt ei: Sancte
Jo. Ecce drusianam mortuam efferi-
mus que tuis semper monitis obsecundans
nos omnes alebat. Tuum quoque
plurimum desiderabat adventum dicens.
O si videam aplm dei antequam moriar.
Ecce tu venisti et te videre non potu-
it. Tunc iussit feretrum deponi et
corpus resolvi dicens: Dominus meus xpe
ihs suscitet te drusiana. Surge
et vade in domum tuam et para michi re-
fectionem. Statim illa surrexit et cepit
ire solicita de iussione apli. ita
ut ei videretur quod non de morte sed de
sopore eam excitasset. Factus est autem cla-
mor populi per tres horas. Unus est deus
quem predicat Jo. unus est deus ihs xpc.

Altera autem die. Craton phus in foro
convocavit ut ostenderet quomodo sit mundus
contempnendus. Et duos fecit ditissimos
fratres iuvenes gemmas preciosas di-
stractos toto patrimonio emere fecit
et eas in omnium aspectu confringi iuss-
it. Contigit autem aplm illuc transitum
facere vocansque ad se philosophum huius
contemptum mundi triplici ratione dampnavit.

Primo quia humano ore laudatur sed
divino iudicio condempnatur. Secundo
quia ex tali contemptu vicium non cu-
ratur et ideo vanus est sicut medicina
vana dicitur ex qua morbus nequaquam
curatur. Tercio quia contemptus meri-
torius est qui sua pauperibus elargi-
tur sicut dominus iuveni dixit: Si vis perfectus esse
vade et vende. Cui craton dixit: Si vere
deus magister tuus est et vult ut ca-
gemmarum precium pauperibus erogetur fac
ut redintegrentur ut ad eius faciat glo-
riam quod ego ad hominum feci famam. Tunc beatus Jo.
gemmarum fragmenta in manu sua
colligens oravit et facte sunt integre sicut
prius. Statimque phus et illi duo iu-
venes cum omnibus aliis discipulis eius
crediderunt et gemmas vendentes et
pauperibus precium erogaverunt. Duo igitur
fratres iuvenes honorati. Quorum unus
atticus alter eugenius vocabatur. Hii
ergo venditis omnibus et pauperibus eroga-
tis aplm sunt secuti. virtute divina mul-
ta miracula facientes. Quadam autem
die videntes servos suos preciosis
indumentis fulgentes et in uno pallio
se egentes contristari ceperunt. Quod cum
scs Jo. advertisset eo quod tristes
erant virgas et lapides minutos
a litore maris deferri fecit et eos in
aurum et gemmas convertit. Qui iussu
apli universos aurifices et gemma-
rios per vii dies querentes reversi
sunt dicentes quod illi nunquam tam purum

aurum et tantum preciosas gemmas se
vidisse testati sunt. Dixitque eis apostolus: Ite
et redimite vobis tunicas quas vendi-
distis, quia celorum premia perdidistis.
Estote floridi ut marcescatis,
estote divites temporaliter ut in per-
petuum mendicetis. Tunc apostolus
contra divitias cepit diutius disputare,
ostendens quod sex sunt que nos ab im-
moderato divitiarum appetitu debent
retrahere. Primum scriptura, unde
recitavit hystoriam de divite epu-
lone quem dominus reprobavit et de Laza-
ro paupere quem elegit. Secundum na-
tura, quia homo nudus sine divitiis
nascitur et nudus sine divitiis moritur.
Tertium creatura, quia sol, luna, sidera,
pluvia, aer omnibus communia sua beneficia
largiuntur, sic et inter homines omnia
communia debent esse. Quartum fortuna.
Dicit enim quod dives servus est nummi et
diaboli. Nummi, quia non possidet divitias,
sed ipse a divitiis possidetur; diaboli, quia
secundum evangelium amator pecunie servus est
mammone. Quintum cura, quia habent cu-
ram et sollicitudinem diurnam et
nocturnam in acquirendo et custodien-
do. Nam in acquirendo habent laborem,
in custodiendo timorem et dolorem in per-
dendo. Sextum iactura: ostendit
quod divitie sunt cum duplici iactura,
unius que est in acquisitione duplicis ma-
li, scilicet mali in presenti quod est elatio
et mali in futuro quod est eterna dampna-

tio; et alterius que in perditione duplicis
boni, scilicet boni in presenti quod est gratia
et boni in futuro quod est eterna gloria.
Cumque sanctus Iohannes talibus contra divitias dis-
putaret, ecce iuvenis quidam mor-
tuus efferebatur, qui dies triginta
habebat quod uxorem acceperat. Veni-
entes igitur mater vidua et ceteri qui
eum flebant ad pedes apostoli prociderunt,
rogantes ut hunc sicut et Drusia-
nam in nomine domini suscitaret. Flente
igitur apostolo diutius et orante, continuo
surrexit. Et precepit ei ut illis duobus
discipulis narraret quantam incurris-
sent penam et quantam gloriam perdidisset.
Qui multa de gloria paradisi et de penis
inferni quas viderat enarravit dicens:
O miseri, vidi angelos vestros flentes
et demones congratulantes. Dixitque eis quod
iam perdidissent eterna palatia gemmis
coruscantibus fabricata, claritatis
mirabilis, convivia copiosis epulis
refecta, deliciis plena, gaudiis glo-
riosa et in perpetuum permansura. Decem
inferni octo penas dixit quibus illi
subicientur: vermes, tenebre, flagel-
lum, frigus et ignis, demonis as-
pectus, scelerum confusio, luctus.
Tunc ille qui fuerat suscitatus cum illis
duobus discipulis ad pedes apostoli se proster-
nentes rogabant ut misericordiam consequerentur.
Quibus apostolus ait: Triginta diebus penitentiam
agite, interim orate ut virge et
lapides ad naturam pristinam revertantur.

Q̄d cū fc̄m eēt ait eis. Ite ꝯ
uīn turbis uirgas ꝯ lapides
de fc̄atis. Q̄d cū fecissent ꝯuir
ge ꝯ lapides in sui naturam
reūsi fuissent. oēm ūtutē et
grāciam quam prius hūeant re
ceperunt. Cum aūt b. Io. totam
asiā ꝑdicasset. cultores ydolorum
sedicōnem inꝑ ꝯcitātes. Io. ad
templū dyane traxebāt cog
entes eū sacrificiū offerre. Q̄b
Io. hāc disiūctiuā ꝓposuit. ut
aūt ipi ad inuocatōnē dyane
eccām xp̄i eūtent ꝯ ipē ydolis
sacrificaret. aūt ipē ad inuocacōne
xp̄i teplū dyane eūtēt ꝯ ipi ī
xp̄o cdēnt. Huic sniē cū maior
ꝑs ppl̄i ꝯsensisset. exeūtib; cūc
tis de teplo. orauit apl̄s. ꝯfun
ditus teplū corruit ꝯ dyane yma
go pcit ꝯ minuta ē. Conūsi
s̄ aūt eadē die. xii. gētiluī excep
tis puulis ꝯ mlīrib; ꝯ baptiza
ti ē consecti. Aristodemus aūt
pontifex ydolorum inꝑ sedicōnem
maximā concitauit. Ita ut
una ꝑs ꝯ aliā ad ꝑliū pararet.
Cui apl̄s. Q̄d tibi uis faciā. ut
placeris. Cui ille. Si uis ut cdā
ī dm̄ tuū dabo tibi uenenū bibe
ꝯ si nullam in te lesionē intule
rit. uere ēe dm̄ tuū apparebit. Cui
apl̄s. Fac ut locutus es. Et ille
uolo alios inde morientes uidere.

ut sic amplius ꝑtimescas; ꝑgens
aristo. ad ꝓconsulem duos uiros
decapitandos petiit. ꝯ corā omnib;
eis uenenū dedit. Q̄ mox ut uene
nū biberūt spm̄ exalarūt. Tunc
apl̄s calicē accipiēs ꝯ signo crucis
se muniēs totū uenenū bibit.
ꝯ nullam lesionē incurrit. Quapp
dm̄ oēs laudare ceperunt. Aristo. aūt
dixit. Adhuc m̄ ī ē dubietas. s; si
uenēo mortuos suscitaueris abs
dubio uere credā. Tunc apl̄s tunicā
suā tribuit ei. Cui ille. Cur mī
tunicā tuā dedisti. Et apl̄s. Ut
uel sic ꝯfusus a tua infidelitate discē
das. Cui ille. nūq̄ tunica tua cre
dere me faciet. Cui apl̄s. Vade
mitte illā sup corpora defunctorum dicēs.
apl̄s xp̄i me misit ad uos ut in xp̄i
noīe exurgatis. Q̄d cū fecisset illico
surrexerūt. Tunc apl̄s pontificē ꝯ p
ꝯsulē credentes cū oī parentela sua
in xp̄o baptizauit. Q̄ confringentes
simlacra sua in honore b. Io. eccām
ꝯstruxerūt. Refert b. clemēs
sic ī. q̄. libro eccīastice hystorie inuenit
Q̄ quadā tpe apl̄s quēdā iuuenem
pulcrum ꝯ ferocē cōūtit. ꝯ eū cuidā
epō sub deposito noīe ꝯmēdauit. post
aliq̄ tpe. Iuuenis derelicto epm̄. et
factus ē ꝑnceps latronū. Apl̄s itaq;
ad epm̄ ueniēt ꝯ suū depositū req̄
siuit. Cumq; ille de pecunia intellig
eret. ꝯ ex hoc uehementer stuperet. Cui ei

aplo· Juuenē illū āte repeto:
q̄ e tā studiose cōmēdaui· Cui
ille· pat' sc̄e in aīa mortuus ē.
cōmutali mōte cū latrōib; degēs.
q̄z ipse princeps extitit· Quib'
auditis ueste suā scīd' et capd'
suū pugnis feriens· Bonū in q̄
te custodē fr̄is aīe dereliq̄· Cōfe
stim g' equū ē pāri iussit· et ad mō
tē illū intrepid' cucurrit· Quē
cū iuuenis inspexisset· p̄ pudore
nimio statī equū ascendit· et uelo
cius aufugit· Aplus ā etatis ob
litus urget calcarib; equū et p't
tergū clamitat fugiētis· Ut quid
fili dulcissime fugis prēm· et in
ermē senē· Ne timeas fili q̄z p
te x̄o rōnē reddā· et certe pro te libent'
moriar· sicut pro nob' x̄ ē mortuus.
Reuertē fili reuertē q̄z d's me mi
sit· Q' audiēs cōpūct' redut a
marissime fleuit et orante pro eo
aplo ueniā impetrauit· Ipsum post
mod' ordinauit ep̄m· Legitur quoq;
in eccl'ica ystoria eusebii· et hēt in glo.
sa sup canonicā Jo· q' cū b'tus Jo·
apd' ephesū balnea lauandi gr̄a
intrasset et idē Cherintū heticū
uidisset· Jnd' protin' exiuit dicēs·
Fugiamus hinc ne balnea sup nos
corruant· in qb; lauat' Cherintus
ueritatis inimicus: Cassianus
uero q̄ p'dixit dr̄· uiua· b· Jo· q̄dā
oblata fuisset· et ille eam q̄z de

mulcendo tangeret et contrectaret
Q'dam adolescens h' uidens:
ad coeuos suos ridendo dix̄: Vi
dete quō ille senex cū auicula
sic pueri ludit· Q' b'tus Jo· p'spū
recognoscēs· Juuenē ad se uocauit
et quid in manu teneret inquisiuit·
Qui cū se arcū tenere dixisset ait· Q'd
ind' facis· Et iuuenis aūis ī d'
ac bestias sagittamus· Cui aplus
Quali· Tunc iuuenis arcū tē
tendē· et tensū in manu tenēe
cepit cū nil ei aplus dixisset· Juuenis
arcū distendit· Cui· Jo· Quare
fili arcū distendisti· Et ille· q̄z
si diuti' tensus teneret ad iacien
da iacula infirmior redderet. Et
aplus ad h'· sic et humana fragili
tas ad cōtēplationē minus ualida
fieret· si sp in suo rigore p'sistēs·
fragilitati sue int'dū cōdescen
dē recusaret· Sicut aqla cūctis
auib; celsius uolat· et solem
clarius conspic'· et tn̄ inde neccessi
tate ad yma descendit sic et hu
manus aīus cū se modicū a
cōtēplatōe retrahit· crebra in
nouatōe ardentius ad celestia
tendit· Cuius predicatōes suā
miltis signis cōfirmabat· ita ut
tactu uestimēti ei' langue
tes sanarent'. demones fuga
rent'. leprosi mūdarent'. Beatus
g' Jo· ut testat' Jero· cū usq; ad

ipsam suam ultimam senectutem expleret si moraretur et vix inter discipulorum manus ad ecclesiam deferretur nec plura verba dicere posset ad quaslibet pausas hoc dicebat: filioli hoc diligite alterutrum. Tandem fratres qui cum eo erant admirantes quod semper eadem loquens diceret dixerunt ei: Magister quare semper eadem dicens loqueris? Qui respondit: Quia preceptum domini est. Et si solum hoc fiat sufficit. ¶ Refert quoque Helinandus quod cum evangelium scribere deberet primum dixit ieiunium ut orarent se digne suscepturi. Fertur autem ipsum pro illo loco secretissimo in quo divina scriptura scribenda secesserat orasse ut nullas hinc insistens opportunitas ibi vel imbrium iniurias pateretur. hancque eandem loco usque hodie reverentiam elementa servant Helinandus. ¶ Cum ergo esset XC VII annorum apparuit ei dominus cum discipulis suis dicens: Veni dilecte mi ad me quia tempus est ut in mensa mea cum tuis fratribus epuleris. Surgens autem Johannes cepit ire. Cui dominus: Dominica die ad me venies. Veniente igitur dominica universus populus convenit in ecclesia que fuerat in eius nomine fabricata. Qui a pullorum cantu predicavit eis exhortans eos ut in fide essent stabiles et in mandatis dei ferventes. Post hec foveam quadratam iuxta altare fecit fieri et terram extra ecclesiam iactari. Descenditque in foveam expansisque ad dominum manibus dixit: Invitatus ad convivium tuum, Ihesu, ecce venio gratias agens quod dignatus es me ad tuas epulas invitare sciens quod ex toto corde desiderarem te. Finitaque oratione tanta lux super eum emicuit quod nullus in eum respicere potuit. Recedente autem lumine manna fovea plena invenitur. Quod in loco illo usque hodie gignitur ita ut ab omnibus infirmitatibus ex precibus liberentur omnes et precum suarum consequuntur effectum. ¶ Cum Edmundus rex Anglie nulli petenti in nomine beati Johannis evangeliste importune a rege elemosinam postulaverit. Qui rex preciosum anulum cum nil aliud in promptu haberet dedit. Cum post plures dies quidam miles Anglie in transmarinis partibus constitutus ab eodem peregrino anulum regi referendum cum his verbis recepit: Ille cui pro cuius amore anulum hunc dedisti tibi remandat. Unde liquido patuit quod eidem in forma apparuit peregrini. D

ad dene galat. uni contigit quod peregrino ab ... camerario in nomine b. Jo. eu.

Innocentes dicti sunt **nomine innocentium.**

triplici ratione scilicet ratione vite ratione pene et ratione innocentie assecute. ¶ Ratione vite dicti sunt innocentes ex eo quod vitam innocentem id est non nocentem habuerunt. Nulli enim umquam nocuerunt nec deo per inobedientiam nec proximo per iniustitiam nec sibi per aliquod peccatum

maliciā ⁊ ideo dr̄ īmp̄s. In noce
tes ⁊ recti ad h͡c. iii. In nocēte͛
in uita. ⁊ recti in fide. ¶ Tercio
p̄ter. q͛ innocent͛ ⁊ in iuste p͛
si s̄. vñ ps. Effuder͛ sangnē
innocen. ¶ Secundo īnocentie
assecute q̄m in m͛tio assecuti
baptismalē innocentiā. i. ab ori
ginali p̄cc̄o mūditiā. p͛ qua ī
nocens dr̄ inp̄s. Custodi ī noce͛
tiam ⁊ uid͛ equi. i. custodi ī no
centiā baptismalē. Et p͛ mod͛
uidē eq͛. Iōe oratōnis. De innocē
tibus.

Innocentes ad herod͛ ascalonita int͛fecti s̄. Tres
eni fuisse herodes scriptura sacra cō
memorat. Quos famosos fecit
eor͛ insignis crudelitas. ¶ Primus
dcs̄ ē herodes ascalonita sub quo
dns̄ nat͛ ē ⁊ a quo pueri occisi s̄.
Secūdus dcs̄ ē herodes antipas qui
iohem decollauit. ¶ iii. agrippa
qui iacobū occidit ⁊ petrū incar
cerauit. vñ ⁊ de h͛ extant uersus.
Ascalonita necat pueros. Antipa
iohem. Agrippa iacobū. cludēs
in carcere petrū. Sed et p͛mu herodis h̄
storiā breuit͛ uideam͛. ¶ Antipat͛
idumeus ut in ystoria scolastica legitur. neptim
regis arabū dux͛ uxore. Ex quo
filiū h͛uit q͛ uocauit herodem.
Qui p͛ modū ascalonita dcs̄ ē.
Hic a cesare aug͛. regnū iud͛ acce
pit. ⁊ tūc p͛mum oblatū est

sceptrū de iuda. hic vi. filii s̄
nati s̄. s. antipat͛. Alexand͛. a
ristobolus. Archelaus. herodes
antipas. ⁊ phylipp͛. Alexander
aūt ⁊ aristobolū. ex eadē matre
iudea genitos. romā misit. li
beralib͛ artib͛ inbuendos. post h͛
a studio redien͛. ⁊ erat alexand͛
actim͛ p͛orator. Jam q͛ licenti͛
de susceptōe regni cū p͛re disce
ptabant. Ob h͛ p͛r offens͛ anti
patrem ill͛ p͛ponere satagebat. Cū
illi de morte p͛ris tractassent
⁊ ob h͛ a p͛re reiecti fuissent. Cesa
rem adeunt de p͛ris iniuria cō
questū. ¶ Interea magi ierl͛iam
uenerūt. ⁊ de ortu noui reg͛ dilige͛
tius sciscitant͛. Herodes h͛ audiēs
p͛turbat͛ timēs ne d͛ uera regū
gente aliqs nat͛ eēt qui eū tanq͛ re
g͛ inuasorē repellet. Rogat eī
magos ut eo inuento s͛ renū
tient. simulans se uelle adora
re q͛ uolebat occidē. Verumptam̄
magi p͛ aliā uiā reuisi s̄ in re
gionē suā. Videns herodes q͛ neq͛
q̄m ad se uenerent. stelle uisiōe
eos deceptos ad se redire erubu
isse credidit. Et ideo ab inq͛sitōe
pueri aīm reuocauit. Sed cū audisset
q͛ pastores dicebant. ⁊ q͛ symeon
⁊ anna p͛phetauerant. uehement͛ ti
muit. ⁊ se a magis turpit͛ illu
sū putauit. Tunc herodes d͛necat pueros

qui erant in bethleem tenta[~]e cep
ut cu[~] eis ille q[~] ignorabat occi
dere[~]. Ad ad monitio[~]ne[~] a[~] angli io
seph cu[~] puo et m[~]re in egyptu[~]
in ciuitate[~] hermopoli fug[~]. ibi
·vii· annis· usq[~] ad obitu[~] herodis
p[~]mansit. ¶ Ingrediente g[~] dn[~]o
egyptu[~] s[~]m ·ysa· uaticiniu[~] om
nia ydola corruer[~]. ¶ Tradunt
quoq[~] q[~]d sic in exitu filioru[~] isrl'
de egypto no[~] fuit domus i egyp
to in q[~]a p[~]cutiente dn[~]o· no[~] iaceret
mortuu[~] p[~]mogenitu[~]· Ita n[~] tu[~]c
fuit templu[~] in q[~]o no[~] corruisset
ydolu[~]· ¶ Refert cassiodorus in y
storia tripartita q[~] in hermopoli the
baide dicit[~] e[~]e arbor q[~] uocat[~]
p[~]sidis ualens in salute[~] infirmo
ru[~] si fruct[~] aut foliu[~]· aut pars cortic[~]
collo egrotantiu[~] alliget[~]. Cu[~] g[~]
b[~]ta maria cu[~] filio in egyptum
fugeret· h[~] arbor usq[~] ad t[~]ra[~] incli
nata e[~] et x[~]m supplicit[~] adorauit.
h[~] cass[~]. ¶ Du[~] g[~] herodes de nece
puoru[~] disponeret· a cesare augusto
p[~] ep[~]lam e[~] citat[~] filioru[~] accusatio[~]ib[~]
r[~]nsur[~]. Qui cu[~] p[~] tharsu[~] it[~] faceret
intellex[~] q[~]d naues tarsensiu[~] ma
gos transuexisset· et io[~] o[~]s in spu[~]
uehementi co[~]buri fec[~] s[~]m q[~] p[~]dictu[~]
fuerat in ps[~]. In spu[~] uehementi
conteres naues tharsis. Cumq[~]
p[~]r cu[~] filius cora[~] cesare[~] discepta
rent· definitu[~] e[~] ut filii patri i

o[~]ib[~] obedient· et ip[~]e cu[~] uellet
regnu[~] dimitteret. ¶ Rediens a[~]
herodes et ex confirmatio[~]e sc[~]a au
datior redditus occidit o[~]s pueros
qui erant in bethleem· a bimatu
et infra s[~]m t[~]p[~]s q[~] exquisierat
a magis. ¶ H[~] duplice[~] intelli
gentia[~] continu[~]. ¶ Prima ut
infra dicat ordine[~] t[~]p[~]is· et e[~] sen
sus a bimatu et infra· i· ab in
fantib[~] duoru[~] annoru[~] usq[~] ad pueros
uni[~] noctis. Audierat e[~] herodes
a magis ea die q[~] stella apparuit
eis dn[~]m natu[~] e[~]e· et q[~] iam an
nus effluxerat· eo q[~] roma[~] ive
rat et redierat· dix[~] a[~]niculu[~] et a
liquoru[~] insup[~] dieru[~] e[~]e credebat. Ideo
q[~] sup[~] etate[~] eius usq[~] a bimos
et infra· usq[~] ad uni[~] noctis i[~]fan
tes· deseuit in pueros· timens pu
in orphelion· ne s[~]· pu[~] c[~] sidera
famulabant[~] s[~] etate[~] sua[~] ul[~] j·
facie[~] transforet. Et h[~] s[~]na insi
tatior h[~]et et uerior reputat[~].
¶ Alio m[~]o exponit[~] s[~]m c[~]lo[~]. ut j· di
cat ordine[~] nu[~]i et e[~] sens[~]· a bima
tu et j· i· amplius duoru[~] annoru[~]· usq[~]
ad pueros ·v· annoru[~]. Dic[~] e[~] stella
p[~] annu[~] an[~] ortu[~] saluatoris mag[~]
apparuisse. Herodes aut[~] p[~] h[~] a ma
gis didic[~]. Roma[~] uade[~]s adhuc
p[~] annu[~] distulit. Credidit a[~] tu[~]c
dn[~]m natu[~] fuisse· q[~]n magis
stella apparuit· et io[~] duoru[~] annoru[~]

dnm̄ ēē c̄didit· vñ p̄uos bimos
occidit· ꝯ deinceps usq; ad· v· an
nos· ex nō minores bimis· Ac
cidit ā eos ē etatē ꝯ· ꝗ· ꝑ rōnē
sup̄ assignatam· Ḡu astronī
fidē facē uidet· qd̄ quādam ossa in
nocentiū hūt̄ adeo grādia· qd̄ bi
mor ēē nō posit· pot tñ dici qd̄
longe maioris q̄ntitatis eēnt
tūc hoīes q̄ modo· Tūc adiple
tū ē qd̄ dcm̄ ē p ieremiam· vox p
lorat̄ ꝯ ululatus plor· f· ma
tiū audita ē in rama· i· in ex
celsiū· Deus ā iudex iustissi
mū· ut in eisd̄ videt· seq· agitur
nō ē passus tantā hodis neq̄ciā
remanē inpunitā· Mrno ē iu
dicio fcm̄ ē· ut qui multos orba
uat filiis· ipē suis miserabilit̄
orbaret̄· Nam alexand̄ ꝯ aristo
bolus iterū patri hiti ē suspecti·
Confessus ē ā vn̄ de eor ꝯ pli
cib· qd̄ alexand̄ multa ē donāria
p misisset· ei patri uenenū ppina
ret· Confessus ē ꝯ tonsor de pro
missis ē muneribus· ei dū patris
barbā uideret· eū ꝯtinuo iugula
ret· Addiditq; alexander dixisse
nō ēē ponēdā spem in sene qui
ē capillos tingeret· ut iuuenis
appareret· Ob hi pat̄ iratus eos occi
di fecit· Antipatrem ā futur̄
regē instituit· Ex ipi antipatri
hodē antipā in regnū substituit·

Insup̄ hodem agrippā ꝯ hodiade
uxorē philippi qs ex aristobolo
susceperat paterna dilectiōe fouebat.
Hac duplici de cā antipa
ter intollabile ꝯ patrem concepit
odiū. in tm̄ ꝙ eū attemptauit oc
cidē p uenenū· qd̄ hodes psen
tiēs eū in carcē posuit· August̄
cesar audito ꝙ hodes filios occi
disset dixit· malle ēē hodis porcū
q̄m filiū· q2 cū sit pselitus porcis
parcit· ꝯ filios occidit· Post ea
hodes cū iam ānos lxx hret· ī
grauissima egritudine cecid̄· sīa
febre ualida prurigīe corīs col
li ꝯtinuis tormentis· pedū infla
tiōne uirmescentib; testiculis
intollabili fetore· crebro ane
litu· ꝯ interruptis suspiriis tor
quebat· Amedias uō in olo positus
iud̄ qi mortuus ē allatus· Au
diens ḡ iudeos morte suā cum
gaudio expectare nobiliores iu
uenes ex oī iudea collectos ī car
cē posuit· Dixitq; salomee sorori
sue· scio iudeos de morte mea
gratulatuos· Ex possū hrē multos
lugentes ꝯ nobiles exequias
funeris· si meis uolueris parere
mādatis· ut cū spm̄ emisero cūc
tos occidatis qs in custodia posuo
ut sic oīs iudea me defleat̄ ut
in uita· Hebat aūt in ꝯsue
tudīe· ut p̄ oēz cibū pomū p se

purgaret et comederet. Cumque gla
dium in manu teneret, tussique vi
olenta distenderetur, circumspiciens
ne se aliquis impediret se ipsum percus
surus dexteram sustulit. Sed con
brinus eius sustinendo dexteram in
pedivit. Protinus autem quasi rex
mortuus esset in aula regia
ululatus insonuit. Quo au
dito exultat antipater, multaque
si solvatur custodibus pollicetur. Quod
cum cognovisset herodes gravius filii
exultationem quam propriam tulit mor
tem mittensque satellites eum
occidi fecit. Et archelaum post se regna
turum instituit. Sicque post dies quinque
mortuus est. In aliis fortunatis
simus, in rebus domesticis infeli
cissimus. Salome autem soror eius omnes
absolvit quos rex occidi mandaverat.
Remigius tamen in originali super
Matthaeum dicit quod herodes gladio quo po
mum purgabat se peremit. Et quod sa
lome soror eius omnes vinctos prout cum
fratre ordinaverat interfecit. Incipit de nomine.

Thomas abyssus
geminus vel sectio. Abyssus id est
profundus in humiliatione. Quod patet
in cilicio et pedum pauperum lotione. Ge
minus in prelatione quia geminate prefu
it scilicet verbo et exemplo. Sectus in passione. Incipit passio sancti thome cantuariensis.

Thomas cantuariensis
dum in curia regis an
glie consisteret et quedam ibi fieri contra
religionem videret, curiam ipsam de
seruit et cantuariensi archiepiscopo se com
misit, a quo archidiaconus factus ad pre
ces tamen ipsius archiepiscopi regis cancel
lariam suscepit, ut prudentia que
erat preditus malignorum in ecclesiam pro
hiberet insultus. Quem adeo rex di
lexit ut post decessum archiepiscopi eum in catha
thedralem honorem promoverit subli
mari. Qui in hoc plurimum resisteret tamen o
bediens preceptum huiusmodi humeros supposuit
ad portandum. Subitoque animo in virum al
terum permutatur et carnem eius cilicio et ie
iuniis macerat. Non solum enim cilici
um pro camisia deferebat, sed etiam fe
moralia cilicina usque ad poplitem
baiulabat. Sanctitatem suam ita sub
tiliter occultabat ut salvo semper ho
nestatis rigore sub decentia vesti
um et apparatu utensilium concorda
ret moribus singulorum. Cottidie pau
perum pedes cotidie flexis genibus
abluebat et refectos datis cuilibet
IIII argenteis remittebat. Rex
autem ad voluntatem suam inclinare tamen ecclesie
ipsum nitebatur flectere, volens ut con
suetudines quas contra libertatem ecclesie prede
cessores sui habuerant ab eo similiter
firmarentur. Quibus dum omnino assentire
noluit, iram regis et principum contra se
concitavit. Quadam autem vice sic
ipse cum aliis a rege artatur ut etiam sibi
mortis sententia minaretur, magnorum
virorum deceptus consilio verbotenus

asensū p̄buit uoto regis. Ꝯtm
ex h' uidens aīaꝝ piclm īminē
se ip̄m p̄ modꝰ in p̄nia grauiter cru
ciauit. ꝯ ab altaris offō se suspē
dit quo usq; a sūmo pontifice re
statui mereret. ¶ Requirit ð inq̄
rex. ut q̄ uno diuāt scp̄to firma
ret. Qui uoluit ꝯ dix̄. ꝯ acūa e
iratū ꝯ baiulans crucem discessit.
Conclamātibꝫ impiis ꝯ eū ca
pite sine suspendite proditorē.
Et ecce duo mag̃ p̄ces ꝯ fideles
ad eū infusis lacrimis uenientes
sub iuramento assuīt. qđ in eius
mortē. multi p̄ces coniurarūt.
Vir g° dei ecc̄e mag̃ q̃m ꝯ metu
eis fugā init. ꝯ in Flandriam
usq; aduenit. Rex uero dū romam
misisset. ut legati uenirēt qui h'
negotiū diffinirēt. oīo repulsā
pati. ꝯ ob h' iram ꝯ archiep̄m ꝯ
citat. Res oīa q̄ erant archiep̄o et
suoꝝ diripuit. ꝯ totā ei' p̄geniē
exilio ꝯdēpnauit. nequaq̄ deferens cō
ditiōni. ul' sexui ordini. l' etati.
Sp̄e aūt p rege ꝯ regno anglie coti
die exorabat. ¶ Reuelat' aūt ar
chiepō qđ ad suā ecc̄am rediturꝰ
ꝯ ad xp̄m cū palma martirii migra
turus. Vn̄ g° anno sui exilii redire
concedit' ꝯ acietus cū honore susce
pit'. ¶ Paucis aūt dies ei martiriū
Juuenis quidā de cor̄ exiens ꝯ p̄mo
dū miraculose rediens agebat q

usq; ad sup̄mū ordinē scōꝝ ꝯduct'
sit ꝯ int' ap̄los sedē quandā uacuā
uidit. p̄cunctanti aūt cui eēt hec
sedes: angl'o r̄. Q̄ cuidā mag̃
sacerdoti anglorꝫ suabat'. ¶ Sac
dos quidā missā de b̄ta uirgine co
tidie celebrabat. Q̄ in archiep̄o ac
cusatus ab eo accersitū ꝯ ab offō
suspendi'. Cū aūt b̄tus tho. cilitium
suū suere deberet. ꝯ sub lecto ip̄m
abscondisset. ut ad suendū horā
captaret. b̄ta uirgo sacerdoti apparuit.
dicēs. Vade ad archiep̄m eiq; dicas
q̄ illa ob cui' amorē missas dice
bas ei cilitiū qđ ē in tali loco ꝯsu
it. idē reliquit. Illa g° eē misit q' uē
deūm q' ē fecerat debeat relaxare. Q̄
ille audiēs. ꝯ ita inueniens stu
puit ꝯ int' dēm relaxans sacerdotē
h' sc̄ctū tenere p̄cep̄. Defendit ut
p'ius iura ecc̄e. n̄ a rege flectit'
in. ul' p̄ce. Cū g° nullaten' flecti p'
set. ecce milites regis armati ueni
unt. ꝯ ubi archiep̄s sit. uociferando re
quirūt. Qui ille occurrēs dix̄. Ecce
ego qđ uultis. Et illi uenim' ut
occidamus. ꝯ ult' uiuē nō ualebis.
Q̄b' ille dix̄. Ego p deo mori parat'
sū. ꝯ p defensione ecc̄ie. ꝯ ecc̄e liberta
te. Qui g° me queritis ex p'te dei oī
potentis. ꝯ sub anathemate p̄hibeo
ne hoꝝ cuiq̄m aliquatenꝰ noceatis. Vo
aūt ꝯ b̄te m̄. ꝯ scīs oībꝫ ꝯ b̄to dyo. ꝯ
cām ecc̄e me ip̄m ꝯmēdo. Hius

dictis ueniẽtãd' cap̄ gladiis
impioꝝ īpetit᷑. sac᷑ capitis coro
na pcidꝫ. cẽbꝫ ꝑ eccẽ paumẽ
tū dispgit᷑. ꝯ ꝯ̄ mr̄tir dño ꝯ
secrtū. Qm̄ ḡ clīa requiem
etnã incipent ꝯ p eo missã
agẽnt defūctoꝝ. Subito ut ai
unt. anglorꝫ choꝛi adstantes
uocẽ cantãtiū int᷑rūpunt mr̄
tis missã incipiūt. letabit᷑
iustus continuñt ꝯ ceti clīa ꝑ
secunt᷑. hꝫ ē retia mutatio dexte
excelsi. Qm̄ cant' mẽ trori' ū
tit᷑ in canticū laudis. Qm̄ illã
qui defūctoꝝ suffragia inchoa
uant mr̄tirs pmod' hymnis lau
dant. Reūa eximia phat᷑ scita
te poditus. ꝯ mr̄ti dō glos. quẽ
tanto honore angli puenerūt
ꝯ scoꝝ mr̄tirs cathalogo asscrips
unt. Multa tñs ꝯ alia mira
cula p scm̄ suū dō opari ē dignat᷑.
Cecitis ē ei'. cecis uisus. surdis
auditus. claudis gressus. mta
mortuis restituta ē. porro aq̄
qua pãni consp̄si ei' sanguine
lauabant᷑. multis extitit ī me
delã. Quadã dña de anglia
uarios oclos hẽre ob lasciuiam
ꝯ maiorẽ pulcritudine affectabat. sr̄
h' uotū uouens nudis pedib' se
pulcrū btī tho. uisitauit. Que cū
in orõne p̄strata iaceret īuenit se
penitus excecatã. Statimq; penes

cep' rogauit btm̄ tho. ut iam ṅ
uarios. s; saltẽ suos ei redderet. Re
tand' cū multa difficultate uix
ualuit obtinẽ. Quidã ãt illusor
aquã simplicẽ p aqua scĩ tho. dño
suo in pissid' obtulit ꝯuiuãti.
Cui dñs ait. Si nil in ūq̄ fura
tus fuisti. scs tho. aq̄ suã huc
te defere pmittat. Si aūt reus
fuīti existis aq̄ ipa ptin' euane
scat. hunc dño ille consensit. sa
ens qd pissidẽ aq̄ nup impleset.
Mira res pissidẽ ꝯtinuo apuerũ
ꝯ uacuã inuenerũ. Sicq; hunc ꝯ
mdatio cophendit᷑. ꝯ fũti reus
euidenti ꝯpbat᷑. Auis qdaꝫ
sciens loq̄ sic didicat cū nisus
eam insequeret᷑. cep' clamare.
Scẽ tho. scẽ tho. adiuua me
adiuua me. ꝯ stati nis' mortu'
cecidit ꝯ illa euasit. Quidã q̄
scõ tho. ualde dilexãt cū ḡuit ī
firmaret᷑. iuit ad ei' tūbã ꝯ p sa
lute rogauit. ꝯ ad libitū impe
trauit. S; dū sanat' rediet. co
gitarẽ cep'. qd illa sanitas aĩe
sue forsitã nō expediet. Unde
itm rediẽs ad sepulcrū orauit.
ut si nō eẽt utile aĩe sue conti
nuo infirmitas illa rediret.
Statimq; infirmitas redijt sic p'.

Siluīr dr̄ a sile sū sole [illegible] noī
q̄ ē lux. ꝯ tīa qi lux [illegible]
tre. i. ecce. Vl' siluīr dr̄ a silua

ꝯtrahens qꝛ hoīes siluēs .i. īcul
tos ꝯ duros ad fidē trahit͛ vel
sic̄ dr̄ in glosaīo. Siluē uiridis
agstis. vmbrosꝰ. nemorosus.
Viridis celestia ꝯtemplādo. ag
stis se ipm̄ excolendo. vmbro
sus ab oī concupiā frigoratus
nemorosꝰ int͛ arbores celi plan
tatus. Eius legendā copila
uit. Eusebiꝰ cesarien. qm̄ btūs
gelasius in ꝯsilio lxx. epōꝝ a
catholicis legendā ꝯmemor
at. sic̄ in decreto hēt. Incipit uita
Siluē amīre uc et Sci siluēi.
noīe. Iusta genit͛
et cirino pbro erudit͛ hospi
talitatē sūmo ope excolebat.
Thymotheus aūt qdā xpanissimꝰ
ab eo in hospitiū suscipit͛. Qͣ tū
ob psecutores ab aliis uitabāt
h͛ p annū coronā ē assecutꝰ ma
rtirii. dū pdicaret ꝯstantissime
fidē x. ꝑutans uo tarqniꝰ p
fcūs. thymotheū multas hūi
dasse diuitias. Eas a siluō ex
petit. Interēns minas mortis.
Sꝫ cū uē thymotheū hūisse nōi
ditias nō hūisse ꝯpit. siluō
ydolis ymolaē pcep. Alioqn
in crastinō diuisa reciperet gn͠a
tormtoꝝ. Cui siluē. stulte
hac nocte moriēis ꝯ sēpitna
tormta recipies ꝯ uelis nolis
Vm ēē dm̄ q colimꝰ recognosces

Siluē g͛ carceri tradit͛ ꝯ tarqnꝰ
ad prandiū inuitat͛. porro g͛ cō
mederet os piscis in eiꝰ gutture
sic hesit. ut nulla rōne rēicē
potuerit. uł glutire. Sicqꝫ media
nocte defūctꝰ ad tumulū cū
luctu ducit͛. ꝯ siluē cū gaudio
a carcē lībat͛. Cū aūt melchy
ad epo urbis Rome. Siluē ab
oī plebe plim̄ renitens insū
mū pontificē ē electus. h͛ erat
aspectu anglicꝰ. smone nitidꝰ.
Integ͛ cor. scō ope. Consilio
magnꝰ. fide catholicꝰ. spe pati
entissimꝰ. Caritate diffusus.
Sꝫ dn̄s tantā grām ꝯtulit.
ut nō tm̄ a xanis. sꝫ ꝯ agenti
bꝫ in mio diligēt͛ affectum
h͛ omiū orphanoꝝ uiduaꝝ et
paupū in matrīla hēbat scp
ta nōīa. ꝯ oībꝫ nccīa puidebat.
Hic qrtū diē ꝯ vi. ꝯ sabbatū
ieiunius instituit obsuand
Qntū uō qi dñicū celebrandū
Grecis uō xanis dicētibꝫ sabbi
diē celebrād. potiꝰ qͣ qntū. hic si
nō debē. ꝯ qꝛ h͛ ē tradicōnis aplice
ꝯ qꝛ dolore debē ꝯpassio sepulture
Sicut illi unū ē sabbm sepulture
in q semł ē in āno ieiuniū
exibend. Quibꝫ siluē. sic oīs dies
dnicus resurrectōis gl͛a. sic omē
sabbm decorat dnica seplrā
Tandē de sabbo acqescūt. sꝫ de v.

fera uehemēt ꝯtend᷑ asserentes nō
deb᷑ īamor sollēpnitatib; sociari
Siluū· ā eī dignitatē papue attb;
ostēdit. Q᷑d hac die dn̄s in celos
ascendit. Et corp᷑ ꝯ sang᷑s sui sac
ṁtū instituit. Et sacm̄ crisma
cerā conficit. Cum ḡ ei romāni ac
qesciss᷑t. Persequēte ā ꝯstantio
xanos siluē de urbe exiit ac in q̄
dā mōte cū suis clīcis mansit.
Ipē ā ꝯstantiū merito psecutōis
tyrāñice ī incurabile cecid᷑ pla
gā lepre. Tand᷑ ad ꝯsiliū ydolor᷑
pontificū· adducti s̄· iij· puerorꝫ
ut eos occidi facēt· ꝯ se in eor sā
guīne recenti ꝯ calido balnearet.
Egrediēti ā eo ad locū ubi balneū
pari debebat· matres puerorꝫ obuiāt.
Q̄ resolutis crinibus miserabilit᷑
ululabāt. Et lacrimās ꝯstantiū
iussit stare currū· ꝯ erigens se dix᷑.
Audite me comites ꝯ cōmilitōes
ꝯ oēs pp̄li qui adstatis. Dignitas
romani impii de fonte nascit᷑ pi
etatis. Q̄ hanc ꝯ legem dedit. ut
capitali sñīe subderet᷑ qcūq; ī bel
lo aliq̄ occidisse infantē. Q̄ñta
ḡ erit crudelitas ut hī nr̄is faciam᷑
filiis. Q̄d nos si ꝑhibuim᷑ alie
nis. Q̄d iuuat barbaros supasse
si a crudelitate uīcam᷑. Nam uin
cisse extraneas natiōnes uiriū ē
bellantiū ꝓpriorꝫ. Vinc᷑ ā uitia
ꝯ pctā uirtus ē morꝫ. In illis for

tiores nos extitim᷑ illis. In his
uō nob̄ ipīs fortiores sim᷑. Q᷑i ē
fuit in isto certamine supatus uic
toriā obtinet uictus. Victor eī
post triumphū uincit᷑. Si pietas
ab impietate supet᷑. Vincat ḡ pie
tas in isto congressu. Bn̄ eī oīum
aduersantiū potim᷑ ēē uictores
si sola pietate uīcam᷑. Sciū ꝯ eī
se ēē ꝯplut. qd᷑ uiū se mōstrauit
pietatis. Melius ē ḡ mori sal
ua uita innocētum q̄m ꝑ eorꝫ ī
teritū uitā recupāre crudelē. Q̄ ī
tū recupare incertū ē. cū certū sit
qd᷑ sic recupata crudelis ē. Iussit
ḡ ut matrib; suis pueri redderent᷑.
ꝯ dona plurima ꝯ iumenta uehicu
la p̄buit᷑. Et q̄ matres flendo ue
nerāt ad loca sua cū gaudio re
dier᷑. Ipē aūt imperator ad palatiū
suū reūs᷑ ē. Sequēti uō nocte pe
trus ꝯ paulus apparuer᷑ ei dicentes
Q̄ni ex horruisti effusionē sang᷑s
innocentis. misit nos dn̄s ihc x̄
dare t᷑ recupand᷑ ꝯsiliū sanita
tis. Siluūr ḡ epm̄ qui apd᷑ mon
tē syrapti latitat accersire. hic t᷑
piscinā ostēd; in q̄ ī ī ea t᷑ ēt ab
oī curabēris lebre morbo. Tu u᷑
x̄ hanc uicissitudiēm reddas. ut
ydolorꝫ templa diruas x̄ restau
res eccl̄ias ꝯ eī deinceps cultor
fias. Euigilans ḡ ꝯstantius
ꝯtatī misit milites ad siluūm

videns silũr milites ad palmã
mãtium· credidit se uocari· Ipo ãt
se recõmẽdans· ↄ socios secũ adoꝛt
ans ↄstantino intrepid᷒ ꝑsentatu
sui ↄstantin᷒ assurgens ait· Bña
te uenisse gratulem͠· Q̃a silur sa
lutat᷒· narrat ei ꝑ ordinẽ sui sõp
nũ uisionẽ· ꝑ cunctãti ũ ↄstã·
qui eẽnt dii qui ẽ apparuerant· sil
uest᷒ respondit· illos eẽ xͥ aplõs!
ↄ nõ deos· Qũt ad pces impator
is silũr aplõꝝ ymagines sibi
iussit afferri· Quas ut impator
cũ aspex᷒ tales eoꝝ eẽ qui ẽ appu
erant acclãuit· Siluẽ aũt eũ
cathecuminũ fec᷒· ↄ vnĩ eb̃dõe ie
iuniũ ẽ in dix᷒· ↄ carceꝫ apiri a
monuit· Quinqꝫ in aq̃ descen
disset baptismatis mirabilis ĩ
emicauit splendoꝛ lucis· Qñqꝫ
mũd᷒ mũd᷒ exiuit· ↄ xͫ se uidisse
asserit· Prima aũt die sui b
aptis hanc legẽ dedit· ut xp̃s ab
ũrbe romana tanq̃ uer᷒ d̃s cole
r᷒. Scda ut siq̃s xp̃m blasphe
masset puniret᷒. ·iij· ut quicũqꝫ
xp̃no fecisset iniuriã bonoꝝ suoꝝ
pte dimidia priuaret᷒. ·iiij·
ut sic impator rõme· sic romanꝰ
pontifex· cap ab vniusis epis
habeat᷒. ·v· ut quicũqꝫ in ecctiã
ↄfugerit ab oĩbꝫ fuet᷒ immunis:
·vj· ut nllꝰ ñ delicentia sui anti
stitis eccliãm edificet infra muros
alicꝰ ciuitatis. ·vij· ut ad he
dificatõnẽ ecctiaꝝ decime possess
sionũ regaliũ tribuant᷒. ·viij·
impator ad ecctiam sci petri uenit
ↄ de suis culpis se lamitabili᷒ ac
cusauit· Pmod᷒ arrepto bide
te ad fundamtũ basilice ↄstru
end᷒ terrã pm᷒ apuit· xij· cophy
nos in suis scapulis foras ieĉ·
Hĩs ũ elena ↄstant᷒ mr̃ aug
in bethania ↄsistens audiuit
ꝑ lrãs laudat filiũ q abrenũ
tiasset simulacꝭ ydoloꝝ· Sꝫ duꝛe
incpat q relicto d̃o iudeoꝝ cru
cifixũ hoĩẽ dm̃ colat· Rescͥb᷒
mr̃i aug᷒· ut iudeoꝝ magrõs
secũ adducat· ↄ ipse xp̃ianoꝝ pfer
ret doctores· ut sic ex disputatõne
mutua appeat fides ũa· Duxit
ḡ sca elena· clxi· doctissimos
iudeoꝝ int᷒ q̃s xij· eĩant q̃ sapia
ↄ eloqñtia ꝑ ceteris rutilabant·
Cũ ḡ siluẽ cũ clicis suis ↄ pdci
iudei ad disputand᷒ corã impatore
in simul ↄueñissent de cõi ↄsensu
duo᷒ ~~iudeos~~ gentiles sapientis
simos ↄ pbatos noĩe craton· ↄ
zenophylũ statuer᷒ ad q̃s ptinet
sñia dicendoꝝ· Talisqꝫ int᷒ eos
sñia ẽ firmatũ· ut uno stante
ↄ loqñte· ali᷒ nõ loqt᷒· Incipiens
ḡ prim᷒ de ill᷒· xij· noĩe abiathar
ait· Cũ isti tres deos dicãt patrem
ↄ filiũ ↄ spm scm· m͞ĩ ẽ eos ↄt

legē agēque dic̄. Videte q̄ ego
sū solus. ꝯ nō sit ali⁹ p̄ter me.
Deniq; si dicūt xp̄m dm̄ ēē. q̄
mlta signa fec̄. In nr̄a ꝯ lege
mlti fuere qui miracla mlta
fecerūt. Et cū nūq̄ ex h̄ diui
tis nom̄ ꝯ usurpāe ausi sunt
ꝯ iste ih̄c. q̄ isti adorant.
Ad h̄ silūr. Nos vnū dm̄ coli
m⁹. ꝫ nō in tanta solitudīe
eū dicim⁹. ut gaudiū filii nō
h̄ret. Ex unis ā libis trinitatē
psonaꝝ uob' demōstrāe va
lem⁹. Nam p̄rem dicim⁹ de q̄
p̄pha ait. Ip̄e in uocabit me
p̄r. m. ꝯc. Filiū de quo idē. fili⁹
m̄s es tu ꝯc. Sp̄m scm̄ de quo
idē. Sp̄u oris ei⁹. o. u. eoꝝ ꝯ c̄.
In h̄ ē q̄ dic. faciam⁹ ho. ad y.
ꝯ si. n. euenit ꝯ psonaꝝ plura
tē. ꝯ deitatis vnitatē demon
strat. licꝫ aūt sint t̄s psone.
vn⁹ tn̄ ē ds. Qd ex uisibli aliq̄
tenus d'mōstrāe ualem⁹. Et
accipiēs p̄purā imparor'. t̄s
ibi plicas fec̄ dicēs. Ecce ind'
tis tres plicas. ꝯ explicans
ait. Ecce tres plice s̄ un⁹ pān⁹
ita t̄s psoē ē vn⁹ ds. De eo q̄
dr̄. qd ds ēēt nō dr. cū alii ples
sci miracla fecer̄. n̄ tn̄ se dōs
dixūt. Dic̄ n̄r̄ x̄ dm̄ p hoc se
asserere uoluit. ēēt ds superbien
tes. h̄ se nūq̄ pass⁹ ē sn̄ pena

acerrima p̄ire. Dic̄ p̄ꝫ ī dathan
ꝯ abiron. aliisq; q̄ p lilz. Quō
g⁰ mitiri potuēit ꝯ p̄ se dm̄ dr̄e
q̄ nō eēt. cū eū se dm̄ dīcēm
nlla pena secuta fuit ꝯ uirtut̄
efficia comitabat̄. Tūc iudei
dixerunt constat ab iactū a sil
uestro superatū. Nam ꝯ rō hoc
docꝫ. q̄ si ds̄ nō ēēt. ꝯ se dm̄ di
xiss̄. conferre uitā mortuis
nō ualēt. Tūc illo amoto
sedēs qui ꝯ ionas ad ꝯ flictū ac
cedēs ait. Abraā circūcisionē a
dō accipiēs. iustificatus fuit
ꝯ oēs filii abrae p circūcisionē iu
stificabant̄. Igit̄ qui nō fuit
circūcisus nō erit i ustificat⁹. Ad qd
silūr. Constat abraā an̄ circū
cisionē dō placuisse ꝯ amicū
dī appellatū ēē. Igit̄ nō circūcisio
ip̄m sc̄ificauit. ꝫ fides ꝯ iustitia
ip̄m dō placē fec̄. Non g̊ accep
circūcisionē in sc̄ificatōēꝫ. ꝫ ī di
stinctōēꝫ. Isto superato tran⁹
q̄ ꝯ Godolia⁹ accedēs ait. Quō
x̄ uīr p̄t ēē ds cū asseratis eū
ēē natū. teptatū. t̄ditū. nu
datū. felle potatū. ligatū ꝫ
sepultū. cū h̄ oīa ēē in dō nō
poss̄. Ad h̄ silūr. de uris libs
h̄ oīa p̄bam⁹ de x̄ p̄dcā fuisse.
Nā de ei⁹ nat̄ dix̄ ysa. Ecce uir
go ꝯc. De ei⁹ teptatōē zac. Vi
di ihm̄ sacerdotē magnm̄ stantē

corā anglis ꝯsathan stabat a dex
tris ei ꝯc. De ei traditoē ps. Qui
edebant panes meos m. s. m.
sup. De ei fellea potatoē. Ide
dederunt in escā meā fel ꝯc.
De ei ligatoē eidem. Ryum
stis me nō sicut patrem qui libe
rau uos de tra egypti clamā
tes an tribunal iudicis. De
eius crucifixione humiliastis me
suspendentes in ligno. De ei se
pulturā ꝯc. In sepulturā eius
reuiuscit mortuus. Sū g̃ Godo
lias Quod rendet nō hēret data
sīma remot ē. Quartus
ꝯamnā accedens ait. Ea que d'
alus dcā s. Siluester iste de xpo
suo p dcā fuisse affirmat. vn̄
si ē ut pbet h xpo suo dcā fu
isse. ad q siluester. Nabis g̃ aliū
quē ūgo ꝯcep. Qui felle cibat.
Spinis coronatus. cru. mor
ꝯse. ꝯ ad celos ascē. Tūc con
stantinus ait. Si aliū nō dedit
sciat se supatū. Qui cū hoc
agē nō posset h amouē. Quin
tus q̄ ꝯ doeht pduat qui ait.
Si ex semine dd' xpc iste nat ē
ꝯ sātificat ut dicitis. g̃ bapti
zari nō debuit. ut iterum sāifica
ret. Ad q siluester. Sicut circūcisio i
x̄ circūcisione finē accep. Ita nr̄
baptis in x̄ baptē in ptium
sāificatois huit. Non ergo
baptizat ē. ut sāificaret. sz ut
sāificaret. Qui cū taceret ait cōstā.
Non taceret doeht. si hēret q̄ ia q̄
pferret. Tūc sextus qui ꝯ
cusi ait. vellem ut siluester iste
cās h ūginalis partus nob
exponeret. Ad q siluester. Terra de qua
adā formatus ē incorrupta erat ꝯ
ūgo. q̄r n̄ se ad bibendū humanum
sanguinē apuerat. n̄ maledcōnē
spinaz acceperat. n̄ hoīs mortui
sepulturā hebat. n̄ serpenti da
ta fuerat ad edend. Oportuit g̃
ex maria ūgine nouū adam
fi. ut sicut serpens natū ex tra ū
gine uicerat. sic a nato ex ūgīe
uinceret. ꝯ qui ade uictor extiterat
in padiso. ipē temptator fcūs ē
dni in deserto. ut qui adā uicerat
māducātē uinceret a dnō ieiunā
tē. Hoc supato. vii. qui ꝯ bē
iamin ait. Quō filius di x̄ uir
eē pōt qui adiu temptari potu
it. ut nūc in fame panē ex lapi
dibz face urgeret. nūc in tēpli cel
situdinē leuaret. nūc ad adorand
ipm dyab induceret. Ad q siluester.
Si diab ido uicit q̄r ab adā est
manducante audit. Constat
cū ido supatū q̄r ē a x̄ ieiunāte
ꝯtempt. Nos aūt nō inq̄ntū
ds. sz in q̄ntū hō temptatū eē
fatem. Ido namq triplr est
tēptatus. ut anb oēs tēptōnes

excludaet ꝯfoꝛm uincendi dacet.
Sexe namq; in hoīe uictoriam ab
stinētie. scđa temptatōꝰ hūane
gl'e. ꝯtemptatōne hūane gl'e
appetitus. dñii ꝯexcellentie cōi
tatur. Ido a x̄ de hiis uincitur
ut uincendi nb' fiēt donec. Isto
supato octauius qui ꝯāt'la ait.
Constat q' ds sūme pfcūs ē ꝯ ulli'
indig3. q' g' opus ei fuit. ū nas
cēre in xpo. Q nō itin xp̄m ūbū
appellas. s; ꝯ hoc constat qd ds
aūi q' hēt filiū pr dia ū potuit.
g' si pr ē p̄ea dictus ē. mutabi
lis fcūs ē. Ad h' filiū. fili' aūi tp̄a
ē gñit. ut faēct que nō eānt. ꝯi
tp̄e ē natus ut reficēt q̄ pierant
Q in ꝯ si solo ūbo reficē potat. s;
p passionē ū hō fiēt redimē nō
ualebat. q; in sua d'itate ad pa
tiend' aptus nō eāt. ū hō eāt.
impfectōis. s; pfcōms si in sua
nō eāt d'itate passiblis. porro
filiū ūbū d'i ex eo pr qd p pp̄ham
ait. Eructauit cor meū ūbū
bonū. Ds quoꝫ sp pr fuit q; sp ei
fili' extitit. Fili' aū ei' ē ūbū ei'. Sa
pia ei'. ūtus. In p̄re aūt sp fuit
ūbū. Iux' i°. Eructauit cor. m. ꝯc.
Sp sapia iux' i°. Ego ex ore alti'
simi pdiit. primogenita an̄ a ūi
oīm ātuā. Sp uirtus. Iux' e'
añ oēs colles ego pturi. ū dū fon
tes aq' ꝯc. Cū g' pr nūq' fuerit
sn ūbo sapia ꝯ ūtute. quō puta'
hoc nom̄ s' ex tp̄e aduenisse:
Hoc g' amoto. unū. q̄ iubal
dix. Constat qd ds ꝯiugia ū
dāpnat. ū eis maledic. Qr
g' de coniugio natū negati'
hc ēē. q colitis. ū obfuscare
coniugia studeatis. Rursus
quō temptā qui potens est.
patit' qui ūtus morit' q̄ vi
ta ē. Deniq; ad hoc cogēis ut
duos filios ēē dicatis. unū q
pr genuit. alt'ū q' ūgo gēña
uit. Rursus quō fi' pōt. ut pa
tiat' homo qui assūptus ē sn
lesione ei' a quo assūptus ē. Id
hoc siliūr. xp̄m nō ido natū de
ūgine. Sicut ut ꝯiugia cō
dempnent'. s; ceās ūginu pt'
rōnablr acceptam'. ū hac a
ptōne obfuscant'. s; ornat'
ꝯiugia qm̄ h' ūgo que xp̄m
pepit de ꝯiugio nata ē. Tep
tatū aūt ē. ut oēs teptatōes
d'ya uincēt. patit' ut uniūsa'
passiones subicēt. morit' ut
mortis impiū subiugaēt'.
Sed quoꝫ fili' ix' ē. qui sic uē
ē d'i fili' in inuisiblis. visiblis ē
ē. Est g' in uisible hoc qd ds
ē. Et ē uisible hoc qd hō ē. pa
ti posse hoīē assūptū sn passio
ne ei' qui assūpsit ex' doceri pōt.
Sicut ut p̄sentis pi'ape regis

ucam ex. Lana fuit ⁊ hinc lāe
sanguis accedens colorē purpureū
pbuit. Qui g̃ tenet digitis et
torquet in filo quid torquebat
hoc qd regine dignitatis color
ē. an hoc qd lana extitit an
q̄m purpura fieret. lane g̃ assim
ulat' hō colori deus. qi simul in
passione fuit dū pateret incru
ce. ꝗ passione in nullo subiacu
it. Decimus qui ⁊ clara dix
xeon in placa istos ex. qi sil'
color tergit cū lana. Qui cū oēs
cōderent. sil. dix. Acque g̃ ad
ardua hñs in se sol' splendorē
cū incidit ictū quid suscipit.
Splendorē autē ab incisione
in minus existit. Sic in hoīe pa
tiente diuinitas nulli passioni
subiacuit. Xi qui ⁊ silleon
ait. Si de x° tuo ꝓphe ista uati
cinati sūt. tante irrisionis et
passionis cās scire uellemus.
Et sil. esuriuit x° ut nos refi
ceret. Sitiuit ut aiditata nr̄e
uitalia pocula ministraret. Tēp
tatus ē. ut nos a temptatoribꝰ
libaret. Tempt' ē ut nos a demo
nū captiuā dimitteret. Irrisus
ē ut nos ab irrisione demonū
libaret. Ligatus ē ut nos a
nodo maledictionis absolueret.
Humiliatus ē. ut nos exaltaret.
Expoliatus ē. ut nuditatem

prie puaricatōis indulgentie
tegeret. Spineā coronā accepit
ut flores paradisi pditos redona
ret. In ligno suspendit' ut cō
cupiām in ligno genitā dāpna
ret. Felle ⁊ aceto potat' ū hoīe
ad t'rā fluentē lac ⁊ mel intro
duceret. ⁊ fontes nb' melliflūos
apiret. Mortalitatē suscepit
ut suā in mortalitatē nb' donaret.
Sepultus ut sāctas sepulturas
bndiceret. Surrex ut mortuus
uitā redderet. Ascendit in celo. ut
celi ianuas apiret. Sedet adex
tēs dī. ut preces cōdentiū exaudi
ret. H silūo ꝑsequēte uniuersi
tam impator q̄ iudices ⁊ iudi
i laudē siluīi vnanimit' ꝓrū
perunt. Tunc indignatus xii.
qui ⁊ zambri indignatōe mag
dix. miror uos sapientissimos
iudices ūb' ambagibꝰ credē et
di oīpōm existimare hūana rō
ne ꝯcludi. Sꝫ iam cessent ūba
ꝯueniam ad facta. Stultissi
mi nāq; sūt qui crucifixū colunt.
Cū ego nomē dī oīpotentis sciā
cui uirtute ñ suffert saxa ñ au
dire ualꝫ quelibꝫ creatura. Et ut
me uera dicē ꝓbetis. Taurus
ad me ferocissim' adducatur.
Et dū in ei' aure nomē istud insō
nuerit. taur' illico morietur. Ad q
siluī. Et tu quomō h nomē ñ audies

didicisti. Zambri dix. Ideo ē
tuū h' nosse misteriū qui iu
deorū in inimicus ēs. Ad duc
ḡ taur' ferocissim' vix a c.
hoib; ɔ fortissimis tractus.
At ū zambri in aurē eius
ūbū id ptulit. ɔ tinuo tau
rus mugiēs oculos euen'
expirauit. Oms ḡ uehemēt
acclamāt. ɔ siluūo uiro dei
insultant. Quib' siluīr. Nō
nom̄ di ptulit. s; n̄ pessim̄
demōis noīauit. Nō enī mo
x' ihc. nō solū uiuētes mor
tificat. s; ē mortuos uiuifi
cat. Nam occidē posse ɔ uiui
ficaē nō posse ē leonū serpenti
um ɔ ferarū. Si ḡ uult ut cre
dam' q nōm demōis n̄ fuīt
dicat itm ɔ uiuificet q occid'.
qd si nō potit. nomē demonis
absq; dubio noīauit. q iuuen
tē occidē pot. mortuū uiuifi
caē nō pot. Cumq; zambri ad
suscitand' taurū a iudicibus
urgēt dix. Suscitet eū siluīr
in noīe ihu galilei. ɔ nos oēs
in eū cdem'. Nam ɔ si pēnis
possz uolaē. istd tn̄ nō posset
pficē. Oms ḡ iudi si susci
tauīt se cdituros pmittūt.
Tūc siluīr orōne fcā. ad aurē
tauri se applicans dix. O n̄
maledcōis ɔ mortis egōē ꝯs

su dñi nri ihu x. in cui noie
x dicat. Taure surge. ɔ ad ar
mētū tuū mansuet' recede.
Statī ḡ taur' surrex ɔ cū omi
mansuetudie abiit. Tūc regi
na iudi iudices. et ceti oms
conūsi s. ad fidē. ¶ Post aliqt
dies ydolor pontifices ad imp
atorē uener dicētes. Scīssime
impator. Draco ille qui ē in
fouea. pqm fidē x recepisti'
plusq. CCC. hoies cotidie in
t' fecī. flatu suo. Consulente
sr' h' ɔstantinꝰ siluīm sdit.
Ego p x ūtutē eū ab oī cessaē
faciā lesione. pmittūt ponti
fices se si hoc facet cdituros.
Orante ā siluīo. scs petrus ei
appruit dicēs. Secur' ad dracōē
descend' tu. ɔ duo pbri qui s
tcū. Cūq; ad eū uenis eū tali
alloquēis. Dns nr ihc x de
ūgine natus. crucifix' ɔ sepl'
tus. Qui resurrex ɔ sedet ad
dexteram pris. h' uentur' est
iudicaē uiuos ɔ mortuos.
ɔ tu ḡ sathana eū in h' loco
done ueniat expecta. Os aūt
eius ligab' filo. ɔ anulo sigm̄
crucis hnte de sr' sigillabis.
postea ad me sani ɔ incolūes
ueīentes. panē q ego uob
pparauēo ɔmedtis. Descend
itaq; siluīr cū duob; pbris

in foveam per gradus CL. duas secum ferens laternas. Tunc draconi predictam illam dixit. Et os ipsius stridentis et sibilantis, ut iussum fuerat alligaverunt. Et ascendentes invenerunt duos magos qui eos secuti fuerant ut viderent, semivivos ad draconem descendentes. Ex draconis fetore pene mortuos. et eos secum adduxit incolumes atque sanos. Qui statim cum multitudine infinita conversi sunt. sicque populus romanorum a morte duplici liberatus est. scilicet a cultura demonis et veneno draconis. Tandem beatus silvester morti appropinquans clerum de tribus admonuit. scilicet ut inter se caritatem haberent. ecclesias suas diligentius gubernarent. et gregem a luporum morsibus custodirent. post hec in domino feliciter obdormivit. circa annum CCC.XX.

De circumcisione domini.

Circumcisionis diem .iiii. celebrem faciunt et sollempnem. Primum est octava nativitatis. Secundum impositio novi et salutiferi nominis. Tercium effusio sanguinis. Quartum signaculum circumcisionis. Primum quod est octava nativitatis domini, sicut enim aliorum sanctorum octave sollempnes sunt. Quanto magis octava dies sancti sanctorum sollempnis erit. Sed non videtur quod nativitas domini debeat habere octavam. quia eius nativitas tendebat ad mortem. Obitus autem sanctorum ideo octavas habent. quia ipsi tunc nascuntur ea nativitate qua est ad vitam eternam. Et ad idem videtur quod non debeant habere octavas nativitas beate virginis et iohannis baptiste. neque etiam resurrectio domini. quia iam facta erat ipsa resurrectio in re. Sed notandum quod sicut dicit prepositivus. Sunt octave suppletionis. ut est octava nativitatis domini in qua suppletur quod minus in festo factum fuerat. scilicet officium de partu virginis. Unde est in missa olim consueverant cantare vultum tuum domine etc. Venerationis ut pasce penthecostes. nativitatis virginis et iohannis baptiste. Devotionis ut cuiuslibet sancti possunt fieri octave. Figurationis ut octave institute de sanctis que significant octavas resurrectionis. Secundum impositionis novi et salutiferi nominis. hodie enim impositum est ei nomen. ys. lxij. ei nomen novum quod os domini nominavit. Nomen quod non est aliud sub celo in quo oporteat nos salvos fieri. Nomen quod secundum bernardum est. In ore mel. In aure melos. Et in corde iubilus. Nomen quod sicut dicit idem B. Instar olei lucet predicatum. pascit recogitatum. lenit et ungit invocatum. Habuit enim triplex nomen. sicut ex evangelio manifestatur. scilicet filius dei. christus et ihesus. Vocatur enim filius dei in quantum est de deo deus. Christus in quantum est homo a persona divina quantum ad humanam naturam assumptus. Ihesus in quantum est deus humanitati unitus.

De hoc triplici nomine dicit Bernardus: Vos qui in pulvere estis expergiscimini et laudate. Ecce dominus venit cum salute, venit cum unguentis, venit cum gloria. Neque enim sine salute Jesus, neque Christus sine unctione est, neque sine gloria venit filius dei, quippe cum ipse salus, ipse unctio, ipse gloria. Quantum autem ad hoc triplex nomen ante passionem Christus notus non erat. Nam quantum ad primum ab aliquibus cognoscebatur conjecturaliter, sicut a daemonibus qui dicebant ipsum esse filium dei. Quantum ad secundum particulariter ab aliquibus et paucis cognoscebatur esse Christus. Quantum ad tertium vocabatur quidem quo ad hanc vocem Jesus, sed non quo ad rationem nominis quod est salvator. Post resurrectionem autem hoc triplex nomen clarificatum est. Primum quidem quo ad certitudinem. Secundum quo ad diffusionem. Tertium quo ad nominis rationem. Primum igitur nomen est filius dei. Et quod hoc nomen ei recte conveniat sic dicit Hilarius in libro de trinitate: Verum dei filium unigenitum dominum nostrum Jesum Christum esse multis modis cognitum est. Verum de eo testatur pater. Verum de se ipse profitetur. Verum apostoli praedicant. Verum religiosi credunt. Verum daemones confitentur. Verum Judaei negant. Verum gentiles in passione cognoscunt. Item dominum nostrum Jesum Christum his modis cognoscimus:

nomine, nativitate, natura, potestate, professione. Secundum nomen est Christus, quod interpretatur unctus. Ipse enim fuit unctus oleo laetitiae prae participibus suis. Per hoc quod dicitur unctus innuitur quod ipse fuit propheta, pugil, sacerdos et rex. Isti enim quatuor consueverant olim ungi. Fuit propheta in doctrinae eruditione, pugil in diaboli debellatione, sacerdos in patris reconciliatione, rex in praemiorum distributione. Ab hoc secundo nomine denominamur, quia a Christo dicimur christiani. De quo nomine sic dicit Augustinus: Christianus justitiae, bonitatis, integritatis, patientiae, castitatis, pudicitiae, humanitatis, innocentiae, pietatis est nomen, et tu quomodo id defendis et vindicas cui de tam pluribus rebus nec pauca subsistunt? Christianus ille est qui non nomine tantum sed opere est. Haec Augustinus. Tertium nomen est Jesus. Hoc autem nomen Jesus secundum Bernardum dicitur cibus, fons, medicina et lux. Hic autem cibus multipliciter habet effectum. Est enim cibus confortativus, impinguativus, reparativus, roborativus et ~~vegetativus~~ vegetativus. De hoc sic dicit Bernardus: Est cibus hoc nomen Jesus. An non toties confortaris quoties recordaris? Quid aeque mentem cogitantis impinguat? Quid ita exercitatos reparat sensus? Virtutes roborat, vegetat bonos mores atque honestos

caritas fouet affectiones. Ihesus dicitur
fons. vnde dicitur b. ihesus .i. fons vite
uiuus signatus qui in .iiii. se riuos
diffundit in plateas. vnde qui factus
est nobis sapientia. iustitia. sanctificatio
et redemptio. Sapientia in predica
tione. Iustitia in peccatorum ablu
tione. Sanctificatio in conuersatione.
Redemptio in passione. b. bernardus.
Alibi quoque dicit tres riuos fluxerunt
a ihesu. Verbum doloris in quo
confessio. Sanguis aspersionis
in quo afflictio. Aqua emundationis
in qua compunctio. Ihesus est medicina
vnde sic ait. Est enim hoc nomen ihesus me
dicina. Nichil est ita ire impetum
cohibens. superbie tumorem sedat.
sanat liuoris uulnus. restringit
luxurie fluxum. extinguit libidinis
flammam. sitim temperat auaritie ac
totius indecoris fugat pruriginem.
Ihesus est lux. vnde ait. vnde putas
in toto orbe. tanta et tam subita
fidei lux. nisi de predicato ihesu. hoc est
nomen quod paulus portabat coram
gentibus et regibus tanquam lucernam
super candelabrum. Hoc item nomen
ihesus est multe suauitatis. vnde b.
Si scribas non sapit michi. nisi legero
ihesum. Si disputes aut conferas
non sapit michi nisi sonuerit ihesus.
Item ricardus de sancto victore. Ihesus nomen dulce.
nomen delectabile. nomen confortans [illegible]
peccatorem et bone spei. ergo ihesu esto michi
ihesus. Ideo est multe virtuositatis
vnde petrus rauennas. vocabis nomen eius
ihesum. hoc est nomen quod dedit cecis uisum.
surdis auditum. claudis cursum.
sermonem mutis. vitam mortuis
totamque diaboli potestatem de obsessis corpori
bus. virtus eius nominis effugauit. Item
est multe excellentie et sublimitatis.
vnde b. nomen saluatoris mei. fratris mei.
carnis mee. sanguinis mei. nomen a seculis
absconditum. sed in fine seculorum re
uelatum. nomen mirabile. nomen in
effabile. nomen inextimabile. immo
eo mirabilius quo inextimabilius.
eo magis gratum quo gratuitum. Hoc
autem nomen ihesus. impositum est ab eterno. ab
angelo. et a patre putatiuo .i. ioseph.
Ihesus est saluator interpretatur. Dicitur autem
saluator triplici. vel a potentia salua
di. vel ab habitu. vel ab actu. Secundum
quod dicitur a potentia saluandi. conuenit ei hoc
nomen ab eterno. Secundum quod dicitur ab habitu
saluandi. sic fuit impositum ab an
gelo. et conuenit ei a principio concep
tionis. Secundum quod dicitur ab actu salua
di. dicitur impositum a ioseph. ratione future
passionis. vnde glossa super id. vocabis nomen
eius ihesum. dicit nomen imponens quod ab an
gelo uel ab eterno impositum est. Et
tangit hic glossa. hanc predictam triplicem
donationem uel denominationem. Cum enim dicit
nomen imponens. tangit denominationem
factam a ioseph. Cum dicit quod ab angelo
uel ab eterno impositum est tangunt

alie due. ¶ Recte q̄ in die ca
pite āni constituta circumcisio ca
pite mūdi. ꝯ insignita capita
li līra alphabeti. x̄ cap̄ ecclē circū
cidit̄. nomē ei impoit̄. ꝯ ei nati
uitatis oct̄ dies colit̄. ¶ .iiij.
ē de effusio sang̃s x̄. hodie ei
sanguinē suū p̄mo p nob̄ effū
dere incep̄. Qui ip̄m p̄ mod̄ pli
res effundere uoluit. Qnq̄ enī
uicib; sanguinē suū p nob̄ effu
dit. ¶ primo in circūcisione. ꝯ
h̄ effusio fuit nr̄e redēptōnis i
ituū. ¶ Scd̄o in orōne. Et hec
ostndit nr̄e redemptōnis dsi
derium. ¶ .iij. in flagellatōe
ꝯ h̄ fuit nr̄e redēptōnis merītū
q̄ liuore ei̊ sanati sum̄. ¶ .iiij.
in crucifixione. ꝯ h̄ fuit nr̄e redēp
tōnis p̄ciū. tūc enī que nō ra
piut exsoluit. ¶ .v. in lateris
apertōne. Et h̄ fuit nr̄e redēptō
nis sacrmētū. Inde enī exiuit
aq̄ e sanguis. q̄ figurauit nos
p aq̄ baptē debē mūdari. Qui
quid baptīs h̄itur̄ effectū efficaci
tā a sanguine x̄. ¶ Quātū ꝯ
ultimū ē signaculū circūcisiōis
Qd̄ quid x̄ hodie accipe digna
tus ē. Voluit aūt circūcidi dn̄s
p̄ multas rōnes. ¶ Primo rōne
sui. s. ut uerā carnē hūanam
se assūpsisse ostnderet. Sciebat ē
adhuc futuros. qui dicerent ip̄z

nō corp̄ uerū. s; fantasticū
assūpsisse. ꝯ ideo ut eor̄ errorē
ꝯfutaret. uoluit circūcidi ꝯ san
guinē emittere. Corp̄ ē fanta
sticū sanguinē nō emittit.
¶ Scd̄o rōne nr̄i. ut nos spiri
talit̄ debē circūcidi ostnderet.
¶ Dupl̄ ē eni circūcisio s̄m b̄. que
dz fi̊ a nob̄. s. exterior ī carne
ꝯ interior in mente. ¶ Exterior circūci
sio exterior cōsistit in trib; . s.
In h̄itu. ne sit notabilis. In
actōne ne sit rep̄hensibilis.
Et in s̄mone ne sit ꝯtemp
tibilis. ¶ Interior simili̊ ī trib;
ꝯsistit. s. In cogitatōe ut sit
scā. In affectōne ut sit pura.
Et ī intentōne ut sit recta.
h̄ b̄. ¶ Tercio rōne nr̄i. ut nos sal
uaret. Quēadmod̄ eni fit cau
terium in uno mēbro ut totū
corp̄ sanet̄. Sic x̄ uoluit pota
re cauterium circūcisionis. ut s̄
corp̄ totū misticū saluaret. col.
ij. Circūcisi estis circūcisione
nō manufcā ī expoliatōne
carnis. s; circūcisione x̄. ¶ .iiij.
rōne iudeor̄. ut inexcusabi
les eēnt. Si ē circūcisus nō fu
isset. potuissent se iudei ex
cusare ꝯ dicere. Ideo te nō recepi
mus. q̄ dissilis es p̄trib;. ¶ .v.
rōne dmonū. ne s. incarna
tōis misteriū cognoscerent. Cū

eius circumcisio fieret quod originale peccatum · credimus depelli · quia hic qui circumcidebatur · similis peccatori esse qui circumcisionis remedio indigeret.
¶ Propter eandem causam voluit · ut mater sua virgo purificaretur esset de se ipso sancta
¶ Quinto ratione perfecte iusticie adimplende · sicut enim baptizari voluit ut perfectam iustitiam id est perfectam humilitatem que est sub dare se minori implere · sic et voluit circumcidi · ut eandem nobis humilitatem ostenderet dum auctor et dominus legis voluit se subdere legi · ¶ Sexta ratione legis mosaice approbande quia eam bonam esse comprobans · quia non veniat legem solvere · sed adimplere. Ro. xv. Dico enim ihesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem dei etc. ¶ Quare autem circumcisio octavo die fiebat · multiplex ratio assignatur · ¶ Prima sumitur secundum intellectum historicum sive litteralem · Nam sicut dicit Rabi moyses · maximus philosophus et theologus · licet iudeus puer in septem diebus tante teneritatis ad huc est · quante est ad huc in utero matris existens: In viii. autem fortificatur et solidatur · et ideo ut dicit · noluit dominus parvulos ante octavum diem circumcidi ne ob nimiam teneritudinem · nimium lederetur. ¶ Vel octo ut ipsa circumcisione noluit prolongari propter tres causas quas philosophus idem assignat · ¶ Prima ut

ut parvulum eviteretur · ne scilicet si nimium differetur sua circumcisione eorum mors contingeret · ¶ Secunda · ut dolori parvulorum provideatur · Quia enim in circumcisione maximus dolor sit · voluit eos dominus circumcidi · dum parvam ad huc ymaginationem haberent ut minorem dolorem sentirent. ¶ Tertia · ut parentum tristitie consularetur · Nam cum circumcisione plerumque parvuli morerentur. Si circumcisi fuissent iam magni · et ex hoc mortui · maior dolor fuisset parentibus. quam si morerentur · viii. tantum dies habentes · ¶ Secunda ratio sumitur penes intellectum anagogicum sive celestem · Ideo est octavo die fiebat · ut daretur intelligi quod in octava erimus ab omni pena et miseria circumcidendi. Et secundum hoc · viii. dies erunt · viii. etates. ¶ Prima ab adam usque ad noe. ¶ Secunda a noe usque ad abraam · ¶ Tertia · ab abraam usque ad moysen ¶ Quarta. a moysen usque ad david · ¶ Quinta · a david usque ad xpistum · ¶ Sexta · a xpisto usque ad finem mundi · ¶ Septima morientium ¶ Octava · resurgentium · Vel per viii · dies intelligimus · viii · que in eterna vita possidebimus. Quas enumerat augustinus dicens · Quid aliud est · ego ero illorum deus · nisi ero eis unde satientur ero quecumque honeste desiderantur · scilicet vita · salus · victus · copia · gloria · honor et pax · et omne bonum · ¶ Vel

ali· p· vii· dies· intelli· hō ɔstans
ex cor͛ ɔ aīa· iiij· eñ dies sunt· ɔ·
clemēta· exquib; cor͛ consistit· ɔ
tres dies sūt· tres potentie que
sūt in aīa· s· concupiscibilis· irasc
ibilis· ɔ rōnalis· homo ḡ qui hēc
hēt· vii· dies qñ vnitati et͛ne· in
ɔmutabilitatis coniūgēt· Tunc
viii· dies hēbit· ɔ in illo octauo
die ab oīm pena ɔ culpa ɔ̃cadet·
¶ ·Ali· vō sūt͛ penes intellcm tropo
logicū siū moralē· Et sm hoc· viii·
dies dūsimod͛ post accipi· ¶ pⁱm
pōt ēe pcc̄i cognitō· ps· Q̄m iniq
tatē meā ego cog· ɔc· ¶ ·ardor ppo
sitū defendi malū ɔ faciendi bonū
q nota in filio pdigo qui dix· sur
gam ɔ ibo ad prēm meū ɔc· ¶ ·s·
pudor de pcc̄o· vñ ap· q̄ ei fructū
huistis tē in quib͛ nūc erubescatis·
¶ ·iiij· timor de futō iudicio· Job qͥ
tumētes sr͛ me fluct͛ timui dm̄
ɔc· Je· siū ɔmedā siū bibā· siū qd
faciā sp͛ m̄ uidē illa uox ī aurib;
meis insonāē· Surgite mortui ɔ
uenite ad iudiciū· ¶ ·v· ɔtrio
se· luctū unige· fac t· ¶ ·vi· con
fessio· ps· dixi ɔfitebor adu· me·
iniusti· m· do ɔc· ¶ ·vii· spes uenie
sicut ɔ si iudas pctm̄ suū ɔfessus
fuisset· tn̄ nō in spe uenie· ɔ io non ē
miam ɔsecut͛· ¶ ·viii· satisfactio
in hac die spūalr͛ hō ɔcedet· nō solū
a culpa· s; ēt ab oī pena· ¶ Vel dno

ꝑim dies ē· dolor de ꝑpetratōne
pcc̄i· ɔ desiderium emēdandi· ¶ Alii
duo confiterī mala que fecimus· ɔ
bona q̄ ob misim͛· ¶ Alii· iiij· ē
oro· lacrimar͛ effusio· Cors aflic
tō· Et elemosinar͛ elargitō· ¶ Vel
viii· dies poss͛ ēe· viii· q̄s dilig͛s
ɔsidatō oēm uolūtatē· peccandi
a nob͛ ɔcadit· Ita q qui viiiū dili
gēt͛ ɔsideuat vnā magnā die
tā faciet· Q̄uor· vii· b· enuat·
dicens· Septē s̄ de cetī͛ hoīs
que si hō considaret· in et͛nū nō
peccar͛· s· m̄i iuhs· ɔpatō tūpie
exitus flebilis· ɔtatus instabi
lis· mors īstabilis· Dissolutio
miserabilis· ɔ dampnatō detesta
bilis· Et octauū pōt ēe ɔsidatō glē·
ineffabilis· ¶ ·viii· vō sūt͛ penes
intellectū allegoricū siū ꝑualis·
ɔ sm h· v· dies ēt͛· v· libri mo
ysi· in quib; continet͛ lex· Et
duo cē͛ pphe ɔ psali· viii· dies cē͛
doctrina euāg͛· s; in· vii· die non
fiebat ꝑfca̅ ɔ̃cisio· In· viii· āt ꝑ
fca̅ cō fit· ab oī culpa· ɔ ab oī pena
nc̄ spe· s; tandē in re· ¶ Cir· āt
data fuit cā· vi· s̄ cāe q notant͛
in hīs usib;· Cauteriū· signū·
meritū· medicina· figura· Exēplū
fuit olim cō datus· De carne ā
circūs dñi dr͛ q angels eā carolo
magno attulit· ɔ ipe eā· aquis
grāni· ī ecca̅ scē m̄ honorifice collo

curt·

cauit. Karolus uō illā p̄ea fert' carosiū transtulisse. Nam aūt dr̄ ēē rome in ecc̄a que dr̄ scā scā rū ꝯ ibidē sc̄ptū legi ꝗcisa carō x̄. sandalia clara. ac umbilic' iuget. h̄ p̄ciosa caro x̄ p̄ū ꝯ ea die fit statio in scā scā. Et si hoc ūm ē. utiq; miraclō ad scēdū ē. Cum ei p̄putiū sit de ūita te hūane nate. c̄dimꝰ q̄ resurgen te x̄. redīt p̄putiū ad locū suū glificatū. Aliq̄ dixīt qd̄ h̄ ūeu sit. iux̄ oppiones illoꝝ qui dūt id soliū ē de ūitate hūane nate qd̄ ab adā traductū ē. ꝯ id soliū resurget.

Incip̄ d' ephya dn̄i.

Epiphania dn̄i q̄druplici d' corat' miraculo. ꝯ ido q̄druplici uocabulo nūcupat'. Hodie eni magi xp̄m adorāt. Ihēs baptizat. aq̄m in uinū xp̄c mutat. Et v̄. hoīm de v. pa nib; ꝯ duob; piscib; satiauit.

Cum ē xiii. di. magi ad eū stel la duce uenerit ꝯ ind' dr̄ epiphia nia ab epi qd̄ ē s. ꝯ phanos apa ritio. q; tūc desursum stella appa ruit. siū ip̄e x̄. p stellā que desuper uisa ē. magis uer' d's demon stratū ē. Eadē die reuolut' xxix. ā cū iam anū xxx. attigisset. q; hēbat xxix an' xiii. Erat eni īci piens q̄si anoꝝ xxx. ut dic̄ luca' ul' s'm bedā hēbat xxx plenos

qd̄ ꝯ romanā ecc̄a tenere asserit. Tūc ing' in iordane baptizat' ē. ꝯ ob hoc uocat' theophania a the os qd̄ ē d's. ꝯ phanos qd̄ ē appitō q; tūc d's trinitas appuit pat' in uoce. fili' ī carne. sp̄c s. ī colūbe sp̄e. Ipō itm die reuoluto ano uno. cū eēt xxx. anoꝝ. ꝯ xiii. dies. ul' xxxi. anoꝝ aq̄m in uinū mutauit ꝯ ob hoc uocat' bethfania. a beth qd̄ ē domꝰ q; p mi raculo fc̄o in domo uer' d's ap paruit. Ipō simili die reuo luto āno cū eēt anoꝝ xxxi. ul' xxxii. v. milia hoīm de v. pa nib; satiauit. sic dic̄ beda. ꝯ sic dr̄ in illo ȳno qui sic incipit Illuīans altissim' ꝯc. ꝯ ob hoc dr̄ phagephania a phage qd̄ est bucca siu manducare. De h̄ ā v. miraculo utr̄ hac die con tigerit dubitā. tū q; in orig' bede nō s' legi. tū q; io. vi. ū de hoc miraculo agi dr̄. Erat ā primū pascha ꝯc. Ista q̄drup' appitō hac die fc̄a. Sc; prima fc̄a ē p stellam in p̄sepio. scd̄a p uocē pr̄is ī iordanis fluuio. Tcia p mutatōnē aq̄ in uinū in ꝯuiuio. Quarta p multipli catū panū in desto. Prima aūt appitio p̄cipue hodie celebrat'. ꝯ io eī ȳstoriā p̄seq̄m'. Nato eī dn̄o t's magi ierosolimā

uenerū quoꝝ nōia in ebreo ē
Apellius · amerius · damascus · grece
Galgalath · malgalath · Sa
rathī · latine gaspar · Bal
thasar · Melchior · Sed qm̄ modi
magi fuerint hij triplex ex
tat sñia · ſm qd̄ magus triplr̄
dr̄ · Magus eñ dr̄ illusor ma
leficus & sapiēs · Dicūt ergo
quidā hos reges ab effectu
dcōs fuisse magos · i · illuso
res · ex eo · s · qd̄ herodē illuserū
qr̄ ad eū nō redierū · vn̄ & dr̄
de herod' · mt̄ · ij · Qd̄ uidens
qd̄ illusus eēt a magis &c̄.
Magus itm̄ dr̄ maleficus.
vn̄ exo · viij · malefici pharā
onis dr̄r̄ magi · & ind' dr̄ glo.
hos magos uocatos · dicit ē
istos fuisse maleficos · qr̄ pcca
coruiſſos quib; dn̄s uoluit nat̄
suā reuelāe · & eos ad se addu
cē · ut p hec peccatib; ueniaꝫ
pbēt · Itm̄ magus idē ē
qd̄ sapiēs · Nam p sice mag'
hebraice scriba · grece phs · la
tine sapiēs dr̄ · dr̄r̄ ergo magi
· i · sapiētes · vn̄ & magi qī sa
pientia mag' · Venerū ergo
hij · iij · sapientes & reges cū
magno cōitatu ierosolimā
Sz qrē qr̄ magi ierlm uenerū
cū ibi dn̄s natus nō sit · Ad
h assignat̄ remigi' · iiij · rōes
Prima qm̄ magi tp̄s nat̄
cognouīnt · sz locū ignora
uīnt · qr̄ ierlm erat ciuitas
regalis · & ibi erat sūmū sa
cerdotiū suspicati s̄ qr̄ tam
egregius puer · nō ñ in egregia ciuit̄
nasci debēt · Secūda ut ciri
nat̄ locū dīce potuissz cū ibi
sapientes legis & scribe resi
dēnt · Tercia ut iudei inex
cusables manēnt · potuisset
eīm · fhos quid' nat̄ locū cog'
uimus · tp̄s aūt ignorauim'
& ido nō cr̄didimus · Magi aūt
iudeis ostendūt tp̄s · & iudei
magis locū · Quarta ubi
sit studio magoꝝ & dāpna
ret' pigricia iudeoꝝ · Nam
illi vnū pph'e cr̄didunt · isti i
plib' crēdē noluerūt · Illi qrēt
regē alienū · Isti nō quesiūt
xp̄ū · Illi uenerū ex longinq̄
Isti manebūt e uicino · Isti re
ges fuerū successores balaā
& ad uisionē stelle uenerū · p
illā pph'etiā patris sui · nu · xx
iiij · Orietur stella ex iacob · et
exurget hō de isrl' &c̄ · Aliā
cām unde isti moti s̄ ad ueni
endū · ponit crisost' in orig' sr̄ m̄ ·
· ij · asserens quodā dīce · qd̄ illi
tres magi · oī āno semel' ibāt
sr̄ mōtē uictoriale · & · iij · dieb'
ibid' morātes se lauabāt · &

orabāt dn̄i· ut eis illā stellā
q̄ balaā p̄dixat ostn̄dēt· Qͣ
dam uice· s· in die natal' dn̄i·
dū s' ibid' manēnt· stella q̄
dam ad eos sr̄ mōtē uen̄· que
h̄ebat formā pl'ch'rimi pueri
sr̄ cui' capite crux splend'bat
Que magos allocuta ē dicēs·
Jte uelocit' in t'rā iuda· ⁊ ibi
regē q̄ queritis natū inueni
tis· Tūc illi ɔtinuo uenire
ceperunt· Sȝ quō intā p̄uo
tp̄r· s· in· xiii· dieb; ꝑ tanta
t'rar̄ spatia uenire potuerūt·
·s· ab oriente usq; in irlm· q̄ i
medio mundi d' ēē sita· Dicēd'
ē s'm Remi· Q̄ m̄ tal' pu̇ ad
quē ꝑp̄ābant eos intā breui
spatio ꝑducē potuit· Vl' p't dia
s'm ieron· q' sr̄ dromedariōs ue
ner̄· qui s̄ alia uelocissima
q̄ tm̄ cur̄ut in vno die q̄ntū
equs in t'b; dieb;· Vn̄ d' dro
medarius a dromos q'd ē cur̄s'
⁊ ares q'd ē ūtus· Vl' d' q'd
s'm c'l'o'· q' stella diu an̄ nat'
d' appuit magis ⁊ ext' ꝑfi
cisci ceperunt· ita q' xiii· die
q̄t anāt in bethleē ꝑ[illegible] ue
ner̄· Sȝ dn̄i c'l'o'· cōnis tenē
q' p' die nat' appuit ⁊ ex tūc
ꝑficisci cepūt· sr̄ dromedarios
s'm ꝑphiā· ys· lx· Jn undatō
camelor̄ ueniet t'· dromedarii

madian ⁊ effa· Cum ergo
ierosolimā uenissēt interoga
uerūt dicētes· Vbi ē qui natus
ē rex iudeor̄· Non interogant
an natus sit· q' h' c'debant·
Sȝ q̄runt ubi natus sit· Et
q̄ a's interogass; eos· vn̄ scir's
h' regē natū ēē r'nderūt·
Vidim' stellā ei' in oriente e
uenim' adorare eū· hoc ē nos
exn̄tes in oriente uidimus
·i· ei' nat· ostensiuā· vidim' i
q̄ positā sr̄ iudeam· vl' nos
exn̄tes in nr̄a regione· vidi
m' stellā ei' in oriēte· i· in orie
tali p'te· Chus ūbis sic dic
Remigi' in omel'· Vim hoīem
eū dixēūt· q' ē qui natus est·
Vim regē cū auūt· rex iudeor̄·
Vim dm̄ cū subiūgūt· venim'
adorare eū· preceptū ē enī
ut null's n̄ solus d's adorarē·
Audiens aūt herodes rex turbat'
e ⁊ oīs iero· cū illo· Trip'
de cā rex turbat' ē· Primo
ne iudei regē natū tanq' suū
reciperent· ⁊ se tanq̄ alienige
nā expellerent· Scd'o ne a ro
manis culpari poss;· si aliqs
ibi rex uocaret' q' augustus
n̄o ɔstituiss;· Statuerāt enī
runt romāi· ut null's d's ul'
rex· sn̄ sua licentia· ⁊ imperio
dicēt'· Tercio· ut sic d'r. Celi rege

nato rege terre turbatus est quia timuit
rum altitudo terrena confunditur cum
celsitudo celestis aperitur. Omnis
ierosolima cum illo. turbata est triplici
causa. ¶ Primo quia impii nequi-
unt gaudere de adventu iusti.
¶ Secundo ut regi turbato adularentur
per hoc quod sibi se turbatos ostenderent.
¶ Tertio quia sicut sese ventis concutienti-
bus unda concutitur sic et regibus sese
ad invicem impugnantibus populus conturbatur.
et ideo ex hoc timuerunt ne scilicet presente
et venturo rege ad invicem certan-
tibus ipsi perturbationibus involverentur.
hec ratio est chrisostomi. ¶ Tunc herodes omnes sa-
cerdotes et scribas congregans sciscitabatur
ab eis ubi christus nasceretur. Quibus ab eis
didicisset quod in bethleem iudee vo-
catis ad se clam magis diligen-
ter ab eis didicit tempus stelle ut vide-
licet sciret quid faceret si ad se ma-
gi non redirent. Precepit eis ut in-
vento puero ei renuntiarent simulans
se velle adorare quem vole-
bat occidere. ¶ Et nota quod cum magi
ierusalem ingressi fuissent stelle duca-
tum amiserunt. et hoc propter tres rationes.
¶ Prima ut de loco nativitatis christi querere
cogerentur. ut scilicet de christi ortu certifica-
rentur. tam per stelle apparitionem quam per
prophetie assertionem. sicut et factum est. ¶ Secunda
quia auxilium querentes humanum
iuste perdere meruerunt divinum. ¶ Tertia
quia signa infidelibus data sunt sicut

apostolus. prophetia fidelibus. et ideo signum
datum istis dum adhuc essent infi-
deles. non debuit apparere dum essent
inter iudeos fideles. Hoc tangitur in glosa. ¶ Cum autem ierusalem
egressi fuissent. stella antecedebat
eos usque dum veniens staret supra ubi erat puer.
¶ De hac stella autem notandum quod fuerunt
.iii. opiniones quas ponit remigius
in originali. ¶ Quidam dicunt fuisse spiritum
sanctum. ut ille qui postmodum descendit
super baptizatum in specie columbe ap-
paruisset et magis in specie stelle.
¶ Alii ut chrisostomus dicunt quod fuit angelus
ut ipse qui apparuit pastoribus
apparuerit et magis. Sed ipsis pastori-
bus iudeis tanquam ratione utentibus
apparuit in forma rationali. gentilibus
vero tanquam irrationalibus in specie irrationali.
¶ Alii dicunt quod verius creditur quod fuit
stella de novo creata. que peracto suo
ministerio redit in preiacentem materiam.
¶ Ista autem stella secundum quod dicit fulgentius
differebat ab aliis in tribus. ¶ In
situ quia non erat localiter sita in fir-
mamento. sed pendebat in medi-
tullio aeris proxima terre. ¶ In fulgore
quia ceteris erat splendidior quod in hoc
patet quia splendorem eius non poterat splen-
dor solis obscurare. immo in medio
die lucidissima apparebat. ¶ In mo-
tu quia precedebat magos more via-
toris. Non enim movebatur motu cir-
culari. sed quodam motu aliquo progressivo.

¶ Cum autem stellam vidissent gavisi sunt
gaudio magno valde. ¶ Nota quod quadru
plex est stella quam isti magi viderunt
scilicet stella materialis. stella spiritualis
stella intellectualis. stella racionalis
stella substancialis. ¶ Primam scilicet mate
rialem viderunt in oriente. ¶ Secundam
scilicet spiritualem que est fides viderunt in
corde. Nisi enim hec stella scilicet fides prius
in eorum corde irradiasset: nequaquam
ad visionem prime stelle venissent.
¶ Habuerunt enim fidem de eius humanitate
cum dixerunt. Ubi est qui natus est. Et
de eius regali dignitate cum dixerunt
rex iudeorum. Et de eius divinitate cum
dixerunt. Et venimus adorare eum. ¶ Tercia
scilicet intellectualem quam angelos vide
runt in sompno quando per angelum sunt
ammonitione redierunt ad herodem.
licet secundum quandam glosam non angelus sed ipse
deus eos admonuerit. ¶ Quarta scilicet ra
cionalem que fuit beata virgo viderunt
in diversorio. ¶ Quinta scilicet substancialem que
fuit christus viderunt in presepio et de hac du
plici dicitur. Et intrantes domum invenerunt etc.
¶ Quidam habent autem istorum dicitur stella. ¶ Unde psalmus
posuit lunam et stellas quas tu fundasti.
¶ Unde sapientia. ecclesiastici. xliii. species celi id est hominis
celestis gloria stellarum id est virtutum.
¶ Unde baruch iii. stelle autem dederunt
lumen in custodiis suis vocate etc.
¶ Unde quarta ave maris stella etc.
¶ Unde quinta apocalypsis ultimo. ego sum radix et
genus david. stella splendida et ma

tutina. ¶ Propter visionem primae et secundae
stelle magi gavisi sunt. ¶ Propter vi
sionem tercie. gavisi sunt gaudio.
¶ Propter visionem quarte. gavisi sunt gaudio
magno. ¶ Sed propter visionem quinte gavisi
sunt gaudio magno valde. Vel ut dicit
glosa. Ille gaudet gaudio: qui de
deo gaudet qui est verum gaudium.
Et addidit magno quia eo nichil est
maius. et valde quia de magno potest aliquis
plus alius minus gaudere vel per
hoc verborum exaggeratione voluit
ostendere evangelista quod homines plus
gaudent de rebus perditis et iterum
inventis quam de semper possessis.
¶ Cumque domunculam intrassent
et puerum cum matre invenissent. flexis
genibus singuli. hec est munera obtu
lerunt. scilicet aurum. thus. et mirram. Hic
exclamat augustinus dicens. O infan
tia cui et astra subduntur. cuius
est iste magnitudinis et sine glorie
ad cuius pannos et angeli excubant
et sidera obsequuntur. et reges con
pudiant. et sectatores sapientie ge
niculant. stupeo cum video pan
nos. et intueor celos. estuo cum
aspicio in presepio mendicum. et super
astra preclarum. Item bernardus. quid facitis
o magi quid facitis. lactantem
puerum adoratis in tugurio vi
li. in vilibus pannis. Numquid deus
iste. Quid facitis quod aurum ei offer
tis. Numquid rex est iste. et ubi aula?

regia · ubi tron9 · ū curie regal'
freqntia · Nūqd aula ē stablm
tron9 pselepiū · curie freqntia
Joseph ꝛ maria · Isti insipien
tes fcī ē · ut fient sapientes
De h ꝯ dr ylar9 in · li · ij · d
trin · parit ūgo · s; partus ad
ē · In fans uagit laudantes
angli audiunt · pannū sordēt
ds adorat · Itaqꝫ ul' potatis
potentis digtas nō amitti
dū carn̄ hūilitas predicat
Vide quō in xº puō nō tātū
fuer hūilia ꝛ infima · s; ꝫ
diuinitatis sublimia ꝛ excel
sa · De hoc itm Jer · super
epistolam ad he · Respicias cun
[illegible] pānū ꝛ celū uagi
entē in psepe intuearis infā
tium [illegible] anglos simul' ascul
ta laudantes · Herodes psequit
s; adorauerunt magi · Ignor
ant pharisei · s; stella dmō
strat · baptizat a suo · s; uoci
di de sr tonātis audit · Jpse
immergit · s; colūba descendit
ymo sps in colūba · Ad xº a
magi h9 modi munia obtu
lerūt · nū ē rō · Prima qm
traditō antiquor erat · ut dic
Jerōn · ut nullus ad dm̄ ul' ad
regē uacuus intraret · ysi a
caldi talia muña osueuer
offerre · Sc̄a ē · qm hec

auruꝫ obtuler · p inopie sb
leuatōne · Thus ꝯ stabuli
fetorē · mirram p mbror pu
ꝯsolidatōm ꝛ malor humor
expulsionē · Tercia · qm aurꝫ
ad tributū · Thus qd sacrificiū
mirra ad sepulturam ptinet
mortuor · p h ea g in xº inti
mat · regia potas · diuina ma
iestas · et humana mortalitas
· iiij · qm aurꝫ signat dilectōnē
Thus orōnē · mirra carnis
mortificatōnem · ꝯ h ea xpo
debem9 offerre · v · qm p h
tria significabant tria q erant
in xº · s · diuinitas pciosissima
aīa deuotissima · ꝛ caro in
tegra ꝛ incorrupta · Per
tria significabant · p illa tria que
erant in archa · Nam uirga que
floruit · caro xi q surrex · pp
Et refloruit caro mea et ē
Tabule que ibi erant in q
bus scripta pcepta · aīa in q
ē oēs thesauri sciē ꝛ sapiē di
absconditi · Mana diuinitas
q ħt oēm saporē ꝛ oēm suaui
tatē · Per aurꝫ qd ē pcios
oibꝫ metallis intelli · diuinitas
pciosissima · P thus aīa
deuotissiā · qr thus signat
orōnē ꝛ duotōnem · pps · Diri
gat oro mea sic incensū ꝛc
P mirrā que ꝯsuat a corrupcione ·

cato incorrupta. Ad moni
ti ã magi in sõpnis ñ ab
inelo. ... b ipo do. ... gsio
sr nr. ii. ... sm ecos. ab in
gelo ne redient ad herodem
p aliã uiã reuersi s in regio
nẽ suã. Ecce quõ magi pfe
cerũt. stellam stella duce ue
ner. p hoĩes. ymo p pphetam
edocti fuer. Dño duce redie
rũt. et in dño quieuer. Qui
dã eos in omel' cpr. q reuersi
in regionẽ suã mansunt
colentes et glificantes dñi
mag. q p. ppdicauerũt omĩs
in gñte suo. et multos erudi
erũt. Deniq. cũ p resurrectõe
dñi thomas uusit inp ...
... illã aduncti s ei e bapti
zati ab eo. fci s adiutores
pdicatõis ipi. Horũ corpa
mediolani in ecclã que nũc
ẽ frm ordĩs nri. s. frm pdi
catorũ quiescebãt. s nũc
colonie requiescũt. Illã eorũ
cor pmo p elenã cõstantim
mrẽm recepta et in cõstantino
polim trãslata. postea p scm
eustorgiũ archiepm medio
lanũ pducta. ultimo p fre
dericũ impatorẽ cũ mediolanũ
cep in coloniã theuthõie si
tenũ s delata. ubi magna reu
entia et p' dñuotõe corruscãt.

Paulus primus heremita ut
testatur ier. qui eius con
scripsit uitã. seuiente decii p
secutõne heremũ uastissimã
adiit et ibi in quadã spelunca
lx. annis hoĩb' ignotus pman
sit. Videns ẽ scs paulus xpia
nis tot tormentorũ gña irro
gari in heremũ auffug. Eo
siquidẽ tpr duo iuuenes xpia
ni cõphendũt. quorũ unũ toto
corpe melle pungit. et
sub ardore sol' aculeis musc
arũ et scabronũ et uesparũ tac
andũ expõit. Alterũ uero mollis
simo lecto inponit. ubi aeris
erat temperies. riuulorũ sonus.
cantus auiũ. florũ olfatus.
funib' tñ floreis coloribus
obtectis. sic iuuenis cingit.
ut manib' uel pedib' se iuua
re nõ possit. Ad eũ quidam iuuẽ
cula corpe pulcherrima et impudi
ca. ac impudice tractat iuue
nẽ dĩ amore repletũ. Cũ autẽ
ille in carne mot' cõtrarios sibi
sensisset. nõ hñs arma quib'
ab hoste se eruat. linguã
ppã dentib' suis incidit. et in
faciẽ impudice feminẽ expu
it. et s temptatiõem laude dignã
pmeruit. hoc et aliorũ penis
scs paul' territus heremũ petiit

Incipit vita sancti pauli heremite.

[illegible]

... nos Remigii.

[illegible]

Incip vita s. Remigii.

[illegible]

lasset statim ad domum Ciline
rediit et quidem videns exclamavit. Sed
quia illa non credidit eo quod anus iam esset
ille respondit. Scias quod cum puer
ablactatus oculos meos de lac
te tuo perunget, continuo mi
[illegible] Cum igitur
hec omnia contigissent, Remigius mun
dum fugit et reclusorium intravit.
Crescente autem eius fama cum esset
xxii annorum ab omni populo archiepiscopus est
electus. Tante autem mansuetu
dinis fuit quod etiam ad mensam eius
passeres venirent et de manu
[illegible] micas comederent.
Quadam tempore dum in domo cuiusdam
matrone hospitatus fuisset et
illa modicum vini haberet, Remi
gius [illegible] intravit et signum
crucis [illegible] orans tan
de super vinum excrevit ita quod per me
dium cellarium funderetur. Cum
rex Francie tunc temporis gentilis
esset nec ab uxore sua christianissima
converti posset, videns quod infinitus
exercitus Alamannorum super se ve
nisset domino votum vovit quod si de
Alamannis ei victoriam concederet
mox fidem Christi reciperet. Quod cum sibi
ad libitum assecutus beatum
Remigium adiit et baptismum
postulat. Cum autem ad fontem baptismi
pervenisset nec idem sacrum crisma ha
beret, ecce columba quedam ampul
lam cum crismate in rostro tu
lit, de quo regem pontifex lini
vit. Hec autem ampulla in Remensi
ecclesia conservatur et inde usque hodie
reges Francie inunguntur.
Post longum tempus cum Genebald
vir prudens neptem beati Remigii in
uxorem haberet et se religionis causa
mutuo absolvissent, predictum Gene
baldum beatus Remigius Laudunensem episcopum ordina
vit. At Genebaldus cum uxore sua
causa instruendi ad se sepius veni
re permitteret, ex frequenti colloquio
eius animum in concupiscentia inflammat
et utique in peccatum secum prolabitur. Quae
concipiens concepit filium et hoc episcopo
intimavit. Et ille confusus ad eam
remisit dicens: quia per latro
cinium assecutus est, volo ut latro
vocetur. Ne autem suspicio aliqua
oriretur, uxorem sicut prius ad se
[illegible]
peccati fletum secundum iterum in pec
catum. Que cum filiam peperisset
et hoc episcopo retulisset, ille respondit:
illam filiam vulpeculam nominari.
Tandem ad se reversus beatum Remigium ad
iit et ad pedes suos procidens
stolam de collo suo deponere
voluit. Quod cum sanctus Remigius prohibu
isset et ab eo quod accidit audi
visset, blande eum consolans ipsum
in quadam cellula per vii an
nos reclusit et ipse interim eius

eccliam gubnauit. Cum g'a
cu in cena dnica i dñe ne ysust
et angl's de eid' astitit. ⁊ pcu
tu suu ꝙ dimissu phibuit.
at ut foras exire debeat imp
ãuit. Sui cu scendiss; non
possu. qm dñs m̃s. R̃e. hostiu
h' clausit ⁊ sigillo suo munui
angl's ait. Ecce ut scias ẽ ce
lu aptu ee. hoc ẽ hostiu sal
uo sigillo nr̃ apiet'. Statiq;
ut dixat ẽ aptu. Tunc Bene
bald' iactãs in medio hostiu
imod' ẽcis ait. Etiã si dñs ulc
ẽ ad me ueniret huc. hic nõ e
gdiar ñ dñs m̃s re. huc ueniat
qui me reclusit. Tunc scõs re.
ad monitõne angli. laudun
ueit. ⁊ ipm in locu suu resti
tuit. Q; usq; ad obitu in scis
opib' pseuauit. Clarus fili'
ei' i ẽpatu ei' successit ⁊ etia
scõs fuit. Tand' btm re. mi'
tis clar' uirtutib' i pace qeuit.

Ylarius dcs qi ylaris. Ostptãe nõ.
qz in hituto di uald' ylaris
fuit. Vl dr ylarius qi alarius
ab altus ⁊ arus uirtutib' qua
si altus in scia ⁊ uirtutib' i
uita. Vl ylar' dr qi ab yle. qd
ẽ qsi primordial' mã q obscura
fuit. ⁊ ipse in dctis suis mag
nam ht obscuritatẽ ⁊ pfun
ditatẽ. Incip vita sci ylarii. epi.

Ylarius pictauie urbis epc
regionis eqtanie oriund'
stella lucifer int' alias p
fulsit. h' uxore pmũt ⁊ filia
filiu in laycali hitu in sctis
sim uita duxerat. Tand' uita
⁊ scia pficies in epm e electus.
Cum g' btus yla. nõ solu ciui
tatẽ sua. s; ⁊ tota frantiã ab
hereticis defensaret ad suggesti
onẽ duor epor qui heresi fuerant
depuati. ab impatore q hereticor
fautor erat. cu bto eusebio
epo uercellu ẽ in exiliu relega
tus. Deinq; cu usq; arriana he
sis pullularet. ⁊ ab impatore
licentia data eet. ut oẽs epi ⁊
uenirent de ueritate fidi disputa
rent. Sumq; scs ylarius adue
niss; ad petitõne dcor epor q
ei' eloquentiã ferre nõ poterant pic
tauiã redire ⁊pellit'. Cum q ad
insulã gallinariã que tota eet
plena sptib' appinquass; ⁊ i ipam
descendiss;. omes spentes ex
sui uisione fugabat. ⁊ i medio
insule palu fixit. ñ ampli' ultra
ẽ ill' occupare ⁊ uenitut. taqm
ps insule nõ sit tra. s; pelag'.
Cui g' pictauus eet qdam in
fante sui bap defunctu suis ozo
nib; ad uitã restituit. Nam
tamdiu iacuit in puluere donec
pariter surgent. senex de ozone

perituri de morte. Cum autem Apra filia eius maritum vellet accipere, Hylarius pater eius eam praedicavit et in sacrae virginitatis proposito confirmavit. Quam cum ille firmatam consideraret et ne ad alium flecteretur formidans, dominum instanter exoravit, ut eam ad se reciperet nec ultra vivere permitteret. Quod et factum est. Nam post paucos dies ad dominum migravit, quam ipse propriis manibus sepelivit. Mater autem beatae Aprae considerans, episcopum rogavit, ut quod filiae impetraverat, sibi impetraret. Quod et fecit et ipsam oratione sua ad regnum praemisit. Eo tempore Leo papa haereticorum perfidia depravatus omnium episcoporum concilium convocavit. Quibus convocatis Hylarius non vocatus advenit. Quod audiens papa praecepit ne aliquis ei assurgeret nec aliquis locum daret. Cum ergo ingressus fuisset, dixit ad eum papa: Tu es Hylarius gallus. Et ille: Non sum gallus, sed de gallia, id est non sum in gallia natus, sed de gallia episcopus. Cui papa: Et si tu es Hylarius de gallia, ego sum Leo romanae sedis apostolicae et iudex. Cui Hylarius: Et si sis Leo, sed non de tribu Iuda, et si iudicans resides, sed non in sede maiestatis. Tunc papa cum indignatione surrexit dicens: Expecta modicum, donec revertar et tibi quod meruisti reddam. Cui Hylarius: Et si non redieris, quis mihi pro te respondebit? Et ille: Statim

conatus redibo et tuam superbiam humiliabo. Cum ergo papa ad secessum naturae ivisset, dysenteria percussus omnia intestina emittens miserabiliter finivit vitam. Interea videns Hylarius quod nullus ei assurgeret, patienter sedens in terram se posuit dicens: Domini est terra. Statimque nutu dei terra qua insedebat sursum se extulit et usque in aequalitatem aliorum episcoporum se elevavit. Cum ergo papa renuntiaretur defunctus miserabiliter, exurgens Hylarius omnes episcopos in fide catholica confirmavit et confirmatos ad propria remisit. Tandem multis miraculis perpetratis cum beatus Hylarius infirmatus obitum suum imminere cognosceret, Leoncium presbyterum quem maxime diligebat ad se vocavit et nocte proximante ut foras exeat admonuit et si quid audiret ut renuntiaret imperavit. Ille iussa explens voces ad se civitatis tumultuantis se audisse reversus exposuit. Et cum circa eum vigilaret finem eius expectans, media nocte iterum iubetur exire et quid audierit referre. Qui cum nihil se audisse renuntiasset, mox immensa claritas quam praedictus presbyter sufferre non poterat ad eum intravit, et ea paulatim recedente beatus ad dominum migravit. Incipit de sancto Machario.

Macharius abbas de Macharia (…)

[illegible] ... plurimi [illegible]

De sancto macario abbate.

Macarius abbas [illegible] ... in monumento [illegible] sepul[illegible] ... paganorum [illegible] ... sub capite suo [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... temptatione [illegible] ... [illegible] ... macarius [illegible] ... ampullas [illegible] ... [illegible]

fuisse paganum. Et dixit ei macharius
ubi est anima tua. R. in inferno. Cumque
requireret si multum in profundo esset
respondit quod tantum esset in profundo quantum
terra distaret a celo. Cui macharius
Sunt alii [illegible] in profundi
ores. R. sunt. Iudei. Et ille. Et ultra
iudeos sunt aliqui profundiores. Cui
ille. Profundiores sunt falsi christi
ani qui christi sanguine redempti
tantum pretium vilipenderunt. Dum
in quandam solitudinem profundius
[illegible] pergeret ad quodlibet miliare
arundinem figebat ut per modum
redire sciret. Sed dum iam ix. di
etas fecisset et in quodam loco quiesce
ret. demon omnes arundines collegit
et ad caput eius posuit. Unde ad rede
undum plurimum laboravit. Cum quidam
plurimis cogitationibus suis molesta
retur quod in cella inutilis esset
[illegible] si inter homines habitaret multis
prodesse posset. Quin cum cogitationes
suas machario retulisset. ille a
it. [illegible]
[illegible] propter christum parietes istius celle
custodio. Cum aliquando culicem
se impungentem manu occidisset
et multum ex illo sanguis emanasset
reprehendens se quod propriam vindicasset
iniuriam. nudus vi. an. in deserto
mansit et inde a scrabronibus totus
vulneratus exivit. post hoc multis clarus
virtutibus in pace quievit.

De sancto Felice confessore.

Felix qui dicitur in pincis
dicitur vel a loco in quo
requiescit vel a subulis
vel cum quibus passus perhibe
tur. Nam pincta subula
dicitur. Aiunt enim quod cum magister pueros
erudiret et eis nimium rigidus
fuisset. [illegible] cum christianum
se fateretur. traditus fuit in manibus
puerorum quos docuerat
Qui eum cum stilis et subulis occi
derunt. Ecclesia tamen magis tenere
videtur quod non martir [illegible]
[illegible]
[illegible]
sufflabat et continuo corruebat.
Legitur in quadam legenda quod
dum maximus episcopus volens persecuto
res fugere fame et gelu afflictus
solo corruisset. felix ab angelo
ad eum mittitur. et cum nichil haberet quod sibi
te proxima pendentem vidit race
mum. de quo in os eius expressit vi
num. humerisque impositum secum de
tulit. Postquam de functo felix in
episcopum eligitur. Cum dum predicaret et
persecutores eum quererent. inter parie
tes dirutos per modicum aditum se
occultavit. statimque nutu dei per adi
tum illum telas aranee texuerunt.
Quod dum persecutores conspexerunt
neminem illic esse putantes ab
scedunt. Inde ad alium locum pergens
a quadam vidua per tres menses alimenta

suscep. nusq tn faciē eī uidit.
Tandē pace reddita ad ecclām
suā redut. ꝛ ibi in pace quie
uit. sepultꝰ ē aūt in urbē in lo
co qui dr̄ pincis. hunc alīꝰ
ēē fr̄ qui felix simili dicebat.
Cum q̄ ē ipse ad orare ydola co
gēt dix. In inimici estis deor
uestror. q si me ad illos duxitis
ī eos sic fr̄ meus ex sufflabo
ꝛ corruēt. Excolebat aūt scōs ac
tū. Quidā uō olera eī rapē
cupientes. ꝛ uū fūtū se facē
cogitabāt. tota nocte ortū di
ligentiꝰ excolebāt. Mane a
scō salutati pctm suū ꝯfitē
tes ad ppa redierꝰ. Uenientes
aūt gentiles ut eū tenerēt. ma
nus eor dolor nimius apphē
dit. Qui cū ululaēnt dixi
eis dicite xp̄s ē ds. ꝛ dolor
ꝯtinuo uos dimittet. Q̄ꝰ ba
dītib; sanati s. Cū pontifex
ydolor ad eū ueīt dicēs. Ecce dñe
Ecce ds mīs ut te ueniētē ui
dit. ꝯtinuo fugā arripuit.
Aui cū dicēm q̄r fugis ait. u
tutē h felicis fēre nō possu
m. Si ḡ ds mīs ita te timz q̄n
to mag ego timēē te debeo.
Quē cū felix in fide ītruxi
it baptizāi se fec. Adorā
tib; apolinē dicē felix. Si dē
uē ē apollo dicat m̄ q̄d ē q̄ ī
manu clausū nūc teneo. Habe
at aūt ī manū cedulā ī q̄ dñā
oro erat scripta. Quo nlꝰ respōdē
te gentiles ꝯūsi s. Tandē mis
sa celebrata ꝛ ppl̄o data pace
in pauimētū ī oroōne se psterna
ens migrauit ad dn̄m. De noīe.
Marcellus dcūs ē q̄si arcens
malū a se. ul' marcellus
q̄i maria percellēs. i. mūdanas
aduersitates pacienēs ꝯculcās
Marcellus cū Incip vita s.
Rome sūm marcelli.
pontifex eēt. ꝛ maxianū imp
atorē d nimia in xp̄ianos seuitia
incrēparet. ꝛ ī q̄dam domo cuidā
matrone ī ecclām ꝯsecrātā missā
ageret. Iratꝰ imperator domū illā
fec stabulū iumētor. ꝯ uidē
marcellū cū custodia ibi ad s
uitiū aliū deputauit. In quo
suitio p' mltos ānos ī dn̄o
requieuit. De noīe.
Antonii dr̄ ab ana q̄d ē sur
sum ꝛ tenēs q̄i surna te
nēs ꝛ mūdana despiciens eī
uitā atanasius scripsit. Incipit
Antonius vita sancti
cū. xx. eēt ānor. Antonii.
ꝛ audiēt legi ī ecclā. si uis p
fectꝰ eē. uade ꝛ uēde oīa q̄ hā
ꝛ da pau. oīa sua. uēdēs pau
pib; erogauit ꝛ hēmiticā
uitā duxit. Hic innūabilia de

monū teptamēta sustinuit.
¶ Quadā uice dū spm̄ fornicatōis
uirtute fidei supasset. dni in spē
puli nigri astitit eū ꝓstrat⁹ appuit
ꝗ se ab eo uictū ꝯfessus ē.
Nam e h̄ ꝑcib; impetrauit. ut
uidēt fornicatōis demonē
inuenib; in sedianitē. Quē cū
in p̄dcā forma uidisset dixit. Ui
lissima m̄ apparuisti. ꝙ̄ te ul
tra nō uidebo. ¶ Alia uice
dū in q̄dā tumulo latitaret.
multitudo d̄monū eū adeo lacā
uit ꝙ minist̄ ei⁹ eū q̄i mortuū
ꝑ ꝑp̄ius h̄uēs aspectauit. Cūq;
eū oēs qui ꝯuenerāt q̄i mortu
ū plorassent doriniētib; cunctis
subito anto⁹ reuiuiscit. ꝯ am̄
stos ad p̄dcm̄ tumlm̄ se ieciss
portari fecit. Qui cū ibi ex do
lore uulnerū ꝓstrat⁹ iacet ex u
tute aīi ad ꝯflictū d̄moēs
excitabat. Tūc illi i formis uarī
as ferarū appuerūt ꝯ eū itm̄ di
dentib; cornib; e ungl̄ib; crūi
delissiē lacauit. Tūc splen
dor mirabilis i apparuit. ꝯ d̄mōes
cūctos fugauit. Anto⁹ ā cōti
nuo sanat⁹ ÷ ibiq; xp̄m ad eē
intelligēs ait. Ubi eras ihu bōe
ubi eras. Q̄re a p̄ncipio nō fuisti.
ut me iuuares ꝯ uulnā mā
sanāres. Cui dn̄s. Antoni. hic
eram s; expectabā uidē ētamen
tuū. Nūc ā ꝙ uiriliter dimicasti
i toto orbe te faciā noīari.
¶ Tanti ā feruoris erat q̄d cū
maximianꝰ impator x̄panos oc
cidēt. ipe martires sequebat. ut
cū eis martir fieri meretet ꝯ ue
hemēt' contristabat' eo ꝙ d̄ ma
tiriū nō dabat'. ¶ Cum ā i
aliū h̄emū ꝑgēt argēteū
discū repit ꝯ intra se dic
dic cep̄. Unū h̄ argenteus
discus. ub̄ hoīū uestigia nulla
uident'. Si ei uiatori ceci
disset utiq; ꝓ sui magnitudine
latē nō possz. Hoc diabli artifi
ciū tuū ē. uoluntatē tñ meā
nūq̄ poteris in mutāe et h̄
dicēs discus ut fumus euanu
it. Post modū ingētē massā
ibi auri repit. s; ut ignē
diū aurū fugit. Sicq; ad mōtē
fugiēs. xx. ānis ibi ꝑman
sit. i miris corruscans miracu
lis. ¶ Quadā uice dū in spū
raptus eēt totū mūdū laq̄is
sese in uicē ꝯnectētib; ple
nū uidit. Qui exclamās ait.
O q̄s istos euadet. Et audiuit
humilitas. ¶ Aliū dū ab ange
lis i aera leuaret ad ē d̄mo
nes ꝯ ei transitū ꝓhibent
pctā ei ab ortu nat obici
entes. Qui b; angli ꝯū dele
tis illa narrāē q̄ x̄ianꝰ fuit

[illegible] plenitud[illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] o plene qz qd
[illegible] tenebat. Cu auto va
[illegible] canes. Q' uadens [illegible]
[illegible] canes. expertus canes [illegible]
[illegible] lacerabant eu canes.
[illegible] Q' renūtiant sclo e
[illegible] hec pena. Ita inpigua
[illegible] one discipit. ¶ Auto dū
[illegible] hēmo tedio afficeret diu. Dne
[illegible] olo saluus fi e nō p mittūt
[illegible] me cogitatões mee. e fugeret eu
[illegible] quēdā sedentē
[illegible] fugientes et
[illegible] angls dni. Et
[illegible] fac e saluus eris.
¶ Cum quēdā uice fres de statu aīa
[illegible] ssent. sequēti nocte uox uo
[illegible] ut eū dicēs. Surge exi e v
[illegible] Et ecce uidit quēdā longū e
terribilem. e capd ussq ad nubes
[illegible] llente. Q' quosdā pēnato adce
lū uolare cupientes extensis
[illegible] [illegible] quos libe
[illegible] uolantes retinē nō potūt e
[illegible] maximū gaudiū mixtū cū ma
[illegible] dolore audiebat. Et i illi
[illegible] illū erat e sensū e dra
[illegible] p quosdam obnoxios re
[illegible] uēt. e de sorū uolatu quos reti
[illegible] ē nō potuit ē dolēt. ¶ Aliū dū
fribz oparet suspiciēs in celū
[illegible] uidet p uolut cū dnī

rogaui ut futuz scel' auferet. fi
bus uō fr h eū interrogantib' cū
lacrimis e singultibz. dix qd in
[illegible] dutū scel' scaulis e muneb'
di magd altare di equoz amb'
tudie e dati. Q' calabz oima
[illegible] alant. magno mqd tu
[illegible]
e [illegible] Iu[illegible] filios x sac on
[illegible] uox dō dicēs. Ab
[illegible]
[illegible]
vinitate scider baptismū [illegible]
polluere e sr [illegible]
um canos mactasunt. ¶ [illegible]
quidā fr[illegible] noie [illegible]
cū ita ea[illegible] infestaret. ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
Irū di sic te uenientē. Iam desi
ne p plaq canos. ne ira di te oc
cupet que p ruīa ē minat uin
tū. In felix e plam leg ariuit
e i eam ersatus ad terā p iec.
ac portitores ubibz inlitis afli
ciens. Auto. talia remādau
Q.m tanta ē ē cura d monachi
ad te q p uenit ūri disciplina ri
goris. Post v. a dies equū suū ma
suetissimū insidēs. morsu ipi
eq ad terā p ruit. colo lisq ac
lacatis cruribz int eouū expi
rauit. ¶ Cū quidā fres ubiū
salutis ab auoto q sisset. Ille aut

Audistis dominum dicentem. qui quos te percusserit in una maxilla pre be ei et alteram. Cui dixit ei hoc im plere non possumus. Et ille. saltem de una patienter ferte. Et illi. etiam nec hoc possemus. Cui ille antonius. saltem ne velitis percu tere magis quam percuti. Et illi. nec hoc possumus. Dixit antonius disci pulo suo. Macrum pulmentum fratri bus istis coque quia nimis delicati sunt. Sola oratio necessaria est vobis. hec autem in vitas patrum leguntur. Tandem beatus antonius. C.v. annos vite sue fratres deosculans in pace quievit tempore constantini circa annum domini. CCC.xl.

xxij. **Fabianus. De nomine.**

Fabianus quasi fabricans beatitudinem supernam id est eam sibi acquirit. **De sancto fabiano.**

Fabianus civis romanus fuit et cum papa defunctus esset ad papam eligendo populus conve nisset. inter eos et ipse venit rei eventum scire volens. Et ecce co lumba candida super caput eius descen dit. Et cum omnes mirarentur ab eis in papam eligitur. Hic per omnes regiones .vii. diacones misit. et eisdem .vii. subdiacones tradi dit. qui omnium gesta martyrum col ligerent. Hic ut ait antonius imperatori philippo volenti inter eos pas chalibus vigiliis et communicare minime consensit. nisi quousque peccata confiteretur

et inter penitentes staret interesse permisit. Tandem pontificatus sui anno .xiii. iussu decii capitis obtruncatione martirio coronatur.

Sebastianus. De nomine.

Sebastianus dicitur a sequens et beatitudo et astin quod est civitas et ana quod est sursum. quia secutus beatitudinem ci vitatis superne. Vel dicitur seba. ab asto quasi miles christi. eques enim bastum suum sellam quo mediante christus in castra militavit. et de militis martiribus victoriam obtinuit. Vel sebastianus quasi undique vallatus vel circuens. vallatus quia sagittis tamquam ericius fuit ornatus. circuiens quia omnes martires circuibat et omnes confortabat. **De sancto sebastiano.**

Sebastianus vir christianissimus narbonensis genere. eutropii mediolanensis [illegible] dioclici ano et maxiano imperatoribus adeo carus erat. ut principatum pre me cohortis ei traderent. et suo aspec tu iuberent semper assistere. hic militare clamide ad hoc tantum ferebat ut christianorum animas quas in tormentis videbat deficere confortaret. Vnde cum preclarissimi viri marcellianus et marcus germani fratres pro christi fide decollari deberent ad eos paren tes advenerunt ut eorum animos a suo proposito revocarent. Advene runt et mater soluto capite vestis

uestibus ubilibz cq3 ostiu[?]s agebat.
Q pdulces filii cedat me ĩau
dita miĩa. ⁊ intollabilis luc
tus. heu me miŝa amitto fili
os meos. ulr ad mortẽ redeteʳ
Q°s ei m̃ hostes aufferet. p
medui sequeretr bella raptoreˢ
in uiolenta iuditia ⁊cludẽnt
carcẽm irrũpẽtu mortĩa. flo
uiu hꝰ peruadi geñ ẽ. ing cãm
fex rogatʳ. ut feriat. uita opta
tũ. ut peat mors inuitã. ut
ueniat. Nouus hꝰ luctꝰ. noua
miŝia. in q natorꝰ iuuentus
sponte amittitʳ. ⁊ parentũ mis
anda cogitʳ senitus ut uiuat.
hꝰ dũte miẽ. pat senioꝛ manibꝰ
ad diuarʳ fimilorꝰ ⁊ capite asp
so pluĩe hꝰmõi uoces dabat ad
celũ. Ad mortẽ ultʳ ꝑficiscẽtibꝰ
filius. uale dicturʳ ad uenĩ ut
q̃ mee sepultẽ pareãm. in fi
lioꝝ sepliturꝰ infelix expẽctã
O filii mee bacl̃m senitutꝰ. et
p̃sidiũ mioꝝ uiscerꝝ lumẽ. cur
ꝰ mortẽ diligitis. Venite huc
iuuẽs flete sr̃ iuuẽs sponte p
euntes. Venite huc senes ⁊ me
cũ sr̃ filios plangite. huc ac
cedant pr̃es ꝓhibite ne talia
patiantur. Neficiate ploꝛãdo odi
mei. ne uideam filiosʳ mẽos gla
dio cedi. Hꝰ dũte pr̃e ad uenĩ
unt coniuges aspectibꝰ eoꝝ filiosʳ

filios aufferentes atq; eiulan
do clamãtes. Q'bꝰ nos dimitti
tis. Q' erũt hoꝝ ĩfantiũ dñ.
Q's uiros lãgas diuidẽt pos
sessiões. Heu q̃ ferrea pectora
⁊ parentes despiatis. amicos
respiatis. uxores abiatis fili
os abdicantis et nosʳ cauisti
bꝰ spontaneos exibetis. Inte
hꝰ cepit iuuenꝝ corda molestẽ
dux scs sebãs qui ibi ad eãtre
rũpẽs ĩ mediũ dix. O fortis
simi milites x̃. nolite ꝑ miŝa
blandiĩnta depõnẽ coronã
sempitñã. ⁊ parentibꝰ dixit.
Nolite timẽ. nõ sepabũtʳ a
uobꝰ. ⁊ uadũt ubꝰ parar sedẽ
as mãsiones. Nam ab ini
tio mũdi. hꝰ uita in se cẽdentes
fefellit se. expectantes decep.
Re se ꝑsumentes irrisit. ⁊ ita
nllĩn oĩo cẽtũ reddidit. u oĩbꝰ
ꝓbetʳ eẽ mutita. Vita hec ad
monet fiurẽ ut rapiat mag
dũ. ut seruat mendacẽ. ti fallit.
Ipã imꝑat ẽrrũa ubꝰ facino
ra. ⁊ uadis in iusta. hꝰ ã ꝑse
cutõ q̃ hꝰ patim̃ hodie exam
descit. ⁊ cras euanescat. ⁊ sub
una hoꝛa excludtʳ. Dolor ã
extremĩ renouatʳ ut seruat
augmẽtatʳ ut exurat. ĩ flã
matʳ ut pũat. In amore g
mãtiru nr̃os iam suscitenꝰ

[illegible]

... absolut... [illegible]

... uictoria... [illegible]

... [illegible] baptizatur.

Tranquillin⁹ [illegible] baptizat⁹ [illegible]

[illegible]

... Cromati⁹ p̄fectus dicēt ... [illegible]

... [illegible] contfregit. ... [illegible]

... in fide ... [illegible]

... [illegible]

[illegible] uideret [illegible]
[illegible] clamare [illegible]
[illegible] recepit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sanitatem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] baptizati [illegible]
[illegible] in fidelibus [illegible]
[illegible] compulit [illegible]
[illegible] tranquillum [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible]
[illegible] lapidatur [illegible]
[illegible]
[illegible] duos iponere
[illegible]
[illegible]
[illegible] ipsos [illegible]
[illegible] duces [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ignorare [illegible]
[illegible] docuisse [illegible] tibi
[illegible] infelix [illegible]
[illegible] nomen tam [illegible]
[illegible] nominare [illegible]
[illegible] iussit eum decollari [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] libere [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
iussit eos lanceis [illegible]
[illegible] et [illegible] sumatur
[illegible]
[illegible] suggessit [illegible]
[illegible] uocans [illegible]
[illegible]
[illegible] salutem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in celis
[illegible] ad oram [illegible] dioclicianus
iussit eum in medio campo [illegible]
[illegible] a militibus sagittari [illegible] ita eum
sagittis impleverunt ut [illegible]
[illegible] militibus [illegible]
[illegible]
[illegible] malum
[illegible] de malis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sagittis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] imperator [illegible]

cu fustigari iussit. Adm tpi ec
alicet. Itaq cu ei in clo ditam
ptu. ne dem7 pmarie ecle
e. Cu a[...] a sebn. sequenti nocte
sci lucane appuit. Com ei e re
uelauit. et ut uir uestigia i
apl'or. id sepeliret. pcep. Os
statim e. Refert aut i pmo li.
dyalogor q. qda mli. i tusca
nup nupta. Cu ad dedicatoz
ecce sci sebn. ab aliis iuitata
eet. i ipa nocte q sequi die re
debebat. carnis uoluptate sti
mlata a uiro suo se abstine
no potuit. Sz q maie mag
erubescebt. multu hoim q dei
illuc ptu e. Mox aut ut ora
toriu i eat reliq sci sebn.
in q illa e. dya ea arripuit. et
coram oib uexare ea cep. Tc
psbr illi eccle palliu altaris a
ripies. ind ea opuit. Sz dya
statim illu psbr i uasit.
Duxerunt a ea amici sui ad i
cantatores. ut suis incantatoi
b dya effugarent. Qz mox dui
i cantaret. iudo di legio dino
nu. in. vi. dc. lxvi. i ea ingsi
se ipsa acius uexare cepunt.
Qda a uir noie fortunat
scitate cspicuus suis pcibus
ea sanauit. Legit q i gestis
longobardor q tpe Gunberti regis
ytalia tota tanta peste pcussa
e. ut uix uiui alios sufficerent
sepelire. h peste maxie rome
ac papie grassaba. Tuc uisi
bili. boni angeli uisus apparuit.
malo angelo sequenti ac uenabu
lum ferenti. pcipies. ut pcuteret
ac sede faceret. Quociens a aliq
dom percutiebat. tot ind mor
tui ferebant. Tuc cuida di
uinitus reuelatu e. q neq q
h pestis cessaret. donec sci sebn.
altare papie cstrueret. in eccla
sci petri q dr aduincula. Quo fco
statim illa cessauit. q lacio. et
illuc a roma reliq sci sebn a
portate s[unt] ... De [sancta agnete].
Agnes dicta e ab agna. quia
mitis et humilis tamq ag
na fuit. vl' agnes q agno q
e pius. q pia et misericors exsti
tit. vl' agnes ab agnoscendo
q ueritatis agnouit.
Agnes uirgo. De sca agnete
prudentissima. cap. ...
ut testat ambr. q ei passione
cscripsit. xiii. an. etatis sue.
morte pdidit et uita inuenit.
In fantia quid cputabat in
annis. s. erat senectutis in me
[...]a. Corpe iuuencula. s. aio cana
pulcra facie. s. pulcrior fide.
Que du a scol' rediret. a pfti
filio adamata. Cui ille gemmas
i gemmas i [...]a blos pmisit.

si ɔsensū ei ɔiugio nō nega
ret. Cui agnes R. Discede
a me pabulū mortis. q̄ iā
ab alio amatore p̄uenta sū.
Cepitq; ipm̄ suū amatorē et
sponsū a v. ɔmēdare q̄ sponse
i sponsis p̄cipue requirūt.
s. a nobilitate gn̄is. Decore
pulcritudis. Diuitiar̄ h̄undā
tia. Fortitudīe ⁊ pt̄s efficā
tia. Et ab amoris excellē
tia sic dicēs. Qui longe te
nobilior ē ɔ gn̄e ⁊ dignitate.
Cui m̄r uirgo ē. Cui p̄r femi
nā nescit. Cui angli seruiūt.
Cui pulcritudīe sol ⁊ luna mi
rant̄. Cui opes nūq̄ defici
unt. Cui diuitie nō decrescūt
Cui odore reuiuiscūt mor
tui. Cui tactu ɔfortant̄ i
firmi. Cui amor castitas.
Tactus sc̄itas. Vnio uirgini
tas. Hec v. ponit i q̄dā auc̄te
dicēs. Cui gn̄ositas celsior
possibilitas fortior. Aspectus
pulcrior. Amor suauior ⁊ oī g̃
cia elegantior. Deīn ponit v. be
neficia q̄ s' spons' ɔtulit et
aliis sponsis ɔfert. s. Quia
eos anulo fidei subarrat. cel'
tiplici uirtutū uarietate eos
uestit ⁊ ornat. Passionis sue
sanguīe eos signat. Vinclo amo
ris s' eos copulat. Et thesau
ris celestis glorie eos ditat. sic
dicēs. Anulo suo subarrauit
me. dexterā meā ⁊ collū meū
cinx̄ lapidib; p̄ciosis. Induit
me ciclade auro texta. Et ī me
sis monilib; ornauit me. Posuit
signū in faciē meā ut nullū
aliū p̄t ipm̄ amatorē admit
tā. ⁊ sanguis ei' ornauit genas
meas. Iam amplexib' ei' castis
astricta sū. Iam corp' ei' corpi
meo sociatū ē. Ostēdit m̄ the
sauros incōpabiles q̄s m̄
se daturū si in eo p̄seuerauero
repromisit. Audiens h̄ insa
nus iuuenis lecto p̄sternit̄ ⁊ q̄
amore egrotaret a medicis repi
t. Cūq; pat' iuuenis eadē uirgi
ni replicaret. Et illa prioris spō
si fedus se uiolare nō posse asse
ret. cep̄ p̄fect' inquirere q̄s eēt
ille spons' de cui' se agnes di
gnitate iactaret. Cum g̃ q̄dā
assererēt q̄ x̄pm sponsū suū blandi
p̄us s'monib; dein t'rorib' eā
pulsat. Cui agnes. Quicqd
uis age q̄ q̄ queris nō poteris
obtinere. Cui p̄fect'. Vnū ē de
duob; elige. aut cū uirginib'
dee ueste sacrifica. aut cū me
tricib' scortabis. Cui illa. Nec
sacrificabo diis tuis. nec sordi
bus polluar alienis. Mecū enim
h̄eo custodē corpis mei āglm dn̄i.

[illegible]

[illegible] lacrimae [illegible]
[illegible]
uidet beatam agnetem [illegible]
[illegible]
candidiorem niue [illegible]
[illegible] videte ne me quasi mortuam
[illegible] congaudete mecum
[illegible] tulamini quia cum his omnibus [illegible]
[illegible] sedes accepi [illegible]

ne celebrat

[illegible]

Explicit prol. s. vicen.

[illegible]

Incip passio eius.

[illegible] valeri epi diaconi fuit. [illegible]

daciani p̄sidis . valentiā ē
p̄ducti ⁊ dire carceri mancipati
ē . Quos cum p̄ fame pene defe
cisse credēt eos suo aspectui iu
ssit astare . Quos cū sanos ⁊
nitentes ⁊ gaudentes . iratus in hanc
uocem prorupit . Quid dicis tu
valeri qui sub nōīe religiōis
contra decreta principū facis . Cui cū
beatus valerius responderet lenius
dixit ei vincencius . Noli pater ue
nerabilis quasi mente timida . sub
murmurare . sed libera uoce excla
ma . Si g̃ iubes sancte pater responsis
iudicem aggrediar . Cui ille . iam
dudū fili respondere loquendi tibi
curam commiseram ⁊ nunc pro fide qua
astamus sensa committo . Tunc
vincencius conuersus ad dacianū hacte
nus inquid ante habitus sermo dene
ganda fide processit . Sed nefandū
[illegible] prudentiā esse cognosce
diuinitatis cultū abnegare
[illegible] blasphemare . Tunc iratus
dacianus episcopum in exilium mitti p̄
cepit . vincencium uero tanquam contuma
cem ⁊ presumptuosum iuuenem ut ei
ceteri alii terreantur in eculeo distē
tum membris omnibus dissipari . Cuius
toto corpore dissiparetur ait dacianus
Dic michi vincenti . vbi nunc miserum cor
pus tuum conspicis . At ille subridens
ait . hoc est quod semper optaui . uocis
omnibus concupiui . Tunc iratus p̄ses
cepit ei omnia genera tormentorum minari
ni ei assensum p̄beret . Cui vincencius
O felicem me . Quo magis irasci te
conspicis putas tanto mi melius incipis
misereri . Insurge ergo miser ⁊ to
to malignitatis spiritu debacchare .
Videbis me dei uirtute plus posse
dum torqueor quam possis ipse dum
torques . Ad hec p̄ses cepit clamare
⁊ carnifices uirgis ⁊ fustibus in
uehi . Et ait vincencius . Quid dicis
daciane . Ecce tu ipse me iam
uindicas de appitoribus tuis . Tunc
p̄ses amens factus dixit carnificibus
o miseri nichil facitis . Cur defe
cit manus uestra . adulteros ⁊ pa
rricidas uincere potuistis . ut nichil
inter illata supplicia celare pos
sent ⁊ nunc solus vincencius uincit
supplicie tormenta . Tunc carnifices
pectines ferreos usque ad intima
costarum fixerunt . Ita ut de toto eius
corpore sanguis effluerit ⁊ solutis
costarum compaginibus uiscera interna
paterent . Et ait dacianus . Miserere
tui vincenti . ut possis tuam pulcram
recuperare iuuentutem [illegible] que restant
luctuosa tormenta . Et ait vincencius
O uenenosa diaboli lingua tormen
ta tua non timeo . Sed hoc solum
ualde timeo quod te michi fingis
uelle misereri . Nam quanto te magis
iratum uideo eo amplius exulto .
Nolo ut aliquid minuas de suppliciis .

ut te uictū in oībꝫ fatearis.
Tūc ex eculeo depositus atqꝫ
ad ignis patibulū raptꝰ. morā
carnificū arguendo ad penā
alacrꝰ properabat. Craticulā
ḡ sponte ascendens ibi assatur.
exuritur. cremat̄ mēbris oībꝫ
uncini ferrei infigūtur. prunꝫ
sanguine flamma conspersa. uul
nera uulnibꝫ imprimūtur. Sal
in sup̄ in ignē spargit̄. ut ī corꝰ
eiꝰ vndiqꝫ uulnerat̄ resiliens
stridentibꝫ flāmis crudeliꝰ
ad conburat̄. Iamqꝫ nō artꝰ. sꝫ ad
interiora tela iaciūtur. Iamqꝫ in
terna uiscera de eiꝰ corꝑe ext̄ la
būtur. Int̄ hec ille manꝫ īmo
bilis et sursum erectis luminibꝰ
dn̄m p̄cabat̄. Qđ cū minist̄ Da
tiano retulissent. Heu ait
datianꝰ vincimꝰ. Sꝫ iam nūc eū
tetrimo carceri includite et
ibi testas acutissimas congerite
pedes eiꝰ ligno affigite sine omni
humano solatio extentū sup̄
testas relinqte. et cū defecerit
nūtiate. Festināt p̄t̄ minist̄
crudeles dn̄o crudeliores.
Sꝫ ecce rex pro quo miles pati
penā cōmutat in gl'iā. Nam
tenebras carceris ab immensa
luce expellit. testarū asperitas
ī oīm̄ florū suauitatē mutat̄.
pedes dissoluūtur. et angelor̄ sola
tio ueneratione perfruit̄. Cūqꝫ sup̄
flores cū angelis psallens ince
deret modulatio dulcis et mira
suauitas florū procul diffū
dit̄. Perterriti custodes cū per ri
mas carceris qđ intus erat
uidissent ad fidē cōuersi sūt. Qđ au
diens h̄ datianꝰ amens factꝰ ait.
Et qđ amplius ei faciemꝰ. Ecce
eī uicti sumꝰ. Transferat̄ ad
lectulū et stratis mollio
ribꝫ reponatur ut plꝰ eū
gl'iosū faciamꝰ. ne forte defe
ciat in tormentis. Cū ḡ ad stra
tū molliorē deportatꝰ eēt et
ibidē paululū quieuisset sta
tim spm̄ tradidit. Quo au
dito datianꝰ uehementꝰ se uic
tū dolens ait. Et si nō potui
eū supare uiuētē puniam uel
defunctū. Iussu ḡ datiani corꝰ
eī in campū auibꝫ et bestiis
deuorandū exponit̄. Sꝫ statī an
gelor̄ custodia p̄munit̄ et intac
tū a bestiis cōseruat̄. Denique
coruus ī ingluuiei dedit̄ aliꝰ
aues se maiores impetu alar̄
abiecit. et lupū accurrentē mor
sibꝫ et clamoribꝫ effugauit.
Qui reflexo capite in aspectu
corꝑis sacri fixe ēmīt. ut porte qui
idē angelor̄ custodiā mirabat̄.
Qđ audiens datianꝰ ait. Puto
qđ nec defunctū potero sup̄are. Iubꝫ

[illegible]

Incip vita sci basilii.

[illegible]

[illegible] y
iamo [illegible] Tunc [illegible]
[illegible] impatoris fau
[illegible] eloquio y eis fecit
[illegible] Tunc [illegible]
[illegible]
[illegible] de coquere. Cu
[illegible] Dixit imperator
basilio. Vade & iudica int̄ eos.
[illegible] in moderatū amore tp̄.
Abiens g° dixit coram catholicis &
arrianis. ut fores ecc̄e clauderent.
& utrisqȝ ptis sigillo munirent.
et ad quoȝ orationes apirent̄ sua
esset. Q cū oibȝ placuisset. orant
arriani tribȝ diebȝ & noctibus
uenientes ad fores ecc̄e nō sūt
apte. Tunc ba. p̄cessione ordina
ta uenit ad eccam & facta oratione le
ui ictu de baculo pastorali fores
tetigit dicens. [illegible]
[illegible] & continuo sunt apte
& intrantes deo gras reddiderūt et
reddita ē eccā catholicis. Tunc ait
imperator y multa [illegible] basilio.
[illegible] consentiret. Et ille prius ista
[illegible]
nant eloquius corrūpe de diuinis
dogmatibus. [illegible] unā sillabā pati
unt. Tunc imperator indignat° dū
de eius exilio sniam uellet scribē. p̄
mus fractus ē [illegible] calamus fract°
ē [illegible] indignat° cartā rupit.
[illegible] uenerabilis noīe heri

dius. filiā unicā habebat quā [illegible]
tate dño disponebat. [illegible]
humani generis [illegible]
tens unū de suis [illegible]
[illegible] puelle [illegible]
[illegible] cū impossibile cēnēt ut ipse q̄ fuit
[illegible] amplexatum noblis pu
elle accedē possit. ad unū d' male
ficis accessit y pmittens ei multā p̄
cunie quantitate. ei [illegible]
uellet. Cui dixit maleficus. Ego hȝ
agē nō possum. sȝ si uis mittā
te ad dñm meū diabolū. & si feceris
q̄ ipse dixerit. tuū desiderium
obtinebis. [illegible] Q cū
dixisset [illegible] Ille g° maleficus
epistolam ad diabolum misit [illegible]
iuuenē in h̄ uba transmisit. qm̄
quidem mi d' oportȝ me festinant°
& sollicite q̄sq. a xpiānoȝ religio
ne abstrahē. & tue ad uiā uolū
tati. ut ps tua cotidie multipli
cet'. misi ē hūc iuuenē cupidi
tate in talē puellā excedentē. & po
stulo ut tuū desiderium assequat. ut
[illegible] fide
lius ualeā aggrē. Et dans ei e
plām dixit. Vade [illegible] hora noc
tis [illegible] monumentū gentilis
[illegible] acclama [illegible]
[illegible]
Qui uadens demones inuocabat &
ei tā paēm [illegible] Et ecce ad
ē p̄nceps tenebrarum [illegible]

d'moñoꝝ. Q̄' cū epl'am ꝑle
gisset ait ad iuuenē. Credis
ī me ut tuā ꝯpleā uolupta
tem. Q̄' ait c̄do d'. Cui dyā
Et abnegas xp̄m tuū. Q̄'
ait abnego. Cui ē ei dyā. ꝑfi
di estis uos xp̄iani. qꝛ q̄n me
opus h̄ētis ad me uēitis. qñ
ā desid'iū assecuti estis statī
me negatis ꝛ ad xp̄m uīm ac
ceditis. Ille ā qꝛ clemētissi' ē.
suscip̄ uos. Sꝫ si uis ut tuā
ꝯpleā uolūtatē. fac t' ma
nu tua sc̄ptū in q̄ ꝯfitearis
te abrenūtiāe x̄o ꝛ bapti. ꝛ x̄
ane ꝓfessiōi ꝯmē sis s'uus
ꝯ mecū ī iudicio ꝯdēpnād'.
Q̄' statim manu ꝑpria sc̄p
tū fec̄. q̄li x̄o abrenūtiāet et
se s'uituti dyā mancipar̄.
Continuo g̃ dyā accersiuī sp̄c
qui eānt sr̄ fornicatōnē iubēs
eis ut ad p̄dc̄tm puellā acc
dēnt. ꝛ cor ei' in amorē iuuēis
īflamaēnt. Q̄' accedentes cor
ei' adeo succēderūt ut puella
se in t'rā ꝓiceret ꝛ ad prēm la
mētabilit' exclamaēt. Misere
mi p̄r miserere m̄i. qꝛ dure cor
q̄oꝛ ꝓp amorē tal' p̄ui m̄i. mi
s'ere uisc'ib; tuis ꝛ paťnū
m̄ amorē ostend'. ꝛ p̄uo q̄ a
mo ꝛ ꝓ quo c̄ctor me ꝯiūge.
Sin aūt ꝑ modicū me mori
tura uid'b'. ꝛ ꝓ me in die iu
dicii rōnē reddes. Pat' ā eiu
lans dicebat. Heu me miseū
Q̄'d contig̃ misere filie mee.
Q̄'s meū thezauꝝ furat' ē. O ꝯs
dulce lumē oc'loꝝ meoꝝ extinx̄.
Ego te uolebā celesti sponso
ꝯiūgere ꝛ ꝑ te saluāi putabā.
et tu in amorē lasciuie in
sanisti. Sine filia ut te sic
disposui d'o ꝯiūgam. ne du
cas senectutē meā cū dolore
ad inferos. Illa ā clamabat
dicēs. Pat' mi aut cito desi
d'iū meū ꝯple aut morieꝛ.
ꝑ modicū me uid'bis. Cū g̃
illa amarissime fleret ꝛ q̄si īsa
nieē. pat' ei' in magna desola
tōne positus ꝛ amicoꝝ ꝯsilio de
ceptus suā uolūtatē ꝯpleui
ꝯ eā p̄uo ī uxorē ded'. ac uni
u'sam sb̃am ē t'buit dicēs
Vade filia uē misera. Cū g̃ ī
simul ꝓ manēnt. iuuēis ille
eccāꝫ nō intrabat. ꝯ nō ē cru
cis signaculū faciebat. n̄ d'o se
recōmdabat. Vnū de h' a non
nullis notatū ē. qui uxori sue
dixeūt. Scis qꝛ uir tuus q̄ t'
elegisti x̄pian' nō ē. n̄ eccāꝫ in
g̃dit'. Q̄'d illa audiēs ueh'ent'
ē extimuit. ꝛ humo se pro
sṫnēs. vngulis se ip̄aꝫ disc'p̄e
cep. ꝛ pectus suū ꝯtūdē ac d'r̄e.

heu michi misera cui nata sum
et nata continuo rapta non sum.
Sum quod viro suo quam audierat re-
tulisset, et ille nequaquam rem asseret
sed omnino falsum que audierat ipsa
affirmaret. Illa ait. Si vis
ut credam tibi. ego et tu cras in
ecclesiam ingrediamur. Videns ille
non posse, narravit ei totum or-
dinem geste rei. Quod illa audi-
ens vehementer ingemuit et ad
beatum Basilium properavit eique omnia que
viro suo et ei contigerant enarra-
vit. Basilius autem puerum vocans
et omnia ab eo audiens dixit ei. Vis
fili reverti ad dominum. Qui ait. Utique
volo sed non valeo quia dyabolo sum
professus et Christum abnegavi et abne-
gationis mee scriptum feci et dyabolo
ipsum dedi. Cui Basilius. Non sit tibi
cure. benignus est enim dominus et te
penitentem suscipiet. Et continu-
o apprehendens puerum signum crucis
in eius fronte fecit et ipsum per tres dies
reclusit. Postea eum visitavit et dixit.
Quomodo habes fili. Qui ait. In magno
sum domine defectione. Non suffero cla-
mores eorum et terrores seu lapi-
dationes. Tenentes enim manu in
scriptum meum causantur me dicen-
tes. Tu venisti ad nos non nos
ad te. Et dixit sanctus. Noli timere
fili tantum modo crede. Et dans ei mo-
dicam escam faciensque signum crucis.

iterum eum reclusit et pro eo oravit.
Post aliquos dies eum visitavit et
ait. Quomodo habes fili. Qui ait. Pater
a longe clamores eorum et mi-
nas audio. sed eos non video.
Et dans iterum ei escam et sig-
nans et claudens hostium abiit.
et pro eo oravit. Et xl die rediens
dixit. Quomodo habes frater. Bene habeo sancte
dei. Vidi enim te hodie in visu pu-
gnantem pro me et dyabolum vincentem.
Post hec eum educens omnes clerum
et religiosos et populum convocavit
et omnes pro eo orare admonuit.
tenensque manum pueri ducebat
eum ad ecclesiam. et ecce dyabolus cum
multitudine demonum ad eum venit
et invisibiliter apprehendens puerum
conabatur eum rapere de manu eius.
Et cepit clamare puer. Sancte dei
adiuva me. Et tanta eum in-
pulsus instantia aggressus est
ut etiam sanctum impelleret trahens
puerum. Qui ait ad eum. Inprobissime
non sufficit tibi perditio tua nisi et dei
mei temptes plasma. Dyabolus autem
dixit ad eum audientibus multis.
Prejudicas me o Basili. Tunc omnes
clamaverunt. Kyrieleyson. Dixitque ad
eum Basilius. Increpet te deus dyabole. Qui
ait. Prejudicas mihi Basili. Non abii
ego ad eum. sed ipse venit ad me.
Abnegavit Christum suum et professus est
me. Ecce scriptum eius in manu habeo.

Qui ait: Non cessabimus orare donec
reddas scriptum. Orante Basilio cum
tenente in celum manus, ei carta penitentium
delata cum ab omnibus visa venit
et imposita est in manibus Basilii. Quam
ille suscipiens dixit proximo: Cognoscis
has litteras frater? Et ille: Certe domine, mea
manu mea scripte sunt. Et frangens Basilius
scriptum, perduxit eum ad ecclesiam et dignum
eum fecit sacro ministerio, et bonum instruens
et regulam sibi dans reddidit mulieri.
Mulier quedam peccata multa habens
et ea in carta conscribens, in fine quod
gravius conscripsit, et scriptum ipsum Basilio
tradidit, rogans ut pro ea oraret
et suis orationibus peccata ipsa deleret. Qui
cum orasset et mulier cartam aperuisset
omnia peccata preter illud gravius deleta invenit.
Que ait ad Basilium: Miserere mei serve
dei, et pro hoc sicut indulgentiam impetrasti
sicut pro aliis impetrasti. Qui ait ad
illam: Recede a me mulier, quia homo peccator
sum indigens indulgentia sicut et tu.
Cum autem illa instaret dixit ei: Vade ad
sanctum virum Effrem, et ille quod postulas
poterit impetrare. Que cum abisset
ad sanctum Effrem et cum ad eum a beato Basilio
missa sit intimasset, ille ait: Recede
quia homo peccator ego sum, sed redi filia
ad Basilium, et qui tibi pro ceteris veniam impetravit
pro isto quod impetrare vale-
bit. Festina cito ut eum vivum in-
venias. Que cum in civitatem venisset
ecce Basilius ad tumulum ferebatur.
Illa autem post eum clamare cepit ac dicere:
Videat deus et iudicet inter me et te, quia
valens placare deum pro me, ad alium
me misisti. Tunc proiecit cartam
super feretrum, et post modicum illam recipiens
et aperiens id peccatum penitus deletum
invenit. Dicitque ipsa et omnes qui aderant
deo immensas gratias reddiderunt. Antequam
autem vir dei migraret a corpore, pervenit
in infirmitate qua et mortuus est.
Quendam iudeum nomine Joseph, in me-
dicinali arte valde peritum, quem vir dei
plurimum diligebat, eo quod se ipsum con-
versurum ad fidem previdebat, ad se quasi
eius opera indigeret vocavit. Ille vero eius
pulsum tangens et ex tactu mor-
tem in ianuis esse cognoscens dixit familie:
Que ad eius sepulturam sunt necessaria pre-
parate, quia continuo morietur. Quod Basilius
audiens dixit ei: Nescis quod dicis.
Cui Joseph: Crede domine quia sol cum
sole occidit hodie, id est tu cum sole
occides hodie. Cui dixit Basilius: Quid
dices si non moriar hodie? Cui Jo-
seph: Non est possibile. Et Basilius: Et si in cra-
stinum usque ad horam vi. supervixero
quid facies? Et Joseph: Si usque ad horam
illam supervixeris, utique illa moriar.
Et Basilius: Etiam moriaris peccato, vivas
ad Christum. Et ille: Scio quod dicas, sed
usque ad illam horam si vixeris faciam
que hortaris. Tunc Basilius licet secundum naturam illico
moriturus esset, a domino tamen mortis
inducias impetravit, et usque crastinum

in horam nonā uix. Q̄ Io. ui
dens ⁊ stupens in xp̄m c̄ndit.
Tali aūt u̓tute aī in bētillita
tē c̄ors supans de cubiclo suo
surex. ⁊ eccām ingdiens eū
suis ppriis manib; baptizauī
Post ea uō ad lectulū suū redut
⁊ statim sp̄m dō fideli· reddidit.

Incip vita Sci Iohis archiepi Alexandrini.

Iohes elemo
sinarius patriar
cha alexandrin̄ q̄dā
nocte ī orōne psistens
vidit q̄ndam puellā pulchrā
s̄ asistentē ⁊ coronā oliuar ī
capite baiulantē. Q̄uā ille
uidēs nimiū stupefcūs q̄ eēt
inquisiuit. Et illa. Ego sum
mīa q̄ dī filiū de celo ad duxi
me sponsā accipe. ⁊ bn̄ t̄ erit.
Intelligēs g̊ p̄oluā mīam de
signari. ab illa s̄ fcūs ē misericors
ut eleymō. i. elemosinarius uo
caret. pauperes ā sp suos dn̄os
apellabat. ⁊ inde hospitalariis
hn̄t. ut paupes dn̄os suos uo
cant. Omēs g̊ suos famlos
cōuocauit. eisq; dix. euntes p
totā ciuit. ⁊ scribite in usq; ad
vnū oēs dn̄os mēos. Illis ū nō
ītellītibz dix. Q̄uos uos egē
nos ⁊ mēdicos uocatis. istos ē
dn̄os ⁊ auxiliatores p̄dico. Isti
ē nb̄ auxiliāi uēr ⁊ celeste regnū
donāe poterunt. Volēs hoies

ad elīam inuitāē nārāē cōsue
uit. q̄ paupēs ub semel se ad so
lem calefacientibz cepunt in
uicem de elemosinatoribus
cōferre. ⁊ bonos collaudāē ⁊ ma
los uitupāē. Erat q̄dam the
lonārius noīe petrus diues ual
de ⁊ ppotens. s; nimis paupib;
in misericors ad domū suā acce
dentes cū indignatōne nimia re
pellebat. Cum g̊ nullus eor in
uentus fuisset. qui in domo sua
elēm receptisset. vnus illor dix.
Q̄d m̄ uultis dāe. si e° hodie
ab eo elimm accipiā. Et facien
tibz cū eo pactū. ad domū eius
uenit ⁊ elīam postulaui. At ille
domū reuītēs. ⁊ paupē p̄ foribus
uidēs. cū mancipiū ei panē si
liginis in dom̄ d̄fēns. ille la
pidem nō inueniens. panē vnū
siligīs arripuit ⁊ cū furore ī eū
peussit. Q̄uē ptin accipiens
paup ad socios redut. ⁊ q d̄ ma
nu ei elīam accep̄ indicauit.
Post duos dies infirmat ad mōr
tē. uidit se aū iudiciū stare.
ac d̄moēs q̄dam sr̄ statā eius
male appendē. ⁊ exaltā ā parte
stare q̄dam d̄ albati tristes stabāt
eo q̄d nīc q ibi apponēs inueniē
ualebant. Quic vnus eor dix. vē
nl̄ hēm̄ n̄ vnū panē siliginis
q̄ aīi duos dies x° coact dedit.

Quē sic statim pōnētes eq̄litaᵗ
fcā ē· Dixeruntq; ei ad augē as
signīē hanc aliq̄n te manū
apphendēt· Evigilans aūt ꝯ li
batus dicebat· pape· Si vna
sigillo q̄ꝰ pfuimꝰ iactatur ita
pfuit q̄to magᵉ oīa sua ī di
gētibꝰ elargi· ¶ Quadā igi
die cū optimis uestimētis ī
dutus p viā pgēt quidā nau
fragus ab eo tegumētū aliq̄
postulabat ꝯtinuo illa ꝑciosa
uestimēta se expolians ꝯ illi
dedit· Qd ille accipiēs stati
uēdidit· Qui aūt thelonariꝰ re
diēt ꝯ uestimētū suspensū
uidēt ꝯ tristatꝰ ē· ualde adeo
ut n cibū sumē uellz· dicēs
qm nō fui dignꝰ ut mei me
moriā hrēt egenꝰ· Et ecce dū
dormiēt· uidit q̄dā sic solem
fulgētē ꝯ sic cap̄ crucē ferentē
ꝯ hntē īdutū uestimētū q̄ de
deāt egēo ꝯ dn̄te ē· Qd ploz
as petre· Qꝰ cū causā sue trist
ē dixisset· ille ait· Cognoscis
h· Et ille ē ait· Et dn̄s ad eū·
Illo eo uestior ex quo in dedisti
ego ago grās uoluntati tue qm
frigore affligebar ꝯ cooꝑuisti
me· Ad se gᵒ reuᵉsꝰ cep̄ egenos
bn̄ficāe ac dic̄· Viuit dñs· nō
moriar donᵉ fiā unꝰ ex eis· Vn
tus gᵒ paupibꝰ oībꝰ que hēbat

ꝯ accito notario suo dixit ei· Se
crete uolo tᵉ ꝯmittē q̄ si ꝑpala
ueris· aut si me nō audieris
barbaris uendā te· Dans ei· x·
libras auri· dixit ei· vade ī sācā
ciuit ꝯ emes tᵉ eme ꝯ me a
licui xpīano· uende ꝯ pciū pau
pibꝰ tribue· Illo aūt recusante
dixit ei· Si me nō audieris ē
barbaris uendā te· Duces gᵒ
eū ut dixāt cuidā argentario
uestibꝰ sordidis indutū tāq̄
suū suū uendidit· ꝯ xxx· nu
mismata ind accipiēs pau
pibꝰ erogauit· ¶ Petrus igi
oīa offīa uilia faciebat· ita
q̄ ab oībꝰ ꝯtempnebatᵉ ꝯ ab a
lus ꝯsuis frēq̄t pcutiebatᵉ·
ꝯ iam amēs appellabatᵉ· Dn̄s aūt
frēq̄t ē appebat ꝯ uestimēta
ꝯ nūmismata ostendēs ip̄z
ꝯsolabat· ¶ Vm impatore
ꝯ vniūsis de amissiōe tanti
uiri dolentibꝰ· Qdā uicini
eiꝰ a ꝯstantinopoli ad uisitan
da loca scā uenerūt ꝯ a dn̄o ip̄iꝰ
īuitati cū prandēnt ē ad in
uicē id ī aure dicebāt· Quā
silis ē pūꝰ iste dn̄o petro the
lonario ꝯ curiose respicientibꝰ
vnꝰ dixit· Vē dñs petrus ē· Sur
gam ꝯ tenebo eū· Qd ille a
udiens latentꝰ fugit· Erat aūt
hostiariꝰ ꝯ surdus ꝯ mutus

qui ꝑsignũ hostiũ aperiebat.
Cui petrus ut ei aperiret ñ signo
crucis impauit. Ille cõtinuo
audiens ⁊ loq̃lam recipiens
ẽq̃ surgens ei aperuit ⁊ domũ ingre
diens. Cunctis de ei᷒ loq̃la mi
rantibꝫ dix̃. Ille q̇ coq̇nã fa
ciebat exiit ⁊ fugit. Et indite
ne filius dei sit. Cui ei in dix̃.
tibi dico apti. mox ex ei᷒ ore
flãma exiit q̃ linguã ⁊ aures
meas tetigit ⁊ cõtinuo auditũ
⁊ loq̃lã recepi. ⁊ exilientes v
niuisi ⁊ currentes ꝑ eũ ipm
amplius inuenire nõ potuer̃.
Tunc oẽs de domo illa pñiam
egerũt. eo q̃ talẽ uirũ de uilit̃
tractauerant. Monachus
quidã noĩe vitalis voleñs scan
dalum temptaĩe si posset ẽ
urbis ꝑsuaderet. ⁊ ad scandalũ fa
cile inclinari. In grãdiẽs autẽ
oẽs publicas meretrices ⁊ scripsit.
Intrabat g° ad illas ꝑ ordinẽ
dicẽs cuilibꝫ. Dona michi nocte
istã ⁊ noli fornicari. Ipse ãn do
mũ ei᷒ intrãs in angulo flexis
genibꝫ tota nocte in orõnibus
stabat. ⁊ ꝓ illa orabat. ⁊ sic
mane exibat. ꝑcipiẽs cuili
ne alicui reuelaret. Vna ãn vi
tam ei᷒ manifestauit. q̃ statim
orante sene a demõe uexari
cepit. Cui oẽs dicebat. Reddat

t deus q̃ meruisti q̃m mentita es.
nunc fornicaĩe ẽ ingredit pessim᷒
iste. ⁊ nõ ꝓpt aliud. Vespe ãn scõ
dicebat ꝑ dictis uitalis cunctis au
dientibꝫ uolo ire talis dñia ex
pectat me. Multis ũ illũ cõmi
nantibꝫ respondebat. Nunq̃ ego ñ
hẽo corpus ut oẽs. aut q̃ monachos
solũ iratus ẽ deus: uẽ ⁊ ipi hoies
sunt ut ceteri. Dicebat aũt quidã
accipe tibi mulierẽ vnã abba et
muta habitũ ut nõ scandalizes
alios. Ille ãn fingẽs iratũ di
cebat. Vere nõ audiã uos. Ite
ame. Qui uult scandalizari scan
dalizetur. ⁊ det de fronte ad pari
etẽ. Nunq̃ iudices cõstitu
ti estis sr̃ me a deo. Ite ⁊ deo ub
curã hẽte. vos ꝓ me ñ reddetis
rõnẽ. Hẽc aũt cũ clamore diceb
at. Huic ad beatũ Jo. q̃ testimoniã
deferret. deus cor ei᷒ induraũt
ne huius fidẽ adhibꝫ. Depreca
bat ãn dñm. ut ꝑ mortẽ suã opus
suũ alicui reuelaret. ut ñ impu
taretur in peccãm huius q̇ in eũ scan
dalizabãtur. Multas g° de ꝓdictis
mulieribꝫ ad cõuersionẽ ꝑduxit ⁊ in
monasterio plimas collocauit.
Quadã mane dũ ab una illarũ
egrederet. obuiauit ei q̇dã ingredi
ens ad fornicand cũ ea. dansq̃
ei alapã dix̃. Usq̃ quo pessime
ñ emendas te ab his tuis in

mundicus. At ille: Ecce mihi acci
pies a me alapam talem quam to
ta alexandria congreget. Et ecce post
modicum dyabolus in specie mauri eum a
lapam dedit dicens: Haec est alapa quam
mittit tibi abbas vitalis. Et sta
tim a demone vexatur. Ita quod ad
eius voces omnes concurrebant, sed tamen
penitens per eius orationem liberatus est.
Vir autem dei morti appropinquans
hanc scripturam reliquit: Nolite
ante tempus iudicare. Mulieribus autem
confitentibus quae faciebat omnes glori
ficaverunt deum et praecipue beatus Jo.
dicens: quam alapam quam ille accepit
accepissem et ego. Quidam pau
per in habitu peregrini ad Jo. venit et
ab eo elemosinam postulavit. At ille
vocato dispensatore dixit ei: Da
ei sex numismata. Quae ille
accipiens et abiens habitum muta
vit et iterum ad patriarcham rediens
ab eo elemosinam postulavit. Ille autem
dispensatore vocato dixit: Da ei
vi. aureos. Quos cum ei dedisset et ille
abisset, dixit ei dispensator: Per oratio
nes tuas pater iste idem hodie mu
tato habitu bis accepit. Beatus autem Jo.
qui se hoc nescire dissimulaverat. Iterum
ille tercio habitum mutans ad beatum Jo.
venit et elemosinam postulavit. Tunc
dispensator beatum Jo. tetigit innuens
quod ille esset. Cui beatus Jo. respondit:
Vade et da ei xii. numismata,

ne forte sit dominus meus ihesus xpistus qui
temptare me velit utrum hic plus
potest accipere quam ego dare.
Quadam vice cum patricius quandam
pecuniam ecclesiae quantitatem in merca
toribus ponere vellet et patriarcha
nullatenus consentiret, sed pauperi
bus eam dispensare vellet, ambo pluri
mum contendentes irati ab invicem
recesserunt. Adveniente vero hora
vi. xi. mandat patriarcha per
archipresbyterum patricio dicens: Domine sol
ad occasum est. Quod ille audiens la
crimis infusus ad eum venit et veni
am postulavit. Cum quidam nepos
suus a quodam tabernario gravem iniu
riam audivisset, conquereretur hoc patriar
che lamentabiliter, conquirens nullatenus
consolari posset. Patriarcha respondit et
omnino est ausus contra te contradicere et os su
um contra te aperire. Crede fili mee par
vitati, quia faciam in eo hodie
talem rem ut tota alexandria miretur.
Quod ille audiens consolationem recepit,
putans quod eum faceret graviter verberari.
Videns Jo. quod consolationem recepisset,
pectus eius osculatus est dicens: Fili
si vere nepos humilitatis meae
existis, praepara te ut flagella et con
tumelias pati ab omnibus possis. Vera
enim cognatio non ex carne et sanguine
sed ex virtute mentis agnoscitur. Con
festim igitur pro illo homine misit et ab
omni pensione et tributo liberum eum fecit.

ꝯ oēs audientes mirati sunt.
ꝯ intellexerunt h̄ eē q̄ dixit. fa
ciā in eū talē uenī ut tota alex
mireẗ. ¶ Audiens patricius
ꝯsuetudinē eē. qđ mox ut in
pator creatus ē. ꝯfestim mo
numētor̄ hedificatores sibi sumūt
.iiii.or ul̄. v. minutias marmor
pusillas diuisi coloris ꝯ ingre
dientes ad inꝑatorē dicūt. De qli
marmore ul̄ metallo iubes m
ꝑium tuū ē si monumētū.
Innuitur h̄ btō Jo. monumē
tū ē sibi ꝑecꝑ. s; tū usq; ad obitū
suū id īꝑfcm̄ manē fec̄. Ꝯdiā
tis aliq̄s qui ad eū in celebri
festiuitate qū cū clero ꝯsisteꝑ
accederēt ē q̄ dicēnt. Dn̄e n̄ ē
monumētū tuū īꝑfcm̄ ē. ꝑcipe
ut ꝯsumeẗ. eo q̄ nescias q̄ hora
fur ueniꝫ. ¶ Diues quidā cū
audisset btm̄ Jo. ī stratu uiles
pānos h̄re eo q̄ ceteros paupib;
erogasset q̄ddā ualde ꝑciosū coo
ꝑtoriū emit. ꝯ btō Jo. tradidit.
Q; cū id nocte sibi se h̄ret. tota
nocte dormire nō potuit cogitās
q̄. ccc. dn̄i sui paupes d̄ tanto
ꝑcio cooꝑiri possent. Tota insuꝑ
nocte lamētabatur ꝯ dicebat. Quanti
in cenati. quanti in foro pluuiis
made facti. quanti ꝑ frigore dētib;
stridentes hodie dormieꝑ. Tu uero
grandes pisces deuorās ꝯ ī thala
mo requiescens cū oīb; malis tuis
in sr̄ tc cooꝑtorio. xxxvi. nūmis
matū calefacis. h̄umil̄ Jo. alia
uice h̄ nō uestiet. Statimq; seq̄n
mane id uendi fec̄. ꝯ ꝑciū pau
ꝑib; erogauit. Qđ audiēs ille
diues ipm̄ cooꝑtoriū iō emit.
ꝯ btō Jo. tradidit. rogans ut ip̄s
de ceto nō uenderet. s; sibi se ipm̄
teneret. At ille accipiēs iussit itꝫ
uendi ꝯ dn̄os suis paupib; ꝑciū
erogauit. Qđ ille diues audiēs
itꝫ abiit ꝯ ipm̄ redemit. ac
btō Jo. detulit ei q̄ gratulabūd
dixit. Videbimus q̄s deficiet. aut
tu uendendo. aut ego redimendo.
ꝯsic suauiter q̄si diuitē illū uen
demiabat dicēs q̄ possit aliq̄s
intentione dandi paupib; diuites
tali expoliādo n̄ peccat. Duo ē
lucratur talis. vnū q̄ aīas illor
saluat. altꝫ q̄ ipe ex h̄ mercedē
nō modicā h̄. ¶ Volēs hoīes
ad elimosinā ꝑuocare. tractare ꝯsue
uit de sc̄o serapione q̄ cū amic
tū suū paupi tribuisset ꝯ alteri ob
uians qui frigus patiebatur tunic
cā simili tribuisset. ꝯ euāngelīn te
nēs nud' sedet. Interrogatus eum
q̄dā dicēs. Abba q̄s te expoliauit.
ꝯ demonstrans euāngelīn ait. Iste
me expoliauit. ¶ Alias aūt aliū
paupem uidēs euāngeliū ipm̄ uendidit.
ꝯ paupi ꝑciū dedit. Qui cū in

tīrogāret ū eū ipm̄ hr̄et. Redit
s̄ū p̄cep̄ dicens. Vade & uende
oīa que h̄es & da paupib⁹. Acep
tum g° h̄elam & se uendidi.
ut mādabat. Cum andā elea;
petenti dāi p̄cepisset. v. nūm
os. Ille indignatus q̄ maiorē
ē elam nō fecisset cōtinuo ad
cōtumelias ip̄i p̄rup̄. ac in
eius faciē conuitiāi cepit.
Qz ei famuli audiens ī eū
uoluer̄ iruere. ac ip̄m gāui
t̄ cedē. Q8 b̄t̄s Jo. oīo p̄hibu
it dicēs. Sinite fr̄es sinite.
ut m̄ maledicat. Ecce ē ego
h̄o. lx. āmis blasphemās po
pa mā x̄m̄ & vnū cōuitiū ñ por
tabo ab isto. Iussitq̄ saculū
aff̄ri. & coram ip̄o appōi ū tm̄
tollet q̄ tn̄ uellet. Cū p⁹
lecto eū eccām exiet & foris
ociosis ūb⁹ uacaēt. q̄dā uice
p̄ eū patriarcha cū eo exiit. &
in medio eoꝝ sedē cep̄. Sib⁹
uo de h̄ mirātib⁹ dix̄ ad eos.
Filii. v̄ oues ī pastor aū intra
te & ing̃diā. aut manete h̄ &
ego p̄it̄ manebo. Semel g̃
cōbis h̄ fec̄. eos ip̄ stare ī eccā
erudiuit. Cum quidā iu
uenis scīmoīalē q̄ndā rapuiss;
& clici corā. b. Jo. & talē iuue
nē expl̄ueñt. & ip̄m excōmu
nicand̄ eē dicēnt. ut puta qui

duas aīas p̄didisset. s. suā &
illi⁹ cōpescuit eos scūs Jo. dicēs.
Non s̄ filii nō s̄. Ostendo
uob⁹ q̄ & uos duo pctā cōmi
titis. primo q̄ ḡ p̄ceptū dñ
facitis. vñ ait. Noli iudicare
ut nō iudiceris. Scd̄o q̄ nesci
tis p̄tō si uīs hodie p̄ccet & se
ñ penitent. Frequnt aut ex
istente. b. Jo. in orōne & ī ex
tasi m̄tis posito talib; ūbis
cū dō disputāe auditus ē.
Sic s̄ bōe ih̄u ē dispergendo
& tu mīstrando uideam⁹ q̄s
vincat. Cum febre corept⁹
se morti appinquare cn̄et dix.
Gr̄as t̄ ago dñe qm̄ exaudi
sti miseriā meā rogante boī
tatē tuā. ut nō in ueniret
morienti m̄ ñ vnū tremis
se. h̄ g̃ paupib; dāi iubeo.
Corpus ē ei uenabile corp⁹ ei⁹
in sepulcra ut cor̄ duoꝝ ep̄oꝝ
fuerāt tumulata. Et ecce cor̄
illa mirabli. scō Jo. cessei
& locū mediū uacuū dimiser.
Quā ā paucos dies q̄ mor
ret. cū q̄dam mlr̄ q̄dā fla
giciosissimū pctm̄ cōmisiss;
& nlli vnq̄ cōfitēri audēt.
dix̄ ei scūs Jo. ut saltē r⁰ sc
beēt eo q̄ scribē sciebat & sigil
latū ei affēret & ip̄e p̄ ea ora
ret. Qui illa assensit & pctm̄

scribens diligenter sigillavit et beato Johanni tradidit. Qui post paucos dies beatus Johannes infirmatur in domino requievit. Illa ut audivit illum defunctum se intupatam et confusam putavit credens quod scriptum alicui dimisisset et ad manus alicuius devenisset. Ad tumulum sancti Johannis igitur accessit et ibi ubertime flens clamabat dicens: Heu heu confusionem vitavi, confusio omnibus facta sum. Cum amarissime fleret et beatum Johannem rogaret ut ei ostenderet ubinam scriptum suum dimisisset, ecce beatus Johannes in habitu pontificali de tumulo processit duobus episcopis qui secum quiescebant hinc inde vallatus dixitque mulieri: Cur nos tantum infestas et me et sanctos istos qui mecum sunt quiescere non permittis? Ecce stola mea lacrimis tuis omnis madefacta est. Porrexitque ei scriptum suum sigillatum ut prius fuerat dicens ei: Vide sigillum hoc et aperi scriptum tuum et lege. Quod illa aperiens peccatum suum omnino deletum invenit et ibi taliter scriptum repperit: Propter Johannem servum meum deletum est peccatum tuum. Sicque illa immensas deo gratias retulit et beatus Johannes cum aliis duobus episcopis in monumentum rediit.

In conversione sancti pauli.

Conversio sancti pauli apostoli facta est eodem anno quo Christus passus est et Stephanus lapidatus est anno non naturali; emergenti. Nam Christus viii kalendas aprilis passus est, Stephanus eodem anno iii die augusti lapidatus est, paulus vero viii kalendas februarii conversus est. Quare autem eius conversio potius quam aliorum sanctorum celebratur, triplex solet ratio assignari. Primo propter exemplum ut nullus quantumcumque peccator sit desperet de venia, quando tantum in culpa talem postmodum conspicit fuisse in gratia. Secundo propter gaudium, quia sicut ecclesia magnam tristitiam habuit in eius persecutione, ita maximam letitiam habuit de eius conversione. Tertio propter miraculum quod scilicet dominus in eo ostendit, dum de crudelissimo persecutore fecit fidelissimum predicatorem. Cuius est conversio fuit miraculosa ratione efficientis, dispositionis et patientis. Ratione efficientis scilicet Christi qui eius conversionem fecit. Ibi enim ostendit suam mirabiliter potentiam. In hoc quod ei dixit: Durum est tibi contra stimulum calcitrare, et in hoc quod ipsum tam subito immutavit. Unde continuo immutatus respondit: Domine quid vis me facere? Augustinus super hoc verbum: Occisus agnus a lupis factus est agnus de lupis. Iam parat se ad obediendum qui prius seviebat ad persequendum. Secundo eius mirabilem sapientiam. Ea mirabilis est sapientia fuit in hoc quod ipsum a tumore superbie deiecit offendendo infirma humilitatis non sublimia

maiestatis. Ego inquid sum ihesus
nazarenus etc. glo. Non dominum vel
dei filium se vocat. sed humilitatis
inquid mee infirma suspice
et superbie tue squamas depone. ¶ Et
ubi ostendit suam mirabilem cle
mentiam quod non in hoc quod ipsum exi
stentem in actu et voluntate perse
quendi convertit. ¶ Licet enim haberet de
formem affectum quia spirans minarum
etc. praevisum conatum quia accessit ad
principes etc. qui se ingerens. pre
nitorium actum quia ibat ut vinctos
perduceret in ierusalem et ideo eius esset pessimum tamen
ipsum tamen misericordia divina convertit. ¶ Se
cunt miraculosa dispone
tis .i. lucis quae ipsum ad conversionem
disposuerunt. ¶ Ipsa enim lux dei fuit
se subita in missa et celica. Et sub
ito magis confluxit .i. circumfulsit
eum lux de celo. paulus est tamen iuxta
a in se habebat. ¶ Primum erat
audacia quod non mihi quod dei. accessit
ad principes sacerdotum. glo. non vocatus sed
sponte zelo concitante eum. ¶ Se
cunt superbia quod non mihi quod dei spiritus
in etc. ¶ .iii. erat carnalis intelli
gentia quam .s. in lege habebat. Unde
glo. super id. Ego sum ihesus etc. Ego deus
de celestibus loquor quem mortuum
putas sensu iudaico. ¶ Ipsa
ergo lux divina fuit subita ut auda
ciam terreret. ¶ Fuit inmissa ut
sublimium et celestium in ima humiliatos
persuaderet. ¶ Fuit celica ut carna
lem eius intelligentiam in celestem
mutaret. ¶ Vel potest dici quod illud
dispones fuit mirabilibus .6. ¶ In
voce acclamante ¶ In luce ful
gente. ¶ Et in virtute potente.
¶ .iii. fuit miraculosa patientis
tientis .i. ipsius pauli in qua facta est
ipsa conversio. ¶ In eo enim hec tria mira
culose exterius facta fuerunt. scilicet prostra
tio. obcecatio et diuturna ieiuna
tio. ¶ Fuit enim prostratus ut eri
geretur. quantum ad depravatum affectum. Unde.
prostratus est paulus ut cecaretur. ce
catus est ut mutaretur. mutatus
est ut mitteretur. missus est ut pro
veritate pateretur. ¶ Item a. elisus
est saeviens et factus est credens elisus
est lupus et factus agnus. elisus est perse
cutor et factus est praedicator. elisus est
filius perditionis. erectus est vas elec
tionis. ¶ Fuit obcecatus ut illu
minaretur quantum ad tenebrosum intellectum
Unde et in illo triduo quo mansit
cecatus. dicitur quod doctus fuit evangelium.
Non enim accepit illud ab homine neque per hominem
ut ipse testatur. sed per revelationem
ihesu christi. Unde a. paulum dico verum ath
letam christi doctum ab illo. unctum
de illo. crucifixum cum illo. et glorio
sum in illo. ¶ Fuit in carne ma
ceratus ut ipsa caro disponatur ad
bone operationis affectum. Optime
ex deinceps caro eius ad omne bonum.

dispositum est. Nam exuerat se hominum
dominum siquidem sciebat. et usque in omnibus in
stitutus erat. et omnia aduersa libenter
sufferebat. Cunctos tyrannos
ac persecutores spirantes furore. uelud quos
dam esse culices extimabat. mor
tem uero atque cruciatus et cetera suppli
cia quasi ludum putabat esse puerorum
hec amplectabatur libenter et magis
decorabatur cathena uinctus quam
diademate coronatus. Ac libentius
recipiebat uulnera quam alii munera.
Vel ista tria dicuntur fuisse in eo con
tra que fiunt in primo parente. In ipso
enim fuit contra deum erectio et econtra in paulo
ad terram prostratio. In ipso oculorum
apertio. et econtra in paulo oculorum obce
catio. In ipso manducatio cibi
ueti[ti]. econtra in paulo abstinentia
cibi liciti. Incipit vita sancte paule

Paula fuit nobilissima matro
na romanorum cuius uitam beatus
ieronimus composuit in hiis uerbis. Si cuncta
mei corporis membra uerterentur in linguas
et omnis artus humana uoce resona
rent nihil dignum sancte ac uenerabilis
paule uirtutibus dicerem. Ipsa enim erat
nobilis genere. sed multo nobilior sanc
titate. potens quondam diuitiis. sed
nunc Christi paupertate insignior. Testor
ihesum et sanctos angelos eius. ipsumque
proprie angelum qui custos fuit
et comes admirabilis femine. me nil
in gratiam. nil dicere more laudantium

sed quod dicitur sub testimonio
dicere minus eius esse meritis. Vult lec
tor breuiter eius scire uirtutes. Omnes
suos pauperes pauperior ipsa dimi
sit. et sicut inter multas gemmas pre
ciosa gemma micat. et iubar solis
paruos igniculos stellarum obruit
et obscurat. ita cunctorum uirtutes et po
tentiam sua humilitate superauit.
Eratque minima inter omnes ut omnibus
maior esset. Et quanto plus se dei
ciebat tanto magis a Christo eleuabatur.
Latebat et non latebat. fugiendo
gloriam. gloriam merebatur que uirtutes
quasi umbra sequitur. et appetitores suos
deserens. appetit contemptores. Hec
cum v. liberos edidisset. Blesillam
super cuius morte eam rome consolatus
sum. Paulinamque sanctum et admira
bilem uirum et propositi rerum suarum
Pammachium reliquid heredem atque
super eius obitum paruum libellum edidi
mus. Eustochium que nunc in sanctis
locis uirginitatis et ecclesie monile
preciosum est. Rufinamque in maturo
funere pii matris animum consternauit
et thoxocium post quem parere desiit ut
intelligeres eam non diu seruire uo
luisse officio coniugali sed mariti
desiderio qui mares liberos ole obtabat.
disse. Postquam uir mortuus est
ita eum planxit ut prope ipsa moreretur
ita se conuertit ad dei seruitutem ut
mortem eius uideretur optasse. Quid

ꝯ̊ refecim̄ ample ⁊ nobilꝭ
dom̄ ⁊ condā opulentissīe.
oēs pene diuitias ī paupes
erogatas. Hꝫ paulini epī an
tiochenī ⁊ epyphanī qui romā
uenerant accensa uirtutibꝫ
ꝑ monita patriam deserere co
gitabat. Quid ultra diffe
ro descendit ad portū frēe co
gnatis affinibꝫ ⁊ qꝺ hiis
maiꝰ ē libis ꝓsequentibus.
Jam carbasa tendebant̃ ⁊ remoꝝ
ductu nauis in altū ꝓtra
hebat̃. pāuus toxotiꝰ supplicꝰ
manꝰ tendebat in litore. Ru
fina iam nubilꝭ ut suas ex
pectaret nuptias tantū fle
tibꝫ obsecrabat. ⁊ tū siccosꝰ oc
culos tendebat ad celū. Jnpi
etatē in filiosꝰ pietate in deo
ſpans. nesciebat se matrē ut
x̄ se ꝓbaret ancillā. Torqbant̃
uiscera ⁊ qͥ a suis mēbris di
straherent̃. cū dolore pugnabat
hꝫ ꝯ̄ iura nꝰ plena fidē pati
ebat̃ Vno gaudēs aīo appe
tebat ⁊ amorē filioꝝ maiore
ī dnī amore ꝯtēpnēs ī sola
Eustochio q̄ ⁊ ꝓpositi ⁊ nauiga
tōis eiꝰ comes erāt acqͥescebat
Sulcabat intītim nauis ma
re ⁊ cūctis q̄ cū ea uehebant̃
litora respicientibꝰ alia uisos
tenebat oclos ne uidēt q̄ sin

tormento uidē nō poterat. Cū
ad loca tre scē uenisset ⁊ ꝓcon
sul palestine qui familiā
eiꝰ optime nouerat. ꝑmissis
appāritoribꝫ iussisset parari ꝑtori
um. elegit humilem cellulā
⁊ cūcta loca tanto ārdore ac
studio circuibat. ut nisi ad reli
qua festinaret a primis nō
posset abduci. ꝓstrataq̄ an
crucē q̄ pendentē dnm̄ cer
nēt adorabat. Jngressaq̄ se
pulcrū resurrectīs osculabat̃.
lapidē q̄ ab hostio monumē
ti amouerat angelꝰ. ⁊ ipm̄
corꝰ locū in q̄ dns̄ iacuerat
q̄ siciens desideratas aquas
fidi ore lambebat. Quid ibi
lacrimaꝝ tm̄ gemitū q̄d dolorꝰ
effuderit. Testis ē cuncta
ierosolima testis ē dns̄ q̄ roga
bat. Deinde ꝓfecta bethleē
atq̄ in specū saluatōis ingre
diēs uidit sacrā uirginis diuer
sorium ⁊ me audiente iurabat
cernē se fidi oclis infantē
pānis inuolutū. uagientem
ī ꝓsepe dnm̄ magos adorantes
stellā fulgentē de sup̄ matrē
uirginē nutritiū sedulū. pa
stores nocte uenientes. ut ui
derēt uerbū q̄ factū erat. ē tc̄
euāgliste iohis principiū
dedicarent. Jn principio erat

ūbū · ⁊ ūbū caro fcm̄ ē · par
uulos īnt̄fcōs herodem seui
entē · Joseph ⁊ mariam fugi
entes in egyptū · mixtisq̄
gaudio lacrimis loquebat̄ ·
Salue bethleē domꝰ panis
in qua natus ē panis q̄ de
celo descendit · Salue eufra
ta regio ubirrima cuiꝰ fertili
tas dꝰ ē · de loquit̄ ꝯfident̄ ·
Jntroibimꝰ in tab · eiꝰ adō · ī lo ·
ū · ste · pe · eiꝰ · Et ego misera at
q̄ pctrix digna sum iudicata
deosculari p̄sepe in q̄ dꝰ par
uulus uagiuit · orare in spe
lunca in qua ūgo puerpa dn̄m
fudit infantē · h̄ req̄es mea
q̄ dn̄i mei patria ē · hic h̄itabo ·
qm̄ saluator elegit eā · Tanta
se hūilitate deiec̄ · ut q̄ eam
uidisset ⁊ p celebritate nōis
uidē gestisset · ipsam eē n̄ cre
dēt · s; ancillar̄ ultimā ⁊ cū
freq̄ntib; choris ūginū cin
get̄ · ueste ac uoce · hītu ⁊ ī
cessu · minima oīum erat ·
Nunq̄ p̄ uiri mortē us; ad diē
dormitōnis sue cū ullo ꝯme
dit uiro q̄uis eū scm̄ ⁊ ī ponti
ficali culmine positū sciret ·
balneas n̄ piclitans nō ad
iit · Mollia ē in grauissimā fe
bri lectuli strata nō h̄uit ·
S; sr̄ durissimā humū stra
tis ciliciolis quiescebat · si
tn̄ illa quies dicenda q̄ iugib;
pene orōnib; dies noctesq; iunge
bat · Jta leuia pcc̄a plangebat
ut illā grauissimor̄ criminū cre
dēt eē reā · Cū; a nob̄ crebrius
mōeret̄ ut parcet oclis ⁊ eos s̄ua
ret euāglice lectōis aiebat ·
Turpanda ē facies q̄m ꝯ dei p̄
cepit purpurisso ⁊ cerusa ⁊ stibio
sepe depinxi · affligendū corꝰ q̄
multis uacauit deliciis · lon
gus risus ppetuo ꝯpensand̄
ē · fletu · Mollia lintheamina
⁊ serica p̄ciosissima asperitate
cilicii ꝯmutanda · Que uiro
⁊ sclo placui · nūc xp̄o placē de
sidō · Si int̄ tales tantasq;
ūtutes castitatē in illa uoluero
p̄dicāe · sr̄fluus uidear in qua
⁊ cū sclāis eēt · oīm rome ma
tronar̄ exēm fuit que se ita gessit ·
ut nūq̄ de illa ē maledicor̄ q̄sp̄
audēt fama ꝯfingē · Fateor
errorē meū · cū in largiendo eēt
pfusior arguebā id pferēs de
aplo · Non ut aliis refrigeriū
uob̄ āt tribulatō · s; ex equalitate · ī
h tp̄e ut urā habundātia sit ad
illor̄ inopiā · ⁊ illor̄ habundan
tia sit ad urā inopiā · ꝯ puī
dend̄ eēt · ne q̄ libēt̄ facēt sp̄
facē nō posset · Multaq; huiꝰmōi
q̄ illa mira ūecūdia ⁊ s̄mōe

pauꝑcissimo dissoluebat. testem
in uocans dn̄m se ꝑ pauꝑis noīe
cuncta fecisse. ꝯ h̄ hēret uoca. ut me
dicans ip̄a monēet. ut vnū nū
me filie nō dimitteret. ꝯ ī funere
suo aliena sindone īuolueret.
Ad extremū inferebat. Ego si pe
tiero multos inueniam qui m̄
tribuant. Ille mendicans si a me n̄
acceperit q̄ ei ꝑ me licuit. ꝯ de alieno t̄
buere. si mortuus fuerit a quo eius
aīa requiretur. Nolebat in his
lapidibꝰ effundere pecuniam qui cū
terra ꝯ seclo transituri sunt. sꝫ in vi
uis lapidibꝰ qui uoluuntur sup̄ terrā
de quibꝰ in apoc̄. Jo. Ciuitas re
gis magni extruitur. Exceptis
festis diebꝰ uix oleū in cibo ac
cipiebat. ut ex h̄ vno extima
retur. Quid de vino ꝯ liquamine ꝯ pis
cibꝰ ꝯ lacte ac melle ꝯ ouis ꝯ re
liquis que gustu suauia s̄. iudi
caret. In quibꝰ sumendis quidā
se abstinentissimos putant. Et
si his uentrē ingurgitauerint
tutam pudicitiā suspicantur. No
ui susurronē q̄d ā q̄ genꝰ hoīm
ꝑniciosissimū ē q̄si beniuolum
nūtiasse. ut p̄ nimio feruore u̇
tutū quibꝫdā uideret insana ꝯ
cerebrū illi dicerent ꝯfouendū. Cui
illa re. Theatrū fc̄i sumꝰ mundo ꝯ
angelis ꝯ hoīb. Nos stulti ꝑ xp̄m
sꝫ stultū dī sapienti hoīb. Et

uitor magistrum q̄d unius tan
diceret gubernans plures uirgines
quas ex diuersis ꝓuinciis ꝯgregauerat
tam nobiles quam medioc̄s ꝯ i
fimi generis in tres turmas mon̄a
steria diuisit. ita dū taxat. ut
in opere ꝯ in cibo separate psalmis ꝯ
orōnibꝰ iungerentur. Jurgantes int̄
se sermone leuissimo federabat.
lasciuientē adolescentularū
carnē c̄bris ꝯ duplicatis fran
gebat ieiuniis males eas
stomachū dolē q̄m mentē dicēs.
mundiciam corꝑis atq; uestitū aīe
ēē inmūditiā. ꝯ q̄ int̄ sc̄li hoīes
ul' leue putat̄. ul' nl' hoc in mo
nasteriis grauissimū dicebat ēē
delictū. Cum aliis langūen
tibꝫ large p̄beret oīa ꝯ carniū quoq;
p̄beret cibum. si qn̄ ip̄a egrotasset
sibi nō indulgebat ꝯ in eo inequa
lis uideretur. q̄d in aliis clemen
tiā in se duritiā ꝯmutabat.
Referam q̄ expertus sū mense
iulio feruentissimis extibꝰ incidit
in ardorem febris. ꝯ post despatio
nē. cū dī miā respirasset ꝯ me
dici suaderent ob refectionē acr̄o
uino ēē opꝰ tenui ꝯ paruo. ne
aquam bibens in ydropē uerteret. ꝯ ego
clam beatū papā epyphaniū
rogarem ut eā moneret. immo
ꝯpelleret uinū bibere. Illa ut erat
prudens ꝯ sollertis ingenii statim

sensit insidias ⁊ subridens ieiu
nē ꝗ ille dicēt intimauit. Quid
ꝑla cū btō pontifex p̄t mltā
ortamīta exissꝫ foras. quērenti
mī quid egissꝫ Rūt. Tantū ꝑfe
cī. ut seni hōī pene ꝑsuaserit ne
bibā vinū. ¶ In luctu mitī
tis erat ⁊ suorū mortibꝰ frange
batur maxīe liberorū. Nam ⁊ in vi
ri ⁊ filiorū dormitōē sp̄ piclita
ta ē. ⁊ cū os stomachū signaret
⁊ matris dolorē crucis imp̄m̄ret. i
ꝑssione licite sinebat affcm
⁊ credulā mētē parentis uiscera
ꝯcutiebant animūq; uincēs fragi
litatē corꝑis uincebatur. ¶ Scriptu
ras scās tenebat memorit. ⁊ cū
amaret hystoriā ⁊ illud ueritatis dicēt
fundamentū magis sequebatur intelli
gentiā spūalē. ⁊ hꝫ culmīe edifi
catōēm aīe ꝓtegebat. ¶ Loquor
⁊ aliud qd forsitā emulis uideatur
incredulū. hebreā linguā qͣ ego
ab adolescentia multo labore
⁊ sudore ex ꝑte didici. ⁊ infati
gabili meditatōē nō desero. ne
ip̄e ab ea deserar. discē uoluit
⁊ ꝯsecuta ē. Ita ut ps̄ ebraice
caneret. ⁊ smonē absque
ulla latine lingͣ ꝓprietate ꝑso
naret. Quod quidē usqꝫ hodie in scā
filia eiꝰ eustochio cernimꝰ. huc
usqꝫ ꝓsperis nauigauimꝰ uentis
⁊ crispantia maris equora labēs

carina sulcauit. nc̄ in scopulis
incurrit oratio. ¶ Quis ē q̄ possit siccis
oculis paulā narrare morientē.
Incidit in grauissimā ualitudinē
immo qd optabat inuenit. ut nos
deserēt ⁊ dn̄o plenꝰ iungerētur. Quid
diu differo ⁊ dolorē meū in aliis
immorando facio longiorē. Sen
ciebat prudentissimā feminarū ad
ēē mortē ⁊ frigente alia parte corꝑis
atq; mēbrorū. solū aīe teporē in scō
⁊ sacro pectore palpitare. ⁊ nō q̄
ad suos ꝑgeret. Alienos despiceret
illos uersiculos susurrabat. domine
dilexi. de. co. domꝰ. tu. ⁊ lo. ha. g.
tue. ⁊ qͣ dilecta tua ⁊c̄. Elegi
abiectꝰ ēē ⁊c̄. Cūqꝫ ad me tacito
garet aut tacēt. cū nollꝫ respondē
inclamāti an dolēt ad grecū smo
ne rn̄. Nichil se hr̄e molestie. Sed
oīa quieta ⁊ tranqͣlla respicē. Post hꝫ
obmutuit ⁊ clausis oculis q̄ si hūana
despiceret usqꝫ ad expiratōēm aīe
eosdē repetebat uersiculos. uix ut
audirē qd dicebat. Nūc monachorū
latentiū in heremo cellula sua
tenuit. Quā uirginū cubiculorū
secreta tenuerīt. Sacrilegiū puta
bat qd nō tali feīe ultimū reddissꝫ
officiū dn̄i subtr eciam ⁊ uix spe
cū dō condiret. ¶ Venerabilis fi
lia eiꝰ uirgo eustochiū q̄ ablac
tata sit matrē suā abstrahi pen
tem nō poterat de osculari oculos

heres vultum totum corporis amplex
ari et se cum matre vellet sepeliri.
Tercius est iste nec unum quidem
minimum ab ea sibi delictum
sed magnum eius alienum et quod
ita difficilius est fratrum et sororum
intensam multitudinem quod sustentare dominum et abicere impium
est. Tale paula et cultoris
tui ultimam servitutem omnibus
uiua.

De nomine.

Julianus quasi iubilus et ana
quod est sursum. Inde Julianus
quasi Jubilans qui cum iubilo superna
petiit. Vel a iulus quod est in
cipiens et anus, quasi iam in dei servitio
fuit senex longanimitate
sed incipiens sui reputatione.

De sancto Juliano.

Julianus Ceno
manensis episcopus fuit.
hic fertur ille leprosus
fuisse dictus quem dominus a lepra sanavit
et qui christum ad convivium
invitavit. Qui post ascensionem
domini ab apostolis Cenomanensis episcopus
ordinatus est. Hic multis
virtutibus clarus .iii. mortuos
suscitavit et postmodum in pace
quievit. Iste dicitur esse ille Julianus
quem itinerantes pro inveniendo
bono hospitio invocant eo quod
in domo eius dominus fuit hospitatus.
Sed verius videtur esse alius Julianus
qui s. utrumque parentem ignoranter
occidit. Cuius ystoria infra ponetur. Fuit et alius Julianus
de alvernia genere nobilis sed fide
nobilior. Qui desiderio martirii se ultro persecutoribus
offerebat. Tandem crispus
consularis misit ministrum et eum
occidi mandavit. Quod sentiens Julianus foras sponte prosilivit
et querenti intrepidus se opponens
percussoris ictus frementis excepit.
Cuius caput levantes ad sanctum ferreolum
iuliani socium detulerunt ut
eidem mortem similem minarentur
nisi protinus ymmolaret. Quibus
cum assentire nollet eum occiderunt
et caput sancti Juliani cum corpore sancti ferreoli
in uno tumulo posuerunt. Post
multos annos sanctus mamertus vie
nensis episcopus invenit caput sancti
Juliani inter manus sancti ferreoli ita
illesum et integrum ac si eadem die
fuisset sepultum. Inter alia huius
sancti miracula solent narrari quod
quidam diaconus oves ecclesie sancti Ju
liani rapiebat et eis pastores ex
parte sancti Juliani prohibuerunt. Ille respondit
Julianus non comedit arietes.
Et ecce post modicum febre vehe
mentissima corripitur et invale
scente febre quod a martire in
cenditur confitetur. Fecitque sibi se iac
tari aquam ut refrigeretur. Sed sta
tim tantus fumus et fetor de corpore

ei exiit q cuncti adeũnt fu
gẽnt · ⁊ ipe p̃ modicũ expi
rarit · ¶ Fuit insr̃ alt̃ iuli
ãr bi iuly · hii duo f̃res ad the
odosiũ impatorẽ xp̃ianissimũ
uener̃ petentes ut templa
ydoloꝛ ubicũq inueniret
destruerẽt · ⁊ xp̃ eccãs hedifi
carẽnt · Q̃ imperator libent̃ fa
ciens scripsit · ut oĩs eis obe
dire deberent · ⁊ eos in oĩb; sb̃
p̃na capitis adiuuare ¶ Cũ
g̃ bĩ iu · ⁊ iulius · in loco q
dr̃ gaudianũ eccãs fabricarẽt
⁊ cuncti transeuntes eos ĩ ope
ob imperatoris impiũ adiuua
rent · contigit q quidã cũ car
ru transitũ inde facerẽt · Q̃ dix
unt ad inuicẽ q̃ excusatõez
p̃tendẽ potim̃ ut libi tran
seam̃ · ⁊ in ope isto nõ occupe
mũ · Dixeruntq̃ · Veste p̃ciam̃
unũ ex nob in plaustrũ supi
nũ · ⁊ eũ p̃nnis cooperiam̃ · di
cent̃ q hoĩez mortuũ h̃ ĩ ue
hiculo hẽãm̃ · ⁊ s̃ libe transi
re potim̃ · Arripientes unũ
hoĩez in plaustrũ piecũt eiq
dixerunt · Tu sile ⁊ oclos claud
⁊ q̃usq; transierim̃ qĩ mortuus ia
ce · Cũ hoĩez tanq̃ mortuũ
cohopuisset ⁊ usq; ad famulos
dĩ iu · ⁊ iuliũ uenisset dixerũt
eis · Siui dĩ filioli p̃subsistite
paꝝ · ⁊ nos in h̃ ope paꝝ l'mo
dicũ adiuuate · Q̃' r̃nderũt
Non possum̃ h̃ stare qm hoĩez
mortuũ in palaustro hẽm̃ ·
Q̃uib̃ scõs iu · dix̃ · ut quid ita
mẽtimĩ filii · Et illi nõ mẽtimũ
dñe · s; s̃ ẽ ut loq̃mũ · Et scõs iu ·
dix̃ · Scd̃m ũitatẽ dcĩ uri ita
uob ꝯtingat · Et illi boues p
ungẽtes ptransier̃ · Cũq; pro
cul ptransisset · accedẽtes ad
currũ ceperunt collegã suũ · ex
noĩe uocãe dicentes · Surge ãmo
do ⁊ stimula boues ut celerius
transeam̃ · Cũ ãt ille nullatenꝰ se mo
uẽt eũ pulsãe ceperũt dicentes ·
Ut quid delitas · Surge ⁊ stimula
boues · Sz cũ ille nullatenꝰ r̃
der̃ · Accedentes eũ discoopuer̃ ·
⁊ mortuũ inuener̃ · Tantusq;
timoꝛ ipõs ⁊ ceteros inualit ·
ut nullꝰ de ceto famulis dĩ m
tiri audẽt · De eisdem.

Fuit q̃ alius iu · qui utrũq; pentẽ
nesciẽs occidit · Cũ eĩ p̃dictꝰ
iu · iuuenis ac nobilis q̃dã die
venatõi insistẽt · ⁊ q̃dam cẽ
uũ ceptũ insequẽt · Subito
ceruus ũsus eũ se ũtit eiq; dix̃ ·
Tu me insequẽs qui p̃rẽs ⁊
matẽs tue occisoꝛ ẽẽs · Q̃ ille
audiẽs uehemẽt extimuit ·
⁊ ne forte s̃ ꝯtigẽt q acceuo

audiēat relictis oībꝫ clam dis
cessit. ⁊ ad regionē valdꝫ remo
tā venit. ibiq̄ cuidā pncipi adhe
sit. ⁊ tam strenue vbiq̄ ⁊ i bello
⁊ in palatio se hūit qꝫ pnceps i
militē eū fecit ⁊ q̄ndā castellanā
viduā in cōiugē ei tradidit. et
castellū p dote accepit. Interea pen
tes iuliāi p amissione filii ni
mium dolentes vagabūdi vbiq̄
pgebāt. ⁊ filiū suū sollicite re
quirebāt. Tandē ad castrū cui
iu. p̄erat deuenerūt. Tūc āt iuli.
a castro casu recessat. Quos cum
uxore iuli. vidisset ⁊ q̄ nam eēnt
inquisisset. ⁊ illi oīa q̄ filio suo acci
derāt enarrasset. intellexit qꝫ viri
sui pentes eēnt. Ut pote que hec
a viro suo forte frequēter audiēat.
ipōs g̃ benigne suscepit. ⁊ p amore
viri sui lectulū suū eis dimisit.
⁊ ipsa s alibi lectulū collocauit.
Facto āt mane castellana ad ecclīā p
rexit. ⁊ ecce iu. mane veniens in
thalamū q̄si uxorē suā excitatur
intrauit. ⁊ inueniens duos pariter
dormientes. uxorē cū adultero su
spicatur. silenter extracto gladio am
bos pariter interimit. Exiens domo
mū vidit uxorē ab ecclīā redeun
tē ⁊ admirans interrogauit qui
nā eēnt illi qui in lecto suo dor
mierāt. At illa ait. pentes vri s
qui vos diutissime quesierāt. et

eos in vro thalamo collocaui.
Quod ille audiens pene exanimis
effectus amarissime flere cepit. ac
dicere. heu miser quid faciā. qꝛ
dulcissimos meos pentes occi
di. ecce impletū ē v̄bū ceruī qd
dū vitare volui miserrim adim
pleui. Iam nunc vale soror dul
cissima qꝛ de cetero nō quiescā
donec sciā qꝫ deus pniam meā ac
ceperit. Cui illa absit dulcissime
frater. ut te deseram ⁊ sine me abeas
sed que fui tecū pticeps gaudii
ero pticeps ⁊ doloris. Tunc insi
mul recedentes iuxta quoddā
magnū fluuiū ubi multi peri
clitabant quoddā hospitale magnum
statuerūt ut ibi pniam facerēt.
⁊ oēs qui vellent transire icessanter
transuexerūt. ⁊ vniuersos pau
peres reciperent. Post multum
tpris media nocte dū Iulianus
fessus quiesceret ⁊ gelu grauē eēt
audiuit vocē miserabilr lamentā
tē. ac iu. ut se transueheret voce
lugubri inuocantē. Quod ille au
diens concitus surrexit. ⁊ iā gelu
ipm deficientē inueniens in do
mū suā portauit ⁊ ignē accendēs
ipm calefacere studuit. Sed cū
calefieri nō posset. ⁊ ne ibi deficeret
timeret. ipm in lectū suū porta
uit ⁊ diligenter cooperuit. post
paululū ille qui s infirmus

⁊ q̄si leprosus.

ꝯ q̄ꝫ l ep̄s suo apparuerat splendi
de scandit ad ethereã · ꝯ hospiti
suo dixit · Juliane deus misit me
ad te mãdans ē q̄ᵈ tuã p̄ntia
acceptauit ꝯ ambo p̄ᵒ modicũ ī
dño quiescens · Post ille dispuit
ēt Juli · cũ uxore sua p̄ᵒ modicũ
plenᵉ bonis opibꝫ ꝯ elis ī dño
quieu · Fuit ꝯ aliᵘ Julianus
nō quidē scūs · sꝫ scelẽatissimus
· s · Juli · apostata · hꝫ iuli p̄mo
fuit monachus ꝯ magne re
ligionis simulator · Quedã
ã mlr · ut refert magr̄ Jo · be
leth in sũma de offō ecce · hũs
tres ollas plenas auri · aurꝫ ꝯ
ī orificiis ollarꝫ cinē ne appa
ret operuit ꝯ p̄dictas ollas Ju ·
q̄ sãctissimũ hoīe3 extimabat
corã quibꝫdã monachis fuãdas
tradidit · Quod aũt idē aurꝫ eēt
nō aliᵘ indicauit · Ju · ḡ p̄dictas
ollas accipiēs ꝯ tam copiosũ
aurꝫ idē inueniens totum ꝯ
aurꝫ furatus ē · ꝯ ollas ī pleuit
cinē · p̄ᵒ aliq̄ tp̄e cũ mlr · depōi
tũ suũ requireret · Ille ollas cũ
cinē ē reddidit · Cũ uō aurꝫ req̄
reret · ꝯ uincē eũ nō potuit · q̄ de
auro tũ nō habuerat q̄m mona
chi corã quibꝫ hꝫ ē tradiderãt n̄
ī eis n̄ cinerem uiderãt · ꝯ sꝫ aurꝫ
obtinuit · cũ q̄ romã fugit ·
Et p̄ ꝯ aurꝫ sequẽti tp̄e rome ob
tinuit ꝯsulatũ deīn ad impīꝫ
ũ sublimatus ē · Qui cũ instruc
tus eēt a pueritia in arte magi
ca ꝯ multũ ē placeret · magistros
inde plures secũ habebat · Dicit
aũt q̄ dam cũ puer ad huc eēt
ꝯ recedente magistro suo sol
remãsisset · ꝯ ad inuocatiões de
monũ incepit legē · aũ eum
maxia demonũ multitudo in
star ethiopũ nigrorꝫ ꝯuenit
Quc Juli · hꝫ uidēs ꝯ metuēs
signũ crucis ptinᵘ fecit · ꝯ oīs
illa demonũ multitudo euanu
it · Qui cũ magistro reuertenti q̄d
ē accideret retulisset · dixit ei ma
gister suus · hꝫ signũ maxie de
mones timent · Sublimatus ḡ
imperiũ hꝫ rei rememorãs cũ p
arte magicã opari uellꝫ · apostā
tauit ꝯ signũ crucis ubiq̄ destru
xit · ac xp̄ianos in q̄ᵐ potuit · p
secutus ē · putans q̄ aliᵘ ē demo
nes minime obedirent · Descen
dens Ju · in p̄sidã sic legi patrũ
misit demonē in occidentē · ut ē
inde deportaret r̄nsũ · Cũ ã de
mō ad q̄dã locũ uenisset p · x · dies
idē immobilis stetit · q̄ quidã
monachus idē nocte ac die orabat ·
ꝯ ei sn̄ effectũ regressus dixit · Ju · Qr
tãm tardidisti · Qui r̄ndit · Sub
stitit p · x · dies publicũ mona
chũ si forte ab orõne cessaret

ꝯtrāsire possem. Cū non
cessaret ꝓhibitus sic tnsi
re ꝯ redij nł agēs. Tūc indig
tus Ju. dix. qꝛ cū illuc uenī
ret uindictā de illo monacho
faceret. Iu g de ꝑsis uictoriā
ꝗ d mōes ꝓmitterent. sophy
sta suus dix cuidā xano. Qd
putas nō fac faber fili. Et
ille, sepulcꝝ parat iuliāo. Cū
g cesariam capadocie d uenisset
sc̄s basili eid occurrit et . iiij.
panes ordaceos ꝓ mūe ei mi
sit. At Ju. indignat eos re
cipe ꝯtempsit ꝯ ꝓ panib ei
fenū misit dicēs. pabulum
irraconabiliū aliū nob obtu
listi. recipe qꝛ misisti. Rñt
basili. Nos quid qꝛ ꝯmedimꝰ
t misisti. Tu uō dedisti nob
vn̄ bestias tuas nutris. Ad h
Ju. irat̄ Rñt. Cū ꝑsas sube
gero hāc ciuit desertā ꝯara
bo. ut sancta mag qꝫ ꝯcedi
fera uocet. Sequēti nocte ui
dit. Ba. i ecclā sc̄e marie in vi
su. multitudinē anglor ꝯ i
medio eoꝝ quādā feminā in
throno stantē ꝯ adstantibꝫ
dicentē. Vocate in cito mauriū
Qd Ju. apostatā occidat. Qui
me ꝯ filiū meū sr̄be blasphat
Stat ā mauriius miles quidā
qui ab ipo Ju. ꝓp fid x̄ fuerat

int fc̄os. ꝯ in eād eccā erat sepl
tus. Statimqꝫ sc̄s mauriius
cū armis suis qui i fualut
affuit ꝯ iussus ab ea in ꝓlium
ꝓparauit. Expgefcs sc̄s. Ju.
basi. ad locū u sc̄s mer. cū
armis suis quiescebat uenī.
ꝯ monumentū suū apiēs n cor
idē reꝑit. n arma inuenit. Et
custodē quē arma asportauat
inquisiui. Que uō cū iuramēto
affirmat eād uespe idē fuis
se v ꝑtius fualuerit. Inde
g basi. recedēs ꝯ mane illuc re
diēs inuenit idē arma. corꝑ ei
lanceā sanguine cruentatā.
ꝯ ecce quidā de exercitu rediēs dix.
Cū Ju. imperator in exercitu mo
raret. ecce quidā miles ignotus
cū armis suis ꝯ lancea ueniens
urgēs calcarib; equū audacia
nimia Ju. inpetiit. ꝯ lanceā for
tit uibrans ipm ualid ꝑ me
diū ꝑforauit. ꝯ subito ab scedēs
nusqꝫ ꝯparuit. Ipe uō Ju. dū
ad huc spiraret sanguine suo i
plenā manū ꝯ iacta ꝑ aerē di
cēs. Vicisti galilee uicisti. Sicqꝫ
i hijs uocib; miserabili expi
rauit. Ab oīb; aut suis i sepltꝰ
relinqt. ꝯ a ꝑsis excoriat ꝯ d
corio suo regi ꝑsaꝝ subsellatoriū
efficit. Dicto de festis uiratib
q occurrit inter tp̄e qꝛ xp̄i ꝯtinē

sub tpr̃ reconsiliatõis. xp̃m sb
tpr̃ peregrinatõis q̄ tp̄e repsen
tat eccã a nat. usq; ad lxx.am Sc̃e
inde de festiuitatib; q̄ ueniũt
s. deuiatõis q̄ incipit ab adã et
durat usq; ad moysẽ qd̃ tp̄e
repsentat eccã a lxx.a usq; ad pasca.
Septuagesima. De septu
Signat tp̄e deuiatõ agesima.
nis. Sexa.ma tp̄e uidua
tõis. Lx. tp̄e remissionis
xl.a tp̄e pñie sp̄ual. Incho
at aũt. lxx.a. ad mensã q̃ cantat
Circũdeder. q̄ t̃minat in sabbo
p. pasca. Instituta ẽ aũt
lxx.a. pp̄ tres causas sic inuenit ĩ
sũma de offo magri Jo. bel
e. pp̄ redẽptõnẽ quã sci pa
tres statuer. pp̄ ueneratõez die
ascẽtõis in q̃ nr̃a na celos ascẽ
dit. q̄ sr̃ choros angelor subli
mata ẽ. sp̄ ipa. d. dies sollẽp
nis q̄ celebris h̃eret q̄ in ea
ieiuniũ nõ obs̃uaret. q̄ in pri
mitiua eccã eq̃ sollẽpnis erat
sicut p̃ma feria. vñ q̄ tũc sollẽpnis
pcessio fiebat ad repsentãd
pcessionẽ discipłor ul' ip̃orũ
angelor. Vñ ĩ uulgare puẽbiũ
illud ẽ ut dies dñica dicat co
gnata dies iouis. q̄ antiquit
fuit eq̃ sollẽpnis. q̄ q̄ festa
scõr̃ suenerũt. q̄ celebrare
tot festa erat q̃ honerosũ. ido

sollẽpnitas illa cessau. In re
demptõez g̃ illor̃ dier̃ sacri
p̃res vnã septi.nã xl.e. in ab
stinẽtia addider q̄ lxx.a uocaue
rũt. Alia ẽ pp̄ significatõ
nẽ. quã p h' tp̄e significat deui
atõ exiliũ q̄ t̃bulatõ h'uãi gñis
ab adã usq; ad finẽ mũdi. Qd quidẽ
exiliũ sub reuolutõe. vii. dier
pagit. q̄ sb. vii. milib' ãnor in
cludit. p lxx.a ẽ dies. lxx.a. cente
nas ãnor intelligim'. Ab in
itio ẽ mũdi usq; ad ascẽtõnẽ
sex milia ãnor q̄putam'.
Ex tũc uõ q̃cq̄d tp̄is sẽ usq; ad
finẽ mũdi. sub vii. miliario
q̄p̄hendim'. Cui t̃minũ sol'
ds nou. Nos g̃ x̃ in vi.a mũ
di etate ab h' exilio in spe et
ne retribuõis. redditã ĩ nocẽ
tie stola pbapt eripuit. Sz
q̄sumato tp̄r nr̃i exilii utraq
stola nos p fcẽ decorabit. hic
ẽ qd̃ in h' tp̄r deuiatõis q̄ exi
lii cantica leticie deponim'
Sz tñ in sabbo pasce vñ all'a
cantam' tanq̃ in spe et̃ne
patrie gratulantes q̄ stolã ĩno
centie in vi.a mũdi etate p x̃m
recupantes. Sui ẽ tractus
subicit p q̄ significat labor
q̄ ad huc ĩ impletõẽ mãdator
di h're debem'. In sabbo ã pt
pasca in q̃ ut dcm̃ ẽ t̃minat

septuagesima duo alleluia cantamus quia completo hoc mundi tempore duplicem stolam gloriae consequimur. Alia ratio est propter repraesentationem, quoniam septuagesima repraesentat septuaginta annos quibus filii Israel sub captivitate babylonica fuerunt. Et quemadmodum illi deposuerunt organa sua dicentes: Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena, sic et nos cantica laudis deponimus. Postea vero data illis licentia redeundi circa sexagesimum annum coeperunt laetari, et nos quoque in sabbato sancto paschae tanquam in sexagesimo anno alleluia cantamus eorum repraesentando laetitiam, sed tamen illi in apparatu redeundi et in colligendo sarcinulas multum laboraverunt, et nos post alleluia statim tractum subiungimus qui laborem significat. Sabbato autem quo septuagesima terminatur duo alleluia cantamus, eorum plenam laetitiam propter quod pervenerunt in patriam significantes. Hoc etiam tempus captivitatis et exilii filiorum Israel repraesentat tempus nostrae peregrinationis, quia sicut illi sexagesimo anno sunt liberati, sic et nos in sexta mundi aetate. Et sicut illi in colligendo sarcinulas laboraverunt, sic et nos etiam liberati in completione mandatorum laboramus. Sed cum ad patriam pervenerimus, omnis labor cessabit et gloria perfecta erit, et duplex alleluia in corpore et anima cantabimus. In hoc ergo exilio ecclesia multis tribulationibus pressa et fere in hiatum desperationis proiecta et ab alto trahens suspiria clamat in officio et dicit: Circumdederunt me gemitus mortis etc. Et ostendit ecclesia multiplicem suam tribulationem quam habet et propter miseriam contractam et duplicem poenam inflictam et propter culpam quam ad alios commisit. Sed tamen ne desperet, proponit ei in evangelio et in epistola triplex salubre remedium et triplex praemium. Remedium est ut si ab his vult liberari in vinea animae suae laboret abscindendo vitia et peccata, postea in stadio praesentis vitae curat per pia opera, deinde viriliter in agone pugnet contra omnia tentamenta diaboli. Et si hoc fecerit, triplex praemium habebit, quia laboranti dabitur denarius, currenti bravium, pugnanti corona.

Sexagesima i. De lx.

Sexagesima incipit in dominica in qua cantatur Exsurge domine et terminatur in quarta feria post pascha. Instituta est autem propter redemptionem et propter significationem, propter redemptionem quoniam Melchiades papa et Silvester statuerunt ut bis in omni sabbato comederent ne propter abstinentiam quam sustinuerant in sexta feria, in qua omni tempore ieiunandum est, natura debilitaretur. In redemptione ergo sabbatorum illius temporis unam septimanam quadragesimae addiderunt et sexagesimam vocaverunt. Alia ratio est propter significationem, quia sexagesima significat tempus viduitatis ecclesiae et moerorem illius pro absentia sponsi, quoniam fructus sexagesimus debetur viduis. In consolationem autem illius pro absentia sponsi qui ad caelum raptus est dantur ecclesiae

que alia est opus sex millium completa et decalogi impletio. Vel sexagesima sonat sexies decem, ut per sex intelligantur sex opera misericordie, per decem intelligatur decalogus. Et protenditur sexagesima usque ad quartam feriam post pascha in qua cantatur: Venite benedicti patris mei, quia illi qui in operibus misericordie se exercent audient: Venite benedicti, ut ipse Christus testatur, et tunc sponse janua aperietur et amplexu sponsi fruetur. Unde in epistola admonemur ut instar Pauli tribulationem de absentia sponsi patienter toleremus. In evangelio ut seminatores bonorum operum semper insistamus. In officio quod desperans clamaverat: Circumdederunt me etc. Nunc quodammodo ad se rediens petit in tribulationibus adjuvari et ab ipsis eripi dicens: Exsurge domine etc. Et ponit ibi triplex exsurge. Quidam enim sunt in ecclesia qui adversis premuntur sed non dejiciuntur. Quidam vero qui premuntur et dejiciuntur. Quidam qui nec premuntur nec dejiciuntur, tamen quia ad adversa non tolluntur periculum est ne prospera ipsos frangant.

Clamat igitur ecclesia ut exsurgat quantum ad primos ipsos confortando, cum dormire videatur ipsos non eripiendo. Clamat ut exsurgat quantum ad secundos ipsos convertendo, a quibus videtur faciem avertisse ipsos quodammodo repellendo. Clamat ut exsurgat quantum ad tertios ipsos in prosperis adjuvando et liberando.

De quinquagesima.

Quinquagesima durat a dominica in qua cantatur: Esto mihi in deum protectorem, et terminatur in ipso die pasche. Instituta est autem propter suppletionem et propter significationem. Propter suppletionem, quoniam cum debeamus quadraginta diebus jejunare ad similitudinem Christi, et non sint nisi triginta sex dies jejunabiles, quia in dominicis non jejunatur, tum propter letitiam et reverentiam resurrectionis, tum exemplo Christi qui ipsa die resurrectionis bis comedit, scilicet quando intravit ad discipulos januis clausis et illi obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis, et iterum cum discipulis euntibus in castellum Emmaus. Ideo pro suppletione decime additi sunt quatuor dies. Et iterum clerici videntes quod sicut precedebant populum ordine, ita precedere deberent sanctitate, propter duos ante dies illos quatuor abstinere et jejunare inceperunt et sic una septimana addita est que quinquagesima nominatur. itm

Alia ratio est propter significationem, quoniam quinquagesima significat tempus remissionis, id est penitentie, in qua omnia remittuntur. Quinquagesimus enim erat annus jubileus et erat annus remissionis, quia tunc debita dimittebantur, servi liberabantur et omnes ad suas possessiones redibant, per quod significabatur quod per penitentiam dimittuntur debita peccatorum et liberamur a servitute demonum et redimus ad possessiones

celestiũ mãsionũ. Tria ũ sunt
ꝫ nãria que ponunt᷑ ubi templa
cõmeus ad hoc ꝙ opa penĩe sit
pfcta. s. Caritas que ponit᷑ ĩ
epla. memoria dñice passiõis
Et fides que in tlli᷑. pilluiato
nẽ ceci ꝯ h̄ ponunt᷑ in eu.
Flam fides ipa opa fac̃ accepta
bilia ꝙ sine fide impoſsibile ē placẽ
deo. Memoria passionis
facilia. unde ẽ. Si passio xp̄i ad
memoriã reducat᷑. nl̃ ẽ ꝙ nõ
equo aĩo tollerẽt᷑. Caritas fa
cit ẽẽ cõtinua. ꝙ sic dic̃. Gg.
amor dei nõ pt̃ ẽẽ ociosꝰ. opat᷑
ẽ magna si ẽ. si ã opari ne
glig̃ amor nõ ẽ. Et sic ipi
ceci q̃ desparo clamauerãt
Circũdedert me ꝯc̃. ꝯ postmod'
ad se rediẽs ad iuuãdi peteb
at. Ita h̄ iam cõcepta fiducia
cõspe uẽie. p̃ penĩa oratꝯ dic̃.
Esto m̄i in dm̄ ꝑ ꝯc̃. ubi .iiii.
.s. ptectiõe firmamtũ. refugi
ũ. cõducatũ. Hõs ẽi filii siũ
aut sũt in gr̃a aut sũt in culpa:
aut in aũsis. aut in pspis. Illi
qui sũt in gr̃a petit firmamẽ
tũ. ut .s. in ipa gr̃a cõfirmẽt᷑.
Illis qui sũt in culpa petit ut
deꝰ sit eoꝝ refugiũ. Illi q̃
sũt in aũsis petit ptectiõẽ ut
in tpis tribulatõibꝫ ptegant᷑.
Illis qui sũt in pspis petit du

catũ ut. s. in pspis a deo in uocẽt᷑
ducant᷑. Cõtinuat᷑ ã. la. ut dicit᷑
ẽ in die pasce. ꝙ penĩa ad no
uitatẽ uite fac̃ resurgẽ. In h̄
cõ tpe ps. miserẽ mei deꝰ. qui ẽ
ps penĩe cõ in remissionis ꝑli
mũ frequẽtat᷑. De quadrage
Quadragesima in sima.
capꝰ adm̃ica q̃ cantat. In
uocauit me ꝯc̃. ut eccã q̃ tot
ꝑssa tribulatõibꝫ cantauerãt
Circũdedert me. Et p̃tmod
respirauit in uocando adiu
toriũ dicẽs. Exurge d'. cõesto
m̄i in dm̄ ptectorẽ ꝯc̃. Tũc o
stendit se exauditã dicẽs. In
uocauit me ꝯc̃. Notandũ ã
qꝰ .xl. cõtinꝫ .xl. ii. di. cõputatꝰ
diebꝫ dñicis. Ex q̃bꝫ dũ sex
dies dñicales subtrahunt᷑ re
manẽt. xxxvi. in abstinẽtia
q̃ sũt decima totiꝰ ãni. Ann'
ẽi h̄t. ccc. lxv. dies quaꝝ.
xxxvi. sũt decima. Sꝫ .iiii. di.
pcedẽtes addunt᷑ ut sac̃ nũs
.xl. di. impleat᷑ quẽ saluator suo
ieiunio cõsecrauit. Q. r̃ aũt
in h̄ nũo quadragenario ieiunĩ
um obsuam'. cuꝯ rõ assignãt᷑.
Prima ẽ aug'. qui matheꝰ .xl.
gñatões posuit. ad h̄ ẽ dñs
suo .xl.mo nũo ad nos descen
dit ut nos ad eũ nro quadrag̃
ascendam'. Aliã assignat

ideẽ dicẽs. Ad hͦ ut leuaniˀ quq
genariũ .xlᵗᵒ. adiciendˀ ẽ dena
rius qꝛ ad hͦ ut ueniamˀ ad lea
tã requiẽ oꝫ nos toto ꝑlentiˀ
uite tpr̃ laborãẽ. vñ ꝯ dñs .xl.
dies cũ discipliˀ mãsit ꝯ pꝰ .x.
di. spm̃ scm̃ ꝑaclitũ misit.

Terciam asignat magr̃ pp̃o
tinˀ in sũma de offõ dicens.
Ꝗ uindˀ in .iiij. ptes. Anñ in
.iiij. tp̃a diuidit. ꝯ homo ex
.iiij. elis. ꝯ .iiij. ꝯpletõnes ꝯ
stituit. ꝯ nouã legẽ que ĩ .iiij.
euãnglia ꝯsistit. ꝯ uetẽm q ĩ
.x. mãdata tñsgssi sumus
Oportꝫ g̃ ut denãiˀ ꝑ q̃tnãiũ
multiplicẽ. ꝯ s̃ .xl. faciãmˀ .i.
mãdata noue ꝯ uetis legis.
toto tp̃r uite hͦ impleamˀ. Co
sistit quidˀ corˀ nrm̃ sic dicimˀ
ex .iiij. elis. q ꝯ qĩ .iiij. sedes
ĩ nb hñt. Ignis igi̾s ĩ ocliˀ.
Aer in lingꝰ ꝯ aurib;. Aqua ĩ
gẽitalib;. Terra in manib;
ꝯ aliis mẽbris dnãnt. In ocliˀ
g̃ curiositas. In lingꝰ ꝯ aurib;
scurilitas. In gẽitalib; volup
tas. In mãib; ꝯ aliis mẽbris
ẽ crudelitas. hͦ .iiij. ꝯfitẽ pu
plicanˀ qui alonge stat. Con
fitẽ luxuriam q̃ fetida ẽ. q. d. ñ
audeo appinq̃re te dñe ne ĩ nãi
b; tuis fetea. Qꝛ nõ audet
oclos ad celũ leuãẽ ꝯfitet̃

curiositatẽ. Qꝛ manu ꝑcutit
pectus ꝯfitet̃ crudelitatẽ. Qꝛ
dic̃ ꝓpiti esto m̃ peccori scurri
litatẽ. Nam scurre ꝯsueuerũt
uocari peccores uelˀ pͦ lecatoreˀ
hͦ ꝓprĩ. Qr̃ ã nõ obs
uamˀ m̃ieiunĩũ eo tp̃r q̃
x̃ ieiunauit. qui stati pᵗ
bapt̃ pͦ inchoauit. si cũ pasca
pͦ pͦ ꝯtinuamˀ q̃dr̃ug̃ rõ ass
ignat̃ in sũma de offõ mag.
Jo. bel. Pͤma ẽ ut si uolu
mˀ cũ x̃ reuiũgẽ. qꝛ ꝑ nob ip̃e
passus ẽ ꝯ cũ eo ꝯpati debemˀ.
Secũ ẽ. ut ꝑhͦ filˀ isrlˀ ymi
temˀ qui pͦ eo tp̃r exierñ de e
gipto. Tcia eo tp̃r exierñ de ba
bilonia qꝛ modˀ ꝑluñ qm̃ tam
isti q̃ illi stati qñ egssi s̃ cele
brauũt pasca. s̃ ꝯ nos ymi
tantes eos qꝛ hͦ tp̃r ieiunãꝫ.
ut dˀ egypto ꝯ babil. i. hͦ mũdo
ĩ tra etne h̃editatiˀ ingrẽdi
meamˀ. Quta ẽ qm̃ fluor libi
dinis ĩ tp̃r ĩs mag̃ sol; noˀ
accendẽ. ut g̃ restineamˀ eiꝰ
ꝯtũ. In hͦ tp̃r maxĩe ieiuna
mˀ. Qrta ẽ qꝛ stati pᵗ ie
iuniũ debẽ corˀ x̃ accipe. Sic
g̃ filij isrlˀ puusq̃ occideñt ag.
se affligebãt ꝯ comedebãt ag
stes lactucasˀ ꝯ amãs. Ita noˀ
debẽ ꝑ pũnam pͦ affligi ut dig
ualeãˀ ꝯmedẽ agnũ uite.

De ieiunio quatuor temporum

Ieiunia iiii^or temporum a calixto papa instituta sunt. fiunt autem hec ieiunia quater in anno secundum .iiii. tempora ipsius anni. et hoc est multiplex ratio. Prima est quia ver est calidum et humidum. Estas calida et sicca. autumpnus frigidus et siccus. yemps frigida et humida. Ieiunamus ergo in vere ut nocivum humorem .i. luxuriam in nobis temperemus. In estate ut nocivum calorem .i. avaritiam in nobis castigemus. In autumpno ut castigemus ariditatem superbie. In yeme ut castigemus frigus infidelitatis et malitie. Secunda ratio est quare scilicet quater in anno ieiunamus. quoniam prima hec ieiunia fiunt in martio scilicet in prima septimana xl^e. ut in nobis marcescant vitia. Non enim omnino possunt extingui. vel potius ut in nobis virtutum germina oriantur. In estate fiunt secunda scilicet in septimana pentecostes quia tunc venit spiritus sanctus. et nos debemus esse ferventes in spiritu sancto. In septembri fiunt ante festum sancti michaelis tertia ieiunia quando fructus terre colliguntur. et nos debemus deo reddere fructus bonorum operum. In decembri fiunt quarta quando terre herbe moriuntur et nos debemus mortificari mundo. Tertia ratio est ut imitemur iudeos. Iudei quidem quater in anno ieiunabant. ante pascha. ante pentecosten. ante scenopegiam .i. fixionem tabernaculi in septembri. et ante encheniam .i. dedicationem. Quarta ratio est quia homo constat ex .iiii. elementis quantum ad corpus. et tribus potentiis scilicet rationali. concupiscibili. et irascibili quantum ad animam. ut ergo hec moderentur in nobis quater in anno per tres dies ieiunamus ut quaternarius referatur ad corpus. ternarius ad animam. Et hee rationes sunt magistri Io. beleth. Quinta ratio est quia ut dicit Io. damascenus In vere augmentatur sanguis. In estate colera. In autumpno melancolia. In yeme flegma. Ieiunamus ergo in vere ut in nobis debilitetur sanguis concupiscentie et inepte letitie. Sanguineus enim est libidinosus et letus. In estate ut debilitetur colera iracundie et fallatie. Colericus enim naturaliter est iracundus et versutus. In autumpno ut debilitetur melancolia cupiditatis et tristitie. Melancolicus autem naturaliter est cupidus et tristis. In yeme ut debilitetur flegma hebetudinis et pigritie. Nam flegmaticus naturaliter est hebes et piger. Sexta ratio est quia ver comparatur aeri. Estas igni. Autumpnus terre. yemps aque. Ieiunamus ergo in vere ut in nobis edometur aer elationis et superbie. In estate ut edometur ignis cupiditatis et avaritie. In autumpno ut edometur terra spiritualis frigiditatis

ꝯ tenebrose ignorantie. ¶ In
hyeme ut edomet aq̄ leuitatis
ꝯ inconstantie. ¶ Vii. rō ē q̄m uē
respectū ad pueritiā. Estas ad ado
lescentiam. Autūpnū ad matuū
tatē siū iuuilem etatē. hyems ad
senectutē. ¶ Jeiunamꝰ ḡ in uē ut
simꝰ pueri ꝑ innocētiā. ¶ In esta
te ut efficiamꝰ iuuenes ꝑ ꝯstā
tiam. ¶ In autūpꝰ ut efficia
mꝰ matuū ꝑ modestiā. ¶ In hye
me ut efficiamꝰ senes ꝑ prudē
tiā ꝯ honestā uitā. ul' potiꝰ ut
satisfaciamꝰ quicqd ꝑ illas. iiii.
etates offendimꝰ. ¶ viii. rō
ē magr̄i Gui. altisiod. Ideo enī
i. iiii. ānni tꝑib' ieiunamꝰ. ut
q̄ in ill'. iiii. tꝑib' āni deliqmꝰ.
emendemꝰ. Et fiūt ꝑ tres dies ut
satisfaciamꝰ in die q' delinqmꝰ.
i mēse. Et fiūt i feria iiii. q' tūc
dn̄s a iuda. tradit' fuit. In vi. q'
in ea crucifix' fuit. sabbo q' i se
pulcro iacuit. ꝯ q' tristes erant
apli de nece sui dn̄i. De noīe.

Ignati q̄i ignē pati. i. patiēs
ignē diui amoris. De scō
Ignatius fuit Ignatio.
discipls bi iohis ꝯ epc̄ ōz.
antiochenꝰ. h' eplam ad btām
uginē direxisse legi m h' uba.
¶ Xpifere marie suus ignati. me
neophytū iohis. sc̄m tui discipli
ꝯfortare ꝯ ꝯsolari debuerās. De

ihu ē tuo ꝑcepi mira dictu. ꝯ
stupefcꝰ sū exauditu. A te aūt q̄
sp fuisti ei familis ꝯ iūcta ꝯ se
cretor ei ꝯscia desidō ex aīo fi
erior exauditis. ualeas ꝯ neo
phyti qui mecū s̄ ex te ꝯ ꝑ te.
ꝯ in te. ꝯfortent'. ¶ Beata aūt
ugo di genitr' maria m h' uba
rn̄dit. ¶ Ignatio dilecto cō
dilecto discipls humilis ācilla
x̄. ita de ihu que a iohe audi
sti ꝯ didicisti ūa s̄. illa credas. In
illis inhēreas ꝯ xp̄ianitatis uotū
firmit' teneas: ꝯ mores ꝯ vi
tam uoto ꝯformes. veniam aūt
vna cū io. ad te. ꝯ qui tecū s̄
uisere. Sta ꝯ uiilit' age i fide.
n̄ te ꝯmoueat ꝑsecutōis austi
tas. s; ualeat ꝯ exultet sp̄c i dō
salutari. ¶ Tante aūt auctorita
tis btūs igna. extitit q' ē dyo
paulu apli discipls qui fuit in
ph'ia tam sūmꝰ. ꝯ in diuina scia
tam ꝑfcūs uba bi ig. ad ꝯfirma
tōnē dcōr suor tanq̄ ꝑaucte
ad duxit. Cum ei ut ipe i lib'
de. di. no. atestā. Q' dam nomē
amoris reprehenderīt dicētes in
diuis nō ēē nomē amoris s; nomē
dilcōnis uolēs ostēdē h' noīe
amoris ꝑ oīa in diuinis eē utend
ait. scribit aūt diuꝰ ignatiꝰ
amor meꝰ crucifixus ē. ¶ Legit' i
ystoria tripita q' igna. audiuit.

anglos cantātes ātiphōas
sūp montē q̄ndā ⁊ exinū institu
it antiphōas cantādi in ecctā.
⁊ p̄s sm ant̄. intonādi. Cū
g̊ b̄s ignati⁹ diu p̄ pace ecctē
dnm̄ exorasset. nō suū si infi
mor p̄iclm metuēs traiano
impatori de uictoria redeunti
⁊ xp̄ianis oīb; mortē minanti
occurrit ⁊ libere se xp̄ianū eē as
serūt. Quē traianus ferro uinc
tum .x. militib; tradid⁹. et
romā ad dua p̄cep̄. minans
eid⁹ q̄d traderet ibidē bestiis de
uorand⁹. Cum g̊ romā duce
ret ad oēs ecctās ep̄las destina
bat ⁊ eos in fide xp̄i ⁊firmab
at. Int̄ q̄s vnā scripsit ad rōma
nam ecctām sic legit in ystoriis
ecctāsticis rogans ne suū mā
tiriū impediant. Ub̄ sic d̄r. A sy
ria usq; romā cū bestiis tm̄
māiq; depugno die ac nocte ⁊
nex⁹ ⁊ colligat⁹. x. leopardis mi
litib; dico ad custodiā dans
qui ex bñficiis nr̄is seuiores
fiunt. Sed ego eorū nequitiis ma
gis erudior. O salutares be
stias q̄ p̄pant⁹ m̄. qn̄ ueient
qn̄ emittent⁹. qn̄ eis liceb̄it
frui carnib⁹ meis. In uitabo
eas ad deuoratōm meā ⁊ de
p̄cabor ne forte ut i nō nullis
fecē timeant ⁊ tingē cor⁹ meū
Qd̄ n immo ⁊ si ⁊tabunt⁹ ego ui
faciā. ego me ingerā. Date
q̄so ueniam ego noui q̄d m̄ ex
pediat. Ignes cruces bestie disp
siones ossiū. disceptores oīu;
mēbrorū toti⁹ corp⁹ ⁊ oīa pene i
me vnū supplitia d̄mia ārte.
quesita ⁊fluēnt dū m̄ ihm
xp̄m merear adipisci. Cū g̊
romā uenisset ⁊ an̄ traianū ad
ductus fuisset. Dix̄ ei traian⁹.
Ignaci cū antiochiam rebel
lare facis ⁊ gentē meā ad xp̄iani
tatē ⁊uītis. Cui ignā. Vt̄ et
tu posses ⁊uīti ut sp̄ obtin
eres fortissimi p̄ncipatū. Cui
traian⁹. Sacrifica diis nr̄is et
sacerdotū oīū p̄nceps eris. Cui
Ig. Nec diis tuis sacrificabo. n̄
tuā dignitatē affecto. De
me quicq̄d uis facē potis. Sed
nullatenus me mutab⁹. Tra
ianus dix̄. plumbatis sca
pulas ei⁹. ⁊tundite ⁊ ungu
lis lata lamate ⁊ duris la
pidib; ei⁹ uulnia ⁊fricate. Cū
q; h oīa in eū fecisset et ip̄e i
mobilis p̄maneret dix̄ traian⁹.
Carbones uiuos afferte ⁊ ip̄s
nudis plantis sup̄ ip̄os am
bulare facite. Cui Ig. Nec
ignis ardens. n̄ aq̄ ebulliēs
potit in me ih̄u xp̄i extingē
caritatē. Cui traian⁹. Maleficia

ē hͥ qđ tanta patiēs ñ ꝯsentꝭ.
Cui ig. ños xpiani malefici ñ
sumꝰ. s; in lege nr̄a maleficꝰ
uiuē ꝓhybem̄. s; uos male
fici estis qui ydola adoratis.
Traianus dix. Dorsū eiꝰ vngu
lis laniate. ꝯ plagas eiꝰ sale ꝑ
fundite. Cui ig. Non sūt ꝯ
digne passiones hꝰ tp̄is ad fu
turā glām. Traianꝰ dix. Iam
nc̄ eū tollite uinclis ferreis.
alligate. ī cippo in ymo carcis.
custodite sn̄ cibo ꝯ potu eū eē
ꝑmittite ꝯ pꝰ tᵉduū deuorandꝰ
bestiis tradite. Tercia die igr̄
imꝑator ꝯ senatꝰ oīs; pp̄ꝰ cōue
neꝰ ut uidēnt ip̄m antiochen̄
qui cū bestiis pugnatꝰ eāt. Dix̄
ꝗ traianꝰ. Qm̄ ig. supbꝰ et cō
tumax ē. ip̄m alligate ꝯ duos
leones ad ip̄m laxate. ut nec
ullas reliqas ex eo relinqn̄t
Tūc scs̄ ig. dix. ad pp̄ꝭ qui ad
stabat. viri romāi qui hͥ ēta
mē aspiatis. nō sn̄ mercede
laboraui. ꝗ nō pp̄ prauitatē.
s; pp̄ pietatē hͥ patior. Deīn
cep dīē sic̄ legiꝰ in ystoriis eccā
sticis. Frumtū xp̄i sū; bestiar̄
dentib; molaꝰ. ut panis mdꝰ
efficiaꝰ. Hͥ audiēs imꝑator dix.
Grandis ē tollāntia xpianor̄.
Quis grecor̄ tanta tollaret ꝑ dō
suo. Dix. ig. Nō hͥ mea uirtute.

s; xp̄i adiutorio tollaui. Tūc
scs̄ ig. leones cepꝭ ꝓuocare. ut
ad se deuorandꝰ occurrēnt. Accū
rentes g̊ duo seui leones ip̄;
tm̄ m̄ pfocauūnt. tam̄ē tn̄ eiꝰ
nllaten̄ tetigunt. Traianꝰ
ā hͥ uidens cū nimia ad mi
ratiōe discessit ꝑcipiēs. ut ñ
ꝓhibēt. si qs uell; tollē cor eiꝰ.
Qua pp̄ xpiani corꝰ eiꝰ tulerꝰ. et
ip̄m honorifice sepelierꝰ. Cu;
ā traianꝰ qᵒdā lr̄as recepiss;
in quib; plinꝰ scdꝰ. xpianos
qs imꝑator occidi iussat plim̄
ꝯmndabat. Doluit de hiis q̄
ig. intulat. ꝯ pcep ut ulls xp̄ia
nus inquirēt. si qs tn̄ inci
dent puniret. Legiꝰ ā ꝙ bꝭs
ig. int tot tormītor gnā nūq̄
ab inuocatōe nōis ihu cessa
bat. Quē cū tortores reqrēnt
cū hͥ nomē toties replicaret ait.
Hoc ñ cordi meo inscptū hēo. ꝯ
idō ab eiꝰ inuocatōe cessaē nō
valeo. Pꝰ mortē g̊ eiꝰ illi q̊ audi
eānt uolentes hoc curiosius ex
piri cor eiꝰ corꝰ auellerꝰ ꝯ iᵈ fā
scindentes ꝑ mediū totū cor ī
scptū hͥ nōie ihs xp̄i lr̄is aureis
inuenerꝰ. vn̄ ex hͥ plimi crediderꝰ.

Purificatō btē De Purifi
Pugis. xlᵒ. die catiōe btē
pꝰ natē dō fcā ē. Con Mariē.
sueuit ā iᵈ festū t̄b; nōibus

appllāt. s. purificatio. ypapanti. ⁊ candelaria. ¶ Purificatio aūt dr̄ ex eo q̄d xl°. die anat̄ dn̄. btā uir go ad templū uenit ut s̄m leḡ ⁊suetudinē mūdaret̄. Cum tn̄ sb̄ illa lege nō teneret̄. preceperat āt lex. leuī. xij. ꝙ mlr̄. q̄ suscepto se mine filiū peperisset ⁊ inmūda eēt vij. di. in mūda. s. a ⁊sortio hoīum ⁊ ab ingressu templi. Et ⁊pletis vij. di. mūda quidē efficiebat̄ q̄ ad ⁊sortiū hoīū. s. ad h̄ usq; ad xxxiij. diē quo ad ingressū templi ī mū da erat. Tandē ⁊pletis xl. di. tē plū intrabat. ⁊ puer cū muneib̄ offerebat. Si uō feminā peperisset duplicabant̄ dies. ⁊ quo ad ⁊sorti um hoīū ⁊ inq̄ ad ingressū tēpli.

¶ Qr̄ aūt dn̄s precepit. ut. xl°. di. puē in templū offerāt̄. t̄plex ē ratio.

¶ Prima ut p hoc intelligat̄. ꝙ sicut puē xl°. di. in mūle templū ī duā. sic xl°. di. a ⁊ceptiōne ut sepi aīa ī corp⁹ tanq̄ in suū templū infun dit̄. ⁊ic̄ dr̄ in ph̄o. s̄c. li. ⁊ phyla. diceant ꝙ in xlvi. diebꝫ cor⁹ pficit̄.

¶ Sc̄da ut sic aīa. xl°. die coe infusa ab ipō cor⁹ maculat̄. sic xl°. di. tem plū ingrediens. p hostias ab ipā macla ampli⁹ expiet̄. ¶ .iij. ut p hoc det̄ intelligi. ꝙ illi templū celeste merent̄ ingrdi qui. x. prep ta cū fide. iiij. euangliorū uoluer̄ obsuāre. ¶ In pariente u° femiām duplicant̄ dies quo ad templi ī gressionē. sic ⁊ duplicant̄ dies. q̄ ad coe form. atōez. Nam sic̄ in xl. dieb⁹ cor⁹ masculi organizat̄. ⁊ pficit̄. ⁊ in xl° aīa infundit̄. sic cor⁹ femine in lxx. pficit̄. ⁊ ī lxxx. aīa inspirat̄ ut sepi. Qr̄ ā du plo tardius cor⁹ femine pficit̄ in utō q̄ⁿ cor⁹ uiri. ⁊ ei aīa infūdit̄. Obmissis rōnibꝫ nālibꝫ t̄plex ratio assignāt p̄t. ¶ Pria qm̄ x̄ assūptur⁹ erāt carnē in sexu uirili. ⁊ ido ut ip̄m sexū hono raret ⁊ ampliorez sīgratiā fa ceret uoluit ut ⁊cep⁹ formaret̄. ⁊ mat̄ citius mūdaret̄. ¶ Sc̄da ut qm̄ mlr̄. plus peccauit qm̄ uir. sic erūpne mlris ab ex⁹ p̄ius uiri duplicate s̄ extius in mūdo. sic ⁊ duplicari debuer̄ intius in utō. ¶ Tercia ut p hoc det̄ intelligi ꝙ mlr̄. q̄dā m̄ plus ⁊ p⁹ fatigauit deū q̄ uir. ex eo q̄d ampli⁹ deliq̄d. Nō ē q̄dā m̄ in utis p̄ius opi bꝫ fatigat̄. vn̄ ip̄e dic̄. Seruire me fecisti in iniquitatib⁹ tuis. Et laboraui sustinens.

¶ Btā āt uirgo huic legi puri ficationis nō tenebāt̄. ꝙ nō pep it suscepto semē. s; mistico spi ramine. vn̄ moyses addidit suscepto semē. cū tn̄ nāre non erāt ponē q̄ᵖ ad alias mlres q̄

oēs scīe suscepto pāuīt. Et ideo
addidit ut dicit .B. qr timuit ī
mitē deo blasphēiam irrogaē.
¶ Voluit tū ml' subde se legi .
ppt .iiii. rōnes. ¶ Prima rō
ē ut ex humilitatis daēt. vn
id .B. Ite btā ūgo nō hēs cām
ñ ē opus ē pfificatōe. et nūq
filio tuo opus erat ǭpsitōe.
Esto int mlres tanq vna illar
Nam et fili tuus ē ē in nūo p
catoz. ¶ Hec aūt humilitas nō
solū fuit ex pte mrīs. Et ē ex
pte filii qui simlr mlr' uoluit
se subde legi. Nam in nat .
puīt se ut paup hō. In cīrcisi
one ut paup et pctōr hō. Et ho
die ut paup et pctōr et fuus
hō. vt paup in eo q oblōnez
paupū eleg. vt pctōr in eo qd
ipe cū matr uoluit expiāi. vt
fuus in eo qd uoluit redimi.
Et ē pt mod uoluit baptizāi.
nō ppt culpā pūgandā. Et ppt
humilitatē mariaz ostendēdā.
Nam oīa remedia ē pctm ori
ginale instituta. xc in se uolu
it assūmē. nō qr aliqten indi
gēt. Et ut humilitatē suā maxi
mā nb ostndēt. et ut illa reme
dia p tpē suo bona fuisse mon
straēt. ¶ Quinq ēi remedia ē
tpē pctm oīgiale p pcessum
tpīs instituta ē. Quaz ita ē

q dicit hu. de scō victore. ī lege
nāe instituta ē. s. oblōnes. de
cimatōnes. p sacrificioz īmola
tōnes. p que marīe opus nīe
redēptōnis exp'mebat. Nam
mod' redimēdi exp'mebat p ob
latōnē. ¶ Ipm pciū p sacrifici
um in quo erāt sangīs effusio
¶ Ipm redēptū p decimatōnē
qr hō signficat p .x. dragmam.
¶ Primū g' remediū fuit oblō.
vñ caym obtulit deo munēa
de fructibz et abel de gregibus.
¶ Scdm fuit decimatō. vñ e
abraā melchisedech sacdoti.
decimas obtulit. Nam p in
q' decimabat qr cumlbat.
¶ Tertiū fuit sacrificioz oblatio.
ipa ēi sacrificia. sm q dic gg. e
rant ē orile pctm. Tū qr exige
bat ut ad mīn alt pentū fidl'
ēet. et aliī infideles utiq ēe potīit
Inde aduēit .iiii. remediū. s. cir
cisio que sū pentes fideles ēēnt
sū infideles nolebat. ¶ Sz qr
remediū nō potīit ouenire ī so
lis maīb. ñ ianuā padisi potat
apire. Ideo successit ei baptismū
q ē coīs oibz. et q ianuā padisi
apit. ¶ Primū g' remediū xpc
assūpsisse uir. qn dno in teplo
a parentibz ē oblatus. ¶ Scdm
remediū qdam m assūpsit.
qn .xl. di. et noctibz ieiunauit

Q'a ẻ nō h̄eāt vn̄ solueēt d'ci
mas rex. saltem dō obtulit
decimas diez. ·iiij· assūp
sit qū mr̄ eius par turturz.
aut duos pullos columbaz
p eo obtulit. ut mō sacrificiū
fieēt. ·v· qū se circūcidi p̄mi
sit. Q'ntū qū a Io. bapti
suscep. Secūa rō ē ut legez
inplēt. Non ẻ ueniat dō le
gem soluē. s; ad implē. Nā
si in h' legē soluiss;. potuisset
se iudei excusaē ⁊ diē qm̄ doc
trinam tuā nō recipim' ex eo
qd dissimilis es pr̄ib; n̄ legis
traditōes obs'uas. Trip̄l'
aūt legi hodie se xp̄s ⁊ uirgo
subiecerēt. primo legi pūi
ficatōis in significatōez uir
tutis. ut p̄s q̄ oīa bn̄ fecerim'
dicam' sūn inutiles sumus.
Scdō legi redēptōnis ad ex̄m
hūilitatis. ·iij· legi oblo
nis ad ex̄m paupertatis. ·iiij·
cato n̄ legē pūificatōis tra
ret. Quē eī ad ueiente luce ces
sat tenebra. ⁊ ad ueiente so
le recedit umbra. sic ⁊ ad ueni
ente pūificatōe ūa cessauit
pūificatō typica. Ibi ẻ ad ue
nit ūa pūificatō nr̄a. i. xp̄c
qui attendi' pūificatō. ex eo
q' nos p fidē pūificat s̄; q̄ dr̄
i actib;. fide pūificās corda eoz

·a.c.xv. Hinc ē qd de certo nec
p̄res tenēt ad solutōnē. n̄ ma
tres ad pūificatōnē. ul' tēpli
ingssionē. n̄ filij ad illā redē
ptōnē. Q'rta ut nos pūifi
candos instruēt. Q'nta ā
modis fit pūificatō ab īfirmia
s̄m iura. s̄m qs ⁊ nos pūgāri
debem'. s. iurāmto q' sigt
pcc̄i abrenūtiatōez. Aqua
q̄ sigt baptismalez ablutōez.
Igne q̄ sigt spūal' grē infu
sionē. Testib; qui d'signāt
opū multitudinē. Bello qd
sigt tēptatōnē. Primo ā
btā u'go ad templū filiū suū
obtulit ⁊ eū. v. siclis redīmit.
Notand' ē qd q̄dam p'mogē
ta redimebant' sic p'mogēita
.xi. tribuū q̄ redimebāt' sp in
tēplo. v. siclis. Quedā nō re
dimebant' sic p'mogēita leui
taz q̄ nūq̄ redimāt'. s; cū ad
ultiāz etatē p'ueiebant. sp ī
templo dn̄o s'uiebāt. ⁊ sic p'i
mogēita mūdoz aliū. q̄ itm n̄
redimebant'. s; dn̄o offerebant'.
Quedā ⁊mutabāt' u' p'mo
geitū asini. q' ⁊mutabat'
i oue. Qdam occidebant' u'
p'mogeitū canis. Cū g' fuit
d' t'bu iuda q̄ fuit vna. xi. t'
buū patz q' dz redimi. Ob
tuler' ē p eo dn̄o pcā turtur aū

duos pullos columbar. h' eni
erat oblatio pauperis. Sed agnus
oblatio diuitis. Non dix pul
los turtur. sic pullos columbar
quia pulli co. sp in ueniunt. pulli
a tur. no sp. Turtures tu sep in
ueniunt. Nec dix par co. sic par
tur. quia co. e auis libidinosa. et
ideo in sacrificio suo deus noluit
offerri. Turtur a e auis pudica.
Sed nonne bta virgo paulo ante a
magis multa pondera auri rece
perat. Vr g q' bn potat emere
vnum agnum. Sed dr quia sine dubio
ferunt. b. magi magna auri pon
dera obtuler. quia non e verisile. q
tales reges tali puero uilia mu
nera obtulisset. Sed tu bta virgo
ut aliquibus placet. id q no retinu
it. Sed statim pauperibus erogauit.
vel forte peregrinatoni in egypti
p septennium imminenti prouide re
uauit. vel forte non in magna
quantitate talia obtuler. cum h
in misticam significationem offerent.
Ponit a expositor tres oblaciones
de dno factas. Prima facta e
de ipso a parentibus. Sca p ipso de
auibus. iii. fecit ipse in cruce de
omnibus. Prima ostendit humilita
tem. quia de legis se legi subiecit.
Sca paupertatem quia pauperum obla
ne elegit. iii. caritatem. quia se p
peccatoribus tradidit. Proprietates

turturis habet huius usibus. Altera
petit turturu. cantando gemit.
veneris uir. Iungitur et caste
uiuit. solusque moratur. pullos
nocte fouet. morticinumque fugit.
Proprietates columbe huius usibus
notantur. Grana legit uoli
tat sociata cadauera uitat.
felle caret plangit. sociumque pos
cula tangit. petra dat huic ni
dum. fugit hostem in flumine nisum.
Rostro non ledit geminos pullos
bn nutrit. Vocatur hoc festum y
papanti q' ide e quia presentatio ex
eo quia xpus in templo e presentatus.
vel ypopanti ide e quia obuia
tio quia symeon et anna obuiauerunt
dno cum offerretur in templum. et dr
ab ypo quod e ire et anti quod e contra.
Et hic a accepit eum symeon in ul
nas suas. Et nota quia triplex
obumbratio sui exinanitio hec de
saluatore nostro facta e. Prima e
exinanitio ueritatis. Ille enim qui
e veritas que homines per se ipsum a
e uia. In semetipso qui e uita
duat. hodie ab aliis se duci p
misit. Cum inducerent inquid
puerum ihm etc. Sca e exi
nanitio uirtutis quoniam ille qui solus
sanctus et bonus e. tamquam in mundus e
et uilis uoluit cum matre expi
ari. iii. e exinanitio ma
iestatis quoniam ille qui e perpetuus

oīa ūbo ūtutis sue hodie in ul
nis senis se recipi e portari per
misit qui tn̄ portabat portan
tē se sim᷒ ꝯ. senex puer por
tabat. puē aūt senē regebat.
Quē ā simeon bn̄dixit ei dicēs
Nūc dimittis suū tuū in pa
ce ꝛc. Appellat eū simeon
tb᷒ noībꝫ .s. salutarē. lumē. et
gl'iam pleb' isrl'. Ratō ā h᷒
triplicis noīs pt̄ ādruplī. su
mi. Primo potest accipi in iu
stificatōnē. ut dicat salutare
remittendo culpā. qꝛ ihc inter
salutarē. ex eo qꝛ saluū fac' pp'
suū. a pctīs eor. Lumē dan
do grām. Glia plebis .s. d
ando gl'iam. Scdo pt̄ mūn
regn̄atōnē. Nam primo pu
er exorcizat' ꝛ baptizat' ꝛ sic a
pctō mūdat'. Scdo candela ac
censa ei datur. .iii. ad alta
re offert'. Tercio potest hodie
nam pcessionē. Nam pcō
candele bn̄dicunt' ꝛ exorcizan
t'. Scdo accendunt' ꝛ in mani
bꝫ fideliū dant'. .iii. ecclāꝫ
cū canticis ingrediunt'. Ite'.
potest hi festi denūciatōes tri
plicē. Nam dr̄ purificatō q̄
ad purgatōnē culpe. pp' qd dr̄ sa
lutarē. Dr̄ candelaria q̄ ad
illūiatōnē grē pp' qd dr̄ lumē.
Dr̄ ꝛ ypopanti q̄ ad collatōnē

glie. pp' qd dr̄ glia plebis isrl'. Tē
ē occursus obuiam ē in acta:
vl' pt̄ dicā qd laudat' ē in h'cam
tico. ut pax. ut salus. ut lux.
ut glia. pax ē qꝛ mediator. sa
lus qꝛ redēptor. lux qꝛ doctor.
glia qꝛ ꝓmiator. Dr̄ ꝛ ēcio
h' festū candelaria ex eo qꝛ cā
dele accense in manibꝫ portan
t'. Qr̄ ā eccīa h' ordinauit. s.
ut in hac die candele accense
portent' in māibꝫ possꝫ assignari
.iiii. rōnes. Primo pp' remo
uendā erroneā ꝯsuetudinem.
Romāi ē olī kl' febru. ad hono
rem februe mr̄is martis qui
eēt ds belli. urbē de .v'. ī .v'. an
nū cū cereis ꝛ facib' tota noc
te lustrabāt. ut filiꝰ eī eis uic
toriā de inimicis ꝯcedēt. cuiꝰ
matrē tam sollēpnit' honora
rent. ꝛ id spatiū dicebāt lustrū.
Romāi ē in februario sacrifi
cabant februo .i. plutōi ꝛ ce
tis diis infernalibꝫ ꝓ āiabꝫ
āncessor suor. ut ēs ꝓpiciarē
t' eor. 1dō eis sollēpnes hosti
as offerebant ꝛ tota nocte eor
laudibꝫ insistentes cū cereis
ꝛ accensis facibꝫ uigilabant.
Qm̄ ī difficile ē ꝯsueta relinqre
ram de gentibꝫ ad fidē ꝯusi :
difficile poterant reliqre hmōi
ꝯsuetudiēs paganor. 1dq; sgr'

propter hanc consuetudinem in melius con
mutavit, ut scilicet christiani ad honorem
matris domini omni anno in hac die totum
mundum cum accensis et benedictis ce
reis illustrarent. Secundo propter o
stendendam virginis puritatem. Aliqui
enim audientes virginem purificatam
possent credere ipsam purificatione indi
guisse. Ut ergo ostenderet quod tota
fuit purissima et splendida, ideo
ordinavit ecclesia ut luminosos cere
os baiulemus. Ac si per factum dicat
ecclesia: virgo beata purificatione non in
diges, sed tota rutilans, tota sp
lendens. Vere enim purificatione non in
digebat, quae ex suscepto semine
non conceperat et in matris utero perfectis
sime mundata et sanctificata erat.
Adeo quod fuit in matris utero et in adven
tu spiritus sancti scilicet sanctificata et mundata quod
non solum aliquod inclinativum ad
peccatum in ea penitus non remansit.
Sed etiam virtus eius sanctitatis et castita
tis usque ad alios extendebatur
et transfundebatur. Ita quod in aliis
omnes motus carnalis concupiscentiae exti
nguebat. Unde dicunt Iudaei quod cum
Maria pulcherrima fuit, a nullo tamen
unquam potuit concupisci. Et ratio est quia
virtus suae castitatis cunctos aspi
cientes penetrabat et omnem in eis
concupiscentiam expellebat. Unde com
paratur cedro, quia cedrus serpentes odo
re suo interficit. Ita eius sanctificatio

in aliis irradiabat et omnes motus in car
ne, id est serpentes, occidebat. Com
paratur etiam [illegible] myrrhae, quia sicut myrrha
interficit vermes, sic eius sanctitas carna
les concupiscentias. Et ideo hanc praeroga
tivam habuit prae ceteris sanctificatis in
utero et virginibus, quia eorum sanctitas et
castitas in alios non transfundeba
tur nec carnales motus in aliis
extinguebat. Virtus autem castitatis
virginis etiam impudicorum corda me
dullitus penetrabat, et ea quoad
ipsum protinus casta reddebat.
Tertio propter repraesentandam hodiernam
processionem. Nam Maria et Iose
ph et Simeon et Anna hodie vene
rabilem processionem fecerunt et puerum
Ihesum in templum praesentaverunt. Sic et
nos processionem facimus et cereum
accensum, per quem significatur, in manibus
baiulamus et usque in ecclesiam deferi
mus. Tria enim sunt in cereo, scilicet
cera, lichinus et ignis, et per haec tria
significantur tria quae fuerunt in Christo. Nam
cera significat carnem Christi, quae nata est de
virgine sine corruptione, sicut apes
ceram gignunt sine alterutra commix
tione. Lichinus in cera latens
significat in carne animam latentem.
Ignis vero seu lumen significat divinita
tem, quia deus noster ignis consumens est. Unde
quidam ostendens cereum de licino
ait: hanc in honore piae can
delam porto Mariae. Accipe per

cerā carnē de uirgine xpām · p
lumī num̄ · maiestatis: eccu
men · Quarto ꝑ manum i ste
tōnē · In h ei instrumū qd si
uolumꝰ ēē dn̄ pificati ⁊ mū
di · Tria in nob' hr̄e debem̄ · s ·
fidē xpām · Actōnē bonā · ⁊ In
tentōē rectā · Nam cand
la in manu accensa ē fides
cū opatōe bona · Et sic cande
la sn̄ lūie dr̄ ēē mortua ⁊ lum̄
ꝑse sn̄ candela nō luc: · s mor
tuū ēē dr̄ · s ꝯ opatō sn̄ fide ·
⁊ fides sn̄ bono ope mortua
ēē dr̄ · Lucin' ā int' ing̃a
occultatus ē · Intentō rc̄ta ·
Vn̄ · gg · s · s · opus inpublico
ut tn̄ intentō maneat ioccl'to ·
Quedā matrōa noblis ibt̄a
uirgine mariā deuotōē hebat
h qndā capellā iux̄ domū suā
ꝯstruxat ⁊ ꝓꝑ capellanū hn̄s
oī die missā de bt̄a uirgine au
dire uolebat · Appinquāte ā fe
sto pifacatōis bte marie · sa
cerdos ob qdā suū negotiū lō
gius secessit · ⁊ dn̄a illa die
missā hr̄e nō potuit · vl' ū ali
bi legi oīa q̄ hr̄e poterat ē uesti
menta ꝓ honore uirgīs dabat · Vn̄
cū clamide dedissꝫ · ⁊ ad eccām
ire nō possꝫ · sn̄ missa illā die
ea die manere oporttebat · Re q̄
cū plim̄ dolet̄ eccām intrauit

⁊ an̄ altare bte uirgis se ꝓstra
uit · Que subito in excessu
mētis facta · uidebat' s se in q̄
dam eccā pulcherrima ⁊ specio
sa collocatā ēē · ⁊ respiciēs ui
dit qndā turbā maxiā uirgiū
i eccām uenientē · Quas q̄dam
uirgo pulcherrima dyademate
coronata pibat · Cūq; oēs ꝑ ordi
nē ꝯsedisset · Ecce alia turba
iuuenū · q̄ ⁊ ipi iux̄ ordinē
ꝯsederēt · ⁊ ecce q̄dā maximū de
ce factē defferens cereū · Primo
uirgini q̄ ceteris an̄ ibat dedit ·
⁊ postea aliis uirginibꝫ ⁊ iuuenī
bꝫ tribuit · Deīn ad illā matrōā
uenit ⁊ cereum obtulit q̄ ipa
libēnt' accep · Que ꝑ chorū respi
ciens vidit duos ceroferarios
subdiac' ⁊ diacon' ⁊ sacerdotē
sacris indutos uestibꝫ ad alta
re ꝓcedentes tanq̄ missam sol
lēpnia celebrare uolentes ·
uidebat' ā s ꝙ accoliti erāt lau
rentiꝰ ⁊ uincencius · diac' ⁊ subdiā ·
duo angli · Sacerdos ā x̄ · Facta
ā ꝯfessione duo pulcherrimi iu
uenes in mediū chori ierūt ·
⁊ offiū misse alta uoce ⁊ de
uotissime inceperūt ⁊ ceti q̄ s
i choro ꝓsecuti · Cū ā ad oblō
nē uentū fuissꝫ regina uir-
ginū ⁊ cetere uirgines cū aliis
q̄ erant i choro cereos suos sa

c̄doti ut moris ē cū flexis geni
bus obtuler̄. Cū ā sacdos il
lam magnā expectaret ut ē
cereū suū offerret ꝯ illa re
nollz. misit ad eā regina v
ginū ꝑ nūtiū qͥ rusticitatē
faceret qꝫ sacdote tm̄ facet ex
pectare. Illa ā r̄ndit. āteq̄ sa
cdos in missa sua ꝓcedet. qꝛ
cereū suū ē nō offerret. Tūc
itm̄ regina aliū nūtiū mi
sit ad sibi. illa r̄ndit qͥ cereū
ē datū petit nlli daret. sꝫ
illū ex deuotōne teneret. Regi
na ā ūginū nūtiū misit ꝯ
pcep ei dicēs. Vade ꝯ itm̄ eā
roga ut cereū offat. sin aūt
ipm̄ de manib; ei violent̄ au
feras. Cū; nūtius iuisset ꝯ ro
gantē audire recusaret. Dix
se in mādatis hr̄e ut ipꝫ ab
ea violent̄ aufferret. Tc̄ ille
cū magna violentia cereū
accep ꝯ ipm̄ auffere conabat̄.
Illa ā forti᷑ tenebat ꝯ se viril'
defendebat. Cū; longa fieret
altercō ꝯ hinc inde cere᷑ vole
tius traheret. subito cereus
fract᷑ ē ꝯ medietas in manu
nūtii ꝯ ā medietas i manu
ipi᷑ dn̄e remāsit. Ad hanc ḡ
vehementē fractōe; illa subito
ad se redut ꝯ se iux altare v
se ꝓspiciat in veniens cereū

fractū in manū sua repit. De
quo valde admirās. In missas
grās be ūginī reddidit q eā
sū missa ea die marie nō ꝑmi
sit. sꝫ tali offo int̄ eē fec. Illa
ā cereū diligent̄ reposuit ꝯ pro
maxīs reliquiis reservavit. sꝫ
oēs q tangunt de eo aqciūt de
tinent᷑ infirmitate ꝑtini᷑ lib
ant᷑. Quedā alia matrona
dū eēt gravida qdā nocte i somp
nis vidit se portare qdā vexillū
qd colore sanguineo eēt tinctū.
Evigilās ā ꝯtinuo sensū ami
sit. qꝛ dya᷑ adō ludificabat ut
videret ē qꝛ xp̄ianā fidē q hacte
nus hueat int᷑ mamillas hret
ꝯ inde ꝯtinuo exiret. Que cū
nullatenus curari posset in qdam
eccā be ūg in festo purificatōis
ꝑnoctavit ꝯ i tegrā sanitatē recep.

Blasius qi bland᷑ De noīe
vel blasius qi belasius ab
bela qd ē habitus ꝯ syor parvulus
Bland᷑ fuit ꝑ dulcedinē sermo
nū. Habitus fuit ꝑ habitus v
tutū. parvul᷑ ꝑ humilitatē mor.

Blasius cū oī De scō Bla
mansuetudine ꝯ sio epō ꝛc.
sctitate polleret. xp̄iani eū in seba
ste civitate capadocie in epm̄ ele
gert. Qui epatu suscepto. ob dio
clicianā ꝑsecutōnē speluncā pe
tiit ꝯ i hemeticā vitā duxit.

Qui aues pabulū afferebāt.
ac fere ad eū vnanimit᷑ con
fluebant. ⁊ dū nisi inponēt.
man⁹ eis bn̄dicēs eas nō re
cedebant ab eo. Deniq; siq̄
infirmabant᷑ ad eū ↄtinuo
ueniebant ⁊ sanitatē ad inte
grū reportabāt. ¶ Preses q̄
noīe agricolaus regionis illi⁹ dū milites ad ue
nand' misiss; ⁊ illi in uanū
alibi laborantes casu ad an
trū scī blasii puenisset mag
nā b'stiaꝝ mlt̄itudinē añ
ipm̄ stantiū repier̄. Quā dū
nullatenꝰ cape possent attoniti
h' suo dn̄o renūtiarūt. Qui
statī milites plēs misit. ⁊ eū
ipm̄ cū oīb; xp̄ianis ad se addu
cerēt precep̄. In ipā ā nocte xp̄c
ē ei appuit dicēs. Surge ⁊ offē
rn sacrificiū. Ecce ā milites
aduenerunt dicētes. Egrdē uo
cat te p'ses. Cui r̄. scūs. bla.
Bn̄ uenistis filii. nūc uidō q̄
ds nō ē oblitus mei. p'gens
uō cū eis nūq̄ a p̄dicatōne
cessauit. ⁊ cū eis miracula
mlta fec̄. ¶ Tūc mli. q̄dam
filiū suū morientē me gutture
os piscis transuersū erāt adpedes
eī attulit ⁊ ut sanaret᷑ cū la
crimis postulabat. Sc̄s ū bla.
si⁹ eū manū inponēs orauit
ut pu͛ ille ⁊ oēs qui in eī noīe

ad petent sanitatis bn̄fiū ob
tinerēt ⁊ statī sanat᷑ ē. ¶ Cū
q̄dam paupercula vnū solūm
porcū hn̄s q̄ tū uiolent᷑ lupꝰ
rapuerāt scīm bla. deprecabat᷑.
ut ꝺ reddi faceret porcū suū. Qui
subridēs dix̄. Mlr̄ noli ↄtristari
reddet᷑ ē porcus tuus. Et cō
tinuo lupus venit ⁊ porcū vi
due reddidit. Ingrediens uō
ciuit᷑ iussu principis carceri
mancipat᷑. Alia uō die iussit
p'ses eū s̄ p'sentari. Quē uidēs
blandis s̄monib; salutauit dicēs.
Gaude blasi amice deoꝝ. Cui
bla. Gaude ⁊ tu optime p'ses.
si ne dicas eos deos. s; demo
nes q̄ etnis igni cū hīs qui
eos honorāt tradēt᷑. Iratus
p'ses eū fustib; cedi iussit. ⁊ in
carcerem recludi fec̄. Cui bla.
In sensate sp̄as p penas tuas
dī mei a me affer͛re amorē.
qui ipm̄ ī me hēo corroboratorē. ¶ Audiēs h' uidua illa
q̄ porcū recuperauat. porcū ip̄z
occidit. ⁊ capꝰ cū pedib;. cande
la ⁊ pane ad scm̄ bla. deporta
uit. Ille g'as agēs ↄmedit. ꝺ
q̄ dix̄. Singlis ānis candelā
ī eccā noīs mī offeras. et ē
⁊ quicūq; h' fecerit bn̄ erit. Que
sic egit ⁊ ꝺ p'speritas mlta fuit.
p't h' eū adductū p'ses ac cercē

ad dõs inclinãe nõ posset · iussit
eũ in ligno suspendi ⁊ carnes ei᷒
ferreis pectinib; laniarĩ ⁊ d̃ ictũ
in carcerẽ retrudi · Ceptẽ g̃
milites ipm̃ sequẽtes guttas san
guinis colligebãt · Que mox
tenet᷑ ⁊ ad deos sacrificiũ compulsa
ẽ · Qui dixerũt · Sciuis ut dõs tuos
adorem᷒ cũ reuerentia · Mitte eos
ad sanguinẽ ut in eos facib; ab
lutis mundius adorare possim᷒.
Letus pr̃ effectus ⁊ qd̃ dixerãt
adimplet᷑ · Ille u̾o deos arripuit
⁊ eos in stagnũ mediũ proiecit
dicentes · Si dii sũt iuuabunt᷒.
Qd̃ pr̃ audiẽs q̃si in amẽs
⁊ se ipm̃ percussiẽs dix̃ inuftis.
Cur nõ tenuistis deos nr̃os ut
nõ mitterent᷑ in pfundũ lacꝰ
Q' dixerũt · zelo se teati locute se
milites ⁊ eos in stagnũ proiecerũt.
Cui milites · Vos u̾o dolos n̄ pa
tit᷑ · Nam si dii fuissent placuissẽt
utiq; qd eis facẽ uolebam᷒ · Et
iratus pr̃ iussit plũbũ liq̃
factũ ⁊ pectines ferreos ⁊ vn.
lorices igne candentes ex una
parte parari ⁊ ex aĺ · vii · camisias
lineas afferri · Quo dicẽte ut ex
his qd mallẽt eligerent · una il
lar᷑ duos paruulos hñs audac
t᷑ clãrit ⁊ lineas camisias ar
ripiẽs in caminũ pieci᷑ · pueri
u̾o intus dixerũt · Non nos mi-

nime dulcissima fr̃e relinquas
sed sic᷑ nos replesti dulcedine
lactis · sic nos reple dulcedine
regni celestis · Tunc pr̃ iussit
eas suspendi · ⁊ carnes earũ pecti
nibus ferreis laniari · Quar᷑
carnes ut nix albissime erãt · ⁊
pro sanguine lac fluebant · Cum
aũt supplicia in uirtute ferrẽt angl̃s
dñi ad eas uenit · ⁊ eas in libertate confortauit
dicẽs · Nolite timere · Bonus ẽ
opifex qui bonũ incipit ⁊ bonũ pficit
⁊ ad se ducente se benedictionẽ mẽ
ẽ pcompleto ope · ⁊ mercedẽ accipit
pro labore · ⁊ gaudiũ possidet pro
mercede · Tunc pr̃ iussit eas deponi
⁊ in caminũ mitti · Que diuin᷑ ig̃
extincto exiert᷑ illese · Quib᷒ pr̃
ait · Iam nunc magicam artem di
mittite ⁊ deos nr̃os adorate · Que
rndert᷑ · pfice qd fecisti qr iam
ad regnũ celeste uocate sum᷒.
Tunc ille data sñia eas decollari
mandauit · Que dũ decollari de
berẽt · flexis genib; adorauerũt
dicẽtes · Ds̃ qui nos a tenebris
separasti ⁊ in hanc lucẽ dulcissimã
adduxisti · qui sacrificiũ tuũ fe
cisti · aĩas nr̃as suscipe · ⁊ ad ui
tã et̃nã facias puenisti · ⁊ sic
truncatis capitib; ad dñm migrauert᷑ · Post h̃ iussit pr̃ eos de bla
sphemia · dix̃ ei · vel nunc adoras
deos uel nõ · Cui bla · Impie n̄

nō timeo minas tuas. Age
ut uis. cor em meū firmit' ē
stado. Tūc iussit eū mitti in
stagnū. Ipe uo aq̄s signauit
ꝯ mox sic arida terra ꝑmāsit
dicēs. Si. uei sūt dij uri oste
dite uirtutē eoꝝ ꝯ ingrediimini
huc. Ingressi. lxv. uiri stagnū
ꝯtinuo s̄ submsi. Angls aūt
dn̄i descendēs dix̄ ei. Egrede bla.
ꝯ coronā ē a dn̄o ꝑatam suscipe.
Cūq; egressi; dix̄ ad eū pses. Quo
decursti nō adorare deos. Cui
bla. Cognosce miser q̄ x̄ siui
sui. n̄ demoēs adoro. Et stati
ussit eū de collari. Ipe ā adora
uit ad dn̄m. ut quicūq; ꝑ i
firmitate gutris ul' alia q̄cūq;
ifirmitate eius patcinia postu
laret. exaudiri ꝯtinuo mereret.
Et ecce uox de celis ad eum
uenit. q̄ sic fiet ut orauit.
Sicq; cū duobz puerulis dcol
latus est. De nomine.

Agatha dr̄ ab agios qd ē
scēs et theos ds qi scā dei.
ul' dr̄ ab a. qd ē sine ꝯ geos tra
ꝯ theos ds qi dea sine terra. i. sine
amore terenoꝝ. Vel ab a. qd ē
loqns ꝯ tau ꝯsumatō qi con
suiate ꝯ ꝑfcē loqns q̄ patet in
suis ꝑulis. Vel abagad q̄ ē
suitus ꝯ thaas supior qi suitut
srior ꝯ li ꝑp ter qd dix̄ suma in
genuitas ista ē. ꝯc. Vel ab
aga q̄ ē sollēpnis ꝯ thau cō
summato qi sollēpnit' ꝯsumata
i. sepulta. q̄ patz in anglis
qui eā sepelierūt. De scā Agatha.

Agatha ūgo ꝯ m
ingenua mēte ꝯ cor pul
chrima. In urbe cataniēsium
dn̄m sp in oī scitate colebat.
Quintian' aūt ꝯsularis sicilie
cū eēt ignoblis libidinosus
auar' ꝯ ydolis dedit' ꝑa aga.
ꝯcupiscēde nitebat. ut q̄ eēt
ignoblis ꝯcupiscēdo nobliz
timeret. q̄ libidinos' ei pulcritu
dine frueret. q̄ auar' ei ditias
raperet. q̄ ydolatra dijs ē eam
faceret ymolare. fec' q̄ eam ad
se adduci. Que cū adducta
eēt ꝯ ei in mole ꝓpositū ꝯgno
uiss;. Tradidit eā cuidā mīe
trici nōīe affrodisse. ꝯ ix. fili
abz ei eidē turpitudinis. ut ꝑ
xxx. dies suadēnt ei q̄m ei
aīm imutarent. et nūc ꝓmitten
do leta. nūc terrēdo aspa. sperabāt
se eā abono ꝓposito reuocare.
Quibz bta aga. dix. Mens mea
sit petrā solidata ē ꝯ in x̄o fun
data. uba ura uenti s̄. ꝓmi
ssiones ure pluuie s̄. terrores
uri flumina sc̄. Q̄ quātūcūq; ipi
gnāt ista ī fundamētū dom'
mee cadē nō ualebt. Hec aūt

diuc̄s flebat cotidie ⁊ orabat
sitiens ad martiriu glam pue
nire. Videns g° affrodisia q(uo)d
ī nobilem ꝓmanē dix̄ Quinti
ano. Facili' posse saxa molliri
⁊ ferrū ī plūbi mollicie ⁊uerti
q(uam) ab intentōe xp̄iana mētē isti
puelle reuocari. Tūc quīcian'
fec̄ eā ad se adduci ⁊ ait illi.
Cui' cōditōis es. Cui illa, nō solū
sum ingenua. s(ed) et expectabil'
gñe. ut oīs parentela mea testa(tur).
Cui quīcian'. Si ingenua es
cur moribus te s(er)uilē p(er)sonā
te h(abe)re ostēdis. Illa r(espondit). Quia
ancilla xp̄i sum. ideo me s(er)uilem
exhibeo p(er)sonā. Quincian' dixit.
Si te ingenuā dicis q(uo)m(odo) an
cillā asseris. Illa r(espondit). Sūma i
genuitas ē. in qua xp̄i s(er)uit' cōp(ro)ba(tur).
Quīcian' dix̄. elige q(uo)d uolueris
aut s(cilicet). deos sacrificare aut diu(er)sa
supplicia sustinere. Cui aga.
Sit talis uxor tua q(ua)lis fuit
uen' dea tua. ⁊ tu talis sis q(ua)
lis extitit deus tuus iouis. Tūc
Quīcian' Iussit eā alapis cedi
dicens. Noli ī iuriā iudicis no
li temerario ore garrire. Aga.
r(espondit). Miror te uirū p(ru)dentissim(um)
ad tantā stultissimā deuolu
tū. ut illos dicas deos tuos
ēē quorum uitā nō cupias tuā
⁊iugē ul' te i(m)mitari. ut dicas

ē in iniuriā tibi. si eorum uiuas ex
emplo. Nam si dii tui sunt bonū ē obta
ui. si autē execraris eorum consortia
mecū sentis. Quīcian' dix̄. Quo
rum uerborum superfluus circuitus. aut
sacrifica diis. aut uariis te fa
ciam suppliciis interire. Aga.
r(espondit). Si feras p(ro)mittas. audito
xp̄i nōie mansuescunt. Si ignem
adhibeas de celo mihi rorem salutiferū
cū angeli ministrabunt. Si plagas
uel tormenta ingeras habeo sp(iritu)m s(an)c(tu)m
p(er) quē despicio uniuersa. Tūc iussit
eā trahi ad carcerem q(uia) uoce eū
publica confundebat. Ad q(uem) leti
ssime et glāter ibat. ⁊ q(uas)i ad
epulas inuitata agonē suū
dño cōmendabat. Sequenti die dix̄
ei Quīcia(nus). Abnega xp̄m ⁊ adora de
os. Que cū renuisset iussit eā
ī eculeū suspendi ⁊ torqueri. Dix̄
q(ue) aga. Ego in his penis ita
delector. sic q(ui) nūtiū qui bonū
audit. aut q(ui) uidet q(uem) diu desi
derauit. aut qui multos thesauros
inuenit. Non ē p(otes)t triticū in hor
reū poni. nisi teca ei' fuerit fortit(er)
conculcata ⁊ in paleas redacta
Sic aīa mea nō p(otes)t intrare ī para
disū cū palma martirii nisi di
ligenter feceris corpus meū acriter
tortoribus attractari. Tūc irat' Quīcia(nus)
Iussit eā mamillā torqueri
⁊ torta diutissime ī sit abscidi.

Cui agatha. Impie et crudelis et dire
tyranne non es confusus am
putare in feminam quod ipse in
matre suxisti. Ego habeo ma
millas integras intus in ani
ma mea ex quibus nutrio omnes sensus
meos quos ab infantia domino
consecraui. Tunc iussit eam in car
cerem recipi prohibens ingressum
medicorum et aquam panemque aliquo ab a
liquo ministrari. Et ecce cir
ca mediam noctem uenit ad eam
quidam senex quem antecedebat pu
luminis portitor diuersa ferens
medicamina et dixit ei. Licet consu
laris insanus te tormentis afflixe
rit. tu eum tuis responsis amplius
afflixisti. Et licet ubera tua tor
serit. sed illius ubertas in amaritudi
nem conuertetur. et quia ibi eram quando hec
patiebaris. uidi quod mamilla
tua curam potest salutis suscipere.
Cui agatha. medicinam carnalem
corpori meo numquam exhibui et turpe est
ut quod tamdiu seruaui nunc perdam.
Dixit ei senex. Filia ego christianus sum
ne uerearis. Cui agatha. Et unde
uerecundiam possum cum tu sis senex
et grandeuus. Ego uero ita crudeliter
lacerata quod nemo de me possit capere
uoluptatem. Sed ago tibi gratias domine
pater quod sollicitudinem mei impendere
dignatus es. Cui ille. Et quare
non permittis ut curem te. Agatha

respondit. quia habeo dominum ihesum christum qui uerbo
curat omnia et sermone restaurat
uniuersa. Hic si uult potest continuo
me curare. Et subridens senex
dixit. Et ego apostolus eius sum et ipse
me misit ad te et in nomine eius
scias te esse sanatam. Et continuo
apostolus petrus disparuit. Et pro
cidens beata agatha et gratias agens in
uenit se undique sanatam et ma
millam suo pectori restitutam.
Cum ergo et in immenso lumine custodes
attoniti fugissent et apertum carcerem
reliquissent. rogabant eam quidam
ut abiret. Absit inquid ut
fugiam et coronam patientie perdam et
custodes meos tribulationibus tra
dam. Post iiii dies dixit ei Quinci
anus ut deos adoraret ne grauiora sup
plicia sustineret. Cui agatha. Uerba
tua. fatua sunt et uana aerem ma
culantia et iniqua. miser sine sensu
et intellectu. quomodo uis ut lapi
des adorem et deum celi qui sanauit
me dimittam. Quincianus dixit. Et quis
te sanauit. Cui agatha. Christus filius dei.
Quincianus dixit. Iterum tu christum audes nomina
re. quem ego nolo audire. Agatha respondit.
Quamdiu uixero christum corde et la
bus inuocabo. Quincianus dixit. Nunc
uidebo si christus te curabit. Et iussit
testas fractas spargi et sub testas
carbones igneos inmitti. et
ipsam nudo corpore uolutari. Que cum

fiet.

fit ecce terre motus magnus
factus est qui totam civitatem ita concus
sit ut paries corruens duos consi
liarios quintiani oppresserit et omnis
populus ad eum concurreret clamans quod
propter iniustum agathe cruciatum
talia paterentur. Unde quintianus ex u
na parte cruciatum terremotum
ex alia seditionem populi metuens
ipsam iterum in carcerem recipi iu
ssit. Ubi sic oravit dicens. Domine
ihesu christe qui me creasti et ab infan
tia custodisti. qui corpus me
um a pollutione servasti et a
me amorem seculi abstulisti qui
me tormenta vincere fecisti et in
eis virtutem patientie tribuisti. acci
pe spiritum meum et iube me ad tuam
misericordiam pervenire. Hec cum orasset
cum ingenti voce spiritum tradi
dit. Cum autem fideles corpus ei
cum aromatibus condirent et in sar
cofago collocarent. Quidam
iuvenis sericis indutus. cum
plusquam centum viris pulcherrimis
et ornatis qui numquam in illis parti
bus visi fuerant ad corpus eius
venit et tabulam marmoream
ad caput eius ponens. ab oculis omnium
statim disparuit. Erat autem in predicta
tabula scriptum. Mentem
sanctam spontaneam honorem deo
et patrie liberationem. Quod sic intelli
gitur. Mentem sanctam habuit spontaneam

se obtulit. honorem deo dedit.
et patrie liberationem fecit. Quo mira
culo divulgato et gentiles et
iudei sepulcrum eius plurimum venerari
ceperunt. Quintianus autem dum ad eius
investigandas divitias pergeret
duo equi fremitum inter se dan
tes calcesque iacientes unus eum
morsu appetiit alter calce percus
sum in flumen proiecit. Ita quod corpus
eius numquam potuit inveniri. Re
voluto anno circa diem natalis
eius. mons quidam maximus iuxta
civitatem ruptus eructavit incendi
um. quod quasi torrens de monte de
scendens et saxa terramque liquefa
ciens ad urbem cum magno im
petu veniebat. Tunc paganorum
multitudo de monte descendens
ad sepulcrum eius fugiens. velum
unum quo opertum erat sepulcrum
arripuit et ipsum statuit contra ignem
statimque in die natalis ipsius vir
ginis ignis stetit et ultra nulla
tenus non processit. De hac virgi
ne sic dicit ambrosius in prefatione. O fe
lix et inclita virgo que meruit domini
pro laude fidelis martirii sanguinem
clarificare suum. O illustris et glo
riosa gemino illustrata decore
que inter tormenta aspera cum prelata
miraculis et mistico pollens
suffragio apostoli meruit visita
tione curari. Sic nupta christo suscepit

etherea s humanadi actus glo
sa fulgent obsequia quos ange
lorum chorus concitatem intus
et prie indicat libationem. De nomine.
Vedastus qui vere dans nomine.
Vextus quasi vere dedit, s. estus
afflictionis et pene. vel quasi
ve distans quia ve eternum ab eo
distat. De sancto vedasto.

Vedastus a beato remigio
in antiquam civitatem episcopus ordi
natus fuit. Qui cum ad portam
civitatis venisset et ibidem pauperes
unum cecum et alium claudum pe
tentes elemosinam invenisset dixit
eis. Aurum et argentum non est mi
chi quod autem habeo tibi do. et facta oratione u
trosque sanavit. Cum in quadam
ecclesia derelicta vepribus operta lu
pus habitaret. eidem precepit ut inde
fugeret. et ulterius illuc redire au
deret. Quod et factum est. Denique
cum multos verbo et opere convertisset
xl. anno sui episcopatus vidit co
lumpnam igneam a celo usque in do
mum suam descendentem qui finem
suum adesse considerans post mo
dicum in pace quievit. De nomine.

Amandus dicitur quasi amabi
lis. Qui dum primo
nasterium ambularet quendam
maximum serpentem invenit. quem
statim virtute crucis et oratione
ad foveam nunquam inde exiturum
redire coegit. post hec dum ro
mam ivisset et in ecclesia sancti petri
pernoctaret custos ecclesie ipsum in
iuriose foras ire coegit.

De sancto Amando.

Amandus ex
nobilitate fuit
parentibus ortus in monasterium intra
vit. Qui dum ad monitionem sancti
petri qui sibi apparuit ad gallias
ivisset et ibidem regem plurimis criminibus
increpasset. iratus rex eum de suo
regno eiecit. Denique cum rex
filium non haberet et oratione facta ad
dominum. Si filium haberet cogitare
cepit. a quo infantem suum faceret
baptizari. venitque in mente
eius ut amando eum baptizari fa
ceret. Quesito igitur amando ad re
gem adducto. rex ad pedes
eius prosternitur. Rogavitque ut sibi in
dulgeret et suum filium quem deus sibi de
derat baptizaret. Ille vero primo
petitionem benigne concessit. sed
sicubi negotiis implicari me
tuens. statim renuit et abces
sit. Tandem victus precibus annu
it voto regis. Post hec rex
ipsum in treiecensem episcopum subli
mari fecit. Ubi cum a plerisque verbum
predicationis contempni videret in va
sconiam venit. Ubi cum quidam iacula
tor verbis eius irrideret a demone
arripitur et propriis dentibus se discer
pens quod viro dei iniuriam

fecerit ↄfitet͛ ↄstatim mi ſta
bl'r mor͛t. Ꝺm ā quadā
uice man⁹ ē laudaret· quīdā
epc̄ aq̄ illā ꝑnāi fec͛· Ꝺequa
4 quidā cecus ꝑ mod' curatus
fuit· Cum in q̄dam loco
de uolūtate regis mōastiū
cōstruē uell; quidā epc̄ ꝓxīe
ciuitatis moleste h' sustinēs
misit famlos suos ut aut
ip̄m eiceēnt aut ēte occidēnt
Q' ueiēntes eidē dolose dixe
rūt ut secū ꝓgēt· ↄ ē locū
aptū ad mōastiū ostn̄dēnt
Ille ā malitiā eoꝝ ꝑcognos
cēs us; ad cacumē mōtis vbi
eū occidē cupiebāt uīnt cū
eis eo q mltū mātinū affec
tāet· Sȝ ecce tanta pluuia
ↄ tēpestate· Jta mōs tegit͛·
ut se mutuo uidē nō possēt
ↄ iam se mori putantes ꝓ
sēui ueniam postulabāt· et
ut eos uiuos abire ꝑmittēt
exorabāt· Q' orōnē ꝓfudit ↄ
serenitatē magnā; īpetrauī
Illi ꝰ ad ꝓꝓa rediēt ↄ scō; amā
dus euadens ↄ mlta alia
miracula faciēs ī pace qeuī·
Ualentin⁹ dr̄· Ꝺenoīe·
ualorem tenēs· hoc ē ī
scītate ꝑseuans· vl' ualētin⁹
siqualens tiro· **De scō**
i· miles xp̄i· **Valentino**

Ualentin⁹ reuerend⁹ ꝑsb̄r
fuit q̄ claudi⁹ imꝑator
ad se ad duca faciēs interogauī
dicēs· Q'd ē valentine· Cur a
micitia nr̄a nō fruēis· s̄ de
os mōs adorans sr̄stitōnē
tue abicias vanitatis· Cui
valen· si gr̄ām dī scires ista
neq̄qm dicēs· sȝ ab ydolis
aīm reuocāes ↄ dm̄ q̄ ē ī cel'
adorares· Tunc quidā qui
claudio astabat dix͛· Q'd uis
dicē valentine de scītate?
deoꝝ nr̄oꝝ· Cui ualē· Ego de
eis nil dico n̄ q fuer͛ hōies
miseri ↄ oī immūditia pleni
Ad q̄ clau· Si xᵖ vus dēs ē·
Cur tu nō dicis q vm ē· Cui
va· Uē xᵖ solus ē dēs in q̄ si
crideēs aīa tua saluabit͛ re⁹
publica augebit͛ oīūq; ini
micoꝝ t͛ uictoria ↄcedet͛· Jn
dēs clau· astantib; dix͛· Viri
romani audite q̄ sapient͛ ↄ
recte loq͛ hō iste· Tūc dix͛ ꝑ
fect⁹· Seducit͛ imꝑator· Quō
desēui q ab īfantia nr̄a te
nuimꝰ· Tūc cor clau· ī muta
tū ē· Traditus ā cuidā ꝑnci
pi ī custodiā cū in domū īduceret͛
fuisset ait· Dn̄e ih'u xᵖ qui es
vm lum̄ illumīa domū istam
ut te vm dm̄ cognoscāt· Cui
ꝑfectus· Miror te dicētē qd xᵖ ē 2

lum̄. Et quidē si filiā meam
diu cecam illūiaūs. faciam
q̄cūq3 p̄cep̄is. Tūc ualentin⁹
orans ei filiā cecā illūiauit.
& oīs de domo sua cōuītit᷒
Tūc īpator ualentin⁹ de collāī
p̄cepit. De scā Juliana.

Juliana dū eulogio p̄fecto
nicomedie disponsata eēt
& nollet s̄ aliq̄tenus coplāī
n̄ recipet fidē x̄. Jussit eā p̄r̄
suus expoliāī & grauissime
cedi ac ipi p̄fecto tradi. Cui
p̄fectus ait. Dulcissima mīa
Juliana cur me delusisti ū
me s̄ renuēs. Cui illa. Si
tu adoraueris dīn meū acq̄
escam t̄. Alioq̄n nūq̄ dn̄s
m̄s eis. Cui p̄fectus. Dn̄a
mea h̄ facē nō possū. q̄ imp
ator amputari facēt cap̄ meū.
Cui Juli. Si ita times īpator
em mortalē. quō uis ut īpa
torē nō timeā immortalem.
fac quicq̄ uis q̄ me decipe nō
ualebis. Tūc p̄fect⁹ iussit eā
ūgis g̃uissime cedi & dimidia
die p̄ capillos appendi & plū
bum liq̄fcm̄ in capite ei⁹ fudi.
Q.d̄ ū n̄ ei nocuisset ipām cathe
nis ligauit. & in carcēē reclusit
Ad q̃ uenit dyā in spē angli di
cens. Juli. ego sū angl's dm̄
qui me ad te misit ut te d̄beā

& mouē quaten⁹ dūs sacfiać
ne tam diu cruciēis & tam ma
le moriāis. Tūc Juli. flens
orauit dicēs. Dn̄e d̄s ne p̄mi
tas me p̄ire. s3 ostende m̄ q̄s
ē qui me in talia p̄suadet. fcā
q̄ ē ad eam uox ut ipm̄ appē
dēt. & q̄s eēt ipm̄ cogēt ofiti.
Que cū eū tenuisset & q̄s eēt
interogasset. dix̄ ei q̄ demon
eēt & q̄ ad eam decipiendā p̄r̄
suus ipm̄ misisset. Cui Juli.
Et q̄s ē p̄r̄ tuus. Ait. belzebub.
qui ad oīa mala nos dirig̃
& facē nos g̃urt ūbāī q̄ciens
a x̄anis fuim⁹ supāti. & ideo
scio q̄ malo m̄ huc ueni. q̄ te
supare nō potui. Int̄ alia aūt
que ofessus ē dyā. q̄ tūc maxie
a x̄anis elongabat⁹ qū misteū
dn̄ia corꝑis agebat⁹ & qū orōnes
& p̄dicatōnes fiebant. Tūc
Juli. manib3 retortis ipm̄ li
gauit. & ad t̄rām deiciēs. cū
cathena qua erat ligata ipā
durissime ūbauit. Demō u cla
mans rogabat eā dicēs. Dn̄a
mea Juli. misēē mei. Tūc pre
fectus Jussit ut Juli. d̄ carcē
educēēt. & exiens trahebat p̄
se demonē alligatū. Demō
ā rogabat eā dicēs. Dn̄a Ju.
noli d̄ me ampli⁹ ridiculum
facē. Non ē potē ult̄ ī q̄ꝑiā

ꝑualē · xp̄m dn̄m michi cor ēē
ꝯ tu nullam de me uictoriā hēbis
Sꝫ q̄ ꝑ totū forū ipm̄ traxit ꝯ ꝑea
ī q̄ndam latrinā ipm̄ ꝓiecit.
Cum ā ad ꝑfctm̄ ꝑuēisset ī q̄dā
rota adeo ē extensa q̄ oīa ei⁹
ossa usq; ad medullaꝝ exitū
sūt ꝯfracta. Angl's ā dō rotā
ꝯminuens ipām ī momēto sa
nauit. Quod ꝯ uidētes q̄ aderāt
crediderūt ꝯstatī decollati ē
q̄ngenti ꝯ milites. C. xxx. De
inde cū in q̄dam olla plūbo
liq̄facto plena missa fuisset.
Sz plūbū uelud temꝑatum
balneū fcm̄ eēt. maledix' ꝑ
fectus deos suos qui unā pu
ellam punire nō potuit q̄
tantā iniuriam eis irroga
bat. Tūc iussit eā decollāi. Q̄
dū ad decollandū ducēt' demō
qui ūbauiat in spē iuuenis
apparens clamabat dicēs. No
lite ei parcē quia deos nrōs uitu
perauit. ꝯ me ac nocte ūbauit.
Reddite g° ē q̄d meruit. Cū ā Ju.
paululū aꝑuisset ut uidēt
q̄s eēt. q̄ talia loquēt' demō
affugiens exclamauit. Heu
heu me misēū ad huc puto
q̄ me uult capē ꝯ ligāē. Cū
g° btā Ju. decollata fuisset ꝑ
fect' nauigās ī maī cū . xxx.
uiris orta tēpestate sbm̄ïsus

ē. Hoꝝ aūt cadau'a cū mar̄ iactassꝫ
a feris ab auib' ē ꝯmesta. De

Cathedra sci pet' ap̄li. noīe.

... s. regal'. ii. Re. xxiii. dd.
sedens in cathedra etc̄. Sacerdo
talis. i. Re. i. Heli sacerdote se
dente sup sellam etc̄. Magistra
lis. Mt. xxiii. sup cathedram mo
ysi etc̄. Isto g° petrus sedit in
cathedra regali. q2 ꝑus fuit
princeps oīū regū. Sacerdota
li. q2 fuit pastor oīū clicoꝝ. Ma
gistralis q2 fuit doctor oīū xp̄ianoꝝ

De Cathedra sci pet' apostoli.

Cathedra sci pet'
ab ecctā festiue
recolit'. q2 tē btūs petr'
ap̄ antiochiā in cathe
drali honore sublimat'
fuisse ꝑhibet'. Cum g° beat'
petrus antiochie ꝑdicaret the
ophylus ꝑncipnceps ciuita
tis illi' ei dix. Petre q̄re
ꝑplm meū subūtis. Cū g° pe.
ꝯ fidē xp̄i ꝑdicaēt ille eū vin
culāi fec. ꝯ sn̄ potu ꝯ cibo ꝑma
nēē ꝑmisit. Sz cū pe. iam pene
deficēt. resūptis tn̄ uirib; ele
uans oclos in celū ait. Ihū
xp̄e misior adiutor adiuua me
in hys tribulōnib; deficientē
Cui dn̄s ait. Petre cdis te dereli
ctū a me. Nec bonitati dero
gas. Si ā me talia dīe non
formidas. Iste ē qui tūc sub

veniat in misterio. Audiens autem paulus de incarceratione petri ad curiam theophili venit et se multis artibus summum opificem esse asseruit, ligna et tabulas se scire sculpere tentoria pingere et multa alia industrie operari. Quid ultra theophilus obnixe rogatur ut in eius curia secum consistat. Evolutis paucis diebus paulus ad petrum absconse in carcerem introivit. Quem videns pene mortuum et consumptum amarissime flere cepit et in amplexus eius qui flendo deficiebat corruens sic inquid. O petre frater mi gloria mea gaudium meum dimidium anime mee meo interventu resume vires. Tunc petrus oculos aperiens et ipsum cognoscens lacrimari cepit sed loqui non potuit. Et accurrens paulus vix os eius aperuit et ponens cibum in eo ipsum refocillavit. Cum autem petrus cibo confortatus fuisset accurrens in oscula pauli ruit et ambo plurimum fleverunt. Paulus autem occulte rediens theophilo dixit. O bone theophile magna est gloria tua et curialitas tua honestatis amica. De hac honestate multum exiguum malum crevisse quod fecisti devote illi qui dicitur petrus velut esset aliquid magnum pannosus deformis macie consumptus per omnia vilescat, solo sermone clarescat et talem decet te in carcerem ponere. Potius si libertate soluta frueretur posset tibi in aliquo utilis esse. Fama sic de illo homines quidam aiunt. Infirmos sanat mortuos suscitat. Cui theophilus. Fabulosa sunt ista paule que dicis quia si mortuos suscitare posset se ipsum de carcere liberaret. Cui paulus. Sicut christus suus a mortuis ut dicunt resurrexit qui tamen descendere de cruce noluit sic petrus ut aiunt hic exemplo se non liberat et pati pro christo non formidat. Cui theophilus. Fac ergo ut filium meum iam per xiiii annos mortuum resuscitet et incolumem et salvum eum reddam. Ingrediens igitur paulus dixit quomodo suscitationem filii principis spopondisset. Cui petrus. Rem grandem paule promisisti sed deo virtute facillimam. Post cum petrus eductus de carcere monumento aperto pro eo orasset continuo resurrexit. Sed hoc per omnia verisimile non videtur ut autem paulus humana astutia se talia fabrilia scire opponere fingeret aut ut sententia muneris per xiiii annos suspensa fuisset. Tunc theophilus cum aliis plebs domino crediderunt et gloriosam ecclesiam fabricaverunt in cuius medio excelsam cathedram

collocauerunt ꝯ p̄e · ut ab omnib᷒
audiri ꝯ uideri possꝫ exaltauerunt
ꝯ iꝗ · vii · annis sedit · Qꝫ p̄mod
ueniens romā in romana ca
thedra sedit · xxv · annis · Ꝗ᷒ p᷒
tū hore ecclā celebrat q̄r tūc
p᷒ p̄lati ecc̄e ceperunt loco · p̄o
te · ꝯ nōie sublimari · Tūc ḡ
impletū ē q̄ d̄r in ps̄o · Exaltent
eū i ecclā ple · ꝯ i ca · se · la · e ·
Et no᷑ q̄d t̄plex ē ecclā i q̄m
b̄tūs p̄e · fuit exaltat᷒ · s · ecclā
militātiū · malignātiū · ꝯ
t̄iumphātiū · In hāc t̄plicē
ecclā exaltatus ē s̄m t̄plicē
festiuitatē q̄ de eo ecc̄a celeb
rat · Est ei exaltat᷒ i ecclā
militantiū eā p̄sidendo · ꝯ
eā in fide ꝯ morib; laudabilr
regendo · Et h̄ q̄ᵖ ad sollēpni
tatē hodiernā q̄ d̄r cathedra
q̄r t̄c s̄r cathedrā antioc̄e ecc̄a
pontificatū accep̄ ꝯ eā annis
vii · laudabilr rex̄ · Scd̄o ē
exaltat᷒ in ecclā malignātiū ·
ip̄ā · s · dissipādo · ꝯ eā q̄d fidē ꝯ
uertendo · ꝯ h̄ p̄tinꝫ ad s̄am fe
stiuitatē q̄ d̄r ad uincla · Tūc
ē malignātiū ecclā dissipaui ·
ꝯ multos ad fidē ꝯuertit · ·iii ·
ē exaltat᷒ in ecclā t̄iūphanti
ū · in ip̄ā · s · feliciter intrando
ꝯ h̄ q̄ᵖ ad t̄ciā sollēpnitatē ·
q̄ ē passionis xp̄i · q̄r t̄c in ecclā

t̄iumphātiū intrauit · Mod̄
ē q̄ pl̄ib; aliis s̄ctis ecclā t̄
i āno de eo festiuitatē fac̄ ·
· s · p̄p̄ p̄uilegiū · p̄p̄ offiiū · p̄p̄
b̄n̄fiū · p̄p̄ debitū · ꝯ p̄p̄ exēplū
P̄p̄ p̄uilegiū h̄ p̄e · ab aliis
ap̄lis in t̄bus fuit p̄uilegi
atus p̄p̄ q̄ t̄a p̄uilegia ecc̄a
t̄ in āno eū honorat · Pri
ei p̄cetis dignior autē q̄m
p̄nceps ap̄lor̄ extitit ꝯ cla
ues regni celor̄ accep̄ ·
Feruentior in amore · Qui ma
iore ē amore xp̄m dilex̄ q̄ cet̄i
sic in multis locis euāgli
manifestat̄ · Et efficacior
i uirtute · Nam ad ūbrā pet̄ ·
ut legi᷑ sanabāt̄ infirmi ·
Scd̄o p̄p̄ offiiū · Ip̄e ē offiiū
p̄latōnis s̄r vniūsā ecclām
hūit · ꝯ ideo sic p̄e · fuit p̄nceps
ꝯ p̄latus toti᷒ ecc̄e · q̄ diffusa
ē in t̄b; p̄tib᷒ mūdi · s · asia ·
affrica · ꝯ europa · Ita ecclā t̄
i āno celebrat festū ei᷒ · ·iii ·
p̄p̄ b̄n̄fiū · q̄r ip̄e q̄ p̄otatem
accep̄ ligandi atq; soluēdi
libat nos a t̄b; ḡn̄ib; p̄cc̄e
· s · cogitatōnis · locutōis · ꝯ opa
tōnis · v̄l istd̄ b̄n̄fiū p̄t ēe
t̄p̄x · Bn̄ficiū aliud q̄ uirtute
clauiū p̄cōr̄ in ecclā ꝯseq̄ ·
Primū ē absolutōis atentu
ostensio · Scm̄ pene p̄gatorie

[illegible]

in triplicem commutatio. Quinta ratio-
ne triplicis sui per totum elevatio.
Et propter hoc triplex beneficium Petrus est triplici
honorandus. Sexta propter debitum
quod enim ipse triplici pavit et pascat
eos scilicet verbo exemplo et temporali subsidio
ideo obligamur ut ipsum triplici ho-
nore. Septima propter exemplum ut nullus
praelatus desperet quia si iste sic post dominum
negavit, tamen cum sic ipse ve-
lit corde ore et opere confiteri.
Hoc autem festum de in cathedratio-
ne beati Petri consuevit appellari
festum beati Petri epularum. Consue-
tudo enim fuit antiquitus genti-
lium, ut ait magister Iohannes Beleth,
singulis annis in mense Febru-
arii certo die epulas offerre su-
per tumulos parentum suorum et eas
de nocte daemones consumebant.
Ipsi autem ab animabus circa tumulos
parentum errantibus quas umbras
vocabant vastari putabant.
Solebant enim antiqui dicere ut idem
ait quod quando in humanis corporibus sunt
animae, in inferis manes, spiritus vero
vocabantur quando ad caelos ascende-
bant, umbras quando recentes erant
sepultae scilicet quando circa tumulos
errabant. Haec autem consuetudo de
ipsis epulis vix a christianis poterat
exstirpari. Quod sancti patres attenden-
tes et hanc penitus exstirpare volen-
tes festum de in cathedratione

beati Petri tam de illa Romae quam de
illa quae fuit Antiochiae statuerunt
illos scilicet eodem die quo talia fie-
bant. Unde ab illis epulis adhuc
ab aliquibus festum beati Petri epularum
vocatur. Nonum quia iuxta aliquorum
traditionem corona clericorum hinc pro-
sumpsit initium. Nam dum Petrus
Antiochiae praedicaret in contume-
liam nominis christiani summitatem
eius capitis abraserunt quod quidem
postmodum toti clero traditur in ho-
norem quod pro christianorum principi in con-
tumeliam fuerat irrogatum.
Circa autem ipsam coronam clericorum
tria attenduntur scilicet capitis abra-
sio, capillorum detruncatio et formae
circulatio. Abrasio autem in superi-
ori capite fit triplici ratione quarum
duas assignat Dionysius in ecclesiastica
hierarchia dicens: Detonsio capillorum
significat mundam et informabilem vitam.
Ad capillorum autem detonsionem sive ca-
pitis abrasionem tria sequuntur
scilicet munditiae conservatio, deformatio
et denudatio. Munditiae conser-
vatio, quia ex capillis sordes in ca-
pite aggregantur. Deformatio quia
capilli ad ornatum est. Significat
ergo tonsura mundam et non formabilem
vitam. Hoc significat quod clerici debent
habere munditiam mentis intus et
non formabilem, id est non exquisitum habi-
tum exterius. Denudatio autem significat.

quia interius se ostendit non debet esse medium
sed immediate deum debent videre
et revelata facie gloriam dei spe
culari. Capillorum detonsio
fit ut ex hoc detur intelligi quod
clerici omnes cogitationes superflu
as a mente sua debent abscin
dere et ad verbum dei semper auditum
apertum et expeditum habere et omnia
temporalia preter quam ad necessitatem acc
ipiunt removere. Fit autem circularis
figura multiplici ratione. Primo
quia hec figura non habet principium
nec finem. Per quod datur intelligi quod cleri
ci sunt ministri dei qui non habet prin
cipium nec finem. Secundo quia hec
figura habet nullum habet angulum
vel angulum et significat quod clerici non
debent habere sordes in vita. Quia ut
dicit Bernardus ubi angulus ibi sordes ut
dicit Bernardus. Et debent habere veritatem
in doctrina quia veritas angu
lum non amat sicut dicit Ieronimus. Tertio
quia hec figura est omnium figurarum pul
cherrima. Unde in hac deus celestes
creaturas fecit. Per hoc significatur
quod clerici debent habere pulchritudinem
interius in mente et exterius in con
versatione. Quarto quia hec
figura est omnium figurarum simplicis
sima. Nulla est figura ut dicit Augustinus
que ex una vel duabus lineis con
sistit. Sola circularis figura est
que una tantum linea clauditur. Per

quod significatur quod clerici habere debent
simplicitatem columbinam iuxta
illud estote simplices sicut columbe. De
Mathias hebraice nomine.
latine dicitur donatus domino vel
donatum domini vel humilis sive parvus.
Donatus a domino fuit quando
ipsum de mundo elegit et inter lxxii
discipulos designavit. Donatum domini fuit
quando sorte electus inter apostolos est
numeratus. Parvus fuit quia semper
humilitatem servavit. Vel dicitur a ma
nu quod est bonum et thesis quod est positio
inde Mathias bonum positum pro
malo scilicet pro Juda. Eius vitam
que in ecclesia legitur Beda scripsisse creditur.

De sancto Mathia Apostolo.

Mathias apostolus
in locum Jude subro
gatus est. Cuius primo ortum
et originem ipsius videamus bre
viter. Legitur enim
in quadam hystoria licet apocrypha quod fuit
quidam vir nomine Ruben qui alio
nomine dictus est Symeon de tri
bu Juda vel secundum Ieronimum de tribu
Ysachar. Qui habuit uxorem que
Ciborea nuncupata est. Quadam
igitur nocte cum sibi mutuo debitum
exsolvissent. Ciborea obdormi
ens somnium vidit quod perterrita
cum gemitibus et suspiriis viro
suo retulit dicens. Videbatur
mihi quod filium flagitiosum parerem
qui toti genti nostre perditionis causa

extitit. Cui ruben. Nephtali
an in quid rem n̄ relatu
dignā pfatis ꝯspū certo puto
ꝯ phytonico rapis. Cui illa
Si me ꝯsensisse sensero ꝯfi
liū pepisse absq; dubio n̄ spūs
phytonicus extitit. Si reue
lata certa sint, pcedente ḡ tpr̄e
cū filiū pepisset parentes plu
timuerunt. ꝯ quid de eo facerent
cogitare ceperunt. Cū q; filiū
aborrerent occidere n̄ uellent
destructorē sui gn̄is enutri
re ipm̄ in fisella positū mari
exponūt q̄ maris fluctus.
In insulā q̄ scarioth dr̄ ppuler̄.
Ab illa ḡ insula judas scari
othis appellatus ē. ¶ Regina
ā loci illius carens libris ad litus
maris cū spaciandi pcessit ꝯ
phisellam a maris fluctib;
iactatā uidens ipsam apiri pcep.
Inueniens idē puer̄ elegan
tis forme suspirans ait. O si sola
cio tante sublevarer sobo
lis ne regno meo successore p
uarer. puer ḡ secreto nutriri
fec. ꝯ se ḡuidā simulauit. Tand
se filiū pepisse mētit̄. ꝯ totū
regnū fama h̄ celebrata diu
ulgat̄. Principes p suscepta
sobole uehemt̄ exultant. ꝯ
ingenti gaudio plebs letat̄.
Ipm̄ ḡ scdm magnificentiā regiam

educari fec. Non p multū uo
tpis regina de rege ꝯcepit
ꝯ suo tpr̄e filiū parturiuit. Cū
ā pu[er]i aliquantulū iam cruissent
ad inuicē sepius colludebant
ꝯ puer̄ regiū Judas crebrius
iniuriis molestabat et ad
fletū sepius puocabat. Re
gina ā h̄ moleste ferens ꝯ Ju
dam ad se nō ptinere sciens
ipm̄ crebrius uerbabat. Sed n̄ s
ā molestia pueri desistebat.
Tandē res pandit̄ ꝯ Judas n̄
uerus regine filius. Sz inuentus
fuisse aprit̄. Q̄ judas ut cō
pit uehemt̄ erubuit ꝯ frēm
suū putatiue filiū regis la
tent̄ occidit. Ob h̄ capitalē
snīam timēs cū tributariis
i iersolim aufugit. Seq; curie
pilati tē p̄sidis mancipauit.
Et quia ē res similes ē habi
les. pilatus Judā suis mori
b; inuenit ꝯgruē. ꝯ ideo cepit
ipm̄ ualde carū h̄re. Vniuse
ē curie pilati Judas p̄ficit̄.
ad ei nutū oīa disponunt̄.
¶ Quadā ḡ die pilatus de pala
tio suo i q̄ddā palatiū pome
riū aspiciens illoy pomoy
tanto desiderio captus est
ut pene deficere uidet̄. Erat
ā ip̄d pomeriū Ruben patris Jude
Sz n̄ Judas patrem n̄ Rubē

agnoscebat· qꝛ ruben ipm̄
ī marinis fluctib; ꝑisse pu
tabat· Et judas quis pat᷑
aut q̄ patria sua fuerit penit᷒
ignorabat· pilatus itaq; ac
cersito juda ait· Tanto illoꝝ
fructuū captus sū desiderio
q᷒ si hys frustratus fuero
spm̄ exalabo· Contin᷒ g᷒ ju
das in pomeriū insilit· et
uelocius mala carpsit· Int᷑
ea ruben ueniēs ⁊ judā mala
sua carpientē inuenit· fortit᷑
g᷒ ambo ꝯtendūt ⁊ iurgia
sr̄ addūt· p᷒ iurgia surgunt
ad uerba· ⁊ mutuis se ī iuriis
afficere· Tandē judas rubē
in ea pte q̄ ceruix collo conet
tit᷑· lapide ꝑcussit pcīt ⁊ oc
cidit· poma g᷒ sustulit et
pylato quid accidit enarra
uit· Jam die inclināte· et
nocte subueniēte· Ruben
mortuus inuenit᷑· ⁊ subitanea
morte fuisse ꝓuent᷒ putat᷑·
Tūc pylatus oīs facultates
rubē· Jude tradidit ⁊ Ciboре
am uxorē ipī rubē in ꝯiu
gē jude dedit· Quadā
g᷒ die dū ciborea grauit᷑ sus
piraret· ⁊ judas uir eius
qd̄ hrēt diligūti᷒ interogaret
Illa r̄· Heu infelicissima
sū oīū femīaꝝ qꝛ ī fantulū

meū marinis fluctib᷒ ī m̄si
⁊ uiꝝ meū morte ꝓuentū
inueni· s; ⁊ dolori mise py
latus addidit ⁊ dolorē q̄ me
mestissimā nuptiu tradid᷑
⁊ inuitissimā t᷑ in ꝯiugiū
copulaū· Cūq; illa oīa de il
lo infantulo enarrasset· et ju
das illa q̄ s᷑ accidit retulisset
Inuentū ē q᷒ iudas matrē
suā in uxorē duxit· ⁊ q᷒ pr̄ez
suū occiderit· Penitēcia g᷒ duct᷒
suadente Cyborea dn̄m nr̄m
ihm x̄m adiit ⁊ suoꝝ delictoꝝ
ueniam implorauit· Huc usq;
in p̄dcā ystoria apocrifa legit᷑·
que utrū recitanda sit lectori
arbitrio relinquit᷑· Dn̄s autē eū i
suū elegit aplm· Qui adeo ē fa
miliaris extitit ⁊ dilectus ut
eū suū faceret ꝓcuratorē q̄ tn̄
p᷒ modū suū ꝓtulit ꝓditoreꝝ·
portabat ei loculos ⁊ ea que
x̄o dabant᷑ furabat᷑· Dolens
uō t̄pr̄ dn̄ice passiōis q᷒ un
guentū q᷒ CCC· denarios ua
lebat· nō fuerat uenditū· ut
illos dnarios q᷒ furaret᷑ abut
⁊ dn̄m· xxx· dnarius uendidit
quoꝝ uniq̄sq; ualebat· x· d᷒·
usuales ⁊ ita dāpnū vnguē
ti· ccc᷒· d᷒· recompensau· Uel
ut qdā aiūt oīū q̄ x̄o dabant᷑
·x᷒· ptē furabat᷑· ⁊ ideo p x᷒· pte

quod in unguento expendi poterat, scilicet pro trecentis denariis vendidit. Qui tamen poenitentia ductus retulit et abiens laqueo se suspendit et suspensus crepuit medius et diffusa sunt viscera eius. In hoc delatum est ori, ne per os effunderetur. Non enim dignum erat ut os tam viliter inquinaretur quod tam gloriosum os, scilicet Christi, contigerat. Dignum etiam erat ut viscera quae proditionem conceperant rupta caderent, et guttur a quo vox proditionis exierat artaretur. In aere etiam interiit, ut qui angelos in celo et homines in terra offenderat, ab angelorum et hominum regione separaretur et in aere cum demonibus sociaretur.

Cum igitur inter ascensionem et pentecosten apostoli in cenaculo simul essent, videns Petrus quod numerus apostolorum erat imminutus, quos tamen dominus in hoc numero elegerat ut fidem trinitatis in .iiii. mundi partibus praedicarent, surrexit in medio fratrum dicens: Viri fratres, oportet ut aliquem loco Iude substituamus qui testetur nobiscum resurrectionem Christi, quia dominus dixit nobis: Eritis mihi testes in Ierusalem et in omni Iudea et Samaria et usque ad ultimum terrae. Et quia testis non nisi de his quae vidit et audivit debet testimonium ferre, eligendus est unus ex his viris qui nobiscum semper fuerunt et dominum miracula viderunt et eius doctrinam audierunt. Et statuerunt duos de .lxxii. discipulis, scilicet Ioseph qui cognominatus Iustus pro sanctitate sua, qui fuit frater Iacobi Alphei, et Mathiam, de cuius laude subticetur, quia sufficit ei pro laude quod in apostolum est electus. Et orantes dixerunt: Tu domine qui nosti corda hominum, ostende quem elegeris ex his duobus accipere locum ministerii huius et apostolatus quem Iudas amisit. Et datis illis sortibus cecidit sors super Mathiam et annumeratus est cum .xi. apostolis.

Et notandum quod hoc exemplo, ut ait Ieronimus, non est sortibus utendum, quia privilegia paucorum communem legem non faciunt. Rursus, sicut ait Beda, donec veniret veritas figuram licuit observari. Nam ecce hostia in passione Christi fuit immolata, sed in pentecoste consummata. Et ideo in electione Mathie sortibus usi sunt ne a lege discreparent, in qua summus sacerdos sorte quaerebatur. Post pentecosten vero iam veritate propalata .vii. diacones non sorte, sed discipulorum electione, apostolorum vero oratione et manuum impositione ordinati sunt.

Cuiusmodi autem sortes fuerint, duae sententiae patrum exstant. Nam Ieronimus et Beda volunt quod sortes tales fuerint

quales ille quorum in lege veteri
crebrius usus erat. Dyonisius autem
qui fuit pauli discipulus irre
ligiosum existimat hoc arbitrium
asserens quod videtur quod illa sors
nihil aliud fuit nisi quidam splendor
et radius divinitus super ma
thiam emissus per quem ipse osten
deretur in apostolum assumendus. Unde
ait in libro ecclesiastice ierarchie: De
divina autem sorte que super mathiam
divinitus cecidit alii quidem
alia dixerunt irreligiose ut ar
bitror. Meam autem intentionem
et ipse dicam. Videntur enim michi eloquia
sortem nominare thearchicum quoddam
donum demonstrans illi thearchi
co choro a divina electione suscep
tum. Hic igitur mathias apostolus
iudeam in sorte accepit et predi
catione idem insistens et multa
miracula faciens in pace quie
vit. In nonnullis vero codicibus
legitur quod patibulum crucis pertulit
et tali martirio coronatus celos
ascendit. Huius corpus rome in ecclesia
sancte marie maioris sub lapi
de porfiritico sepultum esse dicitur et ibidem
caput eius populo demonstratur. In
quadam vero alia legenda que treue
ris invenitur sic in treveris legitur:
Mathias in lege erat doctis
simus corde mundus animo prudens in
solvendis questionibus sacre scripture
acutus in consilio providus
in predicatione expeditus.
Qui cum verbum dei per iudeam predi
caret multis signis et prodigi
is converteret. Unde iudei in
videntes ipsum in consilio
statuerunt. Duo igitur falsi testes
qui ipsum accusaverant primo
in ipsum lapides miserunt quos
lapides in testimonium secum
petiit sepeliri. Qui dum lapi
daretur securi percutitur et exten
sis in celum manibus spiritum deo
reddidit et subditus est. Cuius
corpus de iudea romam. Deinde
de roma treverim est translatum.

De sancto Gregorio

Gregorius dicitur. De nomine.

Gregorius dicitur a grex et gore quod est predica
re sive dicere. Unde gregorius quasi egregori
ab egregius et gore quasi egregius
predicator et doctor. Vel gregorius
in nostra lingua vigilans so
nat quia ipse vigilavit sibi deo
et gregi. Sibi per munditie conservatorem,
deo per interna contemplationem,
gregi per assiduam predicationem.
Eius vitam scripsit paulus lon
gobardorum historiographus quam Io
hannes diaconus diligenti postmodum comple
vit. De sancto Gregorio papa.

Gregorius senatoria stir
pe progenitus cuius pater
gordianus et mater silvia di
cebatur cum summum philosophie

apicem in ipsa sui adolescentia
attigisset, ac rerum et divitiarum co
pia plurimum habundasset, cogita
vit tamen haec omnia deserere et in reli
gionem se transferre. Sed dum lon
gius protraheret, protraxeret et tutius
se ex famulatu putaret
si sub praetoris urbani habitu
mundo specietenus deserviret, coepe
runt multa contra eum ex saeculi cura
succrescere, ita ut non tantum specie, sed
in eo retineretur et mente. Tandem
praeter orbatus sex monasteria in
Sicilia construxit, septimum intra moenia
urbis sub honore sancti Andreae
apostoli proprio fabricavit domo in matre.
In quo relictis sericis auro gem
misque radiantibus vili mona
stico habitu tegebatur. Qui ad tan
tam perfectionem in brevi devenit
ut in ipso suae conversionis ini
tio posset iam in perfectorum numero
computari. Tanta denique di
strictione suum corpus afflixit ut in
firmato stomacho sustinere
vix valeret, et incisione vita
lium quam graeci syncopim vocant pati
ens crebris angustiis per horarum
momenta ad exitum propinquaret.
Quadam vice dum quidam in mo
nasterio suo ubi abbas praeerat scrip
titaret, angelus domini in specie na
ufragi ei affuit et cum mise
ri lacrimabiliter postulavit. Cui
cum Gregorius sex argenteos dari fecisset
et abiisset, eadem die iterum redit.
Sed multa perdidisse pauca vero
recepisse perhibuit. Qui cum ab
eo totidem argenteos recepisset,
iterum die tertia reversus nimis
et importunis clamoribus po
stulabat. Qui cum a procuratore sui
monasterii didicisset nihil dandum
nisi scutellam argenteam quam mater
sua cum leguminibus mittere so
lebat in monasterio remansisse,
illam statim dari praecepit, quam ille
libenter accipiens laetus abces
sit. Hic autem angelus domini fuit, se quod
postmodum revelavit. Quadam
die beatus Gregorius per forum urbis ro
mae transiens vidit quosdam
pueros forma pulcherrimos,
vultu venustos, capillorum
nitore perspicuos esse venales.
Interrogavit mercatorem de qua
illos patria intulisset. Qui respondit:
de Britannia, cuius incolae simili
candore refulgent. Interrogat
iterum si christiani sunt. Cui mercator:
non, sed paganis erroribus impli
cati tenentur. Tunc Gregorius acriter
ingemiscens: heu pro dolor, in
quit, quod tam splendidas facies
princeps tenebrarum nunc pos
sidet. Interrogat iterum quod esset
vocabulum gentis illius. Cui ille:
Angli vocantur. Bene, inquit, inquit

angliã q̃ anglia q̃ȝ ꝯãgli
cos uultus hñt. Interrogã
te itẽ eo q̃ nom̃ hr̃et ipĩu ꝓ
uincia. Ait mercator. prouinci
ales illi deiri uocant̃. Q. G.
bñ inq̃d deiri q̃ȝ de ira ẽ cru
diendi. Rursus d̃ noĩe regis
in t̃rogãte. Ait mercator. Qz
elle dr̃et̃. Et. G. bñ elle. q̃ȝ
all'a in ptibȝ ill' decantãi oꝫ
Qui mox ad sũmũ accedẽs
pontificẽ cũ mlt̃a instantia
ꝯ pcibȝ uix obtinuit. ũ ad
illos ꝯũtendos mitteret̃. Cũȝ
iam it̃ ãripuissȝ. romãi d̃
eius absentia plĩm ꝯtũ
bati papã adeũt ꝯ eũ talit̃
alloquũt̃. petrũ offendisti.
romã destruxisti. gg̃oriũ
dimisisti. Sq̃ȝ papa ꝑterit̃
ad eũ reuocand̃ ꝯtinuo nũ
tios destinauit. Cũȝ gg̃ iã it̃
triũ dierȝ pegissȝ ꝯ in q̃dã loco
ꝯ uitẽs q̃dã cet̃is quiescẽtib̃
lectitarẽt. locusta sr̃ ueniens
eũ coeg̃ a legẽdo quiescẽ. ꝯ
ex ꝯsidatõe sui nõis docuit
eũ in eod' loco stãe debẽ. Qd
ille spũ ꝓphetico disc̃es sta
tim cõites ad ortat̃ ũ uelo
cius debeãnt ꝓficisci. Sȝ sr̃
uenientibȝ aplicas nũcius
redire ꝯpellit̃. licȝ de hoc
plĩm ĉtristaret̃. Tũc ꝓ ipĩm

a monasterio suo abstraxit ꝯ su
ũ draconẽ cũ male ordiaũ.
Quodã tpr̃e tybris fluuius
alueũ suũ egressus in tm̃ ex
creuit ut sr̃ muros ũrbis in
flueret ꝯ plimas domos eũ
teret. Tũc ꝑ ꝑ tybrim fluuiũ
multitudo s̃pentiũ cũ draco
ne magno in mãe descẽdit.
Sȝ a fluctibȝ ꝑfocati ꝯ ad lit̃
ꝓiecti. totũ aẽm sua putredi
dine corrũpert̃. Sq̃ȝ plaga pe
ssima q̃ inguinaria uocat̃
secuta ẽ. ita ut ꝑ ocl'i uisu
sagitte celitus uenire ꝯ sin
gulos q̃sȝ ꝑcutẽ uidẽrent̃.
Que primo oĩũ ꝓ̃ pelagiũ
ꝑculit ꝯ sĩ mora extinxit.
ꝑmod' uõ in reliquã uulg̃
ita d̃ssiuit ut subtractis hi
tatoribȝ domos plimas in
ũrbe uacuas reliquit. Sȝ q̃
ecclã dei sn̄ rectore eẽ ñ potat
gg̃. licȝ totis uirib̃ recusan
tẽ plebs oĩs eleg̃. Qui g̃ bñ
dici deberet ꝯ lues ꝓplm de
uastaret s̃monẽ ad ꝓ̃ fecit.
ꝓcessionẽ faciẽs letanias
instituit ꝯ ut oẽs dñm atten
ti exorarent admonuit.
Cũ g̃ oĩs ꝯggatus ꝓpl's exo
raret dñm in tm̃ lues ipã
deseuit ut in vna hora. lxxx.
hoĩes spm̃ exalarent. Set

neq̄q̄m cessaui ꝑplm ad monē
ut ab orōne nūq̄ desistēnt do
nec pestem ipā diūa miſatio
ꝓpulsaret. ¶ Finita ꝓcessione
fuge voluit. sʒ nequiuit. q2 die
noctuq; portas urbis ꝓꝑ eum
vigiles obſuabāt. Tandē
mutato hītu a quibusdā ne
gotiatorib; obtinuit ut in
quodā dolio sr̄ q̄dirigā de ur
be educeret. Qui mox siluas
expetīt cauernar; latibula re
quisiui. ibiq; trib; dieb; latuit
Cumq; dū sollicite quereret co
lūpna lucis ꝑ fulgida a celo
descendēs sr̄ locū ubi latitab
at apparuit. In q̄ colūpna an
gelos descendētes quidā re
clusus aspexit. Mox ab omni
uiso ppl'o capitur trahitur ꝯ sūmi
pontifex ꝯsecratur. Qui ū ad hoc
honoris culmē inuitus ascē
derit qui ūba sua leḡ patet
adūtit. Nam in epl'a ad nā
sum patriciū sic ait. Dū ꝯtē
platōnis alta describitis rui
ne mee in gēitū renouatis
Qui audiui quid int' pdidi.
Dum foras ad culmē regimi
nis intrinsecus ascendi. Tan
to a me ꝑcussū inuore ꝯtēpla
te. ut uix loqui sufficiā. No
lite ḡ me uocare noemi idē
pulcrā. s; uocate merra. q2 a

marītudine plen' sū. Et alibi
Qr me ad exteriorē ordinē ꝯsola
tis ꝑuenisse. qui me diligitis
plangite. Qr ꝯ ego incessant'
defleo. atq; ut p me dūm ex
oretis rogo. ¶ Cum et q2 ad h'
romā pestis ḡ dcā uastabat
more solito cū letanias pro
cessionē ꝑ circuitū circa
pascali tpe ordinauit. in q̄ ymagi
nē btē uirginis marie q̄ ad
huc ut aiunt ē rome i eccā
q̄ dr' scā maria maior q̄ lucas
ante medicus ꝯ pictor egregius
fecisse dr' ꝯ eid' uirgini simill'a
ꝑ oīa phibet' añ ꝓcessionē
reuerent' portari fecit. Et ecce
tota aeris infectio ꝯ turbulē
tia ymaginē cedebat ac si
ypsa ymaginē fugeret ꝯ eius
ꝑsentiā ferre nō posset. sicq; p'
ymaginē mira serenitas ꝯ
aeris puritas remanebat. Dē
in aere ut fert' iux' ymaginē
audite s̄ uoces angelor' canē
tiū. Regina celi letare alla q2
q̄ meruisti portare alla. Resur
rex' sic' dix' alla. Quibus statimq;
btūs ḡḡ. ꝯ sē adiūx. ora ꝓ nob'
rogamus alla. Tunc ḡḡ. uidit
sr̄ castrū crescentii angelm
dn̄i qui gladiū cruentatū de
tergens in uaginā reuocauit.
Intellexitq; ḡḡ. q2 pestis illa

cessasse. ꝯ ꝯ̃ sc̃m ē. Un̄ ꝯ castrū
illd castrū angli de tēpe po
catū ē. Quidē ut desidauerāt
augustinū melitū ꝯ iohēs
cū quibꝫ dā alius in angliā
misit. ꝯ eos suis ꝑdicꝫ ꝯ mō
tis ad fidē x̄ ꝯūtert. Tante
ā humilitatis b̄s gg̃ fuit ut
se laudari nullo mō pmitteret.
Nam stephō epō qui eū ī suis
eplis laica laudauiat ita scribit
ꝯsultū m̄ ꝯ ult̃ q̃ audire d̃ bui
indignū fauorē in ur̄is eplis
d̄mōstrastis ꝯ tū sc̃ptū ē. Ne
laudes hōiēz q̃ diu uiuit. tū
ꝯ si audire talia dignus nō
fui orōnibꝫ ur̄is peto ut dig
efficiar. ut si bona nō in me
dixistis. qꝛ nō s̄. ita sint qꝛ
dixistis. Itē in eplā ad narsiū
patriciū. Qꝛ cū ꝯ nōis simili
tudinē faciendo psc̃pturas
clausulas declamatōnes qꝛ
formās. Certe fr̄ kūe si nūa
leonē uocas qd eo m̄ nō agere
ꝯspicimꝰ. quo scabiosos sepe
catulos pardos ul' tigres uo
camꝰ. Itē eulogio patriarche al
exandrī qui eū vniūsale pp̃
me dūtes inp̄mē curauisti
peto qđ dulcissima scitas ur̄a
ult̃ nō faciat. qꝛ uob subt̃hi
qđ alti plusq̃ rō exigit p̄bē
Ego ē uob pꝰpetari nō quero

sꝫ moribꝫ. Non honorē suū p
dē nō ꝯgnosco. Recedāt g̃ uba
q̄ uanitatē inflant caritatē
uulnerāt. Hinc ē qꝛ cū iohēs
epc̄ ꝯstantinopolit̃ h̃ uocabu
lū uanitatis ꝯ̄ usurpāret ꝯ se vni
ūsalē pp̃ uocari fraudulent̃
a synodo obtinuisset. int̃ cetā
q̄ de eo scribit. gg̃. Quis ē iste
qui ꝯ̄ statuta euāglica ꝯ̄ canonū
decreta nouū ꝯ̄ nomē usurpare
p̄sumit. ut ul' sit ī mutatōe
ꝯ̄ vnꝰ qui ē apetit uniūsus.
Verbū ꝯ iussionis ꝯ̄ accepis
dicas nolebat. Un̄ ait ī eplā
ad eulogiū epm alex. Uerū m̄
cūctas loq̄ dicēs sic iussistis
qꝛ ūbū iussionis peto a m̄ au
ditu remouerī. qꝛ scio q̄ sū ꝯ
q̄ estis. loco ē m̄ fr̄es estis mo
ribꝫ p̄rēs. Insup̄ ob nimiā hūi
litatē q̄ erat p̄ditus. nolebat
qꝛ matrone se ancillas suas di
cerent. Un̄ rusticane patrie
scribēs ait. Unū in tuis eplis
egre suscepi. qꝛ qꝛ semel ēē po
tuit sepiꝰ dicebat ancilla ur̄a
ancilla ur̄a. Ego ē qui p epāt
honā oīū suus sū fc̄s q̄ ratōe
te m̄ ancillā dicis Cuiꝰ ante
epātū susceptū ꝑpꝰ fui ꝯ rō
rogo p oīpotentē dm̄ qꝛ h' ūbū
aliū ad me in sc̃ptis tuis in
ueniā. ꝑmꝰ in suis lr̄is suus

ſuoꝝ uocauī ⁊ alios nōīaī
īſtituit· ¶ Libros dū ad h̄
iuuēt ob nimiā hūılita
tē publicarī nolebat ⁊ in
alioꝝ ↄparatōe ſuos uıl ua
lē extimabat· Vn̄ ī noce
cio p̄ſcō aſſırıe ꝯ ſcbit· Qz
expōıtōneꝫ ſcā ıobı tūſmīti
uoluıſtıs uīō ſtudıo ↄgau
deniꝰ· Sꝫ ſi delıcıoſo cupitıˢ
pabulo ſagınarī bcī aug
paſtore meı opuſcl'a legı
te ⁊ ad ↄparatōne illiꝰ ſımı
lagīs nrīn ſuſfure n̄ que
ratis· Neqꝫ eı uolo dū ī
hac carne ſū· ſı q̄ dıxıſſe
me ↄtıgıt ea facıle hōībꝰ
in noteſcē· ¶ Legi quoꝫ ī
q̊dā lıbro de gco ın latınū
tūſlato ꝙ quıdā ſcs̄ paꝛ
noīe abbas Johēs cū romā
ad uıſıtandā aploꝝ lımīa
ueniſſꝫ ⁊ btīn· G· ꝑ̄ ꝑ me
dıū cıuıt̄ tūſıre uıdıſſꝫ
uoluıt eı occurrē ac ut dı
cebat reuerētıā exıbē· Cer
nēs ūo btūs G· ꝙ ſe ī terrā
uellꝫ ꝓſtnē· feſtınauıt
⁊ p̊mo ſe corā ıpō ın tımꝫ
ꝓſtrauıt n̄ ınd' ſurex quo
ad uſꝫ abbas ꝑ̊o ſurrexit·
Inq̊ maxıa eſꝰ hūılıtas ↄ
mēdat· ¶ Tante ā largıta
tis elemoſınaꝝ extitıt· ū
nō ſolū p̄ſentıbꝫ· ſꝫ cū lon
ge poſitis ⁊ ın mōte ſynaı
monachıs necīa mīſtraret·
ſiam oīū ī dıgētıū noīa
ſcrıpta hēbat eıs lıbalıtˢ ſb
ueīebat· ¶ Cotıdie eīn ad
ſuā mēſā ꝑegrīnos q̊s lıbet
ın uıtabat· Int' q̊s dıe q̊dā
un' acceſſıt ın cuıꝰ manıbꝫ
dū ıpē ex hūılıtate aquā
fundē uellet· ↄūſus ūrcū
accep· ſꝫ repēte eū ınt' manı
bꝫ aq̊ effundē nolebat n̄
ın uenıt· Cūꝫ hoc fcīn ſecū
ıpē mıraret' eadē nocte dn̄s
ꝑ uıſıone eı dıx· Ceterıs
dıebꝫ me ın mēbrıs meıs.
heſtırno ā dıe me ın me
ıpō ſuſcepiſti· ¶ Alio
quoꝫ tp̄e ꝑcep cancellarıo
ut· xıı· ꝑegrīnos ad p̄ndıū
ın uıtaret· Qꝰ ꝑgens ıuſſa
ↄpleuıt· Vn̄ aūt ſımꝰ dıſcū
bēnt ın tuēs ꝑ̄· xııı· nūā
uıt ⁊ acſıto cancellarıo cū
[illegible] ıſſıonē ſuā tra
ıniſſet ın uıtare p̄ſūp
ſıſſet mqᵢſıuı· Qꝰ cancellarıꝰ
nūans ⁊ tm̄· xıı· ınuenıenˢ
aıt· Crede mıchı pater nō ſ̄ n̄· xıı·
Animaduertit ꝗ G· unū ꝑpıꝰ
dıſcūbētē· uultus ſuo mu
tāe· ⁊ nūc adoleſcentē· nūc
ūo ꝗ uetulū ueneranda q̊dā

cancte simulare. Finito con
uiuio illu̅ in cubiculu̅ i̅duxit
uelxe̅ m̅r ad manus ut ei sibi ter
sui p̃dere dignaret. Qui gaudens
ait. Et cu̅ interrogassem de nomine
meo q̃ e̅ mirabile. p̃ certu̅
scito q̃ ego su̅ naufragus
ille cui scutellam argentea̅
tribuisti q̃ tibi mater tua cu̅ le
guminibus mitebat. Et hoc
tibi p̃ certo sit cognitu̅ q̃ ab illo
die quo michi h̃ dedisti destina
uit te deus sue ecc̃e sue p̃sule̅
et petri ap̃li successore̅. Cui G.
Et tu qu̅o h̃ nosti q̃ tu̅c me
deus p̃ez ecc̃e se destinauit.
At ille qui̅ angelus ei sum et me
tu̅c deus nu̅c remisit ut te semp
defensa̅ p̃tegere. et o̅e q̃ petieris
p̃ me ap̃ t̃pe ualeas impetrare.
Statimq̃ ab eo disparuit.
Eod t̃pe fuit quida̅ heremita uir
magne uirtutis q̃ oi̅a p̃p̃ deu̅
reliq̃rat et nil p̃t vna̅ catta̅
possidebat. Qua̅ blandiens
crebro q̃ i̅ collo suo gremi
is refouebat. Orauit ḡ ad
deu̅. ut ei ostendere dignaret
cu̅ quo futũre remuneratonis
ma̅sione sperare debuisset. Qui
illius amore nil ex seculi diui
tiis possideret. Quadam ḡ
nocte ei reuelatur. ut cu̅. G.
romano pontifice mansioe̅
ei sperare deberet. At ille for
titer ingemiscens. parum ei uo
lu̅ptatem paupertate̅ p̃fuisse
putabat. Si cu̅ eo remunera
tiore̅ reciperet. qui tantis mu̅
dialibz diuitiis habundaret. Cu̅
ũo G. diuitias sue paupta
ti die noctuq̃ suspirando co̅
ferret. Alia nocte audiuit dn̅m
sibi dicente̅. Cum diuite̅ no̅ pos
sessio diuitiarum faciat s; cu
pido. Cur audes paupertate̅
tua̅. G. diuitiis compare. Qui
magis catta̅ q̃ habes cotidie p
alpando diligeris cõplexus q̃m
ille tantas diuitias q̃s no̅
amando. s; contemnendo. Cunctis
liberaliter largiendo dispergit. Itaq̃
solitarius deo ḡas retulit. et
qui meritu̅ suu̅ decreuisse pu
tauerat. si G. conferret. orare
cepit. ut cu̅ eo ma̅sione̅ pa
pe meret. Cum ap̃ mau
riciu̅ imperatore̅ et filios eius
s. morte cuida̅ ep̃i fr̃o accusa
ret. G. ait i̅ ep̃la q̃m apocrisa
rio mittit. Vnu̅ e̅ q̃ breuit̃ sug
gerat dn̅is n̅ris. q̃ si ego seru̅
eorum i̅ morte̅ longobardorum uel
de̅pnu̅ me misce̅re uoluissem
hodie longobardorum. n̅ rege. n̅
duce. n̅ comites h̃ret. s; q̃
dm̅ timeo i̅ morte̅ cuiuslibet
ho̅is me misce̅re formido. Ecce

q̄nte h̄uilitatis· q̄z cū eēt sū
m⁹ pontifex imꝑatori se s̄uū
uocabat· ⁊ dn̄m suū eū apella
bat· Ecce q̄nte īnocentie q̄ ī
mortē inimicoꝝ suoꝝ ꝯsenti
re nolebat· ¶ Cū mauritius
imꝑator· G· ꝯ̄ectū dī ꝑsequeret
Jul̄ian⁹ s̄ scr̄psit· G· q̄z cū ꝑtē sui
ēēt q̄ oīpotentē dn̄m toto ub̄
ampli⁹ placatis· q̄nto me ma
le ei s̄uientē affligit⁹ ¶ Q̄
dam ḡ̇ uice quidā monastico
h̄itu indutus sp̄atā euāgelia
tam dextra tenēs coram im
patore intrepid⁹ astitit ⁊ q̄ eū
uibrans illū gladio moritur
p̄dix̄· Territus mauriti⁹ ap̄se
cutōne· G· cessauit ⁊ ut p̄ se ora
re debēt īstant̄ petiit q̄ten⁹
ī h̄ac uita de mal⁹ suis ip̄m
d⁹ p̄uniret ⁊ nō puniend⁹ extre
mo examī res̄uaret· ¶ Q̄ᵈā
ḡ̇ uice uidit ora· se an̄ t̄ribu
nal iudicis stare ⁊ iudicē ꝑ
clamare· Date mali ⁊ capiē
tes eū miss⁹ ip̄z an̄ iudicē po
suerūt· Cui ille· Miser ueni reddā
t̄ mala que in h̄ s̄clo ꝑpetra
sti· Ille r̄· h̄ p̄oc̄i⁹ ea mī dn̄e
⁊ nō in s̄clo futuro t̄ibue· Sta
timq̄ȝ diuina uox iussit t̄di
mau· uxorē filios ⁊ filias ii f̄o
ce militi occidendos· Q̄ ⁊ fcm̄
ē· Non p̄t multū eī t̄p̄ri⁹ foca⁹

q̄dā miles ei⁹ ip̄m cū tota fa
milia sua gladio occidit et
ei⁹ ī imꝑio successit· ¶ Singl̄
ap⁹ scām mariā maiorē· ū
ē ymago b̄te ūginis q̄ luca⁹
fec̄· in die pasce· missā celebra
ret ⁊ pax dn̄i ꝑnūtiarz· āgl̄s
d̄o alta uoce r̄· Et cū sp̄ū tuo
Vn̄ p̄p̄ ap̄ illā ecclīaȝ in die pas
ce statōnē fec̄· n̄ s̄ cū dicit
pax dn̄i mihi⁹ inuenti testi
moniū r̄ndet· ¶ Quo tp̄e
traianus imꝑator roman⁹
ī qdā bellū ueh̄ementissīe festi
nabat· Cui uidua q̄dam fle
bil̄r occurrit ei dicēs· Obsecro
ut sanguinē filij mei īnocēt
ꝑempti iudicare digneris· ¶ Cui
traian⁹ si letus reūteret se iu
dicāe testatur̄ uidua dix̄· Et
q̄s mihi p̄stabit· si tu in p̄lio
mortuus fueris· Traian⁹ dix̄·
Jlle q̄ p⁹ me imꝑabit· Cui uidua
Et quid p̄derit· si alt̄ mī iusti
ciā nō fecerit· Traian⁹ dix̄· Vti
q̄z nl̄· Et uidua· Nōne īquid
meli⁹ t̄ ē· ut mī tu iustitiaȝ
facias ⁊ p̄ h̄ mercedē accipias
q̄ alti hanc t̄ismittas· Tūc
traian⁹ pietate ꝯmotus de
quo descendit ⁊ idē in nocen
tis sanguinē vindicauit·
¶ Fert̄ quoq̄ q̄ dū quidā fili⁹ t̄
iani ꝑ urbē eq̄tando ni nis

n lasciue discurret· filiũ cuiusdã
uidue int'emit· Qͥ cũ uidua
traiano lacrimabilr exponet·
ipe filiũ suũ qui h' fecerat· vidue
loco filii sui defuncti tradidit·
⁊ magnifice dotauit· ¶ Dicit' ĝ
quadam uice dũ iam defuncto t'
iano· gg· p foro traiani transie
rũt· ⁊ h' mãsuetudinẽ iudicis
recordar' fuissz ad sci petri ba
silicam puenit ⁊ ibĩ p eo errore
amarissime fleuit· Tũc u' diuinit'
rñsũ ẽ· Ecce petitõnẽ tuã cõ
pleui ⁊ traiano penã etnaz
pepci· De cetero aũt diligẽtis
sime caueas ne p dãpnato ali
quo petitõnẽ fundas· Damas
cen' aũt in q̃dã suo s'mõe nar
rat q'· gg· p traiano orõnẽ fũ
dens· audiuit uocẽ s' diuinit'
illatã· vocẽ tuã audiui ⁊ ueni
am traiano do· cui' rei ut idẽ
dic̃· testis ẽ oriens oĩs ⁊ occi
dens· Sr̃ h' dixerũt quidã· q'
traian' fuit reuocatus ad uitã
ubi grãz consecut' ueniam meruit·
⁊ sic gl'iam obtinuit ñ erat in
i'ferno finalr̃ deputat'· Qͥa ẽ
p dãpnato rogasti· duoz t' dat'
electio· Aut ei in purgatorio du
ob; dieb; cruciaberis· aut cet'e toto
tp'e uite tue i'firmitatib; ⁊
dolorib; fatigaberis· Qͥ' p'ele
git toto tp'e uite sue dolorib;
⁊ citi q' duob' dieb; in purgatorio
cruciari· Vñ factũ ẽ q' sp' de i'ceps
aut febrib; laborauit· aut po
drage molestia p'ssus· aut ua
riis dolorib; ⁊quassatus· aut
dolore stomachi mirabilr̃ cru
ciatus fuit· Vñ in q̃dã ep'la s' lo
quens· Tantis podrage· tãtis;
molestiaz dolorib; p'mor· ut
uita mea in grauissima pena sit·
Cotidie eĩ in dolore deficio et
mortis remediũ expectando
suspiro· Jt' alibi· dolor meus
mĩ dũ in lent' ẽ· mĩ dũ nimi
⁊; ñ ita lentus ut recedat nec
ita nimius ut mĩ ficiat· Vnd'
fit ut qui cotidie in morte sum
repellor a morte· Sed aũt me i' sto
noxii humoris lẽbit i'bibit· ut
uiuẽ in pena sit· ⁊ mortẽ desiderant'
expectẽ· q' gemitib; mei' solã
credo ẽẽ remediũ· ¶ Matrona
quadam bõ gg· singlis dieb' dñicis
panes offerebat· Q' cũ p' missaz
sollẽpnia ei corp' x' offerret dicẽs·
Corp' dñi nr̃i ihu x' custodiat te
in uitã etnã· lasciua subrisit
Jlle ⁊tinuo dexterã ab ei' ore ⁊uer
tens ptem illã dñici corp's sup al
tare deposuit· p' mod' corã pplo
matronã interrogauit q'm ob cãm
ridẽ p'sũpsit· At illa in q̃d qr
panẽ q' ppriis manib; feceram
tu corp' dñicũ appllabas· Tũc gg·

pro incredulitate vel mulieris se in oratione prostravit. Et surgens particulam illam panis instar digiti carnem factam reperit et sic matronam ad fidem reduxit. Oravit iterum et carnem illam in panem conversam vidit et matrone sumendum tradidit.

Quibusdam principibus aliquas preciosas reliquias petentibus aliquantulum de sancti Johannis evangeliste dalmatica tribuit. Quod illi suscipientes tamquam viles reliquias eidem cum indignatione nimia reddiderunt. Tunc beatus Gregorius oratione facta cultellum petiit et pannum illum pupugit. De cuius punctionibus sanguis protinus emanavit. Sicque quam preciose essent reliquie divinitus est ostensum.

Quidam divitum romanorum relicta coniuge fuerat a pontifice communione privatus. Quod ille molestissime ferens cum auctoritatem tanti pontificis evacuare non valeret magorum suffragia requisivit. Qui se sui carminibus agere promiserunt ut immisso demone tam diu caballus pontificis vexaretur quousque cum sessore suo periclitaretur. Cum igitur Gregorius alium sibi caballum transiret immisso demone magi eius equum tam fortiter vexari fecerunt ut nequaquam ab aliquo teneri valeret. Tunc Gregorius revelante spiritu diabolicam submissionem cognoscens facto crucis signaculo tam caballum a presenti rabie liberavit quam maleficos perpetua cecitate mulctavit. Qui in tractu suo confitentes ad sacramentum baptismi gratiam per modum pervenerunt. Quibus lumen ne artem magicam relegerent reddi noluit, eos tamen ecclesiastico subsidio nutriri precepit.

Legitur enim in libro qui a grecis lymon dicitur quod abbas qui preerat monasterio sancti Gregorii pape ei denuntiavit quod quidam monachus penes se nummismata tria habebat. Quem Gregorius ad aliorum terrorem excommunicavit. Post modicum tempus frater mortuus est sancto Gregorio nesciente. Qui statim ut scivit quod sine absolutione mortuus fuerat orationem in carta scripsit qua eum ab excommunicationis vinculo absolvebat. Tradiditque eam uni diaconorum precipiens ut eam super sepulcrum fratris defuncti legeret. Quo iussa complente sequenti nocte qui defunctus fuerat abbati apparuit et se usque nunc in custodia detentum sed ad heri absolutum se fuisse perhibuit.

Officium cantuum ecclesiasticum necnon et scolam cantorum instituit et propter hoc duo habitacula unum iuxta basilicam sancti Petri alterum iuxta lateranensem ecclesiam fabricavit ubi usque hodie

lectus ei⁹ m̄q̄ recubans mo
dulabat᷑ ⁊ flagellū ei⁹ q̄ pue
rus minabat᷑ cū antiphonario au
tentico ueñatōe ⁊gtua rese
uat᷑. In canone apposuit. Die
sq; n̄ros in tua pace disponas
atq; ab et̄na dāpnatōe nos
eripi. ⁊ in electoꝝ tuoꝝ gge
iubeas numerari. ¶ Tandem
b̄t̄s. G. cū sedisset annis. xiij.
⁊ m̄sib; vi. ⁊ dieb; x. plen⁹
op̄ib; bonis migrauit a corp.
In cui⁹ tūba hi u̇sus scripti s̄.
Suscipe t̄ra tuo. corꝑ de corpe
sūptū. Reddē q̄ ualeas. ui
uificante deo. Sp̄s astra pe
tit. leti nil iure nocebit.
Cui uite alti⁹ mors magis
ip̄a uita ē. Pontificis sūmi
hoc claudunt᷑ m̄bra sepl̄c.
Qui in m̄ultis semp uiuit. u̇
q; bonis. Esuriens dapib⁹ sup̄a
bat frigora ueste. Atq; aīas
mōtis tex̄ ab hoste sacr̄s. In
plebitq; actu q̄cq; s̄mōe do
cebat. Esset ut exēplū mistica
ca illa loq̄s. Ad x̄p̄ anglos c̄
uertit pietate magistra. Acq̄rēs
fidei agmina gente noua. Hic
labor hic studiū hic ul̄ cura. hic
pastor agebat. vt dn̄o offere
ns plurima lucra gr̄is. hus
q; dei c̄sul. f̄c̄s letāre t̄uum
ph̄is. Iam incede opum
Iam sn̄ fine tenēs. Fluxerant
aūt āni ab incarnatōe dn̄i
d. vj. ¶ Post morte b̄ti. gg.
regionē totā maxima fame
inuasit. Vn̄ pauperes quos
libali. G. pasce solebat ad suc
cessorē suū uenientes dicebant.
Dn̄e q̄s p̄r n̄r. gg. sole
bat pasce tua scitas fame
nō siant ꝑire. Quib; ille
ip̄e indignatus s̄p taliꝰ r̄n
debat. Si. gg. ad famā sue
laudis cunctos ip̄e curauit
suscipe. Nos aūt nō possum⁹
pasce. ⁊ sic eos ꝑ uacuos remit
tebat. Vn̄ sc̄s. G. t̄ ei appa
ru it. ⁊ eū blande sua tenatia
⁊ detractōne corripuit. Sz ille
de nllo se emēdare curauit.
Vn̄ illi q̄rto appens terribili
eū redarguit. ⁊ in capite
letabili ꝑcussit. Cui⁹ dolore
uexatus in breui uitam
finiuit. ¶ Dum āt p̄dicta
fames instaret quidā inui
di. G. cepunt ei detrahē asse
rentes q̄ totū thesaurū ecc̄e
tanq̄ uir p̄digus c̄sūpsisset.
Vn̄ ob huiꝰ uī dictam ad c̄bu
rendū suos libros ceteros aios
īclinare cep̄ꝰ. Dū q̄s dā iam c̄
bussissent ⁊ ceteros c̄burē uel
lent. petrus diacon⁹ famili
aris ei⁹. cū quo. usq̄. libros

dyalogor disputaulat· tradit̄ ue
hemētissime restitisse· Assens
hoc ad ei9 delendā memoriā mi
nalē· Cum in diūsis mūdi ptib;
exemplaria tenēnt̄· ad iūgēt
in mane sac'legiū ēe̅ tāta p̄ti
tot ⁊ tales libros exuiēe· sup
cui9 caput ipē spm̄ scm̄ in silitu
dinē columbe pspexisti· Tan
dem in hāc eos sniām adduxi̅
ut id q dixāt uiue uirmdo i
mori ⁊tinuo munisti· Si ipi
a librorum ⁊cussione desistēnt·
Si uō mori nō munisti· Qz sup
sui testimonij extitisti· ipē qz
⁊buftorib; mari9 dicēt· Itaqz
dū appatu diaconi euāgliorū
librū bauiulans uenabilis le
uita petrus aduenens· mox
ut tactis sac̄ scīs euāngliis·
G· scītate testimoniū p̄buit
a dolore mortis exueus spm̄
mit ūb' uiē ⁊fōms efflauit·

¶ Quidam monachus monastii scī
·gg· quidam penes se peculiū cō
gāuit· Vo ā· gg· alti mona
cho appuit dicēs· ut ē denūti
aret q peculiū dispgēt ⁊ pniā
agēt· q die t̄cia eēt morituꝛ·
Qd audiens ille uehemēt̄ ex
pauit pniam egit ⁊ peculiū
reddidit· Morqz febrib; adō cor
reptus ē· ut adiluculo diei t̄
cii usz ad horā t̄ciā p̄ nimio i
cendio q linguā ab ore pbi
ciens ultimū flatū emitt̄ ui
dēt̄· Qz cū ⁊stantes monachi
coram eo psallerēt· tandē blas
phemiam intrūpentes ei de
trahē ceperunt· Ille ⁊tinuo re
uiuiscens ⁊ oclos sbridēdo
⁊cutiens ait· pācat uob' dō
fres· Qr̄ m̄ de trahē uoluistis
flam impediuistis m̄ nō mo
dicū gnaſtis q tantā a uob'
q̄ adrabl's sb' vno tp̄e accu
satus nesciebam cui calup
nie primitus rñdērem· Si
si quē q· h migrantē uidētis
eidē nō detractores· S; ⁊passio
nē impendatis· Et qm ad tā
distīcti iudicis cū ēminatore
suo ad iudiciū uadit· Nam
ad iudiciū corā dnō9 steti et
ad iuuante scō· gg· cūctis ei9
obiectoīb; bn̄ rñdi· tm̄ de
vna obiectōne ⁊uictus erubui
p qua ut uidistis tali· sum
uexatus· ⁊ adhuc me nō po
tui libare· Cūz de ea frēs req
rērit ait· Qz Non audeo dīe
q cū ad uos a btō· G· iussus
sū uenire· Qm̄ de hoc plini ē
⁊questus· putans q me ad
pniaꝛ agendā ille remittēt
Qua p bīm· gg· uadē dedi·
ne ⁊ motā calūpniā cū lib;
libare reuelāē· Morqz clamās

dixit. O andreas andreas hoc
anno fecisti qui me pravo consilio
ad periculum compulisti. Et statim re-
volutis tribus oculis exspira-
vit. Erat autem in urbe quidam
nomine andreas qui eodem momen-
to quo ei monachus moriens
periculum fuerat imprecatus. In tan-
tum in morbum decidit ut defflu-
entibus carnibus consumi posset
mori quam non posset. Hic monachus
magister sancti gregorii convocatis con-
fessus est quod cum predicto quodam mona-
sterii cartulas rapuisset ac subscri-
ptis precibus exercitus tradidisset.
Moriens hic qui dudum mori
non poterat inter verba sue confessionis
spiritum exalavit. Eo tempore ut
in vita sancti eugenii legitur dum
adhuc ambrosianum officium ma-
gis quam gregorianum ab ecclesiis fre-
quentaretur romanus pontifex
nomine adrianus concilium convocavit
ut statutum est ut gregorianum
officium deberet universaliter obser-
vari. Cuius rei carolus impera-
tor executor existens per diversas
discurrens provincias omnes clericos
minis et suppliciis ad hoc ipsum
cogebat et libros ambrosiani
officii ubique comburebat. multos
quoque clericos rebelles incarcerabat.
Proficiscens autem beatus eugenius
episcopus ad concilium invenit ipsum concilium
per dies tres iam solutum suaque prudentia
dominum papam sic induxit quod omnes
prelatos qui concilio interfuerant
et iam per tres dies recesserant
revocavit. Concilio igitur convo-
cato omnium patrum hec sententia una
fuit ut missale ambrosianum
et gregorianum super altare beati petri
apostoli ponerentur et fores ecclesie obti-
me clauderent ac plurimorum
episcoporum sigillis diligentissime
munirent. et ipsi tota nocte
orationi insisterent. ut deus signum
aliquod revelaret quod hoc eorum consili-
is magis servari vellet. Sicque
per omnia ut ordinaverant facien-
tes. mane ianuas ecclesie aperu-
erunt. et utrumque missale super
altare apertum invenerunt. Vel ut
alii asserunt missale gregoria-
num penitus dissolutum et huc et il-
luc dispersum invenerunt. Ambro-
sianum autem solum modo apertum super
altare in eodem loco ubi posuerant
reperierunt. Quo signo divinitus
sunt edocti. ut gregorianum officium de-
beret per totum mundum dispergi. Am-
brosianum vero tantum in sua ecclesia ob-
servari. Sicque sancti patres ut divinitus
edocti fuerant statuerunt. et sic
usque hodie observatur. Narrat
Iohannes diaconus qui vitam beati gregorii com-
pilavit quod dum vitam eius conscri-
beret et compilaret quidam vir sacerdos ...

in sigint⁹ ei dormiēti ꝯad la
tīnā ut ē uidebat̄ scribenti
astitit. Cui de sr̄ candidis
sima ꝯ adẽo tenuissima ue
stis erāt ut ei rītitate mg̃do
subtioris tunice appãēt. h'
ꝓximus accessit ꝯ inflatis
bucchis risū ꝯtinē nõ po
terat. Cui Jo. cū interrogaēt
cur iur gñitoris officiū sic
dissolute uidēt ait. Q'a tu
scribis de mortuis q̊s uiuē
tes nūq̄ uidisti. Cui btũs
Jo. Et si illū nõ nouerim
facie. tñ de illo scbo q̄ didici
lectõe. At ille tu inq̊d ū vi
deo sic uoluisti fecisti. ꝯ e°
que facē ꝓtõ nõ cessabo.
Moxq̄ ille lumi latr̄ne exci
xit. ꝯ adõ ipm̄ ꝑcussit. ut
putaēt se ab illo gladio iu
gulatū. Moxq̄. b̄. affuit ꝯ
mitante secū dextrorsū
btõ nico. sinistrorsū uẽo
petro dnē. ei q̄ dx̄. Modice
fidi q̄r dubitasti. Cū post
cetinā lecti adūsãius lati
taēt. b̄. ex manu ꝑet dnē.
magnā facē q̄ tenē uidlā
ãrcipiēs. eiq̄ flammis os fa
cienq̄ ipi exurens ad in
star ethiopis denigrauit
Qdā ā scintilla ꝑãuissiã
cadēs ī ei⁹ ueste candidam

ipa dicto citi⁹ conflagrauit
ꝯ ē nigerrim⁹ totus appuit.
Dixitq̄ petrus btõ. b̄. satis d
nigrim⁹ eū. Cui. b̄. Nos
illū nõ denigrauim⁹. s; nig
fuisse mõstrauim⁹. Sicque
lecto idē de lecto lūne abiet.

Longinus. De sc̄o Lon
gino.

Longinus fuit qdā centurio qui cū aliis milib⁹
cruci dñi astans. iussu pi
lati latus dñi lancea pfora
uit. Et uidēs signa que fi
ebant. solē. s. obscuratū
ꝯ t'remotū in xp̄m credid.
Maxime ex eo ut quidā dicit
q̄ cū ex infirmitate ul' se
nitute ei⁹ oculi caligassent
de sanguine x̄ de cruce per
lanceā decurrente fortuitu
oculos suos tetigit ꝯ ptinus
clare uidit. Vn renūtiãs
militie. ꝯ ab ap̃lis īstruct⁹
ī cesaream capadocie. xxviii.
ãnis mõastica uitã dux.
ꝯ ūbo ꝯ ex° plimos ad xp̄m
ꝯūtit. Cū ā ap̃ side tent⁹
fuisset. ꝯ sacrificare nollet īstr
p̃ses oēs dentes ei⁹ excuti ꝯ
linguā abscidi. Longinus
tñ ex h̄ loq̃lam nõ amisit
Sz accepta securi oia ydola
ꝯminuit ꝯ cõfregit dicēs. vi
debim⁹ si dii sūt. Demões ā

de ydolis exeūtes in p̄side(m)
(et) in om̄s ei(us) socios intraue-
runt. Et insanientes (et)
(et) latrātes se longini pedi-
b(us) p(ro)strauerūt. Et ait lon-
gin(us) demōib(us). Cur hīta-
tis in ydolis. Qui r̄nder(unt).
Ubi x(ristus) nō noīat(ur) (et) ei(us) signū
nō ē positū. ibi ē hītatio
nr̄a. Cū g(o) p̄ses insaniret
(et) oclos amisisset: dixit ei
longi(nus). Scito q(uod) sanari non
potes. n(is)i q(ua)n(do) me occideris.
Quā cito eīm a te mortuus
fuero p(ro) te orabo (et) sanitatē
t(ibi) corp(or)is (et) aīe impetrabo. Et
statim eū decollari iussit.
Post h(ec) abiit ad corp(us) eius
p(ro)stratus cū lacrimis p(e)n(iten)tiā
egit (et) continuo visū (et) sani-
tate recep(it) (et) in bonis ope-
ribus vitā finiuit. De no-
Benedictus dict(us) ē mine.
uel q(ui)a multa b(e)n(e)dictus
b(e)n(e)dix(it). uel q(ui)a in hac uita i
multas b(e)n(e)dictiones h(abu)it. uel
q(ui)a om(ne)s b(e)n(e)dicebāt de eo.
uel q(ui)a et(er)nā meruit b(e)n(e)dic-
tionem h(ere)ditate. De sancto Bene-
Benedictus ex puīcia dicto.
nursia ortus. Cum ro-
me liberalib(us) studiis tradi-
tus eēt. in ipsa sui infantia
litt(er)as deseruit. (et) desertū petere
decreuit. Quem nutrix sua qui
eū tenerrime diligebat usq(ue)
in q(ue)ndam locū qui d(icitu)r effide eū
secuta ē. ubi ad p(ur)gandū triticū
capisteriū mutuo petiit (et) su-
p(er) mensam incaute ponens (et) cor-
ruens in duabus p(ar)tib(us) fractū
uidit. Quem b(ene)n(dictus) flere (con)spi-
ciens p(ar)tes capisterii accep(it)
(et) ab oratione surgens integre
solidatū inuenit. Post modū
nutricē occulte fugiens in q(ue)ndā
locū uenit. ubi tribus annis
hoīb(us) incognit(us) mansit. ex-
cepto q(uo)dā monacho romano
noīe. qui ei sedula neccia mi-
nistrabat. Cum u(er)o ad specū a ro-
mani monasterio iter nō eēt pa-
nē in longissimo fune liga-
bat (et) s(ic) eū deponere (con)sueuat.
Tyntinabulum (et) ipsi funi in-
serunt. ut ad eius sonitū uir dei
cognosceret: q(ua)n(do) ei romanus pa-
nē p(re)beret (et) q(uo)d exiens accip(er)et. Sz an-
tiquus hostis unius caritati
(et) alterius inuidens refectioni
lapidē iactauit (et) tintinabu-
lum fregit. Sz eius romanus
ministrare nō desinit. Post
h(ec) cuidā p(res)b(ite)ro refectionē sibi i
pascha sollempnit(er) paranti dn̄s
p(er) uisū apparuit dicens. Tu tibi de-
licias paras (et) famulus meus illo
in loco fame cruciat(ur). Qui p(ro)tin(us)

frēx̄ ꝯcū difficultate magna
eū inueniens dix̄. Surge ꝯ sūa
mus cibos q2 hodie pascha dōē.
Cui bn̄. Scio q2 pascha ē q2 uidē
te mui. longe quippe ab hōib9
positus. q2 die ead' paschal' eēt
sollempnitas ignorabat. Cui
p̄sb̄r. Ueracit' hodie resurrectōis
dn̄ice dies ē. Abstinē te n̄ cō
uēit. q2 ob hoc ad te missus sū.
Sicq3 dn̄m bn̄dicentes sūpserunt
cibū. ¶ Quadā die auis q̄dā
nigra q̄ merula uocat' i por
tune circa ei' faciē uolitauit.
ita ut ab eo manu capi potuiss3.
Sz signo crucis edito auis reces
sit. ꝯ ꝯorp dn̄i q̄dā feminā
q̄ aliq̄n uiderat. an̄ ei' mentis
oclōs reduxit. eiq3 aīm tanto ig̅e
i sp̄es illi' accendit. ut pene p̄
nimia uoluptate uictus deserē
deliberet. Sz subito diuīa gr̄a
ad se reuersus. ꝯtinuo se exuit
ꝯ in spinis ꝯ urticis q̄ ad erāt
nudū se adeo uolutauit. ut
toto corp' inde uulnerat' exiret
ꝯ p cutis uulnera mētis uuln9 e
duceret. Uicit itaq3 pc̄tm q2 mu
tauit i ccendiū. Ab illo āt t̄pe
nulla p'mod' t̄ptatō in ei' corp'
pullulauit. ¶ Crescente itaq3
ei' fama. Cū abbas monastii
cuiusdā obiiss3. tota illi' monastii
ꝯgregatō uenit ad eū ꝯ ut p̄eē de

beret eis petiit. Qui diu negā
do distulit. suis illoꝝ q2 fr̄m
moribz ꝯuenire nō posse p̄dix.
Sz tandē uictus assensū dedit.
Cū3 illic regl'am districtius ser
uari ꝯpellet. Se inuicē ipos rep'hē
debant. q2 ip̄m s' p̄ eē poposce
rant. Quoꝝ. s. tortitudo in
norma ei' rectitudinis offende
bat. Cumq3 s' cū eo ꝯspicerēt
illicita nō licē ꝯ sedule assue
ta relinquere uenenū vino
miscuerūt. ꝯ s' recūbēti obtu
lerūt. Sz bn̄. signū crucis e
didit. ꝯ q̄si iactu lapidis uas
illd' intereū fregit. Intelligēs
g' q2 id potū mortis h̄uerat. qd'
portare nō potuit. signū uite
illico surrexit. ꝯ placido uultu dix.
Misereat' uri oīps ds̄ fr̄es. nūq̄
nō dixi uob' q2 uris ac meis
moribz nō ꝯuenirem. Tunc ad
locū dilecte solitudinis redijt.
ubi crebrescentibz signis ꝯ mul
tis ad ueniētibz. xii. monasteria
ꝯstruxit. ¶ In vno aūt illoꝝ q̄dā
monachus erat qui diu eē i orō
ne nō poterat. Sz orantibz aliis
foras exiuit. ꝯ aliq̄ t'rena et
transitoria agebat. Q' cū illi'
monasterii abbas b'o bn̄. narrass3.
iuit illuc ꝯ uidit qd' illū
monachū qui in ecce i orōne
nō poterat. quidā nig' puerul'

p uestimēti fimbriās foras tra
hebat. Mox p abbi monastiū ꝯ
mauro monacho. nūq̄ nō aspi
citis q̄s ē qui eū trahit. Cū
rn̄dissēt nō, ait. Oremꝰ ut
uos ꝯ uideatis. orantibꝰ illis/
ora. uidit. sꝫ abbas uidē nō
potuit. Die ergo alia expleta
orōne uir dī monachū foris
repit. Quē p sui cecitate uir
ga peussit. ꝯ ex tūc imobilis
i orōne pmāsit. ꝯ sic antiqꝰ
hostis dn̄ari nō ausus ē ī eiꝰ
cogitatōe. ac si ipse peussus
eēt exūbe. Tres huius mona
sterii ēa sluim in rupibꝫ mō
tis erāt. que de orsū cū ma
gno labore aq̄s hauriebāt.
Cū fr̄es illi uiro dī sepe ro
gassent ut monastia illa m
utaret. Quadā nocte cū q̄dā
puo mōtē ascendit ut diutiꝰ
orans tres petras in eodē loco
p signo posuit. Cū domū re
disset ꝯ fr̄es p eadē cā ad eum
uenissent dix. Ite ꝯ illā rupē
i q̄ tres positas petras ī uenē
tis ī modico cauate. valꝫ eñ
dēus ub inde aq̄ p ducē. Qui eum
tes ꝯ iam rupē illā sudātē
ī ueniētes ꝯ cauū locū fecerūt
ꝯ mox aqua repletū uiderūt.
Que usq̄ nūc sufficiēter ema
nat ut ab illo mōtis cacūie

usq̄ ad inferiora descendit. Q
dam uice cū ēca monastiū ui
ri dī quidā cū falcastro ue
pres abscidēt ferrū de manu
brio p̄ salieus in q̄dam locū
laci pfundi cecidit. Cū ille
de hoc nimis angustiaret
uir dī manubriū in lacuꝫ
posuit ꝯ mox ferrū ualꝫ ad
suū manubriū enatauit.
Placidus puer ꝯ monachus
ad hauriendā aq̄ egrediens.
in flūine cecidit ꝯ mox ipꝫ
vnda rapuit ꝯ pene ī vniꝰ
sagitte cursū attra intraxit
traxē. vir ā dī in cellā ꝯsistēs
h in spū statī nouit ꝯ mau
rū uocās q̄d puo accidit in
dicauit. ac ut ad ipꝫ eripiēdū
pgēt iupauit. Accepta bñ
dōne ꝯcitus maurꝰ pręs
ꝯptūm se ire extimās sr̄
aq̄s usq̄ ad puerū uenit eūq̄ p
capillos tenēs de aq̄ extraxit
Qui ad uirū dī ueniens retulit
q̄d acciderat. Sꝫ ipse nō suis miri
tis. sꝫ eī obedientie dēputabat.
Presbr̄ q̄dā florentiꝰ noīe vi
ro dī in uidēs ad tantā dēue
nit malitiā ut panē veneno
īfectū uiro dī tanq̄ p bñdic
ne trāsmitteret. Quē scūs grāter
accep. ꝯ coruo qui manū eius
panē accipe ꝯsueuat ipꝫ puer

dicēs · In noīe ihu xp̄i huc pa
nem tolle · ⁊ eū tali loco ubi
a nullo hoīe sumi ualeat ꝓ
iice · Tūc coruus apto ore ·
expansis alis circa eund̄ pa
nē cep̄ discurrē atq; crocita
re · ac si apte dicēt obedire
se uelle · ⁊ tñ iussa implere
nō posse · Cui scs̄ uir atque
iter̄ ꝓcipiebat dicēs · Leua
leua · eū secur⁹ atq; ꝓice ut
dixi ꝓice · Qui tand̄ eū toll
ens · p⁹ tres dies redut ⁊ d̄ ma
nu ei⁹ annonā quā ꝯsueuāt
accep̄ · Videns florenti⁹ q
corꝰ magri necare n̄ potuit
ad extinguēdas discipłoꝝ
aīas accēdit · ita ut · vii · pu
ellas nudas in orto monastii
ludē ⁊ cantāe facēt ut oēs
monachos ad libidinē inflā
rent · Qđ scs̄ uir de cella ꝓ
spiciens · lapsū discipłis ꝑti
mescens inuidie locū dedit
⁊ quibꝫdā secū assūptis frīb;
ipse hītatōnē mutauit · Et cū
florenti⁹ in solario ꝯsistēs eū
recessisse ꝯspicēt ⁊ gaudēt
repente solariū cecidit ⁊ ipz
ꝓtin⁹ extinx̄ · Tūc maur⁹ ꝓ
uiro dī currens ait · Recede
q qui te ꝑseqbatur extinct⁹ ē
Qđ ille audiēs uehement̄ i
gemuit · uł q inimic⁹ occubu

it · uł q de inimici morte disci
pł's exultau · Qua de re factū
ē · ut eid̄ pniaz indicēt q mā
dans talia gaudē de inimi
ci interitu p̄sūpsisset · Ipse aūt
ad alia migrans locū nō ho
stem mutauit · Nam ad
mōtē cassinū uenit ⁊ tēplū
apolinis q ibi situm erat in
scī · Io · bap · honore oratoriū
fabricauit · ⁊ circūadiacentem
ꝓplm ab ydolatria ꝯuertit · Set
antiq⁹ hostis grauitē ferens
c̊eli · ei⁹ oclis tetrim⁹ appebat
⁊ in eū oclis oreq; flāmāti
b; uisibił seuiebat atq; di
cebat · Bñdce Bñdce · Et cū
ille nł sē sī rñdēt · dicebat
maledce · n̄ bñdce · qđ me ꝑse
queris · Quadā die lapidē
in structura iacentē frēs in edifici
um leuare uolebāt · s; nequāq̄
ualebāt · Cū multoꝝ multitudo
adeēt · ⁊ ab eis leuari nō poss; ·
Et accedens uir dī bñdcōnē
dedit · ⁊ cū maxīa celeitate le
uatus ē · Ex quo ꝑpendit̄ q
dyab̄ ibi insidebat qui eū mo
ueri nō ꝑmittebat · Cū frēs
paulo alti⁹ pietē creuerāt · antiq⁹
hostis uiro dī apparuit ⁊ q ad
laborantes frēs ꝑgēt īdica
uit · Qui ꝓtin⁹ eis ꝑ nūtiū
misit dicēs · Frēs caute uos

agite quia ad uos malignus spiritus
peruenit. Vix nuncius uerba compleuerat et
ecce parietem antiquus hostis e
uertit et quendam monachum ruina
contriuit. Sed uir dei puerum mortuum
et laceratum in sacco ad se adduci
fecit et oratione sua ipsum resuscitatum
operi pristino restituit. Laicus
quidam honeste uite singulis
annis ad uisitandum uirum dei ieiu
nus uenire consueuerat. Quadam igitur
die dum illuc iret, se illi alter
uiator adiunxit qui sumendos
in itinere portabat cibos. Cum
iam tardior hora excreuisset dixit.
Veni frater sumamus cibum ne lasse
mur in uia. Quo respondente quod
nullatenus in uia gustaret, ad
horam ille subticuit. Post modicum
ad hoc ipsum inuitauit, sed ille consen
tire noluit. Denique cum hora iam
preteriisset et iter longum fatigasset
eos, pratum et fontem et quecumque ad
reficiendum corpus delectare poterant
inuenerunt. Tunc uiator hoc ei
ostendens rogauit eum ut pau
lulum gustaret et ibidem quiesceret.
Cum igitur et uerba auribus et loca ocu
lis blandirentur, eidem consensit.
Cum ad beatum uenissent dixit ei.
Ecce comedisti? Qui respondit. minime.
Quid est frater. malignus hostis scilicet
te persuadere non potuit. secundo non ua
luit. sed tercio uicit. Tunc ille prodi

bus eius aduolutus se deliquisse
ingemuit. Totila rex
gothorum experiri uolens utrum
uir dei prophetie spiritum haberet cuidam
suo spatario uestimenta regalia
induit, eumque cum omni apparatu re
gio ad monasterium destinauit.
Quem ille uenientem aspiciens dixit.
Pone fili pone hoc quod portas non
est tuum. Qui protinus in terram cecidit et quod
tanto uiro illudere presumpsisset
expauit. Clericus quidam a dyabolo
uexabatur ad uirum dei ut sanaretur
adductus est. Cum ab eo dyabolum
expulisset, ait. Vade et deinceps
carnes non comedas nec ad or
dines sacros accedas. Quadam autem
die ad sacros ordines accedere
attemptauit uiri dei manda
ta preteriens. Cum uero hoc aliquo tempore cu
stodisset, sed minores suos sibi
prepositos in sacris ordinibus cerneret, uer
ba uiri dei quasi ex longo tempore ob
litus postposuit atque ad sacrum
ordinem accessit. Quem mox quem
reliquerat dyabolus tenuit, eumque uex
are quousque animam eius excuteret non
cessauit. Vir quidam duos
flascones uini per quendam suum
puerum ad eum misit. Sed ille unum
in uia abscondit et alium detu
lit. Vir autem dei cum gratiarum actione
unum suscepit et discedentem puerum
admonuit dicens. Vide fili

de illo flascone q̄ abscondisti
ne bibas. Sȝ inclina illū cau
te ⁊ inuenies q̄d intus hēat.
Q̄i confusus ualde ab eo exiuit.
Et tentans uolens adhuc probare
si audiret cū flascone in cli
nasset de eo prinus serpens ē
egressus. Quadā uice dū uir
dei in sero cenaret monachus
quidā filius defensoris ei assistens
lucernam tenens per spiritum superbie
intra se cogitare cepit. Quis ē hic
cui ego manducanti assisto. lu
cernā teneo ⁊ seruitiū impendo.
Quis sū ego ut isti seruiā. Cui
statim uir dei ait. Signa cor tu
um frater. frater signa cor tuū. Quid ē
quod loqueris. Vocatis fratribus. lucer
nā iussit de manibus eius tolli. ipsum
uero iussit a monasterio recedere ⁊ eū
quietū sedere. Cum quosdā ex fratri
bus ad locū quēdam mitteret ut
ibidē monasteriū construerent. consti
tuta die se ad eos uenturum dixit.
qualiter construi deberet indicabit.
Nocte uero eadem qua promissus il
lucescebat dies. monacho quē
illic preposuerat atque eius prepositio i
sompnis apparuit. ⁊ loca singula
ubi hedificari debuisset subtiliter
designauit. Qui cum uisioni fidem
nō daret. ⁊ adhuc ipsum expecta
rent tandē ad uirum reuersi dixe
runt. Expectauimus pater ut uenires

sicut promiseras ⁊ nō uenisti. Quibus ille
Quare fratres ista dicitis. Nunquid nō
uobis apparui ⁊ loca singula designa
ui. Ite ⁊ sicut per uisionem audistis
oīa ordinate. Non longe ab
eius monasterio due sancte moniales
femine ex nobili genere erant que
linguā nō restringebant. sed eas
que eis preerat in cautis sermoni
bus sepe ad iracundiā prouoca
bant que cū hoc uiro dei retulisset
mandauit eis dicens. Corrigite
linguā uestram alioquin excommunica
bo uos. Quā excommunicationis sentē
nō proferendo intulit. Sȝ intemp
tando. Ille autem nil mutare intra
paucos dies defuncte sunt. ⁊ in
ecclesia sepulte. Uerum dū misse cele
brarentur ⁊ diaconus ex more diceret
qui nō communicat exeat foras. nu
trix earum que pro eis semper oblationem
offerebat eas de sepulcris suis
progredi ⁊ exire ecclesiam uidebat. Quod
cū sancto benedicto nūtiatū esset. ille ma
nu sua oblationē pro eis dedit di
cens. Ite ⁊ hanc oblationē pro eis
offerte ⁊ ulterius excommunicate nō
erunt. Quod cū factum fuisset. ⁊ dya
conus ex more clamaret ab ecclesia
de cetero exire uise nō sunt. Mo
nachus quidā cū ad uisitan
dos parentes sine benedictione exisset
⁊ ea die qua ad eos peruenit defunctus
fuisset. Sȝ sepultū semel ⁊ bis

tra eiecissꝫ parentes ei ad eū
venerūt ꝯ ut ei suā bn̄dictōnē
impenderet rogauerūt. Qui corp(us)
dn̄i accipiens ait. Ite ꝯ hoc sup(er)
pectus ei ponite eūq(ue) sepul
ture tradite. Quod cū factū
fuissꝫ susceptū corp(us) t(er)ra reti
nuit nec ip(su)m ultra p(ro)iecit.
Quidā monachus i monasterio
manē nō valens uirū dei
tm̄ instetit donec ip(su)m abire
p(er)misit. Qui mox ut de monasterio
exiit aperto ore draconē inti
nē inuenit. Quē cū deuora
re vellꝫ clamauit dicens. C
currite currite q(uia) draco iste me
deuorare uult. Currentes aūt
fr(atr)es draconē minime uiderunt.
sꝫ trementē atq(ue) palpitantē
monachū ad monasteriū reduxe
runt. Qui statī p(ro)misit se nūq(uam)
de monasterio recessurū. Quo
dam t(em)p(or)e cū totā illā p(ro)uinciā
fames ualida occupassꝫ ꝯ uir
dei oīa q(ue) inuenire poterat egētib(us)
tradidissꝫ. ita quod nichil i monasterio
p(re)t(er) modicū olei in quodā uase ui
treo remansissꝫ iussit cellerario
ut ip(su)m modicū olei cuidā egē
ti daret. Ille uero imperantē audiuit
sꝫ implere contempsit eo q(uia) nichil o
lei fr(atr)ib(us) remanebat. Quod uir
d(e)i ꝯperiens uas uitreū cū oleo
p(er) fenestrā p(ro)ici iussit ne quod

i monasterio p(er) inobedientiam rema
neret. Proiectū itaq(ue) uas cū sup(er)
saxa ingentia cecidissꝫ. nec uas
fractū. nec oleū ē effusū. Quod
ille leuari iussit ꝯ dari inte
grū postulanti. Monachū
aūt illū de inobedientia in
crepans sese in orōne cū fr(atr)ib(us)
dedit ꝯ continuo quoddā magnū
doliū q(uo)d ibi erat oleo plenū fuit
q(ui)a adeo excreuit ut p(er) pauimentū
defluere uideret(ur). Quadā ui
ce ad uisitandā sororē suā de
scenderat. Cū aūt ad mensā sederet
rogauit eū ut secū illa nocte
maneret. Qui cū ille nullatenus
acquiesceret ꝯ serenitas magna
esset. Illa caput in manib(us) roga
tura dn̄m inclinauit. Cūq(ue)
caput leuassꝫ tanta corruscatio
nis ꝯ tonitrui uis tantaq(ue)
inundatio pluuie erupit. ut
uir dei nec pedē mouere possꝫ.
Illa uero q(ue) lacrimar(um) fluuios
fudit. serenitatē aeris ad pluuiā
traxerat. Cui uir dei ꝯtristatus
ait. parcat t(ibi) om(ni)p(oten)s deus soror. Quid
est q(uo)d fecisti. Cui illa. roga
ui te ꝯ audire me noluisti
Rogaui dn̄m ꝯ exaudiuit me.
Modo ergo egredere si potes. Sicq(ue)
factū ē. ut s(ib)i totā illā noctem
p(er) uigilē duceret. atq(ue) p(er) sacra
eloquia sese inuicem relatione so

caděnt. Et ecce p⁹ triduū
cū ille ad mōasteriū redisset
eleuatis in celū oclis aīaꝫ
sororis sue in spē columbe
celi secreta penetrāte aspexit.
Qui mox corpꝰ eiꝰ ad mōasteri
ū iussit deferri. ⁊ in mōasterio
q̄ s̄ parauat collocari. Qua
dam nocte dū p fenestram
aspiceret ⁊ dn̄m exoraret uidit
fusā lucē de sursū cunctas noctis
tenebras effugasse. subito
ā oīs mūdus uelud sub uno
solis radio collectꝰ añ oclos
eiꝰ adductus ē. Ibique aīam
gmani epī capuani ad celū
deferri uidēs manifeste cōp
it p̄ea. q eadē hora corpꝯ mo
mito fuisse obitū illiꝰ. quo
uir dī eiꝰ cognouit asensuꝫ.
Obitus sui frībꝫ denūtiauit
diē. añ ui sextū diē sui exitꝰ
apiri s sepulcrū iubꝫ. Qui
mox febribꝫ correctus cep
singlos dies langor ī grauesce
cēt. Sexto die in oratoriuꝫ
se portari fecit. Ibique exitū suū
dnici coris ⁊ sangs pceptione
muniu atq; intꝰ discplos
manꝰ inbecillia mēbra sustē
tans erectus in celū manibꝰ
stetit ⁊ ultimū spm intꝰ uē
ba oratōis efflauit. Ipā die
duobꝰ frībꝫ uni in cella orati

alti longe posito reuelato eadē
mōstrata ē. viderūt naq; viā
palliis stratā atq; in nūis cor
ruscantibꝫ lapidibꝫ. a cella
sci bn̄. ūsus oriente rectā ad
celū tendentē. Cui uenerando
habitu uir de sursū clarꝰ asistens
cuiꝰ eēt uia q̄ cnēt in quisi
uit. Qui cū nescire se dicēt
ait. hec ē uia q̄ dilectus dn̄o
celū. bn̄. ascendit. Sepultꝰ
uō ē in ecclā sci Jo. bap. q̄ de
structa ara apollinis ipē cō
struxit. De sco Patricio

Patricius dū scotho⁊ re
gi de x̄ passione p̄dicaret
stans añ eū. ⁊ appodians se
sup ferulā q̄ manu tenebat.
⁊ casu pedi regi sr̄ posuerat cū
aculeo pedē pforauit. Rex uō
credens scm epm ex industria
hoc facē ⁊ se ali. fidē n̄ posse
suscipe n̄ similia x̄o patiet. pa
tientꝰ sustinuit. Scs h̄ tādē
intelligēs obstupuit ⁊ pcibꝰ
regē sanauit. Et toti puīcie
obtinuit q nllm uenenosū
al' idē possit uiuē q nō solū
obtinuit. ymo ⁊ ligna ⁊ coria
illiꝰ regionis ꝯtra s uenena.
Quidam ⁊ uicini sui ouē
furatꝰ erat ⁊ comederat ⁊ cū scs
sepiꝰ ortaret satisfacē furē
quicūq; ille eēt ⁊ nullꝰ appēt.

dũ totus p̄p̄ls ad eccãm ꝯueñiss;
in ṽtute ihu x̄ p̄cep̄ ut in eã ꝯ
uentũ omnis intrasset coram
õib; balatũ daret. Q̄d ꝯ fctm ē
Et egit reus p̄niam ꝯ alii
a furtis s̄ cauebãt. Erat
ꝯ ei consuetudo omĩs cruces
q̄s uidebat de uote ueñari.
Q̄; q̄dã uice añ sepulcrũ cuiusdã
pagani cruce in ipsa p̄ent ꝯ
a suis ad mõit adeo cũ nõ ui
deret p̄r̄b;. dũ req̄ret audiuit
uocẽ de sub t̃ra. Non uidisti
q̄ ego h̄ sepult sũ paganus
ꝯ signo crucis ĩ dign̄. vñ fec̃
crucẽ ab inde tolli. Cum
b̃ts patricius p̄ ybñiã p̄dica
ret ꝯ fructũ ibi nõ p̄ modicũ
faceret. Rogauĩ dñz ut aliq̄d
signũ ostñdet p̄ q̄ p̄titi p̄eni
terent. Iussu g̃ d̃o in quodã
loco circulũ magnũ cũ baculo
designat. Et ecce t̃ra in t̃ra
c̃clm se aperuit. ꝯ puteus
maximus ꝯ p̄fundissim⁹ ibidẽ
apparuit. Reuelatũq; ē beato
patricio q̄ ĩ q̄dã p̄ugatorii loc⁹
esset. in q̄ quicũ; uellz descen
dere. alia s̄ p̄nia nõ restaret.
ñ aliud p̄ugatoriũ. p̄liq; at
inde redierint. ꝯ qui redierint
eos a mane us; in sequens
mane idẽ morã facẽ oporteret
ꝯulti g̃ ingrediebãt qui de

ceto nõ regrediebant. p̄t g̃
longũ t̃p̄e mortuo pa. uir
quidã noblis noĩe nicholaus
q̄ pecca multa ꝯmisẽat cũ suor
delictor penitẽt ꝯ p̄ugatoriũ
sci pa. sustinẽ uellz. Cũ at
octo dieb; ut oẽs faciebant se
ieiuniis macerasset. in p̄dic
tũ puteũ descendit. ꝯ q̄dam
hostiũ a latẽ putei inuenit.
In q̄ egrediens cũ q̄dã ĩ orator
ium intrauer̃. repiss. Q̄dã
monachi albis induti orato
rium intrauerunt. ꝯ offiñ facien
tes. Nicholao dixẽt ũ ꝯstãs
eẽt q̄ multa dũa tẽptamẽta
eũ p̄cũrẽ oportẽt. Cũ ã ille
requirẽt q̄ ad iuitoriũ ꝯhere
poss; dixerunt. Cũ te penis affli
gi sensis p̄tin⁹ clama ꝯ dic.
Ihu x̄ fili di uiui misẽ m
peccatori. Accedentib; g̃o p̄dcĩs
uiris. ꝯtinuo assũt d̃ moẽs.
ꝯ ũ s̃ obediat. p̄mo blandis
p̄missioĩb; p̄suadẽt asserentes
q̄ eũ custodient. ꝯ ad p̄p̄a in
columẽ p̄ducẽt. Q̄; cũ ille eis
nullatenũ obedĩẽ uellz. p̄tinus
diũsar ferar t̃ribles audi
uit uoces p̄iit ꝯ mugitus.
Ad q̄ cũ ille timore horribli
palpitaẽt. Ihu. x̄. fi. di. ui.
ui. m peccatori p̄tin⁹ exclama
uit. Et statĩ ois illar ferar

tumultus horribilis commovetur. Proces-
sit et ultra. Et ad alium locum et ibidem
adest demonum multitudo ei di-
centium: Putas quod manus nostras
evasuris? Nequaquam. Sed nunc potius
torqueri incipies et affligi.
Et ecce quidam maximus ignis
et horribilis ibidem apparuit. Dixeruntque
ei demones: Nisi nobis assentias
in illum ignem te iactabimus
comburendum. Quem cum ille timeret,
ipsum arripiunt et in illum ignem
horribilem proiecerunt. Qui dum crucia-
retur, protinus exclamavit: Ihesu
Christe etc. Statimque ille ignis est
extinctus. Ad alium denique proce-
dens locum vidit quosdam vivos
in igne vivos cruciari et la-
minis ferreis candentibus a de-
monibus usque ad viscera flagel-
lari. Qui cum eis assentire nollet,
in eundem ignem proicitur et eisdem la-
minis flagellatur. Sed cum ille
Ihesum Christum exclamasset, a predicta pena
protinus liberatus est. Processit iterum
et quendam latissimum puteum in-
tuetur, de quo fumus horribilis et
fetor intollerabilis exalabat. Di-
xeruntque ei demones: Locus quem
conspicis est infernus, in quo dominus noster
Belzebub habitat. In ipsum ergo pu-
teum te iactabimus, si nobis assentire
recusas. Postquam autem illuc iactatus
fueris, nullum modum evadendi re-

medium obtinebis. Quod ille cum
audire contempneret, ipsum arripien-
tes in predictum puteum iactaverunt.
Sed dum ipse Ihesum Christum clamasset,
protinus inde illesus exivit et omnis
demonum multitudo tamquam
umbra evanuit. Cum igitur
rediret, de latere vidit quendam pon-
tem super quem eum transire oportebat,
qui quidem erat strictissimus et in-
star glaciei politus et lubricus,
sub quo fluvius ingens igneus
fluctuabat. Sed quia eum non posse transi-
re omnino desperaret, tandem recor-
datus verbi quod eum de tot malis
eripuit, confidenter accessit et unum
pedem super pontem ponens, Ihesum Christum
dicere cepit. Deinde alium posuit
et eadem verba iteravit. Ad quemlibet
enim passum eadem verba protulit et sic
securus transivit. Cum igitur transisset,
in quoddam pratum amenissimum
devenit, ubi diversorum florum mira
suavitas redolebat. Et ecce
duo speciosi iuvenes ei apparuerunt,
qui ipsum usque ad quandam civitatem
speciosissimam ex auro et gemmis
mirabiliter rutilantem perduxerunt.
Dixeruntque ei quod illa civitas paradi-
sus esset. In quam cum intrare
vellet, dixerunt ei predicti iuvenes
quod primo ad suos rediret et post
dies xxx in pace quiesceret et
tunc illam civitatem civis perpetuus

introiret. Tunc medo inde ab
scendens super puteum se restitutum
invenit. Et omnibus que contigerant
narratis per .xv. dies in
domo feliciter requievit.

De Annuntiatione beate virginis marie.

Annuntiatio beate marie
virginis dicitur quia in
tali die est ab angelo
adventus filii dei in carnem vir-
ginem fuisse annuntiatus.
Congruum enim fuit ut
incarnationem filii dei precederet an-
gelica annuntiatio triplici ratione.
Primo ratione ordinis conservandi
dei. ut scilicet ordo reparationis responde-
ret ordini prevaricationis. Unde sicut
dyabolus temptavit mulierem ut eam
pertraheret ad dubitationem et per du-
bitationem ad consensum et per consen-
sum ad lapsum. sic angelus nunti-
avit virgini. ut nuntiando exci-
taret ad fidem. et per fidem ad consensum
per consensum ad concipiendum dei fili-
um. Secundo ratione ministerii an-
gelici. Quia enim angelus dei est minister
et famulus. et beata virgo electa erat
ut esset dei mater. et congruum est mi-
nisterium domine famulari conveniens
fuit ut beate virgini annuntiatio
per angelum fieret. Tertio ratione
lapsus angelici reparandi. Quia
enim incarnatio non tantum faciebat
ad reparationem humani lapsus. verum etiam
ad reparationem ruine angelice. ideo
angeli non debuerunt excludi.
Unde sicut sexus mulieris non exclu-
ditur a cognitione mysterii incar-
nationis et resurrectionis. sic etiam nec
angelicus nuntius. ymo deus utrumque
per angelum nuntiante nuntiat mu-
lieri. scilicet incarnationem virgini marie
et resurrectionem magdalene. Cum
ergo virgo beata a tertio anno etatis
sue usque ad xiiij. in templo cum
aliis virginibus extitisset et votum
de servanda castitate emisisset
nisi deus aliter disponeret. eam ioseph
desponsavit domino revelante
et ioseph virga frondente sicut in
historia de nativitate virginis plenius
continetur. et in bethleem unde ori-
undus erat. necessaria nuptiis pro vi-
ribus ivit. Ipsa vero in naza-
reth in domum parentum redit.
Nazareth est interpretatus flos. Unde
dicit bernardus. quod flos nasci voluit
in flore. et de flore et floris tempore.
Ibi ergo ei angelus apparuit et ipsam
salutavit dicens. Ave maria gratia plena etc. Bernardus.
Invitavit nos ad maiorem sa-
lutationem gabrielis exemplum iohannis
tripudium. et resalutationis luce.
Queritur primo videndum quare dominus
matrem suam voluit desponsari
sed hoc assignat bernardus. tres rationes dicens.
Necessario desponsata est maria ioseph
quoniam per hoc et demonibus mysterium ab
sconditur. Et a sponso virginitas

ꝯꝓbat'. Et ūginis tam ītētū
die qm̄ fame ꝓuidet'. .iiij.
tō ē. ut ab omni g̃du mlīis
obꝓbriū tollēt'. s. a ꝯiugatꝭ
ūginib; ⁊ uiduis. vn̄ ipa
ūgo in h' t̄plici statu fuit.
.v. ut uni mistio ute t'.
.vj. ut matrimōiū bonū ꝯꝓ
bat'. .vij. ut ꝑ uiā generā
logie sex' tenēt'. Ave g̃ ang'ls
aue m̄a g̃ra ple. ⁊c. b. In uē
tre g̃ra diuinitatis. In corde
g̃ra caritatis. In ore g̃ra
affablitatis. In manib; g̃a
mie ⁊ largitatis. Ide ūe ple
na q̃ de plenitudie capiūt
vniūsi, captiui redēptōnē
egri curatōnē. tristes ꝯsola
tōnē. peccores ueniam. Iusti
g̃ram angli letitiā. deniq;
tota trinitas gl'am filii hōis
hūane carnis s̄bam. Dn̄s
tecū. pat' tecū qui genuit q̃
concipis. dn̄s sp̄s. s. de quo
ꝯcipis. ⁊ dn̄s filius q̃ carne tua
induis sic dic'. B. Bn̄dicta
tu in m'. i. s' oēs mlīes. q̃. s.
eris mat'. ūgo mr̄. ⁊ mr̄ dei.
Triplici maledicto mlīres
s'iecte erant. s. maledcō ꝯp
bri. maledicto pcti. maledcō
supplicii. Maledcō ꝯpbrii
quo ad nō ꝯcipientes. vn̄ dix
rachel. abstulit ds obꝓbriū
meū. Maledcō pcti quo ad
ꝯcipietes. vn̄ ps. ecce eī in
iquitatib; ꝯcept' sū ⁊c.
Maledcō supplicii quo ad pi
entes. vn̄ Gen. In dolore pari
es ⁊c. Sola aūt ūgo maria i
bn̄dcā ē int' mlīes. Quia uir
ginitati addit' fecunditas.
⁊ fecūditati incorruptio sc̄itas
⁊ sc̄itati impetu iocunditas.
Ave g̃ra plena. sic dic'. B. xx.
iiij. que fluxer' in ei mente
Que fuer' deuotō hūilitas
reuerentia. pudoris magnitu
do credulitatis. mārtiriū cor
dis. Ave dn̄s tecū. xx alia
.iiij. que ei fluxer' de celo. s.
idē dic'. Que ē marie sc̄ifica
tio. angli salutatō. sp̄s sc̄i
s' uentō. filii di incarnatio
Ave ⁊ bn̄. tu. i m'. xx a. iiij.
que s' idē dic' fulserunt i ei'
carne. q̃. s. fuit ūginitatis pri
micerīa sn̄ corruptōe fecūda.
sn̄ g̃uedine g̃uida ⁊ sn̄ dolore
puerpa. Que cū audisset
turbata ē in s'mōe ei' ⁊ cogita
bat q̃lis eēt ista salutatio.
hinc appet laus ūginis In
auditu. In affectu. In cogita
tu. In auditu laudat'
modestia q̃ audit ⁊ tacet.
In affectu ūecūdia. vn̄ tur
bata ē. In cogitatu pru

dentia duplia extra. Turbata
e e de angli sermone. no de ei
uisione. Prima quia beata
uirgo angelos sepe uidebat. sed nu
quam talia loquentes audierat.
Aliam assignat petrus raue-
nnat in quod angelus bland'
in spe. sed turbabis in sermone. Vn
quam leuit' solicitatum uisus. mi
nimum turbatum audit'. B. Or tu
bata e in sermone ei. fuit uer
cundie uirginalis. quia non pro turba
ta fortitudinis. quod tacuit et co
gitauit. prudentie et discretionis
Dixit angelus confortans eam dix.
Ne timeas maria. in uen. e gratiam
apud dominum. B. Quam gratia dei et hominum
pacem. mortis destructionem. uite
reparationem. Ecce concipies et
paries filium. et uocabis nomen eius ihesum
.i. saluatorem. qui saluum faciet
et populum suum a peccatis eorum. hic erit
magnus et filius altissimi uoca-
bitur. hic e ille qui e magnus deus
fortis futurus et e magnus. s. ma
gnus homo. magnus doctor. magnus
propheta. Dixit autem maria ad angelum
quomodo fiet istud quoniam uirum non cog.
.i. me non cogituram propono. Et ita
fuit uirgo. mente. carne proposito.
Ecce maria interrogat. et qui int'
rogat. Cum gratia zacharias tacat'
nitatis penam tulit. Sed hic re-
rauenn assignat drias dicens. Ille
peccator cognitor. non illa. sed corda
puidit. non quod dixerunt. sed quod se
serunt iudicauit. Erat enim int'
rogantium cum dissimilis spes
pro diuisa. hic contra naturam credidit. Ille
dubitauit pro natura. hic integre
rei ordinem querit. Ille quod deus
uult fieri non posse prescribit. Ille
impellentibus exemplis non acce
dit ad fidem. hic mirat' de partu
uirginis. Ille de conceptu dis
putat coniugali. Non ergo dubi
tat de facto. sed modum querit et
ordinem. Nam cum triplex sit
modus concipiendi. s. naturalis.
spiritualis. mirabilis. Quo istum
concipiat sciscitat'. Et respondens
angelus dixit ei. Spiritus sanctus superueniet
in te qui ipsum tuum conceptum
efficiet. vnde et dicitur conceptus
de spiritu sancto et hoc propter .iii. rationes
Primo propter ostensionem eximie
caritatis. ut s. ostendat' quod i
effabili dei caritate uerbum dei
caro factum e. Io. iii. Sic deus di
lexit mundum etc. et hec e ratio magistri
sententiarum. Secundo propter ostensionem
gratie absque meritis ut per hoc quod dicitur
conceptus de spiritu sancto. ostendat'
quod sit ex sola gratia quam nulla homi
num merita precesserunt. et hec ratio e
augustini. Tertio propter intuitem operatio
nis. quia s. operatione et uirtute spiritus
sancti conceptus e. et hec ratio e ambrosii.

¶ ·nū· ꝓ motiuū ɔceptōis ꝯ h̓ uō
ē hu· de scō uict̃· ɔmotiuū uī
aīt ad ɔceptōnē ūlem ē amor
uiri in mlierem· ꝯ amor mlieᷓ
ī uiro· ꝯ in uirgīe māꝫ ꝗ in
eī corde amor· spc̄ scī· singlarī
ē ādebat· ꝓꝫ in carne eī amor
spc̄· s· mirabilia faciebat· Et
h̓ ē uō hu· de scō uict̃· ¶ Et u
tus altissimi ob· t̃· h̓ fm glo·
ꝯ expoīt̃ umbra aliūē et
coꝛ obiecto solꝫ fōꝛi ꝯ uirgo sic̄
ꝯ purᵒ hō· plenitudinē diui
tatis cape neqbat· ꝗꝫ uirtus
altissi· obū· dū in corꝑa lux·
diuinitatis coꝛ suscepit huāi
tatis ut ꝯ possꝫ dm̄ pati· hāc
expōnē uī tangē· b· qui ꝯ
ait· Quia ds̄ spc̄ ē· nos uēō
umbra coꝛs sui temꝑauit se
nob̄· ut obiectu uiuifice carnis
uideam̄ ūbū in carne· solem
in nube· lumē in testa· cereū
in laterna· fm· b· ꝯ expoīt̃· illū
mod̄ quo de spū· s· ɔcipies di u
tute· ꝯ in suo sanctissimo ɔsilio
obumbrando occultabat· ut
ꝯ tm̄ notū hēat̃ ꝯ t̃· ac si dicat
Quod a me querēs· ꝗ in te mox
expiēs· ɔcies scies ɔficiat̃ sa
es· ꝗꝫ illo doctore quo auctore
ego nūtiare sū missus ūgi
nalē ɔceptū nō carē· vl' obū·
·i· te auctorē estu refrigabit

Et ecce elizabeth cognata tua·
ꝯc̄· Ecce dic̄· ut ostndat h̓ eē
magnū nouū inauditū· uīū· de
cuius ɔceptus elizabeth ꝯ uī
nūtiat̃· fm· b· pma ē cumlus
letitie· scdā ꝑfectō scie· tercia
ꝑfectō doctrine· uīū· obsequiuꝫ
mie· dic̄ eīm sic· ꝓꝫ sterilis co
gnate ɔceptus marie nūtiat̃·
ut dū miraclm̄ miraclō ad
icit̃ gaudio gaudiū cumlat̃·
¶ Vel' ideo ꝗ ꝑfectō docebat ut
ūbū mox diuulgand̄ ubiqꝫ
sciret ꝑus uirgo ꝗ anglm̄ qm̄
audiret ab hoīe nē mīr· di ap
silus filii uidet̃ amota si ecw
que in tēris tam ꝓpe gerunt̃
remansissꝫ ignara· ¶ Vel ideo
ꝓpt' ut dū nē saluatoris· nē
ꝑcursoris edocet̃ aduentꝰ uer
tempꝰ ꝯ ordinē tenēs· ꝓu
ꝑ mod̄ meli' scriptorib; atqꝫ ꝓdi
catorib; reseret ūitatē· ¶ Vel' iō
ut audiens cognatam uetulā
grauidam cogitet iuuēcula de
obsequio· ut ꝯ pāuulo ꝓpl'e
det̃ locus obseqndi dn̄o et
mirabilius fiat miraclm̄ de
miraclō· ¶ Et b· ꝯa uirgo re
sponsū festinat̃· o dn̄a ꝓrad
ūbū· ꝓfer tuū· suscipe diuī·
emitte trāsitoriū ꝯ amplecte
sempitnū· surge curre ꝯ api·
surge ꝑ fidē· curre ꝑ deuotōem

api ꝑ consensū ul' ꝓ ꝯsentōnē.
Tunc maria expansis manibꝫ
ꝯ oculis ad celū eleuatis ait. Ec
ce ancilla dn̄i fi. m̄. s. u. tuū.
R. Alius in aure. alius in ore.
alius in manu u bū dō factū
fuisse memorat. m̄ ā ftm̄ ē.
in aure ꝑ anglicā salutatōem.
In corde ꝑ fidē. In ore ꝑ ꝯfessionē.
In manu ꝑ ꝯtractōnē. In uētᵉ
ꝑ conceptōnē. In g̃mio ꝑ su
stentōnē. In brachiis ꝑ obla
nē. Fiat m̄ s'm ubū tuū.
R. Volo ut fiat m̄ declama
torie ꝑdicatū. aut figurali sig
ficatū. aut ymaginatorie form
matū. s; silent' inspiratū. ꝑ
sonalr̄ incarnatū. corꝑalr̄ uiscera
tū. Statim filius in utō illi
ꝯceptꝰ ē. ꝑfc̄s ds ꝯ ꝑfc̄s hō. ꝯ
in ipa p'a die ꝯceptōnis tante
sapīe ac pote extitit. q̄nte ī xxx.
āno fuit. Tunc surgens maria
abiit ad elizabeth. Et cū eā
salutasset. Jo. in eius utō exulta
uit glo. Q'a lingua nō poterat
exultāe aīo salutat. ꝯ sue p'cursi
onis officiū inchoat. Fuit ā ibi
in eius obsequio trib; mensib; don̄
Jo. nascēt' q̄ manib; suis de t̃ra
leuauit. sic̄ in li. iustor' legi.
In hac die ut dr̄ ꝑ multa tp̄or
curricula ds multa opatus ē q̄
dē ꝯ. ꝯs. uisibus declarauit.

Salue festa dies. q̄ uulnera nr̄a
coherces. Angelus ē missus. ē
passus in cruce xp̄s. Est adā fc̄s
ꝯ eodē tp̄e lapsus. Ob meritū
decime. cadit abel fr̄is ab en
se. Offert melchisedech. ysaac
supponit' aras. Est decollatus
baptista xp̄i bt̄s. Est petrus
ereptus. Jacobꝰ sub herode peremp
tus. Corpora sc̄or' cū xp̄o multa
resurgūt. latro dulce tn̄. ꝑ xp̄m
suscep aīn. Miles quidā
diues ualde ac nobilis sclo
abrenūtiauit ꝯ ordinē cisterci
enciū intrauit. Et q' litt'as
nesciebat erubescētes monachi
tā nobilez ꝑsonā int' laycos
deputāi. dederūt ei magrm̄ si
forte modicū adiscē posset. ꝯ sb̄
hac occōne int' monachos ꝑma
nēt. S; cū diu cū magro fuisset
ꝯ nl' oīo p't h' duo ūba. Aue ma.
discē potuisset. h' tā auid' reti
nuit. ut q̄cūq; deambularet. ꝯ
quicq̄ ageret ea incessant' ru
minaret. Tandē morit' ꝯ in ci
miterio cū aliis fr̄ib; sepelit'.
Et ecce sr̄ ei tumulū specio sū
exēscit liliū ꝯ q̄lib; foliū. Aue
maria q litt'is aureis hēbat ī
scptū. Currentes ā oēs ad tam
spectaculū. t'rā de tumulo effu
derūt. ꝯ radices lilii de ore de
functi ꝓcedē repiēr. Intellexer̄

quod cum quinta de uotatione illa duo
uerba dixit quod dominus tanti hono
ris prodigium illustrauit. Quidam
miles quondam in uia communi cast
rum habebat et omnes transeuntes sine
miseratione aliquando spoliabat. Vir
ginem matrem dei cotidie salu
tabat nec pro aliquo impedimento
emergenti ab ipsa salutatione
aliqua die cessare uolebat.
Accidit autem ut quidam uir
religiosus sanctus inde transitum fa
ceret. ut ipsum predictus miles con ti
nuo expoliari iuberet. Vir autem
sanctus rogauit predones ut ipsum
ad dominum suum deducerent quia ad ipsum
habet secreta que proferat. Adductus
autem rogauit militem. ut omnes
de familia sua et castro congrega
ri faceret ut eis uerbum domini predi
caret. Cum autem congregati fuissent
ille ait. nequaquam hic omnes estis. sed
adhuc deest. Cum autem omnes
se ibidem esse asserent agebat. Di
ligentius perquirite et aliquem inueni
etis abesse. Tunc unus exclam
ans dixit. quia solus illuc ca
merarius non uenit. Ille autem
dixit. uere ipse est qui solus deest.
Pro eo cito mittitur et in medium
deducitur. Cum autem uirum dei ui
disset reuolutis terribiliter oculis
caput in star insani agitab
at. nec propius accedere audebat.

Vir autem sanctus dixit ei. Adiuro
te per nomen domini nostri ihesu christi.
ut quis sis nobis edisseras et quare
ob causam huc ueneris palam
pandas. Cui ille dixit. Heu ad
iuratus prodere cogor inuitus.
Ego enim non sum homo sed demon.
qui formam hominis accepi. et xiiij.
annis cum hoc milite sum permansi.
Princeps enim noster me
huc misit. ut die qua hic
sue matris salutationem non di
ceret diligenter obseruarem. ut in
eum potestate accepta ipsum con
tinuo strangularem. et sic in malis
operibus uitam finiens noster esset.
Quamuis enim die illam salutatio
nem diceret in ipsum potestatem
habere non poteram. Ecce autem de die
in diem diligenter obseruaui.
et nullum diem quin eam salutauerit
pretermisit. Hec miles audiens
uehementer obstupuit et ad pe
des uiri dei se proiciens ueniam
postulauit et in melius deinceps
uitam mutauit. Vir autem sanctus dixit
demoni. Precipio tibi demon in
nomine domini nostri ihesu christi. ut hinc
statim abscedas et talem accessum
loci perpetuo [illegible]. ut nulli gloriose sancte
dei genitricis inuocanti nocere presu
mas. Hec ubi iussa dedit
demon abscedens euan
uit.

De passione domini.

Passio xpi fuit ex dolore a
mara. ex illusione d'spec
ta. ex utilitate multiplici
fructuosa. ¶ Dolor a͂ ca͂lia͂
ex q̇n. ¶ Primo ex eo q̄ ip̄a
passio fuit ignominiosa.
Et p̄p ignominiosū locū. q̄ i
caluaria ubi malefactores pu
niebantur. ¶ P̄p ignominio
sum suppliciū. q̄ morte tur
pissima cōdēpnatus ē. Crux eni
xpi suppliciū erat latronū. Et
licet crux tūc eēt uilitate igno
minie. nūc tamen ē in mēse glie.
Vn̄ aug. Crux q̄ erat tūc suppli
ciū latronū. nūc transit ad
frontes imperatorum. Si tm̄ ho
norē deus cōtulit supplicio suo
q̄d cōferet suo suo. ¶ P̄p ig
nominiosum cōsortiū. q̄ cū sce
leratis deputatus ē. i. cū la
tronibus qui prius fuerūt scelerati
sed postea vnus cōuersus ē. s. dismas
qui erat a dextris sicut dicit i euāg.
nichomedemi. cōalius dāpna
tus s. gestas qui erat a dex
tris a sinistris. Vni g̃ dedit
regnum. alii dedit suppliciū
amb. Auctor pietatis i cru
ce pendēs in sclāribus negocia
is pietatis officia diuide
bat. p̄ secutōnē aplis. pacē
discipulis. crucē iudeis. patrē
spm. uirgini parany phū. latroni

paradysū. peccatoribus infernū. cōm
xanis penitentibus cōmendabat.
Ecce testm̄ q̄ fecit xp̄s in morte
pendēs in cruce. ¶ Secūdo ex
eo q̄d fuit in iusta. q̄ peccatum
nō fecit. n̄ inuentus ē dolor i
ore eius. cōideo que nō erat i digne
pena dolenda uenit. ¶ De t
bus aūt precipue eū i iuste
accusabant. Iudei q̄ tributū
reddi p̄hibebat. q̄ se regem
dicebat. cō q̄ se filiū dei facie
bat. Contra has tres accu
satōnes dicimus in parasceue i
persona saluatoris tres excu
satōnes. pp̄le meus q̄d. Vbi ex
plicatur tria bn̄ficia eis col
lata. s. libatōnē ab egypto
regimē in deserto. plantatōem
vinee in loco optio qui dicit
xpc. Accusas me de redditōe
tributi. potius debēs grās agēe
q̄ liberaui te a tributo. Accusas
q̄ dixi me regē. potius grās
agē. q̄ regaliter paui te i deser
to. Accusas q̄ me dixi filiū
dei. potius grās agē. q̄ te i vineā
meā elegi. cō meis manibus te
plantaui. ¶ Tercio ex eo q̄
fuit ab amicis occisus. Tol
lerabilior eēt ē dolor si pateret
ab hiis qui aliq̄ de cā debēnt
eē ei inimici. vel ab hiis qui
eēnt alieni cō extranei. vel ab

hus quibus aliqua incomoda
intulisset · sed patitur ab amicis
et ab hiis qui debebant esse amici.
Item a proximis · i · ab hiis de quorum
stirpe natus est · de hiis duobus
dicitur in psalmo · Amici mei et proximi mei
et cetera. Iob · xix · Noti mei quasi alieni
recesserunt a me. Item ab hiis qui-
bus multa bona contulerat. Io · viii ·
Multa bona opera et cetera. Versus. O bone
Ihesu quam dulciter cum omnibus conver-
satus es · quam magna et humi-
antissima eis largitus es · quam
dura et aspera ab eis passus es ·
Dura verba duriora verbera · durissima
crucis tormenta. ¶ Quar-
to ex ratione teneritudinis corporis.
Unde in figuram eius dicitur de eo · ii · Re.
paralipomenon · Ipse est quasi tenerrimus ligni vermi-
culus. Versus. O iudei lapides estis
sed lapidem percutitis molliorem · unde
resonat tinnitus pietatis · et
ebullit oleum caritatis · Item Io.
traditus est illis militibus verberandus
et illud sanctissimum corpus et pectus quod dei
capax flagella sensit. ¶ V.
ex eo quod fuit universalis quia per omnes
partes et per omnes sensus. ¶ Primo
enim fuit hic dolor in oculis quia lacrima-
tus est · sicut habetur · Heb. v. Versus. Ascen-
dit in altum ut longius audiretur.
Fortiter clamavit · ut nullus excu-
saretur clamori lacrimas addidit
ut homo compateretur. Alias tribus lacri-
mas fudit · scilicet in resuscitatione
Lazari et super Ierusalem. Ita quod per lacrimas
fuerit amoris · unde et quidam cum vi-
dissent eum lacrimantem dixerunt · ecce
quomodo amabat eum · hee fuerunt pieta-
tis et passionis · sed hee tunc fuerunt
doloris · ¶ Secundo fuit in auditu ·
cum scilicet obprobria et blasphemie irro-
gate sunt Christo enim · unde Ysidorus · Spolia ha-
bent in quibus obprobria et blasp-
hemias audivit. Habuit enim excel-
lentissimam nobilitatem · quia quantum
ad divinam naturam fuit eterni regis
filium. Et quantum ad humanam de regia
stirpe genitus. Ita quod est in quantum
homo fuit rex regum et dominus dominantium.
¶ Habuit ineffabilem veritatem
quia ipse est via veritas et vita · unde
de se ipso dicit · Sermo meus veritas
est · filius est sermo suum verbum patris
¶ Habuit insuperabilem potestatem · quia
omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est
nichil. Habuit singularem bonitatem
quia nemo bonus nisi solus deus · In
hiis que audivit obprobria et blas-
phemias. ¶ Primo quantum ad nobi-
litatem. Matthei · xiii · nonne hic est filius
fabri · nonne mater eius dicitur Maria.
¶ Secundo quo ad potestatem Matthei · xii ·
hic non eicit demonia nisi in Bel · prin-
cipe demoniorum. Item Matthei · xxvii · Alios
salvos fecit · se ipsum non potest salvum
facere. Ecce dicunt ipsum inpotentem
cum modo adeo potens extitit · quod per

secutores suos sola uoce prostra
uit. Nam cum ipse interrogasset quem
quereretis et illi respondissent ihesum na
zarenum. continuo ceciderunt retror
sum. Augustinus. Una uox turbam odiis
ferocem armis terribilem sine ullo
telo percussit repulit. strauit.
uirtute latentis diuinitatis. Quid
iudicaturus faciet. qui iudicandus
sic fecit. Quid regnaturus poterit. Qui
moriturus sic potuit. ¶ .xi. quantum ad
ueritatem. Jo. viii. Tu de te ipso te
stimonium perhibes. testimonium tuum non est
uerum. Ecce quod dicunt ipsum mendacem
cum tamen ipse sit uia ueritas et uita
hanc ueritatem pilatus scire non me
ruit. quia ipsum secundum ueritatem non iudi
cauit. Inchoauit quippe iudi
cium a ueritate. sed in ueritate non
permansit. et ideo de ueritate questionem
mouit inchoare. sed non meruit
solutionem audire. ¶ Alia ratio est
secundum augustinum. Quare solutionem non audiuit
quia cum illam questionem fecisset. subito
uenit illi in mentem consuetudo iu
deorum qua solebat unum dimitti
illis in pascha. et ideo statim exiuit et
solutionem non expectauit. ¶ .xi.
ratio est secundum crisostomum. quia sciebat quod questio
tam difficilis indigebat multo
tempore et multa discussione. et ipse
ad liberationem christi properabat. et ideo
statim exiuit. legitur tamen in euangelio nicho
demi. quod cum pilatus ihesum interrogasset. quid est ueritas. Ihesus ei respondit.
ueritas de celo est. Et pilatus. in
terris non est ueritas. Dicit ei ihesus
Quomodo potest ueritas esse in terris. que
iudicatur ab hiis qui potestatem
habent in terris. ¶ .xii. quo ad
bonitatem. dicebant enim ipsum peccatorem
esse. in corde. Jo. Nos scimus quia
hic homo peccator est. Seductorem insuper
lu. xiii. Commouet populum docens
per uniuersam iudeam incipiens a
galilea usque huc. legis preuari
catorem in opere. Jo. ix. Non est hic
homo a deo quia sabbatum non custodit.
¶ .xii. fuit in odoratu quia maxi
mum fetorem sentire potuit. in
monte caluarie ubi erant corpora fe
tida mortuorum. Unde dicitur in historiis
quod caluaria est proprie os capitis
humani nudum. et quia ibi decollab
antur rei. et multa capitum ossa
ibi aspersa erant dicebatur calua
rie locus. uel caluarium. ¶ .xiii.
fuit in gustu. unde cum clamasset
sicio. dederunt ei acetum cum mir
ra et felle mixtum. ut ex aceto
citius moreretur. et ipsi custodes eius
studia citius liberarentur. Dicitur enim cru
cifixos citius mori si acetum bib
ant. Et ex mirra patetur olpha
tus et ex felle gustus. Augustinus. Puritas
repletur sinceritas aceto. Ine
briatur felle dulcedo adicitur in
nocentia reo moritur uita pro mor
tuo.

S. sunt intactu qr in oib; ptib'
cor's aplanta ē pedis usq; ad u
ticē nō fuit in eo sanitas. Ne
hoc q̄lr in oib; sensib; dolorē
huit. dic̄ B. capd' angelicis
tremebūdū spib; densitate
spinaꝝ pungit̄. facies plē
p̄filus hoīū sputis iudeoꝝ
de tūpat̄ ocli lucidiores sole
caligant̄ in mōte. Aures q̄
audiuit angelicos cant̄. au
diuit pccōꝝ insultus. os qđ
docꝫ angelos felle ꝛ aceto po
tat̄ pedes quoꝝ scabellū ad
orat̄. qm̄ scm̄ ē. cruci clauo
affigunt̄. man' q̄ formar̄ ce
los sic in cruce extense ꝛ cla
uis affixe. cor̄ uibat̄. latus
lancea pforat̄. ꝛ qđ plura ū
remāsit in eo ū ling̃. ut pro
pccōrib; exoraret. ꝛ mīr; disci
plo ꝯmdaret. Scdo eī passio
fuit ex illusione despecta. uīī.
eī uicib; fuit ō illusū. Pro
in domo āne. ū recepit sputa
alapas uelatōnē oclor. B. O
uultū tuū bone ihu desidā
bilem in q̄ desidant angli
pspicēe. sputis inqnaūit. ma
nib; pcussert. velo pderisiōe
opuert. ū nō amaūs uul'm
b; pfecer̄. Scdo in domo
hodis qui eū fatuū ꝛ ū sane
mētis extimās ex eo q' ulli

ab eo rñsū hrē potuerāt. p
derisione eū ueste alba īduit.
B. Tu homo es ꝛ hēs sertū de
florib;. ꝛ ego d's ꝛ hēo coronā
spineā. Tu sirothecas ī mā
b;. ꝛ ego clauos defixos. Tu
in albis uestib; t̄pudias. ꝛ
ego p te derisus ab herōde siu
in ueste alba. Tu t̄pudias
cū uestib; pedib; ꝛ ego cū
pedib; laboraui. Tu in chore
is brachia extendis ī mod'
crucis ī gaudiū. ꝛ ego ea ex
tensa in cruce hui in oppbri
um. Ego in cce dolui ꝛ tu ī
cruce exultas. Tu hēs latus
aptū. ꝛ pectus in signū uane
glē. ꝛ ego latus fossū hui.
p te tū reuēte ad me ꝛ ego su
scipiā te. .iij. in domo py
lati ū milites tunicā coccy
neā ei cyrcūdedūt ꝛ arudinē
ī manu dedert̄. ꝛ coronā spine
am sr̄ capd' posuert̄. ꝛ genu
flexo dicebāt. Aue rex iudeoꝝ
Illa ā spinea corona dr̄ fu
isse de iūcis marinis. q̄y acies
ū minr' spinea dura ē ꝛ pene
tratiua. vn̄ sanguinē de capite
credit̄ corona illa spinea ex
traxisse. vn̄ B. Capd' id diuinū
militꝰ spinaꝝ densitate usq;
ad cerebꝝ ꝯfixū ē. ꝯ has tres
illusiones impasciene pnitim'

cum releuatione cecis te ad
orationes durites. Agyos q̃
qui e orantes e illusum pp nos
Articulus in cruce. Math. xxvii. Prin
cipes sacerdotum illudentes cum
senioribus et scribis dicebant.
Si rex isrl' e descendat nunc
de cruce ut credamus ei. B'. sup
hunc locum. Intimam patiam.
mag' exhib; humilitatem et mandat
obedientiam implet. perficit caritatem
tem. In hijs nempe uirtutum
geminis. iiij. cornua crucis
ornantur. Et sic eminentior cari
tas. adextris obedientia. Asinistris
patientia. radix omnium uirtutum pro
funditas. humilitas in pro
fundo. hec que xpc passus e. B'.
breuiter recolligens dicens. Me
mor ero quamdiu uixero laborum
quos ptulit in predicando fati
gationum in discurrendo uigi
liarum in orando. temptationum in
ieiunando. lacrimarum in compati
endo. Insidiarum in colloquendo
postremo conuiciorum. sputorum. cho
laphorum. subsannationum. exproba
tionum clauorum. Articulus iiij. eius pas
sio fuit utilitate multiplici
fructuosa. cuius utilitas potest
esse triplex. s. peccatorum remissio.
gratie collatio. glorie exhibitio. Et hec
tria notantur in titulo crucis
scilicet ihu quo ad primum. nazarenus

quo ad secundum rex iudeorum. quo ad
tertium quia ibi erimus omnes reges. De
eius utilitate dicit a'. Culpam
deleuerat xpc. presentem preteritam
et futuram. preterita peccata tulit
ea retinendo. presentia homines ab
eis retrahendo. futura gratiam
qua uitarent conferendo. De eius
utilitate dicit a'. Ad nunc tamen.
gratulemur. amemus. laudemus.
adoremus. quoniam per redemptoris nostri
mortem. de tenebris ad lucem.
de morte ad uitam. de corrup
tione ad incorruptionem. de exilio ad
patriam. de luctu ad gaudi
um uocati sumus. Articulus uti
lis quia modus nostre redemptionis exti
tit. patet ex. v. rationibus. Vide
quia fuit acceptissimus ad plan
tandum deum. Congruentissimus
ad curandum morbum. Effica
tissimus ad attrahendum genus
humanum. prudentissimus ad ex
pugnandum humani generis inimicum
Primo quod fuit acceptissimus
ad placandum et reconciliandum deum
quia sicut dicit ansel. in li. cur deus
homo. Nichil asperius et difficilius
potest pati ad honorem dei sponte
et non ex debito quam mortem et
nequaquam magis se homo potest dare
deo. quam cum se morti tradit
ad honorem ipsius. et hoc e quod dicit eph.
.v. Tradidit se etc. Articulus

ā fuit sacͤficiū nos dō placauit
ꝯ reconsiliauit dic̄. Aug. in li. de tri.
Quid tam grate suscipi poss;
q̄m caro sacͤficii nr̄i corꝰ offim̄
sacerdotis nr̄i. ut q̄m .iiii. cōsi
derant in oī sacrificio. Cui offe
rat̄. Quid offerat̄ p quib; offe
rat̄. ꝯ quis offerat. Idem ipe
unꝰ ueruſ; mediator. p sacͤfici
um pacis reconsilians nos dō.
unū cū ipō maneret cui offebat
unū in se faceret. p quibꝰ offebat.
ꝯ qd offebat. unꝰ ipe eēt qui offe
bat. ꝯ qd offebat. Per h̄ ꝯ quali
ter xpō sumꝰ reconciliati. uıd̄ ide
Aug. q xpc̄ ē sacerdos ꝯ sacͤficiū dō
ꝯ templū. Sacerdos p q̄m sumꝰ re
conciliati. sacͤficiū quo sumꝰ re
cōsiliati. Deꝰ cui sumꝰ reconcili
ati. Templū in q̄ sumꝰ reconcili
ati. Unū quibꝰdā hanc reconsilia
tōnē ꝑuipendentibꝰ. Aug. in per
sona xp̄i exprobrat dicēs. Cū eēs
inimicus patri m̄i reconsiliaui
te. p me cū eēs longe ꝯ ueni
ut redimerē te. Cum int̄ mō
tes ꝯ siluas errares quesiui
te. Int̄ lapides ꝯ ligna inueni
te. Et cū lupor̄ ferarūq; rapido
ore laniareris collegi te. hu
meris meis portaui te. patri
mō reddidi te. laboraui. suda
ui. Caput meū spinis opposui.
Manꝰ meas clauis obieci. lācea

latus meū apperuit. Tot nō di
cam iniurias. Ꝯ asperitatibꝰ
laceratus sū. sanguinē meū fudi
aīam meā posui ut ꝯiūgerē te
m̄. ut tu nō diuidaris a me.
Secdo fuit ꝯgruentissimꝰ ad
curand mor̄bū. Congruitas āt
attendit̄ ex pte tpīs. ex pte loci.
ꝯ ex pte modi. Ex pte tpīs
q adam fcūs fuit ꝯ pccauit in
mense marcii ꝯ feria .vi. Ipē pec
cauit in hora .vi. ꝯ idē xp̄c pati
uoluit in marcio q in die in q
fuit nūtiatꝰ fuit ꝯ passus. Itē
in feria .vi. ꝯ hora .vi. Scdo
ex pte loci. q̄m locus sue passio
nis tpl̄r ꝯsideratū. s. aut cōis
aut spālis. aut singlāris. locꝰ
cōis fuit terra pmissionis. spāl
caluarie locus. singlāris crux.
In loco ā cōi primꝰ hō fuit factꝰ
q in ptibꝰ ill' iux̄ damascū in
agro damasceno dr̄ fuisse fac
tus. In loco spāli fuit sepult
q idē ubi xp̄c passus ē adā dr̄
fuisse sepultus. lꝫ autenticū
nō sit. cū scdm̄ Jo. adā in ebron
sepultus fuit. sic̄ Josue .xiiii.
expsse hr̄. In loco singlāri fuit
deceptꝰ. nō q in loco illo in quo
xp̄c passus ē. adā fuit deceptꝰ
ꝯ p tanto dr̄. q sic adā decep
tus fuit ī ligno. Ita xp̄c passꝰ
ē in ligno. In q̄dā āt ystoria

ī cce dr̄

gcor dr̄ q in ead· ¶ ij· exp
te modi curandi q quidē
mod' fuit p similia ↄ̄ ↄ̄ria· p
similia quī sic dic̄ ag· homo
hoīes· mortalis mortales·
morte mortuos libavit· am
bro· ¶ Ex tra virgine adam· xp̄c
ex virgine· Ille ad ymaginē
di· hic ymago di· p mulierem
stultitia· p mulierem sapia· nu
dus adam· nudus x̄· mors
p arborē· vita p crucē· In des
to adam· In desto xp̄c p ↄ̄ria
quā p̄m̄ hō fm· ergo peccavit
p supbiā· In obediam· ↄ gulā·
Voluit eīm assimilari do p sciē
sublimitatē· transgdi p̄cep
ta di· ↄ gustāe pomi suavitē·
ↄ quā curato h̄t ē p ↄ̄rium·
Ido mod' iste satisfaciendi con
gruissim' fuit· q fuit p humili
atōnē dine volūtatis īpletō
nē· ¶ iij· fuit efficatissimus
ad attrahend gen' hūanu
Nūq̄ ē salus libtatis arbitr
mag ad amorē suū ↄ fiduciā
gen' hūan attrahē potuit·
Quali· ā p hūc amorē no' attra
hit dic̄ b·· sup oīa reddit te ih
amablēm bone ihu· calix· q̄
bibisti· op' nr̄e redēptōnis· hoc
amorē amorē nrm̄ facile uē
dicat totū s· hoc ē q nrm
devotōnē ↄ aīm blandius·

allic ↄ vinsti· adg ↄ cati stringit·
ↄ vem h̄emitius affic· Et eīm
v te existimasti· v te nlibus
radus exuisti· ibi pietas ma
gna eniteūt· i· caritas plus
effluxit· i gra ampli' radiavit·
Quali· uo ad fiduciā· dr̄ ro· v· iij·
Q' ē p̄po filio nō pepcit· si pro
nb oīmb' tradidit illū· Q° m
ē cū illo oīa donavit· Ne h̄ ↄ b·
Q's nō rapiat ad spem impe
trandi fiduciā qui ei' attend
cor's dispōnē· Vide cap' inclia
iut ad osculū· brachia exten
sa ad amplexū· man' p forata
ad largiend· latus aptū ad di
ligend· pedū affixionē ad no
biscū ↄ manēdū· cor's exten
sionē ad se nb totū impedend·
¶ Quarto fuit p̄dentissim' ad
expugnand hūan gn̄is inimicū·
Iob· xxx· prudentia ei' pcussit
si· bū ↄ ultō· Nūqd potis cape
leviatā hamo· & ei hamus
sue dinitatis abscondat sub
esca hūanitatis· ↄ dnā volēs
cape escam canis· captu' ē
ab hamo dinitatis· De hac
p̄denti captōne dic̄ a· Venit
redemptor ↄ captus ē decep
tor· Et quid fec̄ redēptor cap
tivatori nr̄o· Tetendit mu
scipulā carnē suā· posuit ī ea
escā sanguinē suū· Ipē a volut

fundē sanguinē nō debitori· p̄p̄
q̄ recessit a debitoribꝰ· h̄ moi
aūt debitū apˀ uocat cirogra
phū· Qd̄ quidē x̄ tulit ⁊ cruci
affix̄· De quo ciro· dicit aug·
Eua peccm̄ ab ad̄a mutuauit
cy· sc̄psi fideiussorē dedit et
vsura posteritati creuit· Tunc
adā peccm̄ mutuauit qn̄ ꝯtra
p̄ceptū dī sue p̄ue suggestioni
ꝯsensit· Qd̄ ciro· sc̄psit qn̄do
manū ad uetitū pomū p̄rexit
fideiussorē dedit qn̄ adā pccō
ꝯsentire fec̄· ⁊ sic usura pcc̄i posteri
tati c̄uit· Contra ḡ ꝯtēp nen
tes h̄āc redemptōnē qua nos
de inimica p̄tāte reduxit· Ber· ex
plorando dicit m̄r x̄· Popule meus
qd̄ dē· Qd̄ t̄ potui facē ⁊ nō
feci· Qd̄ cāe ē qd̄ inimico mō
mag̃ lib̃ fuiire q̄ m̄· n̄ ille cra
uit uos· ꝯ n̄ pauit· Si p̄ua
h̄ uident̄ ingratis· nō ille· s̄
ego redemi uos· Quo p̄cio
Non utiq̄ corruptibili auro ꝉ argē
to· nō sole aut luna· nō sal
tem aliq̄ angloꝝ· s̄ p̄p̄o cruore
uos redemi· Ceteꝝ si ita tā
mltiplici iure debitū a nob̄
ē el̄ic̄e famlatū· omissis oīb̄
mecū saltē ex diuīno d̄ natō ꝯ
uenire· ¶ Et q̄ x̄p̄ in mortē t̄
diderūt· Judas p̄ auaritiam
Judei p̄ inuidiā· ꝉ in inuidiam· pi

latus p̄ timorē· Ideo uidend̄
eēt de pena a dō h̄is inflicta
merito h̄uiꝰ pcc̄i· ¶ Sz de pena
⁊ origine iud̄ inueniēs in le
genda scī mathie· De pena
⁊ excidio iudeoꝝ· in legenda
scī· Ja· minoris· ¶ De pena
⁊ origine pylati· In q̄dam hysto
ria sic legit̄· Fuit quidā rex noīe
tyrus qui q̄ndam puellā noīe
pilā filiā cuiꝰ malinarij noīe
atus carnalit̄ cognouit· et d̄ ea
filiū gn̄auit· pila aūt ex noīe
suo ⁊ noīe p̄ris sui q̄ dicebat̄
atus· vnū nomē ex posuit·
⁊ nato puō imposuit ꝉ pilatꝰ
Cum ā pylatus tres annos
h̄r̄et ipm̄ pyla ad regē trans
misit· Habebat aūt rex filium
de regina ꝯiuge sua q̄ fere
p̄ pylato coeuus uidebat̄· Isti dū
annos discrētōnis attigissent
sepiꝰ luctamine pugna ⁊ fun
da ad inuicē colludebant· Sz
regis legittimꝰ filiꝰ ut gn̄e
erat nobilior· sic in oī loco pila
to inueniebat̄ strenuior· ⁊ in
oī gn̄e certaminis aptior· Ob hoc
pilatus inuidie liuore com
motus ⁊ felle doloris stimula
tus fr̄em suū latent̄ occidit
Qz rex audiēs uehement̄ dolu
it ⁊ ꝯsiliō uocato qd̄ sc̄elato
⁊ hoīcide faciend̄ sit filio req̄suit·

Qui omnes reũ ẽẽ mortis vna
nimit' acclamarẽ. Rex aũt
ad releuis in iquitatẽ iniqta
te noluit duplicãre. S3 ipm̃
ꝑ tributo qd ãnuatĩ debebat
romãis in obsidẽ misit. Tum
nolens in noxius ẽẽ ab occisio
ne filij. Tum et tributo roma
noꝝ cupiens libãi. Tũc tpĩs
erat rome fili' regis francoꝝ
q̃ simil' romã misat ꝑ tribu
tis. Hunc pylatus asociatus
cũ se ab eo morib3 ⁊ industria
ꝑcelli uidẽt. eũ in iudie stimu
lis agitatus occidit. Set cũ
romam quid de eo faciendũ
ẽẽt inqrẽnt dixiunt. hic si fr̃
uixit qui fr̃m necauit. ob si
dẽ uigilaũ. rei puplice plim̃
util' erit. ⁊ colla ferociũ hostiũ
ferox ipẽ domabit. Dixẽrũt g̃
cũ reus mortis hẽat impon
tios insulã gentib3 ill' que
nullm̃ patit' iudicẽ. Iudex ꝑ
ficiat'. Si forte eĩ nequitia.
ipõꝝ ⁊ tumacia edomet'. Si
nõ q' meruit patiat'. Missus
ẽ ꝑ pylatus ad gentẽ ferocẽ
⁊ suoꝝ iudiciũ ꝑ emptrẽ. nõ
inscĩ ad q̃s missus sit. ⁊ q̃m
pendula uite sue sima. tacite
rem ⁊ sidãns. uitã ẽuadẽ uo
luit. ⁊ gẽtẽ neq̃ ipẽ minis.
ꝑmissis sub pylato ⁊ ꝑtõ ꝑcit'
subiugauit. Q'a g̃ tam dure
gentis uictor extitit. a pontho
in sula ponti' pylatus nom̃
accep̃. Herodes aũt hoĩs ill' ut
audiũ industriam eĩ iusticiis
⁊ gaudẽs. Ipẽ uisut' eũ ad se
munerib3. ⁊ int' nũtiis in vi
tauit. ⁊ sr' iudeam ⁊ ierlm
ꝑtatẽ ⁊ uicẽ suã tradid'. Q'
cũ ꝑcuniam ⁊ gr̃asset nesciẽte
herode romã abiit infinitã
ꝑcuniam tyberio imperatori tradi
dit. ⁊ ab eo ẽ dãi q' ab herode
tenebat munerib3 impetrauit.
Hĩ cũ fcĩ sr' inimici herodes ⁊
pylatus. quo ad usq3 tpẽ passio
nis dñi eũ ẽ reconsiliaũ. eo q'
dñi3 ad se misit. Alia cã
inimicicie asignat' in ystoria
scola. Q'dam ẽ se filiũ di faciẽs
multos de galileis seduxẽrat.
Quos cũ in garrizim duxisset ubi
dixerat se asensuꝝ in celũ sup
ueniens py. ipm̃ cũ suis oib3
occidit. timẽs ne iudeos simil'
seducẽret. Ob h' fcĩ sr' inimici
q' herodes ꝑsidebat galileos ⁊
utraq3 cã potuit ẽẽ ura. Cũ
ã py. dñi3 iudeis crucifigẽd'
tradidisset. Timẽs tñ offẽsã
tyberii cesaris. eo q' ⁊ dẽpnasset
sanguinẽ innocẽtẽ q̃dam ẽ
familiarẽ ꝑ sui excusatõne
ad cesarẽ destinaũ. Interea cũ

tib'ius mõbo lepre tenẽt nũ
ciat eid' q' ierl'imis medicus
quidã eẽt q' oĩs mõbos solo
ũbo curaret. Nesciens q' eũ
iudei ⁊ p'latus occidissẽ. Dix
itaq' albani s' p'uato q' alio ĩ
noĩe uocabat' uolusiani. Vade
citius trans p'mare. maĩnas' di
cesq' p'y. ut hũc medicũ m̃ ĩ
mittat qui me p'stine saĩtati
restituat. Cũ aũt albani ad
p'y. uenisset ⁊ mãdatũ impator
is exposuisset eid'. territus p'y.
xiiii. dierũ inducias postulauit.
In fra q' spatiũ dũ albani q'dã
matrõnã que fuerat familiaris ĩ
ihũ noĩe ueronicã. ũ nam xp̃c
ih'us inueniri posset interrogasset
ait. heu dñs m̃s ⁊ d's m̃s erat.
Q̃ uẽ p'y. p' inuidiam traditũ
⁊ dãpnauit. ⁊ crucifigi p'cepit.
Tũc albani nimis dolens ait.
Vehement' doleo q' q' m̃ d's m̃s
iusserat explẽ nõ ualeo. Cui ue
ronica. D'ns m̃s cũ p'dicando
circuiret ⁊ ei' p'sentia inuitus ĩ vi
te carẽt. uolui m̃ depingẽ
ymaginẽ suã. ut dũ ei' p'ua
rer p'sentia saltẽ m̃ p'staret
solatiũ ymagis sue figurã. Cũ
linteũ pictori deferrẽ pingẽd'
dñs m̃s m̃ obuiauit. ⁊ q' tenderẽ
requisiuit. Cui cũ iue cãm appu
issem. a me petiit pãnũ ⁊ ip'e

m̃ uenabili sua facie reddidit ĩ
signitũ. ymagis g' h'ui' aspec
tũ. si dñs tuus deuote ĩtue
bit' ⁊ tinuo sanitatis bñficio
potiet'. Cui ille. Ẽ ne h' modi y
mago auro ul' argento cõpabi
lis. Cui illa. Non s' p'o affũi
de uotõnis. Tecũ g' p'ficiscar
⁊ uidendã cesari ymaginẽ de
ferã ⁊ reuertar. Venit g' albani
cũ ueronica romã. D'rẽq' ti
b'io impatori. Ih'm a te diu de
sidatũ p'y. ⁊ iudei iniuste mor
ti tradiderunt. ⁊ p' inuidiã cru
cis patibulo affixerunt. Venit
g' mecũ matrõna q'dã q' ip'i' ih'u
ymaginẽ defert. q' si deuote
p'spexeris mox saĩtatis sue
bñficiũ obtinebis. Cesar g' pã
nis sericis uiam sterni fec. et
ymaginẽ s' p'sentari p'cepit.
Qui mox ut eam fuit ĩtuit'
sanitatẽ ẽ p'stinã assecutus.
Ponti' g' p'y. impio cesaris ĩ
capit' ⁊ romã p'ducit'. Audiẽs
cesar p'y. romã aduenisse nimio
g' eũ furore repletus eũ ad se
adduci fec. p'y. aũt tunicã
d'o in ⁊ sutilẽ fec' ⁊ secũ detulit
q'm in dutã corã impatore por
tauit. Mox ut impator eũ vi
dit oẽs irã deposuit ⁊ ei p'tinũ
asperẽ. n' dure e' in aliq' loq
p'ualuit. Et qui ĩ ei' absẽtia

videbatur tam terribilis et ferus, nunc in eius presentia inveniretur quodammodo mansuetus. Cum eum licentiasset, mox contra eum terribiliter excandescebat, se miserum clamitans quod ei furorem sui pectoris minime ostendisset. Statimque eum revocari fecit, iurans et contestans quod filius mortis esset, nec fas sit eum in vivere super terram. Qui ut eum vidit, continuo eum salutavit et omnem animi ferocitatem abiecit. Mirantur omnes, miratur et ipse quod contra pylatum dum abesset excandesceret et dum presens esset nil ei aspere loqui posset. Tandem divino nutu vel forte alicuius christiani suasu ipsum illa tunica expoliari fecit, cum et eum pristinam ferocitatem animi mox resumpsit. Cum de hoc imperator plurimum admiraretur, dictum est ei quod illa tunica fuisset domini ihesu. Tunc imperator eum in carcere recipi iussit, donec sapientum consilio deliberaret quid de eo fieri oporteret. Data est igitur in pylatum sententia ut morte turpissima dampnaretur. Audiens hoc pylatus cultello proprio se necavit et tali morte vitam finivit. Cognita cesar morte pilati dixit: Vere mortuus est morte turpissima, cui manus propria non pepercit. Mole igitur ingenti alligatur et in tyberim fluvium mergitur. Spiritus vero maligni et sordidi corpori maligno et sordido congaudentes, nunc in aquis, nunc in aerem raptantes, mirabiles inundationes in aquis movebant et fulgura, tempestates, tonitrua, grandines in aere terribiliter generabant. Ita ut cuncti timore horribili tenerentur. Quapropter romani ipsum a tyberis fluvio extrahentes derisionis causa ipsum viennam deportaverunt et rodano fluvio immerserunt. Vienna enim dicitur quasi via gehenne, quia erat tunc locus maledictionis. Sed et ibi nequam spiritus affuerunt, idem eadem operantes. Homines igitur illi tantam infestationem demonum non ferentes vas illud maledictionis a se removerunt et illud sepeliendum losanie civitatis territorio commiserunt. Qui cum nimis prefatis infestationibus gravarentur, ipsum a se removerunt et in quodam puteo montibus circumsepto immerserunt. Ubi adhuc in relatione quorundam quedam diabolice machinationes ebullire videntur. Hucusque in predicta hystoria apocrifa legitur. Que utrum recitanda sit lectoris iudicio relinquatur. Notandum tamen quod in hystoriis ecclesiasticis legitur quod pilatus a iudeis accusatus est apud tyberium de violenta innocentium interfectione. Et quia iudeis reclamantibus ymagines gentilium in templo ponebat et quia pecuniam repositam

ī carbonā in suos redigat us.
Inde factū est aq̄ ductū in domo
sua. ꝯ p̄l'us deportatus ē in exi
liū lugdunū. vn̄ ozīmd' eēt
ut ibi inoloppbriū gētis sue
morerēt. potuit eē si tn̄ illa y
storia ꝯtīnz uītatē qz p̄mo
lugdunū in exiliū portatus
fuit. Sz p̄mod' tybius audiēs
q̄lr x̄ occidisset. ip̄m de exilio e
duci. ꝯ ad se romā adduci fec̄.

Dicto de festiuitatibꝫ q̄ occurrūt
ī tp̄e deuiationis q̄ incepit ab
adam usq; ad moysē. Q̄ d' tp̄e
repn̄tat ecc̄a a lxx.ª usq; ad pa
sca. Nūc uidēd̄ de festibꝫ q̄ eueni
unt. ī tp̄e reconsiliationis. Q̄d
tp̄e repn̄tat ecc̄a a pasca usq;
ad oct. pent. Eusebius āt ꝯ
beda in suis cronicis nō dicūt
ip̄m in exiliū relegatū. s; tm̄
q̄d in multas calamitates in
cidens p̄pa se manu peremit.

De resurrectione domini.

Resurrectio x̄ tercia
die passionis ip̄i
fc̄a ē. Circa āt ip̄am
rō nē dōcam. vii. p ordinē ꝯsi
dēanda sūt. Primo q̄lr ūm
sit q̄d t̄bꝫ diebꝫ ꝯ t̄bꝫ noctibꝫ
in sepulcro iacuit ꝯ die ꝫª resurrex.
Scd̄o q̄re statim ut mortuus
ē nō resurrex. s; usq; ī die tr̄iā
expectauit. Tercio q̄lr rō fc̄a
ē. Quarto q̄re rō nē suā accela
rauit ꝯ usq; ad gn̄ alē resurrectionē
suā nō distulit. Quinto p̄p
q̄d resurrex. Sexto resurgens
quociens apparuit. vii. q̄lr
scōs p̄res qui eraūt in lymbo
ind' reduxit. Et q̄d i egit.

Circa p̄mū nōd qz t̄bꝫ diebꝫ ꝯ
t̄bꝫ noctibꝫ in sepulcro fuisse
dr̄. sm̄ aug. p sinodochē. ut p̄ma
dies sm̄ ptem sui ꝑtremā
sm̄ dies sm̄ se totā ꝯ integ
gram. uij.ª sm̄ ptem sui p̄ā
ꝯ sic erūt tres dies. ꝯ q̄libet
hoꝝ dieꝝ suā noctē hn̄t p̄ce
dentē. Tunc ē sm̄ bedā mu
tatus ē. ordo ꝯ cursus dieꝝ ac
noctiū. Nā ei dies p̄cedebāt
ꝯ noctes seq̄bant. p' passio
nē āt h' ordo mutatus ē. ita qz
noctes p̄cedūt ꝯ dies secūt.
ꝯ h̄ in mistio ꝯgruit. qm̄ hō
p̄mo de die grē cedit ī noctē
culpe. p x̄ āūt passionē ꝯ resur
rectionē de nocte culpe rede
unt ad diē grē. Circa sc̄m
scd̄ ē qz ꝯueniens fuit qz non
statim. qm̄ mortuus x̄ fuit. x̄
resurrex. s; usq; in tr̄ciū diē ex
pectauerit p̄p. v. rōnes. Primo
p̄p significatiōem. ut s. ex h̄ sig
ficaret. qz lux sue mortis cu
rauit nr̄am duplicē mortē.
ꝯ ideo vna die integra ꝯ dua
bus noctibꝫ iacuit in sepulcro

vt p diē intelligat lux sue mortis · p duas noctes mā dupla mors · Et hanc rōnē asignat glo · sr̄ id · lu · xx · oportuit xp̄m pati ⁊c · ¶ Scd̄o ꝓp ꝓbatōnē quia sic in ore duoꝝ uł triū testium stet oē ūbū · Jn tribus diebz expit oē fcm̄ · Et id ut mortē ūā ꝓbaret · ⁊ se ꝓbasse ostendēt · tribz diebz iacē noluit in seplc̄ · ¶ · iij · ꝓp sue ꝑtātis ostēsionē · quia si statī resurrexisset nō uidēt hēre ꝑtatem ponēdi aīam suā sic resurgendi · Et h̄ rō uiꝰ tangi · j · ad cor · xv · sr̄ id quia xp̄s mortuus ē ⁊c · Scd̄o in q̄d de mōte ꝑmittitꝰ · ut sic ūa mors ostendit · Jta ūā rx · ostēdat · ¶ Quarto ꝓp restaurandoꝝ ꝑfiguratōnē · hāc rōnē assigt petrus rāue · dicēs · Tres dies eē noluit sue sepulcē q̄ in celo sr̄ restaurantur · q̄ in tra reparātur q̄ apd̄ inferos redemptur · ¶ Quīnto ꝓp triplicis status iustoꝝ reꝑsentatōeꝫ · hāc rōeꝫ assigt · gg · sr̄ eze · dicens Sexta feria xp̄s passus ē · Sabbato quieuit in sepulc̄ · Dominico aūt die surrexit a morte · ꝑsēs ēi uita ad h̄ nob · vj · feria ē quia in angustiis ⁊ doloribz cruciamr̄ · Sz sabbo q̄i i seplc̄o cognosciamꝰ · quia reqem aīe ꝑ mortē inueīmꝰ · Dnico aūt die ab dcōne viij iam corꝰ a morte resurgimꝰ · ⁊ in glā aīe · ⁊ cū carne gaudemꝰ · Dolor g̃ · nos · Jn · vj · requies · Jn · vij · ⁊ glā excipit · Jn viij · h̄ gg · ¶ Circa · iij · quali · s · resurrex · notād ꝑmo surrex potent · quia ūtute ꝓpa · Jo · ix · ꝑtatem hēo ponendi aīam meā ⁊ itum sumēdi eā · Jtē soluite teplū h̄ ⁊ in tribz diebz excitabo illd · ¶ Scd̄o feliciter quia de ꝑpītua omi miseria · Jo · xxvi · ꝑ q̄m ā resurrexerō ꝑcedam uos in galileā · galilea intꝑ transmigtō · g̃ xp̄s qui resurrex in galileam ꝑcessit · quia de miseria ad glāꝫ · De corruptōne ad icorruptōnē · transiuit leo ꝓp · ꝑ passionē xp̄i ruptis uinculis mortis · Jnfirmitas in ūtutē · Jn mortalitas in eīnitatē · Cōtumelia trāsit in eī · ¶ · vj · utilir · quia capta pda · Je · iiij · Ascendit leo de cubili suo · ⁊ pdo gentiū se leuauit · Jtē · Jo · Cū exaltatꝰ fuō a tra aīam meā · s · educēdo de limbo · corꝰ de sepulc̄o · oīa traham ad me ipz · ¶ · iiij · mirabilr · quia remanēte clauso sepulc̄o · sic ē existēte clauso matris utō ·

exiui · ⁊ ad discipulos ianuis clau
sis intraui · Sed nimirum existen
te clauso sepulcro · inde exire
potuit · Unde legitur in ystoriis sco·
quod eadem miraculo sancti lau · ex
muros anno ab incarnatione domini · m · c ·
xi · mirantibus de cingulo suo quo
accinctus erat in soluto ⁊ ex lecto
ante illum uox in aere facta est · Sic
potuit christus clauso prodire sepul
cro · Quinto iacuit · quia in cor
uo ⁊ ipso · Sex autem modis
se xpc resurrexisse probauit · Primo
per angelum qui non mentitur · Secundo
per frequentem apparitionem · ⁊ per hec duo
ostendit se uere resurrexisse ·
Tertio · per comestionem per quod probauit
quod non arte magica · Quarto · per
palpationem per quod probauit quod in
uero corpore · Quinto · per cicatricum ostensio
nem · per quod probauit quod in eodem corpore
in quo mortuus fuit · Sexto
per dominum clausis ianuis ingressi
onem · per quod ostendit quod glorificatus
surrexit · hec et omnes dubitationes
circa resurrectionem uidentur fuisse in dis
cipulis · Sexto immortaliter
quia nunquam de cetero moritur · Ro · vi ·
christus resurgens ex mortuis · Dixit tamen
dionysius in epistola ad demophilum · xpm
post ascensionem · Quidam sanctus uir
nomine carpus dixisse · paratus sum
iterum pro omnibus saluandis pati · per
quod uidetur quod si possibile esset ad hanc

omnibus mori quod paratus esset · Re
tulit enim predictus carpus uir mi
re sanctitatis beato dionysio · ut in eadem
epistola continetur · Quod cum quidam in
fidelium fidelem quemdam peruertisset
adeo carpus moleste tulit · ut
ex hoc infirmitatem incurreret ·
Tante autem sanctitatis erat ut nunquam
celebraret quin ei celestis uisio
inferretur · Sed cum pro utriusque conuer
sione orare deberet · diu tamen coti
die exoraret · ut conbustione
quadam ambos simul in misericor
diter obrumperet uitam · Et ecce cum
noctis medium dum euigilaret
⁊ hanc orationem faceret · subito
domus in qua erat in duo diuisa
fuerat · Et quedam fornax immen
sa ibidem apparuit · respiciens sur
sum uidit celum apertum ⁊ ibidem
ihesum circumdatum multitudine an
gelorum diuinum iuxta fornacem · prope
duo uiri stremuli stare cernuntur ·
Quia ab serpentibus de fornace proce
dentibus in fornacem morsibus
⁊ in uolutionibus uiolenter tra
hebantur · Sed non ⁊ a quibusdam aliis
uiris impingebantur · hoc uidens
carpus adeo in ipsorum ruinam
delectabatur · ut superiorem quidem
uisionem intueri contempneret ·
⁊ in eorum ruinam totus intentus
maneret · Ita quod plurimum moleste
ferebat quia in fornacem non cito ca

debant. Tandē cū difficultate
in celū respexisse. ꝯ ꝑ dextrā ū ꝑ
uisionē uidisse. ecce ihc hoīm
illoꝝ misertus. ex sua celesti thro
no surrexit. ꝯuersus ad illos cū mlti
tudine angloꝝ descendēs ma
nū extendit ꝯ ipsos eripuit. dix
q; cūpo. ihc manu extenta ꝑ
ante. ꝯ me de celo. ꝑatus sum
eñ ꝯ rursus ꝑ omibz saluandis
pati. ꝯ hꝫ in amicū nō q; alii
ꝑierint hoīes. hanc ā uisionē
q̄ recitat dyo. gm̄ huius ubi ꝑ
ssimus. Circa qūtū q̄ nō
expectauit cū aliis resurgere. qm̄
.c. fiet res. gn̄al. Sciendū qd
ꝑ .iii. rōnes noluit differre.
Primo ꝑ coꝛis dignitatem. cū
e id coꝛ eēt dignissimū ex eo q
eēt dificatū. sū dītati unitū
nō fuit decēs. ut tam diu sub
pulue iacēt. viii. ps. Non dab
scm tuū. i. coꝛ scificatū. i. difi
catū uidē coꝛruꝑ nē. It. ps. Sur
ge dñe in re. tuā. tu ꝯ ar. s. t.
ꝯ uocat' ārca scificatōis tue.
coꝛ id q̄ fuit ꝯceptiuū dītatis
Scdo ꝑ fidei firmitatē. qui e
tr nō resurrexisse. fides ꝑisset.
ñ ꝯm dīm ās eū uidisse q̄ p;
ex lr. q in passione excepta ūgi
ne oēs fidē amisit. Sꝫ cognita
rone. ipam recuperauit. i. cor. xv.
Si x̄ nō surrexisse uana ē fides

nra. .iii. ꝑ nre rōnis exempla
ritatem. Raro ē in uenire q̄
resurrectōnē futurā speraret. ñ
eam ꝑcessisse uidēt. Et ꝑ lr. dic
ap̄. q si x̄ resurrex ꝯ nos resur
gemus. q; eī rē ē cū exemplaris
nre rōnis. Sꝫ exemplo ad mō
strauū q; ꝑmisit in ꝑmo. ut
sic ipm resurrexisse fidelis cog
noscēt. ita in se ipis in fine
mūdi. ꝑmia rōnis spectarent
Id. Non plus q̄ tōuā mortē
eē uolunt. Nec si in illo rē dif
ferrēt. In nb' oīo desperaret.
It hēm' spem rōnis nre cōsi
derata glā capitis nri. Cir
ca qntū ꝑ qd si resurrex scdm
qd ꝑ .iiii. magnas nrās uti
litates. surrex. Est eī eī rē op
ans īstificatōnē peccoꝝ. Docēs
nouitates moꝝ. gnāns spem
de receptōne remunandoꝝ. ꝯ
dāns rōne oīū. De pō Ro. e.
traditus ē ꝑ delicta nra. ꝯ re
surrex ꝑ iustificatōnē nram.
De sō. Ro. v. Sic x̄ resurrex
a mortuis ꝑ glām patris. ꝯ ita
nos in nouitate uite ambu
lemus. De .iii. i. pe. i. Q' ꝑ
magnā miām suā resuscita
uit nos in spē uite ꝑ rōnez.
ihu x̄ a mortuis. De .iiii.
i. cor. xv. xpc surrex a mortuis
ꝑmitie dormiētiū qm̄ quid

p͛hoīes mors · ⁊ p͛hoīes res͛
rectō mortuor̄ · ¶ Et nō ·
q̄ sic̄ p̄ p̄ p̄dc̄a · xp̄c in sua
r̄s͛ne · iiii · h͛t ɜp̄a · ¶ prim
ē q̄ nūa u͛ ui͛s in finē diff
ert͛ · sua nō die ēcia celeb͛
ta ē · ¶ Scm ē q̄ nos p͛ illū
res͛gem͛ · Ille n͛ p͛se · vn̄ ab͛ ·
Q̄ nō potuit ad uitorū sui
cor͛s queūē suscitandi · q̄ a
lios suscitauit · ¶ · iii · ē q̄
nos in cineram · s; cor͛ ei i
ciniarī nō potuit · ¶ iiii · ē qd͛
sua r͛s͛ ē in sp̄e r̄s͛nis cā e
fficiens exemplāis ⁊ sacra
m̄tal͛ · ¶ De prima cū glo ·
si͛ p̄s · ad uespū · Resurrectō
e x͛ · ē cā efficiens r̄s͛nis et
aīe in p̄senti · ⁊ cor͛s in futū
¶ De · ii · I · cor · xv · si x͛ resurrex͛
⁊c̄ · ¶ D · iii · ro · vi · vt quō
x͛ ⁊c̄ · ¶ Circa · vi͛ · quotiens
· s · resurgens appuit marie !
mag͛ · ⁊c̄ · Jo · xx · It ꝯ · ult ·
Resurgens ma · p̄ma sabbati
appuit · p̄o ma · mag͛ q̄ tipū
gerit penitentū · ¶ Voluit
ā p̄o appare me mag͛ · v · d͛ cāus ·
¶ primo q̄ ardenti͛ diligebat
lu · vi · d͛ missa sr͛ ei pcā · m ·
q̄ · di · m̄ · ¶ Scd͛ ut ostndēt
se mortuū p̄ pctōrib͛ · ꝯ · ix ·
Nō ueni uo · iu · s; pec · ¶ · iii ·
q̄ meretrices p̄cedūt sapientes
in regnū celor̄ · ꝯ · xxi · Amē dico
uob͛ q̄ meretrices ⁊c̄ · ¶ · iiii · ut
sic͛ mlr̄ fuit nūtia mortis
ita eēt nūtia uite · s͛ glo ·
¶ · v · ut ubi h͛undauit delic
tū s͛ h͛undaret ⁊ grā sic͛ d͛
Ro · v · ¶ Scd͛o appuit mlrib͛
redeuntib; a monumēto qn̄
dix͛ eis auete que accessērūt
⁊ tenuer͛ pe · ei͛ · ꝯ · ult · q̄ tipū
gerūt h͛umiliū quib; d͛s app
et · Tū rōne sexus · Tū rōne
reditus · Tū rōe effcūs q̄ te
nuer͛ pe · ei͛ · ¶ · iii · appuit
symōi · s; v͛ aut qn̄ nescit͛ n͛
forte qn̄ redibat a monumē
to cū Johe · potuit ē eē q̄ pe ·
a Johe alicubi diuertit · ⁊ ibi
dn̄s ē appuit · lu · ult · petr͛
aut̄ in t͛p͛ obediēs ⁊ gerit tipū
obedientiū quib͛ d͛s appet ·
¶ · iiii · appuit discipl͛is eun
tib; ī emaus · q̄ in t͛p͛ desidi
um ⁊ silu ⁊ sigt͛ paupes x͛
qui uolūt i͛ ⁊ siliū ad īple͛ ·
Vade ⁊ uend͛ oīa q̄ h͛a · ⁊ da ·
pau · ⁊c̄ · ¶ · v · appuit discipl͛is
ꝯ ggatis ī vnū ⁊ sigt͛ficant re
ligiosos · cū foīb; · v · seculuū
clausos · Jo · xx · hee · v · appi
tōnes ipā die r̄s͛nis fcē s͛ ·
⁊ has rep͛sentat sacdos in
missa q̄ndes se ūtens ad p͛p͛ ·
Sz · iii · rep͛sentatō ē ⁊ sulētio

q̄ sig̃t triā appitōnē scīz pet᷑.
que nescit̃ ṽ ul' qñ fc̃a fuit.
Sexto appuit .viij. die disci
pulis ɔgg̃atis p̄sente tho
ma qui dix̃ se nō c̄dē n̄ ui
dēt ɔ sig̃t hesitantes ī fide
.Jo. xx. Septio discipl'is
piscantib; .Jo. ult. ɔ sig̃t p̄
dicantes qui sc̃ piscatore᷑
hoīū. .viij. discipl'is in
mōte thabor .Mt. ult. et sig̃t
ɔtemplatiuos q̄ in p̄dicto
monte trāsfigurat᷒ fuit.
.ix. discipl'is recūbentib; ī
cenaculo ṽ in c̄dulitatem
eoꝝ ɔ duritiā cordis expro
brauit .Mr. ult. p q̄s intelli
gim᷒ peccōres ī unđ'uāios
trāsg̃ssionis positos q̄s aliq̄
miscōrditᷣ uisitat. .x. ɔ
ultīo appuit discipl'is exeūti
b; in mōte oliueti .Lu. ult.
p q̄s sig̃ miscōrdes ɔ mīe
oleū diligētes. De h' loco
ascendit̃ in celū. q̄ pieta᷑
ad oīa valet pmissionem
hñs ɔc̃. .J. thi. iiij. Sunt
ɔ alie t̃s appitōnes q̄ ref̃unt̃
in ip̄a die r̃cnis fc̃e. & tñ h'
ex textu nō h̄r̃. .J. qua a
pparuit Jacobo iusto .i. Ja
cobo alpheo. de q̄ appitōne
in ueīt in legūda ip̄i᷒ Ja.
Alia q̄ ip̄a die d'r appuisse
Joseph. sic l̃r in eū. methodini
ꝝ. Jam cū audissent iudei q̄
Joseph corp᷒ ihū a pilato petiss;
ɔ ip̄m in monumēto suo po
suiss; . in dig̃ti aduersus eū
ip̄m ceperunt ɔ in q̄dā cubi
culo diligēt̃ clauso ɔ sigilla
to reclus' sunt p᷒ sabbm occi
dē eū uolentes ɔ ecce ihū ī
ip̄a die r̃cnis ad eū intrauit
ɔ faciē ei ext᷒sit ɔ osclm dedit.
ɔ mod' saluis sigillis eū edu
cens in domū suā misit ī a
rimathiā ip̄m ad duxit.
.iij. ē q̄ aū ceťos ūgini
gl'ose appuisse c̄dit̃ l; h'
ab euāglistis subticeat̃. h'
romana eccīa applbāē uīr.
que statī ip̄a die apd' scām
mariā celebrat statōnē. Si
ei h' ido nō c̄dit̃. q̄ null' euā
glista testat̃. ɔ seq̄ns ē n̄ p᷒
r̃cnē nūq̄ ē appuit. q̄ n̄ ul'
qñ null' euāg͂ edisĩt. & ab
sit ut talē mr̃ez talis fili᷒
negligēntia de honorauit.
Sz ido forsitan h' euāg͂ subti
cuer̃. q̄ eoꝝ fuit offm solū
m̃ r̃cnis testes inducē. Ma
trē aut ad testificand' p filio
in ducē eos nō decuit. Si ē
ūba ext̃neoꝝ feiaꝝ d' hinīm
ta insa sc̃. Quō nō magis
mr̃ez p filii amore c̄dēnt do

litare. h' g̃ etiā sc̃lē noluerit
cȝ ꝑ constanti deliquer̃. Pre
buit eī interim ꝑ̃us letificac̄e
de resurrectione q̄ ampli' certis cōstat.
doluisse de morte. h' testat̃
ambr'. in li. iiii. de uirginibȝ.
dicens. Vidit maria resurrectionē dn̄i.
ꝑ̄ma uidit ꝯ credidit. Vidit
m̄ magd'. q̄uis ad h' ista mu
taret. De v̄ii. at ꝯulto
. o. quali. p̄res qui erant in li
bo x̄ eduxit q̄d ī eg'. euuglin
aꝑte nō explanaui. Aug' tn̄ ī
quodā s̄mōe ꝯ nichodemi ī suo
eu̅ aliq̄tenus h' ostendit. Ait
ē a̅. Mox ut x̄ spm̄ tradidit v
nita sue deitati aīa ad infer
noꝝ ꝓfunda descendit. Cuiq̄
tenebraꝝ t̄mīnū q̄i quidā d'
ꝑdator splendidissim' ac t̄ribi
lis attigiss̄. aspicientes eū ī
pii ac t̄tarii legiones. Trīti ī
quirē ceperunt dicentes. Vnde ē
iste tā fortis. tam t̄ribilis. tā
splendid'. tā p̄clarus. Mund'
ille q̄ nob' subdit' fuit. nūq̄ nb'
talē mortuū misit. nūq̄ in
feris talia munia destinauit. Q̄s
ergo ē iste qui s' intrepid' nr̄os
fines ingredit̃ ꝯ nō solū nr̄a su
pplicia nō uēt' v'm ꝯ alios de
uinclis nr̄is absoluit. Ecce
ipi qui sb' nr̄is solebāt suspi
rare tormētis insultāt nb' de

perceptiōne salutis. Et nō solū
iam nl' uerent̃. sȝ insr̄ nobis
minant̃. Nūq̄ h' ē superbie
mortui. n' alīi ē potuer̃ leti
ēē captiui. Vt q̄d huc istū ad
duce̅ uoluistis. O princeps nr̄
put oīs letitia tua. in luctū
ꝯuisa sūt gaudia tua. Dum
tu x̄pm̄ suspendis in ligno.
Ignoras q̄nta dāpna sustine
as ī inferno. Post istas crudeli
um uoces infernaliū. ad imꝑiū
d̄o om̄s ferrei ꝯfracti sūt uectes.
Et ecce innūabilis s̄cōꝝ ꝑp' eī
gemibȝ ꝓuoluti lacrimabili
uoce dicebāt. Aduenisti redēp
tor nr̄ mūdi. Aduenisti quē
desiderantes cotidie expectaba
mus. Descendisti ꝑ nob' ad in
feros. Noli nob' deēē cū ired
ss̄ ad superos. Ascende
dn̄e ih̄u ī fīo expoliato ꝯ auc
tore mortis suis uinculis
irretito. Redde iam letitiam
mūdo. sucurre in quiūt iam
seuas extingue penas. ꝯ in
sando resolue captiuos. Dn̄
h' es absolue reos. Dn̄i desc̄e
d̄ns defende tuos. h' aug'.
In eu̅ ā nichodemi le'. q̄d
karinus ꝯ leuti' filii symeonis
s̄nis cū x̄ surrexerunt. et anne
ꝯ cayphe. ꝯ nichodemo ꝯ Joseph.
ꝯ gamalieli ab eis adiurati

Euu̅ nichodemi d' expoliatiōe ī ferni

q̄ x̄ ap̄s in ferro gessit narrauerūt dn̄tes. Nu cēm cū oīb' p̄rib' nr̄is in caligīe tenebraꝝ sub ito fc̄s ē aureus solis calor. purpureaq; ꝯ regal' lux illu strauit sr nos. ꝯtinuoq; adā humani gn̄is pr̄ exultauit dicēs. lux ista auctoris lumis ē sem piti qui nob' p̄misit mittē coet'nū lum̄ suū. Et excla mauit ysa. dicēs. h̄ ē lux p̄ris fili' di sic p̄dixi. Nū cēm uiui in t̄ris. p̄pls qui ambulabat in tēbris uidit lucē magnā Tūc sr uenit genitor nr̄ sy meon ꝯ exultans dix. glifi cate dn̄m q; ego xp̄m natū ī fantē in manib; suscepi ī tē plo. ꝯ compulsus sp̄c. s. dixi. Nūc uidūnt ocli mei salu tare tuū. Q̄ d' p̄sti. ꝯc. p̄t h̄ sr uenit q̄dā h̄emita ꝯ interroga tus a nob' q̄s eēt dix. Ego sū Jo. q̄ x̄m baptizaui. ꝯ añ faciē ei' p̄ire uias ip̄i' p̄uui. ꝯ ip̄m digito ostēdi dicēs. Ecce ag nus di. ecce ꝯc. ꝯ descendi nū tiare nob' q; in p̄rio ē uisita re nos. Tūc seth dix. Cum i uissem ad portas p̄adisi roga re dn̄m ut t̄nsmitteret m̄ an glm suū. ut daret m̄ d' oleo mīe ut p̄ungerem cor' p̄ris mei ade cū eēt infirmus.

suppurit m̄ michael angl's di cens. Noli laborare lacrimis orā do p̄p oleū ligni mīe. q; nllō m̄ p̄tis ex eo accipe n̄ qn̄ fuerint ꝯpleti. v̄. d. ān. h̄ audientes oms patriarche ꝯ p̄p̄he exultaue rūt magna exultatōe. Tūc sathan p̄nceps ꝯ dux mortis dix. Ad infernū p̄pate suscipe ih'm qui se gl'atur xp̄m filiū di eē. ꝯ homo ē timēs mortē dicēs. Tristis ē aīa mea usq; ad mortē ꝯc. Multos q̄s feci cecos sanaui. ꝯ claudos erex. Rndēs inferus dix. Qui potens es tu. qual' h̄o ille ih's qui timens mortē p̄sone tue aduersat. Nā si dic̄ se timē mortē capē te ꝑ uult ꝯ uł' t̄ eit in sempit'na scl'a. Cui sathan. ego illū tēp taui. ꝯ p̄plm ad uisus ip̄m cō citaui. Jam lanceā exacui fel ꝯ acetū miscui. lignū crucis p̄paui. ꝯ in p̄ximo ē mors ei'. ut p̄ducā eū ad te. Cui ifn'. Ipē ne ē qui suscitauit lazarū q̄ tenebā. Cui sathan. Ipē ē. Cui inf'n. Adiuro te p̄ uirtutes tuas ꝯ meas. ne p̄ducas illū ad me. Ego ē cū audiui impi rium uḃi ei'. ꝯtremui. ne ip̄m tenē potui. & excutiēs se ut aquila. sic ōi agilitatē saliēs exiit a nob'. Et cū h̄ loquerent'.

fcā ē uox ut tonitruū dicēs.
Tollite portas p̄n. u. ₇ ele-
por. et̄. ₇ intro. rex glie. Ad
hanc uocē cucurrerūt demones.
Et hostia erea cū uectibus
ferreis clauserunt. Tunc
dix̄ dd. Non ne ego p̄phetaui
dicēs. Confiteantur dn̄o ₇c.
Quia contriuit portas ereas
₇c. Fcā ē itm̄ uox magna
dicēs. Tollite por. ₇c. Vidēs
infernus q̄ duabus uicibus
exclamauerit q̄si ignorans
dix̄. Quis ē iste rex glie. Cui
dd̄. Dn̄s fortis ₇ potēs. dn̄s
potens in p̄lio. Ipe ē rex g.
Tunc rex sic uenit ₇ eternas te
nebras illustrauit. ₇ extēdēs
dn̄s manū ₇ tenēs dexterā
ade dix̄. Pax t̄ cū oib; filiis
tuis iustis meis. ₇ ascendit
dn̄s ab inferis ₇ oēs sci sunt secu
ti eū. Dn̄s aūt tenēs manū
ade tradidit michaeli archā.
₇ introdux̄ eos in paradysū. Qui
bus occurrerūt duo uiri uetu
sti dierū ₇ interrogati ā scis
Qui estis uos qui nobiscū i in
feris mortui nō dū fuistis
₇ in paradyso corporaliter collocati e
stis. Et unus ex eis. Ego
sū enoch. qui huc translatus
sū. hic aūt ē elias q̄ huc curru
igneo assūptus ē ₇ ad huc

mortē nō gustauimus. s₃ i ad
uentu antixpi reseruati sumus
cū eo p̄liaturi. ₇ ab eo occidē
di. ₇ post triduū ₇ dimidiū diē
ieiu; in nubibus assumendi.
Et cū hec dicēt. Ecce sup uenit
alius uir portans humeris
signū crucis. Qui interrogatus
q̄s eēt dix̄. Ego latro fui ₇
cū ihu crucifixus fui. ₇ credi
di ipm̄ eē creatorē ₇ oraui di
cēs. Memor esto mei dn̄e
qū ueneris in regnū tuū. Et
dix̄ m. Amē dico t̄ hodie me
cū eris in paradyso. Et dedit
m̄ id signū crucis dicēs. hc
portans ambula in paradysū.
Et si nō dimiserit te ingredi an
gelus custos paradysi ostende
illi signū crucis ₇ dices ad
eū q̄ xps q̄ nūc crucifixus ē trans
misit me. Et cū hec fecissem
₇ dixissem angelo. statim ap̄i
ens introdux̄ me. ₇ ad dexterā
paradisi collocauit me. Cū cari
nus ₇ leucius locuti fuisset
subito trāsfigurati sūt ₇ amplius
uisi nō sūt. Hec quoz nisen
ul' a s'm q̄odā libros de hoc
eod' s' ait. Confestī eterna nox
in fero xo descendēte resplen
duit. mox ferruginei iani
tores talia int̄ se umbrosa
silentia metu incubante.

subr̄m muūt. Q's nam ē ī
stribilis. ꝯ nimio splendore cor
ruscans. ꝯnūq̄ talē nī exce
pit tātarus. flunq̄ in nr̄m
cauīnā talē uomuit mūd'.
In ualor ē iste nō debitor ef
fractor ē ꝯ destructor. ñ pdor
s; pdator. iudicem uidemus
nō supplicē uenit pugnare.
ñ succūbē erupe ñ manē.

Secund' dr̄ qī se denoīe.
cedens. i. se honestate mor
ꝯponēs. Vl' sm qī secūdās
. i. obsecūdans. i. mandatis
dō obtemperans. Vl' scd's
qī secū dux. fuit eī suus dux
qz rō sensualitati vn̄ ꝯfuit
ꝯ ipām ad oē op' bon̄ addux.
Vl' scd's respectu pmi dr̄. Due
ē sūt uie eundi ad uitā.
Vna p pn̄e lamtū. Sc'a
p matiriū. Iste ā matir pa
osius. nō solū iuit p pmā
s; ē p sām. De scō Secūdo.

Secund' miles strenuus
lor x̄ athleta egregius et
matir dī glōsus in ciuit'a
stensi matirio coronat' ē. Cui'
glōsa p̄sentia pdcā ciuitas
illustrat'. et eo uelut singlāi
patrio letat'. Hi abbo chalo
cero qui a sap̄cio p̄fco ī ciuit'
astensi in carce tenebat' fidē
x̄ edoctus ē. Cū g̃ bo matian'
ī tedonēsi ciuit' detinēt' ī cā
cere. Sap̄tius illuc pficisci
uoluit. ut eū facēt ymolāi
Sc'd's ā secū tanq̄ cā sola
cij ē pfcs. btm̄ matianū
uidē desidans. Cū g' ex
ciuit' astensē fuissent co
lūba sr̄ sm ascend' ꝯ capi
ti eī insedit. Cui dix' sapti'
Vide scd'e quō dij nr̄i te am
ant. ut ē aues celestes ad
te uisitand' trāsmittāt.
Cū ā ad tanag' fluuiū p
uēissēt. uidit sc'e. anglm̄
dn̄i sr̄ aq̄ ambl'antē ꝯ s' di
centē. Sc'de fidē hēas ꝯ sic
sr̄ ydolor cultores ābl'abis.
Cui sapti'. fr̄ se d'os audio
ad te loq̄ntes. Cui sc'e. am
bulem' ad desidia cord' tui
Cūq̄ uō ad bubrimā flum̄
puēissēt. Angl's s' mili ī d'
s' apparuit. eiq̄ dix'. Sc'de cre
dis in dn̄m an forte dubitas
Cui sc'e. credo uītatē passio
nis eī. Cui sa. Q'd ē q̄ au
dio. Cū ā tedonā ingrēdent'
matiani ad p'ceptū angli
de carcē exiens. sc'e. apparuit
eiq̄ dix'. Int' sc'e uiā uītatis
ꝯ pge ut accipias palmā
fidi. Sap̄tius dix'. Q's ē h'
qui ub' qī sopmās loq'. Cui
sc'e. ē sopnuī. s; in admōito

ꝯfortatꝰ ē. pͦ h̾ ꝯs medio
lanū iuit ꝯ faustinū ꝯ Jouitā
qui incarc̄e detinebāt̾ angl̾s
dn̄i ad se ex̄ ciuit̾ ad dux̄ ꝯ ab
eis baptisma q̄dā nube aq̄m
ꝓbente suscep̄ ꝯ ecce subito co
lūba de celo uēit ꝯ cor̄ ꝯ sang
nē dn̄i deferēs ea faustino et
Jouite t̾buit. Vedit ā fausti
nꝰ cor̄ dn̄i ꝯ sanguinē ꝯs. ut ad
marcianū deferret. Rediēs ꝰ
ꝯs cū iam nox eēt ꝯ ad ripā
padi uenisset. angl̾s dn̄i frenū
accipiēs eq̄ sic padū ip̄s t̄nsu
exit ꝯ us̄ tdonā ꝑducēs i car
cerē ad marcianū cū in t̾dux
Dedit q̄ ꝯs. marciano munꝰ
fausti ꝯ ip̄e iꝰ sumēs dix̄. Cor̄
ꝯ sang̾s dn̄i meū sit in uitam
et̄nā. Tūc ad mandatū an
gli. ꝯs. de carc̄e exiuit ꝯ ad su
um hospiciū iuit. Pͦ h̾ marti
capitalē snīam accep̄. ꝯ ꝯs cor̄
eī rapiēs sepeluit. Q̄d audi
ens sapꝛici. ip̄m ad se uocauit.
eiq̄ dix̄. Q̄uātū uideo xp̄ianū
te ēē ꝓfitēris. Cui ꝯs. Vere xp̄ia
nū me ēē ꝓfiteor. Cui sapꝛici
Q̄uātū uideo malā mortem
desid̾as. Cui ꝯs. Jlla ē poti
debet̾. Cūq̄ sacrificare noll̾ȝ ius
sit eū expoliari. statimq̄ ange
lus dn̄i i affuit ꝯ uestē s̾ pa
iuit. Tūc sa. ip̄m i eculeo sus

ꝑpensū tam diu torq̄ri fec̄ do
n̄ eī brachia a suis ꝯpagib̄ȝ
soluerent̾. Q̄ȝ cū fuiss̾ sanitati
a dn̄o restitutꝰ. iussit eū i car
cere recludi. Vͦ dū eēt angl̾s dn̄i
ad eū uenit eiq̄ȝ dix̄. Surge ꝯs
ꝯ ducā te ad c̄atorē meū. Te
ip̄m us̄ ad ciuit̾ astensē ꝑdux̄.
ꝯ cū in custodia ubi erāt calocerꝰ
ꝯ cū eo saluator posuit. Q̄uē
uidens ꝯs. ad eī pedes se ꝓiec̄.
Cui saluator. Noli timē sede
q̄ȝ ego sū dn̄s dn̄s tuus. qui te
de oīb̄ȝ malis eripiā. bn̄dicēs
eos in celū ascendit. Mane
ꝰ sa. ad carcerē misit. Q̄ui
carcerē quidē signatū iuenit.
ꝯs. uͦo nō in uenerꝰ. ꝑgens
ā sa.ꝰ tdonā ad ciuit̾ astēsē
ut saltē calocerū ꝑuniret.
Jussit ut p̄ꝯs calocerꝰ ē p̄sen
taret̾. ꝯ ecce renūtiarūt ē q̄
ꝯs. i celo. eēt. Q̄uo audito eos
ad se adduci fec̄. eiq̄ȝ dix̄. q̄m
dii nr̄i sciūt uos ēē ꝯtēptores
suos. uos insimul mori uolūt
Cū ā sacrificare nollēt ꝑice cū
resīa liq̄ri fec̄. ꝯ sic eoȝ capita
fundi ꝯ in eoȝ os iactari. Jlli
ā hoc tāq̄ aq̄ suauissimā
cū magno desid̾io bibebāt
ꝯ uoce clara dicebāt. Q̄uā
dulcia fau. nīe. elo. tua. dn̄e.
Tūc sa. sic eos dedit snīam. ut

se ad curiam suam astense ad col
laret. Calocerus uero albigaunum
mitteretur et ibidem interfectus puniretur. Cum
autem sanctus Secundus decollatus fuisset
ecce angeli dei corpus eius tulerunt.
et ipsum cum multis laudibus et can
tu sepulture dederunt. passus est autem
iii. kl. april.

De sancta Maria egyptiaca.

Maria egyptiaca que peccatrix appellatur .xlvii. an.
in heremo artissimam uitam duxit.
Quidam autem abbas nomine zosim
as dum iordanem transfretasset. et
heremum magnum perambularet. si forte
aliquem sanctum patrem inueniret. uidit
quandam ambulantem nudo corpore
corpus et ex incendio solis exusto
Hec autem erat maria egyptiaca. Sta
timque hec fugam arripuit. et zosi
mas post eam currere cepit. Tunc illa ait
abba. zosima quid me persequeris.
Ignosce michi quia non possum faciem
meam ad te conuertere eo quod muli
er sim et nuda. sed pallium tuum michi
porrige ut possim sine uerecundia
te uidere. Qui se nominari audiens
stupefactus pallium tribuit et in terra
prostratus. ut se benediceret roga
uit. Cui illa. ad te pater benedicere
magis spectat quia sacerdotii digni
tas ornat. Ille ut audiuit quod
nomen et officium eius sciret. amplius mi
rabatur et se benedici obnixius peci
uit. Tunc illa benedictus deus redemp

tor animarum nostrarum. Cum illa exten
sis manibus oraret. uidit eam qui
ni cubiti mensura eleuari a
terra. Tunc senex dubitare cepit
ne forte spiritus esset et fingendo oratio
nem faceret. Cui illa. Satisfaciat
tibi deus. qui me peccatricem mulierem in
mundum spiritum extimasti. Tunc z.
zosimas illam per deum coniurauit
ut conditionem suam ei narraret. de
bet. Cui illa. Ignosce michi pater
quia si tibi statum meum narrauero ual
de a serpente territus fugies et au
res tue a meis uocibus contamina
buntur et aer a sordibus polluetur.
Cum ille uehementer instaret dixit.
Ego frater in egypto nata. xii. annorum
etatis mee alexandriam ueni
ubi que .xvii. annis publice libidini
mee subieci. et nulli ullatenus
me negaui. Cum homines regio
nis illius pro adoranda sancta cruce
ierusalem ascenderent. rogaui nau
tas ut me secum dimitterent pro
ficisci. Cum uero me de naulo re
quirerent dixi. non habeo fratres aliud
naulum. sed pro naulo habeatis cor
pus meum. Sicque me susceperunt. et corpus
meum nauli gratia habuerunt. Cum autem
ierusalem peruenissent et ad adoranda
cruce usque ad fores ecclesie peruenisse
cum aliis subito et inuisibiliter re
pulsa patior. non intus intrare
permittor. ... ante atque itum perueni

ꝑ usq̄ ad limē ianue ꝯ sub
ito i iuriā patiebar repulsˢ
se · Cū tñ oēs libꝫ hr̄ent adi
tū ñ aliq̄ in uēnēt īpedi
mētū · Rediēs g̃ ad me ꝯ co
gitās q̄ h' m̄ ob scelez mōz
ꝑ māitate accipēt · pectus
meū cepi mānibꝫ tundē la
c̄imas amārissimas fundē
ꝯ a cordis in timo g̃mit⁹ su
spic̄ia tr̄ahe · respiciēs uidi
i ymaginē b̄te u̇gis · Tūc
ipām lac̄mabili exorāe cepi
ut ueniam pc̄tōz meoz impe
traret ꝯ ad orandū sc̄ā c̄rcē
me intrare ꝑmittēt · ꝑ mit
tens me sclo abrenūtiatu
rā ꝯ de cetero caste mansam
Cumqꝫ h̄ orassē ꝯ in noīe u̇gi
nis fiduciā accepissē · fores
ecc̄ē adii · ꝯ sn̄ aliq̄ⁱ impe
dimēto eccām intraui · Cū
ā sc̄m crucē de uotissime
ad orassez · Q̄dam m̄ tres
nūmos c̄buit de quibꝰ tresˢ
panes emi · Audiuiq̄ uocē
dicētē m̄ · Si iordanē trāsieris
salua eris · Iordanē g̃ · si ior
danē transieris transiui · ꝯ i
hoc desertū ueni · ñ · xlvii · an ·
nll'm peitus hoiem uidens
mali · Illi ā tres pāes quos
meū detuli instar lapidꝰ
ꝑ tēra duruerāt ꝯ xvii · an · in

ex h'ius ꝯ medēdo suffecer̄ ·
vestimēta ā mea iam dudū
putrefc̄a sē · xvii · an · indesē
to atēptatōibꝫ carnalibusˢ
molestata fui · Sz nūc ꝑ di
gr̄ām oēs uici · Ecce oīa opa
mea nārraui t̄ · ꝯ rogo ut
ꝑ me ad dn̄m p̄ces fundas
Tūc senex in tēra ꝑstratusˢ
in famula sua dn̄m b̄ndix̄
Cui illa · obsecro te ut i die
dn̄ice cene ad iordanē uede
as ꝯ corꝰ dn̄i tecū feras · Ego
ā idē t̄ occurrā ꝯ de manu
coꝛꝰ sacrū suscipiā · Nam a
die q̄ huc ueni coīonē dn̄i nō
accepi · Rediēs g̃ senex ad
mōasteriū euoluto āno dū
dies dn̄ice cene appinq̄ret
tulit corꝰ dn̄icū ꝯ usqꝫ ad ripā
iordanis ueniēs · ex alia ripa
mulierē stantē ꝑspex̄ · Q̄ ue
ro aq̄s sc̄o crucis signaclo
uicit · ꝯ ad senē usqꝫ ꝑuenit ·
Q̄d uidēs senex obstupuit
ꝯ ad pedes ei⁹ se humilr̄ ꝑstra
uit · Cui illa · Vide ne facē
ris cū sacramēta dn̄ica pe
nes te hēās ꝯ sacerdocii dig
tate refulgeas · Sz obsecro
ut sequēti āno ad me paꝰ
redire digneris · Tūc illa
sc̄o signo crucis sꝰ iordanis
aq̄s iuit ꝯ h'emi solitudiē

hoc

petit. Senex uō ad suū mo
nastiū rediēs. Sequēti āno
ad locū mq̄ prīo secū locut⁹
fueāt uenit ⁊ eā idē exspirasse
se repit. Qui lac̄mās cepit
⁊ ipām tangē nō psūpsit.
Dixitq; intra se. Ego quidē
corpusclm scē sepelire uole
bam. Sz timeo ne sᵗ h̄ dis
pliceat. h̄ eo cogitāe uidit
iux̄ cap̄ suū līas in t̄ra de
sc̄ptas ita ⁊tinētes. Sepi
li. zosimas maīe corculū.
redde t̄re puluēm suū. et
ora p me ad dn̄m. Ad cui⁹ p̄
ceptū tali die ap̄l' reliqui
hoc seclm. Tūc senex p certo
cognouit q̄d mox ut dn̄i sacra
mēta accepat. ⁊ ad desētū re
dut uitā finiuit. Atq; des
tum q̄d zosimas p. xxx. diez
spatia uix ambulauit. Illa ī
vna hora pcurrit. ⁊ ad deū
migrauit. Cū senex t̄rā fo
dēt. sz nequiret uidit leo
nē ad se māsuete ueīentē.
Dixitq; illi. Scā h̄ mli. pcep
sepeliri corp⁹ suū. Et ego cū
sim senex fodē nō possū. nec
hēo aptū feramtū. Tu g° e
rām fode ut possim ei⁹ corp⁹
scīssimū sepelire. Tūc leo fo
dē cep. ⁊ aptā foueā p̄paurt.
Quo pacto leo ut agn⁹ mā

suetus abiit ⁊ senex ad suū
māstiū glificās dn̄m uenit.
Ambro⁹ d̄r ab ambra De
q̄d ē spēs ualde re noīe
dolens ⁊ p̄ciosa. Ipē eī eccē ual
de p̄ciosus extitit ⁊ in dc̄is ⁊ ī
fc̄is suis ualde redoluit. ul'
d̄r ambr̄. ab ambra ⁊ syos q̄
ē d̄s q̄i ambra dī. Ds nāq;
p eū q̄i p ambrā ubiq; redolet.
Fuit ē ⁊ ē bon⁹ odor x̄ in oī lo
co. vl' d̄r ab ambor q̄ ē pat̄
lūs ⁊ syor q̄d ē puul⁹ q̄i pat̄
in mltoz filioz in sp̄uali ge
natōne. Lūīosus in sacre
sc̄pture expōne. ⁊ puulus in
sua h̄ūili cōūsatōe. ul' sicut
d̄r in glosario. Amb'. odor ul'
sapor. celestis. Ambrosia es
ca angloz. Ambrosiū celeste
mellifauū. Fuit ē celestis odor
p odoriferam famā. Sapor p cō
templatōez ī t̄nā. Celeste m
ellifauū. p dulcē sc̄pturaz
expōnē. esca anglica. p glo
sam fruitōnē. Eius uitaz
sc̄psit paulin⁹ nolan⁹ epc̄ ad
augūstinū. De sc̄o Ambro
Ambr̄ fili⁹ ambrosio epō.
sij p̄fc̄i rome. Dū in cu
nabulis ī atō p̄ncipis eēt po
situs ⁊ dormiret exām apū
subito ad ueniens faciē ei⁹ et
os ita ⁊pleuit ut q̄i ī alueolū

suum intraret pariter et exiret. Que postea euolantes in tanta aeris altitudine sublevate sunt ut humanis oculis minime viderentur. Quo facto territus pater ait: Si vixerit infantulus iste aliquid magnum erit. Postea cum adolevisset et videret matrem et sororem sacram virginem manus sacerdotibus osculari, et ipse ludens sorori dexteram offerebat asserens et id ab ea sibi fieri oportere. Illa vero eum ut adolescentem et nescientem quid diceret respuebat. Rome igitur litteris eruditus cum causas pretorii splendide peroraret, a Valentiniano imperatore ad regendum Liguriam et Emiliamque provincias directus est. Cumque Mediolanum venisset et ibidem episcopus tunc deesset, convenit populus ut sibi de episcopo provideret. Sed cum inter arrianos et catholicos de eligendo episcopo seditio non modica oriretur, illuc Ambrosius causa sedande seditionis pergeret, et statim vox infantis intonuit dicens: Ambrosium episcopum. Cuius voci omnes unanimiter consenserunt Ambrosium episcopum acclamantes. Quo ille cognito ut eos a se terroribus removeret ecclesiam exiens tribunal conscendit et contra consuetudinem suam tormenta personis adhiberi iussit. Quod cum faceret populus nichilominus acclamabat: Peccatum tuum super nos. Tunc ille turbatus domum

rediit et philosophiam profiteri voluit. Qui ut ne faceret revocatus est. Publicas mulieres publice ad se ingredi fecit ut his visis ab eius electione populum revocaret. Sed cum nec sic proficeret, sed semper populum peccatum tuum super nos acclamare videret, fugam media nocte petiit. Cumque Ticinum pergere se putaret, mane ad portam civitatis Mediolani que Romana dicitur invenitur. Qui inventus cum custodiretur a populo, missa relatione ad clementissimum imperatorem Valentinianum, qui summo gaudio accepit quod iudices a se directi ad sacerdotium peterentur. Letabatur et prefectus Probus quod verbum suum in eo fuerat adimpletum. Dixerat enim ei cum proficiscenti mandata donaret: Vade age non ut iudex sed ut episcopus. Pendente relatione iterum absconditus est, sed inventus cum adhuc esset cathecuminus baptizatus est et octavo die in episcopalem cathedram sublimatur. Cum autem post annos quattuor Romam ivisset et soror sua sacra virgo ei dexteram oscularetur, subridens ait: Ecce ut dicebam tu sacerdotis manum osculeris. ¶ Cum autem in quandam civitatem pro quodam episcopo ordinando ivisset et eius electioni Iustina imperatrix et alii heretici contravenirent volentes ut

de sua secta a'ẽs ordinarẽť. V
na de arrianoꝝ ũgĩb; impudẽ
tior ceťis tribunal ꝯscendit. ꝯ
btm̃ ambꝛ ꝑ uestimẽtũ apphẽ
dit uolẽs ipm̃ ad ꝑte mulierum
trahẽ. ut ab eis cesus de ecc̃a
cũ iniuria pellerẽť. Cui ambꝛ
ait. Et si ego indign' sacdo
tio tanto sũ. te tñ nõ ꝯuẽit
ĩ q̄lẽtꝫ sacdotẽ man' mittẽ.
Vñ timẽ debuisti iudiciũ dĩ
ne t' a'd ꝯtingat. Qđ dcm̃ eu̇e
tus ꝯfirmauit. Nam die a'
mortuã ad sepulcrũ usq; dedu
xit. gr̃as ꝓ ꝯtumelia rependẽs
Qđ f'cm̃ oẽs uald' ꝑterruit. Post
h̃ mediolanũ reu̇sus innũas
insidias a iustina inpatrice
ꝑtulit. muniib; ꝯ honoribus.
ad ũsus eũ ppl'os excitante. Cũ
q̊ multi eũ in exiliũ pellẽ in
tẽnt'. vñ eoꝝ ceťis infelicior
in tm̃ furorẽ excitatus ẽ. ut
iux̃ ecc̃ã; domũ ś locarẽt hac
de cã ut in eadẽ q̊driga parata
hr̃et. Quo facili' raptũ ad exi
liũ deportarẽt. Sꝫ dĩ iudicio ip̃o
die quo se eũ rape arbitrabat'
In eadẽ q̊driga eadẽ domo ĩ
exiliũ pulsus ẽ. Cui tñ ãbꝛ
reddẽs bona ꝑ malis sũptus
ꝯ nccãria ministrauit. Cant'
ꝯ offm̃ in ecc̃a mediolanẽ p̊m̃
celebrarĩ instituit. Erãt tũc

tp̃r' mediol' multi a dmõib ob
sessi. qui se torquerĩ ab ambꝛ.
magis uocib; clamabãt. Iusti
na aũt ꝯ multi arrianoꝝ qui i simul
hitarent dicebãt pecunia ambꝛ.
hoĩes ꝯpare. qui se ab ĩmũdis
uexari mentirent'. ꝯ ab ambꝛ di
cẽrẽt se torquerĩ. Tũc subito v
nus ex ill' arrianis qui astab
ant arreptus a dmõio ĩ mediũ
ꝓsiliuit atq; clamare cep̃. ut
sic torq̄ant' ut torq̄or qui nõ
c'dũt ambꝛ. At illi ꝯfusi ĩ pisci
nã de medio hoĩe necauerũt.
Qdam h'eticus acerrim' dis
putator ꝯ dur' ꝯ inconũtibilis
ad fidẽ. Cũ audiret ambꝛ p̊
dicãtẽ uidit ad aures ei' an
gelũ loq̄ntẽ ũba que ip̊ p̊dica
bat. Quo uiso fidẽ q̄ ꝑseq̄bat'
cep̃ defendẽ. Quidã arusp
pex dmões aduocabat ꝯ ip̃os
ad nocend' ambꝛ trãsmittebat.
Sꝫ reu̇si dmões renũtiabãt
q; nõ solũ ad ip̃m. sꝫ nec ẽ ad for
es dom' sue appropinq̊re ualebãt
qm̃ ignis insupabilis oẽ illud
hedificiũ ꝯmũiret. ut ẽ lõge
positi urerẽt'. P̊dc̃s uõ aruspex
cũ a iudice p̊ q̄dã maleficia tor
querẽt' clamabat ab ãbꝛ se torq̄
ri. Quedã dmõiacu ĩgrediẽ
te mediolanũ dmõ dũ suũ eg'
dientẽ inuasit. Interrogatus

demon de hoc ait. se ambrosium
timuisse. ¶ Alius quidam nocte
eius cubiculum adiit ut gladio
ipsum necaret. prece ac precio astu
stima inductus. Qui cum dextram g
ladium eleuasset ut ipsum percute
ret continuo aruit manus eius.
¶ Cum uero thesalonice ciues in
imperatorem quod deliquissent, eis
imperator precibus beati ambrosii indul
sisset. clam agente curialium
malitia. permissu imperatoris
nesciente ambrosio plures sunt occisi
Quod ut ambrosius comperit. Imperatori
copiam intrandi ecclesiam denegauit.
Cum cum imperator diceret quod dauid ad
ulterium et homicidium commisisset. respondit.
Qui secutus es errantem sequere corri
gentem. Quod cum audisset clemen
tissimus imperator ita gratanter
suscepit quod publicam penitentiam agere
non negauit. ¶ Quidam a
demonio arreptus clamare cepit
ab ambrosio se torqueri. Cum ambrosius
Obmutesce diabole quod non tor
quet te ambrosius. sed inuidia tua
quod illuc homines ascendere conspi
cis. unde tu turpiter corruisti. Statim
ambrosius nesciat in flammam. statimque
ille obmutuit. ¶ Quadam
uice cum beatus ambrosius per urbem pergeret
casum quidam lapsus est et in terra
prostratus iacebat. quod uidens
alter ridere cepit. Cum ambrosius.
Et tu qui stas uide ne cadas.
Quo dicto statim lapsum doluit
et suum qui risat alienum.
¶ Quadam uice ambrosius ad pala
tium macedonii magistri officiorum
ut pro quodam intercederet uenit. Sed cum
fores clausas inuenisset nec in
trandi copiam habere potuisset ait.
Et tu quidem ad ueies ad ecclesiam
et non clausis. sed apertis ianu
is ingredi non ualebis. Elap
so aliquo tempore metuens inimi
cos macedonius ad ecclesiam fugit.
et patentibus ianuis aditum in
uenire non potuit. ¶ Fuit autem
tante abstinentie quod cotidie
nisi in sabbato et die dominico et fe
stis precipuis ieiunabat. Tan
te etiam largitatis quod omnia que habere
poterat ecclesiis et pauperibus nichil sibi
retinens tribuebat. Tante com
passionis ut cum quis lapsum
suum sibi confitebatur. sic amarissime
flebat quod illum flere similiter fa
ciebat. Tante humilitatis ac la
boris ut libros quos dictabat
propria manu scriberet nisi cum infir
mitate corporis grauaretur. Tan
te pietatis et dulcedinis. ut
cum alicuius sancti sacerdotis uel episcopi
ei obitus nuntiaretur. sic amari
ssime flebat. ut uix consolari
ualeret. Cum autem interrogaretur cur
uiros sanctos qui ad gloriam per

ficaſcebant ſic flēt aiebat. Ne putetis me flē q2 receſſit. ſ3 q2 me p̄ceſſit ⁊ q2 difficile iā uenit qui tā dignꝰ eoꝝ offō h̄eat. Tante ē conſtantie ⁊ fortitudīs q2 imꝑatoꝝ uł p̄ncipū uitia non palpabat. ſ3 eos uoce libā ꝯſtantiſſime ārguebat.

Cū qdā uir qdam flagitiū ꝑpetraſſ3 ⁊ corā eo adductꝰ fuiſſ3. dix̄ ambꝛ. oportʒ illū tradi ſathane ī intītu carnꝭ ne talia deinceps audeat ꝑpetrare. Quē eodꝰ mom̄to cū ad huc ſmo eēt ī ore eiꝰ. ſp̄s inm̄dus diſcerꝑe cepit.

Quadā uice cū btō ambꝛ romā ꝑgēt ⁊ inqdā uilla tuſcie ap̄ q̄dam hoīem nimiū locupletē hoſpitatuſ fuiſſ3. illū hoīe3 ſi- ſtatum ſuū ſollicite requiſiui. Cui ille r̄ndit. Status m̄s d' ſꝑ felix extitit ⁊ glo'ſus. Ecce ē diuitiis infinitis habundo. ſuos ⁊ famłos q̄m pl'es h̄eo. Copioſa filioꝝ et nepotū turbā poſſido. ⁊ oīa ſꝑ ad uota hūi. ń ūq̄ m̄ a'd ad uſū accidit. uł q̄ ꝯt'ſtaēt euenit. Qd audiens ā. uehemēt' obſtupuit. ⁊ hiis qui ſecū erant ī cōitatu dix̄. Su-
gite ⁊ hinc q̄ citius fugiamus. q2 dn̄s nō ē in loco iſto. ſeſtinate filij feſtinate ń ī fugiendo morā facite. ne nos h' dīna ultio ap̄p̄hendat ⁊ ī pctīs iſtoꝝ ꝑit' nos īuoluat. Cū g' fugērent ⁊ aliq̄ntulū ꝑ ceſſiſſet ſubito ſe t'ra apuit ⁊ hoīe3 illū cū uniu'ſis q̄ ad illū ꝑtinebāt. Ita obſ'buit ut nłłm ind' ueſtigiū remanēt. Qd ernēs ā dix̄. Ecce frēs q̄ miſ'icordit' dn̄s ꝑcit cū h' aduſa t'buit. ⁊ q̄ ſeuē iraſcit'. cū ſꝑ ꝓſꝑa elārgit'. Inde odē ā loco fouea q̄dā tūp illima ⁊ ꝓfundiſſiā remāſiſſe dr̄. Que uſ3 hodie in hui'ꝰ fcī teſtimoīo ꝑſeuerāt.

Cum ā ambꝛ. radicē oīū maloꝝ auaritiā mag̃ ac mag̃ ī oībꝰ c'ſcē c'nēt. ⁊ maxīe in hiis qui erāt in ꝑtātibꝰ ꝯſtituti apd' q̄s oīa ꝑcio uend'bant'. ń nō ⁊ in hiis qui erant in ſacīs miſt'iis deputati uehe m̄t' ingemuit. ⁊ ſe de hui' ſcli ꝑiclis liberari inſtantiꝰ exorauit. Qd cū ſe obtinuiſſe gaudēt reuelauit frib3 q2 uſ3 ad ītne dnīcā ſecū eēt. Ań uō paucos dies q̄ lectulo detinēt' cū xl uiiī. ps cū noctno decantāet. ſubito ip̄o uidēte

nocťno in mod̄ scuti breuis ig
nis cap̄ eı̄ cooꝑuit· atq; pau
latim ꝑ os eı̄ tanq̄ in domū̄
h̄itator intrauit· Tūc facies
eı̄ tanq̄ nix fc̄a ē· s; p̄ modū
ad sp̄em eı̄ reu̇sa ē· Ipo g̊ die
sc̄bendi ⁊ dictandi finē fecit·
ñ ip̄m p̄s ꝑplē̄ potuit· post
paucos ā dies ī firmitate cœ̄s
laborare cep̄· Tūc comes ytalie
cū mediol' ee̅t nobl'es ⁊uoca
uit dicēs q̄ tanto uiro decedē̄
te p̄iclm ee̅t· ne ytalie int̄itꝰ
ỳminē̄t· Rogauitq; ut ad uir̄
dı̄ accedē̄nt rogantes ut ȯ ad
huc spatiū̄ uiuendi a dn̄o im
petraret· Q̇d ille ů ab aliis au
diuit ꝑ̄t· Non ita int̄ uos u
ixi· ut me pudeat uiuē̄ ñ mori
timē̄ cū bonū dn̄m h̄eam·
Eo t̄p̄e· iiij· eı̄ dyaconi in uicem
⁊uenerāt t̄ctantes int̄ se q̇s
p̄ eı̄ obitū bon' ee̅t· Sū g̊ alo
co inq̄ uir dı̄ amb̄ı iacebat lō
ge ee̅t· ⁊ simplicianū ita silēt̄
nōiasset· ut uix in uicē se au
dirēt· ille ab eis longe pōitꝰ
t̄cio exclamauit· Senex· s; bon'
Q' audientes t̄nti fugerūt· ⁊ū
ñ illū p̄ eı̄ obitū elegerūt· Ho
noratus u̇o ep̄c u̇celle̅sis· qui
bt̄i amb̄ı· exitū exp̄tabat· cū
se sopori dedisset uocē̄ t̄cio se
clamatē̄ audiuit· Surge q̊ıa ī
recessurꝰ· Q' confugēs mediol'
conatus ueñt· ⁊ ei dn̄ica cor̄s
sacramentū dedit· moxq; ille
manꝰ in mod̄ crucis expandit
⁊ ultimū sp̄m int̄ u̇ba or̄ōnis
efflauit· Cum ā in nocte
pasce corꝰ eı̄ ad ecc̄am ffuisset de
latū· plī infantes baptizati
eū uiderūt· Ita ut eū aliqui
sedentē̄ in cathedra t̄bunali
dicē̄nt· Alij ascendētē̄ digito
suis parentib; d̄monstrarē̄nt· ad
ulli u̇o stellā sup̄ corꝰ eı̄ se uidē̄
narrarē̄t· Quidam p̄sb̄r cū ī
conuiuio cū aliis mul'tis ee̅t
⁊ scō amb̄ı detrahē̄ cepisset eū
⁊tinuo plaga ꝑcussit· ⁊ de cō
uiuio ad lectū ductꝰ uitā finī
uit· In urbe cartaginensi
cū tres ep̄i in simul ⁊uenirent
⁊ unꝰ eor̄ bt̄o amb̄ı· detraxisset
relatū ē illi· qd̄ illi p̄sb̄ro q̇ ė
detraxerāt accidisset· Q̇d cū ille
ꝑ̄irrideret subito tale uulnꝰ
excep̄· ⁊ extremū q̊d ⁊tinuo die
ip̄a clausit uitā· Fuit q̄ bt̄s
amb̄ı in multis ⁊mendablis fu
isse uir̄· Primo in liberalitate
q̊ oīa que h̄ebat pauꝑū edīit·
Vn̄ refert de se ip̄o q̄ imperatori
petenti basilicā r̄ndit· ⁊ ē ī
decrē̄tis· xxiij· q· viij· Si a me pe
teret q̄ meū ee̅t· i· fundū meū
argentū meū ñ refragaret q̊p̄

oīa que mīa ē· paupū sūt·
¶ Secūdo in mūditie puritate· fuit
ei ūgo· vn̄ refert Jo͛ eū dixisse
ūginitatē nō solū effēmi· ce
puam· ¶ ·iiij· in sūdi firmita
te· vn̄ dix̄ cū impator peteret ba
silicā q̄ ē in eod̄ cap̄· pius ē ut
aīam m̄ q̄ fidē aufferat· ¶ ·v·
ī martiru auiditate· vn̄ legi
tr in ep̄la sua de basilica nō tra
denda· q̄ p̄positus ualentiniani
Ambr̄ mādauit dicēs· Tu cōtēp
nis valentinianū· capud̄ tibi
tollo· Cui ambr̄· Deus pmittat
t̄ ut facias q̄ minaris atq̄ ut
d̄s auertat eos ab ecclā· in me
oīa tela sua cōuertat ⁊ meo san
guine siti suā expleat· ¶ Quīto
ī orōnis īstantia· vn̄ dr̄ de eo
ī hist̄ in li·xi· hystor̄ eccl̄ie ambr̄
ad uisus regine furorē· nō se ma
nu defensabat aut telo· s̄ ieiu
nus cōtinuatis uigilus sub
altari positus p obsecratiōes d̄s
se et ecclē atq̄ ecclē d̄m palat·
¶ Sexto in lacrimar̄ hūndantia
hūit ē tā grā lacrimar̄· s· lac
rimas cōpassionis p alior̄ culpis
vn̄ dic̄ paulin̄ de eo in legēda
q̄ cū a͛s lapsū s̄ cōfitebat· sic
amarissime flebat· q̄ illū flē
simili cōpellebat· Lacrimas d̄uo
tōnis p etnis desid̄rus· vn̄ s̄
dcīm ē apaulino q̄ cū ī tingaret
eū sācīs qui morebāt̄ ⁊ flent
ait· Nole me putetis flē· q̄ re
cessit· s̄ q̄ me ad glām pcessit·
lacrimas cōpassiōis p alior̄ in
iuriis· vn̄ ip̄e dic̄ de se· q̄ ē in
decto in supiori cā· ad uisus mi
lites gothos· lacrime mee āma
mīa sūt· Talia ē mōi mīta sūt
sacerdotis· aliter n̄ debeo n̄ possū
resistē· ¶ Septio in forti cōstā
tia· Cui cōstantia maxīe ī t̄bz
appet· ¶ Primo in defensiōe
catholice ūitatis· vn̄ dr̄ in·li·
xi· eccl̄ hystor̄· q̄ iustina mat̄
valentiniani impatoris āria
ne h̄esīos alūpna cōturbāe cep
eccl̄ar̄ statū· cōmināi sacerdotib̄
depulsiones ⁊ exilia n̄ āriane
sis cōsilu decreta reuocarēnt· Qo
bello ecclē muri ⁊ turrim uali
dissimā pulsabat ambr̄·
¶ Inde ei quor̄ p̄fatiōe ē de eo can
tat̄· Tanta ambr̄ ūtute soli
dasti cōstantie· Tanto mune
celitus decorasti· ut p eū ex
clusa torquerent̄ d̄moīa ārianor̄
impietas ppulsata tabescēt
ac seculariū p̄ncipū colla tuo
iugo subiecta redderent̄ humilia
¶ ·S· in tuitiōe eccl̄ie libtatis
vn̄ cū impator aufferre uellet
q̄dā basilicā opposuit se ambr̄
ō impatorē· sic ip̄e testat̄ q̄ ē
in decto· xxiii· q· viii· cō ueiar ip̄e

a comitibus ut per me basilica
fieret matricula traditis dominibus
imperatorem iure suo usisse.
tradi debere. respondit. Si mat
monium petit invadite. si corpus
occurram. vultis in vincula ra
pere. vultis in mortem. volun
tatis est mihi. non ego me valla
bo circumfusione populorum. nec altaria
tenebo. vitam obsecrans. sed pro
altaribus gratius immolabor. Cum
autem tradere basilicam urgeretur
igitur preceptis regalibus. sed confir
matus scripture sermonibus quibus ait.
Tamquam una ex insipientibus
locuta es. Nolite gravare te
imperator. ut putes te in ea
que divina sunt imperiale aliquod ius
habere. Ad imperatorem palatia perti
nent. Ad sacerdotes ecclesie. Sanctus Na
buthe vineas suas proprio cruore
defendit. Et ille vineam non tra
didit suam. nos tradimus Christi ecclesiam.
Tributum cesaris est. non negetur.
ecclesia Dei est. Cesari utique non de
betur. Si de me aliquid compelleret et
posceretur. aut fundus aut domus.
aut aurum aut argentum. id quod
mei iuris esset. libenter offerrem.
Templo Dei nihil possum nec decer
pere nec tradere. cum illud custodiendum
non tradendum acceperim. Cum
in obiurgatione vitii et omnis ini
quitatis. Unde legitur in cronica

quod cum apud Thessalonicam orta sedi
tione. quidam iudices fuissent
ab ipsis lapidati. Theodosius impera
tor indignatus. Iussit omnes inte
rimi. Nocentes ab innocentibus
non secernens. et fere quinque milia
hominum sunt occisi. Cum igitur im
perator Mediolanum venisset et ecclesiam
intrare vellet. occurrit ei Ambrosius
ad ianuam. eique aditum prohi
buit dicens. Cur imperator post
tantum furoris non ag
noscis molem tue presumptionis.
sed forte recognitionem peccati pro
hibet potestas imperii. Decet te
ut vincat ratio potestatem. princeps
es o imperator. sed conservorum. Quibus
ergo oculis aspicies communis domini tem
plum. Quibus calcabis pedibus istud
sanctum pavimentum. Quomodo manus
extendes de quibus sanguis ad
huc stillat iniustus. Qua pre
sumptione ore tuo poculum san
guinis eius percipies. dum furore
tuorum sermonum tantus iniuste
sit sanguis effusus. Recede
ergo recede. ne secundo peccato priorem nequi
tiam augere contendas. His sermoni
bus imperator obediens. gemens
et flens ad regalia remeavit.
Cum ergo diu in fletu mansisset.
Rufinus magister militum causam tan
te tristitie requisivit. Cui ille.
Tu inquid mea mala non sentis.

q̄ fino ꝯ mendicātib⁹ apta sꝰ.
templa. īn nō ad ea ingss⁹
nō ē. Et h' dicēs singla ūba
singultib⁹ intrūpebat. Cui
rufin⁹. Curro si uis ad ambr̄
ut t' soluat uīclm quo te
ligauit. Et ille nō pot̄ hu⁹
potis ꝑsuadē ambr̄. q̄ nō
uebit̄ īpialē pōm. ut le
gē possit ꝑ iudicaē d'inam
Sꝫ cū ille ꝓmitteꝫ q̄ eū flec
tēt. eū īpator ire p̄cepit.
ꝯ ipē ꝑ paululū ē secutꝰ.
Mox āut ut ambr̄ rufinū vi
dit ait. In pudentiā canū
ymitat⁹ es. O rufine. Tan
te nec. nescis auctor extitis
ꝯ nūc pudorē ex fronte d'tege⁹
Non erubescis ꝯ maiestatē
latrare d'inā. Cūq̄ rufin⁹
ꝓ impatore supplicasset ꝯ dixet
eū seq̄⁹. Supno zelo accēs⁹
ambr̄ ait. Ego t' p̄dico. q̄m
ingrdi eū sacra limina ꝓhi
beo. Si nō potestē in tyrānip
nidē mutauit. necē libēt⁹
suscipio. Q'd cū rufin⁹ nūti
asset impatori. ꝑ gā in q̄d ad
eā eū ut iniurias in faciē ꝯ tu
melias p̄cipiā. Cū g° uenisset
ꝯ sua solui uīcula postulas
set. occurrēs ambr̄ ꝯ ingssū
ꝓhibēs ait. Quā p̄niaꝫ ostē
disti. post tantas īiq̄tates

Et ille tuū ē imponē meū ob
tempare. Tun cū impator alle
garet. q̄ ꝯ dd adulteriū ꝯ hōici
diū cōmisisset ait ambr̄. Q̄
secutus ē errantē seq̄re p̄ni
tentē. Q'd ita gratant' imp
ator suscep. q'd publicam
p̄niam age nō recusauit.
Cū g° reconsiliat⁹ ecclīꝫ ītrass
ꝫ. ꝯ int' cancellos staret.
Requīrit ambr̄ q'd ibi exp̄ta
ret. Qui cū dixet se p̄ceptōeꝫ
sacroꝝ misterioꝝ exp̄tare ait
ambr̄. O impator. Interiora lo
ca tm̄ sacerdotib⁹ collata. E
grdē g° ꝯ hāc exp̄tatōeꝫ cuꝫ
ceteris cōmunē habe. Purpā
namq̄ impatores fac̄. non
sacerdotes. Cui impator ꝓtin⁹
obediuit. Quarto. in sacra doc
trina. Eius namq̄ doctrina
ht altā ꝓfunditatē. Ier⁹ de
.xii. doctorib⁹. Ambr̄ sr̄ ꝓfū
dior pinna rapit⁹ ꝯ aēis uo
lucer. q̄ diu in ꝓfund' ing
dit⁹. fructū de alto cape uīr.
Firmā soliditatē. Ier⁹ idē. Si
ōs sime fidi ꝯ ecclē ꝯ oīuꝫ uir-
tutū firme sꝰ columpne e
leganter uenustatē. Aug⁹. in li.
de nup. ꝯ cōc. pelagi⁹ hēsiar
cha sic laudat ambr̄. ut
dicat bē ambr̄ epē. ī cui⁹ p
cipue libris romana lucet.

fides qui scriptor inter latinos flos-
culos quidam eminuit. Et subdit augustinus:
Cuius fidem et purissimum in scripturis
sensum ne inimicus quidem ausus
est reprehendere. Magnam auctori-
tatem quam antiqui doctores sibi ascri-
bebant sua propria magna auctoritate
firmavit. Unde refert augustinus ad ianua-
rium quod cum mater eius mutata fuis-
set apud mediolanum sabbato non ie-
iunaret, et de hoc augustinus ambrosium inter-
rogasset, ait ambrosius: Cum romam
venio ieiuno sabbato, sed cum hic ad-
sum non ieiuno. Sic et tu ad
quam forte ecclesiam veneris eius morem
serva, si cuiquam non vis esse scandalum
nec quemquam tibi. Et subdit augustinus: Ego de hac
sententia etiam atque etiam cogitans ita sem-
per habui tanquam eam celesti oraculo
acceperim.

Vita et passio tiburtii
et valeriani. In passione
sancte cecilie continetur. De no-

mine

Georgius dicitur a geos
quod est terra et orge quod
est colere, quasi colens terram, id est carnem
suam. Vel dicitur a gerar quod est sacrum
et gyon quod est luctator, quasi sacer luc-
tator, quia luctatus est cum dracone et
carnifice. Augustinus autem in libro de trinitate
dicit quod bona terra est in altitudine
montium et temperato collium et pla-
nitie camporum. Prima enim est
bona ad virentes herbas. Secunda
ad vineas. Tertia ad fruges.
Sic beatus georgius fuit altus de-
spiciendo inferiora. Et ideo habuit
virorem pietatis. Fuit puri-
tatis. Temperatus per discretionem et
ideo habuit vinum eterne iocundi-
tatis. Planus per humilitatem,
et ideo protulit fruges sancte operationis.
Vel a gerar quod est sacrum et gyon a-
rena, quasi sacra arena. Fuit enim
arena quia ponderosus morum gravitate,
minutus humilitate, et siccus
a carnali voluptate. Vel georgius
dicitur a gero quod est peregrinus et gyr
precisio et ys consiliator. Ipse enim fuit
peregrinus in contemptu mundi, preci-
sus in corona martirii, et consi-
liator in predicatione regni. Cuius
legenda inter scripturas apocri-
phas in niceno concilio connumeratur,
ex eo quod eius martirium certam rela-
tionem non habet. Nam in kalendario
bede dicitur quod sit passus in perside
in civitate diospoli. Alibi legitur quod
quiescit in civitate diospoli, que
prius lida vocabatur et est iuxta iop-
pem. Alibi quod passus sit sub dio-
cliciano et maximiano imperatori-
bus. Alibi sub dioclisiano imperatore
persarum presentibus .lxx. regibus imperii
sui. Hic quod sub datiano preside im-
perantibus diocliciano et maximiano. De

sancto Georgio.

Georgius tribunus genere capadox per-
venit quadam vice in provincia

libie in ciuit̄ q̄ dr̄ silena. iux̄
q̄ ciuit̄ erāt stagnū instar ma
ris. Jn q̄ draco pestifer latitab
at. Q̄ sepe p̄plm q̄ se ārmatū i
fugā ꝯu̇tāt flatuq; suo ad mu
ros ciuit̄ accedēs. oēs inficieb
at. Qua p̄p compulsi ciues du
as oues cotidie ei dabāt. ut ei
furorē sedarēnt. Aliōqn ē mu
ros ciuit̄ inuadebat ꝯaērē i
ficiebat ꝗ pli intibant. Cū g̊
iam oues pene deficerēt ī ito
ꝯsilio ouē cū adiūcto hōie t̄
buebāt. Cū g̊ sorte filii ꝯ filie
oīū darēnt. ꝯ sors neminē ex
cipet. ꝯ iam pene oēs filii ꝯ filie
p̄pli cēnt ꝯsūpti. Quadā uice
filie regis sorte ē de p̄hensa ꝯ
draconi ad iudicata. Tūc rex
ꝯtristatus ait. Tollite aurū ꝯ ar
gentū ē dimidiū regni mei
ꝯ filiā meā m̄ dimittite. ne ta
lit̄ moriat̄. Cui p̄p cū furore r̄n.
Tu h̄ rex edictū fecisti. Et nūc
oēs pu̇ri nr̄i mortui sūt. ꝯ tu uis
filiā tua saluare? Nisi in filia
tua ꝯpleueris q̄ in aliis ordi
nasti. succendem̄ te ꝯ domū
tuā. Q̄d rex uidens cep̄ filiā
flē dicēs. heu me filia mea.
dulcissima q̄d de te faciā. aū
q̄d dicā? Q̄ñ plus uidebo nu
ptias m̄as tuas. Et cōuůsus
ad p̄plm dix̄. Oro ut īducias
viii dier lugendi m̄ filiā t̄bu
atis q̄d cū p̄p ad nuissz. in fine
viii. dier reūsus ē p̄p cū furore
dicēs. Q̄r p̄dis p̄plm tuū p̄p
filiā tuā. Em oēs aflatu dra
conis morim̄. Tūc rex uidēs
q̄ filiā nō posse liberare. Jndu
it eā uestibz regalibz. ꝯ āplexa
tus eā cū lacrimis dix̄. heu me
filia m̄a dulcissima. De te fi
lios in regali gremio nutrire ē
debam. ꝯ nūc uadis ut adra
cone deuoreris. heu me filia
m̄a dulcissima sperabam ad tu
as nuptias p̄ncipes īuitare
palatiū margaritis ornāe. tym
pana ꝯ organa audire. ꝯ nūc
uadis ut adracone d̄uoreris.
Et d̄osculans dimisit eā di
cēs. Vt filia m̄a ego an̄ mor
tuus eēm q̄ te sic amisissem.
Tūc illa p̄cidit ad pedes pr̄is
petēs ab eo bñdcōnē suā. Quā
cū p̄r cū lacrimis bñdixissz. ad
lacū p̄cessit. Quā bt̄s georgi⁹
inde transiēs ut plorantē vi
dit eā q̄d hr̄et interrogauit. Et
illa. bone iuuenis. uelocit̄ e
quū ascende ꝯ fuge ne mecū
p̄it̄ moriaris. Cui. Ge. Noli ti
mē filia. sz dic m̄ q̄ h̄ p̄stola
ris oī plebe spectante. Et illa
vt uideo bone iuuenis magni
ci cordis es tu. sz cū mecū

mori desidās fuge uelocit̃.
Cui. Ge. hinc ego nō discedā
donͤ m̄ qͥd hēās indicabis. Cū
gͦ illa eͥ totū exposuisset. ait
Ge. filia noli timē. q͛ in x̄
noīe te iuuabo. Et illa. Bo
ne miles mecū ne peras. su
ffic̃ eīͫ si sola peream. Nā me
liberare nō posses. ꝯ mecū pi
res. Dum h̄ loquent̃. ecce
draco ueiens cap̄ de lacu le
uauit. Tūc puella tremefca
dix̄. fuge bone dn̄e. fuge ue
locit̃. Tūc Ge. equū ascendēs
ꝯ cruce se muniēs. dracōez
ꝯͣ se ueīentē audact̃ aggͥdi
t̃ ꝯ lanceā fortit̃ uibrans.
ꝯ se dō ꝯmendās. ipm̄ g̃uit̃
uulnauͥ ꝯ ad t̄rā deiec̃. Dix̃
q꜄ puelle pice zonā tuā in
collū draconis nͥl dubitans
filia. Qd̄ cū fecisset sequebā
eā uelud mansuetissima can
is. Cū g̃ eā in ciuit̃ duc̃et
pp̄ h̄ uidn̄tes p montes ꝯ for
titudiēs fuge cepūt dn̄tes
Ve nob̄ q͛ iam ōs pibimꝰ.
Tūc bs. Ge. innuit eis di
cēs. Nolite timē. Ad hoc eīͫ
dn̄s me misit ad uos. ut a
penis uos liberarem draconis
tm̄ mͦ in xͫ c̄dite ꝯ unͥ q̃sꝫ
urm̄ baptizet̃ ꝯ draconē
istū occidā. Tūc rex ꝯ ōs pp̄
baptizati sūt. bs aūt geor.
euaginato gladio dracōez
occidit. ꝯ ipm̄ ext̃ ciuit̃ effe
ri p̄cep̄. Tūc. iiii. paria boū
ipm̄ in magnū campū foras
dux̄ūt. Bapti s̄t aūt in illa die
.xx. milia exceptis puul̄
ꝯ mlrib꜄. Rex aūt in hōre
bēe marīe ꝯ bt̄i geor. ecclīa
mire magnitudis ꝯstruxit.
De cuiꝰ altari fons uiuus
emanat. cuiꝰ potus ōs lan
guidos sanat. Rex uō infi
nitā pecūiam scō geor. obtu
lit. Quā ille accipe renuēs.
s꜄ pauprib꜄ eā dari p̄cep̄. Tūc
geor. de. iiii. regē breuit̃ in
struxit. s. ut ecclīaꝝ dī curam
h̄ret. sacdotes honoraret.
Diuinū offm̄ diligent̃ audiēt.
ꝯ sp̄ paupeꝝ memor ēēt. Et
sic osculato rege ind̄ recessit.
In aliq̄b꜄ tn̄ libris leḡ. q͛ cū dra
co ad deuorand̄ puellā pgēt
geor. se cruce muniuit. ꝯ
draconē aggͥdiens inť fec̃.
Eo tp̄e imperantib꜄ dyocli
ciano ꝯ maxīano sb̄ p̄side
daciano tanta psecutō xp̄ia
noꝝ fuit. ut īfra unū mēse
xvii. milia martirio corona
rent̃. Vn̄ int̃ tot tormētoꝝ
gn̄a multi xp̄anoꝝ deficiebāt
ꝯ ydolis ymolabāt. Quod uidēs

scõ Ge. Tactus dolore cordis i
tinsecus. oīa q̄ h̄ebat distribuit
militarē h̄itū abiec̄ xp̄ianorum
h̄itū induit. et in mediū psi
liens exclamauit. oēs dij
gentiū demonia. dn̄s aūt celos fe.
Tunc p̄ses iratus dix̄. Qua
p̄sūptiōe audes deos meos d̄
moīa appellare. Dic tū vn̄ es
tu. aut quo noīe uocēris. Cui
Ge. ait. Ge. uocor ex nobili
capadocū p̄sapia ortus. pale
stinā xp̄o fauēte deuici. Sz q̄
deseui ubi s̄uire possi. liberi
dō celi. Cū aūt p̄ses eū ad se
inclinare nō posset. Jussit eū
in eculeū leuari. et mēbratim
corp̄ ei ungulis laniari. Apponi
insup̄ ei̊ lata facib; ardentib;
uiscera nimis sale plagas
ei̊ fricari iussit. Eadē nocte
dn̄s cū ingenti lumīe ei apparuit
et ip̄m mlt̄iplr̄ confortauit. Cui
melliflua uisione et allocu
tōne. s̄ confortatus ē ut p nō
ducēt cruciat̄. Videns dati
anus q eū penis sup̄are nō posset
q̄dam magū accersiuit. eiq;
dix̄. xp̄iani suis magicis ar
tib; tormēta ludificāt. et deo
rum̄ sac̄ficia p nichilo pendūt.
Cui mag̃ si ārtes ei̊ sup̄are
nequeō capitis reus ero. Ip̄e
g̃ maleficiis ei̊ in u̇ iectis

et deorum suorum noīb; inuocatis
venenū uino immiscuit
et scō Ge. sumendū porrex̄. Ꝯ̃
qd̄ uir dī signū crucis edi
dit. austoq; eo nil lesionis
sensit. Rursū mag̃ fortius
uenenū immiscuit. Qd̄ uir
dī signo c̄cis edito. sine le
sione aliq̄ totū bibit. Quo
uiso statī mag̃ ad pedes ei̊
cecidit. veniam lamētabilit̄
peciit. et se xp̄ianū fi̊ postula
uit. Quē mox iudex d̄col
lari fec̄. Sequēti die iussit. Ge.
poni in rota gladiis bis
acutis vndiq; cōsepta. Sz
statim ip̄a rota frangit̄. et
Ge. illesus penitus inuenit̄.
Tūc iratus datian̄ eū i sar
tagine plūbo liq̄facto plena
poni fec̄. Qui facto signo c̄cis
in ea intrauit. Sz uirtute dī
cep̄ in ea q̄si in balneo refo
ueri. Qz uidens datian̄ co
gitauit eū emollire et blan
diciis q̄ minis sup̄are nō po
terat ul' tormētis. Dixitq; illi. Vi
de fili Ge. q̄nte mansuetudīs
sūt dij nr̄i q blasphēm̄ tā pa
tient̄ sustinēt. parati nō si cō
uerti uolūeris indulgē̄. Age g̃ dul
cissime mi fili q̄d hortor. ut
sup̄sticione relicta dijs nr̄is
sac̄ficans ut magnos ab ip̄is h̄onores

ꝯseqris honores. Cui Ge. sub
ridens ait. Vt quid nō a principio
magis me persuasisti blandis
sermonibꝫ quam tormentis. Et ecce
paratus sum facere quod hortatus es. Hoc
datianus promissione delusus le
tus efficitur. Iussitque sub uoce pre
conis ut omnes ad se conuenirent
& Ge. tam diu reluctantem tan
dem cedere & sacrificare uiderent. Or
nata igitur tota ciuitate pre gaudio
cum Ge. ydolorum templum sacrifica
turus intraret & omnes gaudentes
adstarent flexis genibꝫ dominum
exorauit. ut templum ydolorum cum
omnibus destrueret. Quatinus ad suam
laudem & populi conuersionem nichil omnino de
eo remaneret. Statimque ignis
de celo descendens. Templum
cum diis & sacerdotibꝫ concremauit.
terraque se aperiens eorum omnes reliqui
as deglutiuit. Hic exclamat
ambrosius in prefatione dicens. Ge. fide
lissimus miles xpisti. Dum xpistianita
tis professio silentio tegeretur solus
inter xpistícolas dei filium est confessus.
Cui & tantam fidei constantiam
gratia diuina concessit. ut & tyrampni
ce potestatis precepta contempneret &
innumerabilium nō formidaret tor
menta penarum. O felix & inclitus
domini preliator quem nō solum temporalis
regni blanda nō persuasit promis
sio. Sed persecutore deluso simula
crorum eius in abyssum portenta
deiecit. Hec ambrosius. Hec audiens da
tianus. Ge. ad se adduci fecit.
eique dixit. Que sunt maleficia tu
a pessime hominum quod tantum facinus
commisisti. Cui Ge. Ne credas rex
sic esse. sed mecum perge. & iterum me
immolare uide. Cui ille. Intelli
go fraudem tuam. quia uis me fa
cere obsorberi sicut templum & deos
meos obsorberi fecisti. Cui Ge.
Dic michi miser dii tui qui se iu
uare nō potuerunt. quomodo te iuua
bunt. Iratus nimis imperator
dixit. alexandre uxori sue. Defi
ciens moriar. quia ab hoc homine
me superatum cerno. Cui illa. Ty
ranne crudelis & carnifex. Nonne sepiusquod
nō dixi tibi sepius. ne xpistianis mole
stus esses. quia deus eorum pro eis pug
naret. & nunc scias me uelle fi
eri xpistianam. Stupefactus imperator ait.
Heu pro dolor. nunquid & tu seducta
es. fecitque eam per capillos suspen
di & flagellis diutissime cedi.
Que dum cederetur dixit. Ge. Georgi
lumen ueritatis quo putas peruen
iam. nō dum aqua baptismatis renata.
Cui Ge. Nichil hesites filia quia san
guinis tui effusio baptismus tibi
reputabitur. & corona. Tunc illa
orans ad dominum emisit spiritum.
Sequenti uero die. Ge. talem accepit
sententiam ut per totam ciuitatem traheretur.

ꝯ̃ mod̃ capite puniret. Orauit
q̃ ad dñm ut quicũq; eũ implora
ret auxiliũ petitiõis sue ɔsequẽ
effectũ. Et ma q̃ ad eũ uox uenit
q͂ d fiet. ut orau. Completa i
õzone capitis abscisione mã
tiriũ ɔsumaui. Tacian q̃ cũ d
loco in quo decollatus ẽ ad pa
latiũ rediret. ignis dĩ de celo ce
cidit. ɔ ipm cũ minist̃s suis con
sũpsit. Refert. gg. turoñ.
q̃ cũ quidã q̃sdã reliqas geor
gii deferret. ɔ in q̃dã oratorio
hospitati fuisset. mane nullate
nus capsã mouẽ potuerũt. donꝯ
idẽ reliqar ꝑticlam dimiserũt.

De noĩe. Marchus interp̃tat̃
sublimis mãdato. c̃tus
declinatus ɔamar̃. Sublimis
mãdato rõne ꝑfcõis in uita.
q̃ nõ solũ cõia mãdata cõla.
s; ẽ sublimia sic̃ sc̃ ɔsilia. Cert
rõne c̃titudĩs in doctrina. q̃ doc
trinã euuangliĩ sincerã tradidit
ut pote q̃m a petro magro suo
didic̃. Declinat̃ rõe ꝓfunde
humilitatis. Nam ꝓ nimiam
humilitatẽ pollicẽ s̃ amputaꝯ
se dĩ. ut sacdotio repl̃ h̃ret. A
marus rõne pene acerbitatis.
q̃ uiꝑ ꝑcauit tractus fuit. ɔ it
h̃ torm̃ta spm̃ tradidit. Vel
mach̃ dĩ a machõ q̃ ẽ malleꝯ
maior. Q' quid eod̃ ictu ferrũ

domat. melodiã gñat. ꝑcudẽ
firmat. Sic marchus unica doc
trina sui euuangliĩ domat. h̃eti
cor ꝑfidiã. dilatat laudem
dinã ɔfirmat ecclãm.

De sco Marcho euangelista

Marchus euuangt̃a
leuiticus gñe. ɔ
sacedos pet̃ apli in bap
tismate filiꝯ. atq; i dĩno
s̃mõe discipl's. Cũ ipo bto
petro romã ꝑfectus ẽ. Cũ aũt
petrus idẽ euuangliũ ꝑdicaret
rogaũnt fideles qui erãnt ro
me btm̃ marchũ ut euuanglim
ad ꝑpetuã fideliũ memoriã
debet ɔscribẽ. Q̃d ille quid' ut
ex ore magri sui bti pet̃ audi
erat. fideli stilo ɔsc̃psit. petrꝯ
aũt iꝯ diligñt̃ examinans
ũ oĩ ũitate plenũ ɔsper̃ tra
piend̃ ab oĩb; fidelib' approbaũ
Videns q̃ petrus marchũ con
stantẽ in fide. ipm̃ in aq̃legiã
destinauit. ubi ũbũ dĩ ꝑdicãs
innũas gentiũ multitudĩes
ad fidẽ x̃ ɔuũtit. ɔ euuanglim
suũ idẽ ɔsc̃psit. Q̃d quid' us;
hodie i aq̃legiensi ecc̃ ostñdi.
ɔ de uotõne ɔgrua ɔs̃uat̃. Tã
dem btũs marchus h̃emagorã
ciuẽ aquilegiensẽ. q̃ ad fidẽ
x̃ ɔuũtũt. Romã ad btm̃ pe
trũ adduxĩ. ut eũ aquilegie
in epm̃ ɔsecret. Suscepto itaq;

Hermagoras pontificatus officio cum aquilegensem ecclesiam optime gubernasset. Tandem ab infidelibus capitur et idem martirio coronatur. Marcus autem a beato Petro missus est Alexandriam ubi primum verbum dei predicavit. Tante autem humilitatis fuisse dicitur quod pollicem sibi amputavit ne ad ordinem sacerdocii posset humano iudicio promoveri. Sed preventum dispositio dei et auctoritas beati Petri prevaluit. Qui cum Alexandriam esset ingressus ibi calciamentum eius ruptum est atque solutum. Quod ille in spiritu intelligens ait: Vere expeditum fecit dominus iter meum ne me sathanas impedire potuit quem ab operibus mortuis dominus iam absolvit. Videns autem Marcus quendam veterem consuentem eius calciamentum tradidit consuendum. Qui cum faceret sinistram manum graviter vulneravit ac fortiter exclamando cepit: Unus deus. Quo audito vir dei ait: Vere prosperum fecit deus iter meum. Faciensque luto ex sputo manum eius unxit et continuo sanitatem recepit. Videns homo ille tantam eius efficaciam in domum suam illum introduxit et quis esset vel unde venisset percunctari cepit. At ille se dei nostri Jhesu Christi servum confessus est. Cui ille ait: Vellem ego videre eum. Et Marcus: Ego hoc eum tibi demonstrabo. Incipiensque Christum ei evangelizavit et ipsum cum tota domo sua baptizavit. Audientes autem viri civitatis illius quendam galileum qui deorum sacrificia contempneret advenisse ei insidias posuerunt. Quod ille cognoscens hominem illum quem curaverat qui dicebatur Anianus ibidem episcopum ordinavit et ipse pentapolim perrexit. Et cum ibidem duobus annis stetisset iterum Alexandriam rediit et fideles ibi multiplicatos invenit. Pontifices autem templorum eum comprehendere conabantur. Cum autem in sollempnitate paschali beatus Marcus missam celebraret convenerunt illuc omnes et fune in collo eius misso ipsum per civitatem trahebant dicentes: Trahamus bubalum ad locum bubali. Carnes autem eius in terram fluebant et sanguine lapides rigabantur. Post hec in carcerem recluditur et idem ab angelo confortatur. Sed et ipse dominus Jhesus Christus ipsum visitavit eumque confortavit dicens: Pax tibi Marce evangelista meus. Noli timere quia ego tecum sum ut eruam te. Mane autem facto funem iterum in collo eius mittunt et huc illucque raptum eum pertrahunt exclamantes: Trahite bubalum ad loca bubuli. Ille autem

dū tradidit grās deo agebat
dicēs. In man9 tuas dñe cō
mēdo spm meū. Et h dicens
spm exalauit. Cum ā paga
ni eū uellēt cōburere subito
aer turbat9. grando erupit.
tonitrua intonāt. fulgura
coruscant. Ita ut quilibet eua
dere niteret. ⁊ scm corp9 ibidē in
tactū relinqret. xpiani uō corp9
eius rapuert ⁊ in eccā cū oī
reuerentia sepeliuerūt. Fuit
aūt forma bti machi fr̄i lō
go naso subducto sitilio
pulchris oclis. recalua9. p
lixa barba. ꝓcitudīs optime.
etatis medie. Canos asps9.
affectōne ꝯtinēs. grā dī plen9.
Anno ā ab incarnatōe dñi
CCCC.lxvii. ueneci corp9 sci
machi. manu armata. de
alexand9 tuler. Et ipm ue
netias transtuler. ubi ecctā i
honore sci machi mire pul
chritudis fabricata ē. Circa
ānū dñi. m. CC.xli. ap papi
am in ꝯuentus frm̄ pdica
torum ordīs. fuit quidā fr reli
giose ac sce uite nōie Julia
nus natōne fauentin9 iu
uenis corp9. s; can9 in mēte. Q̄i
in firmitate ultima elabor
ans. cū prorē domi sr statu
suo requisiuisset. ⁊ ille mōtē
uicinā ē ymminē diret. statī
facie exylaratus ⁊ manib;
ac toto corpe plaudēs. clamāe
cep. Date locū fr̄es q; p ni
mia letitie hundantia aīa
iam psiliet ex corp9. ex eo qd
tam iocūdos rumores au
diui. Et eleuatis ī celū mani
b; dicē cep. Educ de carcē
aīam meā ⁊c. In felix ego
hō qs me liūabit de corp9 mor
tis huī9. In h t h ille leui sop
no obdormiēs. uidit btm ı
machū ad se uēisse ⁊ se iux
eī lectulū collocasse. Et ecce
uox ad eū dicēs. Q'd i agis
o machi. Et ille ad morietē
istū accessi. q; dd ei ministiū
ē acceptū. Et itm uox ad eū
Q̄r int cetos scōs ad eum
maxīe tu uēisti. Et ille. q;
spāle in me d'uotōem hūit.
⁊ locū ī corp9 meū quiescit de
uotōe sedula uisitauit. ⁊ iō
uēi eū in hora sui exitus ui
sitare. Et ecce qdam albati
totā domū repleuūt. Q̄bus
ait machus. qr huc uenistis. Et
ille ut istius aīam ī c dō psentem9
Euigilās ā dcs fr p priore do
mi aq ego ista audiui ꝯti
nuo misit. ⁊ oīa q uiderat s re
citās cū multo gaudio ī dño
feliciter obdormiuit.

Marcellinus annis De sco
ix. et mensibus. iiii. Marcelli
romanam ecclesiam rexit. hic no pp.
iussu dyoclitiani et maximiani
captus. et ad sacrificandum inducitur.
Cum autem non assentiret et ex hoc di
uersa tormentorum genera sustinere deberet.
Metu passionis duo grana incensi
in sacrificio posuit. Unde magna
ad est in fidelium letitia. Sed fideles
ingens tristitia percussit. Nempe tum
in firmato capite fortiora membra
resurgunt et minas parvipendunt
Unde fideles ad summum pontificem
convenerunt et ipsum plurimum redargu
unt. Ipse autem iam penitens. pli
mum ingemuit. et se ipsum deposu
it. Sed tamen omnis eum turba iterum reele
git. Quod cesares audientes ipsum
iterum capi fecerunt. Et dum nullatenus
sacrificare vellet. eum de capitari
mandaverunt. et in tantum crevit furor
hostilis ut infra mensem. xvii. mi
lia christianorum perimerentur. Marcellinus
autem dum de capitandum deberet se xpi
na sepultura indignum esse assu
it. et ideo omnes qui se sepelire presu
merent excommunicavit. Unde propter corpus
eius. xxxv. diebus insepultum re
mansit. Post hoc beatus petrus apostolus
marcello successori suo marcellum
apparuit dicens. Frater marcelle quare non
sepelis me. Cui ille. Nonne domine
sepultus es domine. Cui apostolus. me

insepultum reputo. quamdiu mar
cellinum insepultum video. Cui
ille. Nonne domine nosti. quod ipse omnes
qui se sepelirent anathematiza
uit. Cui petrus. Nonne scriptum est
quod qui se humiliat exaltabitur. Unde
hoc attendere debuisti. Vade igitur et
ipsum ad pedes meos sepelias. Qui
statim ivit et iussa complevit. De
Vitalis quasi vivens nomine.
talis. quod qualiter vivebat ex
tius in opere talis erat intus in
corde. vel vitalis quasi vita alis. vel vi
talis vi tuens alis. i. vi tuens
se alis virtutum. Ipse enim fuit tamquam
unum de animalibus dei que vidit eze
chiel. habens in se. iiii. alas. scilicet
alam spei qua volat in celum.
Aliam amoris qua volabat in deum
alam timoris qua volabat in in
fernum. Et alam cognitionis qua volabat
in se ipsum. Eius passio in libello
gervasii et prothasii reperta fuisse
putatur. De sco vitale. m.
Vitalis miles consularis ex
valeria uxore gervasium
et prothasium genuit. hic cum pauli
no iudice ravennam ingressus. Cum
quendam in christianum medicum nomine
ursicinum post multa tormentorum
genera iussum decollari videret. Et
ille medicus nimium expavisset
exclamavit ad eum sanctus vitalis
dicens. Noli ursicine medice qui

qui alios curare ↄsueuisti te
ipm̃ etna morte occide. Et q̄
ad palmā p m̃ltas passiões ueni
sti. Noli coronā amitte tibi adõ
ꝑatā. Q̄ ursiāus audiēs ↄfor
tatus ē. ↄ pauōis sin penitens
m̃atiuū libēt excep. Ǫcōs aūt
uitalis eū honorifice sepeliri
fec. ↄ p̃t ad paulinū dn̄s suū
ult ueñe ↄtēpsit. Ille uō nimi
ū indignatus. Tū q̄ ad se ueni
re noluit. Tū q̄ ursianū sacri
ficāre uolentē retrax. Tū q̄ se
xianū ēē ostēdit. Jussit eū in
eculeū leuāi. Cui dix uital.
Stultissim̃ es si me putas de
cipe. qui alios sp̃ studui libāe.
Et ait paulin̄ ministris. Ducite
eū ad palmā. ↄ si sacrificāe nolu
ēit foueā pfundissimā dōn̄ p
ueniatis ad aq̄m ibid̃ facite. ↄ
ibi eū uiuū ↄ suppinū sepelite.
Q̄d effecer ↄ btm̃ uitalē ibid̃
uiuū sepelier. Circa āni dn̄i.
lvij. sub nerone. Sacerdos ā
qui hoc consiliū dedāt statim
arreptus a d̃mone. p septē dies
insaniēs in loco illo exclama
bat dicēs. Incendis me scē ui
talis. Die aūt. vij. in flumē a
d̃moē papitatus miserabli ex
spirauit. Uxor ā scī uitalis
cū mediolanū rediret. Inuenit
quodā ydol ymolantes. Q̄ cū

eam orāent ut ydol ymolaret
ↄ medēt respondit. Xana sū nō licet
m̃ de uris sacrificiis manducāe.
Q̄d illi audientes tam diu
eā uerbauēt q̄ hoīes sui q̄ cū
ea eāīt. uix mediol eā semi
uiuā deduxerūt. v. m̃r tōnū
ad dn̄m feliciter migrāuit. De uirgine Anthiochena.

Uirgo q̄dam ap̄
antiochie fuit.
Cui histōriā ambr in li. .
de uirginibus recitat m̃h
uba. Antiochie nup uirgo
q̄dam fuit fugitās publicos
usus. Sz quo mag uiros ui
tabat eo in oc̃los aspectus
debat amplius impudicos. pl
ētudo ei audita. n̄ uisa plus
desidāt. Duobus stimulis cupidi
tatis amoris ↄ cogitōnis. Dū ↄ
nl' occūnt q̄ minus placeat ↄ pl'
putat ēē q̄d placeat q̄ uidet
oculis explorat. s; aīm amator
exoptat. Itaq; scā uirgo di. ne
diutius alēnt ponēdi. spe cupidi
tatis. integritatē pudoris pfes
sa. sic restinx impbor faces ut
iam nō amāet sz pdēnt. Ecce
psecutō. puella fugē nescia
ēte pauida ne incidēt in insi
diatores pudoris aīm uirtute
paūi. Tam religiosa ut mortē
nō timēt. tam pudica ut mor
tem nō expectāet. Uenit ḡ corone

dies · maria oīū expectatio͛
ꝑducit͛ puella duꝫ ꝑfessa ē
tam̄ · ꝯcastitatis ꝯ religiōis
Sz ubi uiderūt ꝯstantiā ꝓ
fessionis · metu · pudoris
ꝑatā ad cruciatus · erubes
centē ad despectus excogita
re ceperūt · q̄admod̄ spē casti
tatis religionē tollerēt · cū
id abstulisset qđ erāt ā pli⁹
ē id eripērent q̄ delinqrent
aut sacrificāe ūginē aut lu
panari ꝓstitui iubēt · Q nō
colūt dies suos qui ħ uindi
cant · aut q̄admod̄ ipi ui
uūt qui ita īndicant · Set
puella nō q̄ de religiōe am
bigēt · s; q̄ de pudore trepida
ret · Ipā s̄ inq̄d · Q'd agim⁹
secū hodie · aut mat̄ir aut
ūgo altā nb̄ in uidet̄ corōa ·
s; nō ūgis ñ agnoscit · ū uir
ginitatis auctor negat͛ · Nā
q̄admod̄ ūgo · si meretrem
colas · q̄admod̄ ūgo s; altū
cola diligas · q̄admod̄ ūgo
si amorē petas · Toll'ablius
ē mtē ūginē q̄ cārnē ħre ·
Utinq; bonū si liceat · si nō
liceat saltē hoī caste · s; deo
sim⁹ · Et malḁ mētx sint ·
Sz ꝑtḁ dō ēdidit salutē in
uēit · Et iudit se adultēio
placēt ornari · Que tū q̄ l;
religione nō amore facie
bat neō ad littām iudicab
at · Ximptū successit ex̄ᵐ · Nā
si illa q̄ se ꝯmisit religioni
ꝯpudorē s̄uauit ꝯ patiam ·
fortassis ꝯ nos s̄uando reli
gionē s̄uabim⁹ ꝯ castitatē ·
Q đ si iudith pudititiā reli
gioni ꝓferre uoluiss; · ꝑdita
patiā ē pudicitiā ꝑdidiss; ·
Itaq; talib; informata exs
simil' aīo tenēs ūba dō qb;
ait · Quicūq; ꝑdiderit aiām
suā ꝑꝑ me · in ueīet eā · fle
uit ꝯ tacuit · ne eā ul' loq̄
tem adult͛ audiēt · ñ pu
doris eleg̃ i iuriā · Sz ꝑ ex
cusauit existimāe utrū ad
ult͛are potuerit cor⁹ · que nec
uoce adult͛auit · Jam dudū
uerecundabā᷈ orō mā ꝯ qñ ad
ire gestoꝝ seriem ēmiosam
atq; explanāe formidat · Clau
dite aures ūgines dī · ducē
puella dī ad lupanā · s; api
te aurē ūgiēs dī · ūgo ꝓsti
tui pōt · adult͛ari nō pōt · Ubiq;
ūgo dī ē · templū dī ē · ñ lu
panaria infamāt castitatē ·
Sz castitas ē loci abolet ī
famā · Ingens peculātui
ꝯcursus ad fornicatōēz · Discite
mirm miracla scē ūgines
Discite locoꝝ uocabla · claudi

intus colũba· strepũt accipi
tres foris· Cantãt singli quis
pdã pm̃ m uadat· At illa ad
celũ mãibȝ eleuatis qĩ ad do
mũ oroĩs uẽissȝ nõ ad libi
dĩnis duisoꝝ· x̃ m q̃d domui
sti ũgim feros leones· potes
domare· hoĩũ ꝯ feras mẽtes
caldeis rorari igĩs· Iudeis se se
vndei suspendit mĩa tua· ñ
natũ sua· Susãna ad suplhaũ
geñ fix· ꝯ de adultis triumpha
uit· Aruit dextra que templi
tui dona uiolabat· Nũc tẽplũ
ipm̃ attẽptatur tuũ ne patia
ris incestũ sacrilegii qui nõ
passus es furtũ· Bñdicatur ꝯ
nc̃ nomẽ tuũ ut q̃ adulteriũ
uẽi· ũgo discedã· uix ꝯpleat
orõnẽ· ꝯ ecce uir militis spẽ
terribilis irruit· Q̃uẽ ad modũ
g̃ ũgo tremuit· Cui ipẽ tre
mẽs cessit· Sȝ illa memor
lectõis· ꝯ daniel in q̃d suppli
ciũ susãne spectatur ad uene
rat· ꝯ q̃ ipẽ dãpnauat unũ ab
soluit· potest ꝯ in h' lupi hitu·
ouis latẽ. ht ꝯ x̃ milites su
os· Qui ꝯ legiones ht· aut
fortasse p̃ cussor intrau̇it· Ne
uẽreris aĩa· ꝯ tales solent m
artires facẽ· O ũgo fides tua
te saluã fec̃· Cui miles· O
so ne paueas soror· fr̃ huc

uẽi saluare aĩam nõ pdẽ· Sal
ua me ut ipa saluẽs· Qui
si adulẽ ingressus sũ· si uis
m̃artir egrediar· uestimẽta mu
temꝰ· ꝯ ueniũt mi tua· ꝯ mea ẽ
sȝ utraq; x̃· Tua uestis me
ũm militẽ· ꝯ mea te ũginẽ.
Bñ tu uestieris· ego melius
exuã· ut me p̃secutor agnos
cat· Sume hitũ q̃ abscondat
feminã· Trade qui ꝯsecret
m̃artyrẽ· Indue clamidẽ que
occulte mẽbra ũginis· seruet
pudorẽ· Sume pilleũ qui te
gat crines· abscondat ora·
Solent erubescẽ qui lupanã
in trauẽrint· Sane cũ egressa fu
eris· ne respiciaas retro me
mor uxoris loth· q̃ naturã
suã· q̃ impudicis licet castis
oclis aspexit amisit· ñ uearis
ne quid p̃eat sacrificio· ego
p̃ te hostiam dõ reddo· tu p̃
me militẽ xp̃o· hẽs bonã
militiã castitatis que stipẽ
dus militat sempitnis· lo
ricam iustitiãe que spũali
munimĩe corpus includat·
Scutũ fidei quo uulnꝰ repel
las galeam salutis· Ibi ẽ
p̃sidiũ nr̃e salutis· vbi x̃
qui mlr̃is caput uir· ũginis
x̃· Et int' h' ũba clamidem
exuit· suspectus tñ huc adhuc

hītus · ꝯpsecutoris ꝛ adultēi.
Vgo ēuiceim · clamidē cepit
miles offēre · Que ꝓ pompa il
la · que gītā cū in lupanāī de
mātiuo ētauet̄. Mutant̄ pso
ne miles ꝛ ūgo · hii dissimi
les mt̄ se natura · ſ; misatō
ne ꝯsimiles ut cū placetur
oraculū. Tūc lupi ꝛ agni sil'
pascent̄. Ecce agna ꝛ lupus
nō solū simul' pascunt̄. sꝫ ꝛ
ymolant̄. Quid plura imu
tato hītu euolat puella de
laqueo · Jam nō sitis alis ut
pote qui spālib; ferebā̆. Et q̄
nllā unq̄ induūt sclā egͣdit̄.
de lupanāī ūgo · ſ; xp̄ . At illi
qui tenebant oclos ꝛ nō uide
bant corde · seu raptores ad
agnā lupi · vn̄ qui eāt ī mo
destior introiuit · sꝫ ū aperit
oclos rei testiū quid li inq̄d ē
puella ingͣssa uir uidet̄. Ecce
ut fabulosū id ēuā ꝓ ūgine
sꝫ q̄ ūm ē miles ex ūgine.
At ē audieram qd aq̄s x̄ ivi
na conūtit · Jam mutāe cep
ꝯsexus · Recedamꝰ hinc duꝫ
ad huc qd fuimꝰ simꝰ · xp̄ iudꝫ
ꝛ ipē mutatus sū · qui aliud
ēno q̄ qd ēdo · Ad lupanā̆ vēi
ēno vado mū ꝛ tū mutatus
egͣdiar · pudicus exibo q̄ ad
ulē intrau · Judicio rei · q̄ de

belat̄ tanta corona uictori ·
dāpnatus ē ꝓ ūgine · qui ꝓ ū
gine ꝯphēsꝰ ē · Ita de lupanāi
nō solū ūgo · sꝫ ꝛ mātires ex
ierūt · Fertū puella ad locū
supplicij cucurrisse · ētasse am
bo de nece · Cū ille dīēt · ego
sum iussus cedi · te absoluit
sñīa q̄ me tenuit · At illa cla
maēt · nō ego te uadē mortis
elegi · sꝫ p̄dem pudoris optaui
Si pudor querit̄ manꝫ sexus ·
si sangs expoīt̄ fidei · nō de
sidō · hēo vn̄ disoluā in me ·
lāta ē ista sñīa que ꝓ me la
ta ē · Certe si pecunie te fidiuss
forē dedissē · ꝛ absente me iu
dex tuū censū feneratori ab
iudicasset; · eadē me sñīa ꝯuītes
tu patrimoīo soluēm tuos nexꝰ.
Si recusarē q̄s me indignā
morte censaēt · Quāto maior
ē capitis huiꝰ usura · moriar
in nocēs · ū moriā nocēs · nl'
mediū ē · hodie aut rea ero ·
tui sangs · aut mātir mei ·
Si cito redii quis me audet
excludē si morā feci · q̄s me
audet soluē · plus legibꝰ debeo
rea · nō solū fuge mee · sꝫ ꝛ
cedis aliene · Sufficiūt mē
bra morti q̄ nō sufficiebant
in iurie · Est eī ūginū uulni
locus · qui nō eāt ꝯtumelie

Ego olyb[ri]um declinaui. n[on] ma
trimoniu[m] c[on]cessi. Vestem no[n] p[ro]fes
sione[m] mutaui. q[uo]d si m[ihi] p[ro]p[ri]is
morte[m] no[n] redemisti me. set
c[on]uenisti. Caue queso ne c[on]ten
das. caue ne c[on]dicere audeas. No
li eripe[re] b[ene]fici[um] q[uo]d dedisti. du[m] n[on]
hanc s[ente]n[ti]am negas illa[m] restitu
s[e]niore[m]. O[mn]ia e[ni]m s[ente]n[ti]a sup[er]iori
mutat[ur]. Si posterior me no[n] te
net s[e]nior tenet. possum us[que]
satisfac[er]e s[ente]n[ti]e. Si me p[re]t[er] pati
aris occidi. Inte[rea] h[abe]nt alia[m] q[uo]
exceant pena[m]. In u[ir]gine[m] obnoxi
um pudore[m]. Itaq[ue] glorior eris
si uideris de adult[er]a matronam
fecisse. q[uam] de matrona adult[er]am p[er]
tendidisse. Q[ui]d expectas? Vno
c[on]tender[e] [et] ambo uider[e]. n[on] diui
sa e[st] corona. s[ed] addita. Ita eni[m]
matrones in uice[m] s[ibi] b[e]n[e]ficia c[on]fe
rentes. Alter p[ri]ncipiu[m] matrimo
dedit. Alt[er] effectu[m]. At [in] philo
sopho[rum] gignasia damone[m] [et] fin
tiam pictagoreos in colas fer[unt].
Quo[rum] vnus cu[m] e[ss]et morti ad
iudicatus [et] c[om]mendando[rum] suo[rum] t[em]p[o]re
poposcit. Tyrann[us] q[ui]d astutissim[us]
q[ui] reperi no[n] poss[et] extimaret pa
lum ut sponsore[m] daret. qui p[ro] se
feriret. Si ip[s]e faceret moram
q[ui]d de duob[us] p[re]clarius nescio. u
tru[m]q[ue] p[re]clar[um]. Alt[er] euade[re] morte[m]
inuenit. alt[er] se obtulit. Itaq[ue]

cu[m] reus mora[m] supplicio faceret.
Fideiussor sereno uultu morte[m]
no[n] recusauit. cu[m] duceret[ur] amici
reu[er]sus e[st]. c[on]uice[m] substitit. Colla
subiecit. Tunc admiratus tyrannus
cariorem p[ro]b[a]s amicitia[m] q[uam] uita[m]
fuisse. petiuit ut ip[s]e ab ip[s]is
q[uo]s dampnauerat. in amicitiam
reciperet[ur]. Tantu[m] u[ir]tutis o[mn]e g[ra]m
ut tyrannu[m] inclinaret. Digna
laude. s[ed] minora n[ost]ris. Illa[rum]
illic ambo uiri. h[ic] vna u[ir]go
q[ue] primo c[on]t[ra] sexu[m] uinceret. Illi a
mici. Isti incogniti. Illi tyra[n]
no se obtuler[unt]. Isti tyrannis
plibus. h[ic] crudelioribus q[uam] ille
repetit. Isti occidunt int[er] illos
p[ri]mo obnoxia n[ecess]itas. In hys
ambo[rum] uoluntas lib[er]a. h[ic] q[uo]q[ue]
prudentiores q[uam] illi studiu[m] fin[is]
amicicie g[ra]tia. Isti corona ma
tiru[m]. Illi uos c[on]tend[er]unt ho[min]ib[us]. Isti
deo. h[ic] amb[o]. De nomine.

Petrus int[er]p[re]t[atur] agnoscens
uel discalcians. uel d[icitu]r petr[us]
a petros q[uod] e[st] firmu[m]. p[er] h[oc] intelligu[n]t[ur]
tria p[ri]uilegia que fuerunt in b[ea]to
petro. Fuit e[ni]m p[re]dicator egregi[us]
[et] i[de]o d[icitu]r agnoscens. q[uia] [et] p[er]fect[am]
scripturar[um] notitia[m] h[ab]uit. [et] in p[re]
dicatione q[uo]d cuiq[ue] c[on]ueniret agno
uit. Secundo fuit u[ir]go purissi
mi[us]. [et] i[de]o d[icitu]r discalcians. q[uia] a
pedib[us] suar[um] affectionu[m] omnes

amorē mortuū discalcia
int, exuit, ut nō solum
corꝰ ſʒ ⁊ mēte ūgo eēt. Ani
fuit martir dm̄i glōsus.
⁊ mō fuit firmus qꝛ mā
tiriū ꝓ defensione fidi cō
stant sustinuit. De sc̄o petro
Petrus nouus martire
martir de ordie ordinis
pdicatoꝝ fidi pugil predicatorum.
egregius de ciuitate uero
nensi extitit oriundꝰ. hic
tanq̄ splendidꝰ lumē de fu
mo lilium candēs de spentibꝰ
rubens rosa de spinis exori
tꝰ. Nā de ꝑentibꝰ ꝑ errorē
excecatis lucidꝰ pdicator ex
urgit. ⁊ de sauciatis mente
corpꝫ corruptis. uirginale de
cus pcedit. ac de spinis
.i. eterno incendio deputa
tis. in clitus martir ascē
dit. ꝑentes namqꝫ suos in
fideles ⁊ hereticos hr̄s petrꝰ
hūit. A quoꝝ tn̄ errore se
penitꝰ mūdū ſuauit. Sū ā ad
huc. vii. eēt ānoꝝ ⁊ a scolis
rediēt. a patruo qui heresim
sapiebat. qd nā in scolis
didicēt pcūctat̄. Ille ꝑit
se didicisse credo in dm̄ pa
trē. o. fac. ce. ⁊ tre. Et ille
noli dicē creatorē celi ⁊ tre.
cū ipē uisibliū cator non

fuit. ſʒ dyab̄. oīa ista q̄ uidēt̄
creauit. Ipē uō pūs ſi ꝑpriā uel
le dicē sic legerāt affirma
bat. ⁊ sic scriptū erāt pocius
credē uelle dicebat. Tūc ille
ꝑ auctoritates h̄ ei ꝑsuadē
ut ptāt nitebat̄. Quas oēs
puē spū sc̄o plenꝰ cōt̄ eū ⁊
uertit. eūqꝫ ꝑprio gladio int̄
emit. ut ille quo diuitēt
nō habēt. Qui indigne fe
rens aprio se confusum. ⁊
prī totū qd inter se gestum
fuat retulit. ⁊ ut petrum
a scolis remouēt modis oī
bus ꝑsuasit. Timeo ē ait.
ne cū petrꝰ bn̄ fuit erudi
tus ad meretricē illā se ⁊fe
rat. ⁊ sꝰ fidē nrām destru
at ⁊ confundat. Quꝰ nesciēs
ꝓhm dix̄ dū petrū heticoꝝ
ꝑfidiā destructuꝝ eē. Sicq̄
alt̄ cayphas ꝓphauit. Sʒ qꝛ
res a dō fiebat: pat̄ fr̄is
ūdītis ascensū nō dedit. sꝑ
ans qꝫ ꝑ aliq̄ heresiarcham ad
suā sectā eū trahi faciet.
cū in grāmaticalibꝰ fuīt eru
ditus. Uidens ḡ puē
sc̄s nō eē tutū cū scorpioibꝰ
habitare. mūdū ꝑentesꝫ despi
ciens mūdꝰ ipē. fr̄m pdica
toꝝ ordinē introiuit. In q̄
quidē ordie q̄ laudabilr uixit

Jn nocenti pp in sua epla apit
dicens · Cum enim beatus petrus
a mundi fallaciis in adolescen
tie annis, quasi declinasset
ad ordinem fratrum predicatorum se
contulit. Jn quo quidem ordine
·xxx· fere annorum spatia sul
tro cariua virtutum · fide pam
bula · spe astante · comite cari
tate · Et provaluit et profecit · cum
ipsius defensione fidei pro qua
totus ardebat · quod hec illius dirus
hostes · mente intrepida · fer
ventique · spiritu continuum certamen
exercens suum tandem agonem
diutinum victoriam feliciter ma
tirio feliciter consummavit. Et sic
petrus firmus in petra fidei · pe
tra demum passionis allisus.
Ad petram christum digne laureatus
ascendit. Virginitatem
quoque mentis et corporis sic illibatam
servavit · ut alicuius mortalis criminis
numquam sensit contactum · sicut suorum
confessorum fideli testimonio est com
probatum · et quia servus delicate nu
tritus proterviam inducit · carnem suam
assidue cibi et potus parcita
te restrinxit. Ne vero per otium desi
diam hostilibus pateret insidi
is in iustificationibus domini exerce
batur assidue · ut eo circa licita
totaliter occupato · locum in se
illicita non haberent · et aspiritualibus
nequitiis tutus esset. Nocturna
quidem silentia humana depu
tata quieti · post dormitionem bre
vem dederat in studium lec
tionem et sopitum tempore vigiliis
occupabat. Dies autem expen
debat et modis animarum · vel se
dulis imminendo predicationibus
vel confessionum audientie in
sistendo · aut hereticorum dogma
pestiferum validis rationibus confu
tando · Jn quibus specialis dono
gratie noscitur claruisse. Devo
tione insignitus · humilitate
lenis · obedientia placidus ·
benignitate suavis · pieta
te compassiens · patiens constans
caritate perstabilis et in cunctis
morum maturitate compositus:
alios profundis virtutum aroma
tibus attrahebat · fervens quoque
amator fidei cultor · perpetu
us propugnator ardentem · Sic
animo suo fidem impresserat · et se
totum in illius mancipaverat obsequi
um quod que ipsius verba et opera vir
tutem fidei redolebat · pro hac
quoque mortem subire cupiens:
hoc frequenter a domino attentius et
crebris supplicationibus postu
lasse probatur · quod non sineret eum
in hac luce migrare · nisi sumpto
pro illa calice passionis. Nec frau
datus est tandem a desiderio suo.

Multis vero multa miraculis claruit. Nam cum apud mediolanum quendam episcopum hereticorum a fidelibus captum beatus petrus examinaret et multi episcopi et religiosi et maxima pars civitatis illuc convenissent et dies tum ex predicatione tum examinatione in longum protracta fuisset et maximus estus cunctos affligeret. dixit ille heresiarcha coram omnibus. O petre perverse. si tu es ita sanctus sicut hic stultus populus te affirmat. cur estu mori permittis et non rogas deum ut nubem aliquam interponat. ut non moriatur hic stultus populus tanto estu. Ad quod beatus petrus respondit. Si vis promittere te abnegaturum heresim tuam et fidem catholicam recepturum. Rogo deum et faciet quod dixisti. Tunc fautores hereticorum clamantes heresiarche dixerunt promitte promitte. credebant enim quod fieri non posset. Quod beatus petrus coram omnibus se facturum spopondit et maxime cum nulla vel minima nebula in aere appareret. Catholici autem sub obligatione beati petri timere ceperunt. timentes ne fides catholica ex hoc confusionem pateretur. Cum ergo hereticus obligare se nollet. beatus petrus cum fiducia magna dixit. Ad hoc quod unus deus invisibilium et invisibilium creator monstretur et ad consolationem fidelium et confusionem hereticorum. Rogo deum ut aliqua nebucula ascendat et se inter solem et populum interponat. Quod mox premisso crucis signaculo factum fuit. per magnam horam in modum papilionis populum nubecula protexit.

¶ Homo quidam nomine asserbus cum per v. annos contractus mansisset. Ita ut per terram in scutello traheretur. mediolanum ad beatum petrum deductus fuit. Quem cum beatus petrus signasset eum continuo sanatum erexit.

¶ Quedam etiam miracula que per eum dominus dum viveret fecit. Innocentius in predicta epistola recitat dicens. Quendam nobilis filium per immanem et horribilem totius gule tumorem nec loqui nec spirare valentem levatis ad deum manibus et etiam in eo facto signaculo crucis accipiente ipsius capam et in infirmo loco superponente sanavit.

¶ Idem quoque nobilis vehementi postmodum cordis tortura gravatus credens et metuens exinde sibi mortis periculum imminere. Capam ipsam quam ex tunc conservaverat. reverenter fecit afferri. Qua suo apposita pectori mox vermem quendam duo habentem capita et pilorum densitate villosum evomuit. plena liberatione secuta.

¶ Quendam etiam iuvenem mutum immisso digito

ĩ os eı̃. eusq3 lingue soluto li
gamine. būfim̄ loquele ↄ cel
sit. h' ↄalia plima dū uiuēt
dignatus eū ē p eū dn̄s ↄpāi.
Cum cū pestis h̄etica in lombā
die p̄uintia pululaēt ↄ mltas
iam ciuitates ↄtagione pesti
fera infecisz. Summ̄ pontifex
ad pestē diabolicā abolendā.
diuꝰsos inquisitores d' ordine
p̄dicatoꝝ in diuꝰsis lombārdie
ptib3 delegaui. Sz cū ap' me
diolanū h̄etici nō solū multi
tu̇dio. sz ꝯ magni scl'ari poten
tia. Acuti fraudulēta eloq̄
tia. ↄ plem diabolica sciā re
sidēnt. Summ̄ pontifex sciens
ↄ intelligēs btm̄ petrū uirū
eē magnimē. qui ab hostiū
multitudie nō pauēt. a uiaue
tens quas eı̃ ↄstantē ūtutē
p q̄ ad ūsarioꝝ pꝰ. n̄ in modico
cedēt. Cognoscens ꝯ eı̃ facun
diā p q̄m facile fallatias h̄e
ticoꝝ detegēt. nō ignorans
insr' ipm̄ in diuina plene sa
pientia eruditū. p q̄ friuola
h̄eticoꝝ āgumta ronabliē
ↄfutaret. Ipm̄ tam strenuū
fidi pugilez. ↄ tam ĩdefessū
dō bellatorē. In mediolano ↄ
eı̃ cōitatu instituit. ↄ inq̇sitorē
eum suū auc̄tate ↄcessa ple
nāia ordinauit. Ipē igit' in

iūctū ō offm̄ diligēt' exercens.
h̄eticos ūq3 p quirebat. nllām
eis requiē tribuens. sz mirabili
oīus ↄfundēs potent' expellēs.
Sapient' ↄ uīcens. Ita ut non
possent resistē sapīe ↄ spūi q
p eū loq̄bat'. Qd' uidentes h̄e
tici. ↄ dolentes de ipı̃ morte
cū suis fautoribz tractāē cep
unt. ābitrantes se posse pa
cifice uiuē. Si eoꝝ tam ualı
d' p cutor de medio tolleret'.
Cū g' p̄dicator in trepid' mor
mātir futur'. de cumis me
diolan̄ p inquirendis h̄etic'
p gēt. In ipō itinē palmā mā
tirij assecut' ē. sic in ↄcēti
explicat in h' ūba. Cū d' ciuit'
cumana ū frm̄ sui ordinis
ibi morātū p̄or erāt. mediol'
p gēt. p exsequēda inq̇sitōne
ↄ h̄eticos ē ab aplica sede con
missa. sicē in publica p̄dicatōe
p̄dixāt. Qdam de ipsoꝝ h̄etico
cedentibz p̄ce eoꝝ in duct' ↄ p̄cio
ĩ eū it' salutāis ↄuiti p sequēte
funestꝰ in silut. In agnū itaq
lupꝰ fer' in mitē. In piū im
pius. furibūd' in māsuetū
In modestū effrenis. p fanus
in scm̄. p̄sumit insultū. ex
cet conatū. mortē intēptat.
Sacrū ā illi' coꝝ crudeli' inp
tens. dirus in ipı̃ impressis

uulnibꝫ ꝯ ſatiato ſanguine ſta
enſe. uenerandū illū nō di
ſſitentē ab hoſte. ſꝫ exhibentē
ſe ꝑtimꝰ hoſtiā ꝯ celerius ſu
ſtinentē in patiā truces ict⁹
dimiſit ſpm̄ petentē ſi na
in ipō loco paſſionis occiſū
Ipō quoꝫ ſacrilego ꝑcuſſiuās
in x̄ miniſtrū geminās ī cul
cante. Ille nō q̄rula uoce
murmurans. ſꝫ ſuffer̄ns oīa
patient̄. ſuū dn̄o ſpm̄ ꝯm̄
dabat dicēs. In manꝰ tuas
dn̄e ꝯm̄. ſp. m. Symbolū
ꝗ ceꝑ dc̄e fidei. Cuiꝰ ū in hoc
ārticulo deſiit ēē ꝑco. ꝑ ut ipē
nefandꝰ qui a fidelibꝫ captꝰ
fuit. ꝯ q̄ndā fr̄ dn̄icꝰ q̄ comē
illiꝰ eāt ꝯ ab ipō lictore ꝑcuſ
ſus diebꝫ aliq̄bꝫ fr̄ ipē ꝑea
retulerūt. Nā cū ad huc mā
tir dō palpitaret cultellum
crudelꝰ lictor āripuit. ꝯ ꝑ la
ta ei trāſfixit. In ipā at
die ſui martirij ꝯfeſſor mā
tir. ꝑpheta ꝯ doctor. q̄dā mō ēē
ꝑmeruit. Confeſſor in eo
qd̄ fidē x̄ ꝗ int̄ tormēta con
ſtantiſſime confeſſus fuit
ꝯ in eo qd̄ ipā die ꝯfeſſione
more ſolito fc̄ā obtulit dō
ſacrificiū laudis. Martir ī eo
q̄ ꝑ defenſiōe fidei ſanguinē
ſuū fudit. Propheta in eo q̄ cū
ipē tūc q̄rtanā pateret̄. ꝯ ſo
cij dicerent q̄ nō poſſet medi
olanū applicare. ille ait. Si
nō poterimꝰ ad domū frm̄ ꝑ
uenire apd̄ ſcm̄ ſimplicianū
poterimꝰ hoſpitari. Qd̄ ꝯfcm̄
ē. Nam cū eiꝰ ſacrū corꝰ defe
ret̄. fr̄es ꝑꝑ nimiā ꝑꝑ ſtre
q̄ntiā nō potuer̄. illd̄ ead̄
die ad domū deducē. ſꝫ apd̄
ſcm̄ ſimplicianū depoſuer̄.
ꝯ ibid̄ illa nocte remanſit.
Doctor in eo q̄ ē cū pateret̄
fidē x̄pianam edocuit. Nā ſym
bolū fidei clara uoce cecinit.
Cuius q̄ꝫ paſſio ueneranda
dn̄ice paſſionī in ml̄tū ſimilꝰ
fuiſſe uidet̄. x̄ eī paſſus ē
ꝑ ūitate q̄ ꝑdicabat petrꝰ
ꝑ ūitate fidei q̄ defendebat
xp̄c paſſus ē ab infideli ꝑꝑ
iudeoꝝ. petrus ab infideli
turba hereticoꝝ. xp̄c in paſcali
tp̄e crucifigit̄. petrus eodē
tp̄e martiriū patit̄. x̄ cū pate
ē. In manꝰ tu. d. ꝯ. ſ. m. di
cebat. petrus dū occidet̄.
ūba ead̄ clamitabat. x̄ ꝑ
xxx. d. fuit traditus ut cru
cifiget̄. petrus ꝑ libris
xl. papienſiū fuit uen
ditū ut interficet̄. x̄ ꝑ paſ
ſionē multos ad fidē adduxit̄
petrꝰ ꝑ mortē hereticos multos

ꝯu̾tit· Q̃uāius ei fidi pu
gil egregius h̾eticoꝝ dogma
pestifeꝝ in uita sua plim̄
eradicauit· p̾ morte tn̄ suā
eī m̄eritis ꝯcor̄uscantibus
miraclis fuit adeo extirpa
tū· ut ꝙ pli errore suū reli
q̄rent· ꝯ ad gremiū s̄ce ecc̄
ꝯuolarēnt· Ita ut ciuitas
mediol̄· ꝯ cōmitat̄ eidē ī tot
h̾eticoꝝ ꝯuēticl̄a resid̄bāt·
adeo sit p̾gata· ut aliis ex
pulsis· Aliis ad fidē ꝯu̾sis·
Nullus idē audēt aliq̄tenus
apparere· ples ēē de eis maxi
ꝯ famosi p̾dicatoꝝ ordinē
fr̄m g̾ssi· Ac̄ uis nūc cūctos
h̾eticos ꝯ fautores fuore mi
rabili p̄secuit̄· Sic nō samson
ples philisteos int̄fec̄ mori
ens ꝙ occidat uiuēs· Sic gra
nū frumēti cadēs in t̾ram·
ꝯ in fideliū manibꝫ ꝯp̄ssū
ꝯ mortuū uberem ꝯs̾git in
spicā· Sic botrus in torculāi
calcat̄· licoris redūdat in
copiā· Sic aromata pilo cō
tusa· odorē pleni̾ ēcūfūdūt·
Sic g̃nū sinapis ꝯt̾tū ī ītu
tē suā mlt̄ipli· demōstrauit·
Post sci uiri glo̾siū t̾uphū
mlt̄is eū deꝯ miraclis illu
strauit· Quoꝝ q̄dā summ̄ pon
tifex refert dicēs· p̾ morte

ip̄i̾ lampades ad sepulcꝝ ei̾
uen̄able dependentes· plies
p̄se ip̄as absꝫ oī h̾uāno stu
dio ꝯ mīstro diuinitus sunt
accēso· qꝛ ꝯueniens nimis
erat· ut qui igne ac lūine
fidi excellent claruerat·
singularē de ip̄o igne ꝯ lūīs
app̄et· Q̃uidā aūt dum
uescēt̄ cū aliis ꝯ ei̾ s̄citatem
ꝯ miracula depraua̅et· ꝯūp
to q̄dam sb̄ ob testatōe mor
cello· qꝛ eū nō posset· si ēēa
h̾ delinquēt transglutire
ꝯensit mox ip̄m suo gutti
s̾ inh̾erentē· ut illū educē
ul̄ inducē nō ualēt· Q̄ri il
lico penitēs ꝯ iam uultus
mutato colore qi̾ sensiens
iuane mortis euētū· fecit
int̾ se uoto qꝛ linguā dēcētō
ad talia nō laxaret· fuit ptī
nus illo euomito libatus
Ydropica q̄dam ad locum
passionis ip̄i̾ auxilio uiri p̄
ueniens· fusa ibi orōne· sa
nitatē integrā mox recep̄·
Obsessas ad monibꝫ longo
tpr̄ mlt̄es mātir ip̄e de rec
tis illis cū mlt̄o sangis uōi
tu de corbꝫ libauit· febres
expulit· langores cuiauit
plimos ꝯ diuisos· Quidā
sinistre manū digitū ex mōbo

fistule p̄limor̄ foraminū̄ ɔca
uitate de fossū̄ mira ɔsolida
tōe sanauit. ¶ Quendam ifi-
puer ex casū grauissimo ē oppsi
sus. ut motu ɔ sensu penitus
destitutus. tanq̄ mortuus d
fleret̄. mox apposito de tra suo
pectori. sacro eidē mēris cruce
ɔtacta in columis exsurrex.
¶ Quedā ē in cui crūre cancer
edax sedula corrosione uorab
at. linitis hi tra uulnib; ē
curata. Alii ē diūsis īfirmi
tatib; occupati. qui sepulcr̄
ei in uehiculis ɔalus fuisse
tactis adiert. Ex ind' p̄ mod'
plena in columitate recepta
sū aliquib; subsidus redierc.
¶ Cum aūt sūmus pontifex Jnno
centi' iiij. btm petrū scōr̄ mā
tir cathalogo ascripsiss;. frēs
ap̄ mediol' ad capitulū ɔue
ner̄. uolentes aūt ei cor̄ ad
altorem locū transferre. cum
plus q̄ p annū sub tra iacuiss;
Jta sanū ɔ integrū. ac sū ali
cui' exalatōne fetoris reptū
ē. ac si eadē fuiss; die sepul
tū. frēs q̄ sr̄ magnū pulpitū
iux̄ plateā cor̄ ei cū magna
reūentia deduxīmt. ɔ idē ē
sanū ɔ integrū oī pp̄ ē osten
sū. ɔ ab eis suppli̇ adoratū.
¶ Preter miracl'a ē dcā in librō

sūmi pontificis posita. pl'a
alia sūt conpta. Nam sr̄ lo
cū passionis ei' sepe lumaria
de celo descendentia ɔ ad celū
ascendentia. pl'es religiosi
aliiq; cūm pl'es uisibi̇li. con
spexīmt. Jnt̄ que lumaria du
os frēs in hītu p̄dicator̄ se ui
disse testati sunt. ¶ Quidā
iuuenis noīe Guifredus de
ciuitate cumana dū d p̄nno
tunice scī pet' hret. Et quidā
hēticus eid' deridendo dicēt. ut
si sciū eū credebat in ignē pan
nū ipm̄ p̄icēt. ɔ comburi nō
ɔtingēt. Absq; dubio scō eēt.
ɔ ipē sue fidi adheret. mox sr̄
carbones accensos pānū scī
pet' p̄iec̄. Sz ab ipō igne alti'
resiluit. Deind' p se sr̄ carbōes
rediens ipōs ardentes penit'
extinx̄. Dixit incredulus ille dix̄
s̄ p oīa pān' tunice mee faciet.
positus ē q̄ sr̄ allatos carbōēr
ex una p̄te pān' hētici. et ex
alia p̄te pān' scī pet'. pānus
aūt hētici mox ut ignis ca
lorē sensit. penitus ē ɔbustus
pān' uō scī pet' in ignē p̄ua
luit. ɔ ignē ipm̄ extinx̄. Jta q̄
n̄ pilus a's de eo combustus
fuit. Quod uidens hēticus ad
uiam uitatis redut ɔ mira
clm oīb; publicauit. ¶ Apd'

florentiã uniuẽis q̇dam hereti
cã prauitate corruptus cũ ĩ eccã
frm̃ de florentia cũ quibusdã
aliis iuuẽib₃ añ q̃ndã tabu
lã ĩ q̇ depictũ m̃artyriũ sci pe-
stabat. Videns lictorẽ eũ p
cutientẽ. euaginato ẽẽ gla
dio dixit. Vel ego ibi fuissem.
q̃ ualidius percussissem. Quo
dcõ statim mutus effcũs ẽ.
Cũq₃ socii req̇rẽnt q̇d haberet ⁊
ipse eis nl' rñdẽ posset. eũ do
mũ reduxerũt. Sed cũ in uia
q̃ndã eccam sci michael' uideret
. elapsus de manib₃ socior ⁊
eccam intrauit. ⁊ flectens ge
nua corde scm̃ petrũ rogauit
ut ẽ parceret. uoto sic potuit.
se obligans q̃ si libaret pcã
sua ⁊fiteret. ⁊ oẽm heresim abne
garet. Qui subito loq̃lam re
cuperauit. ⁊ ueniens ad domũ
frm̃ ab iniuncta heresi pcã sua
⁊fessus ẽ. Data licentia con
fessori. q̇d hẽ in pp̃ pdicaret. ipse
quoq₃ in publica frm̃ pdicatõe
surgens corã oĩ mltitudie hẽ ⁊
fessus ẽ. Nauis q̇dam dũ
in medio maris pene naufra
giũ pateret seua fluctuũ ĩ un
datõne q̃ssata. oẽs₃ caliginose
noctis tenebris tenerent. uiri
illi naute diuisor scor suffra
gia postulabãt. Sed cũ nllm sue

libatõnis uidẽnt inditiũ seq₃
piclitãi plim formidarent.
Q'dam de eis natõne ianuẽ
sis facto silentio sic eos alloquit.
Viri frẽs nũq̇d nõ auditis q̇li-
quidã frẽ pdicator noie frẽ. pe.
nup ob defensionẽ fidi catho
lice sit ab hereticis interfcũs. in'
ta q̃ perũ dñs signa ostẽdit.
Nũc ḡ deuote ei' patrociniũ in
plorem'. q̃ spero q̃ anĩa ne
q̇q̃ postulatõe fraudabim'.
Assentierũt uniũsi beatũ petrũ
in suu auxiliũ deuotis p̃ab₃
inuocantes. Ill's ḡ orantibus.
mox ãtẽna nauis in q̇ uelũ
appendit ceteris accensis tota
plena ⁊spicit. Ita q̃ oĩs ob
scuritas illor cereor mira
bili fulgore fugat. nox q̃ illa
tam caliginosa in diẽ clarissi
mũ ⁊mutat. Respicientes₃
uident q̇dam cũ hitu frm̃ p
dicator frẽ uelũ stantẽ. De q̇
nlli dubiũ fuit q̇n btũs petr'
extitit. Statim ḡ marẽ q̃eti
⁊ tranquillitas magna fuit.
Cũ ḡ p̃dci naute ianuam ĩ
columes aduenissent. ad dom
frm̃ pdicator uenerẽ. ⁊ dõ ⁊ btõ
petro grãs referentes eis' frib'
toti' miracli seriem narrauerunt.
Mulier q̇dam in flandria cũ
iam tres filios mortuos peperisset

ꝯ ex auuo hodio hz̄et rogaui
scm̄ petrū ut ꝗ auxiliū fieẗ.
Qū g° unȳ· filiū pepisẜ· simili-
mortuus ē repertus· Quē mr̄
accipiens ad rogand scm̄ pe-
trum se ꝯtulit eū ut suū
filiū reuiuiscē faceẗ p̄cibus
deuotis exorans uix orōnē
ꝯpleuerat· Et ecce qui erat
mortuus appuit uiuus.
Cum g° ad baptis〈m〉ū portar̄
finisẜ· ꝯ ut iohēs uocaret ꝯ
simtū eēt· sacerdos cū ei nom̄
dic̄e debuit· nesciēs dix̄ petr̄.
Vn̄ istud nom̄ ex deuotōe sci·
pet̄ pmod sp retinuit· In
puinTia teutōie ap̄ traiectū
mlieres q̄dam uidentes ad
eccām frm̄ p̄dicator in ho
nore sci pet̄ mr̄is· magnū
fr̄ ppl̄or dū ipē in platea cō
sistēnt ꝯ silaēnt ad stantib'
ꝯ dicebāt· Ecce isti p̄dicator
es oēm mod lucrandi nouer̄
siam ut magnā ꝓssint pcu
niā cumlare· ꝯ lata hedificāe
palatia unū nouū mrēz in
uener̄· Dū hꝯ silla dicent·
ecce subito fil: ū totū sangne
cruentatē· ꝯ digiti quib' fil:ū
torq̄bant· sangne mox re
plent. Q illę uidentes et
admirantes digitos dilig̃e
c exigūt ne forte ī eis accid
isẜ aliq̄ in cisura· Sz dū di
gitos oīo sanos ꝯspicēnt·
ꝯ fil ū ꝯ sangnolentū uidēnt
tremētes ac penitentes dicē
ceperunt· Hec ꝗ p̄ciosi mr̄is
sangne detraxim'· nb' hec
sangis miraclm tā stupēdū
in ueīt· Currentes g° ad dom̄
frm p̄ori oīa exposuer' ac fil:ū
sangne cruentatū eidē p̄sen
tauīt· prior aūt ad mlier̄
instantiā sollēpne p̄dicatōez
ꝯuocauit· ꝯ q̄ꝗ p̄dcīs mliib'
accidēt coram oīnibz retu
lit· ꝯ fil:ū ipm̄ ꝯ cruentatū
cūctis ostendit· Vir quidā
magr̄ āris g̃matice in ead
p̄dicatōe ꝯsistēs· frem ipm̄
cep̄ plīm deridē· ꝯ ad stanti
bz dic̄e· Videte m° q̄lr̄ isti fiēr
simpliciū corda decipiūt· fila
cū aliq̄bz mlieribus suis fa
miliaribz ꝯduxūt· ut fil ū
in aliq̄ sangne tingēnt· ꝯ ꝯ
miraculose accidisse narra
uerīt· Dum h ille dixēt· ptin
diuine ultōnis plagā excep̄·
ꝯ ipm̄ ualidissimar febriu
exctus mltis conspicientib'
ꝯ uexauit ut de p̄dicatōne
ipa int̄ manꝰ amicor indo
mū ꝓpam differēt. Sz cū
uehemt̄ febris excresceret.
ꝯ ille mortē uicinā timēt.

pdcm̄ poꝛe̅ acc̄siri fec̄. ꝯ reatū
suū ꝯfitēs dō ꝯ bt̄o pet᷑ corā
dc̄o poꝛe uotū uouit q̄ si eī
meritis sanitate̅ recipet eū
sp̄ in spāli deuotōne h̄ret. ꝯ
de cetō linguā ad talia nō
laxaret. mira res mox ut
pdcm̄ uotū ptulit integrā
sanitate̅ recep̄. Quadā
ꝯ uice cū suppoꝛ pdc̄i loci q̄s
dam pulc̄imos lapides ꝯ
magnos in q̄dā nauī duc̄et
nauis ip̄a ex ip̄uiso cuidā
litoꝛi s̄ adhesit ut nll̄aten᷒
poss; moueri. descendentes
uō naute oēs unanimit᷑ ip̄a
inpellebant. s; nll̄atenus
moue̅ poterant. Cū g᷑ naue̅
se amisisse putarent pdc̄s
suppoꝛ oīb; aliis licentiati᷒
manū ad naue̅ apposuit. ꝯ
leuit᷑ ip̄am inpellēs dix̄.
In nōie sc̄i pet᷑ mr̄is mau᷒
honoꝛe̅ lapid̄s istos deferim᷒
uade. Statimq; nauis ue
locissime se mouit ꝯ d̄ litoꝛe
sana recessit. qū. q̄s naute
ascendētes. oēs sani ꝯ pla
res ad p̄pa remear̄. Jn p
ninitia florentie ciuit᷑ senoīs
puella q̄dam cū in aq̄ rap
tim cū̄ seruite̅ cecidiss; ꝯ p
magnū spaciū tp̄is stetiss;
tand̄ de flumīe moꝛtua ē.

extracta. moꝛtis cui᷒ erant
.uiiij. argumta. s. ꝯ magnū
spatiū tp̄is. ꝯ rigitas coꝛ's
ꝯ frigiditas ꝯ nigdo. Vela
ta ē g᷑ ad bīdā ad eccīā; fr̄m
Qui cū eā sc̄o petro uouiss;
ꝯtinuo uite ē reddita ꝯ sa
luti. Fr̄ Johēs polon᷒. cū
ap̄ bononiā q̄rtana labora
ret. ꝯ in festo sc̄i pet᷑ mr̄is
s̄mone ad cler̄ facē̄ debēet.
accessione̅ eād̄ nocte iuxta
cū̄su̅ iuale̅ expectās time̅
ualđ cep̄. ne in ī iūcto s̄ s̄
mone deficeret. Ad sc̄i g᷑ pet᷑
ꝯuīsus suffragia. Ad altare
ip̄i᷒ cū d̄uotōe accessit oꝛans
ut eī᷒ meritis iuuar̄et cui᷒ de
bebat glām pdicare. Mireq;
ferū ē q̄ illa nocte penitus
febris cessauit. ꝯ postea eū nūq̄
cessauit inuasit. Quedā matrona
q̄dam nōie Gilorda uxor Ja
cobi de ualle sana. cū p̄xim᷒
ānos ab inmūdis sp̄ib; fu
iss; obsessa. uenit ad q̄ndam
sacerdote̅ dicēs. Ego sū d̄mo
niaca. ꝯ sp̄s malign᷒ me uex
at. mox sacerdos trit᷒ fugi
ens sacristiā intrauit. ꝯ libr᷒
q̄ndam in q̄ erant ꝯiuratōes
d̄monū. ꝯ stolam latent᷑ sb
capa deferens. cū bōa societa
te ad mulierē rediit. Quē mox

ut uidit ait. latro pessime quo
iuisti? Quid est quod sub cappa occul
te portasti? Cum aut sacerdos ad
uicinitates suas fuerit. 7 nil eu
uationis afferret. venit illa ad
btm petrum dum ad huc uiuet.
ab eo postulans adiuuami. Cui
ille prophetica uoce respondit. Con
fide filia ne despes. q2 7 si qd
postulas perficiam ad plens non
ualeo: Tempus tamen ueniet qd a
me id qd petis plenarie obtine
bis qd 7 factum est. Nam post passio
nem eius cum ad eius sepulcr pre
dcam mlr accessisset. ab illa infe
statione demonum fuit penitus
liberata. Coli quedam noie eu
femia de loco cortiongo me
diol dyoc. vii. annis a demoni
bus e uexata. Que cum ad sepulcr
sci pet ducta fuisset ceperunt de
mones eam amplius agitare.
7 p os eius audientibus cunctis cla
mare. moriola moriola. petrine
petrine. Tunc demones exeuntes
eam quasi mortuam dimiserunt. que
post modicum plene sanata fuit.
Afferebat aut q diebus dnicis 7
festiuis 7 maxime qn missa ce
lebratur eam demones amplius
molestabant. Quedam
mli noie nebona de berigno
p vi. annos a demonibus agitata
cum ad sepulcr sci pet fuisset ad
ducta. uix a militis uiris po
terat detineri. Inter quos erat quidam
credens hereticorum noie corradus
de ladriano qui illuc aduene
rat. ut sci pet miracula de
rideret. Qui cum predictam mlrem
cum ceteris detineret. demones
eius p mlrem dixerunt. Cur te
nes nos. nonne noster es? Non
ne te ad talem locum portaui
mus 7 ibi tale homicidium perpetra
sti. nonne ad talem 7 talem
locum te duximus. 7 talem 7 ta
lem flagitium commisisti? Cum
mlta pecca e dixerint que nullus a
lius nisi solus ipse sciebat. ue
hementer expauit. mox a demones
collum 7 pectus mlris erroci
antes 7 inde exeuntes semi
uiuam eam dimiserunt. que post
modicum penitus sanata fuit.
Videns aut corradus hec uidens et
stupens ad fidem catholicam
e conuersus. Vir quidam noie
opizo credens hereticorum cum occa
sione cuiusdam heretice consanguinee
sue ad ecclesiam fratrum uenisset. 7
ad tumbam sci petri pergens
duos ibi denarios conspexisset
ipsos der. accipiens dixit. bonum
est ut bibamus istos. Statimque
totus cepit tremere. nec loco eod
aliquatenus potuit se mouere. Qui
timens predictos den. in loco suo

mox restituit. et s inde abcessit
Videns aūt b̄ti pet̄ uirtutem
heresim deseruit. et ad fidē catho
licam se conuertit. ¶ Quedam monia
lis quedam erat in alamania
in claustro ... ordinis
sc̄i sixti et francisci dyoc̄. que
per annū et amplius grauē guttā
in genu perpessa ē. Ita q̄ nullo
remedio poterat liberari. Sepulcrum
sc̄i pet̄ corporali uisitare
nō poterat. ut pote que erat ī
obediā constituta. et q̄ infirmi
tate grauissima uexabatur. co
gitauit saltē predcm̄ sepulcrū
mentali gressu adire. ac deuotio
ne sedula uisitare. Dicens uō
q̄ in .xiiij. dietis de loco illo
mediol' possit adiri. cotidie
per equalibus dieta. C. pr̄ nr̄. ad
honorē b̄ti pet̄ dicere cepit. Mi
rum in modū cū istas mentales
dietas tali ceperit facere suc
cessiue sic et paulatim cepit me
lius se habere. At uō ultimam
dietam perfecit. et ad tumbam
mentali gressu peruenit ac flexis ge
nibus ac si presentialiter coram
tumbam adstaret. psalteriū cū
deuotione maxima totū legit.
Quo expleto ab illa infir
mitate adeo liberatā se sensit
ut iam inde modicū quid sentir
ret. Rediens uō eo anno q̄ ierat

cū q̄ oēs dietas expleuisset
penitus ē sanata. ¶ Vir quidā
de nanapitio de magati uilla
noīe Rufinus grauem ualde in
firmitatē incurrit. Nam uē
na fracta in naribus per tribus
annis sine cessatione sangui
nē emittebat. Ita q̄ a nullo
medicorum aliquod remedium
poterat adhiberi. Cum ergo san
guis per .vi. dies et noctes conti
nuo effluxisset. Ille b̄tm̄ pe.
deuote in sui auxiliū inuo
cauit. Qui tā subito sanatus ē.
ut inter ipsam orōnē et receptam
liberatōnē nullum pene fuit īter
uallū. Cum autē se sopori dedi
sset. vidit quendam fr̄em ī habitu
ordinis predicatorum grossum facie
atque brunū quem totum b̄ti pe.
mēris extimabat. sic uiue et tal'
forme extiterat. Qui cū expan
sione palmas plenas san
guine cū quodam suaui unguē
to eidē offerebat dicens. Sanguis
adhuc uiuens ē. Venit ergo ad re
centē sanguinē sc̄i pe. Qui euī
gilans sepulcrū sc̄i pe. statim
iit uisitare. ¶ Quedā comitisse
de castro malmo yporien dyoc̄.
cū in b̄tm̄ petrū spālē deuotio
nē haberent. et cū uigiliā ieiuna
rent. cū ad suā castrum ut au
dierunt uesperas accessissent.

vna cera candelā q̄ndam ī
honore bt̄i martiris an̄ q̄dā
altar̄e bt̄i pet̄ apl̄i posuit cō
burendā. Que cū domū redis
sent sacerdos auaritia ductus
In ip̄am candelā sufflans. eā
extinguere uoluit. Sz mox
lumē rediit. ⁊ denuo ip̄az ac
cendit. Scdo ac t̄cio eā exti
guere uoluit. Sz lumē ut p̄us
rediit. Vn̄ tedio affectus.
chorū intrauit ⁊ an̄ maius
altare aliam candelā ī uenit
q̄ clericus in honore bt̄i pet̄
posuerat. Qui eī uigiliā simil̄r
ieiunabat. Q̄m sacerdos bis
extinguere uoluit. s; nequiuit.
Qd̄ uidens clericus irat̄ dix̄.
Diabole aptū miraclm̄ nō
uidetis. qd̄ scs̄ nō uult ut
suā extinguatis candelā. Sti
ti g̊ ⁊ stupentes sacerdos et
clericus ad castrū ascenderūt
⁊ p̄dc̄m miraclm̄ oībz narra
uerūt. Vir quidā noīe ro
ba de meda cū ūsz ad uestes ī
ludo oīa p̄didisset. Domū ī sero
rediens cū lucerna accensa
lectū suū adiit. ⁊ uidēs se
tam uiles pān̄os h̄re. ⁊ se tot
amisisse ⁊ sidans p̄ nimia
desp̄atōne cep̄ demōes ī ui
tare. ac se eisd̄ ore nephario
cōmendare. Statimq3 t̄s d̄mōes
affuer̄ qui lucernā accensā
in solariū p̄ icientes eū p̄
collū arripuer̄ tam fortit̄
ip̄m stringentes ut nullaten̄
loqui posset. Qui̇ cū plimū
agitarūt qui erāt in domo
inferiori ad eū ascendentes
dixerūt. Quid ē q̄ agis ro
ba. Quibz demōes respuder̄
Ite in pace uia ⁊ lecto uros
in tate. Illi aūt p̄dc̄i uiri ī
uocē eē crdentes p̄tin̄ redier̄
Illis recedentibz cep̄ multo
forti̇ a demōibz agitari. Qd̄
illi cognoscētes sacerdotē p̄ti
nus aduocar̄. Qui eūz p̄
btm̄ petrū demōes aduiua
ssz duo p̄tin̄ exier̄. Sequn̄ti
aūt die ad sepulcrū scī pe.
adductus ē. Ad q̄ fr̄ Guili
elm̄ ūcellen̄ accedens. cep̄
s̄monē in ep̄āe. Qui cū q̄
nūq̄ uideāt. ex noīe uocās
ait. fr̄ Guilielme p̄te ūq̄
ex albo. qz h̄ uir ē ⁊ cappa mea
fec̄. Quē cū interrogasset q̄
noīe uocaret̄ ait. Vocor b
algerius. Hic cū p btm̄. pe.
ad uiuatus fuisset ip̄i ī tra
pitiens mox exuit. Ipse ā
p̄fc̄e sanus remāsit p̄niaz
salutarē accep̄. Cum
quidā h̄reticus acrim̄ dis
putator ⁊ eloq̄ntie singl̄ais

cum beato petro disputavissent et er
rores suos subtiliter et acute pro
posuissent in medium ac beatum
petrum ut responderet ad proposita
in arctum perurgerent. Ille delibera
tionem petens oratorium quoddam
quod prope erat intravit. cum lacri
mis orans dominum. ut causam fidei
sue defenderet et loquacem tyran
num aut ad fidei veritatem redu
ceret. aut lingue privatione
puniret. ne per eam de cetero contra
fidei veritatem tumeret. Rediensque
ad hereticum coram omnibus palam
dixit. ut suas iterum proponeret ratio
nes. Qui ita penitus factus est
mutus. ut nec unum solum verbum a
liquatenus proferre valeret. Unde here
tici confusi recesserunt et catho
lici deo gratias retulerunt. Cum
in ramis palmarum dum adhuc
viveret mediolani predicaret et ibi
utriusque sexus esset maxima mul
titudo. dixit publice alta vo
ce. Scio pro certo quod heretici tract
ant mortem meam. Ita quod pro
morte mea iam pecunia deposi
ta est. Sed faciant quicquid possunt
quia magis persequar eos mor
tuus quam nunc vivus. Quod verum
fuisse manifestum est. Cum apud florentiam
in monasterio de ripolis sancti moni
alis quedam in oratione posita ea
die qua beatus petrus mortem su
stinuit. vidit beatam virginem
in excelso throno in gloria residentem
et duos fratres de ordine predicatorum
in celum ascendentes et hinc inde
iuxta eam collocatos esse et cum in
quireret quinam essent audi
vit vocem dicentem. quod hic est frater petrus
qui in conspectu domini tamquam fumus
aromatum gloriosus ascendit.
Compertumque quod pro certo est quod eadem
die mortem subiit. qua dicta
sancta monialis visionem vidit.
Unde cum graviter et longa infir
mitate laboraret. Ad rogandum
dum beatum petrum se contulit. et
sanitatem integram mox recepit.
Scolaris quidam dum de ma
galona montem pesulanum
rediret. ex quodam saltu adeo est
ruptus in inguine ut dolore
nimio vexaretur. et incedere
non valeret. Hic autem audiens
predicari quendam militi terram san
guine beati petri respersam. super
cancri corrosionem ponens fuisse
liberatum dixit. Domine deus de terra
illa non habeo. sed qui illi terre
virtutis beati petri tantam dedi
sti virtutem potes et isti dare. Ac
cipiens igitur de terra cum signo
crucis et invocatione martyris
loco supposuit et statim cura
tus fuit. Anno domini M.
CC. lix. in cauit compostellis fi

quidã uir nõie bñdcs qui ti
bias inflatas hēbat ĩ mod'
utrium uentrē tumitē ĩstar
pgnantis · faciē p nimio
timore · horriblem · totũ q
corp' inflatũ · Ita ut mõstrũ
aliq' uidēt · hic cũ aquadã
matrna uix sr baculũ se su
stentãs cibum petēt · illa rñ ·
mag' fossa q cibo aliq' indi
gēs · Tu mõ ↄsilio acquiesca
te ↄ ad domũ frm pdicator
pgens · ↄ pctã tua ↄfitēs bti
pet' patrocinia inuoca · Ille ã
cũ mane ad domũ frm uēisset
ↄ hostiũ ecctē clausũ eēt scel'
portã se posuit ↄ dormiuit ·
Et ecce quidã reuerend' ĩ hītu
pdicat' · eidē appuit ↄ capa ipsũ
cooperiens eũ in ecctãz introduit
Ille ã euigilãs ↄ int' in ecctã
se repit · ↄ pfctē se sanatũ in
uenit · Q' d' mltis ad miratõez
intulit ↄ stuporē · cũ uidērent
hõiez pene mortuũ tã subito
libatũ · De nomine.

Phylippus dr̃ os lampa
dis · ul' os manuũ · ul'
dr̃ a phylos q ē amor ↄ yper
qd ē sr̃ · q̃i amor sr̃nor · Dicit'
g' os lampadis ↄ pp suã lucu
lentã pdicatõnē · os manuũ
pp assiduã opatõnē · Amator
sr̃nor pp celestē ↄtēplatõnē.

De sco phylippo apostolo

Phylipp' apl's
cũ · xx · ãnis p sy
thyam pdicasset apaga
nis tenē ↄ ad ymoland' statue
marti's ab eisd' ↄpellit' · Tunc
subito draco quidã ingens de
subtus statim exiit qui filium
pontificis qui ignē ministrab
at in sacficio int'fec · Duos t'
bunos quor' ministri phylippũ
in vinclis detinebãt extinx' ·
ceteros ã adeo sufflatus fuit
in fec · ut oms morbidi redd
erent' · Precep phy · Credite in ↄ
statuã istã ↄfrigite ↄ ĩ loco ei'
crucē dño adorate · ut ĩ firmi
ūri sanēt' ↄ mortui suscitent' ·
At hii qui cruciebãt' clama
bant · Tantũ fac ut sanemr̃ ↄ
ptin' ↄfringem' · Tũc phy · dra
coni pcep ut in locũ desertum
descenderet · Ita ut nulli õio noceret
Q' statim recessit ↄ ulti' nõ ap
paruit · Tũc phy · õs sanauit
ↄ ill' trib' mortuus uit' bñficiũ
impetrauit · Sicq uniuersis crederu
nt · p unũ ãnũ eis ad huc pdi
cauit eisq pbros ↄ dyacones
ordinãs in asyam in ciuit' Je
rapolim uenit · ibiq heresim he
byonitar' qui xpm carnē fan
tasticã assumpsisse dubitabãt
extinx' · erãt ã illi due sactissi
me uirgines p q̃s dñs mltos ad fidē
ↄuertit ·

Philippus autem ante vii. dies obitus sui omnes episcopos et presbyteros convocavit eisque dixit. hos vii. dies praestat mihi dominus ad vestram admonitionem. Erat autem annorum lxxxvii. Post hec infideles ipsum tenuerunt et cruci ad instar magistri quem praedicabat affixerunt. et sic ad dominum migrans feliciter vitam complevit. Iuxta quem duae filiae eius una a dextris et alia a sinistris sepultae sunt. De isto philippo sic dicit ysidorus in libro de vita et ortu et obitu sanctorum. philippus Gallis praedicavit christum. Barbarasque gentes vicinasque tenebris et tumenti occeano coniunctas ad scientiae lucem et fidei portum deducit.

De philippo autem qui fuit unus de vii. diaconibus dicit Ieronymus in martilogio quod viii. idus Iulii signis et prodigiis clarus apud cesaream requievit. iuxta quem tres filiae eius tumulatae sunt. Quartam vero apud ephesum requiescit. Primus autem philippus ab isto differt. quia ille fuit apostolus. iste diaconus. Ille quiescat apud Ierapolim. Iste apud cesaream. Ille habuit duas filias prophetissas. Iste iiii. licet historia ecclesiastica videatur dicere quod fuit philippus apostolus qui habuit iiii. filias prophetissas. Sed in hoc magis ieronymo est credendum.

De nomine.

Iacobus supplantator vel supplantans festinationem vel praeparans. vel dicitur iacobus. a ia. quod est deus et cobar quod est honor vel pondus. vel iaco quod est iacopus a iacula et cope quod est concisio quasi concisus iaculis. Dictus est ergo supplantator mundi per contemptum. supplantans festinationem diaboli. praeparans ad omne bonum corpus suum. pondus dominum per virtutum exercitium. Iaculis concisus per martirium.

De sancto Iacobo apostolo.

Iacobus iste apostolus vocatus est iacobus alphei id est filius ia. frater domini. Iacobus minor. Iacobus iustus. Iacobus alphei dicitur non tantum secundum carnem. sed etiam per nominis interpretationem. Alpheus enim interpretatur doctus vel documentum vel fugitivus vel miles unius. Dicitur ergo ia. alphei. quia fuit doctus per scientiae inspirationem. documentum per aliorum eruditionem. fugitivus de mundo per despectionem. et miles unius per humilitatis reputationem. Frater domini dicitur ex eo quod simillimus ei fuisse perhibetur adeo ut plerique in eorum specie fallerentur. Unde cum iudei ad capiendum christum pergerent. ne forte ia. in persona christi caperent. a iuda qui christum a ia. tamquam eorum familiaris optime discernebat signum osculi acceperunt. Et hoc etiam testatur ignatius in epistola ad io. evangelistam sic dicens. Si licitum est mihi apud te

ad ierosolime ptes uolo as
cendē ut uideā illū ueña
blem. Ja. qui cognoiat
iustus q̄ refert̄ x̄ ihu si
millimū facie uita ↄ modo
ↄūsatōis ac si eī uti fr̄ eēt
gemell᷒. q̄ dicūt si uidō ui
lebo uidebo ↄ ipm̄ ihm̄. sꝫ
oīa corꝰs eī lineamta. vl dr̄
fr̄ dō qm̄ x̄ ↄ Ja. a duobus
sororibꝫ descendant. s a duo
bꝫ frībꝫ Joseph ↄ cleopha de
scendē putabant̄. Non eī
dr̄ fr̄ dō q fuerit fili᷒ Joseph
sponsi maīe. de alia uxore
sic aliq̄ noluer̄ dīc. ꝫ q eāt
fili᷒ maīe cleophe. Q̄ quid
cleophas fuit fr̄ ipi᷒ ioseph
licꝫ magr̄ Jo. beleth dicat q
alpheus pr̄ ipi᷒ Ja. fuit fr̄
Joseph sponsi maīe. Q̄d uez
nō ēdit̄. Iudei ḡ frēs noca
bāt qui se ex utꝗꝫ pte sang
nis ↄtingebāt. vl dī fr̄ dō
ꝑp ꝓrogatiuam ↄ excellētiā
scītatis. Qb q̄ ꝑcetis aplis
ierosolimis ē epc̄ ordinat᷒.
Dr̄ ē Ja. minor ad drām Ja.
zebedei. lꝫ eī Jacobo zebedi
nat᷒ sit ꝑor. fuit tñ uocatō
ne posterior. vn̄ ē h̄ ↄsuetudo
inplisqꝫ religionibꝫ obsua
t̄. ut ille qui ꝑor ingdit̄ ma
ior uocet̄ ↄ ille q̄ ꝑtior minor.
lꝫ sit ꝑor aut etate maior
aut scītate dignior. Dr̄
ē Jacob᷒ iust᷒ ꝑp meitū ex
cellentissime scītatis. Sꝫ
sm̄ Jo. tante reuentie et
scītatis in ꝑplo extitit. ut
fimbriam uestimti ēcatim
tangē cupent. vn̄ ↄ de eius
scītate s scbit egesipp᷒ aplo2
uicin᷒. sic ī ystoria eccīasticis
legit̄. Suscep̄ ḡ eccīaz fr̄ dō. Ja.
qui ab oībꝫ noiat᷒ ē iustus
ab ipīs dō tpībꝫ ꝑdurans
usqꝫ ad nos. h̄ ex utō mr̄is sue
scūs fuit. vinū ↄ siceram n̄ bi
bit. carnes nūq̄ māducauit.
feuū in cap̄ eī nō ascendit.
oleo nō ē unct᷒. balneis nō
ē usus. syndone .i. ueste li
nea sp̄ indut᷒. toties ī orōne
genua flexerat. ut callos ī
genibꝫ. sic in calcaneis ui
dēt̄ hēe. ꝑ hac incessabili
ↄsūma iustīa appllat᷒ ē iust᷒.
ↄ abba q ē int̄ꝑtatū niuim
nītū ꝑp ↄ ītitia h̄ sol᷒ int̄
aplos ꝑp nimiā scītatē suā
ꝑp ꝑmittebat̄ in scā scōr in
trare. h̄ egesypp᷒. nō q̄dē cā
ymolatōnis. s orōis. Dr̄
ē q ꝑus int̄ aplos missam
celebrauit. Nam ꝑp sue ex
cellentiā scītatis. hic s ho
norē apli fecer̄. ut ꝑ ascen[nes]

dominus prius inter eos missam iero
solimis celebraret. ... ante
quam esset episcopus ordinatus. cum ante eius
ordinationem in actibus dicatur
quod discipuli erant perseuerantes
in doctrina apostolorum et communicatione
fractionis panis. quod de misse
celebratione accipitur. uel forte
ideo primus celebrasse dicitur. quia prius
in pontificalibus eam dixisse per
hibetur. sicut et petrus primo modo prius
in antiochia missam celebra
uit. et marchus in alexandria. hic
perpetue uirginitatis extitit.
sicut testatur Jeronimus in libro contra iouinianum.
Cum parasceue a mortuo domino
sicut Josephus et Jeronimus in libro de uiris
illustribus dicunt. Jacobus uotum uo
uit se non comesturum donec ui
deret dominum a mortuis surrexisse
In ipsa autem die resurrectionis. cum
usque ad diem illam. Jacobus non gusta
sset eidem dominus apparuit ac eis qui
cum eo erant dixit. ponite men
sam et panem. deinde panem ac
cipiens benedixit et dedit Jacobo
iusto dicens. surge frater mi. Jacobe
comede quia filius hominis a mortu
is resurrexit. Septimo igitur an
no episcopatus eius cum ad diem
pasche apostoli ierosolimis conue
nissent. Interrogante eos Jacobo.
quanta per eos fecisset dominus coram
populo referebant. Cum igitur vii. di-

ebus Jacobus cum aliis apostolis in templo
predicasset coram cayphas et aliis
iudeis. iam prope esset ut bap
tizari uellent. repente quidam
templum ingrediens clamare
cepit. O uiri israelite quid faci
tis? Cur ab istis magis uos
decipi permittitis? In tantum autem
populum concitauit. ut apostolos lapi
dare uelent. Ascendit autem
ille super gradum in quo Jacobus predica
bat. et ipsum precipitauit deorsum
et ex tunc plurimum claudicauit. Hoc
autem vii. anno post ascensionem
domini beatus Jacobus passus est. In anno
episcopatus sui xxx. Viden
tes iudei quod paulum non possent
occidere. eo quod cesarem appellas
set et romam missus fuisset
persecutionis sue tyrannidem
in Jacobum conuertunt quaerentes in eum occasi
ones. Et sicut predicto
egesyppus apostolorum contemporaneus
refert. sicut etiam in hystoria ecclesiastica
inuenitur. Judei ad eum conuene
runt dicentes. Rogamus te ut re
uoces populum quia ipse erat in
ihesu putans quod ipse sit Christus. De
precamur igitur te ut suadeas omnibus
conuenientibus in die pasche de
ihesu. Tibi enim obtemperabimus omnes
et de te tamen nos quam populus testimo
nium ferimus quia iustus es et personam
nullius accipis. Statuerunt igitur

illū sr̄ pinnam templi ꝯ uoce m
agna clamantes dixer̄. Uir
iustissime cui om̄s nos obtē
ꝑare debem̄. qm̄ ꝑꝑ errat post
ihm̄ qui crucifix̄ ē. enuntia
nob quid ē iudeorum. Tunc ia. cū
ingenti uoce r̄ndit. Quid me
interrogatis de filio hoīs. Ecce
ipse sedz in celis a dextris sūme
u̾tutis. uentur̄ iudicatur̄
in uos ꝯ mor. Hec audientes xāni
gauisi sūt ꝯ lib̄nt audientes
eū audier̄. pharisei aūt ꝯ scribe
dixerūt. Male fecim̄ tale testi
moniū p̄stare ih'u. Sz ascenda
m̄ ꝯ ꝑcipitem̄ eū deorsuz. ut
ceti timeant. ꝯ ei cr̄ed̄e nō p̄sum
ant. ꝯ simul uoce magna cla
mauerūt dicētes. O. ꝯ iust̄ erra
uit. Ascender̄ g̾ ꝯ ꝑcipitauērūt
eū. Cum g̾ ꝑcipitasset. lapi
dib; eū ꝑcutiebāt dicētes. lapi
dem̄. ia. iustū. Qui deiectus nō
solū mori nō potuit. sz ꝯūsus
ē ꝯ sr̄ genua ꝓcūbēs dicebat.
Rogo dn̄e dimitte eis q̄ nesci
unt q̄d faciūt. Tunc un̄ ex sacerdo
tib; de filiis rechab exclamauit
p̄cite queso. Quid facitis. ꝓ nob
orat hic iustus q̄ lapidatis. Tunc
un̄ ex ipis ꝑticā fullōis arripi
ēs. ualido ictu capud ei impetuo
ꝯcebro excussit. Hec egesippus. tali
q; martirio migrauit ad dn̄m. se

pultus ibidē ꝑpe templū.
Cum aūt ꝑp̄ls uellz ei mortē
uindicāre ꝯ malefactores cape
ac punire. ꝑtin̄ affugerūt. Re
fert ioseph̄ q̄ ꝑctm̄ mortis ia.
iusti factū sit excidiū ierlm̄.
ꝯ dispsio iudeor. Sz nō solū ob
mortē. ia. sz ꝯ ob mortē dn̄i pa
pue h destructio fca ē. Sz ꝯ q̄
dn̄s dic̄. nō relinquēt inte lapi
dē sr̄ lapidē eo q̄ nō cogno
uēis tp̄s uisitatiōnis tue. Sz
qm̄ dn̄s nō uult mortē pccōris
ꝯ ut ipi excusatiōnē nō hēant
ꝑ xl. ānos eor̄ p̄niam expcta
uit. ꝯ ꝑ aplos maxīe ꝑ iaco.
fratrem dn̄i int̄ eos continue p̄di
cantē eos ad p̄niam reuoca
bat. Sz cū ꝑ admonitōnē eos
nō posset reuocāre. uoluit eos
saltē ꝑdigiis exterrere. Nam
in his. xl. ānis q̄ ad p̄niam
dantis. multa monstra ꝯ ꝑdigia
sic̄ refert ioseph̄ euenerūt.
Nam stella refulgēs gladio
ꝑ oīa simil' uisa ē ciuitati de
sr̄ ꝑminēs. ac ꝑ totū annū fu
nalib flāmis ardere. Qua
dam festo azimor̄ hora nocti
. ix. tantus fulgor arām t̄e
plumq; circūdedit. ut oms̄ die
clarissimū factū putarent.
In ead̄ festiuitate uitula
ad ymolandū adducta inter

mist(er)ii mari agnā subito ē
enixa. Et aliqt dies p(ost) pe
solis occasū. uisi sūt currus e(t)
quadrige in oī regione p(er) aerē
ferri (et) armator(um) cohortes misceri
nubib(us) (et) urbes circūdare agmi
bus in p(ro)uisis. In alio die
festo q(ui) p(er)ntecoste appellat(ur) noc
tu sacerdotes in templū ingssi
ad ministria ex more (con)plenda
motus quosdā strepidusq(ue)
senserunt ac uoces subito(s) au
dier(unt) dicētes transeam(us) ab hiis
sedib(us). Anno quatuor ante annū
belli quidā uir noīe ih(esu)s ana
nie fili(us) in festo tab(er)naclor(um)
clamare cep(it). Uox ab oriente
uox ab occidente. uox a. iiij.
uentis. uox sup(er) ierosolimā
(et) sup(er) templū. uox sup(er) sponsos
(et) sponsas. uox sup(er) p(o)p(u)l(u)m vniuersū.
p(ro)cedens q(ue) uir capit(ur) cedit(ur). u(er)ba
t(ame)n. q(ui) ille aliud dic(er)e nesciens q(uan)
to plus u(er)ba(ba)t(ur). tanto eadē
fortius clamitabat. Ad iudi
cem q(ue) adducit(ur) tormētis diri(s)
afficit(ur). usq(ue) ad patefac(ti)one ossiū
laniat(ur). q(ue) ille nō p(re)ces. nō la
c(ri)mas effundebat. q(ue) cū q(ui)dā
ululatu p(er) singula pene u(er)ba
eadē p(ro)ferebat. Addens (et) u(a)e u(a)e
u(a)e. ierosolimis. h(ec) Josephus.
Cū aūt iudei n(on) a monitoib(us)
(con)u(er)terent(ur). n(ec) tantis p(ro)digiis

terrent(ur). p(ost) .xl. annū d(omi)n(u)s vespasi
anū (et) tytū ierl(m) ad duxit.
qui ipsā ciuitatem funditus
destruxerunt. Hec ā fuit cā ad
uent(us) ip(s)or(um) i ierlm sic in q(ui)d(a)m
hystoria in ueni(tur) lz apocrifa. Uidens
p(ro)ph(et)a. qz ih(erusa)m in nocent(em) (con)dep(na)
nauat timēs offensā tyb(er)ii
cesaris p(er) se excusando nūtiū
noīe albanū ad cesarē desti
nauit. Eo aūt t(em)p(o)re uespa. in
(ter) monarchiā in galatia a ty
b(er)io cesare tenebat. Nunci(us)
ergo pylati auentis (con)t(ra)rus i ga
latiā (com)pellit(ur) (et) ad vespa. ad du
cit(ur). Talis ā s(er)uabat(ur) ibi con
suetudo. ut quicu(m)q(ue) i(n)de nau
fragiū pateret(ur) reb(us) (et) s(er)uitute
p(r)incipi subderet(ur). Quēr vespa. q(ui)s
eēt. aut vn(de) veniret seu quo
tenderet requisiuit. Cui ille. Je
rosolimitan(us) sū. de p(ar)tib(us) ill(is)
ueni romā usq(ue) tendebam.
Cui .ve. de t(er)ra sapientū uenis
artem nosti medicamīs me
dicus es curare me debes.
Ves. ā q(ue)dam g(e)n(u)s u(er)miū na
rib(us) in sitū ab infantia ge
bat. vn(de) (et) auespis vespa(sianus) di
cebat(ur). Cui uir ille ait. artē
medicaminis dn(e) nescio (et) io
te curare nō ualeo. Cui ves.
n(isi) me curaueris morte mori
eris. Cui ille ait. Ille q(ui) cecos

illũiauit. dmones effuga
uit. mortuos suscitauit.
Ille nouit qꝛ medendi artē
ignoro. Cui vesp. Q's ē iste
de quo tanta ꝓfers. Et ille
Ihc nazarenus quē iudei ꝑ
inuidiam crucifixerūt. In
quē si credideris gr̃am sanitatis
consequeris. Et vesp. Credo qꝛ
qui mortuos suscitauit me
ē de hac infirmitate liberare
poterit. Et hꝯ dicendo vesp. de
eiꝰ narib; ceciderunt ꝯ cōtinuo
sanitatē recepit. Tunc vesp. in
genti gaudio repletꝰ ait.
Certus sū qꝛ filiꝰ dei fuit
qui me curare potuit. pe
tita ꝗ a cesare licentiā. iero
solimā cū manu armata ꝑ
gam. ꝯ oēs ꝓditores hꝯ ꝯ oc
cisores fundituꝰ erūt. ꝓpterq;
albano nuntio pylati rebꝫ
ꝯ uita sanꝰ ꝯ incolumis domi
tiā mei licētia reuertamus. Ve.
ꝗ romā adiit ꝯ destruēdi
iudeā ꝯ irlm a tyberio cesa
re licentiā impetrauit. P
ānos ꝗ plꝰes exatū ꝯ ggãu
tpre. s. neronis imperatoris cū
iudei imꝑio rebellassent. vn̄
ꝓm cronicas. nō fuit hꝯ zelo
xi. s; qꝛ a dominio recesserant
romanorū. Jerlm ꝗ cū co
pioso exercitu ve. aduenit.

ꝯ in die pasce ierlm ꝑ circuitū
obsedit. potentꝰ īq; īnfini
tam multitudinē q̃ ad diē
festū ꝯ uenerāt cōclusit. P
aliq; ā tpre aū ꝗ vesp. irlm
aduenerit fideles qui ibi e
rant a spū sco admoniti ut
recederent inde ꝯ in q̃dā opido
trans iordanē qꝺ pella uocatꝰ.
secederūt. ut ablatis ab urbe
sctis uiris. celesti vindicte
fieret locus. Tam de urbe ca
ptā legitur quē de ꝓpter sceleratos.
Quadam ā ciuitꝰ iudee noīe
ioaptham in q̃ iosephꝰ princeps
ꝯ dux erat. primo oīūz est
aggressus. Sz iose. cū suis ui
riliꝰ resistebat. Tandē ui
dens Jose. ymminē excidiū
ciuitꝰ assūptis .xi. iudeis
sꝫ tiraneā domū intrauit.
Vbi q̃tdiana fame afflicta
iudei. nō ꝯsensiēte iosepho.
mallebāt idē mori quē vesp.
se subdere ꝑ seruituti. uolebāt
qꝛ se mutuo interficere ꝯ san
guinē suū in sacrificiū deo offerre
Et qm̄ Jose. int eos erat dig
nior uolebāt eū ꝑ mutuos
occidere ut eiꝰ effusione sāgui
deus citiꝰ placaretꝰ. vel ut ins
nita dr. ideo mutuo se inter
ficere nolebant ne darentꝰ in
manibꝫ romanorū. At Jose.

uir p̃dens ⁊ mori nolens. iu
dicem mortis ⁊ sacrificii se cõ
stituit. ⁊ qͦs prior alius occiĩus
ẽẽt int̃ binos ⁊ binos sorte
mitt̃ iussit. missis itaq̃ sor
tibȝ. Sors nũc vnũ nũc aliũ
morti tradidit. donec uentũ
ẽ ad ultimũ cũ quo Jose. sor
tes missus fuit. Tũc Jose.
hõ strenuus ⁊ agilis gladiũ
illi abstulit. ⁊ qͦd mag̃ eligẽt
uitam. s. aut mortẽ requi
siuit. ⁊ ut sĩ dilacõne eligẽt
p̃cep̃. Et ille timẽs ait. viuẽ
nõ recuso. si gr̃a tua uitam
conƀuare ualeo. Tũc Jose.
v in familiari vespa ⁊ q̊ ẽ
familiari. latent̃ locut̃ ẽ.
⁊ ut ẽ uita donaret petiit.
⁊ q̃ petiit impetrauit. Cũ a
aũ ves. Jose. ẽẽt ad ductus.
dixit ei ves. mortẽ meruisses
si h͛ petitõnibȝ libat̃ ñ ẽẽs
Et Jose. Si quid p̃ne actũ est
in melius ⁊ mutari pot. Et
ves. Q̃ uict̃ ẽ q̊d facẽ pot.
Et Jose. Aliq̊d facẽ pot̃ si
dc̃is meis aures tuas d̃mi
ttis. Et ves. concedat̃ ut tu b
in h̃eas. Et q̊cq̃ bõi dictur⁹
es pacifice audiat̃. Et Jo.
Imperator romanus in t̃ut̃ ⁊
senat⁹ imperatorẽ te fec̃. Et
ves. Si p̃pha es q̃r nõ es va

ticinat⁹ huic ciuitati q̃ mee
subiciẽnda sit dñm. Et Jose.
p. xl. dies h͛ eis p̃dixi. Inť
ea legati romanorum ueniũt
uespasianũ in imp̃iũ sub
limatũ asserũt. Quẽq̃ romã
deducũt. hoc q̃ʒ eusebius in
cronica testat̃ q̊ s. Jose. ves
pasiano p̃dix̃. tam de impa
toris morte q̃ de sua sbli
matõne. Relicto ã ves. tytũ
filiũ suũ in obsidiõe ierlm.
Tytus ã audiẽs p̃rem su
um in imp̃iũ sblimatũ.
tanto gaudio ⁊ exultatõe
replet̃. q̃ neruorum ⁊trictõe
ex frigiditate arripit̃. alt̃o
crure deblitat⁹ palisi torq̃t̃.
Jose. ã audiẽs tytũ in fir
mitate laborãẽ cãm mor
bi ⁊ morbũ ⁊ tp̃s morbi di
ligẽt̃ inquirit. Cã uesciẽ
morbi ignorat̃. De tp̃e aũt
q̃m audita p̃ris electõne
h͛ ẽ accidẽt ap̃it̃. Jose. aũt
uir p̃uidus ⁊ sapiens. ex
paucis multa ⁊iec̃. ⁊ ex tp̃e
morbũ ⁊ cãm in uẽit. sciẽs
q̃ gaudio ⁊ letitia sup̃hun
danti deblitat⁹ fuit. Aiaũ
tens itaq̃ q̃m ⁊tia ⁊trus cu
rant̃. sciens ẽ q̃ q̃ amore
⁊quirit̃ dolore frequẽt amit
tit̃. quere cep̃ an aliq̃s ẽẽt q̊

principis inimicatus ob novercam
veniret. Sed erat ibi servus adeo ti
to molestus ut sine vehementi
conturbatione illatam in eum posset
respicere. Nec etiam nomen eius audire.
Dixit itaque tyto. Si curam corporis
habes omnes qui in meo comitatu ve
nerint salvos efficias. Cui tytus.
Quicumque in tuo comitatu venerit
securus habeatur et salvus. Tunc
Josephus cito prandium sibi praecepit. et mensam
suam iuxta tyti oppositum loca
vit. et servum a dextris suis sedere
fecit. Quem tytus respiciens mo
lestia conturbatus intremuit. et
qui prius gaudio infrigidatus
fuerat accensione furoris inca
luit. nervosque distendens cu
ratus fuit. Post hoc tytus et servum
in suam gratiam. et Josephum in suam ami
citiam recepit. Quanta autem Judaei per biennium a
tyto ierusalem obsessa inter cetera
mala que obsessos gravant pertu
lerunt tanta fames omnes tenuit
quod parentes filiis. et filii parentibus
viri uxoribus. et uxores viris
cibos non tantum ex manibus. sed etiam ex
ipsis dentibus rapiebant. Iu
venes quoque etate fortiores velut
simulacra per vias oberrando
prae fame exanimes cadebant.
Qui mortuos sepeliebant saepe
super ipsos mortuos mortui ca
debant. Fetorem itaque cadaverum
non ferentes ex publico sumptu
ipsa sepeliebant. Sed deficiente
sumptu et vincente cadaverum mul
titudine. de muris cadavera prae
cipitabant. At tytus circuiens
cum vidisset valles cadaveribus
repletas. et totam patriam ex eorum
fetore corruptam. manus suas
cum lacrimis ad celum levavit dicens.
Deus tu vides quod ego hoc non facio.
Tanta enim fames ibi erat quod cal
ciamenta sua et corrigias come
debant. Matrona in super quaedam
genere et divitiis nobilis. sicut legitur
in ecclesiastica historia cum praedones in eius domum
irruentes eam omnibus expoliassent.
et nihil ei ulterius quod comederet re
mansisset. parvulum suum lactentem
tenens in manibus ait. Infelicis
matris infelicior fili. In
bello. in fame. in direptione
cui te reservabo. Veni igitur nunc
o mi nate. esto matri cibus.
praedonibus furor. seculis fabula.
Et his dictis filium iugulavit
et coxit. et dimidium comedens.
Et partem alteram occultavit.
Et ecce confestim praedones odorem
carnis cocte sentientes. in do
mum irruunt. et nisi carnes proderet.
mortem minantur. Tunc illa de
tegens infantis membra. ecce
inquit vobis partem optimam reser
vavi. At illos tantus horror

in uasit q n loqui potuerunt.
Et illa mis e iniquid fili. hoc
meu e pctm. Secuti edite q p
ce ego comedi que genui. Solo
lite fi at matre religiosores.
aut feminis meliores. Q si
vincat uos pietas et horretes
ego totu comeda qr dimidiu
iam comedi. Illi uo trementes
et tinti discesser. Tande scdo
ano impii. vespa. tytus ierlm
cep. et captam subuttit. Templu
fundit destrux. et sic iudi xpm
.xxx. den. emerant. sic et ipse v
no dn. xxx. iudos uendidit.
Sic a narrat. Jose. xc vii. milia
iudeor uenditi sc. et vndecies
centena milia fame et glad
io perunt. Legi quoq q tyt
intrans ierlm qndam mur
de pssimu iudit. ipmq p for
an fec. frctq foramie qndam
intus sene aspectu et canicie
uenablem in uener. Q req
situs Q's eet. ait. se ee ioseph
ab arimathya ciuit iuda se
q audis ide inclusu et mura
tu fuisse eo q d xpm sepelisset. addi
ditq qd ab illo tpr usq nc cele
sti sit cibo pastus et dmo lume
confortatus. In eu tn nichodemi
d qd cu iudi xpm retulissent
xp resgens eu ind eripuit. et i
arimathia dux. pot dici q cu
educt a pdicatoe x n cessaret.
a iudeis itm e reclusus.
Mortuo quoq vespa. impatore
tytus fili ei eide in impio suc
cessit. Q ui fuit uir clementissi
et in lre liberalitatis. tanteq bo
nitatis fui sic ait eusebi cesa
riensis in cronica. et testat ie.
q du qdam sero recordat fuisset
qd illo die nil boni egisset aut
nil dedisset ait. O. amici hunc die
pdidi. Post longa uo tpra q
dam iudi ierlm reedificare uo
lentes. exeuntes pmo mane
plimas cruces de rore in uener.
Quas tinti fugientes. et scdo ma
ne redeuntes. uniqsq ut ait mi
letus in cronica. cruces sanguine
as uestib suis insitas inuent.
Qui uehement tinti. in fugam
itu iusi sut. sz tcio redeu uapore
ignis de tra pdeuntis. penitus
sut consumpti. De nomine.
Inuentio scte crucis dr q tali
die crux inuenta fuisse re
fert. Nam et ana fuit inuenta
a seph. nutrei padyso. sic .i.
narrat. a salomone in libano.
a regina saba. i salomonis tem
plo. a iudis maq piscine. hodie
ab elena i monte caluarie. De
Inuentio scte crucis. Inuentione
p annos. cc. a resurrectione scte crucis.
do fca e. legi g i eu nichodim

q cū adā infirmaret seth fi
lius eī portas padisi terrestris
adiit · et oleū mīe quo corp
pris pungēt · et sanitatem
reciperet postulauit · Cui appa
rens michael angls ait ·
Noli laborare ac flere p oleo
ligni mīe obtinēdo qz nulla
tenus id assequi potis nī qn̄
cōpleti fuerint · v · milia qn
genti anni · lz ab adā usqz ad
passionē xp̄i anni tm̄ · v · milia
et C · xxxiij · fluxisse credantr ·
¶ Legit qz alibi q angls eidē
qndā ramusculū obtulit ·
et iussit ut ī mōte libani p
lantaret · In qdam uo ystoria
grecorum · lz apocrypha legit q an
gls de ligno in q pccauit adā
eidē tradidit dicēs · q qndo
faceret fructū pat sanaret · Qui
rediens ad prem · et eū mortu
um inueniens ipm ramū sup
tumulū pris plantauit · Qui
plantat in arborē magnam
creuit · et usqz ad salomonis tpra
pdurauit · Utrū aūt hec uera sint
lectoris iudicio relinqntur ·
Salomon aūt arborē tam pl
cram considerans ipam precepit
incidi · et in domo salt locari
nusqm tn̄ ut ait · Io · beleth ·
locari poterat · nec alicubi loco ap
ta reperiri ualebat · Nam modo aū
excedebat longitudinē aū
deficiebat nimia breuitate
Si qn̄ uo scdm loci exigentiaz
rōnabilr ipām decurtasset ·
adeo breuis uidebat q oīo
incongrua hēbat · Ob hoc in
dignati artifices ipām repbu
uerūt · et sr̄ qndā lacū ut eēt
pons trāseuntibz piecerūt ·
Regina aūt saba cū uenisset
audire sapiām salomonis
et pdcm lacū trāsire uellet
vidit in spū q saluator mū
di in ligno illo suspendendus
esset · et ideo sr̄ id lignū trāsire
noluit · s; ipm ptin adorauit ·
¶ In ystoria tn̄ ecctica le q p
dcm lignū regina saba in
domo salt vidit · Cumqz ad do
mū suā redisset intimauit
salomoni q in illo ligno qdā
suspendendus fuerat · p cui mor
tē regnū iudeorum deleri debe
at · Salomon igr pdcm lignū
inde sustulit · et in pfundissimis
terre uisceribz id demergi fec ·
postea pbatica piscina idē
fca ē · ubi nathinei hostias
abluebant · Et nō solū ex de
scensu angli · sed ēt ex uirtute
ipi ligni tradit · ibidē fi aq
cōmotionē et infirmorum cura
tionē · Appropinquante uo passiōe
xp̄i pdcm lignū supnatasse fe·

ꝑhibet. Tū q̄ l' iudi inider
ent. ip̄m acceperūt ⁊ inde c̄
tem dn̄o parauērūt. Ipa ā
crux x̄. ulſ. gn̄a lignoꝝ fu
iſſe ꝑhibet. ſ. palme. cipſſi.
oliue. ⁊ cedri. vn̄ dr̄ ligna
crucis palma. cedrus cip̄
ſſus oliua. Incrucē fu eīn
h q̄druplex diſſtīā lignoꝝ. ſ. lig
nu3 erectū. lignū tn̄ſūſū
tabula ſuppoīta ⁊ trūcus
cui crux erāt infixa. vl' ſꝫ
g. turon. tabula tn̄ſūſa q̄
fuit ſb̄ pedib3 x̄. vn̄ q3lꝫ hoꝝ
potuit ēē alic' p̄dcōꝝ lignoꝝ
hanc diſſtīām lignoꝝ uidr̄
apl's in nūē cū dr̄. ut poſſitis
cōprehendē cū oīb3 ſcīs. q̄ ſit
latitudo. longitudo. ſublimi
tas ⁊ pfund'. Que ūba aug̃
doctor egg̃i' ſ' expoīt. i. crūz
mād dō cui' latitudo dr̄ tnt
tuuſ ūſo ligno quo extēdūt
man'. longitudo a t̄ra uſq3 ad
ip̄ām latitudinē q̄ a manib'
in t̄ra totū coꝛ' affigit'. altitu
do a latitudiē uſq3 ſſum cui ad
hēt cap̄. pfund' uō q' t̄re īfix
um abſcondit'. Iſtud lig
p̄cioſu3 crucis. p āños. cc. ⁊
ultra ſb̄ t̄ra latuit. ⁊ ſ3 ab e
lena mr̄e ꝯſtantini impa
toris. ſic m̄ reptū fuit. In
tp̄e illo ꝯg̃gata ē iux̄ danu

biū. fluuiū mltitudo īnūa
bilis barbaroꝝ uolentes flu
uium tn̄ſire. ⁊ oēs regiōes
uſq3 ad orientē ſuo dn̄io ſb̄
iugarē. Q' ū ꝯſtantin' im
pator ꝯpit. caſtra mouit
⁊ ꝯ danubiū ſecū ſuo exer
tu collocauit. At barbaroꝝ
c̄ſcente mltitudiē ⁊ iā flu
uiū tn̄ſeuinte ꝯſtantin'
nimio timore ꝯcutit'. vi
dens q' eēnt cū eo die cra
ſtina ꝯmiſſuri. Seq̄nti ḡ
nocte ab angl'o excitat'. ⁊
ut ſſū reſpiciat admonet'.
Q' in celū aſpiciēs uidit
ſignū crucis exclāiſſimo
lumē fcm̄ litt'is aureis. h̄c
titulū h̄ns ſc̄ptū. In h̄ ſig̃
uinces. Q' celeſti uiſione
confortat' ſilitudinē crucis
fec̄. ⁊ ip̄ām añ ſuū exercitū
ferri iuſſit. Irruenſq3 in ho
ſtes ipōs in fugā ūtit. ⁊ mul'
titudinē maxīam int'fec̄.
Tūc ꝯſtantin' oēs temploꝝ
pontifices ꝯuocauī ⁊ cui' nā
dī h̄ ſignū eēt diligētius
requiſiuī. Q' b3 ille ſe neſciē
dn̄tib3 quidā x̄āni aduener̄
⁊ ei ſcē crucis miſtiū ⁊ fidem
t'initatis plenī enarrauēr̄t
Q' in x̄ṁ pfc̄e tc̄ credidit. ⁊ ab
euſebio pp̄ ſm q̄oſdā libros

cesariensi epō sacrū bapti͛ suscep·
Sȝ in hac hystoř multa ponūť.
quib; cōdicē hystoř tripita ⁊ eccl'a.
⁊ uita scā siluřī ⁊ gesta ponti
ficū romanoꝝ· Secūdm quosdā
nō fuit iste cōstanť imperator·
qui ab beō siluestro ppā fuit bapti͛
⁊ ad fidē conūsus· sic aliq̄ hysto
rie uidenť innuere· Sȝ fuit con
stanti⁹ pr̄ ipi⁹ cōstanti· sic in
aliq̄b; hystoriis inueniť. Ille
enī cōstan· alio mō ad fidē uenit
sic in hystoř scī siluřī legiť· nō ab
eusebio· Sȝ a siluestro baptizat⁹
fuisse narrať· Mortuo tn̄ ipō cō
stanī· constan· memor uictorie
p̄ris q̄ ūtute scē c͞ruc͞is hr̄uerat· e
lenā mr̄eȝ suā ierosolimā pro
ipā cruce inueniēnda trāsmisit
sic inferius ē notatū· Hysto
tn̄ eccl'a hanc uictoriā ali· sicȝ
narrat· Aut ē q̄ cū maxēti⁹ roma
nū imperiū inuasisset cōstan
imperator iuxˇ pontē albinū
cū maxentio conflictur⁹ adue
nit· Cum ergo anxius mltū eēt
⁊ p̄ ē mittendo auxilio ad celū
oclos c͞rebro leuaret· Vidit p̄sopore
ad orientis p̄tem in celo signū
crucis fulgore igneo rutilāē.
Angelosq; astare sibiq; dicē· Con
stantine in hoc uinces. Et ut dr̄
in hystoř tripita dū cōstanti⁹ r h
eēt miraret· sq̄ nocte sibi ueniente
eid̄ apparuit cū signo q̄ uidit in
celo iussitq; ut fieret ei⁹ signū fi
guratō qm̄ ferret auxiliū in
aggressionib; p̄lioꝝ· Tunc cōstan⁹
letus reddit⁹ ⁊ de uictoria iā
secur⁹· signū crucis qd̄ in celo
uiderat in sua fronte designat.
uexilla militaria in signacula
crucis trāsformat· ⁊ in manu
dextā aureā crucē portat· post
hec dn̄ȝ exorauit ne dextam suā
q̄m signo muniert salutari·
cruore romā sanguīs maculāi
p̄mitteret· Sȝ sine sanguis effusio
ne uictoriā ꝰ de tyrampno p̄
staret· Maxenti⁹ aūt iussit na
uib; ad decipulā cōpositis flu
uiū sterni ⁊ suppositis pontib⁹ ex
equari· Cū cōstan⁹· iam ad flu
uium appropinquaret· maxenti⁹ in
occursum cū paucis ueloci⁹ ei
p̄gr· iubens ut ceti se seq̄runť·
Sicq; oblitus op̄is pontē cū
paucis ascendit· ⁊ decipula q̄
cōstantinū decipe uoluit· ē de
ceptus· Et in fluuii p̄fundū
dimissus· Constan⁹· aūt ab oīb;
unanimiť ē susceptus· Et sic
legiť in quadam c͞ronica satis au
tentica· Constan⁹ tūc p̄fcē nō
c͞rediderit· nec tc̄ sacrū baptā susce
pit· Sȝ aliū t̄pis interiecto spa
cio· uisionē illā petri ⁊ pauli ui
dit· ⁊ sacro bapte p̄ siluestro ppā

renatus et a lepra mundatus in Christum deinceps perfecte credidit et contra matrem suam Helenam Jerosolimam misit ut crucem domini requireret.

Ambrosius tamen in epistola de morte Theodosii et historia tripartita dicunt quod in ultimis constitutus baptismum distulit ut posset in Jordanis flumine baptizari. Hoc idem dicit Jeronimus in cronica. Certum est autem quod sub Silvestro papa effectus est christianus. Utrum autem baptisma distulerit in dubium vertitur. Unde et de illa legenda sancti Silvestri quo ad plura sibi dubitatur.

Hec autem historia de inventione crucis que in ecclesiastica historia invenitur, cui et consonat cronica, videtur esse magis autentica quam illa que per ecclesias recitatur. Constat enim multa ibi esse que consonant veritati, nisi forte quis vellet dicere ut supradictum est quod non fuerit Constantinus sed Constantius pater eius, quod tamen multum autenticum non videtur, licet in quibusdam ultramarinis historiis sic legatur.

Cum autem Helena Jerusalem advenisset, omnes Judeorum sapientes qui per totam regionem reperti sunt ad se congregari precepit. Hec autem Helena prius stabularia fuerat, secundum quod dicit Ambrosius. Tamen ubi stabulariam hanc fuisse asserit, et coniunctam Constantino seniori qui postea regnum adeptus est. Bona stabularia que tam diligenter presepe domini requisivit. Bona stabularia que illum stabularium non ignoravit qui vulnera curavit a latronibus vulnerati. Bona stabularia que maluit omnia extimari stercora ut Christum lucrifaceret. Ideo illam de stercore Christus levavit ad regnum. Hec Ambrosius.

Alii vero asserunt et in quadam cronica legitur quod ipsa Helena fuit filia Theol. regis Britonum, quam Constantius in Britanniam veniens, cum esset unica patri, duxit uxorem; unde insula post mortem Theol. sibi devenit. Et hoc ipsi Britones testantur. Judei autem nimium formidantes dicebant ad invicem: Quare putatis quod regina nos ad se faciat congregari? Unus autem ex eis nomine Judas dixit: Scio quod vult dicere, ut namque sit lignum crucis in quo Jesus crucifixus fuit. Videte ergo ne quis eis confiteri presumat. Alioquin autem certissime sciatis quod lex nostra evacuabitur et paterne traditiones funditus destruentur. Zacheus quondam avus meus prenuntiavit patri meo Symoni, et pater meus moriens dixit michi: Vide fili, quando inquiretur crux Christi, illam manifesta antequam aliqua patiaris tormenta. Nunquam extunc gens Judeorum regnabit, sed illi qui crucifixum adorant, quia ipse Christus filius dei. Cui ego dixi: Pater mi,

Si uere patres nostri ipsum esse dei filium cognouerunt, cur ipsum crucis patibulo affixerunt? Et R. Nouit deus quod numquam in consilio ipsorum extiti, sed eis sepius contradixi. Quia uero ipse phariseorum uitia exprobabat ipsum crucifigi fecerunt. Ipse uero die tercia resurrexit et celos discipulis uidentibus penetrauit. In quem et stephanus frater tuus credidit quem iudeorum uesania lapidauit. Vide ergo fili ne ipsum uel discipulos eius audeas blasphemare. Dixerunt ergo iudei ad iudam: Nos talia numquam audiuimus. Tamen si regina de hoc quesierit, uide ne hec sibi aliquatenus confitearis. Cum ergo illi ante reginam stetissent et illa eos interrogasset de loco ubi fuerat dominus crucifixus, et ipsi locum illi ueraciter indicare nollent, iussit eos omnes cremari igne. At illi timentes tradiderunt iudam dicentes: Hic domina iusti et prophete filius optime nouit legem et tibi omnia que ab eo quesieris indicabit. Tunc illa omnibus dimissis tenuit iudam solum. Cui dixit: Mors et uita tibi proposita sunt, quod malueris elige. Ostende ergo locum mihi qui Golgotha dicitur ubi fuit dominus crucifixus ut crucem eius inuenire possim. Respondit iudas: Quomodo locum scire ualeam cum CC anni iam fluxerint et nequaquam illo tempore natus eram. Cui regina: Per crucifixum fame te perimam nisi dixeris mihi ueritatem. Precepit ergo in puteum siccum iussit proici et ibidem famis molestia cruciari. Cum ergo ibidem vii diebus sine cibo mansisset, die vii exire petiit et se crucem indicaturum promittit. Cum ergo extractus ad locum uenisset et ibidem orasset, locus subito commouetur et fumus aromatum miri odoris sentitur, ita ut miratus iudas ambabus manibus plauderet et diceret: In ueritate Christe tu es saluator mundi. Erat autem in loco illo sicut in ecclesiasticis hystoriis legitur templum ueneris quod adrianus imperator ibidem construxerat ut si quis christianorum in loco illo adorare uoluisset uideretur uenerem adorare et ob hoc infrequens et pene obliuioni datus fuerat locus. Regina autem templum funditus fecit destrui et locum mundari. Post hec iudas precingens se uiriliter fodere cepit et xx passus fodiens tres cruces absconditas reperit, quas ad reginam protinus deportauit.

Cum autem crucem christi ab illis latronum nescirent discernere, eas in ciuitatis medio posuerunt, ibidem gloriam dei postulantes et ecce

cũ circa horã .ix. quidã iuuenis
mortuus deferret. Judas fe
retrũ tenuit. ꝯ p̄mã ꝯ scđam
crucē sr̄ corp̄ defuncti appo
suit. sꝫ nec sic ille surrex̄. appo
nens ãt terciã ꝓtin' rediit de
functus ad uitã. ¶ In ystoriã
ã eccl'ica legit. q cũ qđã mli
p̄ maĩa cuit. femina ia
cēt eps ierosolimitan' p̄ mã
ꝯ scđam crucē adhibuit. ꝫ
nl' pfic. Terciam uõ apposuit
ꝯ ꝓtin' mli' aptis oclis sana
ta surrex̄. Ambr' uõ dic̄. q dis
creu͛ ipam crucē ab aliis ꝑ
titulũ q̄ posuerat p̄ pilatus.
q̄ titulũ ibidē inuen̄it ꝯ le
git. ¶ Dyab' aũt in aera vo
ciferabat̄ dicēs. O iuda qđ
h̄ fecisti. iude m'o ꝯ̃ia opat'
es. Nam illo me suadente
fec̄ pditonē. ꝯ tu me retinē
te ihu in uenisti crucē. ꝑ il
lum multoꝝ lucrat' sũ aĩas.
ꝑ te p'dē uidor iam lucratas.
ꝑ illũ regnabã in ꝓpl'o. ꝑ te iaꝫ
expellar a regno. Uerumptñ
t' uicē rependã ꝯ q̄ te regē
aliũ suscitabo. Q' fide defsēs
crucifixi. Cũ tormētis te nega
re faciet crucifixũ. Quod quidē
de iuliano apostata dcm̄ uid̄.
Q' iudã epm̄ ierosolimis
factũ multis tormẽtis affecit.

ꝯ martyrē x̄i fec̄. Audiēs iudas
uociferantē dyab' nil extimu
it. Sꝫ constant̄ dyab'o maledix̄
dicēs. xp̄c te dãpnet in abys
sis ignis etn̄i. P' h' iudas
baptizat'. Q'riacus appellat'
ꝯ ierosolimoꝝ defuncto epo
inde in epm̄ ordinat'. Post cũ
bẽa elena clauos dñi n̄ hrēt
rogauit epm̄ q'riacũ ut ad
locũ ꝑgeret. ꝯ clauos inq'reret
Q' cũ uenisset ꝯ ad dñm preces
fudisset ꝯ tinuo claui uelud
auꝝ fulgētes in t'ra appuer̄.
Q'os ille accipiēs regine de
tulit. Illa ãt genua figens
in t'ra. ꝯ capud inclinãs eos
tñ cũ multa reuerentia adora
uit. Crucis g'o ptē elena de
tulit filio. ptē uõ th'ecis ar
genteis cōditã reliq'd i loco
Clauos uõ q'bꝫ dñicũ corp'
fuerat affixũ. portauit ad filiũ
ex quib' ut eusebi' cesariens
refert. frenos quib' uteret'
ad bellũ cōposuit. ꝯ ex aliis
galeã suã armauit. Nõ nulli u'o
asserũt ut g'g' uir. Clauos .iiij.
in dñico corp'e fuisse ex quib'
elena duos in freno impa
toris posuit. ¶ Tercium sr̄ yma
ginē constantini q' rome sr̄
eminet ibi locauit. ¶ Quar
tum in mare adriaticum q' us

d' clauo cori x̄
q' in i ueti fuer̄

tūc fuerāt nauigantiū uorago
pcet. Percipiens h' festū demū
tōne crucis singlis ānis sollēp
nit' celebarī. Amb' uō sic ait.
Que sū elena clauos dn̄i in
uenit. ⁊ deinuo frenos fi' pcep.
De altō diadema intexuit.
Recte clauus in capite. coro
na in ūtice. In manu elena
habena. ut sens' pemineat
fid's luceat. ptās regat.
Recm̄ ā quīiacū epm̄. Julian'
apostata p'modū int'fec̄ ex eo
q sc̄am cruc̄ inuenit. Cū ūq
signū crucis destruē niteret̄.
Sū ei ō p̄las p̄gēt. Cep̄ quīia
cum inuitare ad sac'ficia ydo
loꝝ. Q' d' cū ille renuēt dextrā
ē' absc̄idi fec̄ dicēs. hac mān
mltas ep'las sc̄psit quib' mlt'
tos a deoꝝ sac'ficia reuocauit.
Cui dix̄ quīiacus. mltū m̄ cāis
in sensate p'fuisti. q̄ p'us q̄ ī
xp̄m c̄dēm sc̄psi' ad synagogas
iudeoꝝ scībebant ep'las ut nlls
in x̄ūm c̄dēt. ⁊ ecce nc̄ scandaluꝫ
mei corp's absc̄idisti. Tūc Julia'
plubū fec̄ liquari. ⁊ in os eius
infundi. Deīn lectū ferreū affe
ri. ⁊ in eo q̄riacū extendi ⁊ de
sut' c'abones. sale ⁊ adype spā
gi. Q' cū quīiacus immobilis p
manēt. dix̄ ei Julian'. si n̄ uis
sac'ficare dijs saltē dic te x̄pianū
nō ēē. Q' d' cū execrās recusaēt
iussit altā fossā fi' ⁊ sp̄entes
uenenātes i eā poni ⁊ quīiacū
in eadē iactari. Q' ꝫ tū sp̄entes ᵓ
tinuo mortui s̄. Jussitq̄ꝫ Juli
an' in caldariam oleo fuentis
simo plenā quīiacū mitti. Q'
dū se signāns sponte intrare
uellꝫ. rogauit dn̄m ut eū itu
in lauacꝫ m'rtirij. baptizaēt.
Irat' Juli. iussit pectus ei' gla
dio p̄forari. ⁊ sic in dn̄o ᵓsumati
p'miut. Quāta aūt sit ūtus
crucis in illo nōt fideli patet
q̄ quidā mag' decep'. ⁊ ad q̄dā
locū ing' ad uocauit demōes
dux̄. p'mittēs ei q mltis di
uitus h̄ūdaēt. ⁊ ecce uidet
q̄ndā magnū ethiopē sr̄ excel
sū thronū sedentē. ⁊ i circuitu ei'
alios ethyopes cū eū cū lan
ceis ⁊ fustib' stantes. Tūc ille
magū p'dc̄m interogauit dicēs.
Q's ē iste pū. Et ille dn̄e puū'
nr̄ ē. Cui demō si uis me ad
orare ⁊ puus m's eē ⁊ x̄m tuū
negāe. faciā te sedē in dextra
mea. Ille aūt mox sig'm crucis
edidit. ⁊ se x̄i saluatoris puūm
ēē libē exclamauit. Statiq̄ꝫ
ut edidit sigm̄ crucis oīs illa
demonū mltitudo euanuit.
Et p' h' cū q'dā iuce templū sc̄e
sophie. p'dc̄s nōt cū dn̄o in

trasset.

trāsīsset · ⁊ cū saluatoris ymagie
ambo starent · uidit dñs suus
q̄ p̄dicta ymago sic notāui ocu
los fixos h̄ret ⁊ ip̄m attente
respiceret · q̄ uidens dñs dn̄s
⁊ admirans iuuenē ex p̄te dex
tra stare fec̄ · uiditq̄ q̄ ymago
illā itū p̄tem oclōs uolui
sset · ⁊ sic notauī fixos h̄ret · Rur
sumq̄ fec̄ ip̄m ire ex p̄te sini
stra · ⁊ ecce itū ymago oculos
uoluit ⁊ nōt ut p̄us respice
ret · Qui ad uīctus a dño ut
sibi diceret quid apud dm̄ meruisset p̄p q̄d
sic eū ymago respiceret · ait se
nulli bonī ɔsciū ēē nisi q̄ eā corā
dnā negare noluisset. De sancto

Johe ante portam latinam

Iohes apl̄s ⁊
euāgelista dū
ephesi p̄dicaret · a p̄consule capi
tur ut dijs imolet inuitat̄. Q̄
dū renuit in carcerem mittit̄ ⁊
ad domitianū imperatorē ep̄la
destinat̄. In q̄ mag̃ sacrilegus
⁊ deorū ɔtemptor ⁊ c̄cifixi cultor
noīat̄. Jussu ḡ domiciani rom
am deducit̄ ⁊ deducto oībus
capilli p̄ derisione a capite p̄ci
dunt̄. ac an̄ portā urbis q̄ lati
na dr̄ · In doliū feruentis olei
igne desub̄ candente mitti iu
bet̄. Nullū tm̄ inde dolorē sen
sit. Et p̄tīt illesus exiuit · In illo
ḡ loco xp̄iani ecc̄am fabricant̄.
⁊ dies illa tanq̄ dies sui martirii
solēpnizat̄. Cum ḡ n̄ sic a p̄dica
tōne x̄ cessaret · Jussu domicia
ni in pathmos insulam relegat̄
ē · n̄ tm̄ imperatores romani apl̄os
p̄sequebant̄ · q̄ x̄m p̄dicabant · sed q̄ ip̄e
sine senatu auctoritate deificatū age
bant q̄ ipi de nemine sic p̄lubuerint
Vn̄ legit̄ in ystor̄ ecc̄a · q̄ cū pila
tus q̄dam uice ad tyb'iū ep̄las
de x̄ misisset · ⁊ ipse tyb'ius ei fidē
a romanis recipi asentiret · se
natus oīo respuit · ex eo q̄d sine
auct'e d's uocatus fuit · Alia
cā s'm magistrum Jo · beleth · q̄r
imperatores ⁊ senat' apl̄os ⁊ xp̄m
p̄sequebant' erat · q̄ uidebant' eis
d's nimis seu'r ⁊ inuidus · eo q̄
ɔsortē h̄re nō dedignaret̄ · Narat
ā ip̄i iohis audiens filiū rome
detineri mater ɔpassione p̄mota
Romā ad eū uisitand' accessit · s;
dū uenisset ⁊ eū in exiliū relegatū
audisset · Indeq; rediret in campania
ciuit' ueculana migrauit ad x̄m.
Cui' corp' in q̄dam specu sepultū multo
tpr̄ latuit · s; p̄ modū a filio suo ia
cobo reuelatū fuit · Q'd quod multo
odore redolens ac miraculis mult'
fulgens ad p̄dictam ciuit' cū multo
honore translatū ē.

De Letaniis mjº.

Letanie in anno
bis fiunt · s · in
festo sci marci · q̄ dr̄ letania maior

que tribus diebus ante ascensionem domini
que dicitur minor. Fit in tempore letania
supplicatio vel rogatio. Prima
que letania triplici vocatur.
Primo letania maior. Se-
cundo processio septiformis. Tertio dicitur
cruces nigre. Dicitur autem letania
maior propter tres causas scilicet ratione il-
lius a quo instituta est scilicet a m-
agno Gregorio papa urbis rome.
Ratione loci in qua instituta
est quia rome que est domina et caput
mundi ex eo quod ibi est corpus princi-
pis apostolorum. Ratione cause pro qua in-
stituta est quia pro magno et gra-
vissimo morbo. Romani
enim cum in quadragesima continenter vixissent
et in pascha corpus domini suscepissent
postmodum comessationibus ludis
et luxurie frena laxabant. Propter
quod dominus provocatus pestem maximam
in eos misit que inguinaria
vocatur. Inguen est apostema sive in-
flatura in inguine. Tam seva
autem ipsa pestis fuit ut homines in
via in ludis in mensa in col-
loquiis subito morerentur. Ita
quod cum aliquis ut dicitur sternutabat
sepe cum ipsa sternutatione audi-
ebat. statim accurrentes Deus te
adiuvet Deus te adiuvet ac-
clamabat et ab inde et deinceps
hec consuetudo servatur ut cum aliquem
sternutantem audivimus Deus te ad-
iuvet acclamamus. Rursus ut fertur
cum quis oscitabat frequenter conti-
nuo et subito spiritum emittebat
unde cum quis se velle oscitare
sentiebat continuo signo crucis
in os imprimere festinabat. Et
hec consuetudo similiter usque modo
servatur. Hec autem pestis qualiter ortum
habuerit in vita sancti Gregorii reperitur.
Secundo dicitur processio septiformis
ex eo quod beatus Gregorius processiones quas
tunc faciebat per vii ordines dis-
ponebat. Nam in primo or-
dine erat omnis clerus. In se-
cundo omnes monachi et religiosi.
In iii° omnes sanctimoniales. In iiii° omnes
infantes. In v° omnes laici.
In vi° omnes vidue et continentes.
In vii° omnes coniugate. Nos quod
non possumus in numero personarum
supplemus. In numero letaniarum
quia septies dicta debet antequam
insignia deponantur. Tertio dicitur
cruces nigre quoniam in signum me-
roris ex tanta strage hominum
et in signum penitentie nigris vestibus
induebantur et forte propter eandem
causam et cruces et altaria sacco
ciliciniis velabant. homines et
fideles vestes penales debent
assumere. Alia autem letania
minor que fit tribus diebus ante
ascensionem domini quam beatus Mamertus
episcopus Vienne ante institutionem prime

institut. Que dicitur minor ad
differentiam prime. quia scilicet instituta
ē a minori epō in minori loco
et pro minori morbo. Causa autem
institutionis est hec fuit. Tunc enim
apud viennā frequentes et magni
terre motus fiebant. qui domos et
ecclias plimas subvertebant. sonus
enim sonitus et clamores sepe
audiebant. Tunc et quod valde terri
bile accidit. quia in die pasce ig
nis de celo cecidit et regis pa
latiū concremavit. Aliud insu
mirabili fiebat. sic enim dīmones
porcos intraverunt. sic permissione
dei propter pcca hoīm lupos et alias
feras intrare et nullos verentes
nō solū per vias. sed per civitates
publice discurrebant. et passim pu
eros et senes. viros et feminas
devorabant. Cum igitur tam dolorosi
casus cotidie fierent. predictus epīs
triduanū ieiuniū indixit. Le
tanias instituit. et sic predicta
tribulatio quievit. Deinde statu
tū ē ab ecclā et firmatū ut hec
letania universaliter observetur.
Dicitur et rogationes quia tunc oīm
sanctorum suffragia implorantur.
Et merito talis observantia huius
diebus servanda est. et rogationibus
sanctorum et ieiuniis hiis diebus in
sistendum multiplici ratione. Primo
ut deus bella pacificet que in vere
frequentius concitantur. Secundo ut te
neros ad huc fructus conservando
multiplicet. Tertio ut motus
carnales qui hoc tempore magis fervent
in se quisque magis mortificet. In
vere enim sanguis magis fervet
et illiciti motus magis pullulant.
Quarto ut ad receptionem sancti spiritus
se quisque magis habilitet. Nam
per ieiuniū magis habilitatur. et per
rogationes dignior redditur. Qu
as alias rationes assignat magister
Guillelmus altissiodorensis. Prima
ut scilicet christo ascendente et dicente
petite et accipietis. confidentius
petat ecclā. Secunda quia ecclā
ieiunat et orat ut parum habeat
de carne. et per ipsius carnis macera
tionem acquirit sibi alas per orationem.
quia oratio est ala anime que volat
in celum. ut sic christum ascendentem
libere possit sequi. Qui ascendit
pandens iter ante eos nos et vo
lavit super pennas ventorum. Avis
enim quae multum habundat in carne
et parum in plumis bene volare
nō potest. sic patet in structione.
Dicitur et processio quia tunc ecclā generalem
facit processionem. In hac autem proces
sione crux defertur. campane
pulsantur. vexillū portatur. dra
co quidam cū ingenti cauda in
quibusdam ecclesiis baiulatur et oīm
sanctorum singulariter patrocinia implorantur.

Ideo aūt ideē crucē deferim᷈ ꝯ cam
panas pulsam᷈. ut dmōes ter
ti fugiant. Nam sic̄ rex ī suo
exrcitu hꝫ insignia regalia .s.
tubas ꝯ uexilla. sic xp̄c rex etn᷈
ī sua ecc̄a militanti hꝫ cāpanas
ꝓ tub᷈ ꝯ cruces ꝓ uexill᷈. Et sic̄
aliq᷈s tyrāpn᷈ uald᷈ timer̄t q̄n̄do
alic᷈ regis potentis ꝯ s͛ inimici
tubas in sua t̄ra audiret ꝯ uex
illa uideret. sic dmōes q̄ s̄ ī isto
aere caliginoso ualde me
tuūt. q̄n̄ tubas xp̄i .s. cāpanas
pulsari sentiūt. Et ista dr̄ rō q̄r
ecc̄a campanas ꝯsueu̾ pulsar̄e
q̄n̄ tempestatē ꝯcitari uidꝫ. ut
.s. dmōes qui h᷈ faciūt tubas
et̄ni regis audiant ꝯ s͛ t̄riti
fugiant. ꝯ a tēpestatis ꝯcita
tōne quiescāt. licꝫ ꝗ͛ rō sit. q̄ꝛ
cāpane tūc fideles admonēt ꝯ ꝓ
uocāt. ut in tam instanti ꝑiclo oroni
insistant. Aliud q̄ꝫ uexillū
et̄ni regis ē ip̄a crux. s̄m illud
uexilla regis ꝓdeūt ꝯc̄. Qd qd
uexillū dmōes ualde timet̄
s̄m q̄ dic̄ c̄s. vbicūq; inquid
demōes signū dn̄icū uidērint fu
giūt timētes baculū q̄ plagā
acceperūt. Et h᷈ ē rō q̄re in q̄bsdā
ecc̄iis t͞pe tempestatis crux de
ecc̄a extrahit᷈ ꝯ tēpestati oppōit᷈
ut .s. dmōes uexillū sum̄i re
gis uideāt. ꝯ t̄riti fugiant. Ideo
ḡ crux in ꝓcessione defert᷈. et
campane pulsant᷈ ut dmōes
ī ip̄o aere exn̄tes t̄riti fugiāt
ꝯ anr̄a in festatōne desistant
Vexillū aūt ideē defert᷈ ꝓ re
p̄sentandā uictoriā resurrecto
nis. ꝯ uictoriā ascentōnis xp̄i
Qui cū magna p̄da celos ascē
dit. vn̄ uexillū in aere incedēs
ē xp̄c in celū ascendēs. ꝯ sic̄ uex
illū q̄ in ꝓcessione defert᷈.
multitudo fideliū sequit᷈. sic
xp̄m ascendūtē magna sc̄oꝝ
collectō ꝯmitāt᷈. Cantus
ā qui ibi fiūt significāt can
tus ꝯ laudes angloꝝ q̄ xp̄o
ascendēti obuiauēt. ꝯ ip̄m
cū societate usq; in celū cū mul᷈
tis laudibꝫ ꝑduxerūt. In q̄b᷈
dam ā ecc̄iis gallicanis ꝯsu
etudo hꝫ᷈. q̄ draco quidā cū
longa cauda ꝯ inflata plēa
.s. palea ul᷈ aliq᷈ tali duobꝫ
diebꝫ primis an̄ crucē ꝯ uex.
cū cauda uacua p᷈ crucē defert᷈.
p qd significat᷈ q̄ in p᷈mo die
an̄ legē. ꝯ in s͛o sub lege. dya᷈
in h᷈ mūdo regnauit. In .iii. ā die
gr̄e ꝑ passionē xp̄i de suo regn᷈
sus fuit. Rursus in ip̄a ꝓ
cessione omiu sc̄oꝝ singl̄r pa
trocinia imploram᷈. Qr̄ ā sc̄os
rogam᷈ plures st̄ rōnes assignate.
Sunt ā ꝯ alie cāe gn̄ales. ꝓ

quos deus ordinavit ut sanctos oremus scilicet propter nostram inopiam, sanctorum gloriam et dei reverentiam. Sancti enim vota supplicantium scire possunt, quia in illo eterno speculo intelligunt quantum vel ad illorum pertinet gaudium vel ad nostrum auxilium. Prima igitur ratio est propter nostram inopiam, et hoc vel propter inopiam quam habemus in merendo ut ubi merita nostra non suppetunt merita patrocinentur aliena. Vel propter inopiam quam habemus in contemplando ut qui non possumus summam lucem aspicere in se, saltem in sanctis aspicere valeamus. Vel propter inopiam quam habemus in amando, quia plerumque in perfectis homo magis sentit se afficere ad unum sanctum quam ad ipsum deum. Secunda ratio est propter sanctorum gloriam. Vult enim deus ut sanctos invocemus ut dum per eorum suffragia que petimus impetramus, ipsos glorificemus et magnificentius collaudemus. Tertia ratio est propter dei reverentiam, ut peccator qui deum offendit quasi non audeat ipsum in propria persona adire, sed amicorum possit patrocinia implorare. In hiis autem letaniis cantetur illud angelicum canticum frequentandum: Sanctus deus, sanctus fortis, sanctus et immortalis miserere nobis. Refert enim Johannes Damascenus libro iii quod cum apud Constantinopolim propter quandam tribulationem letanie fierent, quidam puer de medio populi in celum est raptus et illud canticum inde edoctus. Veniens ad populum rediens coram angelicum canticum in conspectu populi decantavit, et mox omnis tribulatio cessavit. In Calcedonensi quoque synodo fuit illud canticum approbatum. Et concludit ita Damascenus: Nos enim ita agimus ut si demones rescindantur: Sanctus deus, sanctus fortis, sanctus et immortalis miserere nobis. Huius igitur cantici laus et auctoritas ex iiii colligitur. Primo ex eo quod angelus id edocuit. Secundo ex eo quod ad eius prolationem illa tribulatio cessavit. Tertio ex eo quod Calcedonensis synodus illud approbavit. Quarto ex eo quod demones id timent.

De ascensione domini.

Ascensio domini xl die a resurrectione facta est. Circa ascensionem vii per ordinem consideranda sunt. Primo unde ascendit. Secundo quare non statim post resurrectionem ascendit, sed tot dies expectavit. Tertio qualiter ascendit. Quarto cum quibus ascendit. Quinto quo merito ascendit. Sexto quo ascendit. Septimo quare ascendit. ·i·

Circa primum notandum quod de monte Oliveti iuxta Bethaniam in celos ascendit. Qui mons secundum aliam translationem dicitur mons trium luminum, quia in nocte ex parte occidentis illuminabatur.

igne templi · quia erat igitur uig(e)
in altari · mane ex parte orien
tis · ¶ De primo excipieb
at radios solis antequam illustra
ret ciuitatem · habebat insuper copiam
olei quod est fomentum luminis · unde
dicitur mons trium luminum · In
hunc etiam montem discipulos suos ire
precepit · Nam in ipsa die ascen
sionis bis apparuit · Semel .xi.
apostolis comedentibus in cena
culo · Omnes quidem tam apostoli quam
alii discipuli necnon et mulieres
habitabant in illa parte ierusalem que
dicebatur mello · scilicet in monte
syon ubi dauid construxerat sibi pala
tium · et erat ibi cenaculum grande
stratum · in quo dominus preceperat sibi
parari pascha · et in illo cenaculo
.xi. tunc apostoli habitabant · ceteri
autem discipuli et mulieres habitabant
circumquaque per diuersa hospitia · Vnde
ergo in illo cenaculo comedentibus
dominus eis apparuit · et incredulita
tem eorum exprobrauit · Et cum co
medisset cum eis et precepisset
ut in monte oliueti uersus betha
niam irent · ibidem eis iterum app
aruit · ac in dicto querentibus ·
respondit · et eleuatis manibus eis
benedixit · et uidentibus eis in celum
ascendit · De loco autem ascensio
nis dicit simplicius episcopus ihero
solimitanus · et habetur in glosa

quod cum ibi postea hedificata esset
ecclesia · locus iste ubi Christi
steterunt uestigia Christo ascendente
numquam potuit sterni pauimento
immo resiliebant marmora
in ora collocantium · Calcati
quoque pulueris adorandi · hoc dicitur esse
documentum quod uestigia impressa
cernuntur · et eandem adhuc speciem
uelud impressis uestigiis terra
custodit · ¶ Tertio quare scilicet
non statim ut resurrexit ascen
dit · sed post .xl. dies expectare uo
luit · Notandum quod hoc fecit propter .iii. rationes ·
¶ Primo propter resurrectionis certifica
tionem · difficilius enim erat probare
ueritatem resurrectionis quam passionis ·
quia a prima die usque ad terciam ·
uice potuit probari passio · sed ad
ueram resurrectionem probandam plures
dies requirebantur · inter resurrectionem
et ascensionem quam inter passionem
et resurrectionem · Vnde de hac dicit leo papa
in sermone de ascensione · Qua
dragenarius hodie dierum ex
pletus est numerus sacratissima ordi
natione dispositus · et ad utili
tatem nostre eruditionis impensus
ut a domino in hoc spatio dilata
mora presentie corporalis extenderetur
fides resurrectionis documentis necessariis
muniretur · gratias agimus diuine
dispensationi et sanctorum patrum
necessarie tarditati · dubitatum est

ab illis. ne dubitaret a nob.
¶ Secundo propter apostolorum consolationem. quia
eis consolationes divine sunt habundantes
tribulationibus. et quia passionis sue
tribulationis apostolorum. ideo plures
debuerunt esse dies isti quam illi.
¶ .iii. propter misticam significationem
ut per hoc daretur intelligi quod conso
lationes divine comparantur ad tribu
lationes. sicut dies ad horam
et sicut annus ad diem. Quod enim comparentur
sicut annus ad diem patet per illud quod dicitur
ps. xli. predicate annum placa
bilem domino et diem ultionis deo
nostro. Ecce pro die tribulationis red
dit annum consolationis. Quod autem
comparentur sicut dies ad horam patet
per hoc quod dominus .xl. horis mortuus
iacuit. quod fuit tempus tribulationis
et per .xl. dies resurrectionis discipulis
apparuit quod fuit consolationis. Unde
glo. .xl. horis mortuus fu
erat. propter hoc .xl. diebus se vivere
11) confirmabat. ¶ Quarta .iiii.
qualiter s. ascendit. nota quod ascen
dit primo potenter quia viribus
propriis. ps. lxvi. Quis est iste qui
ascendit de edom etc. gradiens
in multitudine virtutis sue. Item
Jo. iii. nemo ascendit in ce
lum. s. propria virtute .nisi. qui descen
dit de celo filius hominis qui est in
celo. licet enim quidam in quadam globo nu
bis ascenderit. licet tamen non fecit
quia nubis ministerio indigeret. sed ut
per hoc ostenderet quod omnis creatura
parata est obsequi creatori suo.
Ipse enim potentia divinitatis
sue. Et hoc notatur differentia
secundum quod dicitur in ystoria scolastica. Helias
enoc translatus est helias sub
vectus. sed ihesus propria virtute ascen
dit. ¶ Primum secundum gregorium. procreatum
generatus et generans. ¶ Secundo ge
neratus sed non generans. ¶ .iii.
non generatus non generans. ¶ .ii.
ascendit patenter quia videntibus
discipulis. Unde videntibus illis
elevatus est. Item Jo. xvi. va
do ad eum qui misit me. et ne
mo ex vobis interrogat me quo va
do. glo. Ita palam ut nemo interro
get quod visu corporali fieri cernat. Io
enim illis videntibus ascendere vo
luit. ut ipsi ascensionis testes
existerent et naturam humanam in
celum ferri gauderent. et ipsum
sequi desiderarent. ¶ .iii. le
tanter quia iubilantibus angelis.
Unde ps. Ascendit deus in iubi
latione. Aug. Ascendente christo
pavet omne celum. mirantur astra.
plaudunt agmina. tube so
nant. et cetis emiscent blan
da modulamina chori. ¶ .iiii. ¶ .v. / Quod altitudo celi a terra .s. mensura.
velociter. ps. exultavit ut gi
gas ad currendum viam. valde est velociter
ascendit. quando tantum spatium quasi

in momẽto p̄transiit. Refert enim
rabi moyses maxim⁹ ph̄s q̄ quilʒ
celorum cum suis planetis h̄t in spis-
situdine viā quingentorum annorum .i.
tm̄ spatiũ qđ possʒ aliquis ire de via
plana .i.d. annis. Et distantia
inter celũ ⁊ celũ .i. inter celũ ⁊ c-
culum. Similiter ut dic̄ ē via
quingentorum annorum. ⁊ ideo cũ sint
vij. celi. erit s̄m ip̄m ascensus xp̄i
usque ad octauũ celi scilicet qđ ē
celũ .vij. via .vij. miliũ annorum
⁊ usque ad octauũ celi .vij. miliũ
⁊ .dcc. annorum .i. tm̄ spatiũ quantũ
de via plana aliquis iret in .vij. mi-
libus .dcc. annis. si tm̄ uiueret
Ita tñ q iter cuiuslibet diei sit .xl. mi-
liaria. ⁊ quodlibet miliare sit duorum
miliũ passuũ. Hec Rabi moyses
utrũ autem hoc uerum sit deus scit. Hanc
enim mensurã celorum ille nouit q̄ oīa
fecit in nũero pondere ⁊ mensura. Iste ergo
fuit magnus saltus quem fecit xp̄s de terra
.s. in celũ. Et de hoc saltu ⁊ quibusdam
aliis saltibus xp̄i .s. dic̄ amb. Sal-
tu quodam xp̄s uenit in hunc mundũ
apud patrem erat. In uirginem uenit.
Ex uirgine in presepe transiliuit. Des-
cendit in iordanẽ. Ascendit in
crucẽ. Descendit in tumulum.
iiij) Surrexit ex tumulo ⁊ sedet ad patris
dexteram. ¶ Quarto uidendum est cum quibus
.s. ascendit. notandum quod ascendit cum
magna preda hominũ ⁊ magna multi-

tudine angelorum. Cum enim cũ preda
hominũ ascenderit patet per illud quod dicitur in
ps. Ascendisti in altũ cepisti cap-
tiuitatem ⁊c. Quod autem ascenderit
cũ multitudine angelorum patet per illas
interrogationes quas xp̄o ascendẽ-
te minores angeli fecerunt ma-
ioribus ut habetur ps. lxiij. Quis ē
iste qui uenit ⁊c. ut dicit glo. quod
quidam angeli nõ plene agnos-
centes misteriũ incarnationis
passionis ⁊ resurrectionis. uidentes as-
cendere ad celos dominum cũ multi-
tudine angelorum ⁊ sanctorum omnium propria
uirtute. ipsum incarnationis pas-
sionis misteriũ admirantur. ⁊
angelis comitantibus dominum dixerunt.
Quis ē iste qui uenit de edom.
⁊ in ps similiter. Quis ē iste rex
glorie. ¶ Dionisius autem in h. angelica
ierarchia. ca. vij. uult quod dum xp̄s
ascenderet tres questiones ab angelis
facte sunt. ¶ Primam fecerunt maio-
res angeli ad inuicem scilicet ipsis ...
¶ Secundam fecerunt ipsi maiores
xp̄o ascendenti. ¶ Tertiam fecerunt mi-
nores maioribus. Quia uero ergo ipsi
se maiores dantes. Quis ē iste
qui uenit ⁊c. Edom sanguinea
interpretatur. bosra munita. quasi di-
cat quis ē iste qui uenit de mundo
sanguineo per peccatum ⁊ munito per
malitiam contra deum. uel qui uenit
de mundo sanguineo in femine munito.

respondet dominus. Ego qui loquor iusti
tiam et cetera. Ubi ponit talem litteram.
Ego qui loquor disputo iusti
tiam et iudicium salvationis. In
redemptione humani generis fuit
iustitiam magis scilicet sibi creaturam
suam a domino alieno reduxit. Et
fuit iudicium magis divinum in vasorem
alieni iuris ab eo quod possidebat
homines potenter eiecit. Sed secundum hoc
facit hanc questionem dicens. Cum ipsi su
periores angeli sint deo proximi et imme
diate a deo illuminentur quare ad invicem
querunt qui ad invicem discere cupien
tes. sed sicut ipse solvit et commentator
exponit. In eo quod interrogant si
gnificant scientiam se appetere. In
eo quod prius inter se sciam conferunt.
demonstrant quod divinam in se processionem
non audent prevenire. Apud
quos ergo prius interrogare delibe
rant. ne forte illuminatione quam ipsis
a deo fit. nimis festina interro
gatione preveniant. Hec ergo questio non
est doctrine inquisitione. sed ignoran
tie processio. Secunda questio est
quam fecerunt ipsi supremi angeli ad
Christum ascendentes. Quare ergo rubrum est in
dumentum tuum et vestimenta tua
sicut calcantium in torculari. Quod
dicitur humanitatis indumentum id est corpus
suum rubrum id est sanguine cruenta
tum ex eo quod ad huc dum ascendit
et in corpore suo cicatrices habebat
voluit enim cicatrices in corpore suo
servare secundum quod dicit beda super de
cimus. Ait enim sic cicatrices reserva
vit et in iudicio servaturus est.
ut fidem resurrectionis astruat. ut pro
hominibus supplicando ea patri represen
tet. ut boni quod misericorditer sunt
redempti videant. ut reprobi quam
iuste dampnati agnoscant. ut
perpetue victorie sue triumphum
secum deferat. Huic ergo questioni
dominus sic respondet. Torcular calca
vi solus et de gentibus non est vir
mecum. Et potest vocari torcular
crux. in qua tamen in prelio ipse pressus
est ut ergo sanguis effunderetur. vel tor
cular vocatur dyabolus qui humanum
genus sub fumibus peccatorum involvit
et strinxit ut quicquid in eis spirituale e
rat exprimeret et solum vinacia re
maneret. Sed bellator torcular
calcavit vincula peccatorum disrupit
et in celum ascendens. postmodum tab
na celi aperuit et vinum spiritus sancti
effudit. Tertia questio est quam fecerunt
minores angeli maioribus
dicentes. Quis est iste rex glorie. Quibus
illi respondent. dominus virtutum
ipse est rex glorie. De hac angelorum
questione et aliorum conveniunt prophete.
Sic dicit augustinus. Stupificati divino co
mitatu in mirus aer et omnis illa
demonum volitans palatia turba.
Quia ascendimus confugit. Cum accu
rrere[s]

angeli quos esse admirantes
Quis est iste rex glorie. Quibus alii
respondentes dixerunt. Hic est ille
candidus et roseus. Hic est ille qui
non habuit speciem neque decorem.
Infirmus in ligno. fortis
in spolio. vilis in corpore.
Armatus in prelio. fedus in
morte. pulcher in resurrectione. can
didus ex virgine. rubicundus
in cruce. fuscus in obprobrio.
Clarus in celo. Circa
V v. quo scilicet merito ascendit. notandum
quod triplici merito ascendit. de quo
sic dicitur Jer. Propter veritatem. quia illa
que per prophetas promisisti adimple
sti. et mansuetudinem quia sicut ovis
pro vita tua immolatus es. et iusti
am cum non potentia sed iustitia e
ripuisti hominem. et deducet te mirabiliter
dextera tua. potentia sive virtus
deducet te. hoc est in celum.
VI Circa vi. quo scilicet ascendit. sciendum
quod dicit apostolus Eph. iv. Qui descendit
ipse est et qui ascendit super omnes celos
dicitur. quia plures sunt celi super quos ipse
ascendit. Est enim celum materiale ratio
nale. intellectuale et substantiale.
Celum materiale multiplex est. scilicet celum ae
reum. ethereum. olimpium. igneum.
sidereum. cristallinum et empireum.
Celum est rationale est iustus qui dicitur
celum ratione inhabitationis divine.
quia sicut celum est sedes et habitatio di-
vina quod dicitur in Ysa. Celum mihi se
des est. sic anima iusti sicut quod dicitur
in sapientia. Anima iusti sedes est
sapientie. ratione conversationis sancte. quia
sancti per conversationem et desiderium in
habitant in celo. sicut dicebat
apostolus. nostra conversatio in celis est.
Ratione operationis continue. sicut ce
lum continue movetur. sic et sancti per
bona opera continue moventur.
Celum intellectuale est an
gelus. Angeli enim dicuntur celum
quia sunt altissimi ratione dignitatis
et excellentie. de quorum dignitate
excellentia dicit Dyonisius in libro de
divinis nominibus capitulo iiii. Divine men
tes sunt super reliqua existentia et
vivunt super reliqua viventia. et
intelligunt et cognoscunt super sensum
et rationem. et plus quam omnia existen
tia pulcrum et bonum desiderant.
et eo participant. Secundo sunt pulcher
rimi ratione nature et glorie. de quorum
pulcritudine dicit Dyonisius in eodem libro.
angelus est manifestatio occulti
luminis. speculum purum clarissimum
incontaminatum. incoinquinatum
suscipiens si est fas dicere pulcri
tudinem boniformis deificationis.
iii. sunt fortissimi. ratione virtu
tis et potentie. de quorum fortitudine
dicit Damascenus in libro ii. capitulo iii.
Fortes sunt et parati ad divine volun
tatis expletionem. et ubique confesti

inueniunt. ubicumque dominus iusserit
nutus. ¶ Celum aut sidereale
e equalitas dme excellentie
de quo xps uenit. usque ad quod primo
dum ascendit. Vnde dicitur in ps.
Assummo celo egressio eius. et occursus
eius usque ad summum eius. Sed non omnes gradus
usque ad istud celum sideriale xps ascendit
Quod e ascenderit super omnes celos
miles habet. per id quod dicitur in ps. E
leuata est magnificentia tua
super celos. Sed non omnes e celos miles
usque in ipsum celum empyreum as
cendit. Vnde sic helyas qui
curru igneo ascendit ad sub
limiare regionem non eam transce
dit. sed in paradysum terrestrem trans
latus est. qui adeo eminens ut
pertingat ad subliarem regio
nem. non eam transcendit. In hoc igitur ce
lo empyreo xps residet et est
habitatio et patria eius mansio et angelorum
et aliorum. Et congrue conuenit hoc
habitatio habitatoribus. Illud est celum
ceteros celos excellit dignitate
situ. et ideo est conueniens habitatio
xpi. qui omnes celos corporales et in
tellectuales transcendit. dignitate
tate. eternitate. situ immu
tabilitatis et ambitu potius
similiter est congrua habitatio sanctorum.
Illud enim celum est uniforme immo
bile. et luminositatis perfectionem. et ca
pacitatis immense. Et recte con

gruit anglis et sanctis qui fu
erunt uniformes in operatione
immobiles in dilectione. luminosi
in fide sua cognitione. capaces
in sancti spiritus receptione. ¶ Quod
autem super omnes celos corporales
.i. omnes sanctos celos ascendit.
patet per id quod dicitur cant. ii. ecce
iste uenit in montibus saliens.
transiliens colles. et uocantur
montes angeli. colles uero
uiri sancti. ¶ Quod uero super omnes
celos intellectuales .i. angelos
ascenderit patet per id quod dicitur in ps
Qui ponis nubem ascen. t. a. a.
super. pe. ue. Item ascendit super
cherubyn et uo. uo. super. pe.
uen. ¶ Quod a usque ad celum
sidereale .i. dei equalitatem ascen
derit. patet per id quod dicitur mar. ult. Et
dominus quidem ihesus postquam locutus est eis
assumptus est in celum. et sedet adex
tris dei. Dextra enim dei est equalitas
dei. Vnde. domino meo singulariter a domino
condecens et datum est. sedem adextris
glorie ipsius. ut potens in gloria coequali
In eternitate consubstantiali per generationem
consubstantiali et maiestati. non dispari
eternitate non dispari. ¶ Vel potest
dici quod xps in ascensione sublimatus
fuit quadrupliciter sublimitate. scilicet
locali reuerenciatione premii. et
cognitionali spirituali. de quo
eph. iiii. Qui descendit ipse est.

9 q ascendit sr̄ oēs ce. ad e. ii. eph.
.ii. fcūs obediens usq ad mortē
9c. v dic aug. humilitas ē pre
miū. De. iii. ps. Ascendit sup
cherubin .i. sr̄ oēs sciē plenitu
dinē. de. q. pz q ē ascendit
sr̄ seraphyn. eph. iiii. Scire ē
VII 9c. Circa .vii. qr .s. ascend
notand q ascentōis sue .ix. s
fructus sui utilitates. Prima
utilitas ē ꝑitatō amoris dini
Jo. xvi. n ego abiero paraclit
nō ueniet ad uos. vbi dic aug.
Si carnali in hesitis capaces
spc nō eritis. Scda ē maior
di cognitō. Jo. xiiii. Si dilige
tis me gauderetis utiq q uia
do ad prē 9c. v dic aug. Ido
subtraho formā istā sui inq
pat maior me ē ut dm spūa
lit uidē possitis. Tcia ē m
tū fidi. de hac g dic leo in s
mone de ascentōe. Tūc adeq
lem prī filiū. eruditior fides
gressu mētis cep accedē 99ticta
tōne cor̄e in x sic eq patē mi
nor ē nō egē. oragnacie ē u
gor h ē mitiū ī cuctānt credē
q corō nō uident intuitu 9 i
figē desidiū quo neqas ī sē
re 9spectū. Aug de 9f. Exul
tauit ut gi. ad cū. ur. nō ei
tardauit. s cucurrit. clamans
dcīs fcīs. morte. uita. dscensu

ascensu. clamans ut redeam
ad eū. 9 descendit ab oclis ut
redeam ad cor. 9 i ueniam eū.
Qr. ē nra securitas. ido ē as
cendit ut nr̄ aduocatus sit
apd prēm. valde ei secuū ēē pos
sum. qn talē aduocatū apud
prēm nos hr̄e 9sidamus. Jo. ii.
aduocatū hēm apd prēm ihz
xm iustū. 9 ipe ē ꝑpitiatō p pca
tis nrīs. de hac securitate dt
B. Securū accessū hēs. o hō ap
dnm. vbi mrēm an filiū. 9 fi
liū an prēm. mr ostndit filio .ii.
pectus 9 ubra. fili ostndit pat
latus 9 uulna. nlla g potit ēē
repulsa. v tot sūt caritatis in
signia. Qr. ē nra dignitas
maria quid dignitas nra ē.
qn nra nra usq ad dexteram di ex
altata ē. vn 9 angli dignitatem
hanc in hōib 9sidantes dein
ceps phibuer se ab hōib ado
rari. sic dic apoc. xix. cecidi
in qd an pedes ei ut adorarē
eū. Et dx m uide ne feceris.
9 suus tuus sum frēm 9c. vbi
sic glo. In ueteri lege nō phi
buit se adorari. s pt ascentōe
uidēs se exaltatū hoīem ab ho
mine timuit adorari. leo pp
in smone de ascentōe. Nā ho
die nre humilitatis ult cūctas
altitudinē ꝑtatū ad di pris

ē ꝑ!uecta ꝯsensū · ut mirabilior
fiet gr̄a dī · cū remotis aspecti
b; hoīū q̄ merito reuerentiā sui sē
celaunt' in dicē · fides nō diffidēt
spes nō fluctuāet · cāritas nō
tepet · ¶ vi. ē spei nr̄e soliditas
heb · iiij · h̄ntes g° pontificē ma
gnū qui penetrauit celos ihm
filiū dī · tene · spei nr̄e ꝯfōnē ·
It heb · vi · Qui ꝯfugim' ad tenē
dam ꝑpositā spem · q̄ sic anchor
am h̄em' aīe tutā ac firmā
ꝯ in cedn̄tē usq; ad interiora ve
lamīs · ꝟ ꝑcursor ꝑ nob' introiuit
ih'c · De hac itiq; leo · x ascensio
xp̄i ē ꝑuectō · ꝯ q° ꝑcessit gl'a ca
pitis · eo spes tendit ꝯꝑis ·
¶ Septia ē uie ostēsio · michē · ij · as
cendit pandēs it' añ nos · Aug'.
Via t' fact' ē ip̄e saluator surge
ꝯambula · h̄es quo noli pigrē
re · ¶ viij · ianua celestis ap
tio · Sic ē p̄im' adā aperuit ianu
am inferni · sc' scōs paradysi · vn̄
eccl'a cantat · Tu deuicto mortis
aculeo ꝯc̄ · ¶ Nona loci ꝑpatō
· Jo · xiiij · vado parare nob' locū
Aug'. dn̄e para q° paras · nos ei
tibi paras · ꝯ te nb' paras · q̄n lo
cū paras ꝯ t' in nb' · ꝯ te ī nob' ·

Spūs scī hodierna De mi
die · ut sacra ssione spūs
actuū testat' ystoria scī ·
In ap'los ī lingīs ygneis miss'
ē · ¶ Circa cui' missionē sūt ad
uentū ꝯ viij · ꝯsiderāda s ·
¶ Primo a quo missus ē · ¶ Scdo
quib; modis mittit' · sū missus
¶ · iij · quo tp̄e miss' ē · ¶ · iiij ·
quotiens · s · ap'lis missus ē ·
¶ · v · quali · missus ē · ¶ vi ·
in q̄ miss' ē · ¶ · vij° · ꝑ quid
missus ē · ¶ · viij · ꝑ q° miss'
ē · ¶ Circa p̄mū a quo · s · m
issus ē · nō q° ip̄m sp̄m scm̄
pat' misit ꝯ filius misit · et
ip̄e sp̄e scō · se ip̄m dedit ꝯ mi
sit · De · i · Jo · xiiij · paraclitus a
sp̄e scō q̄ mittet p̄r in noīe
meo ꝯc̄ · De · ij · Jo · xvi · Si aūt
abiero mittā eū ad uos · Missio
ē in istis inferiorib; h̄ē ꝯparatō
nē ad suū mittentē sub tēplici
similitudine · s · ut ad dantē eē · ꝯ
sc' mittit' radius a sole ut ad
dantē u'tutē · ꝯ sc' mittit' iacu
lum a ꝑiectore · ut ad dantē
iurisdcōnē sū auctoritatē ·
ꝯ sc' mittit' nūti' a p̄ceptore ·
Sm̄ h̄c tēplicē mod' missio p̄t
ꝯuenire sp̄ui scō · mittit' ei a
p̄re ꝯ filio tanq̄ ab eis h̄ns eē
ꝯ u'tutē ꝯ auctēm in operando
nrō ꝯ ip̄e sp̄e · s · se ip̄m dedit ꝯ
misit q° ut' insinuāt · Jo · xvi ·
Cum dr' · Cū aūt uenerit ille sp̄e
ueritatis ꝯc̄ · Nam sic dt' leo
pp̄ in sermōe de pent' · b'te trinitatis

In co(m)mutabilis diui(ni)tas una e(st) in
sub(stanti)a. indiuisa in op(er)e. (con)cors
in uolu(n)tate. par i(m)p(er)io. equ(a)lis
in gl(ori)a. Diuisit aut(em) s(ibi) opus
n(ost)re rede(m)ptio(n)is. mi(ra) t(ri)nita
tis. ut p(at)ri p(ro)pitiaret(ur). fili(us) p(ro)pi
tiaret. sp(iritu)s. s(anctus). ignire(t). Q(uon)ia(m) e(st)
sp(iritu)s. s(anctus). d(eu)s e(st). i(de)o recte d(icitu)r se ip(su)m
dare. h(oc) a(utem) q(uod) sp(iritu)s. s(anctus). d(eu)s sit (secundum).
amb(rosium). in. li. de sp(irit)u. s(ancto). s(ic) dic(itur)
Ex. iiij. istis ma(n)ifesta diui
nitatis ei(us) gl(ori)a (com)p(ro)bat(ur). D(eu)s e(nim) e(st) q(ui)
cognoscit(ur) aut q(ui)a si(ne) pe(cca)to e(st). aut
q(ui)a pe(cca)ta (con)donat. aut q(ui)a c(re)atura
no(n) e(st). s(ed) c(re)ator e(st). aut q(ui)a n(on) ad
orat. s(ed) adorat(ur). (et) in h(oc) o(ste)ndi(tur)
q(uam) lib(er)ali b(e)n(igni)tas t(ri)nitas se totali(ter) n(obis)
exibuit. q(ui)a sic d(icit) aug(ustinus). Misit
n(obis) filiu(m) suu(m) in p(re)ciu(m) n(ost)re rede(m)p
tio(n)is. sp(iritu)m. s(anctum). in p(ri)uilegiu(m) n(ost)re
adoptio(n)is. (et) se ip(su)m totu(m) res(er)
uat in h(er)editatem adoptatis.
Fili(us) fili(us) se n(obis) exibuit. q(ui)a sic
dic(it) b(ernardus). Ip(s)e pastor. ip(s)e pascua.
Ip(s)e rede(m)ptor dedit e(ni)m n(obis) a(n)i(m)a(m) i(n)
p(re)cium. sa(n)guine(m) in potu(m). (et) ca(r)
ne(m) in cibu(m). Simili(ter) (et) sp(iritu)s. s(anctus). to
tali(ter) o(mn)ia sua dona n(obis) exibu
it. (et) exibet. q(ui)a sic d(icitu)r p(rim)a cor(inthios). xij.
Alii p(er) sp(iritu)m. s(anctum). dat(ur) s(er)mo sapie(n)tie.
Alij aut(em) s(er)mo s(cient)ie s(ecundu)m eunde(m)
sp(iritu)m. Alii fides in eod(em) sp(irit)u. Leo
p(a)p(a). sp(iritu)s s(an)c(tu)s inspirator e(st) fidei.
Doctor s(cient)ie. fons dilectio(n)is.

signacl(u)m castitatis. (et) totius
ca(usa) salutis. Circa s(e)c(undu)m q(uo)d
. s(anctus). mo(d)is mittit(ur). sic(ut) miss(u)s e(st).
Nota q(uo)d sp(iritu)s. s(anctus). duob(us) modis
mittit(ur). s(cilicet). uisibili(ter) (et) inuisibili(ter).
In uisibili(ter). cu(m) m(en)tib(us) castis il
labi(tur). Visibili(ter). cu(m) aliq(u)o sig(n)o
uisibili demo(n)strat(ur). De missi
one in uisibili(ter) d(icitu)r. Io. iij. Sp(iritu)s
ub(i) uult spirat. (et) uocem eius
audis. s(ed) no(n) scis u(n)de ueniat
aut q(u)o uadat. n(on) mir(um) q(ui)a sic d(icit)
b(ernardus). de illo in uisibili. p(er) oculos
no(n) intrau(it). q(ui)a no(n) e(st) coloratu(m).
S(ed) n(ec) p(er) aures q(ui)a no(n) sonuit
S(ed) n(ec) p(er) nares. q(ui)a no(n) a(er)i misce(tur)
s(ed) m(en)ti. n(on) infic(it) a(er)em. s(ed) fec(it). n(ec)
eo p(er) fauces q(ui)a no(n) e(st) ma(n)sum. l(ibet)
austu(m). n(on) tactu (com)p(er)i q(ui)a palpabile no(n) e(st). Queris (er)g(o) cu(m) ita
sint in uestigabiles uie ei(us)
u(nde) m(ihi) ad e(ss)e nou(er)i. Sempe(r) ex
motu cordis i(n)tellex(i) ei(us) p(re)sen
tia(m). (et) ex fuga uicio(rum) ad u(er)tu(tem) p(er)p(end)i
u(ir)tutis ei(us). (et) ex discussione
siu redargucio(n)e occultor(um) meor(um)
ad mirat(us) su(m) p(ro)fu(n)ditate(m) sapie(n)tie
ei(us). (et) ex q(ua)ntulacu(m)q(ue) emendatio(n)e
mor(um) meor(um) exp(er)tus su(m) b(o)nita
te(m) ma(n)suetudi(n)is ei(us). (et) ex refor(ma)tio
ne (et) renouatio(n)e sp(iritu)s me(n)tis
mee p(er)cepi uiror(um) sp(eci)e(m) decoris
ei(us). (et) ex (con)tuitu hor(um) o(mn)i(u)m simul
expaui in litui(m) (mul)titudi(n)e(m) magnitu(dinis) ei(us). h(ec) b(ernardus).

Missio aut uisibilis e cu ialiq
uisibili signo ostudit. Et nod' q
in qnaplici spe uisibili sps scus
mostrat' e. Primo in spe
colube sr xpz baptizatu. luc
.iij. descendit sps scus corli spe
sic q colulu in ipz. .ii. spe nu
bis lucide sr ipm trasfiguratu
ca .xvij. adhuc eo loqnte. ecce
nubes lucida obumbrauit eos.
vbi dr glo. sic baptizato dno
sic clarificato mistiu sce tri
tatis ostudit. sps scus .i. icolu
ba. hic in nube lucida. .iii. i
spe flat'. Io .xx. In sufflauit
in eos e dix eis. Accipite spm
scm etc. .iiij. in spe ignis.
.v. in spe lingue. e in hac
dup' spe apparuit hodierna die.
Sed aut in hac qnaplici spe
rez mostrat' e. ut det itelligi
q hax rez pprietates opat' in
cordib; in quib; illabit'. Colu
ba gemitu p cantu ht. felle
caret. In foraminib; petre ma
net. sic sps s. illos qs replet
fac p suis pctis geme. ys. lix.
Rugiem' qsi ursi os e qsi colu
be meditantes gemem'. Ro.
xviij. Ipe sps postulabat p nob
gemitib; inerrab. i. nos postu
lantes e gementes fac. Secdo
sn felle amaritudis e. Sap. xii.
O q bon' e suauis es dne. sps
tuus in nob. Ys. vij. uocatur
suauis benign' huan' exeo
q suaues benignos in cord.
e huanos in cor'. .iii. in
petre foraminib; .i. in x uulni
bus hitare. can .ij. Surge
arni. mea etc. glo. fouens in
pullos meos in fusione
spc. s. in foraminib; petre glo.
i x uulnib;. tren. ult. Spus
oris nri x ds captus e inp
catis. Cui diximus. In umbra
tua uiuem' in gentib; qi di
cat. sps qui e oris nri qd os
nrm e x ds. qui e os nrm
e caro nra fac nos dre x.
In ubra tua .i. in passioe tua
in q x fu tenebros' e despec
tus uiuem' p iuge memoria
Secdo mostratus e in spe
nub. nub aut eleuat' resti
geriu pstat. e pluuia gnat.
sic sps s. qs replet aut le
uat. p otemptu trenoz. Eze.
viij. Eleuauit me sps i celu
e tra etc. Ez. i. quocu; ibat
sps. illuc eunte spu e rote
parit' eleuabat' sequtes eu
sps e uite erat in rotis. Ite
gg. gustato spu. despicit oia
caro. Ad refrigeriu pstat
qr in centiua uitioz. vn et
btc marie dein e sps s. sup
ueniet inte e uirtus altissimi.

obumbrabit t. i. te ab omi estu
uitiorum refrigabit. vnde et sps. s.
uocatur aq̃ que habet uim refriga
tiuam. Jo. viii. Flumina de uen
tre eius fluent aq̃ uiue. hoc autem
dixit de spiritu. s. quem erant accepturi
credentes in eum. ¶ . vii. generat plu
uiam. s. lacrimarum. ps. Flauit
sps eius et fluent aq̃. s. lacrimarum.
¶ . viii. monstratus est in spe flatus
flatus est leuis est. calidus est. le
nis est et ad respirandum necessarius est.
Sic sps. s. leuis est. i. uelox est ad
se diffundendum. omnibus est mobilibus
mobilior est. glo. sr. iº factus est re
pente de celo et cetera. Nescit tarda
molimina sps. s. gratia. ¶ . ix.
calidus est ad inflammandum. luc. xii.
Ignem ueni mittere in terram. et quid uo
lo nisi ut ardeat. vnde et austro uen
to calido comparatur. cant. iiii. surge
aquilo. ueni auster. perfla et cetera.
¶ . x. lenis ad demulcendum. vnde ad
eius lenitatem insinuandam uo
catur nomine vnctionis. Jo. ii. vnc
tio eius docebit uos de omnibus. Nomine
roris. vnde cantat ecclesia. et sui
roris intima et cetera. Nomine aure
tenuis. iii. Re. xix. Et post ignem
sibilus aure tenuis et ibi dominus.
¶ . xi. necessarius est ad respirandum adeo
ipse necessarius quod si ad horam retra
heretur. homo continuo moreretur. et sic de
spiritu. s. intelligendum est. ps. Aufers
spiritum eorum et deficient. et in puluerem suum
reuertentur. Emitte spiritum tuum et cetera. et cetera.
Jo. vi. Sps est qui uiuificat. ¶ . xii.
monstratus est in spe ignis.
Quinto in spe lingue. Circa
in hac duplici spe apparuit dicetur
in. ¶ . Circa. iii. quo. s. tempore mis
sus est. Secundo quare missus est. lº die a
pascha. Jdo autem in die lº missus
est ut detur intelligi. quoniam a spiritu. s.
est legis perfectio. eterna remuneratio
et remissio peccatorum. legis perfectio
quoniam secundum glo. a die agni immo
lati. lº die data est lex in igne.
Jn nouo et testo. lº die a pascha christi
descendit sps in igne. lex in mon
te syna. sps in monte syon. lex
in sublimi montis loco. sps autem
in cenaculo. vnde per hoc insinuatur quod
ipse sps. s. est perfectio totius legis. quia
plenitudo legis est dilectio. ¶ . ii.
eterna remuneratio. vnde glo. Sicut
xlª dies quibus post resurrectionem cum discipu
lis conuersatus est presentem ecclesiam
designat. Jta ultimus dies quo sps datur
denarium eterne remunerationis expri
mit. ¶ . iii. peccatorum remissio.
vnde glo. idem. Jdo in l. quia indulgen
tia fiebat in iubeleo. et per spiritum
peccata remittuntur. Et secundum glo. In
spirituali iubeleo rei resoluuntur.
debita dimittuntur. exules in patriam
reuocantur. hereditas amissa redditur.
serui. i. homines peccato uenundati a seruitute

tis iugo libant. hinc usque glo.
Rei mortis solvunt & libant.
Ro. viii. lex spiritus vite in x.
libavit me a lege pecti & mor
tis. Debita peccatorum remittunt
quia caritas operit multitudinem
peccatorum. Exules in patriam
revocantur. ps. spiritus tuus bonus
deducet me. etc. Hereditas a
missa redditur. Ro. viii. Ipse spiritus
testimonium reddit spiritui nostro
quod sumus filii dei. Si autem filii & here
des. Servi a peccato liberantur. ii.
cor. iii. ubi spiritus domini. ibi libertas.
Tertio. quotiens. s. apostolis mis
sus est. Iohannes. quia secundum glo. tribus vi
cibus eis datus est. s. ante passionem
post resurrectionem & post ascensionem. Primo
ad faciendum miracula. Secundo
ad relaxandum peccata. Tertio ad
confirmandum corda. Primo quando
eos ad predicandum misit & sic omnia
demonia. & ut langores cura
rent eis potestatem dedit. Hec enim
miracula per spiritum sanctum fiunt. Sicut
dicitur. mt. xii. Si autem ego in spiritu dei
eicio demones etc. Non tamen conse
quens est ut quicumque habet spiritum sanctum fa
ciat miracula. quia sicut ait gg.
miracula hominem sanctum non faciunt
sed ostendunt. Nec quicumque facit mi
racula habet spiritum sanctum. quia & mali
asserunt se fecisse miracula
dicentes. Domine non ne in nomine tuo

prophetavimus etc. Quos enim facit mirac
la per auctoritatem angeli. per nimiam subtilitatem
demones per virtutes naturales rebus
insitas. magi per occultos contactus
cum demonibus. boni christiani per pu
blicam iustitiam. mali christiani per
signa publice iustitie. Secundo
dedit eis spiritum quando in eos insuf
flavit dicens. Accipite spiritum sanctum
quorum remiseritis peccata etc. Non
tamen potest quis peccata remittere quo ad
maculam que est in anima neque ad reatum
.i. obligationem. ad penam eternam. aut
quo ad dei offensam que solum ex in
fusione gratie & virtute contritionis
remittitur. Dicitur tamen sacerdos absol
vere. tum quia a culpa absolutum esse
insinuat. quia tum quia penam purga
torii in temporalem commutat. tum quia de
ipsa temporali partem relaxat. Tertio de
dit eis hodierna die quando eorum cor
da confirmata sunt. ut nil tormen
ta timerent. ps. spiritu oris eius
omnis virtus eorum. Augustinus. talis est gratia
spiritus sancti quia si tristitiam invenit dissol
vit. desiderium pravum tollit & confirmat.
Si temptationem abicit. leo papa. spe
rabant ab apostolis spiritus sanctus non ut
tunc primum sanctorum habitator esse inciperet.
Sed ut sacra sua pectora & fuerit
accenderet. & copiosius inundaret cu
mulans sua dona non inchoans
nec ideo novus opere quia ditior largita
te. Quinta. v. qualiter. s. missus est.

nos q missus ē cū sono in
linguis igneis. ꝯ ip̄e ling
apparuer sedētes. Soni a fuit
repentinꝰ celestis. uehemēs
ꝯ replēs. Repentinꝰ quia sp̄c
.s. tarda molimina nescit.
Celestis quia celestes efficit
uehemēs. quia timorē filialē
induc. uel quia etnū. ue ado
nuit. Vn̄ uehemēs qui ue ad
ymēs. uel quia mitē ab oī car
nali amore uehit. Vn̄ ue
hemēs qui uehens mentē
fuit ꝯ replens. quia sp̄s. s. re
pleuit oēs. Vn̄ repleti s̄ oēs
ꝯc. ¶ Triplex aūt ē signū
plenitudis qd fuit in aplis
¶ primū ē nō resonare. ut pꝫ
in dolio. qd cū plenū ē nō re
sonat. Job. vi. Numqd mu
giet bos cū añ p̄sepe plenū
fuit. q.d. cū p̄sepe cordis ple
nitudiēz hꝫ grē. locū nō hꝫ
mugitus impatiē. hoc signū
hūer apli. quia in tribulatōib
p impatiām nō resonabāt.
ymo ibāt gaudētes a ꝯspectu
ꝯsilij ꝯc. ¶ Scdm ē nō plꝰ
recipe sū societatē hr̄e. Qū
ē uas aliq liqre plenū ē. ad
recipe nō pt. Qr hō sat nō ap
petit amplꝰ. Sic sc̄i q hn̄t
plenitudinē grē. nō possūt
recipe ad liqrē delectatōnis

trene. ps. a. j. plenꝰ sū ꝯ io ho
locausta ꝯc. Sibi. quia gustauer
celestē suauitatē. io nō siq
uūt trenā uoluptatē. Aug.
qui bibe̅ꝯt de fluuio padys
si cuꝰ gutta una ē maior
occeano. Restat ut in eo si
tis hꝰ mūdi extincta. hoc sigꝰ
hēbant apli qui nl' p̄p̄u uo
luer hr̄e. sꝫ tōtꝰ oīa dimisē
¶ .iij. signū ē sr effluē ut pꝫ
in fluuio i undante. ecc. xx.
iiij. Q' implet qi physon sa
piām. Ad lrām illꝰ fluuij ē
p̄p̄u efflue ꝯ circa adiacentia
irrigare. Sic apli cepūt efflue
quia cepūt loq uarijs linguis
ut d glo. Ecce sigū pleni
tudis plenū uas erūpit. ig
nis in sinu nō pt occultari.
cepūt etiā circa adiacentia ir
rigare. Vn̄ statim petrus p
dicare cep. ꝯ tria milia hoīum
ꝯūtit. ¶ Scdo missꝰ ē in
linguis igneis circa qd tria ui
denda sūt. ¶ Primo qi ꝯuē
tim in liguis igneis. ¶ .ij.
qr in igne potꝰ qz in alio ele
mēto. ¶ .iij. qr in lingā potꝰ
qz in alio mēbro. ¶ De p̄mo
scīd qd t̄plici rōne appuit i
linguis igneis. ¶ Primo
ut ignea uba p̄ferent.
¶ Scdo ut legē igneā p̄dicarent

·s· amoris. De his duob· v'·
venit sp̄c·s· in linguis ig̃is
ut linguis oīm gētiū ulu ig
nea loqrent'. Et legē igneā
lingue ignee p̄dicarēnt. ·3·
ut sp̄m·s· qui ignis ē p eos
loqui agnoscerēnt. Et h' ne dis
cederēnt ꝯ ne alior ꝯfusionē
q̃ attribuerēnt ꝯ ut os eor ū
ha tamq̃ di audiērēnt. Se
cō sciē q mīss' ē in sp̄e ig's
multip'· rōne. prima sū
nt' penes eī septēplicē g'ras·
Sp̄c eī ad mōd' ignis alta
humiliat p donū timoris. E
mollit durā p donū pietatis
illūiat obscura p sciām. Re
frigit fluida p ꝯsiliū. Cōso
lidat mollia p fortitudinē
clarificat metalla tollendo
rubiginē p donū intellectus
s'sū tendit p donū sapiē.
Scda sūt' penes eī dig'tatē
ꝯ excellētiā. Ignis ē excellit
oīa elemēta. sp̄c. ordie ꝯ ūtu
te. Spē rōne pulcritudīs
in luce. Ordine rōne sb
limitatis in situ. Vtute
rōne vigorositatis ī actōe.
S ꝯ sp̄c·s· in hys oīa exced't.
Jn p'muū d' sp̄c·s· ī q' m'qnat'.
Jn s'm d'· sp̄c·s· in q' mꝯp
hensibil' q' capit oēs sp̄c ītelli
gibles. Jn 3' d' sp̄c·s· ī

vinabil'. hūs oēm ūtutē
sapiē. ·iij· sūt' penes eī
multiplicē efficatiā. hāc rōē
assig't Rab'. q' dicēs. Ignis
·iiij· h't natās. exurit. purgat
calefac. illūīat. S' sp̄c·s· ex
urit pcā. purgat corda. te
porē excutit. ignorātias illu
strat. h' in lum'. Exuīt pcā
vn̄ za. Et igne mā eos
sic vir' āgentū. h' ꝯ igne v
ri petebat p'pha dicēt. Vre
renes mōs ꝯc. Purgat
corda. ps. iiij. Si sanguinē i
ier'lm de lauerit de medio
ei'. In sp̄ū iudicii. ꝯ sp̄ū ar
doris. Teporē excutit. Vn̄
d' de illis q's replet sp̄c·s· Ro.
xij. Spū feruētes ꝯc. Gg'. Jng
ne apparuit sp̄c·s· q ab omi
cor' q' replet torporē frigoris
excutit. ꝯ h' in desiderio sue
eternitatis accēdit. Ignorā
tias illustrat. Sapiē ix. Se
sum ā tuū q's sciet n' tu de
deris sapiam. ꝯ miseris sp̄s·s·
tuū de altissis. i. cor· ij· nob'
ā reuelauit d's p sp̄m suū·
·iiij· sūt' penes amoris
ip̄i' nām. Amor ē h't signifi
cāī p ignē ēphā rōe. Pro
q' ignis sp̄ ē in motu. S' a
mor· sp̄c·s· q's replet facit·
sp̄ eē ī motu bōe opatōnis.

vii. gg. nūq̄ ē amor dī ociosus
operatur enī magna si ē. aut si
opari negligit amor nō ē. ¶ .ii.
q̄ ignis inter cetā elemēta ē
maxīe fortle. ⁊ modicū hʒ de
mā ⁊ multū de forma. sic amor
spūs. s. quos replet fac hr̄e
modicū de amore terrenorum. pli
mū aūt de amore spūaliū. ut
iam nō carnalia carnalr. s;
potius spūalr diligat. Distingr̄
ē. B. iiii. modos diligendi. s.
diligere carnē carnalr. spm carn
nalr. carnē spūalr. ⁊ spm spūa
lr. ¶ .iii. q̄ ignis hʒ alta
inclinarē. sursum tendē. flam
ma adunare congregare. p hʒ ea
intelligi pōt triplex uis amoris
Amor ē sic hʒ ex ubi dyon. i
.li. de. di. no. hʒ triplicē uim. s.
inclinatiuā. eleuatiuā. et
coordinatiuā. Inclin. q̄ incli
nat sr̄iora in sr̄iorib;. Eleua.
q̄ eleuat inferiora superiorib;
Coordinatiua. q̄ coordinat eq̄
lia coequalib;. B. dyo. hanc
enī triplicē uim amoris spūs. s. i
effic in hijs quos replet. qm in
clinat eos p humilitatē ⁊ sui con
temptū. Eleuat in desiderium sup
norum. ⁊ coordinat ad inuicem
p unifōrmitatē morum. ¶ .xv. s.
scdo q̄ apparuit potius in lingua
q̄ in alio mēbro triplici rōne.

¶ lingua ē ē mēbrum igne gehen
ne inflāmatū difficile ad re
gendū ⁊ utile bn̄ rectū. Quia q̄
lingua igne infernali inflāma
ta erat. Ideo igne spūs. s. indige
bat. Ia. iii. lingua inquā ignis
ē ⁊c. q̄ difficile regit. Ideo pr̄
tio grā spūs. s. indiget. Ia. iii.
oīs nā bestiarum ⁊c. q̄ utilr ualdr̄
si bn̄ regit. Ideo necesse fuit ut
spm. s. rectorem hr̄et. In li
gua ē appuit ad significandū
q̄ pdicantib; ualdē necessarius fuit
pdicantib; enī necessarius ē. q̄ fiat
loq̄ eos ferent. absq; trepida
tōne. ⁊ ideo missus ē in spē igis
R. Venit spc. s. sr̄ discipulos i
linguis igneis. ut illa igita
loquerent. ⁊ legē ignea lingue
ignee pdicarent. ⁊ fidūr absq;
pusillanimitate. act. iiii. Re
pleti s̄ oēs spū. s. ⁊ ce. loq. cū
fiducia uerbū dī ⁊c. multipli
cis capacitatis auditorum diu
sitatē. ⁊ ideo dr̄. act. ii. q̄ cep
unt loqui ua. lingsis. utilr
ad hedificatōem ⁊ utilitatem.
ps. lxii. sp̄c dn̄ sr̄ me eo q̄ un
xerit me ⁊c. ¶ .xi. spc ligus
apparuerit sedendo ad signifi
dū q̄ psidentib; necessarius erat.
psidentib; quorum ⁊ iudicib; necesse
ē. q̄ ⁊ fert auctēm ad pctm
remittendū. Io. xx. Accipite

spm̄ . s . quor remiseritis pe . ⁊c̄ .
Sapiam ad indicand' . ys . xlij .
ponā spm̄ meū sr̄ eū iuditiū
gn̄ . x . mansuetudīez ad supportā
dū . nū . x . zalo eis de spū q̄
inte ē . ut supportēt tecū . spc
moysi eāt spc mansuetudinis
ut p3 nu . xij . Erat moy . mi
tissim' ⁊c̄ . Ornatū serenitatis ad
in forndū . iob . xxvj . spc dn̄ or
nauit celos . ¶ Secūdo . vi . cāt .
In q̄ . s . missꝰ ē . nō q̄ missꝰ ē
in discipl'os q̄ fuer̄ receptacl'a
mūda . s . q̄ d' eis cantā . fuer̄ ē
receptacl'a mūda ⁊ habilia ad sus
ceptionē spc . s . p̄p . vij . q̄ fuer̄ ī
eis . ¶ Ipī ē primo fuer̄ aīo q̄e
ti . q̄ in h̄ nō . xvū cōplēnt' dies
pent' . i . dies requietōnis . Illa
ē festū eāt ad requiē dputatū
ys . lxvj . sr̄ q̄ requiescet spc m̄s
n̄ sr̄ hūilē ⁊ q̄etū . ¶ Secūdo dilc
tōne uniti q̄ nō in h̄ q̄ d' erant
ōs p'dit . Erat ē eis cor vnū ⁊
aīa vna . Sicut ē spc hoīs n̄ vi
uificat mēbra corōs n̄ vnita . s
n̄ spc . s . mēbra spūali . Et sic ig
nis lignor diuisione extīguit'
s spc p discordiā in hoīb3 ⁊ io
cantat' de aplis . Inueīt eos ⁊
cordes cāritate ⁊ illustrau eos
in vndās diuinitas d'itatis ⁊c̄ .
¶ . ijȷ . loco secti . q̄ nō in h̄ q̄ d'
in eod' loco . s . in cenaclo . Sc .
Ducam eā in solitudinē . ⁊ loq̄r
ad cor ei' . ¶ . iiij . orōne assidui
vn̄ p̄mittit' . Erant p̄seuerātes
vnanimit' in orōne . vn̄ eam
tum' de eis . orantib' aplis dn̄
uenisse nūtiat' . Qd' ē ei orato
nēcia sit ad susceptōēz sps . s .
ostndit' sap . vij . Inuocaui ⁊
uenit in me spc sapīe . It' Io . xv .
Rogabo prēm ⁊ aliū paclitū
da . ub' . ¶ v . hūilitate p̄dti
q̄ nō in h̄ q̄ d' sedntes . ps . Q'
emittis fontes ī co . i . gratiā
spc . s . donat . hūilib' ⁊ sr̄ q̄
requiescet spc m̄s ⁊c̄ . ¶ vi . pa
ce ⁊iūcti . q̄ nō in h̄ q̄ erant ī
ierl'm q̄ interp'ta' visio pacis ⁊c̄ .
Qd' aūt ad recipiend' spm pax
nēcia sit . s ostndit dn̄s . Io . xx .
Q̄ primo pacē obtulit dicens .
pax uob' . Deinde statī insufla
uit . ⁊ dix' . Accipite spm̄ . s .
¶ vij . ⁊tēplatōne erecti . q̄d nō
in h̄ q̄ spm̄ . s . receperunt in su
ꝑi cenaclo . vn̄ d' glo id' . q̄
spm̄ scm̄ desideāt cāmis domi
ciliū intis ⁊tēplatōe trāscen
dēs calcat . ¶ Quarto . vij . p̄
q̄d . s . missꝰ sit . nō q̄ missus
ē . p̄p . vij . cās q̄ nō in hac auc
toritate . paclitus a spc . s . ⁊c̄ .
¶ Primo ad ⁊solandi mestos
q̄ nō cū d' paclitus . q̄ idē ē
q̄d ⁊solator . ys . lxj . spc dn̄ s'

me e c. c se. c ponit c solone
lugentib spon. G. c solatur
sps d. q de pcti ppetratone
mentib: du spe uenie ppat
ab afflictone estitiae mete
leuat. ¶ .ij. ad uiuificand
mortuos. q no cu d sps. q
sps e qui uiuificat. eze. xxxvij.
o ssa arida audite ubu do
c c. Ecce ego i mitta i uos
spm c uiuetis. ¶ .iij. ad
scificand inmudos q no cu
d scs. sic e d sps q uiui
ficat. Ita scs qui scificat c
mdat. Vn scs ide qd mdus
ps. fluminis impetus. i. mu
dans c hudas gra sps. le
tificat ciuit. i. eccam di. c p
p flum scificau tab suu al.
¶ .iiij. ad c firmand amorez
int discordes c odiosos q no
cu d pr. pr e d eo q ille
dilig nos. Io. xiiij. Ipe e pr
amat uos. Si pr c nos filij
ei c fres ad inuice. c int fres
p fca amicicia p seuat. ¶ .v.
ad saluand iustos. q no i eo
q d. in noie meo q e ihc. et
sal int pr. In noie g ihu. i.
salutis pr misit spm ut o
stdat q ad saluadas gtes
ueit. ¶ .vi. ad docend ignos
q no in eo q d ille uos doce

bit q oia c c. ¶ Circa .viij. no
q datus fui missus e i primitiua
eccam p orone. Vn orantib aplis
c c. c luc. xij. Orante ihu de
scendit sps s. ¶ .ij. p ubi di
deuota c attenta auditone;
act. x. Ad huc loqnte petro
cecidit sps s. c c. ¶ .iij. p as
sidua opatoez. q no p manuu
impositone. act. viij. Tuc in
ponebat man sr illos c c. uel
impositio manuu sigt abso
lutone q fit i c fone. De no
G ordianus d m i. e.
agios qd e dom siue
doma. c dia q e clar qi clam
dom in q ds hitat. Epima
cus ab epy q e s c machy
q e rex qi s n rex. De [illegible]
G ordianus vi Gordia
carius Iuliani no.
impatoris cu quida xa
nu noie Ianuariu ad sac
ficand c pellet. Ad pdicato
ne tn ille Ian. ad fide cum
uxore sua c usus e. q audi
ens Iulian iussit Ian i exi
liu mitti. Gord. uo si sacfi
care nolle capite trucati ne
collat g e bs gor. c corp ei
ad canes p vij. dies piectu
e. s; cu oio remasisset in
tactu tand a familia sua.

rapit^9 et cu^m b^to epymaco q^ui du
du^m p^dict^9 Juli· occidi fecera^t·
sepelit^r no^n longe ab urbe
in lib^ano forte vno· c^ca an^nu^m
d^o· C·C·C·lx· De nomine.

Nereus interp^tat^r lucis co^silium· vl' nereus meret^h
q^r e^e lucerna co^us festinans·
Vl' nereus q^i ne· i· nequa^m
reus· Fuit e^n^im co^silium lucis
i^n virginitatis p^dicatione. Lu
cerna in ho^nesta co^u^rsatione. Fe
stinans in celi fuore. Nere
in co^scie^n^tie puritate. Achilleus
ab achi q^d e^e fr^ater meus· et lesa q^d
e^e salus q^u^a si fuit salus. hor
passione^m eutices uictorinus
et macho fuit x^pi sepsit. De

sanctis Nereo et Achilleo.

Nereus et achilleus eunuchi cubicu
larij domicille neptis domiciani imperatoris
fuer^t q^ui a b^to petro ap^lo bapti
zati sunt. Cum ergo p^dicta domi
cilla aureliano filio co^sulis
nupta esset et ge^mis et purpure
is uestib^z tege^ret. Nereus et
achilleus ei fide^m p^dicaueru^nt.
et virginitate^m mult^ipl^r co^mendaue
ru^nt ostendentes virginitate^m do^m esse
p^ximam. angelis germana^m. hom^i
b^z i^nnata^m. uxore^m viro subici p
virgines calcib^9 cedi et foruie^s

p^tus sep^i^9 p^cuti. Monstrosaq^z in
fantes dulcia monita sustine^re
potuit oportet gaudia co^uiuia
pati maritum. Illa a^utem in^c ce^rta dix^it
Scio patrem meum fuisse zelo
typum et matrem meam abeo co^ui
cia plurima passa^m esse. Nu^mq^d
uir meus tal^is futur^9 e^e. Cu^m
illi. Qua^m diu e^e sponsi uide^n
t^ur esse benigni. s^z mariti effici
crudeles dominant^r et alij a^ncill
as p^feru^nt dominab^9. Omnis a^u
scitas amissa p^ pnam re
uocari no^n pot^est. Reatus ei p
p^niam expelli pot^est. Virginitas
reuocari no^n pot^est ut ad statum
p^ristine scitatis attingat.
Tunc domicilla credidit et vir
ginitate^m uouit. et a sc^o clemente
uelata e^e. Quod sponsus eius audi
ens. licentiam a domiciano im
petrauit virginem cu^m sanctis nereo
et achilleo in po^ntum insula^m re
legauit. putans se p^ hoc posse
virginis p^positum immutare.
Post aliq^d tp^s cu^m ip^se ad insu
lam p^rexisset et multis mune
rib^z sanctis ut virginem suaderent et i^n
ducerent ipsi penit^9 respuentes
magis eam in d^no co^fortabant.
Qua p^p^ter eum ad sacrificia co^pell
erent et dixerunt se a b^to petro ap^lo
baptizatos. nullatenus posse

ydolis immolare capite cesi sunt. Quorum corpora iuxta sepulcrum sancte Petronille posita sunt. Alios autem tres scilicet Victorinum Euticetem et Maronem quibus Domitilla adherebat, tradidit tanquam servos suos, quos tota die in suis prediis laborare faciebat et vespere canina cibaria ad manducandum eis dabat. Tandem tamdiu Euticetem cedi iussit quousque spiritum exalaret. Victorinum vero in aquis fetentibus suffocari fecit. Maronem vero saxo ingenti opprimi iussit. Sed cum in maxillimam petram quam vix lxx. viri movere poterant, super eum iactassent, ipse eandem lapidem in humeros suos accepit et quasi leves paleas ad duo miliaria portavit et cum plurimi credidissent ipsum consularis occidi fecit. Post hec Aurelianus Domitillam de exilio reduxit et duas virgines Eufrosinam et Theodoram collactaneas eius ut ei suaderent misit. Quas tamen Domitilla ad fidem convertit. Tunc Aurelianus cum sponsis predictarum puellarum et tribus ioculatoribus ad Domitillam venit ut ei nuptias celebraret et ipsam saltem violenter opprimeret. Sed cum duos predictos duos iuvenes convertisset, Aurelianus Domitillam in thalamum introduxit et ioculatores mimos canere fecit et ceteros secum saltare iussit, volens eam postmodum violare. Sed cum deficerent mimi in canendo et ceteri in saltando, ipse tamen per duos dies saltare non cessavit quousque saltando deficiens exspiravit. Luxurius vero frater eius impetrata licentia omnes qui crediderant interfecit et cubiculo ubi predicte virgines morabantur ignem supposuit. Que orantes spiritum emiserunt. Quorum corpora sanctus Cesarius mane illesa reperiens sepelivit.

De nomine.

Pancratius a pan quod est totum et gratus et cratus quasi totus cito gratus, quia in sua pueritia. Vel sicut dicitur in glossario pancras dicitur rapina, pancratiarius flagello subiectus, pancrus lapis varie coloratus. Ipse enim rapuit predam captivorum, fuit subiectus flagello tormentorum, coloratus varietate virtutum.

De sancto Pancratio.

Pancratius nobilissimis parentibus ortus, dum apud Frigiam et patre et matre orbatus esset, sub cura Dyonisii patrui sui relictus est. Ambo igitur romam ubi largum habebant patrimonium redierunt. In quo vico Cornelius papa cum fidelibus latitabat, a quo Cornelio cum predicto Dyonisio Christi fidem recepisset. Tandem Dyonisius in pace moritur et Pancratius capitur et Cesari presentatur. Erat autem Pancratius

qui annorum xiiii.

qͥ annoꝝ .xiiij. Cui dixit cesar
Infantule suadeo tibi ne mala
morte moriaris. quia cum puer sis
facile decipis. et quia nobilis ꝑ
bas et karissimi mei filius extitisti
rogo te ut recedas ab hac ve
sania. ut velud filium meum te
habeam. Cui pancratius. Et si puer
sum corpore. cor tamen gero senile. Et
uirtute domini mei ihesu christi. terror ui
tus apud nos est. Quod hoc pictura quam
cernimus. Dii autem tui quos me ad
randis colere deceptores et gemi
narum stupratores fuerunt. Qui nec
parentibus pepercerunt. Quod si hodie ser
uos tuos tales cognosceres pro
tinus occidi occidi iuberes. Tales de
os mirror quos colere non erubes
cis. Augustus uero reputans
apertum uictum. Iussit eum in via
aurelia decollari. Cuius corpus octa
uilla senatrix diligenter sepeliuit.
Iuxta eius sepulcrum ut ait gregorius turo
nensis quis falsum iurare voluit ante
quam ad cellum chori perueniat. aut
statim a demone captus in saniit
aut cadens in pauimentum protinus
vitam perdit. Cum non modica
inter duos esset et iudex reum mi
nime ignoraret. zelo quoque iusti
tie iudex ductus ambos ad al
tare sancti petri deduxit. et idem reum in
nocentiam suam quam pretendebat iura
mento expedire coegit. rogans

apostolum ut aliquo indicio ostenderet
ueritatem. Cum autem ille iurasset
et nil mali passus fuisset. iudex
eius malitie conscius zelo actus iu
stitie exclamauit. Senior iste
petrus aut nimis misericors est
aut iuniori defert. Eamus ad
pancratium iuuenem et ab eo re
quiramus. Cum igitur uenissent et se ad
tumulum reus falsum iurare
presumpsisset. manum inde retrahere
non potuit. et idem sic modicum ex
spirauit. Unde usque hodie a pluribus
obseruatur. ut super reliquias sancti pan
cratii pro arduis iuramentum fiat.

Officio de festiuitatibus que occur
runt infra tempus reconsiliationis
quod tempus representat ecclesia a pasca usque
ad octauas pentecostes. Consequenter uidendum de festiuitatibus
que eueniunt infra tempus peregrinationis
quod tempus representat ecclesia ab octauis pentecostes
usque ad aduentum. principium autem huius temporis
non semper habetur in capitulo. sed iuxta pascale
terminum uariatur. De nomine

Urbanus ab urbanitate dicitur
uel urbanus ab ur quod est lumen
uel ignis et banal responsum. Fuit enim lu
men per conuersationem honestam. Ignis per
caritatem succensam. Responsum per doctrinam.
Uel fuit lumen sibi lux. quia est lux in a
spectu. Amabilis in essentia in
moribus. In situ celestis. In actu
prouidus. Sic iste sanctus fuit amabilis
conuersatione. In moribus in mundi de

spectore. Celestis in contemplatione
utilis in predicatione. De sancto Vr-
Vrbanus calixto bano ppa.
pp successit. Cuius tempore cum
fuisset maxima persecutio xpianorum.
Tandem alexander cuius mater Ia
mea xpiana erat que origene conuer
terat. Imperium suum suscepit. Ipsa enim
filium precibus maternis induxit.
ut a xpianorum persecutione cessaret.
Tamen almachius urbis prefectus qui
beatam ceciliam decollauerat in xpia
nos crudeliter seuiebat. Hic
sanctum urbanum diligenter inquiri fe
cit et in quadam antro cum tribus presbi
teris et tribus diaconibus repertum
in carcerem mitti iussit. Post hoc
coram se ipsum adduci precepit et
quinque milia hominum cum sacrile
ga cecilia et illustribus uiris ty
burtio et ualeriano seduxerat
eidem obiecit. et thesauros ecclesie
requisiuit. Cui urbanus. Ut uideo
plus te ad seuiendum in sanctos
inducit cupiditas quam cultus deorum.
Thesaurus cecilie per manus paupe
rum celos ascendit. Cum igitur sanctus
urbanum cum sociis plumbatis
cedi fecit. et ipse hely deo eloy in uo
caret. Ridens prefectus ait. Sa
piens uult iste senex uideri
et ideo nec ignota loquitur. Cum autem supera
ri non posset iterum in carcerem re
cluduntur. Ubi tres tribunos ad
se uenientes cum custode carceris
anolino sanctus urbanus baptiza
uit. Audito igitur quod anolinus xpianus
factus esset. prefecto sistitur et sacrificare
renuens decollatur. Sanctus autem ur
banus cum sociis ad simulacrum
ducitur. et tura imponere urgetur.
Tunc orante urbano simulacrum
cecidit. et xxii sacerdotes qui ignem
ministrabant occidit. Tunc sancti gra
uissime laniantur. et post hoc ad sa
crificandum ducuntur. Qui in ipsum pro
dolum expuentes. frontes crucis
munimine muniunt. et inuicem dato pacis
osculo capitalem sententiam acceperunt.
Qui statim carpasius a demone
arripitur. et deos suos blasphemans
et xpianos inuitus magnificans a de
mone suffocatur. Quod eius uxor ar
menia uidens cum filia sua lucia.
et tota familia a sancto fortunato
presbitero baptismum suscepit. et post hec
sanctorum corpora honorifice sepeliuit.
Petronilla De sancta pe p
fuit filia sancti tronilla.
petri apostoli quam cum nimis speciosa
esset ex uoluntate patris febribus
laboraret. Discumbentibus apud eum
discipulis. dixit ad eum titus. Cum
omnes a te sanentur infirmi cur pe
tronillam iacere permittis. Cui petrus
quia sic ei expedit. Tamen ne pu
tetur impossibilitas sanitatis eius
meis sermonibus excusari ait ad

illam. Surge petronilla uelociter
et ministra nobis. Que statim sa
nata surrexit et ei ministrauit. Com
pleto autem ministerio dixit ei petrus
petronilla recede ad locum tuum
Que statim rediit et ut prius
febribus laborare cepit. At ubi
in dei timore cepit esse perfecta. eam
perfecte sanauit. ¶ Comes igitur
Flaccus ad eam uenit ut ipsam propter
eius pulcritudinem acciperet in uxorem
Cui illa respondit. Si me in uxorem
habere desideras iube ad me uir
gines uenire que me usque ad
domum tuam debeant sociare.
Quas cum ille pararet. petronilla
ieiuniis et orationibus insistere
cepit. et corpus suscipiens ac in lec
to se reclinans post triduum ad
dominum migrauit. Flaccus delusum
se uidens ad felliculam petro
nille sociam se conuertit. et ut aut
ei nuberet aut ydolis immolaret
precepit. Quod cum illa utrumque re
nueret. prefectus .vii. diebus sine
cibo et potu in carcere eam esse fecit
ac postmodum in eculeo tortam
occidit. ac corpus eius in cloacham
proiecit. Quod cum sanctus nichodemus
eleuans sepeliuit. unde a flacco
comite nichodemus accersitur
et sacrificare renuens plumbatis
ceditur. et in tybrim corpus proicitur.
Sed a iusto eius clerico leuatur et

honorifice sepelitur.

De sanctis Marcellino et Petro.

Petrus exorcista
dum ab archemio
in carcere detineretur et predicti
archemii filia a demone
uexaretur. et ob hoc ipse sepius
plangeret. dixit ei petrus quod si
in christum crederet. statim filia eius sa
nitatem reciperet. Cui arche
mius. Miror quod si dominus tuus filiam
meam liberare poterit qui te tanta
pro eo patientem liberare non ualet.
Cui petrus. potens est quidem deus
meus eripere me. sed uult ut per
passionem transitoriam perueniam
ad gloriam sempiternam. Cui ar
chemius. Si me cathenas super te
duplicante deus tuus te libera
uerit et filiam meam sanauerit
protinus in ipsum credam. Quod cum
factum fuisset. sanctus petrus candidis
uestibus indutus et tenens signum
crucis eidem apparuit. et eius pedibus
ille se prostrauit. et filia eius
sanata. ipse cum tota domo
sua baptisma suscepit. permisitque
aliis incarceratis quod exirent
liberi. qui cumque uellent fieri christiani.
multique aliis credentibus a beato
marcellino presbitero baptizantur
Quod audiens prefectus omnes incarcera
tos ad se adduci precepit. Quos
archemius conuocans et manus eorum de
osculans dixit. ut si quis uellet

venire ad martyrium veniret intrepidus. Et si quis nollet abiret illesus. Comperto autem iudex quod Marcellinus et Petrus eos baptizassent, ipsos accersiri et eos separatim in carcerem reclusit. Marcellinum quidem nudum super vitrea fracta prostravit et ei lumen et aquam negavit. Petrus vero in alio carcere in altissimo cippo constringitur. Angelus autem domini Marcellinum induens et solvens ipsum cum Petro in domo Archemii restituit, ut per vii dies populum confortarent, et postea se iudici presentarent. Iudex cum presentes eos in carcere non invenisset, accersitum Archemium et sacrificare nolentem in crypta cum uxore sua obrui iussit. Quod sancti Petrus et Marcellinus audientes illuc venerunt et in illa crypta sancti Marcellinus se protegentibus christianis missam celebravit. Dixeruntque sancti ad custodes: Ecce Archemium potuissemus liberare et nos abscondere, sed neutrum voluimus facere. Tunc irati gentiles Archemium gladio necaverunt, matrem vero cum filia lapidibus obruerunt. Marcellinus autem et Petrus ad silvam nigram que nunc candida propter eorum martyrium vocatur decollantur. Quorum animas vestibus splendidis et gemmis indutas ab angelis in celum deferri spiculator nomine Dorotheus vidit. Unde christianus effectus postmodum in pace quievit.

Primus qui summus et de nomine magnus. Felicianus quasi felix anus, id est felix senex. Ille dicitur summus sive magnus dignitate per martyrii perpessionem, potestate per miraculorum operationem, sanctitate per vite perfectionem, felicitate per gloriosam perfruitionem. Iste autem dicitur senex non per antiquitatem temporis, sed per reverentie dignitatem, per sapientie maturitatem, per morum gravitatem felix senex.

De sanctis Primo et Feliciano.

Primus et Felicianus apud Felicianus. Diocletianum et Maximianum a templorum pontificibus accusantur, quod nisi eos sacrificare facerent nulla a diis beneficia obtinere valebunt. Iussu igitur imperatoris in carcerem recluduntur, sed ab angelo soluti postmodum iterum imperatoribus presentantur. Qui cum in fide firmi persisterent crudeliter laniati separantur ab invicem. Dixitque preses Feliciano ut sue senectuti consuleret et diis immolaret. Cui Felicianus: Ecce iam lxxx annos habeo et xxx anni sunt ex quo veritatem agnovi et elegi deo vivere qui potest de tuis manibus eripere. Tunc iussit eum preses ligari et clavos in manibus ac pedibus affigi, eique dixit: Tam diu sic eris donec nobis consentias. Qui cum diu leto vultu persisteret, eum idem torqueri iussit et nil penitus ministrari.

Post hec Cirinum primum adduci fecit eique dixit. Ecce frater tuus imperatoris decretis consensit et ob hoc magnus in palatio veneratur. Tu quoque similiter age. Cui ille: licet dicas filius sis diaboli, veritatem ipse deseruisti, quia frater meus imperatoris celestis decreto consensit. Tunc iratus preses iussit facibus latera eius incendi et plumbum bulliens in os eius infundi, clamante Feliciano ut sic tacere posset. Ipse autem plumbum tamquam aquam frigidam suaviter bibit. Tunc preses iratus duos leones ad eos dimitti precepit. Qui statim ad eorum pedes se proiecerunt et tamquam agni mansueti coram eis steterunt. Rursus iussus ursos crudeles dimittit et cum leonibus mansuescunt. Aderant autem ad hoc spectaculum plus quam xii milia virorum de quibus quingenti viri in domino crediderunt. Preses autem sanctos fecit decollari et eorum corpora canibus et avibus proicit. Que tamen ab hiis illesa a christianis honorifice sunt sepulta. Passi sunt circa annos domini cc.lxxxvii.

De nomine.

Barnabas interpretatur filius venientis vel filius consolationis aut prophete aut filius concludentis. Quater vicibus ponitur filius propter iiii modos filiationis ipsius. Dicitur filius in scriptura ratione generationis, eruditionis, imitationis et adoptionis. Fuit enim Barnabas regeneratus per baptismum, eruditus per evangelium, est ipse imitatus per martirium, et ab ipso adoptatus per celeste premium. Et hec quantum ad se. Quantum vero ad alios fuit adveniens, consolans, prophetans et concludens. Adveniens discurrendo et predicando ubique quod patet quia fuit socius Pauli. Consolans pauperes et desolatos: pauperes quibus elemosinam detulit, desolatos quibus ex parte apostolorum epistolam destinavit. Prophetans quia prophetie spiritu claruit. Concludens quia magnam multitudinem in fide conclusit et adunavit, sicut patet cum missus fuit in anthiochiam. Et hec iiii notantur act. xi. Erat vir bonus quantum ad primum. Plenus spiritu sancto quantum ad secundum. Et fide quantum ad tertium. Cuius passionem compilavit Johannes qui et Marcus eius consobrinus, maxime a visione ipsius Johannis usque fere in finem. Quam in Beda de greco in latinum creditur transtulisse.

De sancto Barnaba

Barnabas levites apostolus ciprius genere unus de lxxii domini discipulis ab historia actuum in multis extollitur et laudatur. Fuit namque optime informatus et ordinatus quantum ad se et quantum ad deum et quantum ad proximum. Quantum ad se ordinatus extitit secundum iii vires scilicet rationabilem, concupiscibilem et

ꝯcupiscibilem. habent namque
rationabilem illustratam lumine
cognitionis. unde dicitur act. xiii.
Erant autem in ecclesia que est an
tiochie prophete et doctores in quibus
bar. et symeon etc. ¶ Secundo
habent concupiscibilem inflammatam
impulsione diuine affectionis.
unde dicitur act. iiii. Ioseph qui
cognominatus est barnabas cum haberet
agrum uendidit illum et attulit
precium et posuit ante pedes apostolorum
ubi glo. destituendo probat quam tam
gre deuitat. et docet calcandum
esse quod ipse subdit pedibus apostolorum
¶ iii. habent irascibilem roboratam
magnitudine probitatis. Et
hoc uel uirili aggrediendo ardua. uel
perseuerant agendo fortia. uel con
stanter sustinendo aduersa. Virilem
aggrediendo ardua sicut patet in hoc
quod illam maximam ciuitatem an
tiochiam ad conuertendum accepit.
sicut patet act. xi. Rursus cum post conuersi
onem paulus ierosolimam uenisset
et discipulis se iungere uellet. et omnes
eum tamquam lupum agni refugerent
Bar. ipsum audacter apprehendit et
ad apostolos duxit. ¶ Perseuerant o
perando fortia quia corpus suum maceranit
et ieiuniis afflixit. unde dicitur
act. xiii. de bar. et quibusdam aliis.
ministrantibus autem illis domino et ieiu
nantibus etc. ¶ Constanter susti

nendo ad uersa sicut apostoli perhibent
ei testimonium dicentes. cum karissimis
nostris bar. et paulo hominibus qui tra
diderunt animas suas pro nomine domini
nostri ihesu christi. ¶ Secundo fuit ordi
natus quantum ad deum deffendendo dei
auctoritati. maiestati. et bonitati.
Auctoritati quod patet in hoc quod officium
predicationis sibi non usurpauit. sed
ab auctoritate dei accipere uoluit.
sicut habetur act. xiii. Dixit spiritus sanctus.
Segregate mihi bar. et saulum in opus
ad quod assumpsi eos. ¶ Secundo dei ma
iestati. Cum enim sicut habetur act. xiiii.
maiestatem diuinam quidam uellent
attribuere. et ei tamquam deo hostias
immolare uocantes eum tamquam
iouem priorem. et paulum mercurium
tamquam prudentem et eloquentem. continuo
bar. et pau. abscissis tunicis
clamauerunt. Viri quid facitis?
et nos mortales sumus similes uobis
homines. adnuntiantes uobis ab
his uanis conuerti ad deum uiuum.
¶ iii. dei bonitati. Nam sicut
habetur act. xv. Cum bonitate gratie
dei quidam conuersi et non ex lege sunt
saluati. Quidam conuersi de iudeis
contrare et diminuere uellent asser
entes hoc sine circumcisione nequaquam
sufficere pau. et bar. contra eos uiri
liter restiterunt. et solam bonitatem
gratie dei sine lege sufficere ostenderunt.
In hac questionem ad apostolos

de tulerūt. ·xj· fu optime
ordinat' q' ad p'mū. q' ggem
suā pauit. v'bo. ex°. ⁊ bn̄ficio.
V'bo q' v'bū di sollicite euā
glizauit. vn̄ dr̄. act. xv. pau.
⁊ bar. demorabant' antiochie
docētes ⁊ euāglizantes cū
aliis plib; v'bū di. h' ē pāt;
p illam maxiam multitudiē;
q' antiochie conu'tit adq;. et
ibi primo uocant' disciplī
xani. Scd'o ex° q' uita sua
fu oib; speculū sc̄itatis. ⁊ ex
religionis. Fuit ē in oī suo
ope uilis ⁊ strenuus oī mor
bōitate ⁊spicuus. oī gr̄a sp̄c
.s. plen'. In oī u'tute ⁊ fide
p̄clarus. De hiis .iiij. hēt'
act. xi. misꝰūt bar. antiochi
am. e sē' ortabat' oēs in p̄pōito
cordis p'maūe in dn̄o. q' erāt
uir bon' plen' sp̄ū .s. ⁊ fide.
·iij· bn̄ficio ⁊ h' dup̄. Est eī
dup' bn̄fin sc̄ eliā. .s. t'p̄lis
q̄ subsistit ī necc̄ior' sb̄ mīstra
tōne. ⁊ sp̄al' que consistit ī
offense dimissione. Pr̄iā
hūit bā bar. qū eliām frīb'
qui erāt ierlm detulit. Vñā
sic dr̄. act. xi. Cum fc̄a eēt
fames maxia sb̄ claudio c̄
q' p̄phauiat agab;. discipli p
ut q̄s; h'ebat p'posuer' ī mī
stiū mitte' h'itantib' ī iuda
frīb;. q' ⁊ fecer'. mitentes ad
seniores p man' bar. ⁊ sauli.
Scd'am hūit qū Iohi q' ⁊ c̄
nominabat' marchus offen
sam dimisit. Cū ē p̄dc̄s dis
cip'ls. bar. ⁊ saulū reliquiss;
redeunti tn̄ ⁊ penitēti. bar. ī
dulsit. ⁊ itm̄ in disciplīn ⁊ rēū
assūpsit. paulus u'o ip̄; assu
mē in disciplīn tenuit. ⁊ id'o
int' eos sepatō fc̄a fuit. vtq;
eīn ex pia cā ⁊ intentōe fec'.
Nam q' bar. ipm̄ assūpsit
h' fec' ex dulcedine mīe. Q' ā
paul' ipm̄ assumē noluit.
hoc fec' ex fuore rectitudīs
Nam sic idē d' glo. act. xv.
Q' iñ in fronte faciei se ⁊sti
tuens nimis tepid' stetat.
mēito paul' ipm̄ abiec'. ne il
lius qī ⁊tagione uires alior'
cor'ūpēt. Illa ā sepatō n̄ ē fc̄a
ex p'motōne uicii. s; ex intītic
tu. sp̄s .s. ut .s. ab inuicē;
separent'. ⁊ plib; p̄dicarēnt. sic
⁊ p' mod' fc̄m ē. Nam cū eēt
bar. in ycorinio ciuitate p̄dc̄o
Io. ei' ⁊sobrinus uir q̄dā splen
didus in uisu apparuit dicens.
Constans esto Iohēs. q' am
nō Iohēs. s; excelsus uocabis
Q' cū ille bar retulisset. d'r
ei. Caue dilignt' ne cui
q' uidisti reueles. Vñā ⁊ in

silij· hac nocte dns apparuit dicens·
Constans esto bar· qz et na
triua parentes eorum gentem tuam
reliquisti· et animam tuam pro meo
nomine tradidisti· Cum ergo paulus
et bar· diu in antiochiam predic
assent· Angelus quoque dni paulo ap
paruit dicens· Festina uenire
ierlm· Quia quidam fratres aduentum
tuum prestolantur ibidem· Cum ergo bar·
cyprum uellet pergere· et parentes su
os inuisere· paulus autem ierlm
properare uellet· sancto spiritu in fugan
te spiritu ab inuicem discesserunt·
Dum cum paulus bar· quod sibi dixerat
angelus indicasset· Respondit bar·
Fiat uoluntas dni· Nunc autem cypri
uado et ibidem uitam finiens· Te am
plius non uidebo· et cum flens se
eius pedibus humiliter uolutaret·
Compatiens ei paulus dixit· Noli
flere· quia sic dni est uoluntas· Nam et mihi
dns apparuit in hac nocte dicens
Ne prohibeas bar· ire cypre quia mul
tos ibidem illuminabit· et martirium con
sumabit· ¶ Pergens ergo bar· cum
Johe cypre· euangelium sancti mathei
secum detulit· et super infirmos pon
ens· multos dei uirtute sanauit·
Cum autem ex cypro uenisset· inue
nit elymam magum quem paulus
lumine oculorum ad tempus priuauerat qui est
restitutus et pamphilum intrare prohi
buit· ¶ Uidit ergo quadam uice bar·
homines et mulieres nudas currentes
et sua festa agentes· Unde indignatus
templo maledixit· et subito pars eius
corruens multos oppressit· ¶ Tandem
salaminam deuenit et ibidem sepedictus
magus seditionem excitauit non mo
dicam· Comprehendentes ergo iudei
bar· multas afferunt in iniurias
trahebant· et iudici ciuitatis puniendum
tradere festinabant· Comperto autem
quod eusebius uir magnus et potens
de genere neronis illuc aduenisset·
Timuerunt iudei ne ipsum de manibus
eorum raperet· et sic liberum abire permit
teret· ligantes ergo funem in collo
eius extra portam eum traxerunt· et ibidem
eum protinus combusserunt· Nec tamen ne
quam iudei impii satiati ossa eius in quodam
uase plumbeo recluserunt· In mare
eadem precipitare uolentes· Johes
autem discipulus eius cum duobus aliis de
nocte confugiens ea rapuit et in
quadam crypta sepeliuit· Que ibidem
ut ait· Sigibertus usque ad tempora
zenonis imperatoris· et gelasii pape
·d· usque ad annum ·d·dni· latuerunt·
Sed tunc ipso reuelante reperta fuerunt
Beatus autem dorotheus sic ait bar· in
roma xpm primum predicauit· epus
mediolani factus est· ¶ Distinguit
autem aug· in li· de· ci· dei· Triplex
genus uite· s· actiuosum quod pertinet
ad uitam· ociosum quod pertinet ad
ocium· spirituale uite contemplatiue

erutq; compōitū. ⁊ istd̄ tpˢ gen
ute fuit in eo. Fortus qⁱ ūtus
Prudēc. i. ūtuosus. Cōmodestus qⁱ stās
in medio ūtutis. Qm̄ lʒ ā ūtu
tē tanq̄ mediū cōstant duo vi
tia tanq̄ extrema. Nā extrema
pdentie s̄ dolositas ⁊ fatuitas.
Extrema tēpantie desidiōꝝ cā
naliū adimpletio. ⁊ oīmoda sui
afflictō. Extrema fortitudīs
pusillanimitas. ⁊ tepiditas.
Extrema iustic crudlitas ⁊ re
missio. De nomine.

Vitus autē. ul' uitus q̄si
ūtus. ūtuos. De sā
Vitus puē egregius cto Vito
⁊ fidel' ānoꝝ. xij. et que
in Sicilia mārtiriū pass' ordi
ē. ł' a pr̄e crebro ūbalā ne.
ex eo qd̄ ydola ⁊tēpne
bat. n̄ ipā adorare nolebat. Qd̄
audiens ualeriān pfēs puerꝝ
accēsiū ⁊ sacrificare nolentē fu
stib; cedi iussit. Brachia aūt
ūbantiū ⁊ man' pfci ptinus
aruer. Clamauitq; pfēs. ve
m̄ q; manū amisi. Cui uitus
Accedant dii tui. ⁊ te sanent
si poss. Cui ille. ⁊ nūq̄d tu fa
cē uales ł. Cui uitus in noīe
dn̄i ualeo. Statimq; p eo ora
uit. ⁊ sanitatē obtinuit. Dixit
q; pfēs pat. Corripe puerꝝ tuū
ne male pereat. Tūc eū ī domū
duxit ⁊ diuisis gn̄ib; musicoꝝ
⁊ puellaꝝ lusib; aliaꝝq; delitiaꝝ
gn̄ib; ī mutādā aīm ei' satageb
at. Cum āt eū in thalamū
in mirabil' odoris fragantia tū
exiū q̄ pr̄em ⁊ totā familiā. ui
mio odore pfudit. Aspiciensq;
pr̄ p hostiū. vidit. vii. anglos
circa infantē stantes. Dixitq; dii
venerūt in domū. Statimq; ceca
tus ē. Ad cui' clamorē tota
ciuitas lucana ⁊mota ē. Ita
ut ualerian accurret ⁊ q̄d ei ac
cidiss; interrogaret. Cui ille deos
uidi igneos ⁊ uultū eoꝝ ferre
nō potui. Ad tēpliū g̃ iouis
pducit. ⁊ p recupatōne lūīs
Tauꝝ cū cornib; aureis polli
cet. Qz cū nil pficeret filiū pro
sua sanatōne rogauit. ⁊ lum̄
suis pcib; recupauit. Cū ā
ne sic credet. s; poci' filiū occidē
cogitaret. Angl's dn̄i modesto
pedagogo ei' appuit. ⁊ ut na
uem ascendēs. puerꝝ ad aliā
trā deduceret impauit. Qd̄ cū fe
cisset aq̄la eis ibi cibū auffe
rebat. ⁊ multa ibi miracla fa
ciebāt. Interea filiꝰ imperatoris
dyocliciani a demone arripit
⁊ n̄ nisi lucan' ueiāt inde se
nūq̄ exire fatet. Vitus q̄rit
⁊ inuent' ad impatorē adducit.
Cui dyoclician' puē puerꝝ meū

sanāē uales? Cui ille. Ꝗ ego
ē dōs. Statimq; sr̄ eū manū ī
posuit. ꝯ ꝓtinꝰ ab eo demon
affugit. Et ait drocliciani.
puer consule t̄ ꝯ dis sacfi
ca ne mala morte intereas?
Qd̄ cū ille recusasset ꝯ ī carcē
cū modesto missus eēt. ibi
to ferri moles que eis erāt ī
posita cecidit. ꝯ carcer ī mirā
lūīe corruscauit. Qz cū impatori
nūtiatū fuisset educt̄ in cliba
nū ardentē mittit̄. Sz tū ille
sus egredit̄. Tūc leo terribilis
ad eū deuorand̄ dimittit̄. Set
tū ab eo fidī uirtute placat̄?
Tand̄ ipe cū modesto ꝯ crescenti
a nutrice sua q̄ sp̄ eū secuta fu
erat in eculeū suspendi iu
bent̄. Sz subito aēr turbat̄. tra
ꝯcutit̄. tonitrua mugiūt.
ydolorꝫ tēpla corruūt ꝯ multos
occidūt. Impator q̄ fugiēs pu
gnis se pcutiebat dicēs. ve m̄
qz ab uno puerō uictus sum.
Illi q̄ ꝯtinuo soluti. iuxt̄ qddā
flumē se īuener̄ ꝯ ibi pausā
tes ꝯ orantes aīas dō reddi
derunt. Quorꝫ corpa ab aglis
custodita. florētia illustris
matrona sco uito reuelante
recepit ꝯ ea accipiēs honorifice sepelīuit.
Quiricus quasi querens arcū. Dē noīē
vel achilles q̄ ē for
titudo ꝯ ens mgs. vl' acrus q̄ ē
asta ul' acriles q̄ dī sedile. Ipe
ē fuit arcus .i. cliuus in sui hu
militatione. fortor fortis in
tormētorꝫ ꝑpessione. mgr̄ ī sui
despectōne. hasta ī in inimicorꝫ
debellatōe. dī sedile ex dī hi
tatōne. Īh ē gra supplevit que
etas negauit. Iulitta iu
uans uita qz uita spūali iuuit
ꝯ ꝑ hāc multis ꝓfuit. De scis
Quiricus fili Quirico.
filiꝰ iulitte et Iulitta
lustrissime matrone yconij.
que ꝑsecutōes declināē uolēs
in tarsū cilicie cū puerō suo q̄
rico qui erat triū annorꝫ uenit.
Sz tū alexādro p̄sidi p̄sentat̄.
In ulnis puerꝫ suū gestans
Qd̄ due famule sue uidētes
fuger̄ ꝯ eā ꝓtinꝰ deliqrunt.
preses ḡ puerꝫ ī ulnis suis
cep̄. ꝯ matrē sacrificāē nolētē
crudis neruis flagellari fec̄.
puē aūt m̄rem flagellari cō
spiciēs amāē flebat. ꝯ lamē
tabiles uoces dabat. At p̄ses
puerꝫ quiricū int̄ ulnas ꝯ sr̄
genua ponēs eū. oclis ꝯ aliis
blandiciis demulcebat. Infans
q̄ ad m̄rem respiciēs p̄sidis
oscula aborrebat ꝯ capud eū
in dignatōne auertēs. unguibꝰ el
ungulis laniabat ꝯ m̄ri ꝯsona

uoces dabat. quod diceret: et ego xpianus
sum. Tandem diu reluctatus preses
eum in scapulis momordit. Tunc
preses indignatus et dolore accensus
puerum ab alto per gradus precipita
uit. ita ut tribunali tenellum
cerebrum adhereret. Iulicta uero
filium ad regnum precessisse uidens
leta gratias deo reddidit. Tunc Iu
litta iussa est excoriari et bulli
enti pice perfundi et demum capi
te truncari. In quadam autem legen
da inuenitur quod quiricus tyrannum
blandientem eum ut minantem penitus
pendens, xpianum se esse confitebatur.
Sin quod tempore eligitur infantulus
sed in eo loquebatur spiritus sanctus. Et cum
preses interrogaret quis eum docuisset
ait. O quam o preses miror insipientiam tuam
que in me tantillam cernis etatu
lam. non dum tempus excedo trima pueri
tatis quis me diuina docuerit sa
pientiam. Et cum cederetur clamabat
xpianus sum. et quociens hoc clamab
at. tociens uires inter tormen
ta recipiebat. preses autem matrem
cum puero membratim scindi fecit
et eorum membra ne a xpianis sepe
lirentur dispergi mandauit. sed tamen
ab angelo sunt collecta et nocte
a xpianis sepulta. Horum corpora tempore
constantini magni cum pax
ecclesie reddita esset ab una an
cilla que adhuc superstes erat reuelata

et in deuotione magna ab omni
populo habentur. Passi sunt autem circa annos
domini CCxxx. sub alexandro. Pas
sio sanctorum marcelliani et mar
chi in festo sancti sebastiani habetur.

Passio sanctorum [illegible] et marchi et marcelliani. Require in festo sanctorum fabiani et sebastiani

De sancta Marina virgine

Marina unica
virgo erat patri
suo. Cum autem pater quoddam
monasterium intrasset mu
tauit habitum filie sue. ut non
femina sed masculus uideretur. Ro
gauitque abbatem et fratres ut fi
lium suum unicum reciperent. Qui
eius precibus annuentes in monachum
est receptus et frater marinus ab omni
bus appellatur. Cepit autem ualde
religiose uiuere et ualde obe
diens esse. Cum autem esset xxvii.
annorum et pater eius se morti appropin
quare sentiret filiam suam ad se
uocauit et ipsam in bono proposi
to precepit ne alicui aliquando reuelaret
quod mulier esset. Ibat ergo frequenter cum
plaustro et bobus et ligna mona
sterio deferebat. Consueuerat enim
hospitari in domo cuiusdam uiri.
cuius filia cum de quodam milite con
cepisset. Interrogata marinum mo
nachum se uiolasse asserit.
Interrogatus marinus cur tantum
flagitium perpetrasset. se peccasse
fatetur et ueniam petit. Statim
que de monasterio eicitur. ad hostium
monasterii mansit et tribus annis.

idē ꝑmanēs bucella panis
sustentabat᷑. P̄modū filii ablac
tatus alibi mittit᷑ et maximo e
ducandꝰ traditur. et cū eo idē p
duos ānos iterū cōmorat᷑. Oīa
aūt in maxīa patīa recipie
bat et de oībꝫ deo grās referebat
Tandē eiꝰ humilitatis et patiē fr̄s
mirati eū in mōasteriū recepūt
et q̄q; offīa uiliora ē ei iniūgūt
Ipsē ā oīa ulāit suscipiebat. et
cūcta patient᷑ et deuote agebat
Tandē in bonis opibꝫ uitam
ducens migrauit ad dñm. Cum aūt
corpꝰ eiꝰ lauarent et in uili loco
sepelire disponerent respiciētes
mulierem ipm̄ ēe uident. Stupe
facti oēs et timore pterriti se in dei
famulā plurimū deliq̄sse fatent᷑.
Cucurrit aūt oēs ad tam grāde spec
taculum et ueniam postulāt igno
rantie et delicti. Corpꝰ g° eiꝰ in ecclia
posuer᷑. Illa aūt q̄ famulam dei in
famauerat a demone arripit᷑.
et scelus suū confitens. et ad sepulcrū
ueniens inginis liberat᷑. Ad cuiꝰ
tumulum pp̄ undiqꝫ confluunt
et multa miracla ibi fiūt. obiit
aūt xiiii kl̄ iulii. De nomine

Geruasius agearis q̄ ē sacer
uel uas. uel agena q̄ ē in
colatus. et sorr̄ puulꝰ q̄ sacer p
uite meritū. uas p̄tutū re
ceptaculum. pegrinꝰ p mūdi cōtēpt᷑.
puulꝰ p sui cōtēptū. ¶ Prothasiꝰ
aprothos q ē primū et syos ds sui
dim̄. uel apcul. cōstasis q ē po
sitio q̄i p̄us p dignitatē. dim̄
p dilectōnē. paul poītus amādi
affectōne hor passionē ambr̄ i
libello ad eorū capita posito sep
tam reperit. De sc̄is Geruasio et Pro
tasio.

Geruasius et ptasiꝰ
gemini fuer᷑ frēs. filii
fuer᷑ sc̄i uitalis et bt̄e ualerie. Qui
oīa sua paupibꝫ erogantes ma
nebant cū sc̄o nazario qui apd̄ e
bredunū oratoriū cōstruebat.
et ei celsus puer lapides porrigeb
at. ¶ Quod uō nazarium iam
celsum huisse n̄āuit forte pan
ticipatiōe accipit᷑. Qui longe eū
p eū ē fuisse oblatū ex ystoria
nazarii colligit᷑. Tum aūt oēs
ad imperatorez ducerent᷑ sequebāt
eos eiulans puer celsus. Quē cum
uni militū alapis cederēt et
cederent. Nazarius increpat᷑
irati milites nazariū calcibꝫ
ceciderunt. et ipm̄ cū aliis in car
cerem recluserunt. Et p̄modū in
mare pcipitauerunt. ger. u° et pta.
mediolanū duxerūt. Eo t̄p̄e sup̄ue
ente comite astasio qui contra mar
comānos pficiscebat᷑ ad bellū
deorū cultores eid occurrerūt. asse
rentes q dii eius respondere cōtēpne
rent. nisi p°. Ger. et pta. imolarent.

Continuo ĝ tenet̃ ꝯ ut sacrifi
cent immutant̃. Cui cū ger. q̄
ydola muta ꝯ surda doc̃et ꝯ ip̃e ab
ōipotēti dō uictoriā requirē d̃
bere doc̃et. Iratus tam diu eū
plūbatis cedi iussit. q̄ diu sp̄m
exalac̃et. Exemp̄tha. accersiri
fec̃. eiq; dix. Disc uel tu uiuē
stude ꝯ noli cū frē tuo mala
morte pire. Cui p̄ta. Quis est
mis ego qui te nō timeo aut
tu qui me timē p̄bāris. Cui
astasius. ego te mis hō q̄mo
timeo. Cui p̄ta. In h̄ me timē
p̄bāris ꝯ te ledi. Si nō sacrifica
uero dūs tuus. Si ē te ledi a
me nec̃ q̄ timēs. nūq̄ ad sa
c̃ficiū p dolor me ip̃e ꝯpelleb̃.
Tūc eū comes in eculeū suspē
di p̃cep̃. Cui p̄ta. Non t̃ comes
irascor qm̄ cecos tui cordis o
culos attendo q̄n poti⁹ tui mi
sereor. q; ne scis qd facias. Age
ĝ q; cepisti. ut m̄ cū frē meo.
hodie possit occurrē benignitas
saluatoris. Tūc comes iussit
eū decollari. Phylipp⁹ aūt x̄
cū filio suo corpa eorū rapuit. ꝯ
occulte in domo sua ī arca
saxea sepeliuit ꝯ libellū eorū
ortū uitā ꝯ finē ꝯtinētē. ad
eorū cap̃ posuit. hor corpa multo
tp̄e latuer̃. Sz tp̄e bti ambr̃.
h̄ m̄ repta fuer̃. Ambrosio nāz

in ecc̃ia scōr naboris ꝯ felicis
in oꝛone p̃sito. Ita ut n̄ uigi
lac̃et aperte. n̄ dormiēt integ̃.
appuer̃ ei duo pulcherrimi iu
uenes uestibz candidissis
.i. collobiis ꝯ pallio induti.
caligulis calciati secū mani
bz extensis orātes. Orauit ĝ
ambr̃. ut si ē illusio nō ult̃
appat. Si ā ūitas d̃nuo reue
let̃. Simili ĝ m̄ cantēte gal
lo orantes secū iuuēs appuer̃.
Tc̃cia uō nocte d̃fectō iā ie
iuniis corꝰ nō dormiēti. Sz
stupenti. cū t̃cia ē appuere
psona q̄ silis paulo aplō ui
debat̃. fm q; m̄ pictura p̄ser̃
at. Illisq; tacentibz aplūs ĝ
dix. Isti ē qui nil t̃renū d̃si
d̃antes monita mea secuti st̃.
Quorr corpa in eo loco repies ī q̄
stas. xii. pedū altitudīe t̃re
coopta. ā achām ī ueies. ꝯ ad
cap̃ eorū libellū in q̄ ort⁹ eorū
ꝯtinēt̃ ꝯ finis. Conuocatis ĝ
uicinis coepis ip̃e p̃or t̃re fos
sor accessit. ꝯ oīa p̄ut dixat.
ē paul⁹ inuēit. Et lz iā. ccc.
ānī ꝯuluē fluxisset. Ita tn̄ eorū
corpa ē repta. ac si ip̃a hora ibi
fuissēt p̃sita. In sī ꝯ odor mi
rabilis ind̃ fragbat. Cecus ā
qdā tangēs feretrū illuiat⁹
ē. ꝯ m̄lti alii m̃ritis eorū cūati sūt

Refert aug. li. xxii. de ci. dei. quod
ipso presente et imperatore et multa
turba quidam cecus apud mediol. ad cor
pora martirum G. et ptasii visum recepit.
Utrum autem sit puer iste cecus an alius
ignoratur. Idem etiam refert quod quidam
iuvenis in villa que dicitur victoriana
que ab yppone xxx. milibus dist
at. cum in quodam flumine equum la
varet continuo eum diabolus vexavit
et in flumine tanquam mortuum proiecit.
Cum autem vespere in ecclesia G. et P. que pro
pe erat cantaretur ille vocibus illis
quasi percussus cum grandi fremitu ecclesiam
intravit. altare tenebat. Inde
amoveri non valens. tanquam inde
alligatus fuisset. et cum demon
inde exire adiuraretur. Ille eius
membra se amputaturum cum exiret
comminabatur. Cum ergo adiuratus exi
ret. oculus eius in maxilla fusus
tenui venula dependebat. Sed in
loco suo sicut potuerunt oculum revo
carunt. et ecce inter paucos dies
meritis sanctorum G. et ptasii plene sa
natus est. In hac sollempni
tate pax inter longobardos et im
perium romanum fuit. et ideo Greg. papa loquetur
dominus pacem in plebem suam in introi
tu misse celebrari instituit.
Verum et officia presenti sanctis conveniunt presenti
eventibus que in ipsis contigere diebus. De nomine

Johannes baptista multipliciter
nominatur. dicitur enim propheta amicus
sponsi. lucerna. angelus. vox. he
lyas. baptista salvatoris. preco
iudicis. et precursor regis. In
prophetia designatur prerogativa
cognitionis. In amico spon
si prerogativa dilectionis. In lu
cerna ardenti prerogativa sanctitatis.
In angelo prerogativa virgini
tatis. In voce prerogativa
humilitatis. In helya prerogativa
fervoris. In baptista prerogativa mi
rabilis honoris. In precone
prerogativa predicationis. In precursore
prerogativa preparationis.

De sancto Johanne Baptista.

Nativitas Jo.
baptiste ab archan
gelo gabriele hoc modo an
nuntiata fuit. David enim rex
sicut habetur in ystor. scol. volens
cultum dei ampliare xxiiii.
summos sacerdotes instituit.
Quorum tamen unus maior erat qui
princeps sacerdotum dicebatur. Sta
tuit autem xvi. viros de eleazar
et viii. de ythamar et per sortes
dedit unicuique ebdomadam vices
sue. Abyas autem viii. ebdomadam
habuit de cuius genere zacharias
fuit. Hic autem ipse et uxor eius
elisabeth senes et absque liberis
fuerunt. Cum ergo zacharias templum domini
intrasset ut in ara censum poneret more
suo functus et multitudo populi foris
exspectaret apparuit ei gabriel

anglis. Cum aūt za. ī eī uisi
one timēt ait. Ne timeas
za. qm̄ exaudita ē oro tua.
ꝓꝑriū ē em̄ bonoꝝ angloꝝ.
sm̄ q dic̄ glo. ex sua uisiōe
t̄ritos benigna exortatōe
ꝓtinꝰ ꝯsolari. Sꝫ mali āgli
se in lucis anglos t̄nsfigu
rantes si q̄s ex sui ꝑsentia
t̄ritos senserit ampliori eos
t̄rrore ꝯcutiūt. Annūtiat g̊
zacharie se filiū h̄ituꝝ cuiꝰ
nom̄ Johes eēt q̄ uinū ꝯ sice
ram nō biberet. ꝫ añ dñm in
spū ꝯ ūtute helye ꝑcedet.
Johes q̊ uocat̄ elyas rōne
situs. q̄ ambo in deserto. Rō
ne uict̄. q̄ ambo uictu pa
rco. Rōne cultus. q̄ ambo ue
stitu incultu. Rōne officii
q̄ ambo ꝑcursores. q̄ꝫ ille
ꝑcursor iudicis. iste saluator
is. Rōne zeli. q̄ ūtutibꝫ ū
bū q̄i facula ardebat. Za.
aūt ꝯsiderans sui senectutē
ꝯ uxoris sterilitatē. dubitāe
cep̄. ꝯ more iudeoꝝ signum
ab anglo requisiuit. Anglꝰ
āꝑ eo q̄ ūbis suis nō credidit
ip̄m taciturnitatis plaga
ꝑcussit. Nōd aūt q̄ du
bitatō ꝯsueū sit ꝯ excusari
ꝑꝑ ꝑmissoꝝ magnitudinē.
sic̄ legit̄ de abraā. Cū ē dꝰ
ꝯ ꝑmisisset q̄ semē suū t̄rā
Canaā possideret. dix̄ ad eū
abraā. Dñe dō ūn̄ scire ꝑssiū
q̄ possessuꝰ sū eā. Et rn̄
dēs dꝰ. Sume m̄ vaccā
t̄nē ꝯc̄. Aliū ꝑp fragilitatis
ꝓꝑe ꝯsidatōnē. sic̄ pꝫ in gedeo
ne. Q̄ ait. obsecro mi dñe
in q̊ libabo isrl̄. Ecce famu
lia mā infima ē in māsse
ꝯ ego minimꝰ in domo pris mi.
ꝯ ex h̄ signū petiit ꝯ accep̄.
Aliū ꝑp n̄ē impossibilitatē. sic̄
pꝫ in sara. Cum ei dixisset
dꝰ. reūtens ueniam ad te.
ꝯ h̄ebit sāra filiū. Risit sāra
p̊ hostiū dicēs. p̊q̄ ꝯ senui
ꝯ dn̄s mūs uetulus ē ꝯc̄. Qd
ē q̊ q̄ solus za. ex eo q̄ dubi
tauit plagā incurrit. Cū ibi
eēt ꝯ magnitudo ꝑmissionis.
ꝯ impossibilitas n̄ral'. h̄ multi
plici de cā factū eē putat̄.
Primo sm̄ bedā qm̄ discedē
do locutꝰ ē. ideo silētio plecti
ut tacendo crede disceret. Sco
qm̄ ideo mutꝰ effectꝰ ē. ut maiꝰ
miraculū in natiuitate filii
appet̄. Cū ē in nat. Jo. loq̄la
redit̄ miraclm̄ miraclo cumla
ret̄. Tcio. qm̄ ꝯgruū fuit.
ut uocē amitteret qm̄ uox na
sceba̅t̄. ꝯ legis silentiū nō
p̊cebat̄. Q. qm̄ ipē adño

signū petijt· ꝯ ipām incredulita
te in signū accepꝫ· Jn̄ ā zac.
foras ad ppl'm exijssꝫ ꝯ eum
factū mutū uidērent/cognouer̄
ipm̄ in uente q̄ uisionē in
templo uidissꝫ· Completa
ā septimana officij eī in do
mū suā ꝯcepꝫ eliza· ꝯ m̄sibꝫ
·v· se occultauit· q̄ sicut dic̄
ambr̄· ꝓ tuo sui erubescebat
etatē· ne in senectute uocassꝫ
libidini indec̄. tn̄ gaudebat
sterilitatis carē obprobrio· q̄ ob
probriū ē m'lieribus nō hr̄e pre
miū nuptiaꝝ· ꝓp̄ q̄d nuptie
celebrant̄· ꝯ carnal' coitus ex
cusat̄. m̄se ā vi· ꝯ maria bt̄a q̄
dn̄m iam ꝯceperat ꝯgratulans uir
go fecunda ablate sterilitati
ꝯ compatiens senectuti· uenit ad
eliza· ꝯ cū eā salutassꝫ· bt̄s
·Jo· iam sp̄u· s· repletus sensit
filiū dei uenire ad se· ꝯ p̄ gaudio
i uentre suo tripudiauit ꝯ motu
salutauit· q̄ uoce nō poterat.
Exultauit eī q̄ gestiens salu
tare· ꝯ dn̄o suo assurgere. Mansit
ergo uirgo bt̄a cū cognata sua
·iij· m̄sibꝫ ministrans ei· Natū
q̄ puerū uirgo bt̄a suis sc̄is ma
nibꝫ de terra leuauit· ꝯ q̄ more
gerule officiosissime peregit· Hic
dn̄i precursor bt̄s· noue sp̄alī· ꝯ
singlarit̄ priuilegiis polluit.

Nam idē angl's qui dn̄m annū-
tiauit· ipm̄ annūtiat· In utero
matris exultat· orat̄ dū ipse
astra leuat· linguā p̄ris re
serat· baptism̄ p̄mus ordinat· xp̄m
indice demonstrat· xp̄m manibꝫ
suis baptizat· ipm̄ p̄ omnibꝫ
x̄ laudat· In limbo positis xp̄i
venturū p̄nuntiat· ꝓp̄ h̄· viiij·
priuilegia uocat̄ a dn̄o ꝓpheta
ꝯ plusq̄ ꝓpha· Cuius aūt q̄re di
cat̄ plusq̄ ꝓpha dicit. ꝓphe
ē bn̄fm̄ ꝓphie a deo recipe· Jn̄
quid ꝓphē ē bn̄fm̄ baptis da
re deo· ꝓphe ē ut ipē de deo ꝓphet.
nō ut d's de illo ꝓphet· omis
ꝓphe ꝓphauerūt de x̄· De ill' ā
ꝓphatū nō ē· Jpē aūt nō solū
ꝓphauit de x̄· s; ē aliij ꝓphe
ꝓphauerūt de illo· Omis porti
tores ubi fuer̄· Jste ā ipa uox
Quantū ā uox p̄ximior ūbo ē
tm̄ ūbū· tm̄ Jo· ꝓpinqor x̄· ē
tm̄ x̄. Quarta aūt laus iohīs
ex v· ꝯp̄hendit̄· s· ex penitibꝫ
miraclis moralibꝫ minile ꝯ p̄
dicatione· Laus ā penitū
ex v· manifestat̄ ait ei ē· p'sca
laudatis q̄ gerit̄ in moribꝫ mo
res in equitate· offm̄ in sa
cerdotio· fem̄ in mādatis· Judi
ciū in sanctificationibꝫ ꝯprehēdit̄
Secūdo ex miraclis q̄ quedam
fuer̄· ant' eius ꝯceptionē i utero.

·s· anglica anũtiatõ· nõis ĩpo
sitio· ↄ loquele pr̃is amisio· Q̃
dam q̃r ad eı̃ ↄceptõnẽ mirũs:
·s· sc̄ natal' ↄceptõ· eı̃ in utõ sã
ctificatõ· ↄ pp̃halis doni repletio
Q̃dam q̃r ad eı̃ nat· ex utõ·s·
utus sc̄ parentis sp̃e pp̃hal' adeptõ·
q̃ mı̃· novũ sciuit· ↄ p̃r canti
cũ edidit· loquele pr̃is restatõ
ↄ sp̃c·s· repletõ· vñ ↄ sca· p̃r
eı̃ impletus ẽ sp̃u·s· ↄc· Am
b̃r· Respice Iohẽ q̃nta ıus sit
eı̃ notabilis· cuı̃ nũciapatõ re
dit muto voce· p̃rı̃ pietatem·
pp̃ sacerdotẽ· prius· n· erãt taceñs
lingua· steriis filio· p̃uatus
officiõ· At ũ iohẽs nascat̃· fit re
pente p̃r· pp̃he loq̃lam usũ re
cep̃· plẽm a sc̄o suscep̃· sacerdo
tẽ fuctõ recogñscat· Q̃a ↄ mı̃
ñ sciuit· ↄ p̃r canticũ edidit
loq̃lã pr̃is restatõ· ↄ sp̃c·s· re
pletõ· ·iii· ex moribꝫ· q̃r
scissime uite fuit· Vecuı̃ sã
tate dic̃ c̄to· Conũsatõ Iohis
oı̃ũ uitã faciebat culpabilem
appetere q̃admod' iudeis albã
ueste· dicis sancti' uestis ẽ· Si
nõ polucris ıpx̃ niue ea ma
pit ẽ sordida appere· Sc̄ q̃ntũ
ad ↄpatõnẽ Iohis· oı̃s hõ iud'
bat ı̃ mũd'· Cuı̃ quid' sc̄itas
hũit testimoniũ· primo a
sic celestibꝫ· i· ab ip̃a trinitate·

Et primo ap̃re qui vocat eũ
anglm· Mal'· iii· ecce ego mitto
anglm meũ ↄc· Angl's aũt
ẽ nomẽ officii nõ nature· ↄ ıdõ
d̃r angl's rõne officii ex eo q̃
oı̃ũ anglo⁊ offiñ exercuisse ui̇·
p̃mũt ẽ offiñ seraphı̃· Int̃p̃r
ẽ seraphyn ardens· q̃ nos ar
dentes faciũt· ↄ indi amore
plus ardent· ↄ de· Io· d̃r ı̃ ecc̃o
frater elias q̃ı̃ ignis ↄc· ip̃e ẽ
uenit in sp̃u helie· Sc̄o hũit
offiñ cherubin· Cherubin eı̃
int̃p̃r plenitudo sc̄ie· ↄ Io· d̃r
lucifer· Iob· xxxviii· ex eo q̃d
fuit t̃mınũ' noctis ignorantie
ↄ initiũ lucis grãe· ·iii· ha
buit offiñ thronorum quorum offiñ
ẽ iudicare· Et de· Io· d̃r q̃d ar
guebat herodem dicẽs· Nõ
licet t̃ h̃re uxorẽ fr̃is tui· ·iiii·
offiñ dñatõnũ que docẽt nos
ẽga subditos gerere· Et· Io· ẽ
ga subditos hr̃bat in amore·
·v· offiñ p̃ncipatũ q̃ docent
nos sup̃iores reuer̃ri· Et Io· de
se dicebat· Q̃ de t̃ra ẽ de t̃ra
loq̃· de xp̃o a· Q̃ de celo uenit
sup̃ oı̃s ẽ· Et cuı̃ nõ sũ dignus
sol· cor· cal· eı̃ ↄc· ·vi· offiñ
p̃tatũ p̃ q̃s p̃tates d̃ie arcent̃
q̃ nõ potuer̃ nocẽ ẽ iã sc̄ifica
to· a nob' ẽ arcebat· Vñ nos ad
baptm̃ p̃mẽ disponebat· vii·

offm̄ ītutū. p q̄s fiūt mira
cl'a. ₇ lr̄. Jo. mlta miracula
in se ip̄o ostn̄dit. ꝯpagna eī
miracl'a mel silue ₇ locust
as edē. pilos camelo₄ īdu
ere ₇ hr̄. ¶ .viii. offm̄ ach
gelo₄ qn̄ reuelabat maiora
sic̄ ea q̄ spectabāt ad nr̄am
redēptōm. cū dicebat ecce
agn̄ di ₇c̄. ¶ .viiii. offm̄
angl'o₄ qn̄ anūtiabat mino
ra. sic̄ ea q̄ spectabāt ad mor
es ut id pn̄iā agite ₇c̄. ītē
nemine ꝯcutiatis. ¶ .x. ha
buit testimōiū a filio sic̄ p₃
m̄. xi. v̄ eū x̄ mltip̄ ꝯmirabi
lit̄ ꝯmēdat dicēs īnt̄ ceti. Int̄
natos mulier. nō sur. m. Jo.
ba. ¶ .xi. a spū. s. cū p patrē
suū dix. Tu pu. ꝓpha. al. no.
₇c̄. petrus dānat ab illo
ūbo. Jo. sumit laudis formā
ꝑ qd̄ fundata ē ānda ₇ mouet
fida. ₇ ē ꝯdita elemita cū d̄r
₇ mltos filio₄ isrl' ꝯūtet ₇c̄.
¶ Scd̄o a celestib₃. i. ab anglis
sic̄ pat₃. lu. i. v̄ eū angl's m̄
ꝯmdat ostn̄dēs q̄nte sit dig
nitatis quo ad dm̄ cū d̄r. Erit ē
magn' corā dn̄o. q̄nte sāta
tis q̄ ad se ip̄m. cū sbdit. vin̄
ꝯsiceram nō bib₃. ₇ spū. s. re
plebit' ₇c̄. Q̄nte utilitatis
quo ad p̄xm̄. cū dic̄. ₇ mltos

filio₄ isrl' conūtet ₇c̄. ¶ .xii.
ab h̄ celestib₃. i. ab hōib₃. sic̄
ap̄d suos. ₇ uicinis cū diceb
ant. Q's putas pu iste ē.
₇c̄. ¶ .x. ꝯplendit' laus.
Jo. ex munē huīt munus
In statu. In utō. In ꝯfllu. In
mūdi ꝯgssu. ₇ In mūdi egss
su. ¶ In utō huit q̄r mira
bile mun' grē. ¶ primo q̄r
qua in utō scificatus fuit.
vn̄ fr̄i aū scō. q̄ nat̄. Je. i.
priusq̄ te formare in utō
te noui te. ₇ añ q̄ exi. d uul.
scī. te. ¶ Scd̄o grām q̄ ꝓphāe
meruit. sic̄ qn̄ in utō mrīs
exultās ꝯūerit ad eē cogit̄.
vn̄ c̄so. uolens ostndē q̄lit̄
fuit pl'qm̄ ꝓpha d̄r. ꝓpha ē
ꝑ merito ꝯūsatōis ₇ fidi ꝓphā
accipe. Nūq̄ ꝓpha fuit qd̄
ꝑus fiēt ꝓpha q̄ hō. Et q̄ ꝯ
suetudo ect q̄ ꝓphe in vn
geñt'. Jd̄ qn̄ btā ūgo ely
zabeth salutauit. x. iohē₃
in ꝓpham in unx̄. ꝑ q̄ d̄ c̄so.
In h̄ ūba. Jo. x̄. fec̄ mariam
salutāīē eliza. ut fo ꝓcedēs
exutō mris. ūbitat dn̄s.
₇ ꝑ aures eliza. Ingliu' de
scendēt ad. Jo. ut illic eum
ungēt in ꝓpham. ¶ .xii. q̄r
q̄ suis meritis mri ꝓphie sp̄m
tradidit. vn̄ c̄so uolēs ostndē

q̃tũ fu plus q̃m ꝓpha ait. Mo
ꝓphã cũ eẽt ꝓpha. ꝓphã fa
cẽ potuit. elyas quid' mx̃ eli
seum in ꝓphãm. nõ tñ ꝓphã
di grãm illi donauit. Iste aũ in u
tero m̃ris exn̄ens. dñm in cu
tus sc̃dm mũ donauit. ꝯ os
illi' in ũbo ꝯfomis apperuit. ut
cui' nõ uid'bat ꝑsonã cognosceret
dignitatẽ dicens. Vñ h' m̃ ut
m̃r dñi ueniat ad me. Iⁿ ne
gl'lu ex uto h̃nt tres numus
qũ ei ortus fu mirac'losus.
scõ ꝯ iocũdus. q̃ miracl'os
excludit defcõs in pue. q̃ scõ
reatus culpe. q̃ iocũdus la
m̃tũ misie. Celebrat aũt
ei ortus sũ nat. s̃m magr̃
Guillm altissiodorẽsez, t̃plici
rõne. Primo rõne scificã
tõis in uto. Scõ rõne dig
tatis in officio. ip̃e tanq̃ lucif
uenit. ꝯ eternũ gaudiũ nobis
p nis nũtiauit. .iii. rõe iocũ
ditatis in ortu suo. dix̃ ẽ an
gls. ꝯ multi in nat ei' gaude
bũt. ꝯ iõ dignũ ẽ ut ꝯ nos in
ei' nat gaudeam'. In ꝑgl'lu
h̃nt s' mlt'ps mun'. In h' a
p̃z ei' excellentissĩa ꝯ diusa
munia s'. q̃m h̃nt ꝑfcõne
oĩũ scõr. s' ꝓpha fu. qũ ip̃e
dix̃. Q' p' me uentur' ẽ ꝯc.
pl' q̃ ꝓpha qm ip̃m digito de

m̃ostrauit. Apl's q̃ qũ a dõ fuit
missus. apl's eni id' ẽ q̃ miss'
vñ fuit hõ miss' a dõ ꝯc. Mar
tir q̃ ꝑ iusticia mortẽ sust
nuit. Confessor q̃ ꝯfessus
ẽ ꝯ nõ negauit. Virgo. vñ ꝯ ꝓp
ei' ũgĩtatẽ angl's appllat'
ẽ. M'. iij. ecce ego mitto an
glm meũ ꝯc. In egl'lu
de m̃do h̃nt triplex mun'
q̃ efficit' m̃atiry in iuctu'.
Tũc ẽ palmã m̃atiry adept'
ẽ. Fugit' nũtius p̃cios'. Ip̃e
eñ tc̃ h'ũs qui erũt ĩ limbo
p̃ciosũ nũtiũ attulit. s. de
ad uentu x̃ ꝯ redẽptõne ip̃or
ꝯ colit' exitus gl'osus. Ciu'
eñ exitus de oĩbz qui ad lim
bũ descenderẽt sp̃ual'r ab ecc̃a
solẽpnizat' ꝯ gl'ose recolit'.
·iiii·. ex p̃dicatiõe. ẽ cui' p̃dica
tõnẽ angl's poit. iiij. cũ dic.
ꝯ m'ltos filiorum isrl' ꝯuẽtet ad
dnm̃ dm̃ ip̃or ꝯ ip̃e p̃cedet
ꝯc. s. fructũ. ordinẽ. ũtu
tuẽ ꝯ finẽ. sic in lr̃a patz
Et nota q̃ p̃dicatõ. Io. t̃pl'x
fuit. Ip̃e nam q̃ p̃dicauit
freq̃t' fuent. efficacit. ꝯ
prudent. Feuent cũ diceb
at. Genimia uipar ꝯc. Q'
quid' fuor fu' in flamatus
cãritate. q̃ erat lucerna ardẽs
vñ ip̃e dic' m̃g'. ie. Profuit

os meū ut gladiū acutū. In-
formatus ueritate. qr erat lucerna
lu. ꝯc. v. ii. Jo. v. uos misistis
ad Jo. ꝯ ille testimoniū ꝑhibu
it ueritati. Correctus adiectione sū
sctā. vñ cū bis ꝯ publicanis
ꝯ militibus ꝑm vnius cuiusqꝫ exi
gentiā xpianā legē dedit. Fir-
mus ꝯstantia. vñ tam ꝯstant
ꝑdicauit. q ex h' uitam amisit
h. n. iiij. diebꝫ hr̄e zelus. ꝑm qꝫ
dicit. B. Zelum tuū inflamet
caritas. Informet ueritas. Re
gat sciā. ꝯ firmet ꝯstantia.
Secundo efficacie. tm̄ ad ꝑdicatō
nē eī miscu ꝯiūsi s. ꝑdicauit ē
uerbo ꝑ assiduitatē doctrine. ꝯ ex
ꝑ sctitatē uite. ¶ .iij. prudent
quia ꝑdentia ꝑdicatōis in tribus
fuit. ¶ Primo in eo qꝫ usus ē
ꝯminatōibꝫ. ut malos terret
dicēs. Jam ē securis ad radicem
arbor. ꝑoi ē. ¶ Scdo ꝑmissiōibꝫ
ut bōs alliceret dicēs. ꝑniam agi
te. ap. ē. re. ꝯc. ¶ .iij. moderatō
nibꝫ. ut mediocres paulatī ad
ꝑfectōm attraheret. vñ cū b' ꝯpu
blicanis ꝯ militibꝫ leuia īpo
nebat. ut ꝑmod' ad maiora ꝑ
ueheret. cū bis ut opibꝫ mīe in
sistent. publicanis. ut se aba
lienoꝝ appetitu abstinerent. mi
litibꝫ ut neminē ꝯcuterent. nlli
calūpniā facerent. ꝯ sī stipēdus
ꝯtenti eent. ¶ Et nota qꝫ Jo. eūg
hac die migrauit ad dñm. h' eccā
festū eius in tciū diem p' x nat.
celebrand' instituit. qꝫ tc̄ eius
eccā dedicata fuit. Et sollēpnitas
nat. Jo. bap. in suo die reman
sit. Nimirꝫ qꝫ h' dies ab angelo
gaudio nat. ꝑcursoris auttēti
catus fuit. Non ā dogmatizand
ē. qꝫ ewgl' bapte cesserit. tamqꝫ
minor maiori. Non ē decens ē
qs eoꝝ maior sit disputare.
Qz in qdā exēplo dicit ē ostensū.
¶ Erant ē duo doctores theolo
gi quoꝝ vn' bapt. alt' ꝑferebat
eūgl'. Tand' sic h' sollēpni dis
putatōne indicta. quilꝫ uald'
sollicit' erat auctates. ꝯ efficaces
rōnes inuenire. quib' suū Jo.
ꝑferet ꝑferre. Adueniente ā dispu
tatōnis die. quilꝫ scōꝝ emula
tori suo appuit eiqꝫ dixit. Bene
ꝯcordes sumꝰ in cel' d' nob. non
disputetis in tris. Tūc illi s' ad
inuicē. ꝯ oī ip' uisionē publica
uerūt. ꝯ dñm b'ndixerūt. ¶ Paulꝰ
ꝑsbiter iogsfus romane ecce dyaco
nus ꝯ cassinēsis mōac' cū de
beret qdam ince tireū ꝯsecrare. fau
ces eī rauce fc̄e s. cū ꝑus uo
calis eēt. ut sꝫ uox ē restitue
ret. ympnū. s. ut qant laxis ꝯc.
ad honorē bti. Jo. ꝯposuit. vbi
in ꝑncipio petit s' uocē restitui:

sic zacharie restituta fuit. Os
sa mortuorum aliorum immundorumque colle
cta in hac die ab aliquibus comburuntur.
Cuius duplex est causa ut ait Jo. beleth.
Una est ex antique institutionis ob
servantia. Quia sunt enim alia que dracones
vocantur que in aere volant, in aquis
natant, in terra ambulant. Quandoque
autem dum per aera ambularent ad li
bidinem concitabantur et in puteis
et in aquis fluvialibus sperma iacta
bant et inde sequebatur letalis annus. Con
tra hoc ergo istud fuit inventum reme
dium ut de ossibus rogus fieret et sic
talia alia fumus fugaret. Et quia
istud maxime in hoc tempore fiebat ideo ad
huc istud ab aliquibus observatur. Alia
causa est ad representandum quod ossa sancti Jo.
in Sebaste civitate ab infidelibus com
busta fuerunt. Feruntur et facule
ardentes quia Jo. fuit lucerna ardens
et lucens. et rota vertitur quia sol tunc in
circulo descendit ad significandum quod
fama Jo. qui Christus putabatur descendit
secundum quod ipse testimonium perhibuit dicens:
me oportet minui, illum autem crescere. Hoc sig
nificatum est secundum quod dicit Aug. in eorum concepti
bus et in eorum mortibus. In eorum conceptibus
quia circa nat. Jo. incipiunt dies decre
scere, circa nat. Christi crescere. Unde versus: Solsti
cium decimo Christum preit atque Johannem. In eorum
mortibus, quia corpus Christi in cruce est ex
altatum, corpus Jo. capite minoratum.
Refert Paulus in historia longobar
dorum. Rethacinth rex longobardorum
iuxta ecclesiam sancti Jo. bapt. cum multo
ornatu sepultus fuit. Quidam vero cu
piditate illectus nocte sepulcrum
aperiens abstulit universa. Cui
Jo. apparens dixit: Cur ausus fui
sti tangere mihi commissa? Ecclesiam
meam de cetero ingredi non valebis.
Quod utique sic evenit. Nam quotiensque
predictam ecclesiam intrare volebat
quasi a validissimo pugile guttur
eius feriebatur et subito retro ruebat.

De sanctis Johanne et Paulo.

Johannes et paulus
primicerius et prepositus
Constantie filie Constantini
augusti fuerunt. Eo autem tempore
cum gens Scitica Daciam et Traciam
occupasset et Gallicanus dux romanum
exercitus contra predictam gentem mitti
deberet, Constantiam filiam Constan
tini pro mercede laboris sui in uxorem
dari petebat. Quod et romani proceres
instantius postulabant. Pater autem
plurimum contristabatur, sciens filiam suam postquam
a beata agnete sanata fuerat
in virginitatis proposito permansuram, faci
lius occidi posse quam ad consensum
inclinari. Virgo tamen patri consuluit ut
eam desponderet cum victor redierit.
Interim tamen duas filias suas quas ex
uxore defuncta susceperat Gal
licanus secum manere permitteret
ut per eas mores et votum patris scire
posset. Ipsa vero duos prepositos suos Jo. et Pa.

si concederet in spe qui maioris sublimitatis rogauit deum ut ipsum cum filiabus ad Christum conuerteret. Quod ubi omnibus placuit, Gallicanus assumptis Iohanne et Paulo cum copioso exercitu proficiscitur. Sed tamen a Scythiarum gentibus eius exercitus frangitur et in urbe Thraciarum ab hostibus obsidetur. Tunc accedentes Iohannes et Paulus eidem dixerunt: Fac uotum deo celi et eris uictor melius quam fuisti. Quod cum fecisset statim iuuenis ferens in humeros crucem sibi apparuit eique dixit: Sume gladium tuum et sequere me. Quem ille accipiens per media castra uenit et ad regem usque deueniens illumque occidens solo timore uniuersum exercitum subiugauit et Romanis tributarios fecit. Duoque milites armati ei apparentes eum hinc inde confirmabant. Factus igitur christianus Romam rediit et cum multo honore susceptus rogauit Augustum ut sibi indulgeret, si filiam minime desponsaret, eo quod Christo de cetero continentem uitam proponeret. Quod cum Augusto plurimum placuisset. Et due filie Galli a Constantia uirgine ad Christum conuerse fuissent, ipse Galli ducatum cessit et omnia pauperibus tribuens cum aliis seruis dei in paupertate seruiuit.

Multa miracula faciebat ita ut solo uisu demones de obsessis corporibus effugaret. Huius sanctitatis opinionis fama in toto orbe terrarum intantum excreuit ut ab oriente et occidente uenientes uiderent uirum ex patricio et consule lauantem pedes pauperum, ponentem mensam, aquam manibus effundentem, languentibus sollicite ministrantem et cetera sancte seruitutis officia exhibentem. Constantino igitur defuncto Constantini magni filius in ariana heresi deprauatus imperium tenuit. Verum cum Constantinus frater duos filios, scilicet Gallum et Iulianum reliquisset, Constantinus imperator dictum Gallum cesarem fecit et contra Iudeam rebellantem misit. Qui cum primos, iustum religionem simulans lector ordinatus est. Qui per maleficium demonem consuluit, responsum suum accipiens quod ad imperium sublimandus esset. Post aliquod tempus urgentibus negociis Constantius Iulianum cesarem creat et ipsum in Galliam destinauit. Qui omnia strenue agebat. Mortuo autem Constantino et Iuliano apostata in imperio a Constantio sublimato, iussit Iulianus ut aut diis immolaret aut abscederet. Tanto in uiro erat ut necem non audebat inferre. Ille igitur Alexandriam pergens et ab

infidelibꝫ p̄ co̅ tūsfix̄ m̄atiri
coronā ꝑcepit. ¶ Julian᷑ aūt
captus cupiditate sacrilegā a
uāritiam suā testio euāgelii
roborabat. Nam facultates
xp̄ianis auferens dicebat. xp̄c uīr
in eū dt. Q̄ n̄o renūciauit o᷑ib᷑
que possidꝫ. n̄o pt̄ m̄s ēē discī
pl᷑s. Audiens ḡ q̄ Jo. ꝛ Pau.
ex opib᷑ q̄s u̇go ꝯstantia re
liqueāt. xp̄ianos paupes suste
tabāt. m̄ādau̇ eisd̄. q̄ sic̄ con
stantino. Itaqꝫ ꝛ ė ad ip̄m̄ de
bēnt. At illi dixerunt. D̄ū glo̅si
imꝑatores ꝯstantin᷑ fili᷑ eius᷑
ꝯstanti᷑ se ēē xp̄ianos ꝯ glabāt᷑
nos famlabam̄ eisd̄. Tu u̇o
q̄ religionē plenā u̇tutibꝫ
reliquisti. Aīte oīo recessim᷑
ꝑt̄ obedīē ꝯtēpnim᷑. Q̄ iubꝫ
Juli. m̄ādau̇. Ego in ecc̄a cli
catū obtinui. ꝛ si uoluissē
ad p̄im̄ ḡdū ecc̄e ꝑuēissē. ꝛꝫ
ꝯsidans uanū ēē ī ertiā sec
tari ꝯ otiū militie aīm dedi. ꝛ
diis sacrificans eorꝫ suffragi᷑
impiū obtinui. Ūn uos aula
regia nutriti. n̄o debetis lat̄i
meo d̄ ēē. ut p̄mos uos in pa
latio meo h̄eam. Q̄ si a uob᷑
ꝯtēptus fuēo agā nc̄e ē.
ut ꝯtēpni n̄o possim. Q̄ re
spondēr dicētes dm̄ ē ꝑponē
tes minas tuas. neq̄ q̄ timē᷑
ne dī etīn inimicitias ī cīra
mus. Ad h̄ Juli. ait. Ī. x. dies
ult᷑ ad me uenire ꝯtempsitis.
coacti p᷑ mod̄ facietis q̄ spō
te face n̄o curatis. Cui sc̄i
dixerunt. Jam. x. ꝑtisse exti
ma dies. ꝛ hodie facito q̄ tē
te facturꝫ minaris. Q̄ bꝫ Juli.
putatis q̄ m̄res uos faci
ant xp̄iani. ñ iñ ꝯsenseritis.
puniā uos n̄o ut m̄res. ꝛꝫ
ut publicos hostes. Tūc Jo.
ꝛ pau. ꝑ totas. x. dies elemo
sinis insistebāt. ꝛ oīa sua pau
ꝑibꝫ erogāuerūt. X. a die missꝰ
ē ad eos ī̄rentian᷑ q̄ dixit eis.
D̄s nr̄ Juli. statuūclm aureū
Jouis ad uos misit. ut eidē
thuris incēdatis. Alioq̄n āb
simul ꝑibitis. Cui sc̄i dixerūt.
Si tuus d̄s ē Juli. h̄eto pacē cū
illo. nob᷑ alī d̄s n̄o ē. n̄ d̄s ih̄c
xp̄c. Tūc iussit eos occulte de
collarī. ꝛ in fouea int̄ domū
sepeli. famā faciēs q̄ ī exiliū
eēnt missi. ¶ Post h̄ fili᷑ ī̄ren
tiani a d̄mōe rapit᷑ ꝛ int̄ do
mū clamare q̄ a d̄mōe uexat᷑.
Q̄ uidēs ī̄rentian᷑ scelus ꝯfi
tet᷑ ꝛ xp̄ian᷑ efficit᷑. passio sc̄oꝝ
abeo ꝯscribit᷑. ꝛ ei᷑ fili᷑ libat᷑.
¶ Refert. ḡḡ in omel᷑ cuiꝰ
Si q̄s uult p᷑ me uenire. q̄d
q̄dam matrina dū ecc̄am h̄oꝝ

mātrē frequēti uisitādet. ꝯ die q̄
dā in d̄ rediēt. duos mōachos frā
tres sb̄ peregrino hītu inuenit. quos
cū nōs elemosinā ē dāri p̄cepit
Sꝫ p̄q̄m dispensator eius ad lā
guendū elixam ꝑuenisset. assisteti
eis inuenit ꝯ dixerunt. Tu nos in
uisitas. nos te in die iudicii
requiremꝰ. ꝯ q̄cq̄ potuimꝰ ē p̄stabi
mꝰ. Quo dēō ab oclis eiꝰ ablati sū.
Ambrosius de hīs mātribꝫ. in p̄fa
tōne s̄ dr̄. Bēā mrēs ih̄o ꝯ p̄pu
lauit īpleueꝰ ꝑ dauiticā uoce
cantū. Ecce q̄ bonū ꝯ q̄m io
hītare frēs in vnū. nascendi le
ge ꝯ fortes fidꝫ societate ꝯ iūcti
passionis equitate ꝯ filios. y in
uno sp̄ dn̄o glosi. De s̄cō le

De sancto leone papa.

Leo pp̄ ut in
Miraculis bēē ūgīs legiē. ī
eccīa s̄cē mrē maioris ī die resurrec
tōnis dn̄ice missaꝫ celebrabat.
ꝯ dū fideles p ordinē cōicēt. ꝯ q̄dā
matrona manū eiꝰ osculata fu
isset. ex h̄ in eū uehemēs carnis ī
temptatōis insurrexit. Set uir dī ī seuꝫ
ip̄m seuissimꝰ ultor insurgit. et e
adē die manū suā se scandalizā
tē occlite peritꝰ amputauit. ꝯ a se ex
iecit. Interea mīm̄ oriebatꝰ inp̄p̄. cur
sūmꝰ pontifex diuina more solito
nō celebrēt. Tunc leo ad btām
ūginē se conuitit. ꝯ eiꝰ ꝑuidētie
totali. se cōmisit. Tunc illa cōti

nuo ē astitit ꝯ manū suā suis
scīssimis mānibꝫ ē restituitꝰ.
ꝯ formauit iubēs ut ꝑcedēt ꝯ
filio suo sacrificiū īmolāēt. leo
g̃ oīa ipso q̄d ē ꝯtigeēt p̄dicauit
ꝯ manū restitutā oībꝫ euidēt
ostendit. Hic calcedonēse
ꝯciliū celebrauit. solas ūgines
idē uelāi instituit. Ibi ē ꝯsti
tutū fuit. ut ūgo maīa matꝰ
dī appellaretꝰ. Leo q̄ tp̄ꝫ a
tillia ytaliā d̄uastabat. scīꝫ
leo in eccīā ap̄loꝝ trībꝫ diebꝫ et
noctibꝫ orōni uacauit. p̄ h̄ dix̄
ad suos. Qui uult me seq sequatꝰ.
Cū g̃ ad atilā ꝑpinq̄sset. ille ut
btm̄ leonē uidit. d̄ eq̄ descendꝰ
eiꝰq; pedibꝫ ꝑuolutus. rogauit
ut peteret quicq̄ uellꝫ. Qui petiit
ut ab ytalia discedat ꝯ captiuos
relaxet. Et dū a suis argueretꝰ
q̄d triumphator orbꝰ a sacerdote ī
uictus eēt. r̄ndꝰ. ꝑuidi michi
et nobꝰ. vidi ē in dexter ei fortissi
mū militē euaginato gla
dio stantē m̄q; dicētē. n̄ hunc
pāueris cū tuis oībꝫ interibisꝰ.
Cum btūs leo ep̄lam ad fla
bianū ep̄m ꝯstantinopolita
nū ad ūsꝰ euthiciū. ꝯ nestori
ū scripsisset. sr̄ sepulcr btī petꝰ
ap̄li ip̄am posuit. ꝯ ieiuniis ꝯ
orōnibꝫ ī sistēs dix̄. Quicq̄ in
hac ep̄la ut hō erraui. tu cui

ecce cum commissa est, accipe et emenda. Post dies xl. orante illo Petrus apparuit dicens: legi et emendavi. Accipiens Leo epistolam invenit eam manibus apostoli correctam et emendatam. Alias quadraginta diebus ieiuniis et orationibus sepulcro beati Petri sanctus Leo astitit obsecrans ut suorum peccatorum sibi veniam impetraret. Cui Petrus apparens dixit: Oravi pro te domino et omnia tua peccata tibi dimissa sunt. Solummodo de manuum impositione debes inquiri, id est si tu bene sive male alicui manus imposuisti exigeris.

Hic martinum marcellus ... ipse episcopus leo ipse sepeliuit.

De nomine

Petrus trinomius extitit. Vocatus est enim Simon Bariona. Simon interpretatur obediens vel ponens tristitiam. Bariona filius columbe. Bar lingua syra filius, Iona hebraice columba. Fuit enim obediens quando Christus ipsum vocavit, quia ad unius vocationis vocem domino obedivit. Ponens tristitiam quando Christum negavit, quia egressus foras flevit amare. Filius columbe quia deo simplici intentione serviit. Secundo vocatus Cephas quod interpretatur caput vel petrus vel increpans ore. Caput ratione principatus in prelatione, petrus ratione firmitatis in passione, increpans ore ratione constantie in predicatione. Tertio vocatus est Petrus quod interpretatur agnoscens vel discalcians, quia Christi divinitatem agnovit cum dixit: Tu es Christus filius dei vivi. Et se de effectibus suorum ab omni opere mortuo et terreno discalciavit cum dixit: Ecce nos reliquimus omnia etc. Et vincula peccatorum nostrorum a nobis dissolvit, et hoc per claves quas a domino recepit. Istud autem nomen Petrus ipse Christus primo imponendum promisit, Io. i.: Tu vocaberis Cephas quod interpretatur Petrus. Secundo promissum imposuit, sicut dicitur Marci iii.: Et imposuit Simoni nomen Petrus. Tertio impositum confirmavit cum dixit Mt. xvi.: Et ego dico tibi quia tu es Petrus et super hanc petram etc. Nota: Petrus ut testatur idem Egesippus de cruce dicens ait: Te domine imitari optavi, sed rectus crucifigi non usurpavi. Tu semper rectus, celsus, altus; nos primi hominis filii qui caput suum demersit in terram. Cuius lapsum significat species generationis humane. Sic enim nascimur ut proni in terram videamur effundi; commutata quoque conditio est, ut hoc putet mundus esse dextrum quod constat esse sinistrum. Tu domine mihi omnia es, tu mihi totum, tu mihi alius non es nisi tu solus. Gratias tibi ago spiritu toto quo vivo, quo te intelligo, quo interpello. Vide: due alie rationes tanguntur quare retrorsum voluit crucifigi.

De sancto Petro apostolo

Petrus apostolus inter ceteros et super ceteros apostolos maioris fervoris extitit. Nam et scire Christi proditorem voluit, quia ut dicit Augustinus

Si eum scivisset dentibus discerpsisset
et ob hoc deus proditorem suum nominare
nolebat. quia ut ait crisostomus si ipsum
nominasset petrus continuo surrex-
isset et ipsum protinus trucidasset. Hic
super mare ad dominum ambulavit.
In domini transfigurationem et puelle
suscitationem a domino electus fuit.
Staterem in ore piscis invenit.
claves regni celorum a domino ac
cepit. pascendas oves christi susce
pit. Tria milia hominum in prima
sua predicatione convertit. Claudum
cum Iohanne sanavit. Et tunc .v. mi
lia convertit. ananie et saphyre
mortem predixit. Eneam paraliticum
curavit. Cornelium baptizavit.
Tobiam suscitavit. umbra sui
corporis infirmos sanavit. Ab he
rode in carcerem missus sed ab angelo
liberatur. Qualis autem eius cibus
vel indumentum fuerit ipse hoc in li
bro clementis testatur. panis in
quid solus cum olivis et ra
ro cum oleribus in usu est. Indumen
tum autem hoc est quod vides tunica
cum pallio. Et hoc habens aliud non requi
ro. Fertur etiam quod semper in sinu su
darium deportabat. quo crebro flu
entes lacrimas tergebat quia cum
dulcedinis allocutionis et presen
tie domini memor erat. pre nimia
amoris dulcedine lacrimas conti
nere non poterat. Refert quoque

clemens sermone quinto (?) exortationis in
venit. quod cum uxor petri ad passio
nem duceretur. petrus ingenti g
audio exultavit. ac eam pro
priam suo nomine post eam exclama
vit. O coniux memento domini.
Quadam vice cum petrus apostolus duos
de discipulis suis ad predicandum
misisset. dum .xx. dietas ivisset
unus illorum defunctus est. Alter vero ad
petrum rediit et quod acciderat nun
tiavit. hic dicitur fuisse beatus marcial.
Alibi legitur quod primus fuit beatus
fronto. socius qui defunctus est fuit
presbiter Georgius. Tunc petrus suum bacu
lum ei tradidit. precipiens ut ad
socium pergeret et eum super se poneret.
Quod cum fecisset. ille qui iam per .xl.
dies iacebat mortuus protinus
surrexit vivus. Eo tempore erat
in urbe quidam magus nomine sy
mon qui se primam veritatem dice
bat. et qui crederent perpetuos effici
asserebat. et nulla sibi impossibilia dice
bat. legitur etiam in libro clementis ipsum
dixisse. ad ceteros ut deus publi
ce divinis. dignabor honoribus. et quecum
que voluero facere potero. Aliquando cum ma
ter mea rachel iuberet me exire ad
agrum ut meterem. ego falcem
videns positam precepi falci ut per se
meteret. et messuit decuplo
amplius ceteris. adiecit quoque et hoc secundum
quod dicit ieronimus. Ego sum sermo dei. ego

sponsus · ego pelitus · ego aps ·
ego oīa di · Serpentes q̄ eneos
faciebat · moueri statuas ene
as ⁊ lapideas ridere · ⁊ canes can
tare · Hoc q̄ ut ait lin⁹ nolēn
te disputare cū petro ⁊ ostē
dere q̄d deus eēt statuta die ue
nit petrus ad locū certaminis
⁊ astantibꝫ petr⁹ dix̄ · Pax
uobis fr̄es qui ūitatem amatis.
Cui symō · nos tua pace op⁹
nō hēm⁹ · Si ē pax sit ⁊ concor
dia ad inueniendā ūitatem
nil poterim⁹ pficere · hūt ē int̄
se pacē latrones · ip̄ q̄d noli i
uocare pacē · s; pugnā · duob⁹
eī dimicātibꝫ · Tunc erit pax
cū alter fuerit supatus · Et petr⁹
Qd̄ times audire pacē · Ex
pccis ē bella nascunt⁹ · ubi ā pcca
tū nō fit pax ē · In disputatio
ūitas · In opibꝫ iustiā inueni
t̄ · Et symō n̄ dicis · Sꝫ ego
ostēdā t̄ dītatis mee potēti
ut repente adores me · Ego
sū pⁱma ūtus ⁊ p⁹sū uolare
p aera · nouas arbores facere · la
pides in panē mutare · In ignē
sn̄ lesione manēre durare · ⁊
oīa q̄ uolo possū facere · Cont̄
hec q̄ petr⁹ disputabat ⁊ oīa
eī maleficia detegebat · Tūc
symō uidens q̄ petro n̄ posset
resistere oēs libros sue magice

artis · ne forte mag⁹ pderet⁹ in
mare piecit · ⁊ romā ut ibi dēs
hēat puenit · Qd ut petr⁹ cog⁹
ipm̄ insequit̄ ⁊ romā usq; p
uenit · Quarto q̄ āno clau
dii impatoris · petr⁹ romā ap
plicuit ⁊ ibi ānis · xxv · sedit
⁊ duos epōs linū ⁊ cletū sibi co
adiutores ut ait Jo · beleth ·
unū ex̄ muros ūrbis · aliū
ex̄ ordinauit · Pdicatiōi aūt in
sistens multos ad fidē conu̇
tebat ⁊ infirmos q̄ plimos
curabat · Qꝫ in pdicatiōe sua
sp̄ laudās ⁊ pferens castitatē
· iiij · ꝯcubinas agrippe pfecti
adeo ꝯūtit · q̄d ad pfem̄ redire
ultius recusarēt · Vn̄ irat⁹ p
fectus ad ūs petrū occasionē
q̄rebat · P⁹ h̄ appuit dn̄s petro ·
dicens · Symō ⁊ nero q̄ te cogi
tant · Sꝫ ne timeas q̄ tecū
sū · ut eruā te ⁊ dabo t̄ fr̄m
mei pauli solatiū qui cras
romā ingdiet⁹ · Sciens q̄ pe
trus ut ait lin⁹ q̄ uelox eēt depositio
tabnacli sui inquietū frm̄
pntibus manū clemētis app
hendit ⁊ eū epm̄ ordinauit
⁊ in cathedra loco sedē coegit ·
P⁹ h̄ paul⁹ sic dn̄s pdixit · ro
mā uenit · ⁊ cū petro x^m pdicare
cep̄ · Symō āt mag⁹ i tm̄
a nerōe amabat̄ q̄ uite ei⁹ ⁊

salutis et totius civitatis custos sine dubio putabatur. Quadam autem die sicut dicit Leo papa dum ante neronem staret, eius effigies subito mutabatur, et modo senior modo adolescentior videbatur. Quod dum videret nero eum vere hunc esse dei filium extimabat. Dixit iterum symon magus neroni sicut idem leo refert. Ut scias optime imperator me verum filium dei esse iube me decollari et die tertia resurgam. Precepit igitur nero carnifici ut ipsum decollare deberet. Qui cum putaret se decollare symonem decollavit arietem. Symon autem arte magica illesus evasit et arietis membra colligens ipsa abscondit et se tribus diebus occultavit. Sanguis autem arietis ibidem congelatus remansit. Die autem tertia ostendit se neroni dicens: fac sanguinem meum qui effusus est extergi, quia ego qui decollatus fueram sicut promisi die tertia resurrexi. Quod nero videns obstupuit et ipsum vere dei filium esse putavit. Hec leo.

Alia etiam vice cum in conclavi cum nerone esset, demon in eius specie foris populo loquebatur. Demumque romani in tanta eum veneratione habuerunt quod eius imaginem fecerunt et hunc titulum superscripserunt: symoni deo sancto.

Petrus autem et paulus ut leo testatur ad neronem intraverunt et omnia eius maleficia detexerunt. Addiditque petrus quod sicut in christo sunt due substantie, scilicet dei et hominis, sic et in isto mago iste due essent, scilicet hominis et diaboli. Dixitque symon ut testatur sanctus marcellus et leo: Nec diutius hunc patiar inimicum, sed precipiam angelis meis ut vindicent me de isto. Cui petrus: angelos tuos non timeo, sed ipsi me timent. Nero dixit: Non times symonem qui divinitatem suam rebus affirmat? Cui petrus: si divinitas est in ipso, dicat nunc mihi quid cogito vel quid facio, quam cogitationem prius auribus tuis insinuo, ut non audeat mentiri quod cogito. Nero dixit: Accede huc et dic mihi quid cogitas. Petrus autem accedens secreto dixit ei: Iube mihi panem ordeaceum afferri et occulte dari. Qui cum allatus fuisset et petrus illum benedixisset et sub manica abscondisset, dixit: Dicat symon quid de me factum sit, quid sit cogitatum, quid dictum, quid factum. Respondit symon: petrus magis dicat quid cogitem ego. Dixit petrus: Quid cogitet symon me scire docebo, dum quod cogitavit fecero. Tunc symon indignatus exclamavit: procedant canes magni et devorent eum. Et subito canes maximi apparuerunt et in petrum impetum fecerunt. Ille vero panem benedictum obtulit et subito ipsos in fugam convertit. Tunc dixit petrus ad neronem: Ecce ostendi me nosse quod contra me cogitaverat symon non verbis sed factis. Nam qui promiserat contra me angelos venturos exhibuit

cernes ut ostēdat se nō hr̄e di
nos anglos. s; caninos. Respōd
symō. Audite paule et pe. si hic
ubi nil possū facē. ueniem' ubi oportet
me uos iudicare. Ergo q̄ m̄ ubi
pācio. h' leo. Tunc symō u' art
ergastius et lini' iussit eleuat' aues
ē iactare. ut possit mortuos susci
tare. Et accidit ut quidā iuuenis
moreret'. Vocatis g' pet' et symōe
hāc oēs simaam firmauīt u' ille
occideret' qui mortuū suscitare n̄
posset. Symō g' dū sup mortuū
suas incantatōnes faceret. uis'
ē assistantib; cap' agitare defunct'.
Tunc oēs exclamātes pe. lapi
dare uolebāt. petr' aūt uix impe
to silentio dixit. Si uiuū defunct'
surgat. ambulet et loqt'. Alioqn
sciatis fantasma ēē. q' caput
mortui commouet'. Separet' symō
a lectulo ut plene figmenta dyā
denudet'. Separat' g' a lectulo sy
mō et pu' in mobilis permansit.
petrus ā a longe stans et orōe
factā exclamauit dicēs. Adoles
cens in noīe ih'u x' nazareni
crucifixi surge. Et statim uiu'
surrex' et ambulauit. Cum ā uel
let ppls symonē lapidare. ait
petrus. Satis ē illi ad penā q'
cognoscat. se in suis artib' supera
tū. Magist' eni nr̄ nos docuit ut
mal' bona reddam'. Dixit aūt

symō. Scitote pe. et paul. nō ubi
contingz q' cupitis ut martirio
uos digner'. Q' respondet. Adue
niat nob' q' cupim'. tibi aūt
nunq' bn̄ sit. q' q'cq'd loquēs
mentiris. Tunc symō iuit
ad domū marcelli discipli eius.
ligauitq; maximū canē ad
hostiū dom' ei' dicēs. Nunc uidē
bis si petrus qui ad te uenire
consueuit ingredi poterit. Post pau
ca uenit pe. et facto crucis signo canē
soluit. Canis ā oīb; bland'
alius. solū symonē persequebā.
Q' apprehendēs eū ad terrā sub
se deiecit. et eū strangulare uole
bat. Accurrens ā pe. eū clauit
ne ei noceret. et canis quid corp'
ei' nō lesit. s; uestes adeo lacera
uit. ut ille nud' penitus rema
neret. pp' ā et maxie pu'ri simul cū
cane p' eū tam diu cucurrer'
donec illū q'i lupū de ciuitate
fugauīt. Cui' obprobrii pudorē
nō ferens p'anū. nusq' comparuit
Marcellus ā h' miracla uidens
deinceps petro adhesit. Postea
ā symō rediens. iterū ī neronis
amicitia ē receptus. Sy
mon g' rediens ut refert leo.
ppl'm conuocauit. et se agalile
os grauit' offensū p'hibuit. et
ideo in urbē q' tueri solebat. se
deserere uelle dixit. et diē statuē

quod debebat in celum ascendere. quia non
dignabatur in terris amplius habi
tare. Statuto quidem die turrem
excelsam ascendit et inde se de
iciens coronatus lauro uola
re cepit. Dixit autem paulus ad petrum
Meum est orare et tuum est imperare
Dixitque nero. Verax est homo iste. vos
autem seductores estis. Petrus autem
dixit ad paulum. Paule erige
caput et uide. Cumque eleuasset caput
paulus et uidisset symonem uo
lantem. dixit ad petrum. Petre quid
cessas. perfice quod cepisti. Iam
enim uocat nos dominus. Tunc petrus ait.
Adiuro uos angeli sathane
qui eum in aera fertis per dominum nostrum
ihesum christum. ut ipsum amplius non fera
tis. sed eum dimittere dimittatis.
Et continuo dimissus cecidit.
et confractis ceruicibus expirauit.
Audiens hoc nero se talem uirum
perdidisse doluit. Dixitque apostolis.
Suspecto animo me fecistis propterea
malo exemplo uos perdam. Hec leo.
Tradidit que eos in manum paulini
uiri clarissimi et paulinus tra
didit eos in custodia mamertini
sub cura militum processi et marti
niani. Quos tamen milites petrus
ad fidem conuertit. unde carcerem aperie
runt et eos libere dimiserunt. Qua propter
paulinus post passionem apostolorum proces
sum et martinianum accersiuit. et cum
comperto quod christiani essent. iussu neronis
capite cesi sunt. Rogabant fratres
petrum ut inde discederet. et cum
discedere nollet. Tandem uictus
precibus discessit. et cum uenisset ad por
tam ut leo testatur ad locum ubi
nunc dicitur sancta maria ad passus uidit christum
sibi occurrentem et ait. Domine quo va
dis. Qui respondit. Venio romam
iterum crucifigi. Quod cum de sua pas
sione dictum intelligeret rediit
cumque hoc fratribus retulisset arreptus a
neronis ministris capitur et prefecto agrippe
presentatur. Facta est facies eius sicut
sol. sicut ait linus. Qui dixit. Tu ne
es ille qui in plebibus et mulierculis
quas a thoro uirorum separas gla
rias. Quem apostolus increpans dicebat
se in cruce domini gloriari. Tunc petrus
tamquam alienigena iussus est
crucifigi. paulus uero quia ciuis erat
romanus. Iussus est capite truncari.
De hac sententia in ipsos data
dicit dyonisius in epistola ad thymotheum
de morte pauli in hec uerba. O frater
mi thymothee si uidisses a
gones consummationis ipsorum defe
cisses quidem pre tristitia et dolore.
Quis non fleret in illa hora quando
preceptum sententie egressum in eos est
ut petrus quidem crucifigeretur et paulus
decollaretur. uidisses tunc turbas
iudeorum et gentilium percutientes
eos et expuentes in facies ipsorum

AduenIente aũt tribli tp̃e ↄsu
matõis ip̃oꝝ cum separent̃ ab
inuicẽ · ligauḡt colũpnas indi
nõ utriq; ab ſ; ſtrĩn gẽitu ↄplo
ratu · Diũt inq̃d paul' petro ·
pax tecũ fundamẽtũ eccl̃e · ↄ
pastoꝝ ouiũ ↄ agnoꝝ x̃ · Petr'
aũt ad paulũ · Vade in pace p̃
dicatoꝝ bonoꝝ · mediatoꝝ ↄ dux
salutis iustoꝝ · Cũ ã elongas
sent eos ab inuicẽ secut' sũ
magr̃m · Dion · eũ in eodẽ
uico occidunt eos ħ dyo · Pe
trus ã ut leo ↄ mãcell' testat̃
cũ uenis; ad c̃ceẽ ait · Q̃m dñs
m̃s de celo ad t̃rã descend' · rec
ta cruce sbli mat' ẽ · me aũt
q̃ de t̃ra ad celũ reuocãe dig̃t'
ẽ · Crux mã cap̃ meũ int̃ra
deb; ostñdẽ · ↄ pedes ad celũ
dig̃e · Ergo q̃ nõ sũ dign' ita
in c̃ce ẽẽ · ut dñs m̃s crucem
meã gyrate ↄ capite d̃ mẽso ĩ
me c̃cifigite · Q̃ũt illi crucẽ u̇
teñ · ↄ pedẽs s̃sũ · man' deo d̃oꝝ
sum fixunt · Q̃ũt ꝑ furoꝝe re
pletus uolebat nẽonẽ ↄ p̃fcũ
occidẽ · ↄ ap̃lm libaẽ · Q̃' eos ne
gauit · ne passionẽ suã ipedie
debẽnt · Do aũt ut ait egisipp'
apuit oclos eoꝝ q̃ ibi flebãt ·
ↄ uider̃ anglos stantes cũ coro
nis de floribȝ rosaꝝ ↄ liliaꝝ ·
ↄ petrũ in c̃ce stantẽ cũ eis ·

ↄ libꝝ a x̃ accipientẽ ↄ ea illa
que loq̃bat̃ ibi legentẽ. Ut
petr' ut testat̃ idẽ egisippus
de c̃ce dicẽ cep̃ · Te dñe i imite
optaui · s; rect' crucifigi · nõ
usp̃aui · tu ſꝑ rectus ↄ altus
ↄ celsus · Nos ꝑ pm̃ hoĩs filij
qui caput suũ d̃ mẽsit in t̃rã ·
Cui' lapsũs sig̃t sp̃es gñatoĩs
huane · Sic ẽj nascim̃ · ut ꝑni
ĩ t̃rã uideam' effimdi · mutra
ta q̃; ↄdito ẽ · ut h̃ putet mũd'
ẽẽ dextrũ q̃ ↄstat ẽẽ sinistꝝ
Tu dñe m̃ oĩa es · tu m̃ totũ ·
Tu n̄r ad' ñ tu sol' · g̃s t̃ ago
sp̃ũ toto quo uiuo q̃ te ĩtelli
go quo int̃pellio · Vbi dñe a
he rõnes tangũt' q̃r rect'
uoluit c̃cifigi · Vidẽs q̃ pe
q̃ fideles g̃lam suã ui disset
g̃s agẽs ↄ dõ fideles ↄm̃dans
sp̃m emisit · Te mãcell' ↄ ↄ apu
leus fr̃s discipli el' eũ d̃ c̃ce
deposuer̃ · ↄ diũsis ↄdientes
aromatibȝ sepelier̃ · Ysidor'
ĩ li · d̃ ortu ↄ uita ↄ obitu scõꝝ
s̃ ait · Petr' p̃q̃ antiochenaꝫ
fũdauit eccãm sb claudio ce
sare ↄ̃ symonẽ magũ romã
ꝑgit · ĩq̃ ꝑdicãs euã' xx · v̇ ·
ãnis eid' ũb pontificatũ teuu
it · t̃cesimo ã · vj · ãno a passio
ne dñi a nerõe d̃ crucẽ ut ipe
uoluit c̃cifix' ẽ · h̃ ysidoꝝ · In

ipsa die petrus et paulus dyonisio
apparuerunt, sicut ipse ait in predicta
epistola in hec uerba: attende mira
culum, uide prodigium frater timothee
diei uictimationis illorum. Nam
in tempore separationis eorum, post
mortem quoque illorum uidi eos intrantes
manu ad manum in portas ciuitatis
et indutos uestes luminis
et coronis claritatis et lucis orna
tos. hec dyonisius. Nero autem impunitus
non extitit, quia pro hoc scelere aliisque
que commisit, manu propria se peremit.
Quorum scelerum aliqua hic breuiter in
seramus. Cum seneca magister suus
ut in quadam hystoria licet apocrypha
legitur, condignam mercedem laboris sui
speraret, iussit nero ipsum eligere
in cuius arboris ramo suspendi
uellet affectaret, dicens quod hoc arboris
ramo suspendium sui primum
ab eo receptum esset. Cui cum a sene
ca requireret, cur mortis supplicium
meruisset, acutum gladium super eius
uerticem crebro uibrari fecit. Sene
ca uero nutu capitis minanti
cedebat gladio, uehementer tim
ens periculum mortis periculo.
Cui nero ait: ut quid nutu capi
tis imminenti gladio cedis. Cui
seneca respondit: homo sum, ideo mortem
uereor et inuitus morior. Cui
nero ait: sic adhuc ego te me
tuo ut puer metuere consueui. quare

uiuente quiete non potero uiuere.
Dixitque seneca: si me mori necesse
est, saltem mihi concede ut quod uoluero
mihi eligam genus mortis. Cui ne
ro: festinus eligas, tantum mori ne di
fferas. Tunc seneca balneo in aqua
facto, in utroque brachio se minui
fecit et sic nimio sanguinis fluxu
idem uitam finiuit. Et sic quodam pre
sagio seneca nomen habuit, quasi se
necans, quia manu propria se neca
uit. Hic seneca duos fratres habuisse
legitur, quorum fuit iulius gallio declamator
egregius, qui manu propria se peremit.
Alius mela pater lucani poete, qui
lucanus incisione uenarum iussu
neronis obisse legitur. Preterea
nero nefaria mentis ductus uesa
nia, ut in eadem hystoria reperitur, ma
trem occidi et findi iussit, ut ui
deret qualiter in eius utero fouebatur. phy
sici uero eum de morte arguentes pro
ratione dicebant: Iura negant.
fas prohibent, ut filius matrem necet
que ipsum cum tanto dolore peperit,
et cum tanto labore et sollicitudine
enutriuit. Quibus nero: facite
quod me puero impregnari et sic parere,
ut quantus dolor matris mee fuerit
possim scire. Hanc insuper pariendi
uoluntatem conceperat eo quod urbem tran
siens quandam mulierem parientem uo
ciferantem audierat. Dicunt ei: non
possibile quod nature est contrarium, nec est possibile quod rati

nō ē ꝯsentaneū· Dixͥ ḡ eis ne
ro· ni me feceītis pūo impgnaī
ꝯ parēē· oēs uos crudeli morte
faciā intire· Tūc illi eū poti
nātes· ranā ē occulte ad bi
bend̾ dedīnt· ꝯ ą eā ātificio
suo· in eī uēnē excēscē fecer̄.
Et subito uent̄ eī natē ꝯ̄tra
nō sustinēs intumuit· Jta ū
nero se pūo ḡuidū extimaēt
faciebātq; ē suaī dietā q̄les
nutriende rane noueāīt ꝯuē
re· dicētes q̄ pp̄ ꝯceptū talia eū
obsuaē opꝫtēt· Tandē nimio
dolore uexat̄· medicis ait:
accelerāte tp̄e ptus q̄ langō
re pieīdi uix anelitū hēo re
spirandi· Tūc ipm̄ ad uōitū
inpotionaūnt· ꝯ ranā uisu
tīiblēm humoribꝫ infectā ꝯ
sangne edidit c̄ruētātā· Respi
ciensq; nero ptū suū ipm̄ ab
horruit· ꝯ mirabat̄ adō mōstū
osū· Dexīunt āū q̄ tam d̾fectū
fetū ptulēit· ex eo q̄ tp̄e ptus
noluīt expectāē· Et ait: Sum
ne talis de meis egssus lati
bulis· Et illi ē· Pcepit ḡ ut
fetus suus alēēt̄· ꝯ testudīni
lapidū suand̾ īncludēēt̄.

Deniq; mirans q̄lis ꝯ q̄nta
fuīt succēsio troie· Romā p
vii· dies ꝯ noctes succēdi fec̄
q̄ ex altissima tūri pspectās.
letatusq; flāme pulc̄tudine
tragido hitu eliadā d̾cātabat
hic ut l̄r in c̄nica· P retibꝫ aureis
piscabat̄ cantibꝫ intēdebat ita
ut oēs cythāristas ꝯ tragedos
supāēt· Virū in uxorē duxͥ· ipe
ꝯ uxor a uiro acceptus ē ut ait
orosius· Romāi uō eī uesa
niam ultius nō fēntes· in
eū impetū fecer̄· ꝯ usq; ex̄ ciuita
tē psecuti sūt· Q̄ uidēs q̄ e
uadē nō posset fustē dentibꝫ mōr
sibꝫ exacuit· ꝯ se p mediū pa
lo tūsfix̄· ꝯ tali morte uitam
finiuit· Redientes ḡ romāi
ranā in testudīe latitantē
inueneī· ꝯ ipam ex̄ ciuit̄· pⁱcī
ientes ꝯbussēūt· Vñ ꝯ ps illa
ciuitat̄· ubi rana latueāt· la
tāan9 alatēte rana ñ accep̄.

Tpe sci cornelii pp̄ xp̄ni fideles
aplor̄ corꝑa furati sūt· eadꝫ aspor
tabant· Sꝫ d̾mones in ydolis
hitantes diuina coacti uirtute cla
mabāt· Viri romāi succūrite q̄
dii uri auffēūt̄· Quia pp̄ fi
delibꝫ intellātibꝫ de aplis· gē
tilibꝫ uō de suis diis intellētu
do adunata fideliū ꝯ infide
liū· Jllos psecūt̄· Vñ xp̄ni ti
mētes ap̄ catatūbas aplor̄
corꝑa in puteū pieceī· Q̄ a fi
delibꝫ ind̾ p̄mod̾ sūt extrāta.
Q̄ cū dubitaēnt q̄ ossa eēnt

bti pet. et q̄ pauli orantibus
fidelibus et ieiuniis insistentibus
de celo eis ē responsū ē. maiora
s̄ ossa predicatoris. minora
uō s̄t piscatoris. et s̄ ossa
ab in inuicē separauerunt et in suis
ecclesiis q̄s ī eis hedificauerant
posuerunt. Alij uō dicunt q̄
siluester ppa uolens ecclesias consecrare
tam magna q̄ pua ossa in
lance sūma cū reuerentia pon
derauit. et medietate in una
ecclesia. medietatem ī alia colloca
uit. Dubitatur ā ab aliquibus
utrū ead die petrus et paulus
passi s̄. Dixerunt ē quidā q̄ ea
die reuoluto āno. Sz. Iero. et
oēs fere sci qui de hoc tractant
in h̄ concordant q̄ ead die passi
s̄. sic ē manifeste habet ī epla
dyonisij. et s̄ dic̄ leo in quodā
sermōe v̄ s̄ait. Non enim sine
cā factū putamus. q̄ una die ī
uno loco uiri trīumphum tolle
rauerē sniam in uno die passi
s̄. ut ad xp̄m pit peruenirent uno
in loco. ne alti roma deeet.
Ill' uno psecutore. ut equaliter crud
litas utrumq3 constringeret. Dies g̃
p merito. locus ā p gl'a. psecu
tor p diectus ē p uirtute. h̄ leo.
lic3 ā eadē die e hora passi
sint. nō tū in eod loco. s̄ in di

loco passi s̄. h̄ dic̄ exeo q̄ alio
rome passi fuerunt. De h̄ quidā
s̄ uslibus dixit. Ense coronat
paulus. Cruce petrus eodē.
Sub duce. luce. loco. dux. ne
ro. roma. locus. Et al'. Ense
sacrat paulū. par. dux. lux.
urbs cruce petrū. Lz ā eadē
die passi fuerunt. ordinauit
tū gg. ut ipa die spalibus fieret
quo ad offm sollempnitas pet
et in seqnti die. commemoratio ī
pauli. tū q̄ ea die fuit dedica
ta ecclē pet. tū q̄ maior est
dignitate. tū q̄ prior conusiōe. tū
q̄ primatū obtinuit rōe. De

noie.

Paulus intpretatur os
tube. ul' os eorum seu electū
mirabile. ul' electōis miracu
lū. Vl' paulus apausa grece
requies. modicus latine. p h̄ ī telli
guntur. v. prerogatiue q̄s habuit
paulus pectis aplis. Primū
ē lingua fructuosa q̄ ab
ylirico usq3 ierl'm repleuit euangelium.
et ideo dr̄ os tube. Secundū
caritas uiscerosa. q̄ qs ī fir
matur et ego nō infirmor. q̄s
scandelizatur et c̄. et ideo dr̄ os
eorum. os .s. cordis. de q̄ ipe dic̄
os nr̄m patet ad uos. o chor
inthii cor nr̄m dilatatū ē.
Tertium ē conusio miraculosa. et ideo
dr̄ electū mirabile q̄ mirabili

elect⁹ et conu̾s⁹ fuit. ¶ Sc̄ est
man⁹ copiosa. ⁊ ind̄ d̄r electoris
miraclin. Magnū ē miracu
lum fuit. q̄n elegs ē xp̄i⁹ sup
tus acquirē ⁊ incessant p̄di
care. ¶ q. fuit cōtēplatō de
litiosa. q̄ raptus ē usq̄ ad t̄ci
um celū ⁊ ind̄ fuit d̄s reqes
q̄ in cōtēplatōe exigit̄ reqes
m̄tis. ¶ iiij. ē h̄uilitas uir
tuosa. ⁊ ind̄ d̄r modic̄. De h̄
ā noīe paul⁹. iij. s̄ opiones
oriḡ. uult. q̄ s̄p fuit bino
mi⁹. ⁊ uocatus sit s̄p paulus
⁊ saul⁹. Raban⁹ eē uult q̄ an̄
dc̄s ē saul⁹. a saule rege scibo.
s; p̄ cōuisionē uocat⁹ ē paul⁹
q̄i puulus a modico ⁊ h̄ulil
sp̄ū. vn̄ ⁊ nom̄ suū int̄p̄tan
do dicebat. Ego sū minimi⁹
aplo⁴ ⁊c̄. Beda ā uult q̄ dc̄s
ē paulus. a s̄gio paulo p̄con
sule q̄ ad fidē conu̾tit passi
onē sc̄i pauli lin⁹ pp̄ cōscripsit.

Paulus apl̄s De sc̄o Paulo Apostolo.
p̄ sui cōuisionē
multas p̄secutiōes
pessus ē. Quas b̄t̄s ylārius b̄
uit̄ enulat dicēs. paulus ap̄
in phylippis u̾gis cedit̄. in
carcē poit̄. ⁊ ligno pedib⁹ affi
git̄. In listris lapidat̄. In y
conio ⁊ thessalonica ab iniq̄s
p̄seq̄. In ephesio feris dat⁹.
In damasco p̄ sportā a muro
d̄poit̄. In iel̄m sistit̄. cedit̄.
ligat̄. insidiat̄. In cesarea
claudit̄ criminat̄. Nauigans
in ytaliā p̄icl̄o d̄igit̄. romā
ueniens. s̄b nerone iudicat̄.
⁊ occis⁹ finit̄. h̄ ylāri⁹. Apl̄a
tū int̄ gentes accep̄. Ydam
s̄ctū in lystris erex̄. Iuuenē
quē d̄ fenestr̄ cecidat ⁊ exspira
uat suscitauit. ⁊ multa alia mi
racl̄a fec̄. Ap̄ militenē insu
lam uipa manū suā inuasit.
S; nil eū lesit q̄a poci⁹ ip̄am
in ip̄am i ignē excussit. Dicit̄
quo⁊ q̄ omīs qui d̄ p̄genie
ill⁹ hoīs q̄ paulū hospicio sus
cep̄. nascūt̄ a ueneis ull̄atenus
nō ledūt̄. vn̄ cū p̄ui nati s̄
in cunis eo⁴ s̄p̄ētes ponūt
ut p̄bēt si u̾i filij eo⁴ s̄. In
uenit̄ ā aliq̄ q̄ paul⁹ ē minor
petro. q̄n̄ maior. q̄n̄ eq̄lis. S;
ueiā minor dignitate. maior
p̄dicatōe. eq̄l̄ s̄c̄itate. ¶ Refert
aymo q̄ paul⁹ a pullo⁴ cantu
usq̄ ad. v̄ta horā labori manu
ū in sistebat. Deīn p̄dicatōi
uacabat. Ita q̄ plerūq̄ usq̄
ad noctē s̄monē p̄trahebat
Residuū uo t̄p̄is ⁊ mensōi
sōpno ⁊ orōi s̄at̄ ua̾cuū erat.
¶ Veniens uo romā cū nero
nō dū eēt i impio cōfirmat⁹.

ꝯ ē audiens q' de lege iudeoꝝ
ꝯ fide xp̄ianoꝝ int̄ paulū ꝯ iud
eos q̄ ītelbat̄. nō mltū inde
curauit. ꝯ ō paul' q̄ uolebat
libe ibat. ꝯ libe p̄dicabat. cui' ā
sapīa ꝯ religio ubiq3 diuulga
bat̄. ꝯ ab omīb3 admirabil' ha
bebat̄. Multos ē de domo cesa
ris ō in amicitiā copulauit. ꝯ
eos ad fidē xp̄i ꝯūtit. Quedā
ē scripta ei' coram cesare recita
ta s̄. ꝯ ab oīb3 mirabli. ꝯmē
data. Senat' ē de illo alta nō
mediocrit̄ sentiebat. Quadā
uō die cū paulus ꝯ̄ uespas
in q̄dā solario p̄dicaret. Quidā
iuuenis noīe patroclus pincerna
neronis. ꝯ ō ad mod' dilectus
ut paulū p̄p mltitudinē ꝯmo
dius audiret fenestrā ascen
dit ꝯ paulū ibi dormitando
descidens exspirauit. Jero' uō ī
libro de uiris illustrib3 ait.
q' .xx.v. āno. hoc ē .ij. āno ne
ronis. paulus romā uinct'
mittit̄. ꝯ p biēniū ī libera manēs
custodia ad uūs' iudeos dispu
tauit. dein' a nerone dimissus
euāg' ī occidentalib3 ptib3 p̄di
cauit. Quartodecimo uō neronis
āno eod' die q̄ crucifix' ē petr'
capite truncat̄. ꝶ Jero'. Qr audi
ens nero plimū de ei' morte
dolens [illegible]

ordīauit. paul' uō p spm̄ hoc
cognoscens dix̄ astantib'. ut
illuc irēt ꝯ patroclū cesaris +
k̄mū ad se defūctū afferent.
Quē allatū paul' suscitauit
ꝯ ad cesarem cū suis sociis mi
sit. Qr cū d' morte ei' lamētaret̄
ecce patroclus iuuenis adē
p foribus nūtiat̄. Audiens uō
nero patroclū uiuū q̄ pau
lū an̄ nouerat mortuū plim̄
q̄dē expauit. ꝯ eū ad se ingredi re
cusauit. Sz tand' p suasu amicoꝝ
intrare p̄misit. Cui nero ait.
patrocle uiuis. Et ille cesar
uiuo. Et nero q̄s te fecit uiuē.
Cui ille. dn̄s ihc xp̄ rex oīu3
seclorū. Irat' nero dix̄. Ergo il
le regnabit in scla ꝯ resoluet
oīa regna mūdi. Cui patrcls
ē cesar. Tūc nero dedit ei ala
pā dicēs. Ergo illi regi militas.
Et ille utiqz milito. q me a
mortuis suscitauit. Tūc .v.
ministri imperatoris qui ei iugit̄
assistebāt dixerunt. Cur īpatore
pcutis iuuenē prudētē et
veracit̄ respondentē. Nam ꝯ nos
illi regi īuictissimo milita
mus. Quod audiens nero eos re
clusit in carcerē ut nimiū tor
queret quos nimis an̄ dilexerat.
Tunc oēs xp̄ianos fec̄ inquiri
ꝯ oēs sn̄ interrogatōe p ualida

corīntia p̄muit. Tūc paulus
uinctus int̄ ceteros añ neronē
adductus ē. Cui nero. O hō
magni regis huius m̄ autē
uinctus. Cur milites meos m̄
subtrahis ⁊ t̄ eos colligis. Cui
paulus. Non solū de tuo āgu
lo milites collegi. s; ē de orbe
uniuerso. Qb; rex nr̄ donatiua
q̄ nunq̄ deficient. ⁊ q̄ oēs exclude
rīt indigentiā largiet̄. huic
si subiect̄ eē uolueris saluus eris.
Qui tante extat p̄tēs. ut iudex
oīu; ueniat. ⁊ mūdi hu̇ p ignē fi
gurā dissoluat. Hec audiēs nero
⁊ ira succēs̄. qz figurā mūdi
p ignē paulus dixerat resoluē
dā. oēs xp̄i milites iussit igne
cremari. paulū uō tanq̄ maie
statis reū capite truncari. Tan
ta aūt xp̄ianor̄ tūc occisa ē turba ut
p̄pl's roman̄ palatiū uiolēter irrū
pet. ⁊ sedicionē ꝯ eū excitare mol
liēs exclamaret. Pone modu;
cesar. tēpa iussionē. nr̄i sūt quos
pdis. romanū tuent̄ impiū.
Timēs impator mutauit editū.
ut nllus xp̄ianos tangeret. donec im
pator de eis plenius indicaret. Qua
ꝑp paul' itm̄ ē reduct̄ ⁊ aspectui
neronis oblatus. Quē ut nero
uidit uehemētissime exclamauit
Tollite maleficū. decollate īpo
storē. n̄ sinite uiuē criminatorē.

priuite sensuū alienatorē. auffē
te de supficie t̄re mētiū īmu
tatorē. Ad q̄ paul' ait. Nero
t̄pe modico patiar. s; uiuam
et̄nalit̄ dn̄o ih̄u xp̄o. Nero dixit
auffēte ab eo cap̄ ut me rege
suo fortiorē intelligat. q̄ eū d'
uicit. ⁊ uideam' si sp̄ uiuē uale
at. Cui paul' ut scias me post
mortē et̄nalit̄ uiuē cū m̄ cap̄
abscisu; fuīt. uiuus t̄ appebo
⁊ tūc cognoscē potis q: xp̄c ē dn̄s
uite ⁊ nō mortis. Et his dc̄is
ad locū supplicij ducit̄. Qui cū du
cēret̄ dixerūt ei tres milites qui
eū ducebāt. Dic nob paule. q̄s ē
ille rex ur̄ q̄ tm̄ diligitis. q: p
eo mag̃ mori q̄ uiuē eligitis
⁊ q̄lē mdē mercedē hēbitis. Tūc
pau. de regno dī. ⁊ pen̄ īferni
adō eis p̄dicauit. q: ip̄os ad fidē
ꝯuītit. Qui cū rogarēnt eū ut
libe abiret quo uell; ait. Ab
sit fr̄es ut fugiā. Nō sū eī p
fugus. s; miles xp̄i legitim'
Scio eī q: p hāc uitā trāsitoriā
ad uitā trāsibo et̄nā. Mox aūt
ut fuerō decollatus. uiri fidel'
rapiēt corp' meū. uos aūt locū
notate. ⁊ illuc cras mane ueni
te. Jnuenietis iux̄ sepulc̄
meū duos uiros. s. titū ⁊ lu
cā orantes. Quibus cū dixītis
q̄re ad eos uos misi. ip̄i

uos baptizabit· ⁊ regni cele
stis faciet coheredes· Qui cū lo
queretur misit uero duos mi
lites ut uiderent si ad h' eēt
occisus· Et cū eos uellet ↄuertere
illi dixerunt· Cū mortuus fuerit
⁊ resurrexerit· Tūc credetis huius q̄
dicis· Mox uenite ad me cito ⁊ q̄d
tinuisti accipe· Cūq3 ad locum
passionis duceretur· In porta
hostiensi quādā matronā noīe
plautillā disciplam pauli
quā s̄m dyonisium alio noīe dicebāt·
lemobia quā forte lemobia fuit
obuiā habuit· Que flens se
suis orationibz ↄmendare cepit· Cui
paulus· vale plautilla eterne sa
lutis filia· commoda m̄ uelū
quo caput tuū tegis· ⁊ inde oculos
meos ligabo ⁊ post modū id est re
stituā· Quo dū sibi traderet irri
debant ei carnifices dicentes· Quo
impostori isti ⁊ mago tā preciosū
pannū credis ut ipsū amittas·
Cū ergo ad locū passionis paulus
uenisset ad orientē uersus· ⁊ manibus
in celū extensis diutissime cū
lacrimis patria uoce orauit ⁊ gratias
egit· post hoc uale faciens fratribus· ocu
los sibi de uelo plautille liga
uit utrinque genu in terrā figens
collū tetendit· ⁊ sic decollatus
est· eoq3 ei caput a corpore exiliens
ihesus xp̄us qui sibi in uita sua tā

dulce extiterat· ⁊ tā crebro noīa
uerat· hebraice clara uoce in
sonuit· quod est ipm in suis epistolis
xp̄us l' ihesum· l' utrinque de incibus
noīasse· Ex eius aūt uulnere unda
lactis usq3 in uestimenta militis
exiluit· ⁊ postea sanguis effluxit·
In aere lux immensa emicuit de
corpore odor suauissimus emanauit·
Dyonisius aūt in ep'la ad thymo
theū de morte pauli sic dicit· In
hora aūt illa tristitie plena frater mi
dilecte dicente carnifice paulo
collū para· Tūc beatus ap'lus sus
pexit in celū muniens frontē ⁊
pectus suū signaculo crucis ⁊ dixit· Dn̄e
mi· ihesu xp̄e· In manus tuas ↄmendo
spiritum meum· Et tūc absq3 tristitia ⁊ com
pulsione extendit collū ⁊ sus
cepit coronā· Percutiente aūt carni
fice ⁊ amputante pauli caput· Be
atissimus in ipso ictu explicauit
uelū ⁊ collegit sanguinē ipsū in
uelo ⁊ ligauit eū ⁊ obuoluit·
⁊ tradidit id femine ⁊ reuerso mi
liti carnifici dixit· lemobia ubi
dimisisti magistrū meū paulū·
Respondit miles· Cū socio iacet ibi
extra urbē in ualle pugilū ⁊ ue
lo tuo uelata est facies eius· Ipsa
aūt respondens ait· Ecce nunc intra
uerunt petrus ⁊ paulus induti ue
ste preclara ⁊ coronas fulgen
tes· luce radiantes habebant

ī capi͞b3 ſuis. Et ꝑtulit uelū
ſanguīe cruētatū ⁊ mōſtrauit
eis. ꝓꝑ q̄ oꝑ ꝗ̄ ꝑles c̄diderūt dn̄o
⁊ ſc̄i ſ̄ xi̇m. h̄ dyo. Audiēs
nero q̄ ꝯtigerāt uehemēt ex
timuit. ⁊ de h̄is oīb3 cū ꝑhis
⁊ amicis loq̄ cep̄it. Dū h̄ īn vi
cem loquerēt̄. venit paul' ian
uis clauſis. ⁊ añ ceſarē ſtās
ait. Ceſar ecce ego paul' regis
et̄ni ⁊ īuicti miles. uł' nūc
q̄ nō ſū mortu'. ſ3 uiu'. Tu
miſ' et̄na morte morieris eo
q̄ ſc̄os dī īiuſte īt̄fic̄s. Et
h̄is dc̄is diſparuit. Nero aūt
ex nimio timore uel d̄ amēs
effectus. qd̄ ageret ignorabat
⁊ ſuaſu ⁊ c̄ſilio amicoꝝ pat'
clū ⁊ barnabā cū aliis ſoluit
⁊ q̊ uellēt libe ire ꝑmiſit. Il
li uō milites. ſ. longin' ma
gr̄. ⁊ aceſtus ad ſepulcꝝ pau.
mane uenerūt. ⁊ duos uiros. ſ.
tytū ⁊ lucā orantes ⁊ eoꝝ me
dio paulū ſtantē uiderūt. Quos
titus ⁊ lucas uidētes uehem
ēt̄ t'riti fugere cepūt. ⁊ paulus
diſparuit. Illi aūt poſt eos clama
bāt dicētes. nō ut putatis uos
ꝑſequim̄. ſ3 a uob' baptizari
uolum'. ſic̄ ⁊ paul' nob' dix.
Quē mō uob'cū orantē uidim'
h̄ illi audiētes reuſi ſ̄ ⁊ cū
magno gaudio eos baptizauerūt.

Caput aūt pauli in q̄ndā uallē
ꝓiectū ē. Et p̄ multitudīe alioꝝ
q̄ interfc̄i fuerāt ⁊ illuc ꝓiecti
īueniri nō potuit. Legit' aūt ī ead
ep'la dyo. q̄ cū q̄dā uice fouea
mūdaret' ⁊ cap̄ pauli cū aliis
ꝑ̄gamētis ꝓiectū fuiſſ3. q̄dā
paſtor id̄ in uirga ſua leuauit
⁊ iux' caulas ouiū fix'. Vidit
aūt ꝑ tres noctes ⁊tinuas. ipe
cū dn̄o ſuo ſr̄ ſ̄dc̄m cap̄ lucē
ī effabilem refulgere. Qd̄ cū
ep̄o ⁊ fidelib' nūtiatū fuiſſet
dixerūt. Vē h̄ ē cap̄ pauli. Egreſ
ſus ḡ ep̄c. ⁊ vniūſa fideliū mł'
titudo cap̄ id̄ ſecū detulerūt. ⁊ ī
q̄ndā mēſā aureā ponētes id̄ cor
ꝯiūgere attētabāt. Cui patriarcha
reſpondens. Nos ſcim' q̄ multi fideles
occiſi ſ̄ ⁊ eoꝝ cor' ſūt diſꝑſa. ⁊
ūū dubito iſtd̄ cap̄ cor' pauli
ꝯiūgere. ſ3 cap̄ h' ad pedes cor' po
nam' ⁊ oīpotētē deū exorem'
ut ſi cap̄ ſuū ē ꝯūtat' cor'. et
capiti ꝯiūgat'. Qd̄ dū oīb3
placuiſſ3. cap̄ ipm̄ ad pedes cor'
pauli poſuerūt. ecce cūctis orā
tib3 ⁊ ſtupētib3 cor' ſe ūtit. ⁊
in loco ſuo capiti ſe iūxit.
⁊ ſic oēs deū b̄ndixerūt. ⁊ h̄ eē
cap̄ pauli ūacit' cognouerūt.
Refert g̃ turon' q̄ q̄dā de
ſpēdens laqū ſ̄ ꝑabat. noīm tn̄
pauli ī uocās ſemꝑ dicebat.

Adiuua me sancte paule. Tunc af
fuit quedam umbra squalida. hor
tans eum ac dicens. Eya homo uiu
age quod agis. moram ne feceris
At ille se parans laqueum dicebat
Beatissime paule adiuua me. Ex
pedito iam laqueo. Affuit quasi umbra
tanquam hominis dicens illi qui hominem
hortabatur. Fuge miserrime quia
paulus aduocatus aduenit. Tunc
squalida umbra euanuit. et homo
ad se rediens et laqueum proiciens pe
nitentiam condignam accepit. In
eadem quoque epistola beatus dyonisius mortem
pauli magistri sui plus illis de
plorat dicens. Quis dabit oculis
meis aquas. et pupillis meis fontem
lacrimarum ut plorem die ac nocte
lumen ecclesiarum quod extinctum est. Quis non
indicet fletum et gemitum. aut non
uestietur lugubribus. et mente attoni
tus non obstupescet. Ecce enim pe
trus fundamentum ecclesiarum et gloria sancto
rum apostolorum a nobis recessit. et nos orpha
nos dereliquit. paulus quoque gentium fami
liaris consolator pauperum defecit nobis
et ultimus non inuenietur. Quin fu
it pater patrum. doctor doctorum et pastor
pastorum abyssum sapientie. fistulam
altisonam predicatorem ueritatis inef
fabilem. paulum dico nobilissimum
apostolum. Hic angelus terrestris. et homo ce
lestis. ymago et similitudo diuini
tatis et spiritus diffusus omnes nos dereliquit.

Nos miseros et indignos in hoc
mundo contemptibili et maligno di
misit ad christum dominum suum et dominum et a
micum. Heu frater mi thymothee. dilecte anime
mee. ubi est pater tuus magister amator.
non te ultimus salutabit. Ecce
enim orphanus factus es. et remansisti so
lus. Iam nequaquam scribet tibi sua ma
nu sanctissima dicens: fili mi karissi
me ueni frater mi thymothee. Quid hoc accidit tibi
tristicie et tenebrarum et dampni. quod or
phani facti sumus. Iam non uenient
ad te epistole eius. In quibus scriptum sit
paulus modicus seruus ihesu christi. Iam
non scribet de te ultius ciuitatibus
dicens. Suscipite filium meum di
lectum. Complica frater libros prophetarum
et signa fratres eos quia nemo habemus inter
pretem parabolarum et enigmatum et
eloquiorum ipsorum. David propheta plangebat
filium suum et dicebat. Ve mihi fili
mi. ue mihi. Ego autem ve mihi magister
mi. uere ue mihi. Amodo cessauit
et defecit concursus discipulorum tuorum
romam uenientium et querentium nos.
Iam nemo dicturus est. Eamus et vide
amus doctores nostros et interrogemus
eos qualiter regere nos debemus opor
teat ecclesias nobis commissas. et inter
pretabuntur nobis eloquia domini ihesu christi et e
loquia prophetarum. Ve nobis his filiis
frater mi thymothee. qui priuati sumus patre
spirituali. quibus priuatus est grex. et nobis
est frater ue. qui priuati sumus magistris

mīs spūalibꝫ qui collegerāt ī tel
lectū ꝯsciām ueteris ac noue le
gis · ꝯ colligauerāt in suis ep̄lis
· Ubi ē cāllidus paulꝰ ꝯ labor sctōꝝ pe
dum eiꝰ · Ubi ē os loq̄ns ꝯ lingua
ꝯsulens ꝯ spūs bn̄placens deo suo ·
Quis nō ploret ꝯ ululet · Mar
qui meruerāt gl̄am ꝯ honorē
apd̄ dn̄m tanq̄ malefactores trad
untᵉ in mortē · Ue m̄ q̄m illa bo
ra intuitꝰ sū coꝝ sciām sanguīne ino
centi cruentatū · Heu m̄ p̄r mi ma
gist̄ ꝯ doctor nūq̄ iterū tali mō
te extitisti · Amic̄ qᵒ quo ibo te q̄
rē gl̄am honoꝝ ꝯ laus fideliū ·
Quis cognoscē fec̄ · uocē tuā fistu
la cantiꝝ · ꝯ fistula altisona · plec
trū psalterii de cetera di · Ecce misti
sti ad dn̄m tuū ꝯ dn̄m q̄ desiderasti ·
ꝯ toto affcū ꝯcupisti · Jerl̄m ꝯ ro
ma p̄ria amicicia ęq̄les fc̄e sūt
in malo · Jerl̄m crucifix̄ dn̄m
nrm̄ ih̄m x̄p̄m · roma uō ap̄l̄os
eiꝰ interim · Jerl̄m ā fuit ei q̄ cru
cifix̄ · Roma ā sollēpnizando ꝯ
glificat q̄s interemit · Et nūc fi
mi · th̄y · q̄s dilexisti · ꝯ toto cord
desiderasti · Saul dico regē ꝯ Jona
thā · in uita sua nō s̄ separati · n̄ ī
morte · Et ego nō sū separat̄ a dn̄o
magr̄o · n̄ cū nos separauerīt hoīes
iniq ꝯ pessimi · ꝯ separatō hui͡ꝰ ore
nō erit sp̄ · Aia ēn eiꝰ cognoscet dilec
tos ē sui h̄ q̄ ei loq̄nt̄ q̄ nūc ab eo
elongati sūt · In die ā t̄cius mag
iacturā eēt separi ab eis · h̄ dr̄s ·
[C]risostomus quoꝝ dicit in li · de laudibꝰ pau
li h̄t gl̄osiu ap̄l̄m m̄ ꝯmendat ·
ꝯ dicens · Nil prorsus errauerit q̄
pratū qddam insigne uirtutū ac
paradisū sp̄ūalem pauli aīam nūc
cupauerit · Que ā lingua laudibꝰ
eiꝰ in ueniat̄ eq̄l̄ · cū oīa q̄ s̄ ī hoī
bꝫ bona aīa una possideat ꝯ ea
cūcta plene ac cumlate · n̄ solū
hoīū · sꝫ ꝯ q̄d ē ampliꝰ angl̄oꝝ ·
n̄ tn̄ ideo retinebimꝰ q̄n pocꝰ
pauca dicemꝰ · ꝯ ē h̄ maximū lau
dis genꝰ · cū oronis copiā uirtuꝰ
supat ꝯ magnitudo laudati · Siq̄
uīci m̄lto ē nb̄ gl̄osius q̄ sepe
uicisse · Unū g° oportuni laudis eiꝰ
sumētes exordiū · n̄ ab h̄ ipꝫ p̄m
ut ostendamꝰ cū bona oīū possidē
tē · Abel obtulit sacrificiū ꝯ inde
laudat̄ · Sꝫ si pauli hostiā ad du
camꝰ in mediū q̄tū celū a terra sīt
ꝯ apparebit · Si quidē semꝫ ip̄m dup̄
ymolabat p dies singl̄os · Q̄ tam
hostiā dup̄ offerebat · tū in cord tū
in coꝝ mortificatonē circūferens · Nō
ēn oues offerebat aut boues · sꝫ semꝫ
ip̄m dup̄ ymolabat · Neq̄ his cō
tentꝰ fuit · sꝫ ꝯ orbē uniusū studuit
offerre · Q̄ t̄rā ac mare · grēciā atq̄
barbariem oēmq̄ sb̄ sole regiōeꝫ
q̄si uolitans circuiuit · Ex hoībꝰ
anglos faciens q̄nymo ip̄os hoīes

qͥ ex omnib⁹ in angelos puertes
qͥ hunc hostie recepit equale quod
paulus gladio spūs sci ymolauit
et in illo altari quod sup celū locatū
ē obtulit. paul⁹ uō ab eis inter
fect⁹ ē quos ab innumeris mal'
cupiebat eruere. Vis aūt ei innu
meras et ostendi mortes. Tot
utique quot et dies uixit. Noe se tm
in archa legit̄ fuasse cū libris. Sꝫ
aūt multo seniore inundante dilu
uio. In archā coaptādo compagib⁹
tabularum. Sꝫ eplās cōponēdo ꝑ
tabulis vniūsū orbē pieli
tantē ex mediis fluctib⁹ li
berauit. Hec aūt archa nō vno loco
circūfert̄ que orbis t'minos
cōplendit. Nō bitumine ac pi
ce. Sꝫ spū sco et tabule sūt ꝑ
uncte. Hec suscipiēs pene irrō
nabilib⁹ alijs stultiores ymita
tores effec̄ angelorum. Hinc quoque
illā uīcit archā. Quia illā coruū
recipiens coruū rursū emisit.
et includens lupū feritatē ei mu
tare nō potuit. Hec uō ancipi
tres miluos suscipiēs sicut
colūbas excludens oēm feritatem
tatē mansuetudinē spūs intro
dux. Abraā mirant̄ omnes
quod ad dei pceptū patriam atque cog
natēs reliquit. Sꝫ quō paulo pos
sit equari qui nō tm patriā et cogna
tos. ex ipm quoque mūdū reliquit

ymo et celū et celū celi. et hec oīa
spernit suscipiēdo desiderium. Vnū pōnit
tis istō solū. i. xpi caritatē req'
rens nō psentia, nō fu
tura. nō altitudo etc. Sꝫ et abra
am in pericłm se tradens hosti
bꝫ filiū fris eripuit. At paul⁹
vniūsū orbē de ipā diā extra
hens manu innūabilia pericla
sustinuit. ppriisque mortibꝫ maxi
mā securitatē aliis cōparuit.
filiū quoque abraā uoluit ymo
lare. paul⁹ aūt semet ipsum millies
ymolauit. In ysaac pati
entiā aliqs admirat̄ quin pute
os a se fodos obstrui patiebat̄.
At paul⁹ nō puteos cernens la
pidibꝫ obrutos. sꝫ ppriū corp⁹ nō
solū sic ille cerdebat. Sꝫ et a quib⁹
patiebat̄ in celū studebat eue
here. Quanto enim ampli⁹ obruebat̄
iste fons. tanto erūpebat ma
gis ac plures ex se fluuios
effundendo manabat. De lon
ganimitate atque patiētia Ia
cob scriptura miratur. et que tam il
la ē quā pauli patientiam possit
ymitari. Nec ē vij annorum. Sꝫ
toci⁹ uite suitiū pro xpi sponsa ptu
lit xp̄s. Nō adustus solū estu
diei. et noctis gelu. Sꝫ temptaciones
mille ppe estus. et nūc quidem uiri
bꝫ. nunc uō lapidib⁹ scissus atque
collisus. et interemptamina ubique p

filiens captas oues ex dra-
faucib' abstrahebat. ¶ Cor
joseph pudicitie ĩtute decor
atus ẽ. Et ego uereor ne iam
ridiculum sit. hic ꝯ paulũ lau
dare qui senez ipz ꝯcifigẽs. n̄
solũ humanorum corporum pulcritu
dines. sz oĩa ꝯ q̃ uidẽt' rebus
clara ac ꝯ cora ꝯtẽnebat q̃ad
mod' nos fauillã cineremq; ꝯ
spicimus q̄ q̄i mortuꝰ prorsus
ad mortuũ in mobilis pma
nebat. ¶ Stupet Job oẽs hoĩ
nes. Est ẽ athleta mirabil'
Ат paul' nõ mensibz tm̃. sz et
ãnis plurimis ĩ agone ꝑdurãs
tã clarꝰ emicuit. nõ teste gle
ba famẽ cruciatus radẽs. sz ĩ ipi'
ĩtelligibil' os lectoris frequẽt'
ĩtrans ꝯpugnãs adu'sꝰ tẽpta
tões ĩnumerãs oĩ erãt lapid'
tollerantior. q̄ nõ aũ tribz ꝯ iiij.
amicis. sz a cũctis ĩfidelibus.
a fr̃ibz ꝯ obprobria sustinebat
ꝯspuitur ab oĩbz atq; male
dicebatur. ꝯ illi' erãt magne hospita
litas ꝯ cura pauperũ. sz q̃ ille
curã impendebat carne ꝯbilib'
hãc iste aĩs morbidis exige
bat. illi' oĩ aduenienti apie
bat' domꝰ. huiꝰ uõ aĩa uniu'
so patebat orbi. Et ille quid'
cũ oues ꝯ boues haberet ĩ mu
neros erat ĩ pauperes liberalis. sz
ũ nil ãpli' corpe suo possidẽs. Ve
h' sufficient' ĩ dignitib' ministra
bat. Vñ alicubi ꝯmemorãs
necitatibz inquit ĩ eis ꝯ hiis qui
mecũ erãt ministrauẽrit man'
iste. Sz ꝯ vermes atq; uulnera
seuos sco iob inferebãt dolor
es. sz si pauli uiba famẽ cathe
nas picẽlaq; ꝯsideres q̃ adome
sticis ab externis acerbo paciebat'
orbe. sollicitudinẽ q̃ ꝑ ecctiis
ustionẽ q̃ ꝑ scandalizatis sin
gulis ꝑferebat. uidebis q̃ oĩ
erãt durior aĩa ista. ꝯ ferrũ atq;
adamãtẽ firmitate supabat
Que eĩ corp' h' mẽte paul' su
stinuit. Que oĩ ꝯ rime mole
stior ꝯ singulis q̃buscumq; labẽtib'
mesticia ꝯsueuebat. Vñ ꝯiuges
lacrimar. ex eo fontes ñ dieb'
solũ. sz ꝯ noctib' effluebãt oĩq;
mulier ꝑturiente uehementi' affli
gebatur ĩ singulis ꝑ q̃ ꝯ dicebat
filioli mei q̃s iterum ꝑturio.
¶ Moyses ꝑ iudeor salute ꝯ leri
elegit de libro. moyses itaqz cũ
ceteris se obtulit ꝑire. paul' ꝑ
ceteris. No eĩ cũ pereũtib' ꝑire
uoluit. sz ut saluarẽt' alij. ipe
ꝯ glie etnitate decidere. ꝯ ille
quidẽ pharaom. h' dyaꝰ cotidie repu
gnabat. Ille ꝑ una gente. iste
ꝑ vniuiso orbe ꝯtabat. ñ sudore
sz sanguine. ¶ Johes in cibũ

locustas ⁊ mel silue̅ sumebat.
Qꝫ paulꝰ ita i̅ medio m̅di sepitu
q̅ ad mod' ille in h'emo quiete
ūsatꝰ ē. Nō quidᵉ pastus locustꝭ
ac melle silue̅. ꝯ multo ā huiꝰ
uictu uilioꝛe ꝯtentꝰ. ac necēs
quidē ꝯ indigens cibo fuedi
studio p̄dicandi. Tm̄ illi' ad ū
sus h'ōdiadē apuit magna cō
stantia. ⁊ iste nō vnū aū duos
aut t'es s; i̅ inios ⁊ simili ꝑtitos
ꝑtate coꝛꝛipuit. Restat ut
paulū iam anglis ꝯparemꝰ
In qbꝫ magn̄ficū p̄dicami. ꝗ cū
oī cura dō obediūt. Qd' dd ad mi
rando dicebat potentes i̅tute
facie̅tes ūbū eiꝰ. Qd ū aᵒ ꝑpha
in anglis inuīt. Qui fac̄ igr
angl'os suos. sp̄s ⁊ ministros suos
igne̅ ure̅nte̅. Qꝫ in paulo hoc
possumꝰ inuenire. q uel d' ignis
ac sp̄s totū t'raꝛ ꝑcurrit oꝛ
bem ꝑcurrendo pugnau. Qꝫ ū
dū celū iste sortitꝰ ē. Et hoc ē
oīo mirabl'e. ꝗ tal' ūsabat
mētis ē̄ moꝛtalis ad lz c'ime cō
datꝰ. Qui ꝯ nos sumꝰ ꝯdēpna
tōe digni cū vno hoīe bā oīa
i̅ se ꝯgregante. ū minimā quidē
eoꝛ ꝑte̅ studemꝰ imitari. Nō ē
aliā ē fortitus ille natu̅. ū
dissimil'em natus aīaꝛ ū altū
habitans m̄dū. s; in eod' tm̄ eod'
ꝗ regione sb̄ eisdē ē legibus
nutritus ⁊ moꝛib' cunctos q̄ nūc
sūt hoīes ul' fiunt aī ūtute tr̄
scendit. Sꝫ tm̄ hoc solū in illo
mirabl'e ē. q p̄ habundātia d'uo
tōis q̄dā i̅ m̄ nō sensit doloꝛes
ꝓ ūtute susceptos. s; ē q ūtute̅
ipam ꝓ m̄cede pensauit. Nam
nos quid' ꝑ eā ū ꝑposita m̄cede
c'taūꝰ. Quā ille ꝯplectēs ꝯ su
p̄mio diligebat. cūcta illa aspi
tate sui uidentꝰ impedīe ūtu
tē. cū oī māsuetudīe ꝑtēns.
cotidie celsioꝛ. cotidie assurgeb
at ārdentioꝛ. Et in temptatōis
ꝯ ꝑiclis. noua spalacitate ꝑ
ugnabat. Qꝰ cū ꝯ moꝛte̅ iam
ꝑminēte̅ uidēt. ad ꝯone̅ d'lec
tatōis ⁊ gaudiū alios ꝓuoca
bat dicēs. Gaudete ⁊ ꝯgratulamī
m̄. Itaq; ad ꝯfone̅ ⁊ i̅ iurias q̄s
ob p̄dicandi studiū sustinebat
mag̅ q̄ ad hoꝛꝛ oblectamīta ꝑpe
rabat moꝛtis poci' q̄ uite de
siderium appetens. paupertatis q̄
opulentie ⁊ m̄lto ampli' labo
res q̄ alii req̄ē ꝑ laboꝛē. ac me
roꝛe̅ mag̅ eligēs q̄ alii uolu
ptate̅ studiosius ꝑ inimicos
q̄ alii ad ūes inimicos. vnū illi
formidandū erāt atq; metuendū
offēnsa minuꝛ dei. ū desidabl'e
illi aᵒ erāt ū placē dō sp. Nō di
co āt q nil p̄sentiū d'siderabat.
Sꝫ ū aliq' futuroꝛ. Nō ē m̄dicūꝰ

mces ꝯgn̄ites · c̄tert' feñas prīu
ciās p̄tates · h' ē · n̄ q̄i araneaꝝ
fila reputauı · & ea q̄ p̄ficiunt
in celis · ꝯtū ei ādentē ī x̄ amo
rem iudo bis · h' si quid p̄ illi de
lectatōne · nō angl'oꝝ · n̄ ā chan
gl'oꝝ dig̃tatē n̄ q̄ aq̄ hoꝝ simile
ꝯcupiunt · Qd enī erāt maī sib'
x̄ amore fruebat' · Tum h' bati
orem se cūctis putabat · sin h' ā
re dn̄atōnū · ne p̄ncipatū soci'
ē cupiebat · Qz cū hac dilectōe
mag̃ ēē ul' extremi p'mio ē ex
nūo pumitoꝝ · q̄ sum hac me
sūmos ꝯ hoīes sublimes · hoc ē
erāt illi maximū ac singl'ae toꝝ
mītū ab hac cāritate discedere
h' illi erāt gehēna · h' sola pena ·
h' infinita ꝯ intoll'anda supp
licia · Qrē p̄ suū cāritate x̄ · hoc
illi uita · hoc mūd' · hoc regnū ·
hoc p̄missio hoc bōa iudicant'
in nūa · Hic despiciebat uniu'
sa q̄ timent' ut sol' h'ba iā pu
trefacta ꝯtēpni · Tyrānos uō
ac p̄plos spirantes furorē ue
lud q̄sdā ēē culices extimabat
ꝯ morte uō ac cruciatus ꝯ mille
supplicia q̄i ludū putabat ēē
p̄ūoꝝ · dū m̄ p̄ x̄ a'd sustinet ·
Decorabat' eī uinctus cathena
mag̃ q̄ diademate coronat'.
Et eī coartatus carcē habitabat
in celo · ac librti x̄ba recipie
bat ꝯ iniuriā q̄ alii brauia di
ripiunt. Et dolores nō min' q̄
p̄rima diligebat · cū ip̄os utiq
dolores · loco ducēt p̄mioꝝ · ip̄os
illos ē grām nōiabat · qm̄ q̄ ub'
sunt eū t'stitie · h' p̄ēbant maiorē
uoluptatē · ꝯceore q̄z maxīo ·
urebat' ip̄e ꝯ ꝯ dicebat · Q's scan
dalizā · ꝯ ego nō uror · Et ī merore
dicat q̄s in ēē aliq̄ uoluptatē
multa enī qui filioꝝ mortib' uul
nerant' a'd ꝯsolatōis accipiunt
cū suis fletib' relinquūt' · magisq
dolet cū dolore p̄hibent' · Hic paū
lus nocte ꝯ die ꝯsolōnē accipieb
at cū lacrimis · Nullē q̄pp tanto
affectu mala p̄p'a · q̄nto ille d'fle
bat aliena · Quēadmodū ē illū o
pinatus afflictū cū p̄ditōnē de
fleret p̄ctōꝝ · Q' ut illi salui
fierēt a celoꝝ gl'a cupiebat ex
cludi · Nam nō saluāi illos mul'
to acrbius extimabat · q̄ semet
ip̄m p̄ire · hūc g° cui iā rez po
tit d's cōparare · Sin ferr · Cui ad
amāti · Q'd iā illā d's appll'aret
aīam aureā · ul' mag̃ adamā
tiā · Nam ꝯ oī erāt adamāti for
tior · ꝯ auro gēmis q̄ p̄ciosior ·
ꝯ altior quid m̄u ēminitate · altiū
sentiebat p̄ciositate · Sin g° rei h'
ab aliq° aīa ꝯp'r' · Fatē quid q̄
ē oīo nll'i · Q'd si ul' auro adam
antis fortitudo · l' adamāti honoꝝ

aciē animi. Tūc forte aliq̄ m̄
cōparatio ei. pauli possꝫ aīe cōuerti
re. sz q̄d ḡ adamātē ⁊ aurū ad
silitudinē ad diuos pauli. cōsi
dū si ex diūso apendas oēm ē
Tūc uidebis apte pauli mē
gē pondꝰ excēs. Mundo ḡ ⁊
oīb; que in m̄do sūt. paulū
dicimꝰ digniorē. Si ḡ m̄dꝰ
eo dignꝰ nō ē. sz forte ł celū
Sz istd q̄z in uenit inferꝰ. si ē
nō solū celū. sz ē que hēt mce
lis di ꝓposuit caritati quō non
mag̃ dn̄s qui tanto ē benigni
paulo. q̄nto malicia bonitas
aīi celit. in nūis celis eī m
dicat dignitatē. Nō eī nos tm̄
dilig dn̄s. q̄m a nbꝰ ipē diligit. sz
tanto effusius q̄nto nec sermo
suffic explicare. In padisū q̄q;
huc dn̄s rapuit. ⁊ in celū tciū
sublimauit. Et in merito si q̄dē
paulꝰ inf̄ra gradiens. sic se
gēbat inanitis q̄i anglor̄ socie
tate fruēt. Jam inuisibli ad
huc cor̄ colligatꝰ. illor̄ ꝑfecto
ne gaudebat. tantis; fragilita
tibꝰ subditus. In nullo iferior si
nis uirtutib; apparere ētabat. Nā
⁊ tanq̄ ꝑēnatus totū docēdo
ꝑuolauit orbē. ⁊ uels mortu
labores. ꝑiculaq; contempsit. ⁊
q̄i iam celū possidens cūcta i
paꝛs terena despex. ⁊ tanq̄m cū

ꝑis iam in cōns uirtutibꝰ dēgēs.
uigi uitis i tētōne uigilauit
Et angelis quidē sepe diūsar̄ gē
tiū cura cōmissa ē. sz nllꝰ illor̄
ita cōditū ē ꝓpliu gubnauit
ut paulꝰ uniūsū orbē. Sic ē q̄
a dñs i dulgētissiꝰ pr̄ afficit ēga
filiū freneti cōplexū cuiꝰ q̄nto
mag̃ cōuitiis ictibq; pulsat.
Tanto ei poci miserat ⁊ deflet.
Ita paulus illis a quibꝰ affige
bat. maiora adhibebat fome
ta pietatis. Se ipe namq; ꝑ illꝰ
qui eū q̄nq̄es flagellauit ⁊ eius
sanguinē sitiebāt lacrimabāt
uehemēt dolebat. ⁊ ꝑ ei orabat
fr̄s uoluntas quidē cor̄ m̄ ⁊ ē
Vehemēt q̄z merebat. ac ꝑemtiꝰ
discerabat cū eos ꝑeuntes ui
deret. Vt eī missū in igne ferrū
totū ꝑfecto ignis efficit. s pau
lus caritate succensꝰ effectꝰ totꝰ
ē caritas. Qui q̄i cōmunis totiꝰ
m̄di eēt p̄r. Ita i actōne hoīm
⁊ i ipsor̄ ꝓmtaliū parentes ōmo
euictos nō carnales. ꝓm ē spūa
les pr̄es sollicitudīe ac pietate
sirabat. Oēm ē pror̄ hoīem deo eū
bē cupiebat. q̄i ē uniūsū m̄dū
ipē genuisset. Sz oēs i ndi regno
festinabat inducē cor̄ ⁊ aīam
ꝓ hius q̄s diligebat ipendēs
Iō iste ignobilis ⁊ cōfractus
q̄ autem exercebat i pellib. tanta

uirtute progressus est. ut uix terra-
rum spatio. et romanos et persas
et parthos et medos. indos et scithas
ethiopes et sauromatas atque sa-
racenos. et omne prorsus hominum genus
sub iugo mitteret ueritatis. Et sicut
in stipulas. aut fenum ignis
immissus: sic omnia demonum opera
consumpsit. paulo enim intonante lin-
gua. et omni igne uehementius ir-
ruente celebrant omnia. omniaque fu-
giebant. et demonum cultus et tyr-
annorum mine et domesticorum insidie
sicut radiis solis orientibus et te-
nebre fugantur. et ad ultima ac fu-
res foueis conduntur. et latrones
recedunt et homicide ad antra fu-
giunt. omniaque lucida efficiuntur.
et clara desuper radiis illustrantur
sic itaque enim. disseminante paulo
fugabatur error. ueritasque remea-
bat ad ultima et que dictu feda de-
fecerunt. atque consumpta sunt. isto ig-
nis uapore. paleorum uice pereun-
tes. Clara uero inter hec ueritatis
flamma surgebat resplendens
et usque ad celum sublimitate conscendens
Ab hiis potissimum subleuata qui
eam opprimere uidebantur. Nec pe-
ricula aut impetus processum eius im-
pedire potuerunt. Ignis uero talis
est conditio. quod nullo sibi obstante
consenescat ac defluit talis autem
e diuerso. ueritatis natura est multis

impugnantibus suscitatur et crescit.
Quoniam igitur ita genus nostrum nobilita-
uit deus. ei similes studeamus in-
ueniri. Neque impossibile istud pute-
mus. quoniam tale illi. quale nobis corpus fuit.
talis anima. tales cibi. Idem illum
tempus formauit. et quemadmodum illius ita
est et deus tuus. Vis dei dona in pau-
lo cognoscere. Vestimenta eius terrori
demonibus erant. Hoc uero amplius ad-
miranda. quod paulus non cum in
pericula irrueret temeritatis argui
potest. nec cum pericula fugeret timi-
ditatis. Amabat etenim presentem
uitam ob lucrum docendi et rursus eam
ualde despiciebat. ob philosophiam
ad quam illum mundi contemptus euexerat.
Denique cum uideris paulum pericula
fugientem non minus illum admireris
quam cum se periculis gaudens apponentem.
Ut enim hoc fortitudinis. ita illud est sapientie
Et cum uideris illum de se ipso aliquid
sonantem. similiter admireris ac si
uideris illum semetipsum. Ut enim illud
humilitatis est. Ita istud magna-
nimitatis. Magis enim delinquendo
de se quam tacendo uolebat laudari.
Quoniam nisi fecisset. iste culpabilior ille
esset. Qui se ipso importune laudare
dixerit. non eius gloriatur fuisset editus
sed reus quod perdidisset. quod dum se
humiliasset amplius. Tunc paulus
minuit gloriando quam alii laudes
proprias occultando. non tamen quasi quis per

fiunt. cum sua merita celaverit. quam iste
cum prodiderit. Est autem grande malum de se
ipso aliquid grande dicere atque mirabile
extremeque dementie est. nulla premo-
nente necessitate rerum. et necessitate vi-
olenta propriis laudibus nolle detrahi.
Non hoc enim divini loqui iudicium est.
potius insanie. hoc enim omnem mercedem
evacuat laboribusque quesita. Et enim
altius de se offerre sermonem gloriosi
est. et insolentis seseque iactantis.
Dicere autem illa tantum modo que presenti cau-
se necessaria sint. fructum amantis et multorum
remedia cogitantis sit. sicut fecit et pau-
lus. qui a pseudo compulsus in laudes
suas ire compulsus est. manerent dig-
nitatem suam ostenderet. plura autem et ma-
iora celavit. veniam inquit ad visio-
nes et revelationes domini. pauca autem ex eis. Tanta p-
aulus tantaque crebra cum deo habuit
colloquia. quanta non prophetarum. non apostolorum
nullus habuit. per ea ipse humilior red-
debatur. visus est plagas metuisse
ut diceres. quia cum sermo noster unus erat ex
pluribus pro voluntate non solum ex multis
hominibus sed unus ex angelis erat.
Neque non metuisse plagas reprehensio-
ne dignum est. plagarum metu deo in-
dignum pietate permitteret. hoc ipso
est quo plagas timet qui metuentem
non vincit ad mirabilior ostenditur
quam ille qui non timet. sic enim nitere el-
pabile est. Sed per morem aut facere.
[illegible]

fuit paulus ostenditur. quia in tali natu-
ra vinces post fidem mihi omnium natum. qui si mor-
te timuit. ne ipsam quidem recusa-
bat. non est namque hec infirmitatibus
subdita. quia sive infirmitatibus
criminosum est. ut merito ille mirabi-
lis habeatur qui in bestialitate nature vo-
luntatis virtute superavit. Qui si rursum
qui dicebat et mactabus consideratio.
sepulcrum. Hec itaque pro predicatoris officio
esse. Cum si quid si iste suscepit
officium non oportet molle esse aut reso-
lutum. sed forte et per cuncta robustum.
Neque enim attingere quousque debet prelati.
Hoc minus sive fictionem. non patitur animam
milites tradere in mortem atque dis-
crimina. Quod est non tali animo est. multos
alios suo periret exemplo. magisque utile
est si quiescat. Oportet tantum valens. Non
ita gubernatorem. non ad bestias dimi-
cantem. non ludo gladiatorio desti-
natum. non propria animo est ad discrimina
et mortes paratum atque dispositum habe-
re animam. ut eum qui officium suscepit predi-
candi. Quia et pericula pro christo maiora
et adversarii seviores. non usque pares
similis conditione certantes. Celum namque
in premio gehenna in supplicio proponitur.
Quia non aliquid inter eos fieri et motum est
noli hoc dilectum putare. Non enim
commotum malum est. sed irrationabile.
nullo quasi iusto flagitante negotio
commoveri. hinc et apostolus pro vobis
[illegible] in fuit. ut dimitteres animas

atque resolutus ab inertia atque desidia suscitaret. Quare enim gladio ante ita sunt insignes ac imagines impressi ut cum eo utantur. Benignitas enim non semper bona est, sed cum illam tempus afflagitat. Quando vero non id non ad est, tunc illa iniuriosa est. Ita et Paulus semper usus est affectu et in modeste loquentibus melior erat mitibus. Hoc autem in eo erat mirabile quod cum vinclis verberibus atque vulneribus longe splendidior erat quam diademate purpuraque fulgentibus. Cum vinctus per tam vastum pelagus ducebatur ita gaudebat tamquam in maximum imperium duceretur. Postquam Romam ingressus est non ibi stare contentus est sed in Hispaniam pervenit, nec unum quidem diem in otio passus est et quiete transire. Et in predicando ardere ipso igne ardentior, nec pericula timuit nec irrisiones erubuit. Et quod non maiore admiratione dignum est, quod cum tam esset audax ac velut ad pugnam se accingeret et igneum quondam bellum aspirans, rursus placabilem atque flexibilem se prebebat. Nam semel cum ei precipientes [illegible] non vero eum se ne recusarent. Dixerunt per murum eum deponi oportere, et passus huius rei gratia ista faciebat ut predicatori diutius insisteret. Et cum multos haberet [illegible] metuebat propter [illegible] ne forte pauper hic atque inops multorum salutis abscederet. Ceterum cum hi qui sibi uno pugnam magis

deretur infixa vulnera fluentem sanguinem et non sub hostibus alium cedentem, et stantem fortem hastasque vibrantem et crebris ictibus ad adversarios convenientem, non omnino dolori parcentem, maiori absque dubio tanto duci alacritate studerent. Hoc itaque factum est in Paulo. Videntes enim illum ligatum catenis et nihilominus in carcere predicantem, videntes eum vulneratum et tamen vulnerantes ipsos sermone capientem, maiorem pro eo fiduciam colligebant. Idque significans ait: ut ita ut plures ex fratribus confidentes in domino etc. Tunc etiam maiorem alacritatem ipse capiebat ac vehementius in adversarios ferebatur. Sicut enim ignis ad diversas pleraque materias inducens augetur magis et incrementa sortitur, sic et lingua Pauli quibuscumque fuisset admota ad se eos continuo transferebat. Inpugnatores quoque eius pabulum spirituale huic efficiebant igni, quia per ipsos eius magis flamma extendebat. Hec Chrysostomus.

De septem fratribus

Septem fratres fuerunt filii beate Felicitatis, quorum nomina sunt Januarius, Felix, Philippus, Silvanus, Alexander, Vitalis et Martialis. Hos omnes cum matre iussu Antonini imperatoris Publius prefectus ad se vocari fecit, suasitque matri ut sui et filiorum suorum misereri deberet. Que ait: Nec blanditiis tuis resolvi nec terroribus frangi. Secura enim sum de spiritu sancto quod habeo, quod te

simul viva et melius invicta occisa. Et conversa ad filios ait: Videte filii sursum celum et sanctos; aspicite quia ibi vos in Christi amore exspectant. Quod praefectus audiens eam alapis caedi iussit. Sanctis igitur matre et filiis in fide constantissime permanentibus, omnes matre vidente et confortante diversis sunt suppliciis interempti. Hanc beatam Felicitatem vocat Gregorius plus quam martyrem, quia septies passa est in septem filiis et octavo in corpore proprio. In omelia: Beata Felicitas credendo exstitit ancilla Christi, praedicando facta est martyr Christi. Septem quippe filios suos sic post se timuit vivos in carne relinquere, sicut carnales parentes solent timere ne mortuos praemittant. Parturivit spiritu quos carne pepererat mundo. Filios suos quos carnales esse cognoverat, sine dolore non poterat morientes videre. Sed erat intus amoris interior qui dolorem vinceret carnis. Recte igitur hanc feminam martyrem dixerim, quae toties est in filiis extincta desiderans. Plus est enim quam martyrium timuit, ipsamque martyrii palmam vicit. Illa ex amore Christi sola sua mors minime sufficeret. Passi sunt autem circa annum domini C.X.

De sancta Theodora.

Theodora nobilis mulier et speciosa apud Alexandriam tempore Zenonis imperatoris virum habebat divitem et deum timentem. Invidia autem Theodorae invidens sanctitati eius quendam divitem in illius concupiscentiam inflammavit. Qui eam crebris nuntiis et muneribus molestavit ut assensum sibi praeberet. Sed illa nuntios respuebat et munera contempnebat. In tantum autem eam molestabat quod ipsam quietem non permitteret habere et pene deficere videretur. Tandem quandam magam ad eam misit, quae eam ut illi misereretur et consentiret plurimum hortabatur. Quae dum diceret se coram oculis dei cuncta cernentis tam grande peccatum numquam committere, malefica adiunxit: Quicquid in die fit deus scit et videt. Quicquid autem ad vesperam et occidente sole committitur deus minime intuetur. Dixitque puella maleficae: Numquid veritatem dicis? Et illa: Certe veritatem dico. Decepta igitur puella verbis maleficae dixit ut ad vesperam diei vir ad se veniret, faceret voluntatem suam et compleret. Quod cum viro retulisset, ille vehementer exultans hora qua condixerant ad eam venit, secumque concubuit et abscessit. Theodora ad se ipsam rediens amarissime flebat et faciem suam percutiebat dicens: Heu me heu me, perdidi animam meam, destruxi aspectum decoris mei. Vir autem eius ad domum rediens et uxorem suam sic desolatam et merentem videns, causam tamen nesciens, eam consolari nitebatur. Sed illa nullam consolationem recipere vo-

lebat. Mane autem facto quoddam monasteri-
um monialium adiit et abbatissam
interrogavit, si deus quoddam grave de-
lictum quod die ad vesperam commissum fuerat
scire posset. Cui illa: nihil deo abscondi
potest, quia deus scit et videt omne quod fit, quacum-
que illud hora committatur. Que flens
amare dixit: Da mihi librum sancti evangelii
ut sortiar memetipsam. Et aperiens
librum reperit: Quod scripsi scripsi. Re-
diens igitur domum dum quadam die vir
suus abesset comam suam precidit
et vestimenta viri assumens ad quod-
dam monasterium monachorum quod per
xviii. miliaria distabat festina-
vit et ut ibidem cum monachis reciperetur
petiit et quod petiit impetravit. In-
terrogata de nomine dixit se Theodorum
nuncupari. Illa igitur omnia officia humi-
liter faciebat et eius servitium omnibus
gratum erat. Post aliquos igitur an-
nos abbas fratrem Theodorum voca-
vit et ut boves iungeret et oleum
de civitate afferret precepit. Vir autem
eius plurimum flebat timens cum vi-
ro alio recessisset. Et ecce angelus
domini ei dixit: Surge mane et sta in via
martirii Petri apostoli et que tibi obviaverit
ipsa uxor tua est. Quo facto Theo-
dora cum camelis venit et virum suum
videns et recognoscens intra se dixit:
Heu me vir mi bone quantum laboro
ut expiar a peccato quod feci in te.
Cum autem appropinquasset salutavit eum
dicens: Gaudeas domine mi. Ille autem
eam penitus non cognovit. Sed diutis-
sime expectavisset et se deceptum
clamaret facta est vox ad eum di-
cens: Ille qui te heri mane salu-
tavit uxor tua erat. Tante
autem sanctitatis fuit beata Theodora
ut multa miracula faceret. Nam
et hominem laceratum a bestia eripuit
et suis precibus suscitavit. Ipsam be-
stiam insecutam maledixit que sta-
tim mortua corruit. Dyabolus autem
sanctitatem suam ferre non valens ei
apparuit dicens: Meretrix pre omnibus et
adultera reliquisti virum tuum ut huc
venires et me contempneres. Per virtu-
tes meas tremendas in te suscita-
bo prelium et si te non fecero cru-
cifixum negare, non dices quod ego
sum. Ipsa vero signum crucis edidit
et protinus demon evanuit. Quadam
autem vice dum de civitate cum camelis
rediret et in quodam loco hospitata
fuisset, puella quedam ad eam nocte
venit dicens: Dormi mecum. Quam
cum respueret, ivit ad alium qui in eodem
hospitio iacebat. Cum autem eius venter
intumuisset et de quo concepisset inter-
rogata fuisset, ait: Monachus ille
Theodorus dormivit mecum. Natum igitur
puerum ad abbatem monasterii trans-
miserunt. Qui cum Theodorum increparet
et ille sibi indulgeri peteret scapulis
suis puerum imposuit et de monasterio

compleret. Illa autem relicta per VII annos extra
monasterium remansit et de lacte pecorum
infantem nutrivit. Diabolus autem tandem
eius patientiae invidens in speciem viri
sui se transfiguravit eique dixit: Quid
hic agis domina mea? Ecce langueo
propter te, nec aliquam consolationem recipio. Veni
ergo lux mea, quia si cum viro alio ia
cuisti hoc tibi indulgeo. At illa
credens virum suum esse dixit ad eum:
Numquam amplius tecum manebo, quia
filius Iohannis militis concubuit mecum
et volo agere poenitentiam de eo quod in te
peccavi. Et cum orasset statim evan
uit et daemonem fuisse agnovit.

¶ Alia iterum vice diabolus voluit eam terre
re: in similitudinem ferarum terribilium
daemones ad eam venerunt et vir quidam
eas instigans dicebat: Comedi
te meretricem hanc. Illa autem oravit, evanu
erunt. ¶ Alia vice multitudo
militum veniebat et princeps praeceden
bat et cum ceteri adorabant dixerunt
quidam milites Theodoro: Surge et ad
ora principem nostrum. Quae respondit:
Dominum Deum adoro. Quod cum principi
nuntiatum fuisset, iussit eam adduci
et tot tormentis affici ut mor
tua putaretur, et postmodum omnis turba
evanuit. ¶ Alia iterum vice vidit
ibidem aurum multum quae signans se
profugit et Deo se recommendavit.

¶ Alia autem vice vidit quendam canist
rum plenum omni genere ciborum ferentem
qui dixit: Dicit princeps qui te ceci
dit: Tolle et comede quia nesciens fecit
hoc. Illa autem se signavit et protinus
evanuit. ¶ Completis autem VII
annis abbas patientiam eius considerans
eam reconciliavit et cum puero in
monasterium introduxit. Ubi cum duos post
modum annos laudabiliter peregisset,
puerum accepit et se cum illo in cella
sua clausit. Quod cum abbati fuisset
relatum, misit quosdam monachos qui
diligentius auscultarent quid domina
cum eo loqueretur. Illa autem puerum am
plexans et deosculans dixit illi:
Fili dulcissime, tempus vitae meae
venit. Relinquo te Deo, ipsum patrem
et adiutorem habeas fili, insistas fili
dulcissime ieiuniis et orationibus
insistas et fratribus tuis devote servi
as. Et haec dicens spiritum tradidit et in
Domino feliciter obdormivit. Quod puer
cernens flere plurimum coepit. ¶ In ipsa autem
nocte visio abbati monstrata est
in hunc modum: Nuptiae maximae pa
rabantur et ordines angelorum et
prophetarum et martyrum et omnium sanctorum. Et
ecce in medio eorum mulier sola gloria
ineffabili circumdata venit usque ad
nuptias et sedit super lectum et omnes
astantes adorabant eam. Et ecce
vox dicens: Haec est abbas Theodorus
qui falso de puero accusatus est
et VII tempora super eam mutata sunt.
Castigata est enim quia cubile viri co

in quinaria. Excitatus autem abbas convocatis
cum fratribus ad cellam eius venit et ipsam iam
defunctam invenit et intrantes et disco-
operientes ipsam esse feminam invene-
runt. Misit itaque abbas ad patrem puelle
qui eam infamaverat et dixit illi: Ecce
vir filie tue mortuus est. Et auferens
vestimentum mulierem esse cognovit.
Factus est igitur timor magnus super
omnes qui hec viderunt. Angelus autem domini abbati
locutus est dicens: Surge velociter equum
ascende et in civitatem vade et si quis
tibi obviaverit assume et tecum adduc.
Quo dum pergeret quidam vir currens
ei obviavit. Quem cum abbas inter-
rogaret quo curreret ille ait: Uxor
mea defuncta est et vado videre eam. Et
assumpsit abbas virum Theodore et
venientes plurimum fleverunt et
ipsam cum multis laudibus sepelierunt.
Vir autem eius cellam Theodore uxoris
sue accepit et ibidem permanens tandem
in domino obdormivit. Puer autem quem Theodora
nutriverat sequens eius mores honestate pol-
lebat. Ita quod mortuo abbate monaste-
rii ipse in abbatem unanimiter est
electus. De nomine.

Margarita dicitur a quadam preciosa gem-
ma que margarita vocatur. Que
gemma est candida, parva et virtuosa.
Sic beata Margareta fuit candida per virgini-
tatem, parva per humilitatem, virtuosa
per miraculorum operationem. Virtus autem
huius lapidis dicitur esse contra sanguinis effu-
sionem, contra cordis passionem et ad spiritus
confortationem. Sic beata Margareta habuit
virtutem contra effusionem sui sanguinis
per constantiam, quia in suo martirio con-
stantissima extitit; contra cordis passi-
onem, id est demonis temptationem, per victo-
riam, quia ipsum dyabolum superavit; ad spiritus
confortationem per doctrinam, quia per suam doc-
trinam multorum animos confortavit et ad
fidem Christi convertit. Eius legendam Theo-
timus vir inclitus scripsit. De

Margarita de civitate sancta Mar-
Antiochie filia garita
fuit Theodosii gentilium virgo.
patriarche. Hec nutrici traditur et adul-
ta etate veniens baptizatur. Et ideo a pa-
tre suo exosa plurimum patri habebatur. Quadam
autem die cum iam annum xv attigisset
et cum aliis virginibus oves sue custo-
diret nutricis, prefectus Olibrius inde
transitum faciens et puellam tam specio-
sam considerans mox in eius amorem
exarsit et pueros ad se citius misit
dicens: Ite et eam comprehendite, ut si
libera est eam mihi in uxorem accipiam,
si ancilla eam mihi in concubinam
habeam. Cum igitur eius fuisset conspectui pre-
sentata, eam de genere suo et nomine ac
religione requisivit. Illa autem respondit
se genere nobilem et nomine Margaritam
ac religione christianam. Cui prefectus:
Duo prima recte conveniunt, quia
nobilis haberis et margarita pulcher-
rima comprobaris. Sed tertium non convenit.

ut puella tam pulc̄ ⁊ noblis
dm̄ h̄ret crucifixū. Cū ā mā.
eū sponte p redēptōe nr̄a cru
cifixū assereret. s; nc̄ eū in eē
nū uniē affirmaēt. Irat⁹ p̄
fect⁹ eā in carcerē mitti iussit.
Sequēti ā die eā ad se uocari
fec̄. eiq; dix̄. Vana puella mi
sere pulcrtudīs tue. ⁊ dōs nr̄os
adora. ut bn̄ sit t̄. Cui illa. Il
lū adoro q̄ t̄ra ⁊ c̄ mīssit. qua
re fordat. uenti ⁊ oēs creat̄e ti
mēt. Cui p̄fcs. ni rn̄ ⁊sensias
cor tuū faciā lamari. Cui mā.
xpc semz ip̄m p me in morte
tradidit. ⁊ idō p x̄ mori n̄ du
bito. Tūc p̄fcs iussit eā in e
culeū suspēdi. ⁊ tā crudelr̄ la
mari q̄ sangs de ei⁹ cor tāq̄m
de fonte pu̅rissimo emanaū.
Flebāt ā q̄ ibi adeāt ⁊ dice
bāt. O mā. nos de te dolem⁹ q̄
cor tuū tā crudelr̄ laniari co
spicim⁹. O q̄lē amisisti pl'ctu
dinē p̄p tuā incredulitatē. Iam
nc̄ ul' saltē crede ut uiuas. Q̄b⁹
illa. O mali ⁊siliarii recedite
⁊ abite. h̄ carnis cruciat⁹ ē aīe
saluat⁹. Dixitq; ad p̄fcm. Impu
dens canis. Insaciablis leo.
In carne potestatē hēs. s; x̄ aīam
suā s̄uat. P̄fcs ā clamide faciē
operiebat. ne tantū sangs effu
[illegible]

[illegible] fec̄. ⁊ in carcerē eā recludi iussit.
Vbi dū eēt orauit dn̄z ut inimi
cū qui secū pugn̄t ē uisibilr̄ de
mōstraēt. Et ecce draco pma
xim⁹ idē apparuit. ⁊ os sr̄ cap̄
ei⁹ ponēs. ⁊ linguā sr̄ calcane
um porrigēs. Ipām ptin⁹ de
gluttiuit. S; dū eā absorbere
uellz sig̃ se crucis muniuit. ⁊
idō draco uirtute crucis crepuit.
⁊ uirgo illesa exiuit. Dyab̄ iteru
ut eā decipe posz in sp̄em hōis
se mutauit. Quē uidēs i orō
nē se dedit. ⁊ dū surrexisz dyab̄
ad eā accessit. ⁊ manū tenens
dix̄. Sufficiat t̄ q̄ fecisti. iam
nc̄ cessa d̄ mea p̄. Illa ā eū p
cap̄ apprehend̄. ⁊ sbse ad t̄rā d̄iec̄.
⁊ sr̄ ceruicē ei⁹ dextrū pedē posuit
dicēs. Sterne s̄be d̄mō sb pedib⁹
feie. Et demō ā clamabat.
O bt̄a mā. frat⁹ m̄i si iuuēis
me uincēt nō curassez. Ecce
a tenla puella frat⁹ sū. ⁊ inde
pl⁹ doleo q̄ pr ⁊ mr̄ amici mei
fuer̄. Illa uō coeg̃ eū ut dicet.
cū xp̄ianos tā m̄ teptaret. Q̄
Rndit. nāle odiū ē eē ⁊ ui
ros uirtuosos. ⁊ q̄uis sepe ab
eis repellat̄. s; tn̄ desidio se
ducēdi in sessus existit. ⁊ q̄
uidet hōi d̄ felicitate q̄ ipe
amisit. q̄uis eā recupāe nō
[illegible] tn̄ alius [illegible]

tendit. Additur quod salomon infi
nitam multitudinem demonum in quo
dam uase inclusit. et post mor
tem suam cum in illo uase demones
ignem mitterent. et homines id ma
gnum esse thesaurum putarent. uas
confregerunt. et demones exeuntes ae
rem impleuerunt. Huius draconis uirgo
pedem sub leuauit. et de medio statim
euanuit. Secundum quod efficacia quod
quem principem uocat ministrum pro
culdubio firmatur. Cum igitur die
conuenientibus populis. iudici presen
tatur. et sacrificare contempnens exutis
corporis eius facibus ardentibus comburitur
ita ut cuncti mirarentur. quomodo pu
cella tam tenera tot posset tolla
re tormenta. Demum in uase magno
pleno aqua ipsam ligatam eici poni
fecit. ut ex penarum commutatione cre
sceret uis doloris. Et subito terra
concutitur. et cunctis pauentibus uirgo
illesa egreditur. Tunc .v. milia
uirorum crediderunt. et pro nomine christi capi
talem sententiam acceperunt. Prefectus autem ti
mens ne alii conuerterentur. continuo
beatam margaritam decollari precepit. Illa
autem impetrato orandi spatio pro se
et suis persecutoribus. et non et pro eius
memoriam agentibus et se inuo
cantibus deuote orauit addens
ut quecumque in partu periclitans se
inuocaret illesam prolem emitteret.
Factaque est uox de celo quod in suis se

nouerit petitionibus exauditam. Surgensque
ab oratione dixit speculatori. Frater tol
le gladium tuum et percute me. Qui per
cutiens caput eius uno ictu abstu
lit. sicque martirii coronam suscepit
passa est autem .xiii. kl. Iulii. ut
in eius hystoria inuenitur. ¶ De sancta
uirgine quadam sanctus sic dicit. Beata margarita
fuit timoris dei instantia. predi
ta religione. conperta compunctione perfu
sa. honestate laudabilis. patientia
singularis nichilque in ea contrarium re
ligioni inueniebatur odiosa patri
suo. dilecta domino ihesu christo.

De sancto Alexio confessore.

Alexius fuit filius
eufemiani uiri
nobilissimi romani et in
aula imperatoris primi. Cui tria mi
lia seruorum assistebant qui zonis
aureis cingebantur et uestibus sericis
induebantur. Erat autem prefectus eufemianus
ualde misericors et singulis diebus
in domo sua tres mense pauperibus or
phanis. peregrinis et uiduis parabantur.
Quibus ipse diligenter seruiebat. et hora nona
ipse cum uiris religiosis cibum in
timore domini capiebat. Cuius uxor
nomine aglaes erat eiusdem religio
nis ac propositi erat. Cum autem filium non
haberent ad preces tamen suas dedit eis deus
filium. post quod ipsi deinceps in ca
stitate uiuere firmauerunt. Traditur
igitur puer liberalibus disciplinis cum in
omnibus philosophie artibus ipse floreret

⁊ iã ad pubẽ etatẽ ueĩssꝫ· puel
lij la ꝗ̇ de imꝑiali domo eligit̃· ⁊ ꝗ̇
m̃ᵒ iugẽ copulã· ueñit nox ĩ
qua cũ sp̃osa suscap̃ secreta silẽ
tia· Tũc scõs iuuenis sp̃osã suã
cep̃· in dĩ timore instruẽ· ac
ip̃am ad uĩginitatis pudorẽ in
ducẽ· Deĩn anulũ suũ aureũ
⁊ cap̃ balteũ· quo cingebat̃ ꝗ̇
s̃uanda tradid̃ dicẽs· Suscipe
hec ⁊ s̃ua don̄ d̃o placuẽit ⁊ d̃s sit
liij int̃ nos· Pᵒ h̃ de sub̃a sua acci
piens ad mãẽ discessit ascen
densq; occulte nauẽ laodiciã
usq; aduenit· Indeq; ꝑgẽs iedissẽ
ciuitatẽ sirie ꝑfcõ ẽ· ubi ymã
go d̃o nr̃i ihũ x̃· sine hũo ope fcã
in syndone h̃ebat̃· Qᵒ ꝑueniens
oĩa q̃ secũ detuleãt paupib;
t̃buit· ⁊ uestitᵃ uilia induẽs
cũ ceteris paupib; ĩ atrĩo dĩ genit̃
cis maĩe sedẽ cep̃· De elĩᵒ u̾
mᵒ q̃ sufficẽ poterat ꝗ̇ retinebat.
Cetera uõ aliis paupib; erogab
at· At p̃r de recessu filij plĩm ĩ
gemiscẽs· ꝑ uniu̾sas mũdi ꝑtes
p̃uos suos misit· qui eũ inqui
rẽnt diligent̃· Qꝫ dũ aliq̃ ad e
dissã ciuit̃ ueĩssent ab eo cog
ti· s; ip̃i eũ minime ⁊gnoscẽtes·
eid̃ cũ ceteris paupib; elimos ĩbu
er̃· Q̃s accipiẽs g̃s d̃o egit di
cẽs· Gr̃as t̃ ago dñe q; me a
lv Fecisti ꝗ̇ p̃m p̃ri renuntiãt q; nisĩ
ualeat recipi· Mat̃ ꝗ̇ sua a die
sui recessus saccũ in pauimẽto ci
bil' sui strauĩ· ubi eiulans lamẽta
bĩles uoces dab̃at dicẽs· h̃ sp̃ in
luctu mãebo· donec filiũ meũ re
cuꝑauero· Sp̃osa uõ ad socrũ suã
dix̃· Donec audiã de sp̃oso meo dl'
cissimo ĩstar turturis solitaĩa
lvj tecũ mãebo· Dũ ꝗ̇ alexi' ꝑ
dcõ atrĩo ꝑ .xvij. ãnos ĩ dĩ s̃uitiõ
ꝑmãsisset· ymago tand̃ b̃te uĩgi
nis que ibid̃ erãt· custodi ecc̃e dix̃·
Fac intrare hoĩez dĩ· q; dign' est
regno celoꝝ· ⁊ sp̃c dĩ requiescit
sr̃ eũ· Nam oro eĩ sicut incensũ
ĩ ⁊spectu dĩ ascendit· Cũ ãt cu
stos de quo narr̃et ignoraret
Itiꝝ eĩ dix̃· Ille qui foris sedet
ĩ atrĩo ip̃e ẽ· Tũc custos festinus ex
iuit· ⁊ ip̃m ĩ eccãm int̃oduxit· Qᵒd
lvij fcm dũ cunctis ĩnotesceret· ⁊ ab oĩb;
uenerari cepisset· humanã gl'am fugi
ens ind̃ recessit· ⁊ laodiciã ue
nit· ibiq; nauẽ ascendẽs cũ in
tarsũ cilicie uellet ꝑgẽ· dispen
sante d̃o nauis uent' pulsa· in
romanũ portũ d̃uen̄· Qꝫ cernẽs
alexi' ait int̃ se· In domo p̃ris
mei ignot' manebo· n̄ alti ho
nori' ero· p̃rẽz ꝗ̇ a palatio rede
untẽ· multitudine obsequentiũ c̃cũ
datũ obuiũ h̃uĩt· ac p̃ eũ cla
mãẽ cep̃· Serue dĩ me ꝑegrinũ

Evij

ĩdomo tua suscipi iubeas. ⁊ de mi
cis mense tue me nutri facias
ut tuum q̄ ꝑegrin dignet̃ dñs misere
ri. hoc audiens pr̄ ob amorem filii
sui eum suscipi iussit. ⁊ locum ꝓpriū
ĩ domo sua cõtribuit. ⁊ cibum de
mensa sua eidem cõstituit. ⁊ ministrum
ꝓpriū delegauit. Ipse autem ĩ orõnibꝫ
ꝑseuerabat. ⁊ corpus suum ieiuniis ⁊
uigiliis macerabat. Famuli autem do
mus eum multum deridebant. ⁊ aquam utensi
lium sup̃ eius caput frequenter fundebant ⁊
multas ei ĩiurias irrogabant. Ip
se ad omnia patientissimus erat. Sic ergo ignotus
ꝑmansit. Videns ergo ꝑ spiritum quod appro
quaret terminus uite sue. cartam cum
atramento petiit. ⁊ totum ordinem
uite sue ĩ ea cõscripsit. Dominica ergo
die post missarum sollempnia ĩ sanctuario
uox de celo sonuit dicens. Venite
ad me omnes qui laboratis ⁊ one-
rati estis. ⁊ ego re. uos. Quod audientes
omnes ĩ facies suas territi ceciderunt. ⁊ ecce
uox secundo dicens. Querite hominem dei
ut oret pro Roma. Querentibus illis ⁊
minime ĩuenientibus iterum dictum est.
In domo eufemiani querite. Re
quisitus ille se nescire de hoc dice
bat. Tunc imperatores archadius et
honorius una cum pontifice Innno
centio ad domum predicti uiri uenerunt.
⁊ ecce minister alexii ad dominum suum ue
nit dicens. Vide domine ne ille ꝑegri
nus noster sit quia magne uite ⁊ patientie homo est.

ualde eat de ... xvij. an
nos ĩ domo
patris sui.

Accurrens eufemianus eum defunctum
reperit. ⁊ uultum eius tanquam angeli ru
tilantem uidit. uoluitque cartam
scriptam quam ĩ manu habebat accipere. sed
nequiuit. Exiens ergo hec imperatoribus
⁊ pontifici nuntiauit. ⁊ illi ad eum
ĩtrassent dixerunt. Quamuis peccatores
simus. tamen regni gubernacula gerimus.
⁊ hec curam uniuersalis regiminis pastor
alis. Da ergo nobis cartam ut sciamus
que ĩ ea scripta sunt. Et accedens pon
tifex cartam manu accepit. ⁊ ille eam
continuo dimisit. Fecitque eam le
gi coram omni populo ⁊ multitudine ⁊
patre ipsius. At eufemianus hec audi
ens. nimio timore conturbatus ob
stupuit. ⁊ factus exanimis. resolutis
quoque uiribus ĩ terram decidit. Cum uero ad
se aliquantulum rediret. uestimenta
sua scidit. cepitque canos capitis sui
euellere. barbam trahere atque se
metipsum discerpere. ac super filium corpus
corruens exclamabat. Heu me
fili mi quare sic me contristasti. ⁊ per
tot annos mihi dolores ⁊ gemitus
ĩtulisti. Heu me miserum qui ui
deo te custodem senectutis mee ĩ
grabato iacentem ⁊ mihi non loquentem.
heu me quale decetero consolationem habere
potero. Mater uero eius hec audiens quasi le
ena rumpens rete. Ita scissis uesti
bus exiens. coma dissoluta ad
celum oculos leuabat. ⁊ cum pre ni
mia multitudine ad sanctum corpus

adire non posset, clamabat dicens: Date michi uiri aditum, ut uideam filium meum, ut uideam consolationem anime mee, que suxit ubera mea. Et cum peruenisset ad corpus, incumbens super illud clamabat: Heu me fili mi, lumen oculorum meorum, quare sic nobis fecisti? Quare tam crudeliter nobiscum egisti? Uidebas patrem tuum et me miseram lacrimantes et non ostendebas te ipsum nobis. Serui tui te iniuriabantur et sustinebas. Et iterum atque iterum prosternebat se super corpus, et nunc brachia super illud expandebat, nunc manibus uultum angelicum contrectabat, osculansque clamabat: Plorate mecum omnes qui adestis, quia per xvii annos eum in domo mea habui, et non cognoui quod unicus meus filius esset. Serui enim ei conuiciabantur, alapis percutiebant. Heu me, quis dabit oculis meis fontem lacrimarum, ut plangam die ac nocte dolorem anime mee. Sponsa uero eius induta ueste adriatica cucurrit plorans et dicens: Heu me, quia hodie desolata sum et apparui uidua. Iam non habeo quem respiciam, nec in quem oculos leuem. Nunc ruptum est speculum meum et periit spes mea. Amodo cepit dolor qui finem non habet. Populus autem hec audiens lacrimabiliter flebat. Tunc pontifex cum imperatoribus

duxerunt in mediam ciuitatem, et nuntiatum est populo inuentum esse hominem dei quem ciuitas tota querebat, et omnes obuiam currebant corpori suo sancto. Si quis autem infirmus per corpus sanctissimum tangebat, protinus curabatur. Ceci uisum recipiebant, demoniaci liberabantur, et omnes infirmi a quacumque infirmitate detenti tactu corporis sancti curabantur. Imperatores autem tanta mirabilia uidentes ceperunt per se cum pontifice lectum portare, ut et ipsi sanctificarentur ab ipso corpore sancto. Tunc imperatores iusserunt copiam auri et argenti in plateis aspergi, ut turbe occuparentur amore pecuniarum et sinerent corpus sanctum perduci ad ecclesiam. Sed plebs amore pecuniarum seposito magis ac magis ad tactum sanctissimi corporis irruebant, et sic cum magno labore ad templum sancti Bonifacii martyris tandem perduxerunt, et illic per vii dies in dei laudibus persistentes operati sunt monumentum ex auro et gemmis et lapidibus preciosis, in quo sanctissimum corpus cum magna ueneratione collocauerunt xvii die mensis Iulii. De ipso monumento ita suauissimus odor fragrabat ut omnibus esset aromatibus plenum. Obiit autem xvi kal. augusti.

De sancta Praxede

Praxedis uirgo fuit soror beate Potentiane uirginis

q̃ fuer̃ sorores sc̃i nouati ⁊ thy
mothei q̃ ab aplis in fid' erudi
ti s̃. Que cū psecutōe seuien
te multor̃ xp̃ianor̃ cor̃ sepelisset
⁊ facultates suas pauperib; ero
gasset. tand' in pace quieuer̃
circa ãnos dñi. c̃. lx. sb marcho an
tonio sedo.

qual' fuit an̄ conuersionẽ q̃l
in conuersione ⁊ qual' post cõ
uersionẽ. Ante conuersionẽ
fuit manens. terra publica
tionẽ ad penã etnã morsi
one munita p pñieā ma
turā. Optie eñ omib; ãmis
pñie se muniunt qr quot
in se hũit oblectamenta tot
de se reperiunt holocausta.
p conuersionẽ magñfica p̃r
gr̃e superhũndantiā. qr ubi
hũndauit delictū sr̃ hũn
dauit ⁊ gr̃a. De sc̃a maria
magdalena magd'.

Maria magdalena castro magdalo cog
nominata, clarissimis ē
exorta natalib; ut pote
ex regia stirpe descendentib;
cui pr̃ sirus mr̃ ū eucharia
nuncupata ē. h' cū fr̃e
suo lazaro ⁊ sorore sua mar
tha magdalū castrū q̃ ē
ā ij° miliario genezareth
⁊ bethaniā que ē iuxta ierl'm
⁊ magnā ierosolimor̃ p̃tē
possidebant. qui inter se ta
m̃ ita diuiserunt q̃ maria
magdalū unde ⁊ magdalena
nuncupata ē ⁊ lazarus p̃tē
urbis ierlm ⁊ martha be
thaniā possideret. Cū aūt ma
gdalena deliciis corp̃s se to
tā exponeret ... militis

adire nō poss; clamabat dicēs.
Date m̄ uiri aditū. ut uidā
filiū meū. ut uideā ꝯsolacōnē
aīe mee. q̄ fugerit ubi mea
Et cū pueri ss; ad cor̄. ī cubēs
sr̄ id clamabat. heu me fili
mi lumē oclo꞉ meo꞉ q̄r̄ s̄ nob̄
fecisti? Q̄r̄ tam crudelr̄ nob̄
cū egisti? uidebas pr̄ez tuū
ꝯ me miseram lacrimātes et
n̄ ostēdebas te ip̄; nob̄. ꝯui
tui ī uiuabant t̄. ꝯsustine
bas. Et itm̄ atq; itm̄ pss̄ne
bat se sr̄ cor̄. ꝯ nūc brachia sr̄
id expandebat. nūc manib; uul
tū anglicū ꝯrectabat. osculās;
clamabat. plorate mecū oēs q̄
adestis. q; p. xvij. ānos. eū ī do
mo mea h̄ui. ꝯ n̄ cognoui q; unicē
meus fili eēt. s̄ui ei ei ꝯuicia
bā t̄. alapis ꝑcussibāt. heu me
q̄s dabit oclis meis fōtē lac̄
ma꞉ ut plāgā die ac nocte do
lorē aīe mee. Sponsa uō ei
īduta ueste adriatica currēs
plorās ꝯ dicēs. heu me q; hodie
desolata sū. ꝯ appi uidua. Iā
nō īq̄ respiciā. n̄ īq̄ oclos le
uē. Mō ē ruptū ē speculū meū
ꝯ ꝑiit spes mea. Amodo cepit
dolor qui finē nō h̄et. ppl's ā
audiēs h̄ lacrimabilr̄ flebat.
Dūc pontifex cū imperatorib;

De noīe.

Maria interp̄ amarū mare
vl' illuminatrix aut
illūīata p h' tria intelligūt
tres ptes optimas q̄s ele
git. s. ps p̄nīe. ps contempla
tionis int̄ne. et ps celestis glē
de qua triplici pte intellr q̄
dix dn̄s. maria optiam pte
eleḡ. q̄. n. au. ab ea. Prima
ei ps nō auferet rōne finis
que ē cōsecutō btitudinis
Secūda rōne ɔtinuitatis. q̄
ɔtemplatō vie ɔtinuat
cū ɔtemplōne p̄rie. Tercia
rōne sue et̄nitatis. In
qua igī eleḡ optiam pte
p̄nīe. d̄r amarū mare. q̄ i
ml'tā amaritudinē hūit
q̄ p̄z q̄ tot lacrimas fudit
q̄d inde dn̄i pedes lauit. In
q̄ eleḡ optiam ptem ɔtēplo
nis int̄ne. d̄r illūīatrix q̄ i
ausit aude q̄d postmod' ef
fudit hūnde ī lum̄. Accep̄
q̄d postmod' ceteros illustra
uit. In q̄ eleḡ optiam p
tem celestis glē. dicitur
illūīata q̄ nūc illūīatōne
et lum̄ pfectissime cognitō
nis ī mente et illūīabi lum̄e
claritatis in corpe. Magda
lena d̄r q̄ manes rea. vl'
magdalena interp̄ munita
l' magfica p q̄ insinuat̄

q̄ual' fuit añ ɔuisionē. q̄l'
in ɔuisione. et q̄al' post ɔ
uisionē. Nam añ ɔuisionē
fuit manes. rea p ablīga
tionē ad penā et̄nā in ɔuisi
one munita p p̄nīe armā
turā. Optīe eī omib; armis
p̄nīe se muniuit. q̄ quot
in se hūit oblectamēta tot
de se repperit holocausta.
p ɔuisionē magfica per
gr̄e suphūndantiā. q̄ ubi
hūndauit delictū sr̄ hūn
dat et gr̄a. De s̄ca maria
magd'.
Maria magdalena
magdalo castro cog
nominata: clarissimis ē
exorta natalib; ut pote
ex regia stirpe d̄scendit; tib;
cui p̄r syrus mat̄ u' euch
haria nūcupata ē. h' cū frē
suo lazaro et sorore sua mar
tha magdalū castrū q̄ ē
ɔo miliario a genezareth
et bethaniā que ē iux iel'm
et magnā ierosolimorū ptē
possidebant. q̄m int̄ se ta
l'r diuiserunt q̄ maria i
magdalū quo et magdalena
nūcupata ē et lazarus ptē
urbis ierl'm et martha be
thaniā possideret. Cū āt ma
gdalena delitijs corpis se to
tā exponet̄ et lazarus militie

plus uacaret/ martha· pru
dens ꝑtes sororis ⁊ fr̄is ⁊ sua
strenue gubn̄abat ⁊ militi
bꝫ ⁊ famulis suis ⁊ paupib;
necc̄ia ministrabat/ oīa tm̄ h
post ascencionē dn̄i uendi
der̄ ⁊ ad pedes aploꝝ ꝓtiuꝫ
posuer̄. Cum igi magdale
na diuitiis hundaret ꝗꝛ reꝝ
affluentia uoluptas. com
es seq quanto diuitiis ⁊ pulc
tudīs splendiut tanto corꝰ
suū uoluptati substinuit:
Nā iam noīe ꝓprio ꝑdito pecca
trix ꝯsueuerat appellari. Sꝫ cū
xp̄s illic ⁊ alibi ꝑdicaret illa
nutu inspirata diuino ad dn̄o
ad domū symōis leprosi ubi
audiuit eū discumbere ꝑꝑauit.
⁊ nō audiēs ut ꝑcatrix iustos
apparere retro secus pedes
dn̄i mansit ubi pedes dn̄i
lacrimis lauit capillꝰ t'sit.
⁊ unguēto ꝓcioso ꝑunxit:
Nam in cole regionis illiꝰ
ꝓpt uehementissim solis ardorē
unguētis ⁊ balneis utebāt.
Cumqꝫ symō intra se cogi
taret· quia si hic eēt ꝓpha a ꝑ
catrice se tangi neqq̄m ꝑmi
teret illū dn̄s de superba iusti
tia arguit ⁊ mulier oīa peccata di
misit. Hec ē eñ illa maria
magdalena cui dn̄s tam

maria bn̄ficia ꝯtulit. et
tanta signa dilectōis ostē
dit. Nam ab ea .vii. demōia
expulit in suo amore eam
totaliter accendit familiarissi
mā ꝯstituit hospitā suā
fec procuratricē suā in itinē
eā h're uoluit. eā sp̄ dulcit̄
excusauit. eā apud phariseū
qui dicebat ipsam ēē imundā.
⁊ apud sororē suā q̄ dicebat eā
ociosam. ⁊ apud iudā qui dice
bat eā ēē ꝓdigam. lacrimātē
uidens lacrimas ꝯtinē nō po
tuit. Cuiꝰ dilectōne quatri
duanū fr̄em suscitauit. cuiꝰ
amore marthā sororē suā
a fluxu sanguis que .ʌ. annis
ꝯpressa fuerat liberauit cuiꝰ meri
tis marcellā sororis sue fa
mulā ut id tam beatū ⁊ dul
ce u'bū. Beatus uenter qui te
portauit ⁊c. Exclamās dice
digna fecit: Nam h' amben
cuiꝰ illa fuit martha. ⁊ h' eiꝰ
famula h' ē. maria illa que
dn̄i pedes lacrimis lauit ca
pillis t'sit ⁊ unguēto ꝑun
xit que intꝰ gr̄e sollēpne
p̄nia prima fec̄ que optimā
ꝑtē elegit. que ad pedes dn̄i
sedēs u'ba audiuit que eiꝰ
caput ꝑunxit que iux crucem
ī dn̄i passione fuit. Que ung

unguenta parans corpus eius ungere voluit, que a monumento discipulis recedentibus non recessit. Cui Christus resurgens primo apparuit et apostolorum apostolam fecit.

Post ascensionem igitur domini, anno XIIII a passione, cum iudei iam diu Stephanum occidissent et ceteros discipulos a iudee finibus eiecissent, diversas gentium discipuli subeunt regiones, verbum domini ibidem seminantes. Erat autem tunc temporis cum apostolis beatus Maximinus, unus de LXXII discipulis, cui a Petro beata Maria Magdalena fuerat commendata. In hac igitur dispersione beatus Maximinus, Maria Magdalena, Lazarus frater eius, Martha soror ipsius et Marcella pedissequa Marthe, nec non et beatus Cedonius, qui cecus a nativitate extiterat sed a domino fuerat illuminatus, omnes hii simul et plures alii christiani navi ab infidelibus impositi et pelago sine aliquo gubernatore expositi, ut omnes submergerentur, divino tamen nutu Massiliam advenerunt. Ubi cum nullos qui eos vellent recipere hospitio invenissent, sub quadam porticu que prophano gentis illius erat prae erant immorabantur.

Cum autem Maria Magdalena videret populum ad prophanum confluere ut ydolis immolaret, assurgens vultu placido, facie serena, lingua discreta eos ab ydolorum cultura revocabat et Christum constantissime predicabat. Admirati sunt universi pre specie, pre facundia, pre dulcedine eloquentie illius. Nec mirum si os, quod tam pia et tam pulcra pedibus salvatoris fixerat oscula, ceteris amplius verbi dei spiraret odorem. Post hec autem advenit princeps provincie cum uxore sua, ut pro habenda prole ydolis ymmolaret. Cui Maria Magdalena Christum predicans sacrificia dissuasit. Interea evolutis aliquot dierum curriculis apparuit in visu Magdalena illi matrone dicens: Quare cum tot divitiis habundetis sanctos dei fame et frigore mori permittitis? Addiditque minas ut ~~variato~~ marito suo persuaderet ut sanctorum inopiam sublevaret. Ipsa autem viro suo indicare timuit visionem suam. Sequenti vero nocte eidem similia dicens apparuit, sed adhuc viro suo hoc indicare neglexit. Tertia vero sub intempeste noctis silentio apparuit utrique [illegible]

ac si tota dom⁹ ardēt· ꝛ ait
dormis ne tirānpne mē
brū pr̄is tui sathane· ac
iupa ꝯiuge tua que tibi
indicāē noluit ūba mea:
Q. inescis ne crucis inimi
ce x̄· diuisis abor̄ gn̄ibu^s
uentꝰ tui refecta ꝛ inglu
uie ꝛ scōs di fame ꝛ siti ꝑ
mittis ꝑire· Iaces ne in
palatio p̄nnis inuolutu^s
sericis ꝛ illos desolatos ꝛ si
hospitō uides ꝛ ꝑtis· Non
s̄ inulq; nō s̄ euades n̄ inpie
feces qd̄ tm̄ eis bn̄ face di
stulisti· Sic locuta ē ꝛ abscē
scit· Cumq; matrna euigi
lans suspiraret ꝛ tremeret
uiro suo eand̄ de cā suspirā
ti· Ait dn̄e mi uidisti ne sōp
niū qd̄ uidi· Vidi inquid
admirati ꝛ paue̅ nō desino
quid inde faciem⁹· Cui uir
utili⁹ ē ei optempāe· q̄ irā
dei sui q̄ p̄dicat incidē· Qua
ꝓp̄ ip̄os hospitō receperūt·
ꝛ eis nccīa mīstrarūt· Cū
ā q̄dam die maīa magdal·
p̄dicaēt p̄dc̄s p̄nceps· dix̄ ei
putas ꝑsse defendē fidem
q̄ p̄dicas cū illa· Equidē
illā defendē p̄sto: Cum ut
ꝑote cotidianis miraculis
ꝛ p̄dicatōne̅ magr̄i mei pet⁹
qui rome ꝑssid; roborata.
Cui p̄nceps cū ꝯiuge dix̄·
ecce dictis tuis ꝑ oīa obte̅
pate parati sum⁹· Si; a deo q̄
p̄dicas nob filiū impetrab⁹
ꝓp̄ qd̄ li inquid magda· nō
remanebit· Tunc bt̄a maīa
magd̄· ꝑ ip̄is dn̄m exorau^i
ut ei filiū ꝯcedē dignaret̄·
Cui⁹ p̄ces dn̄s exaudiuit ꝛ
matrona illa ꝯcepit· Tunc
uir ei⁹ cepit uelle ꝑficisci
ad petrū ut ꝓbaret sicut i
maīa de x̄ p̄dicauerāt· s̄ ueri
tas se h̄re· Cui dix̄ uxor ei⁹·
Quid ē dn̄e putas ne sine
tui ꝑficisci absit· Te eī rece·
dente recedam· te ueniente
ueniam· te quiescente quies
cam· Cui uir ait· Non s̄ fiet
dn̄a· q̄ cū sis grauida ꝛ infini
ta picula in marī sint de fa
cili periclitari ꝑsses· domi igr̄
quiesces ꝛ ꝑssessionib; n̄ris
curā impendēs ꝛ h̄ iuis stabat
illa femineū nec mutās
femīa more· ꝛ cū lacrimis pe
dib; ei⁹ ꝓuoluta qd̄ petebat
tand̄ obtinuit: Maīa uero
humeris eor̄ signa crucis i
ꝑsuit ne antiquus hostis
eos maliq̄ in itine̅ impediēt·
Onauē g̃ oīb; ueccīis copio
sissime honestates ꝛc̄· Q.

hēbant in mariā · magna i
custodia relinquētes ꝓficisci
ceperunt. Iamq; unī diei ⁊ noc
tis cursu ꝯsumato cepꝫ in
miū mare intumescēre uē
tus flare ita ut ōs ⁊ maxīe
matrona grauida ⁊ debilis ·
tam seua inundatiōe fluc
tuū quassati grauissimī
angustiis urgērent in tm̄ qꝫ
in ea subito dolor partus i
ruit ⁊ int̄ angustias uen
tris ⁊ pssuras tpēis filiū ꝑtu
riens expirauit. Flatus ḡ
puerulus palpitabat ⁊ ma
millarꝫ matrisꝫ quēs sola
tia lamētabilēs dabat uagi
tus ꝓdolor ⁊ natus ē īfans
uiuus ⁊ matricida effectus
mori nō ꝯuenit cū nō sit qui
uite tribuat alimētū · Quid
faciet peregrinus cū uxorem
mortuā uidat ⁊ puerulum
uagientē querulꝫ noctibꝫ mā
mas matris appetentē lamē
tabat plimū ⁊ dicebat heu
heu miser quid facies filiū
hēre desiderasti · ⁊ matrē cum
filio pdidisti. Nauteq; ḡ cla
mabant dicentes ꝓiciat̄ ī mare
hꝫ corpus antē qꝫ insimul pereamꝰ.
Quādiu ei nobiscū fuit hec
quassatio nō cessabit. Et cū corpꝰ
apphendisset ut illud ī mare

iactarent parce inquid peregrinꝰ
parcite ⁊ si ñ m̄ uꝫ matri pa
cē nolueritis misereamini saltē
puuli uagientis · Immo mo
dicū sustinete si forte mlr
ꝓdolore in extasi posita adhuc
ualeat respirare. Et ecce nō p
cul anacu quidā collis appu
rit. Quo uiso utilius ēē credidit
corpꝰ ⁊ puerulū illuc deferri qꝫ
marinis beluis ad deuorand
dari ⁊ uix nautis prece ꝓtio
extorsit ut illuc applicarent.
Cūq; illuc ꝓduritia fouea
nō potuisset effodē in secre
tiori pte collis clamide sibi
posite corpꝰ collocauit ⁊ puulū
mamī ei apponēs cū lacrimis
ait. O maria mag. cur ad p
ditōnis ⁊ misie mee cumu
lū marchie ptibꝫ applicasti.
Cur infelix amōitōe tua
hꝫ it̄ arripui. petisti ne dn̄e
ut mlr · mea hac de cā ꝯcepet
ut periret. Ecce eī ꝯcepit et
patiendo morte subiit ꝯceptūq;
ē natū · ut pereat cū nō sit qui
enutriat. Ecce qꝫ prece tua ob
tinui t̄ cui oīa mea ꝯmenda
ui · deoq; tuo ꝯmendo · Si potēs
ē memor sit aīe matris ⁊ prece
tua · misereat̄ ne pereat natū.
Tunc clamide sua corpꝰ cum
puo suo circūq; cooperuit ⁊ po

mod' naue ascendit. Cumq;
ad petrū uenisset, tūc petrus
ei obuius fuit quo uiso si
gno crucis hu̇mer̄s ei̇ affi
xo. quis eēt ⁊ cur uenisset
sciscitatus ē. Qui oīa ꝑ
ordinē narrauit. Cui petrus
pax t̄ fiat. bn̄ uenisti ⁊ uti
li consilio c̄didisti n̄ moleste
feras si mlr̄ tua dormit. si
puerul' cū ea quiescit. po
tens eī ē dn̄s cui uult dāa
dare. data āferre ablata
restituēe ⁊ merorē tuū in
gaudiū cōmutāre. Petrus
ā ipm̄ ierosolimā dux̄ et
oīa loca in quib; x̄ṗs p̄dicauit
⁊ miracla fec̄. locū ēt in q
passus ē ⁊ in quo celos ascē
dit eidē ostēdit. Cumq; de
fide a petro diligēt' fuisset
instruct' biennii spatio iā
elapso nauē ascendēs repa
triare curauit. Cumq; na
uigarent dño disponente iux
ta collē in quo corp' uxor' cū
puerulo positū fuerat ꝑuen̄i
rent. Qui ꝑce ⁊ ꝑcio adib̄i
tis applicauit induxit; pue
rul' āt ibidē a btā maria mag.
incolumis ꝯseruatus freq̄nt'
ad litus maris ꝓcedebat. et
ide ut pueri moris ē cū la
pill' ⁊ glareis ludē solitus

erat. Et cū applicuisset uidit pu
erū more solito in littore i
maris cū lapill' ludentem
⁊ quid na eēt admirari no
desines de schapha exiliit.
Quē uidens puerulū cuius
nunq̄ tale quid uidissi ex
pauit ⁊ solita mat's recu
rēs ubera occulte sub clamid'
latitabat. Peregrinus uō ut
manifeste uideret illuc acces
sit ⁊ puerulū pulcherimū
mat's ubera suggentē inue
nit. Et accipiens puerum ait.
O btā maria mag. q̄ felix
ee, si nunq̄ in cuncta ꝓspa ad
uenisset. si mlr̄ respiraret
meāt; repatriare ualet. Pro
equid scio ⁊ pcul dubio credo
qd tu q̄ puer dedisti ⁊ in hac
rupe ꝑ biennium pauisti po
tēs nutrire; ꝑce tua pristine
restituere sanitati. Ad hec uba
mlr̄ respirauit ⁊ q̄ā a sōpno
euigilās ait. Magni meri
ti es maria mag. ⁊ gloriosa q̄ i
ꝑtu meo ꝑfuisti obstetricis
implesti hostiū. ⁊ in oīb;
necessitatib; ancille tue fa
muū expleuisti. Quo audi
to ꝑegrinus admirās ait. Vi
uis ne uxor mea dilecta:
Cui illa. Viuo equid. ⁊ nūc
ꝑmo de ꝑegrinatōe de q̄ ⁊ tu

uenisti uenio: et sic btūs petrus
ierosolimā dux̄. et oīa lo
ca in quibꝫ dn̄s passus ē.
mortuus et sepultꝰ. et alia
pl'a loca ostendit. Sic et e
go una cū bt̄a mar̄ia mag
duce et comite uobcū fui
et singl'a loca conspexi et con
specta memorie commendaui.
et incipiēs oīa loca et mira
cula que uix uidāt adeo p
lene explicuit ut in mar
ticl'o deuiaēt. Tūc peregrinꝰ
recepta coniuge et puero manū
letus conscendit. paulo post
mācilliē ptibꝫ aplicuerūt
et egressi inuenerūt btām ma
riā mag. et cū suis discipu
lis p̄dicantē et pedibꝫ eiꝰ cū
latimꝰ p̄uoluti oīa que eis
acciderant narrauerūt et a btō
maximo baptisma susceperūt.
Tūc in ciuitate mācilie oīa
ydolorꝫ templa destruentē.
et xp̄i ecclās construxerūt et btūm
lazarꝫ in eiusdē ciuitatis epm̄
vnanimit elegerūt. Tandē
diuino nutu adquensē ciui
tatē uenerūt et ꝑplm̄ illū ad
fidē xp̄i ꝑ multa miracl'a ad
duxerūt ubi et btūs maximiānꝰ i
epm̄ ē ordinatꝰ. Interea be
ata mar̄ia mag. strenue cō
templationis auide asperrimū he
remū petiuit et in loco āglicis
manibꝫ ꝑparato ꝑ .xxx. annos
incognita mansit. In quo quidē
locorꝫ aquarꝫ fluenta nec
arborꝫ nec herbarꝫ erāt sollatia
ut ex hoc manifestarēt qd' re
demptor nr̄. ipam nō terrenis re
fectionibꝫ. sed tm̄ celestibꝫ epu
lis disposuerāt sociāe. Qua
libꝫ aūt die .vii. horis canoni
cis ab anglis in ethera ele
uabatur et celestiū agminū
gl'osos concentꝰ corporalibꝫ etiā
auribꝫ audiebat. Vn̄ diebꝫ
singl'is hiis suauissimis
dapibꝫ sauciata et inde per
eosd' angl'os ad locū ꝑprium
reuocata corporalibꝫ alimentis
nullatenꝰ indigebat. Sacer
dos quidā solitariam uitā
agē desiderans iuxta .xii. stadia
loco eius uicinā sibi cellā loca
uit. Die g° quadam dn̄s p̄dcī
sacerdotis oculos aperuit et corporalis
oculis euident' aspexit. Quali'
angli ad p̄dcm̄ locū in quo
bt̄a mar̄ia mag. morabatur
descendebant et eā in etherea
sublevabant et post hore spa
tiū ad eundē locū cū diuinis
laudibꝫ reuocabant. Volēs
aūt sacerdos tā admirabil' uisi
onis ueritate agnoscere oratori
suo se p̄cibꝫ commendans et ad

p̄dcm̄ locū audacti deuotōne
ꝑpabat. Cumq; ad unū iactū
lapidis ꝓpinquaēt cepunt
ei crura resolui ꝛ timore ua
lido ipi ꝓcordia medullitus
anelare. Cumq; retro redi
ret ambuland̄ usū crura cū
pedibȝ simul ꝑbebant. Et si
uso tramite ad p̄dcm̄ locū ac
cedē conaret. totus eū lan
gor cor̄s ꝛ ebitudo mēbris oīb;
ꝑhibebant. Intellex̄ ḡ uir
d̄i ꝯ ꝓcul dubio celeste ēē sac̄
mentū ad q̄ accedē hūanū nō
potat expimentū. In uocato ḡ
saluatoris nōie exclamauit.
Adiuro te p dnm̄ ut si hō es
ul' aliq̄ rōnalis cātura que ī
illa spelunca h̄itas: m̄ r̄nd
as ꝛ mi adissas uītatem:
Cumq; h̄ t̄cio repetiss; beata
maria mag. ei r̄ndt. Accede
ꝓpius ꝛ oīa que desidat aīa tua
scire poteris uēitate. Cūq; ille
tremēs us; ad t̄mnū medu
spatu appinquass; ait ad eū.
Cōiurati te ꝑ xp̄m̄ ... de maria
illa famosissima ꝑctrice que
pedes dn̄i saluatoris lacimis
rigauit ꝛ capill' t̄sit ꝛ sūor
petōr ueniam pmeruit. Ille
sacdos memini. ꝛ plusq̄m
xxx. annor̄ euoluta ē curricu
la qd̄ h̄ ēē fertur sca cedit ꝛ ꝯfitē

ecca. Ego inquid sū illa. q̄ p
xxx. annor̄ spatiū oīb; hōib;
icognota p māsi. ꝛ s̄ eē cibi c̄
nere pmissū ē. Et diebȝ singu
lis angelicis māibȝ in ethera
sublenata celestiū agminū ī
dulcissimā iubilatōne̅ septē
nis uicibȝ p singlos dies corꝑis
auribȝ audire pmerui. qz ḡ
a dn̄o reuelatū ē m̄. qd̄ ex h̄
migratiua sū sclo. Beatū
maximinū ad eas ꝛ ei h̄ stud
as intimaē. pximo die reṡrec
tōnis d̄nice tp̄e quo ad matu
tinū surgē ꝯsueuit oratoriū
solū ingdiat ꝛ me illic pan
gelor̄ ministeriū inueniet con
sistente. Sacdos ā uocem ei
uelut uocē angli audiebat.
neminē aūt uidbat. ꝯcitꝰ
ā ad bēm maximinū abiit. ꝛ
ei oīa p ordinē enarrauit. Sctꝰ
ā maximinꝰ nimio repletus ī
gaudio saluatori grās ī mēn
sas retulit. ꝛ illa die ac hora
ut ē iusū fuāt oratoriū solꝰ
ingssus uidit btām mariā
mag in choro adhuc stantē
eor̄ qui eā duxiunt anglor̄.
Erat ā spatio t̄um ul' duor̄
cubitor̄ eleuata a t̄ra ꝛ ī me
dio anglor̄ stans ꝛ extensis
manibȝ dnm̄ exorans. Cū
ā btūs maximinꝰ ad eā accedē

trepidaret. q̄ ipsa dixit ad eū. Ac
cede huc pr̄ p̄prius ne fugias
filiam tuā. appropinquante ā illo
sicut in libris bt̄i maximini libris
legi ita uult⁹ dn̄e ex cōtinuaȝ
cōtin diuturna uisione angelo͞r
irradiebat ut facilius solis radi
os q̄ ipi⁹ faciē intueri. Cūctis
post͞ cōuocato ḡ vniuerso clero
⁊ sacerdote p̄dc̄o corp⁹ ⁊ sanguis
dn̄i ab ep̄o bt̄a maria mag.
cū multa lacrimaꝝ inundatōe
suscep. Deinde toto corpore
an̄ altaris p̄strata. tripudiante
sanctissimā aīa illa migrauit
ad dn̄m. post cui⁹ exitū tant⁹
odor suauitatis idē remansit
ut p. vii. uo dies ab ingredien
tibꝫ oratoriū fere sentiret. q
Cui⁹ sanctissimū cor⁹ p bt̄s maxi
mi⁹ diuersis cōditū aromatibꝫ
honorifice sepeliuit. ⁊ post in
morte sua iux̄ illā se sepeliri
precepit. Egesippus ā ul' s
q̄sdam libros iosephus sat.
Cui ystoria p̄dc̄a cōcordat. Ait
eī in quodā suo tractatu. q̄d
maria mag. post dn̄i ascensio
nē. p̄ ardore caritatis x̄. ⁊ tedio q̄
habebat nunq̄ uirū uidē uole
bat. Sȝ p̄stq̄ ad aq̄nsē t̄ritoriū
uenit in desertū abiit ⁊ xxx. an
nis ibi incognita mansit. i
ut ait qualꝫ die. vii. horis
canōicis ab angelis in aerā ele
uabat. Addit tn̄ q̄d sacdos
dū ad eā uenisset repit eam
in cella clausa. Qui ad eius
petitiōnē uestem ē porrexit
q̄ induens ad ecc̄am secu
iuit ⁊ ibi cōmunionē p̄cep
ta eleuatis in orōne manibꝫ
iux̄ altare in pace quieuit.
Temporibꝫ ā caroli magni. s.
ano dn̄. CC. xl. ix. Girardus
dux burgundie. cū de uxore
sua filiū hr̄e nō possꝫ larga
manu res suas pauperibus
erogabat ⁊ multas eccl̄as ⁊ i.
monasteria cōstruebat. Cū ḡo
in cellatōne sc̄ monasteriū cōsti
tuissꝫ. misit ⁊ abbas ipi⁹ mo
nasterii monachū quidā cū de
centi cōmitatu ad aq̄nsem
ciuit. ut inde si possꝫ bt̄e ma
rie mag. reliq̄as transportarꝫ.
Veniēs ḡ p̄dc̄s monachus. ad
p̄dc̄am ciuit. Cū ipa funditus
a paganis destructā repisset
casu q̄dam. In uenit sepulcrū
cui⁹ sepultā marmorea dmō
strabat. q̄d cor⁹ bt̄e marie mag.
repositū intus erat. In ipo eīm
sepulcro ystoria eī miro ope
sculpta erat. Nocte ḡ id effri
gens assūptas reliquias
ad hospitiū deportauit. In
eadē ā nocte bt̄a maria mag.

eidē monacho apparuit dicēs
ne timerēt se ceptū opus
pficerēt. Rediens ḡ ad me
diam leucam a monasťio
uenissꝫ nullo tñ reliquias
inde mouerē potuerūt. donec ue
niente abbē cū monachis
cū pcessione honorifice
sūt recepte. Miles qdā
qui singlis annis ad corꝰ
bte marie mag. uenire ꝯ
sueūat in plio occisꝰ ē. Quē
dū in feretro parentibꝫ plo
rarent magda. pias qrelꝰ
opponebant. Cur deuotū
suū sine ꝯfone ꝛ pnīa mori
pmisissꝫ. Tūc subito qui
defunctus fuerāt stupentibꝰ
cunctis surrex̄. Et sacerdotē
ad se uocari pcep̄. Cumqꝫ
de uote ꝯfessus fuissꝫ ꝛ ui
aticū recepissꝫ ptinus in
pace quieuit. Nauis
qdam uiris ꝛ feminis onu
sta naufragiū ptulit. Vna
aūt femina cū eēt pgnans
ꝛ se in mari picliti ꝯspicerēt
mag in qm potat clamab
at. vouēs qꝫ si meritis suis
ab ipso naufragio euaderēt
ꝫ filiū pareret ipm ei monā
sťio ꝯdonassꝫ. Statimqꝫ fe
mina qdam spē ꝛ hītu ue
neranda ei apparuit que eā

p mentū arripiens piclitā
tibꝫ aliis incolumē ad ripā
pdux̄. Ipsa aūt post modū fili
um pepit ꝛ uotū suū fide
liť adimpleuit. Dicūt qdā
mariā mag. sponsā fuisse iō
iohis euuāgliste qm duxerat
tūc qn̄ xp̄c ipm de nuptiis uo
cauit. ex hꝫ ipa indignata. s.
qꝺ sponsū suū ē abstulerat.
abiit ꝛ oī uoluptati se dedit.
Sꝫ qꝛ ꝯgruū nō erat ut iohis
uocatio dāpnationis sꝫ occasio
fieret dꝰ ad pnīaꝫ misericordit
ipam conuertit. ꝛ quia a sūp
ta dilectōne spūali que est
in dei amore. pcetis eam i
pleuit. Quidā ꝟ de iohe quidā
fatent. qꝺ ideo dulcedine sue
familiaritatis eū pceťis de
corauit. qꝛ a pdcā eū delectatiō
ne remouit. hꝫ a quibꝫdā
friuola reputantꝰ. Vir
quidā oclorꝫ lūie puatꝰ cū
ad monasťiū in ꝟzeliaci cā ui
sitandi corꝰ bte marie mag.
ueniret. ꝛ suus ductor ei di
ceret se ecclīam iam uidē. ille
magna uoce exclamauit.
O scā maria mag. ut aliqn te
uidē merear ecclīam tuā Sta
timqꝫ ei ocli sūt apti. Qui
dam dū pcā sua in qdam
cedula scripsissꝫ eā sb pallio

altāis bte maīe mag̃· posu
it rogans eā ut ꝰ indulgē
tiā inpetraret· Qui post mod
cedulā accipiēs pctā sua de
ipā cedula oio deleta inue
nit· Quidā dū ob pme
exactōne in ꝯpedibꝫ teneret
mag̃ in suu ad iutoriū sepe
in uocabat· ꝯ ecce quādā noc
te mlr ꝗdam speciosa ꝰ ap
paruit que uincla frangens
ꝯ hostiū reserans ꝰ ut fugēt
impauit· Qui se absolutū
uidēs ptin⁹ inde affugit

Apollinaīs dr̄ De no
appollens ꝯ ares mine.
uirtus qi pollēs ūtutibꝰ
ul' dr̄ ab apollo q' ntcp̄ mi
rabilis ꝯ naīs pre intelli
discēcō qi mirablis discētōis
uir· l' ab· a· qđ ē sīn ꝯ palluo
ꝯ ares uirtus qi ūtuosus
sīn pollutōe uitior: De scō

Apollinaīs Apollinare
xpēt apli disci Martire.
pulus abeo rauenā de ro
ma missus ē ubi uxore
tribuni sanata· ipām cū
uiro ꝯ ei⁹ famliam baptiza
uit· Qđ quidā iudici nūtia
tū· ꝯ ab eo apollinaīs ptin⁹
arcēsit⁹ ductꝰ ad templū
iouis ut ymolaēt cū dx̄et
sacdotibꝫ ydolor· aurū et

argentū ydolis apensū me
lius paupibꝫ dari qm̄ ante
demōes· ꝯ appendi ptin⁹
capit⁹ ꝯ fustibꝫ cesus semi
uiuus relinquit⁹: Sꝫ adisci
plis collectus in domo cuidā
·v· msibꝫ refouet⁹· Inde ue
nit ad ciuit⁹ clasensꝫ ut q̇
dam nobilem mutū idē
curaret· Cū an domū in
gdet⁹ puella ꝗdam spū in
mūd· hns exclamauit dices
recede hic sue dī· al' jam fa
ciam te ligatis pedibꝫ de
ciuitate extrahi· Quē apl
linaīs incẽpans ptin⁹ ex
ea exire coegit· Cum ꝯ si
mutū nom̄ dī inuocassꝫ
ꝯ curatus fuissꝫ· plusqm̄
q̇ngēti hoies cdidunt pa
ganī a fustibꝫ cesū phibe
bat· ne ihm nōiaret· ille
ūo in tra iacēs clamabat
qm̄ ipē uer⁹ ē deus: Tūc nu
dis pedibꝫ sr̄ prunas eum
stare fecerūt· Sꝫ cū ad hc
xp̄m ꝯstantissime pdica
ret ex urbem eū piecerūt·
Eo tpr̄ dum rufus patriu⁹
dux rauene filiā infirmā
hr̄et ad eam sanādā apolli
naēm uocassꝫ· mox ut in
domū ēgressus ē defuncta
ē· Cui rufus dix· utinam

domū meā introisses. Du
ē magi nati sūt & filiam
meā sanare noluer̄: tu uō
quid ei fac̄e poteris? Cui apol
linaris: noli timē tm̄ in uita
q̄d si puella surrexerit eam
creatorem suū nequaq̄ p̄hibe
bis sequi. Quod cū fecisset
fc̄a orōne puella surrex̄ & sīl
cū matr̄ & magna multitu
dine baptisma suscep̄ & p̄ḡo
pmāsit. Qz audiens cesar
scripsit ad p̄fectū p̄torii ut
apollinarē aut sacrificare aut
in exiliū mittēt. P̄fectus ḡ
sacrificare nolente fustibus
cedi fec̄. & in eculeo extensū
torqueri mandauit. Ii dum
dnm̄ constantissime p̄dicaret
aq̄ feruente in eī uulnerib'
iacentib' iactam iussit. & ē
grau pond̄e ferri onustū in exi
liū mittē uoluit. Videntes
ā xp̄ni tantā impietatem ac
censi sup̄ in paganos irrue
runt & plus q̄ ducentos uiros
ex ipsis occiderunt. Qd uidēs
p̄fectus abscondit se & apollina
rē in arctissimo carcere inclusit
Deinde catenatū in nauim
posuit & cū tribus clericis eū
sequentib' in exiliū destinauit.
V̄ solū ip̄e cū duob' clericis &
duob' militib' p̄iculm tem
pestatis euadens ipsos milites
baptizauit. deinde rauennā
rediens a paganis capit' et
ad templū apollinis ducit'.
Quo simulacrū uidēs ipm
maledix̄ & subito corruit. Qd
uidentes pontifices ipm tau
ro iudici presentauerunt. Qd
iudex cū cecū filiū suū illūia
sset credidit & ipm .iiii. annis
in suo p̄dio manē concessit. Et
post h' cū pontifices apd uespa
sianū eū accusassent. iussit
uespasianus ut quicūq; deus i
iuriā irrogaret aut satisfaciat
aut urbe p̄ucet'. Non enim
iustū ē ut deos uendicemus.
Sz ipi de inimicis suis se ul
cisci potuerint si irascuntur. Tunc
demostenes patricius eū sacri
ficare nolentem. Cuidā cen
turioni iam xp̄iano tradidit.
Qui rogatu p̄gens in uicū
lep̄sor. ut ibi a furore genti
liū latitaret a paganis insecutus
ē. & usq; ad mortē diu
tissime cesus ubi .vii. dies
supuiuēs & discipulos admonens
spm̄ tradidit. & ibi digna
is sepultus ē. Circa annos
dni .lxx. sub uespasiano. De
hoc mar̄ sic dicit amb' in p̄fac̄.
apollinaris dignissimus p̄sul.
a petro missus rauennam.

mittit. Ihū nomē in crudelis
nūtiaret. Q̄d diuini muneris ui
tutū illic signa cōferret in
xp̄o credentibꝫ seuus uibox fla
gellis sexe cōterit ꝛ senile
iam corpus ab impius hor
rendis cruciatibꝫ laniat.
Sꝫ ne de suis uexatōnibus
fideles trepidant in uirtute
nōis ihū xp̄i signa. Aplica
pfectōne post tormēta puell
am resuscitat mortuā uisū
conspicuū cecis reddit ꝛ mu
to restaurat loquelam ob
sessam ꝛ demonio libat. con
tagionē mudat. lepsi dissolu
ta. morbo sanat. pestifo mem
bra. portentū simlacrē simulacri
templo deiec̄. O dignissim⁹
ad minatōne p̄ciosi pontifex.
Qui cū pontificis dignitate
ꝛ aplicam pmerē accipe pōta
tem. O fortissimi athleta x̄
quietatis iam frigescente ca
lore cōstant imperio ihū x̄m
mūdi p̄dicat redemptorē.
Xpiana qui crismate De no
uincta hūit ei mine.
balsami odoris ingū
satone ꝛ oleū d̄uotōis īmecte.
Xpiana nobi De scā
lissimus penitixpina.
bus orta in tyro p̄ hic apre
sso in q̄dam tūri cum. xii. pe
discedens collocata ē deōs ārgen
teos ꝛ aureos secū hn̄s. Et
cū pulcherrima eēt ꝛ amlttis ī
cōiugio peteret. parentes eius
nulli eā uolebant cōcedē uolen
tes ut deor cultura maneret.
Ipa ā aspū scō docta ydolorū
sacrificia abhorrebat ꝛ incensa
dus ymolanda in fenestra ab
scondebat. Venienti ā pat ei
pedissece dixerunt filia tua dn̄a
nr̄a dus nr̄is ymolaē cōtemp
nit. Sꝫ xpiana eē se asserit. Pr
ā ei blandiens ad deor cultū
eā puocabat. Cui illa noli me
uocare filiam tuā. Sꝫ ei q̄ sacri
ficiū laudis decet. Non ei dus
mortalibꝫ. sꝫ deo celi offero p
sacrificiū decet. Cui pr̄ filia mīa
ne vm tm̄ d̄o sacrificiū. p̄ri et
filio ꝛ spūi scō. Cui pr̄ si tres d̄os
adoras cur ꝫ ꝛ alios nō adoras.
Cui illa, tres illi vna deitas ē.
post h̄ xpiana d̄os cōfregit ꝛ aur
ꝛ ārgentū pauperibꝫ erogauit.
Rediens pr̄ ut d̄os adoraret.
Sꝫ ipōs nō inueniens ꝛ ab ancil
lis quid illa xpiana fecerit audiēs
iussit eā expoliari. ꝛ a. xii. uiris
cedi. adeo ut ipi ministri deficerent.
Tūc xpiana p̄ri dixit. Sine honore
ꝛ pudore ꝛ abominabilis d̄o qui
me cedūt destituunt pete illis ad
huc uires si malles uirtutem.

Tūc cathenatā eam in car
cerē mitti iussit. Audiēs
h mat̄ uestimēta sua scidit
⁊ ad carcerē pgens filie pe
dib; se pstrauit dicēs filia
mea xp̄ina lumē oclo͛ meo͛
miserere mei. Cui illa. Qͥd me
dicis filiā tuā. nescis qꝛ dī
mei nomē h̄eo. Cumqꝫ nil
ē posset psuadere ad uirū redut
⁊ quid ē rendit. Judicauit
tūc pr̄ iussit eā an̄ tribunal
suū duci. Cui dix̄ sacrifica
dijs. Sin aūt uariis afficieris
suppliciis ⁊ mea filia nō di
ceris. Cui illa. magnā m̄
grām p̄stitisti qꝛ iam me nō
uocas filiā diaboli. Qͥ aūt
de diabolo nascitur demō. et
tu es pr̄ ip̄i͛ sathane. Tunc
ille iussit carnes ei͛ unguli͛
radi ⁊ mēbra ei͛ tenera dirū
pi. xp̄ina ā de carnib; accipi
ens in uultu pr̄is piecit di
cens accipe tyrāne ⁊ carnem
a te genitā comede. Tūc pr̄
sup rotā eam imposuit ⁊ ig
nē cū oleo supposuit. s; flam
ma exiliens. q̄ ⁊ quingentos occi
dit. pr̄ ā ei͛ h oīa magicis
artib; ascribens. ipsā iter in
carcerē mitti fecit ⁊ sc̄a nocte
iussit puis suis ut lapidē
grandē ad collū ei͛ ligarent
⁊ in mare piecerunt. Qͥd cū
fecissent ptin͛ angeli ipsā as
sumūt. xp̄s aūt ad eā descend͛
⁊ eam in mari baptizauit
dicens. Baptizo te in deo pr̄e
meo ⁊ in me ihū xp̄o filio ei͛
⁊ in spū sc̄o ⁊ cōmisit eā mi
chaeli archangelo qui eam ad
terram reduxit. Qͥ ubi; mele
ficus hoc facis ut in mari
maleficia tua exerceas. Cui
illa stulte ⁊ infelix. A xp̄o hāc
grām accepi. Tūc in carcerē
eam misit uolens ut ma
ne deberet decollari. In ipsā ā
nocte urban͛ pr̄ eius mortu͛
inuenit͛. Huic quidā iudex
iniqus successit noīe di͛.
Qui cunā ferreā succensā
cū oleo resina ⁊ pice parari
fec̄. et xp̄inā idem iactā cu
namqꝫ a. iiij. uiris agitari
ut citi͛ consumaret͛. Tūc xp̄ina
dm̄ laudat qd eam nup re
natā denuo uolebat ut in
fantula cunablis agitari.
Tūc iudex iratus fec̄ cap̄ ei͛
radi ⁊ nudā p ciuitatē usq;
ad appollinē duci. ꝟ ydolo in
pauit ⁊ corruens in puluerē
ē redactū. Qͥ audiens iu
dex expauit. ⁊ spm̄ tradidit.
Huic successit iulian͛ qui
[illegible] fornacē succen͛ ⁊ xp̄ina

ineã iactaũ· ubi p· v· dies cũ
angelis cantans ⁊ deamb
ulans illesa pmansit· Qd
audiens iulian⁹ ⁊ magicis
artib; h; ascẽbens duos aspi
des· duas vipas· duosq; co
lubres ad eã mitti fec̃· Set
spentes pedes ei⁹ lingunt·
Aspides nil nocentes ad ubra
pendẽt· Colubri collo se uol
uentes sudorẽ ligũt· Juli
anus ãt incantatori dixit·
nũq̇ ⁊ tu mag⁹ es· Irrita be
stias qd cũ facẽt spentes in
eũ impetũ fecerũt ⁊ eũ ptinu⁹
occidunt· Tũc spentib; in
pauit xp̄iana ⁊ ad desẽtũ locũ
ire fec̃· ⁊ mortuũ hõiez sus
citauit· Tũc iulian⁹ mam
illas ei⁹ pcidi mandauit ⁊ de
quib; lac p sangne fluxit·
Deinde linguã ei⁹ pcidi fecit·
xp̄iana uõ loquelã nequaq̃ a
mittẽs· pcisurã lingue ac
cipiens in faciẽ iuliani pie
cit ⁊ oculũ ei⁹ inde pcuciẽs
eũ excecauit· Iratusq; iu
lian⁹ sagittas ĩ cor ⁊ unã
in latus ei⁹ dimisit ⁊ illa
pcussa spm̃ dño reddidit· Circa
annos dñi· CC· lxxx· vi· sub
diocliciano. De nomine

Iacobus iste aplũs
dcũs ẽ iacob⁹ zebedei· Jaco
bus frẽ iohĩs boãgenes· i·
fili⁹ tonitrui· ⁊ iacob; maior·
Dr̃ em̃ iacobus zebedei· i·
fili⁹ nõ tm̃ carne· s; ẽ nõie
intp̃etaciõne· zebedeus ĩtp̃
donãs sũi donat⁹· beatus Ja
cobus se ipo dño donauit p
mortis martyriũ· ⁊ a dño nob
donatus ẽ in spãlẽ patronẽ·
Dr̃ Jacob⁹ frẽ Johĩs qui fuit
fr̃ nõ tm̃ carne· s; ẽ morũ
silitudiẽ· ambo ẽi fuerunt
ei⁹ zeli eidẽ studii ⁊ eidẽ no
ti· Eidẽ zeli ad dñm ulciscẽ
dũ eũ· Cum ẽi samaritani
xp̄m nõ recipent· Jacob⁹ ⁊ iohẽs
dixerunt· vis dñe descendat
ignis de celo ⁊ cõsumat illos
eidẽ studii ad addiscendũ· Vñ
isti duo pcipue fuerũt qui xp̄m
de die iudicii ⁊ aliis uentu
ris intrrogauerunt· Eiusdẽ no
ti ad optinendũ q̃ ascensiõnẽ
xp̄i ad dextram ⁊ sinistrã· am
bo habẽre uoluerũt· Dr̃ fili⁹ toni
trui rõne sonore pdicatiõis
que malos terrebat pigros
excitabat· õs sua altitudiẽ
i admiratiõnẽ cõuertebat· Vñ
dicit beda de Johẽ q̃ tam alte
intonuit ut si aliquantulũ
alti⁹ intonuisset totus mũd⁹
eũ capere nõ potuisset· Dr̃ Ja
cobus maior· sic alt⁹ minor

primo ratione vocationis quia pri-
mo vocatus est a Christo. Secundo ratione
familiaritatis quam maiorem
familiaritatem videtur Christus habuisse
cum isto quam cum alio sicut patet quia
ad secreta sua admittebat sicut
fuit ad puelle resuscitationem
et ad gloriosam resurrectionem.
Tertio ratione passionis quia pri-
mus inter ceteros apostolos passus
est. Sicut ergo dicitur maior alio ex
eo quod primus vocatus ad apostolatus
gratiam, ita potest dici maior ex
eo quod prius vocatus est ad eterni-
tatis gloriam. De sancto Iaco-
bo Apostolo.

Iacobus apostolus
filius zebedei post ascensio-
nem domini dum per iudeam et sam-
ariam predicaret, hispaniam tandem
ivit ut ibi verbum domini semina-
ret. Sed dum ibi nil proficere se vi-
deret et solum ibi .ix. discipu-
los acquisivisset, duos ex ipsis
causa docendi ibi reliquid et alios
vii. secum assumens iterum in iu-
deam redit. Magister autem Iohannes Be-
leth dicit quod tantum unum convertit.
Cum ergo in iudea verbum dei predicaret,
Magus quidam nomine hermoge-
nes cum phariseis discipulum suum
nomine coram iudeis convinceret quod sua
predicatio falsa esset. Sed cum apostolus eum
coram omnibus rationabiliter convicisset
et multa coram eo miracula fecisset

rediit philetus ad hermogenem
doctrinam iacobi approbans et mi-
racula recitans ac eius discipu-
lum fieri se velle contestans
et ut ipse similiter efficeretur discipu-
lus persuadens. Tunc hermogenes
iratus arte sua magica ita
eum immobilem fecit ut se nullate-
nus movere posset dicens: Vi-
debimus si iacobus tuus te sol-
vat. Quod cum philetus per puerum
iacobo nuntiasset, misit ad eum
iacobus sudarium suum dicens: Acci-
piat sudarium et dicat: Dominus erigit
elisos, ipse solvit compeditos.
Statimque ut de sudario tactus
est, solutus a vinculis magicis
artibus hermogenis insultavit
et ad iacobum properavit. Iratus ergo her-
mogenes demones advocavit
precipiens ut ipsum iacobum vinctum
cum phileto ad se adducant, ut
de ipsis se vindicet, ne discipuli
eius deceteo audeant taliter insul-
tare. Venientes autem demones ad
iacobum ululare ceperunt dicentes:
Iacobe apostole miserere nobis quia ante
quam nostrum tempus adveniat iam arde-
mus. Quibus iacobus ait: Ut
quid venistis ad me? Qui dixe-
runt: Hermogenes nos misit
ut te et philetum ad ipsum duce-
remus. Sed mox ut ad te veni-
mus angelus dei nos catenis ig-

neis religavit et plurimum cruciave
runt. Quibus iacobus ex solu
at vos angelus dei et ad ipsum
redite et eum ad me vinctum addu
cite sed illesum. Qui cum abis
sent apprehendentes hermogenem
manus ei a tergo ligaverunt et ipsum
sic vinctum ad iacobum adduxerunt
dicentes: misisti nos ubi incen
si sumus et graviter cruciati. Dixe
runtque demones ad iacobum: da nobis
in eum potestatem ut possimus tuas in
iurias et nostra incendia vindi
care. Quibus ait iacobus: Ecce phi
letus ante vos est, cur eum non te
netis? Cui illi: nos non possu
mus nec formicam que est in lectu
lo tuo manu contingere. Dixitque
iacobus ad philetum: ut bona pro
malis reddamus, sicut nos dominus docuit, redda
mus: hermogenes te ligavit,
tu eum solve. Solutus hermoge
nes confusus stetit et iacobus ei
dixit: vade liber quocumque volueris.
Non est enim discipline nostre ut in
vitus aliquis convertatur. Dixitque ei
hermogenes: Ego novi iras de
monum; nisi das mihi aliquid quod mecum
habeam occident me. Cui iacobus
baculum suum dedit. Ille autem properavit
et omnes libros artis sue magice ad
apostolum emendandos adduxit. Iaco
bus autem ne forte odor incendii
nocivus esset incautos eos in mare

proici fecit. Proiectis igitur libris ad
apostolum rediit et plantas eius
tenens dixit: Liberator anima
rum suscipe penitentem quem invidentem et
detrahentem actenus sustinu
isti. Cepit igitur in dei timore perfec
tus esse adeo ut virtutes plu
rime per eum fierent. Videntes autem
iudei hermogenem conversum zelo
commoti iacobum adierunt et cur
ihesum crucifixum predicaret increpave
runt. Ille vero cum illis per scripturas
adventum et passionem christi evidenter
probasset, plurimi crediderunt. Abi
athar primo vero pontifex anni
illius seditionem in populo excitavit
et misso fune in collo apostoli ipsum
ad herodem agrippam adduci fecit.
Cum ergo iussu eius ad decollandum
duceretur, quidam paraliticus in via
iacens ad eum clamavit ut sibi
sanitatem conferret. Cui iacobus
ait: In nomine ihesu christi pro cuius fide
ductor ad decollandum exurge
sanus et benedic creatorem tuum. Et
statim surrexit et dominum benedixit.
Scriba autem qui funem in collo ei
miserat et trahebat nomine iosias
hoc videns ad pedes eius se proiecit
et veniam petens se fieri christianum po
stulavit. Quod videns abiathar
eum teneri fecit dicens: nisi nomini
christi maledixeris cum ipso iacobo de
collaberis. Cui iosias: Maledictus

tu· maledicti oēs dij tui· n̄ aūt
dn̄i nr̄i ih̄u x̄ sit b̄ndictū
in sc̄la· Tunc abiathar os
eius pugnis cedi iussit· ⁊ mis
sa de eo legatōne ab herode
impetrauit· ut cū iacobo de
collaret· Cū aūt ambo decolla
ri deberēt· iacobus a spicula
tore lagenā aq̄ petiit ⁊ iosiā
p̄tinus baptizauit ⁊ stati
capitis obtruncatōe utque
martiriū ꝯsumauit· Decol
latus ē b̄ts iacobus· viij· kl'
aprilis in anūtiatōne dn̄i
⁊ viij· kl' augusti· ⁊ iij· kl'
ianuarii sepult⁹· q̄r sepulc̄
eius fabrica fuit ab aug̃· usq;
ad ianuar̄· q̄ delata statuit
ecclīa· ut festū eius viij· kl'·
augusti· tp̄e s· mag̃ con
gruo deberet uniūsali· celeb
rari· Decollato aūt iacobo
ut ait io· beleth qui hanc
trāslatōnē diligēt' exequit'
discipli eius corp⁹ nocte timore
iudeor rapientes· Nauī r'
imposuerūt ⁊ sepulturam diuine
p̄uidentie ꝯmittētes nauim
sin̄ regimine ꝯscenderūt et ab
angelo dn̄i duce· in galliciā in
regno lupe applicuerūt· Er
at aūt in yspania regina q̄dā
que dicta noīe ⁊ uita lupe· de
ponētes ergo corp⁹ de naui sup

q̄ndā magnū lapidē illū īpo
suerūt· Qui lapis mox ut cera
corporis cessit ⁊ sarcofagum
corpus se mirabili· coaptauit·
Ingredientes ergo discipli ad lupā
dixerunt dn̄s ih̄s x̄· mittit ad
te corp⁹ discipli sui ut q̄m nolu
isti suscipe uiuū suscipias
l' defunctū· ⁊ narrantes ei mi
raculū quali· s· illuc sin̄ regi
mine aduenissent locū ad
eius sepulturam ꝯgruū patierūt·
Que dū regina audisset ut dic̄
id magr̄· io· beleth eos in dolo
ad q̄ndam uir crudelissimū· ul' s'm
alios ad regē yspanie destina
uit ut ei sup hoc ꝯsensū hērent
qui eos cepit ⁊ in carcerem reclu
sit· Cum aūt ille discumberet an
gelus dn̄i apparuit eo⁹ ⁊ libere abire
p̄misit· Quod dū ille cognouisset
uelocit' post eos milites qui
eos caperent destinauit· Tunc
aūt milites illi ponte trāsierūt
fracto ponte oēs in flumine s̄
submersi· Quod ille audiens p̄nia
duct⁹ ⁊ sibi ⁊ suis metuēs mis
it post illos rogans ut ad se
redirēt· ⁊ quicq̄ uellent ad
libitū i· petrarēnt· Illi aūt redi
erūt ⁊ p̄plm ad ciuitat̄is fi
dē ꝯuerterūt dn̄i· Quod lupa au
diens uehemēt' doluit ⁊ rede
untibus ad se discipulis ⁊ assēsu

regis aperientibus illa respondit:
Accipite boves quos habeo in mon
te tali et plaustro iungite
ac corpus vestri deferte et locum
sicut volueritis edificate. Hec autem
lupa lupina cogitatione dice
bat. Sciebat enim boves tauros
esse indomitos et silvestres et non
putavit quod non possent iungi
nec applicari vel si iungerentur huc
illucque discurrerent et sic currum
dissiparent et corpus deicerent et
ipsos necarent. Sed non est sapientia contra
dominum. Illi enim dolum eius non co
gitantes montem ascendunt
et draconem quendam ignem spiran
tem et in eos irruentem. Cruce a
pposita per medium ventrem scindunt.
Facto vero super tauros signo crucis
velud agni protinus mansuescunt
et eos iungentes corpus sancti Iaco
bi cum lapide super quo positum fuerat
in quadriga posuerunt. Boves autem
sine regimine alicuius corpus in me
dium palatium lupe detulerunt.
Quod illa videns stupens credidit
et christiana effecta omnia que petierant
tribuit et palatium in ecclesiam dedi
cans magnifice ipsum dotavit
et in bonis operibus vitam finivit.
Quidam cum enorme peccatum pl
imum commisisset et episcopus confitentem
absolvere timuisset hominem illum
[illegible] cedula in qua id peccatum scriptum
erat ad sanctum Iacobum misit ut per
peccatum deleret suis meritis exora
ret. Cedula postmodum aperuit
et peccatum deletum inveniens deo
et sancto Iacobo gratias reddidit et
factum omnibus publicavit. XXX
viri de Lotoringia circa annum
domini MLXX ad sanctum Iacobum
properantes omnes uno excepto fidem
sibi mutuum servitii promiserunt.
Unus igitur illorum infirmatus
XV diebus a sociis asportatur
et tandem a cunctis relinquitur
et a solo illo qui fidem non promiserat
ad pedem montis sancti Mi
chaelis custoditur. Sed advesperascen
te die moritur. Vivus autem propter
loci sollicitudinem et defuncti pre
sentiam et imminente noctis ca
ligine et gentis barbare feri
tate timuit valde. Sed statim
beatus Iacobus in specie equitis sibi ap
parens et eum consolans ait: tra
de mihi hunc mortuum et tu post
me ascende super equum. Sicque
illa nocte ante solis ortum dietas
XV peragentes ad montem gau
dii qui est dimidia leuca circa
sanctum Iacobum pervenerunt. Ibi sanctus
Iacobus utrumque deposuit et preci
piens ut canonicos sancti Iaco
bi ad sepeliendum peregrinum mor
tuum convocaret et sociis suis
diceret quod propter fidem fractam eorum pe

generatio nil ualet. Vir ursa co
pleuit et fugientibus sociis
de ea iterum e ea que sanctus iacob
intimauit. Teotonicus
quidam cum filio suo circa annum
domini m. xx. ad sanctum iacobum
pergens, in urbe tholosana
gratia hospitandi diuertens ab
hospite inebriabatur et ob eo in mala
eorum argenteus sciphus absconditur.
Mane autem exeuntes quasi latro
nes insequens reuocauit et
sciphum argenteum furatum fuisse
clamat. Qui cum diceret quod
puniri eos faceret si apud eum
sciphum inuenire posset, et
apertis malis inuentus fuisset,
protinus ad iudicem rapiuntur.
Data igitur sententia ut omnia que habent
hospiti darentur et unus eorum ad suspen
dium iudicaretur. Sed cum pater
pro filio et filius pro patre mori uel
let, tandem filius suspenditur et pater
ad sanctum iacobum tristis progredi
tur. Post xxxvi. dies rediens
ad corpus filii diuertens et fi
eri lamentabiles uoces promens
ecce filius suspensus eum conso
lari cepit dicens. Dulcissime pa
ter ne fleas quia numquam mihi sic bene fuit.
Nam hucusque sanctus iacobus me su
stentat et celesti dulcedine
reficit. Quod pater audiens
ad urbem currit et uenientes

hospes filium patris in columna depo
suerunt et hospitem suspenderunt.
Refert hugo de sancto victore quod cum
quidam peregrino ad sanctum iacobum perge
ret, dyabolus in specie sancti iacobi apparuit
et de miseria presentis uite plura
commemorans feliciorem fore si ob
honorem suum se necaret asseruit.
Ille mox gladium arripuit et
tinus seipsum ipsum occidit. Et cum
ille in cuius domo fuerat hospi
tatus suspectus haberet et mortem pluri
mum formidaret, ecce ille qui fuerat
mortuus reuixit asserens quod de
mon qui eum in mortem suaserat ad
supplicia ipsum duxisset, beatus iaco
bus mox accurrit et ereptum
ad tronum iudicis deduxit et accu
santibus demonibus ut uite re
stitueretur obtinuit. Quidam
ad sanctum iacobum pergens cum deuo
tione magna ut solebat quadam
uice cum illuc tendere uellet nocte
illa in fornicatione lapsus est.
Pergente igitur nocte quadam dyabolus in
specie sancti iacobi apparuit dicens.
Nosti quis sim negant. Illi
dixit dyabolus. Ego sum apostolus
iacobus quem singulis annis uisi
tare consueuisti. Scias quod mul
tum de deuotione tua gaude
bam. Sed nuper de domo tua
egrediens in fornicatione incidisti
et non confessus ad me accedere p

sumpsisti qui tua peregrinatione placere deo et non possit. Non sic expedit quia si quis ad me peregrinando venire desiderat, prius peccata sua per confessionem debet pandere et postmodum peregrinando eadem commissa punire. Et his dictis demon evanuit. Tunc iuvenis anxiatus domum suam rediit et peccata confiteri. Recens iterum iter incipere disponebat. Et ecce diabolus iterum apparuit in specie apostoli hoc omnino dissuadens asserens quod peccatum illud nullo modo remitteretur nisi prius sua genitalia membra secaret. Beatior autem foret si se vellet occidere et pro eius nomine martyr esset. Iuvenis igitur nocte dormientibus sociis gladium accipiens genitalia sibi precidit. Deinde eodem cultro se per ventrem transfixit. Expergefacti socii hoc videntes et plurimum formidantes ne de homicidio suspecti haberentur [fugerunt]. Verum cum eius fovea pararetur qui fuerat defunctus revixit. Et cunctis fugientibus et stupentibus que sibi acciderat enarravit dicens: Cum me ad suggestionem demonis occidissem, demones me capientes versus Romam ducebant, et ecce post nos sanctus Jacobus properanter currens venit et demones de fallacia ipsius increpavit. Cumque ad invicem

diutius decertassent, cogente beato Jacobo ad quoddam pratum venimus ubi virgo beata cum multis sanctis colloquens residebat. Cui cum beatus Jacobus pro me conquestus fuisset, illam plurimum demones increpavit et me vite precepit restitui. Beatus igitur Jacobus me suscipiens vite mee reddidit, ut videtis. Post triduum solis igitur in illo cicatricibus remanentibus iterum arripuit iter et inveniens socios omnia per ordinem enarravit.

Francigena quidam circa annum domini .M.C. cum uxore et filiis ad sanctum Jacobum ibat, cum volens mortalitatem que erat in Francia fugere, cum sanctum Jacobum cupiens visitare. Qui cum ad urbem barsalomam venisset, uxor eius ibidem obiit et hospes totam illam pecuniam, sibi etiam iumentum quo vehebantur pueri usurpavit. Ille autem desolatus incedens quosdam pueros humeris portabat, quosdam ad manum trahebat. Cui vir cum asino occurrens compassione commotus suum asinum commodavit ut super illum pueri veherentur. Qui cum ad sanctum Jacobum pervenisset, eidem vigilanti et oranti sanctus Jacobus apparuit et an se cognosceret inquisivit. Cui negante ait: Ego sum Jacobus apostolus qui tibi meum asinum commodavi

⁊ itm̄ a modo ueniente · Sȝ
scito p̄noscens qđ hospes tu
us de solacio conueniens moni
etur · ⁊ oīa que tibi abstule
rat rehabebis quē cū oīa
ꝯtigissent · Ille domū let'
rediit ⁊ pueris de asino p̄oi
tis statim asin' disparuit ·
Quidā mercator a quodam
tyrāpno iniuste spoliatus
in custodia tenebat qui de
nocte sc̄m Ia · in suū auxiliū
inuocabat · Cui scūs Ia · uigi
lantibȝ custodibȝ apparuit · ꝯ
usq; ad turris summitatē ipm̄
p̄duxit statimq; turris adeo
inclinauit · q̄ ipi summitā tre
equalis fuit · de qua sin̄ saltu
descendēs solutus recessit ·
Quē custodes insequntes ·
lȝ iux eū p̄gerint un' eoꝝ aq̄
dam tn̄ ipm̄ uidē nō poterant
Cum tres milites dioce
sis lugdunē ad scm̄ Iacobū
p̄gerent un' eoꝝ aq̄dā mulieru
la amore sci Ia · rogatus sa
culū ipi sr · equū suū porta
bat · Inuenit q̄dam infirmū
in uia deficiente in ueniens
ipm̄ sr · equū posuit ⁊ i ipm̄
burdonē cū saculo mulīis ac
cipiens equū pedit' sequebat'.
Sȝ feruore solis ⁊ labore i
tinēris fract' cū galliciā p

ueniss& infirmitate grauis
sima laborauit · Cumq; a
sociis de salute aīe rogaret
Ille tribus dieb; extitit mu
tus · Set · 4 · die socius suis ·
mortē expectantibȝ grauit' sus
pirans ait · gr̄as dō ⁊ scō Ia
cobo · q̄ eīs meritis sū libatus ·
Cum eī q̄ monebatis facē
uellem · Demones ad me ue
nerūt me tam grauit' ꝯstringē
tes ut nl' qđ ad salutē p̄tinēt
aīe aliq̄tenus loqui posse ·
Vos quippe audiebam · s; re
spondē nō poteram · Sic
ā scōs Ia · huc intrauit ferens
in sinistra manu saclm̄ mu
lieris in dextra baclm̄ pau
p̄is quos in uia ad inuēta
ita ut burdonē p lancea et
saculū p scutā hēet ⁊ demo
nes q̄i iratus aggrediens ele
uato baculo demones terruit
⁊ in fugā ꝯuertit · Sic aūt
btūs Ia · me gr̄a libauit · et
loquelam restituit · Cui
cuidā iuio ad scm̄ Ia · p̄pati
p̄cuniam defecisset · Ille mēdi
cāe erubesceret sub q̄dam re
quiescēs arbore sopīmabat ·
qđ Ia · eū pascebat · Euigilās
ꝯ subcinericiū panē ad cap
reperit · De quo · xv · diebus
uixit q̄ usq; ad p̄pria remeauit

Singlis ei diebȝ sufficient
bis de ip̄o comedens. Sequenti
die ipm̄ integrū in sacculo
inueniebat. ¶ Refert cal
ixtus pp̄ · qđ ciuis quidā ba
rinone urb̄. Circa āñū dm̄
.M.C. Ad scm̄ ia · ueniēs hoc
solum postulasse dr̄ ne de in
ceps ab aliquibȝ hostibȝ ca
peret. Rediens ġ p ciciliam
in mari · a saracenis capit̄ &
plies ab eis p nundinas uē
dit̄. Sȝ tñ sup cathene qbȝ
ligatus soluebat̄. Cum ā
iam · xiii · uicibȝ uenditus
fuisset & duplicibȝ cathenis
astrictus eet & ille btm̄ iaco
m inuocaret. Sco ia eidē apparuit
dicēs qm̄ in eccā me ↄsistēs
ꝑpōita salute aīe libatōnez
tm̄ corꝑs postulasti ideo mchȝ p
icula incidisti. Sȝ qȝ dn̄s mi
sericors ē misit me ut te re
dimā statimqȝ ruptis ca
thenis p tras et castella sa
racenoꝝ ptem q̄dam cathe
ne in testimoniū hꝫ miracu
li fer̄ns ad tram suā cūctis
uidentibȝ & stupentibȝ redi
it. Tn̄ ei cū aˀs cape uole
bat uisa cathena ptinus
fugiebat tritus. Sȝ cū leo
nes alieneqȝ fere in eū p de
serta gradiente uellȝ insurgē

mox uisa cathena tiore
nimio ↄcutiebant̄ & infu
gam ptinuˀ uertebant̄.
Xpoforus an̄ De nomi
baptismū dicebatur
ne. batur reprobus. postmodū
xpoforus dcs̄ ē · qi xpm̄ ferēs
ex eo · s · qđ xp̄m · ↄ · modis por
tauit · s · In humeris p tra
ductōnē. In corꝑe p macera
tōnē. In mēte p deuotōnē.
In ore p confessionē siu pdica
tōnē. De sco xpoforo.
Xpoforus gñe
cananeus pcerissime
stature uultus qȝ terribilis e
rat · & xii · cubitos in longi
tudine possidebat. Ut aūt i
quibȝdā gestis suis legit
qȝ cū staret cū quodā rege
cananeoꝝ uēit ē in mēte
ut maiorē pncipē que i mūdo
eēt quereret ad eundē secum
moraturˀ accederet. Venit ġ
ad q̄dam maximū regē de
quo gnal̄ fama hēbat̄ · qđ
maiorē mūdi pncipē non
hēret · q̄ rex uidens libent̄
cepit · & in sua curia manē
fec. ¶ Quadā āuice io
culator quidā canticū corā
rege cantabat in q̄ freq̄nt̄
dyabˀ noīabat. Rex aūt cū
fide x̄ hēret · q̄ncū dyablm

nomen audiebat pertimescens in fa-
ciem suam crucis signaculo mu-
niebat. Quod videns xpoforus ut
plurimum admirabatur cur hoc rex
ageret et quidnam signum hoc vel-
let. Cum autem de hoc ex ipso in-
terrogavit et ille hoc ei mani-
festare nollet, dixit ei xpoforus:
Si hoc mihi dixeris tecum ultra
non manebo. Qua de re coactus
rex dixit ei: Quotiens dyabolum nomi-
nari audio, hoc signo me munio
timens ne in me potestatem ac-
cipiat et inique noceat. Cui xpofo-
rus: Si dyabolum ne tibi noceat me-
tuis, ergo ille maior et potentior
te est [illegible] in tantum formi-
dare probaris. Frustratus ergo sum spe
mea putans quod maiorem et poten-
tiorem inde dominum invenissem.
Sed iam nunc vale, quia ipsum dyabolum
quaerere volo, ut ipsum mihi in dominum
assumam et eius famulus efficiar.

Discessit igitur ab illo rege et dyabolum
quaerere properabat. Cum autem per quandam
solitudinem pergeret, vidit quandam
multitudinem militum, quorum quidam
miles ferus et terribilis
veniens ad eum, quo tenderet per-
requisivit. Cui xpoforus respon-
dit: Vado dominum dyabolum quaerere
ut ipsum in dominum assumam. Cui
ille: Ego sum quem quaeris. Ga-
visus xpoforus se ei in suum

perpetuum obligavit et ipsum pro domino
suo accepit. Cum igitur ambo per-
gerent et in quadam via communi quan-
dam crucem erectam invenissent,
mox ut dyabolus ipsam crucem vidit,
territus fugit et viam deserens
per asperam solitudinem xpoforum
duxit. Quod videns xpoforus et ad-
mirans interrogavit cur istam
timens viam planam reliquerit
et cum deviis per tam asperam soli-
tudinem iverit. Quod cum ille nulla-
tenus indicare vellet, dixit xpoforus:
Si hoc mihi non indicaveris, statim a te
discedam. Qua de re compulsus dyabo-
lus dixit ei: Quidam homo qui dicitur xpistus in cruce
affixus fuit, cuius crucis signum cum
video, plurimum pertimesco et territus
fugio. Cui xpoforus: Ergo ille po-
te maior et potentior est, cuius signum
sic formidas. In vanum ergo
laboravi et nondum adhuc maiorem mundi
principem reperi. Iam nunc vale, quia
te deserere volo et ipsum xpistum inquirere.
Cum ergo diu quaesivisset, quis
sibi xpisti notitiam indicaret, tandem
quendam heremitam invenit, qui
xpistum praedicavit et in eius fide dili-
genter instruxit. Dixitque heremita
xpoforo: Rex iste cui famulari desi-
derans istud requirit obsequium, quod
[illegible] nequaquam facere valeo.
Et rursum heremita: multas quo-
que orationes te facere oportebit. Cui

xforus.

xp̄oforus nescio quid sit h' n̄
huī obsequiū pficē possum.
Cui hēmita, nosti talem flu
uiū in quo mlti t̄nseuntes p
iclitant̄ ⁊ peunt. Cui xpōforus
noui et ille cū pcere stature
sis ⁊ fortis uirib; si iux̄ illū
resideēs ⁊ cūctos t̄nseuntes re
gi xp̄o cui seruire desideras pplim
gtū eēt. et spō qd̄ idē se t̄ mai
festacēt. Cui xpōforus utiq; illd̄
obsequiū agē ualeo ⁊ me s̄ i
h' s̄uitiū pmitto: Apd̄ p̄dcm̄
g̊ fluuiū accessit ⁊ ibi s̄ hi
tacl'm fabricauit. portansq;
q̄dā ptica loco bacli īmaib;
qua se in aq̄ sustentabat et
oēs sn̄ cessatōe t̄nsfebat. euolu
tis mltis dieb; cū in domūcla
sua quiesceret. audiuit uocē
cuiusdā pūi se uocantis ⁊ dicti
xpōfore ueni foras ⁊ me ipm
t̄nsducas. Qatus g̊ foras exi
uit. s; neminē repit. Rediēs;
in domūclam p̄dcām. itm uo
cem se adclamās audiuit:
Cui rursus foras cucurrit set
neminē in uēit. Tercia uice
abeod̄ ut prius uocat' exiit
⁊ puer q̄dam iux̄ ripam flu
minis in uēit qui xpōfor ut t̄ns
duceret obnixe rogauit. xpōfor'
g̊ puer s̄ in humeris eleuans
⁊ bacl'm suū accipiēs flumē
t̄nsituir' intrauit ⁊ ecce aqua
fluīs paulatī intumescebat
⁊ pu ad instar plūbi g̃uissimi
pondabat. Q̄ntoq; mag' pced
bat tanto amplius unda c̄s
cebat ⁊ pu mag' ac mag' xp̄o
fori humēos pondē intollab̄li
deprimebat ad eo ut xpōforus
ī angustia mlta pitus eēt:
⁊ se piclitarī plim formidaret.
Qui cū iux̄ euasiss; ⁊ fluuiū t̄ns
fretass; puer in ripa depsu
it. eiq; dix̄ In magno piculo
pu me posuisti: ⁊ adeo pon
dasti. q' si totū mūdū sup me
h̄uissē iux̄ maiora ponda p
sensissem. Adque pu' rndt̄.
ne mireris xpōfore q' nō solum
totū mūdū s̄ te h̄uisti. s; et
illū qui creauit mūdū tuis hu
meris baiulasti: Ego eī sum
x̄ rex tuus cui in h' ope ipm
deseruis. ⁊ ut me uēm dicē pp
bes. Cum pt̄nsieris baculū
tuū iux̄ domuclam tuā ī t̄ra
fige ⁊ mane ipm floruisse ⁊
fructificasse uidēb'. Statimq;
ab oclis eius euanuit: Veni
ens g̊ xpōforus cū bacl'm suū
in t̄ra fixiss;. mane sgens
i uēit ipm ad mod' palme fro
dens ⁊ datilos ptulisse.

Post h' a samon in ciuitate
lice uēit ū dū eoꝝ linguam

nō intelligeret. orauit dn̄m
ut illi' lingue ꝗ ꝯcedēt ītlle
ctum. Dum ā impr̄e consi
steret iudices eū insanū pu
tantes eū relinquerēt. Assecut'
xp̄forus qd' petebat uultum
suū operiens ad locū ꝯtamis
uenit et xp̄anos qui torquebā
t' in dn̄o. Confortabat tūc
un' ex iudicib; in faciē eius
percussit. Tūc xp̄ofor' uultū
discoperiens dix̄ n̄ xp̄an' eēm
meā ꝑtin' iniuriam uindi
cassem. Tūc xp̄ofor' uirgam
suā in terrā fix̄. ⁊ ut ꝑ orōne
nē ip̄' frondet dn̄m exorau.
Qe dū ꝑtinus frōn fuisset.
viii. ōō. hōim credidunt. Rex
ā ducentos milites qui eū
ad se adducerēt misit. ⁊ cū eū
orante inuenissent. et q̇ in
timare hoc timerent. Iterū to
tidē misit qui ⁊ ipi cū eo orā
te ꝑtin' orauerūt. Surgēs g̃
xp̄forus dix̄ eis. Qd' queritis
qui eius uultū uidentes dix
erunt. Rex misit nos ut te
uinctū ad ipm̄ ducam'. Qbz
xp̄forus si ego uoluero n̄ solu
tus n̄ ligatus a uob' ducar po
ero. Dicūt ei si g̃ nō uis uad'
lib' quo uis ⁊ nos regi dice
m' ꝙ te nequaꝗ inuenim'.
Non ita inquid. ego uobcū
ibo. ꝗꝑe ā eos ad fidē conuertit
⁊ ab eis man' s' a tergo ligari
fec. et se regi uinctū ꝑsentari.
Quē rex uidens territus ē et
de sede sua ꝑtin' corruit. De
inde a suis suis leuat' d' nōie
suo ⁊ pr̄ia interrogauit. Tūc
xp̄oforus añ bapt' repbus
dicebar. Nūc ā xp̄forus uo
cor. Cui rex stultū t' nomē
imposuisti. xp̄i. s. crucifixi
qui n̄ s' ꝑfuit. n̄ t' p dēe po
tēit. Nunc g̃ canañee ma
lefice quare nō sacrificas di
is n̄ris. Tūc xp̄oforus rec
te uocatus dagnus. quia
tu es mors mūdi. socius i
dyaboli. Dii aūt tui s' opa
manuū hōmū. Cui rex in
t' feras nutritus es ⁊ nō ꝑ
tes n̄ feralia ⁊ hōib; incog
ta. loqui g̃ nūc si sacrificaui̅s
magnos a me honores cō
sequeris. s' in ā diuis suppli
cus ꝯsumeris. Nolente g̃
sacrificare in carcere mitti iussit.
ac illos milites qui ad xp̄o
for' missi fuerant ꝑ xp̄i nōie
decollari fec. Deinde duas
formosas puellas quaꝝ vna
dicebatur nicea ⁊ altera aquilina
secū in carcere recludi fec pro
mittens eis multa muña si
eū ad peccand' secū allicerent.

Quod videns Christoforus protinus in oratione se dedit. Sed cum a puellis plausu manuum et amplexibus urgeretur, surgens ait illis: quid queritis et ob quam causam huc introducte estis? At ille vultus ejus claritate perterrite dixerunt: Miserere nostri, sancte dei, ut in deum quem predicas credere valeamus. Quod audiens rex eas ad se vocari fecit dicens: et vos seducte estis; per deos juro quod nisi sacrificaveritis mala morte peribitis. Que responderunt: si vis ut sacrificemus, jube plateas mundari et omnes ad templum congregari. Quo facto cum ille templum introissent, solventes cingulum suum posuerunt in collo deorum et ad terram pertrahentes impulerunt et confregerunt. Dixeruntque adstantibus: Ite et vocate medicos et curent deos vestros. Tunc jussu regis Aquilina suspenditur et ligato ad pedes ejus ingenti saxo membra ejus omnia dirumpuntur. Que cum migrasset ad dominum, soror ejus Nicea in ignem projicitur, sed inde illesa exiens protinus decollatur. Post hec Christoforus regi presentatur. Rex jussit eum virgis ferreis cedi et cassidem ferream et igneam in capite ejus poni. Deinde scamnum ferreum fieri fecit et Christoforum ibidem ligari et ignem in eo accensa pice succendi; sed ad istar cere scamnum confringitur et Christoforus illesus egreditur. Deinde jussit eum ad stipitem ligari et a cunctis militibus sagittari. Sagitte autem omnes in aere suspendebantur nec ipsum in aliquo contingere poterant. Rex autem putans ipsum a militibus sagittatum, cum eidem insultaret, subito una de sagittis ab aere veniens et retro se vertens regem in oculo percussit et ipsum protinus excecavit. Cui Christoforus: crastina die consummandus sum. Tu ergo, tyranne, lutum de sanguine facies meo et oculum inunges et sanitatem recipies. Tunc jussu regis ad decollandum ducitur et ibi fusa oratione decollatur. Rex autem modicum de sanguine ejus accipiens et super oculum suum ponens ait: in nomine dei et sancti Christofori. Et continuo sanus effectus est. Tunc rex credidit dans preceptum ut si quis deum aut Christoforum blasphemaret continuo gladio feriretur.

De septem dormientibus.

Septem dormientes in civitate Ephesi orti sunt. Decius autem imperator persequens christianos cum venisset Ephesum jussit hedificari templa in medio civitatis ut omnes cum eo immolarent

sacrificiis ydolorum. Cum igitur omnes
christianos inquiri iussisset ut uniuersi
aut sacrificare aut mori compelle
rentur. Tantus terror omnes concussit
ut amicus amicum et fi
lius patrem et pater filium abnegaret.
Tunc in illa urbe inuenti sunt
.vii. christiani. Maximianus. Malchus.
Martinianus. Dionisius. Iohannes.
Serapion et Constantinus. Qui hec
uidentes nimis dolentes. et
cum essent primi palatii sacrificia
ydolorum spernentes in domo sua
se celabant et in ieiuniis et oratio
nibus uacabant. Accusati igitur ante
decium statuuntur et probati uere
christiani dato eis resipiscendi spa
tio usque ad redditum decii dimit
tuntur. At illi patrimonium suum
totum pauperibus expendentes in
ito consilio in montem celion ces
serunt et ibi esse secretius decreuer
do. Diu igitur latentibus unus eorum semper mi
nistrabat et quotiensque intrabat
urbem figura se mendici et habitu
uestiebat. Cum igitur decius in
urbem redisset et eos ad sacrifica
ndum requiri iussisset malchus
minister eorum territus ad socios
redit et eis furorem imperatoris
indicauit. Qui dum nimium timerent
et malchus tamen allatos panes
eis apposuit ut cibo confortati
fortiores ad prelium redderentur. post

quam cenauerunt sedentes et
colloquentes in luctu et lacri
mis subito sicut deus uoluit
dormierunt. Mane autem facto
cum quesiti inueniri non pos
sent et decius dolet quod ta
les iuuenes perdidisset accu
sati sunt quod usque in monte celi
on latuissent et sua bona
pauperibus erogantes in suo
proposito permanerent. Iussit igitur
decius ut parentes eorum ad
essent et comminatus est eis
mortem nisi de eis dicerent quic
quid scirent. Illi autem similiter e
os accusauerunt et diuitias
suas expendisse pauperibus
conquesti sunt. Tunc cogitans
quid de eis faceret. Nutu
dei iussit os spelunce la
pidibus obstrui ut inibi more
rentur fame et inopia ciborum
ducti. Qui ministri quod fe
cerunt. et duo christiani theodo
rus et rufinus eorum marti
rium describentes caute in
ter lapides posuerunt. Mor
tuo igitur decio et tota generatione
post annos. CCC. lxxii.
duos annos. CCC. imperii
theodosii pullulauit heresis
qui eorum negabant resurrectionem
mortuorum. Unde contristatus
theodosius christianissimus imperator

qz fide tam impie agitari ui
debat indutus cilicio sedēs
in interiori loco ꝑ singulos dies
flebat. Qui uidens misericors
ds consolari lugentes ꝛ cō
firmare spē de resurrectōne
mortuoꝝ uolunt ꝛ thesaurꝫ
sue pietatis aperire. Ita p̄dcōs
martires suscitauit. Misit
siquidē in cor cuidā burgēsis
ephesi. ut illo mōte hedifica
rent stabula pastoribꝫ suis.
Cementariis ergo speluncā apiē
tibꝫ surrexerunt sci ꝛ se inui
cem salutantes putabant
se vna nocte tm̄ dormisse.
ꝛ p̄diānam tristiciam recordā
tes interrogauerunt malchū qui
eis ministrauerat quid de eis deci
us decreuisset. At ille respondit.
sicut dixi in sero quesiti sumus ut
ydolis immolemus. Ecce quid
de nobis cogitat imperator. Maxi
mianus ꝛ ds scit qꝫ nos nō
sacrificabimus. Tuncqꝫ socios
confortasset iussit malcho ut
empturus panes ad urbē descē
deret ꝛ plures quā heri quos panes
afferret qd iussisset imperator re
diens nunciaret. Tollens ergo
malchus .v. s. de spelunca exiuit
ꝛ uidēs lapides miratus ē. sz
aliud cogitans parum de lapidi
bꝫ cogitauit. ueniens ergo timidus

ad porta ciuitatis ualde mi
ratus ē uidens suppositum sig
crucis. Unde pergens ad alterā
portā dū idē signū inuenit
ultra modū miratus ē. Vidēs
oēs portas signo crucis appositas
ꝛ mutatā ciuitatē. signās
qꝫ ad p̄mā portā redit se ex
istimās sopniare. Unde se confir
mās ut uultū opiēs urbē
ingreditur. Veniēs ad uenditorē
panū audiuit hoīes loquentes
de xp̄o ꝛ amplius stupefactus. ait
quid ē inquid. Quia heri nemo
audebat xp̄m noiare. ꝛ nūc
oēs xp̄m confitentur. Puto qꝫ hec
nō ē ephesiorum ciuitas qꝫ aliter
hedificata ē. Quia aliam ciui
tatē nescio talē. Et cū inter
rogans audisset hanc ephe
seum ēē mirare uacit se puta
uit ꝛ redire ad socios cogita
uit. Accessit tm̄ ad eos qui pa
nes uendebant ꝛ cū argente
os protulisset mirati uendito
res dicebant ad inuicē qꝫ ille
iuuenis antiquum thesaurū i
uenisset. Malchus uō ad inui
cem eos loquentes uidens pu
tabat qd uellent eū trahere
ad imperatorē. Et territus roga
uit eos ut se dimitterent et
panes ꝛ argenteos retinerent.
At illi tenentes eū dixerunt ei

Vn̄ es tu q thesauros imp
atoris antiquoꝝ inuenisti
Indica nob̄ et eum̄ sociꝰ tecū
et celabimꝰ te. q alit̄ cela
ri nō potes. Malchus nō
nō inueniebat quid dixet il
lis p̄ pauore. Illi g̊ uidē
tes eū tacentē misso fune
i collo ei trahebant p uicos
us ad mediū ciuitatis.
Et exiit rumor ad om̄s
q quidā iuuenis thesauros
inuenisset. Congregatis g̊ ad
eū uniusis et eū miratib;
uolebat eis satisface qd̄ nl̄
inuenisset. Et circūspiciēs
om̄s a nemine eū cognosci
cognosci potuit. Et p̄spici
ens in ppl'm uolebat cogn
oscē aliq̄s de consanguineis
suis quos uacite uiue puta
bat. Et nullū inueniens sta
bat q̄i insanꝰ in medio ppli
ciuitatis. qd̄ audiens scs̄
martinus epc̄. et antip̄r p co
sul qui nup ad urbem p ue
nerāt mādauerūt caul; ut eū
caute ad ducerēt et argente
os ei. Cumq; ministris tra
heret ad ecclām putabat qd̄
ducerēt ad impatorē. Epc̄ g̊
et pconsul mirantes argen
teos interogauerūt eū ubi thes
aurū incognitū inuenisset. At ille

r̄. Se n̄ penit' inuenisse. s;
de sacculo parentū suoꝝ eos de
narios habuisse. Et interogat'
cui ciuitatis eēt. Rndit.
bn̄ scio q hꝰ ciuitatis sū. si
tn̄ h̄ ē ciuitas ephesioꝝ. p
consul dic fac uenire pa̅ren
tes tuos. ut testent' pro te.
Qd̄ cū noīasset et nullꝰ eoꝝ
cognosceret. dicebant eū fin
gē. ut aliquo m̄ euaderet. Et
ait pconsul. quō credem' ē
qd̄ h̄ argentū parentū tuorū
fuit. cū scriptura ei' hēat plꝰ
q̄. CCC. lxx. ii. ānos. et sit
primoꝝ dieꝝ decii impatoris.
et in nullo similes ē argentei
nr̄is et quō parentes tui an
tm̄ tp̄e fuer. Tu uō iuue
nis uis decipe sapientes
et senes ephesi. Id c̄co iubeo
te legib; tradi donec cōfitearis
quid inuenisti. Tūc pades
malchus ān eos dix. p dō
dicite m̄ qd̄ uos interogo.
et ego dico uob̄ qd̄ ē in cord'
meo. Decius impator qui
fuit in ista ciuitate ubi ē.
Epc̄ dix fili nō ē hodie q̄i q
decius noīet. Impator ā fuit
iam longū tp̄e. Malchus ā
dix. Inh; dn̄e ita stupeo et
nemo credit m̄. Sz sequimini
me et ostndā uob̄ socios meos

qui ē in mōte celion. ⁊ ipis
cōdite. Hoc eñ scio qđ a facie
decii imperatoris nos fugim̄
⁊ ego certo uidi. qđ ingressus
ē decius imperator in hanc ur
bem. s; tñ h̄ ē ciuitas ephesi.
Tūc eps̄ cogitat in se ipo dix̄
p̄consul qđ uisio ē q̄m ds̄ uult
ostēdē in iuuene isto. Prex̄
unt g̃ cū eo ⁊ ciuitatis pli
ma multitudo. Et ingressus ē
ē primꝰ malchꝰ ad socios suos
⁊ post eū eps̄ ingrediens īue
nit int̄ lapides lr̄as sigilla
tas duob; sigillis argenteis
⁊ cōuocato ṗplo leg̃ eas ⁊ au
dientib; ⁊ mirantib; cūctis
scōs sedentes in spelūca ⁊ faci
es eoꝝ tanq̄ rosas florētes
pcidentes glificauūt dñm.
Statimq; eps̄ ⁊ p̄consul mis
sunt ad theodosiū imperatorē
rogantes ut cito ueniret ⁊ mi
rabilia dī nup ostēsa uidēt.
Qui ꝓtinus surgens de humo ⁊
de sacco in quo lugebat glori
ficans dñm. uenit a constan
tinopolim in ephesū. ⁊ ob
uiantib; eis cūctis ascend
rūt simꝉ oēs ad speluncā. Et
mox ut scī uiderūt imperatorē
resplenduit facies eoꝝ sicut
sol. Et ingressus imperator pro
cidit ā eos glificantes dñm.

Et surgens amplexatus ē
eos ⁊ sup singlos fleuit dicēs.
Sic uideo uos tanq̄ si uidēr
dñm resuscitantē lazaꝝ.
Tunc dix̄ scs̄ maximianus ad
eū cr̄de nob̄ qđ ꝓpt̄ te resuscita
uit nos ds̄. añ diē magni
refectiōnis ut cr̄das indubi
tant̄ qđ resurrectō mortuoꝝ
ē. Nē eñ resurreximꝰ ⁊ uiui
mus. Et sic̄ infans ē in ūtro
matris nō sentiēs lesionem
⁊ uiuit. sic fuimꝰ uiuentes
jacentes ⁊ dormientes ⁊ nō
sentientes. Et his dictis
uidentib; cūctis inclinantes
capita sua in t̄ra obdormie
rūt ⁊ tradid̄unt sp̄s suos ꝑ
dī imperiū. Surgens ā impa
tor. cecidit eos flens ⁊ deos
culans eos. Et cū iussisset
fi loculos aureos in quib;
mitterēt. In ipa nocte appu
eriit dñtes imperatori. ut sic̄
acteñ in t̄ra iacuerāt. ⁊ extra
resurrexiunt. ita eos dimittēt
donec eos iterū suscitaret. Jussit
g̃ imperator locū illū marmora
tis lapidib; adornari. ⁊ oēs
ep̄os resurrectiōnē ꝯfitentes
absolui. Qđ. CCC. lxx. duo
b; ānis dormisse dr̄. dubiū
ē e pōt. q̄ āno dn̄i. xlº. octauo
surrexiunt. Decius ā regnauit

uno āno tm̄. s. anno dn̄i. CC.
lii. et ita nō dormierūt nix
s. nonaginta ānis. ut l'ebz:

Nazarius dr̄ q̄si **De no**
nazareus q̄ intp̄ **mine**
consecrat⁹. ul' mūdus ul' sepa
tus. l' floridus. aut custodi
ens in oī rep̄īunt̄. ħ v. s.
cogitatō. affectō. Intentio.
Actō et locutō. Cogitatō ā
dz ēē scā. Affectō mūda. In
tentō recta. Actō iusta. Et
locutō moderata. hec ā fuer
in b̄to nazario. hūit eī cogi
tatōnē sc̄m. et ind' dz consecra
tus: Affectōnē mūdam. et ind'
dz mūdus: Intentōnē rectā
et inde dz sepatus. Intentōe
eī que sepat opa. q̄z ex oculo
simplici corpus lucidū. et ex
oclo neq̄ corpus tenebrosum.
erit. Actōne iustam et inde
dz floridus. q̄z iustus flore
bit sic' liliū. Locutōne mo
deratā et ind' dz custodiens quia
custodiuit uias suas. ut n̄
delinquēt ī lingua sua.

Celsus dz q̄si **De nomi**
excelsus qr̄ se **ne.**
sup se extulit. dū etatem
puilem ī utute ānis supau
t et uitam et passionē. Am
brosius in libello gēuasii et
ptasii repisse dz. In quibdā

ā libris legit⁹ q̄d quidā ph̄i
losoph⁹ nazario deuotus: ei⁹
passionē conscripsit. q̄m cerati
q̄z sc̄oz corpa sepeliebāt. ad capud
ipsoz posuit. **De scīs Nazario. et Celso.**

Nazarius filius
illustrissimi uiri nōie
affricani. s; iudei et b̄te p̄
pue rūnissime et romanoz
nobilissime et a petro ap̄lo bap
tizate cū h̄ret. ix ānos plim
minabit⁹ uidens prēm suū
et matrē in obsuantia religi
onis. Tam dissimili uariari.
et cū q̄ mat' sua lege bap̄ti̅
pat' uo suus legem sabbi se
queret. ueū cu nam magis
ad herere debet plurimū dubita
bat cum utq̄ ad fidē. eum
attraheret. Intēet tand' nutu
di uestigiis mat's adhesit
et a b̄to lino pp̄ scm̄ baptisma
suscep̄: Q' pr̄ intelligens cep̄
et ipm a scō pposito ad iuitē et
tormtoz gn̄a. q̄ rū̄s in fer
unt⁹ pcedmē. Explicare aūt
dz eū alino pp̄. baptizatū for
te intellig. nō q̄d tūc pp̄ erat.
s; qui futur⁹ erat. Nazarius
eī post bap̄. s; ita p̄z ānis
militis supuix. q̄ tam ane
rone. matuū ptulit. pet⁹m
āno ultimo fuit inpu cruci
fixus. Linus ā post morte:

pet̃ ipẽ fuit. Cum aũt pet̃ nullã
tenus assentiret. s; xp̃m
potius ↄstantissime p̃dica
ret ad p̃ces parentũ qui ne oc
cideret̃ timebãt de urbe ro
mana exiit. ⁊ vii. samaritã
nos de parentũ diuitus ho
neratos accipiẽs p ciuitatẽ
ytalie uenit ⁊ oĩa paupib;
erogauit. Decimo aũt anno
digressionis sue ciuitatẽ plan
centia ⁊ inde mediolanũ ad
ueniens scõs geruasius ⁊ ptha
sius ibidẽ in carcere detineri re
perit. Audito aũt qđ nazarius p̃
dictos martires animaret cito
ad p̃sidem ptrahit̃. ⁊ in confes
sione xp̃i p duras fustibus ũbrat̃.
Et sic de urbe illa piectus dũ
de loco ad locũ pgeret mater ei⁹
que obierat s̃ apparuit ⁊ filiũ
suũ ↄfortans ut ad gallia
pperaret admonuit. Cum
ad urbem gallie que gemel
lus dr̃ aduenisset ⁊ ibidẽ plim
os ↄuertisset. Quedam ma
trona filiũ suũ noĩe celsum
elegantẽ puerũ s̃ obtulit. ro
gans ut ipm baptizaret ⁊
secũ duceret qđ p̃fect⁹ galliarũ
audiens ipm cũ puero celso re
tro manib; iunctũ ⁊ cathena
collo constrictũ in carcerẽ redu
xit ut eũ crastino tormẽ

tis afficeret. Tunc uxor sua
misit ei assensum iniustũ
eẽ inditiũ ut innocentes
occiderent ⁊ deos omnipotentes
iniuriam p̃sumeret. Qui ab
urbis p̃sens correptus ses ab
soluit. s; ne ibi p̃dicare presu
meret admonuit et inde dix̃.
Venit enim ad urbem treueris
⁊ ibi xp̃m primus p̃dicans et
multos ad fidẽ xp̃i ↄuertens
ibi ecclam hedificauit. Quod
audiens cornelius metus
neroni imperatori intimauit.
qđ centũ milites ad eũ ca
piendũ misit. Qui dũ illi
iux̃ oratoriũ qđ s̃ ↄstruxerat
inuenissent manus ei ligaue
runt dicentes. magnus nero te
uocat. Quib; nazarius in
occurrens rex ⁊ inↄspectos mi
lites ht. Qui cum uenientes ho
neste nõ duxisse nero uocat
te. ⁊ uenisse. Vinctũ g̃ ipm
ad neronẽ ducebant ⁊ cel
sum puerũ plorantẽ alapis
cedentes ut sequeret̃ urgebant.
Quos cũ nero uidisset iussit
eos in carcerem recludi donec
ipos suppliciis excogitans p
dimeret interea. Cum nero
quedam uice ad capiendas fe
ras uenatores misisset sub
ito ferarũ multitudo erũpens

uiuidariū neronis intrauit
ubi multos lacerauit et
pluresq; occidit in tm̄ ut
nero turbatus diffugēt ꝛ
uulnᵉato pede uix ad pala
tiū ꝑuēnet. Multis aūt
diebꝫ illiᵘ uulnēis dolore de
cubens tandē uagari meruit
nit ꝛ putauit deos q̄ iratos
fuisse eo qui tam diu ipsos
uiuē ꝑmisit. Jussu ḡ impa
toris nazariū milites cal
cibꝫ tundentes ꝛ puerū ui
antes de carcē eduxūt ꝛ
corā imꝑatore statuerunt.
Videns ā nero faciem eius
ad instar solis se fantasti
ce decludi putauit ꝛ ut ma
gicas artes deponēt ei dix.
ac ut deus ymolaēt p̄cepit.
Ductus ḡ nazarius ad tē
plum rogauit ut ōs eruēt
ꝛ ei eo orante oīa ydola sua
ꝯfracta. Qd audiens nero
iussit ipm̄ in mare p̄cipitari
precipiens ut si forte euadēt
ipm̄ insequtes ḡ ꝯburēnt
ꝛ puluēm eiᵘ in mare piēcet.
Nazarius ḡ ꝛ puer celsus naui
imponūt ꝛ in mediū pela
gi ꝑducti ī p̄cipitant. Statim
tum circa nauem tempestas
maxima concitā ꝛ circa scōs
tranquillitas magna ēmt.

Timnq; illi piculū tim̄ēnt
ꝛ maloꝝ que in scōs cōmis
erant penitēnt. Ecce nazarius
cū puēo celso sup aq̄s ambu
lans p̄lāi uultu eisd appu
it ac sup nauem conscendēs
ipīs iam ꝯcentibꝫ orōne sua
mare placauit. Ac inde cū
eis ad locū ꝑ passus fere sex
centos iux urbem ianuē
sem ꝑuēit ū cū diuti p̄di
cassꝫ mediolanū tandē uᵉ
scōs gīuasiū ꝛ ꝑthasiū reli
querāt uēit. Qd cū linus ꝑ
fctꝫ audissꝫ cū remanente
celso in domo cuiusdā matrie
in exiliū duxē. Nazarius
uō romā ueniens ꝛ prēm suū
iam senē inueniens quō cō
uersus fuit inquisiuit. Cui
dixē aplm petrū ei appuisse.
ꝛ ut p̄cedentes se ad xp̄m uxo
rem ꝛ filiū sequēt admo
nuisse. Deinde a temploꝝ
pontificibꝫ ad urbē mediolan.
Vti romā in exiliū missus
fuērat. redīet cū in iniuria mit
ta compellit ū cū puēo celso
p̄sidi p̄sentāt. Qd edict ex
portā romanā in locū qui
dr̄ tres muri cū puēo celso de
collatᵉ ē. Quoꝝ corpora
cū xp̄iani rapuisset ꝛ in ortis
suis collocasset. In ipsa nocte

sci cuidā nōie ceratī nocenti
co assentes dixerunt ut eorum
corpora in domo sua ꝓpter neronē
ꝓfundius sepelliret. Quibus
ille queso dn̄e sanate puellam
filiā paraliticam. Quem cū
continuo sanata fuisset corpora
eorum tulit et ut iusserant sepe
liuit. ¶ Post longū uero tpe
deus eorum corpa bt̄o ambrosio
reuelauit. Celsum quidem in lo
co suo relinquens. Nazarium
qui eadē hora sepultū miro
odore fragantē integrū et
incorruptū cū capillis et bar
bam repiens ipsum ad ecclām
aplorum transtulit et ibi honorifi
ce sepeliunt. passi sunt autem circa
annos dn̄i. lvii. De hoc martire dixit
sanctus ambrosius in pfatione sic.
Martir sc̄s roseo lustratus
cruore nazarius celeste me
ruit conscendē regnū. Qui
dū plurima tortorum supplicia
crudelius uexaret tyrannum mirabi
lem fidei constantia superabat
non potuit psecutor illatis ē
dere nimius quia pse certantē
ipse auctor uictorie xp̄s dn̄s di
micabat. Ducitur interea ad
templū ydolis plibare psa
nis quorum ipse diuino fultus
subsidio mox ut ingressus
ē redigit in puluerem ob liqui
das maris undas longius
a terra piectus anglia mīs fa
mulatu solida inter fluctus
uestigia psigebat. O felix
et inclitus pliator dn̄i qui
mūdi congressus pncipem i
numera ppli multitudinem
uite sociauit eterne. O mag
nū et ineffabilem sacramē
tū et de illorum potius salute
letetur ecclā quos puenisse in
dus exultat. O bt̄a mater na
torum suorum glificata tormentis
quos nō planctu nō gemi
tu ad infernia deducit. Sed ad
celestia eterna migrantes pre
tua laude psequitur. O testis
fragantissime uirtute celesti
fulgidus cuius inextimabilis
odor saluteris ꝓpollet aroma
tibus. Quem ambrosius repi
ens plenē pacium dedit et
medicū fidei ꝓpugnatorem sa
cri prelii ꝓpugnatorē. Elis
loco liberii in papam eligitur et ordi
natur. Cum enim liberius papa nol
let autem heresi consentire
missus ē in exiliū a constan
tino filio constantini et ibi
p tenuū moratus ē. ¶ Q.
papa uniuersis clero romanus
loco eius felicē ordinauerunt. Q
quidem felix concilio conuocato
corā. xlviii. epis constantinū

imperatorem arrianum hereticum
et duos presbiteros eis fauentes con
dempnauit. Qua propter constan
tius indignatus felicem
de episcopatu suo deiecit et libe
rium eo pacto reuocauit ut
scilicet solum cum constantino et
aliis quos felix dampnauit
communicaret. Liberius quoque tedio af
fectus exilii et in heretica pra
uitate subscripsit et tanta in tantum per
secutio exarsit ut quam plurimi
sacerdotes et clerici liberio non con
sentiente intra ecclesiam sunt
necati. Felix uero de episcopatu de
iectus cum in predio suo habita
ret inde eductus martirium
capitis obtruncatione peruenit
circa annos domini CCC.xl. *De*
sanctis Symplicius et faustinus
fratres cum sacrificare *Sipli*
cio contempnerent *et Faustino.*
sub diocliciano multa rome
supplicia pertulerunt. Tandem
data super eos sententia decollati
sunt et in tyberim corpora eorum proiecta.
Soror autem eorum nomine beatrix corpora
eorum de flumine leuauit et ho
norifice sepeliuit. Lucretius
autem prefectus dum predium ipsius ambi
ret eam teneri fecit et ut ydolis
immolaret precepit. Quam renu
entem lucretius nocte a famu
lis suis perfocari fecit. Cuius corpus
lucina uirgo rapiens iuxta fratres
suos sepeliuit. Post hec lucretius
predium ipsum intrauit ubi facto
amicis suis conuiuio cum
martiribus insultaret. Jn
fantulus quidam lactens pan
nis inuolutus de gremio ma
tris que ibi aderat cunctis
audientibus exclamauit. Audi
lucreti. Occidisti et inuasisti
ecce datus es in possessione
inimici. Statimque lucretius
timens ac tremens a demone
arripitur et per tres horas adeo est
uexatus ut ipse in conuiuio in
oreretur. Quod uidentes qui
aderant ad fidem conuersi sunt et
narrabant omnibus passionem
sancte beatricis uirginis in conuiui
o uindicatam. Passi sunt autem
circa annos domini CC.lxx.vii. *De*
Martha hospita *sancta Mar*
christi ex syro patre eu *tha. virg.*
charia matre regali progenie
descendit. Pater eius syrie et mariti
me multarumque horarum dux ex
titit. Ista autem oppida scilicet magda
lum et bethaniam utramque et
ierosolimitane urbis partem
Martha cum sorore iure mater
ne hereditatis possidebat. Numquam
legitur aut uirum habuisse aut
hominis concubitum subisse.
Ministrabat autem domino nobilis

hospita ꝛ sororē pār̄ ministˀ
re uolebat qꝛ uidebā̄ ē q̄ ad
s̄uiendū tanto hospiti nō su
fficeret ꝛ̄ totus mūdus· post
passionē dn̄i cū facta eēt dispsio
disciplorꝫ ipa cū frē suo laza
ro et sorore sua maria mag
dalena ꝛ̄ nō ꝛ bt̄o maximinꝰ
qui eos baptizauerat· ꝛ cui a spu
sc̄o fuerant cōmdate· multis
aliis ablatis remis· uelꝰ ꝛ gu
bernaculis omībꝫ alimentis ꝑ
retibꝫ ab infidelibꝫ recludunt
Qui dn̄o duce massiliam ꝑ
puenerūt· tandē territoriū
aquensē adeunt ꝛ idē ꝑplm
ad fidē conuertūt· Erat aūt bt̄a
martha ualde fecunda· ꝛ oībꝫ
gratiosa· Erat aūt tūc tpīs
sup rodanū in nemore quodā
int̄ arelantē ꝛ auinionē dra
co quidā medi alis· medꝰ
piscis ꝛ grossior boue longi
or equo hn̄s dentes in spata
acutos ut cornua utrāqꝫ ꝑ
te munitus qui latens in
flumie oēs transeuntes ꝑima
nebat ꝛ naues submgebat.
Venat aūt ꝑmadē de galicia
asie gn̄atus a leuiathan q̄
ē serpens aquosꝰ ꝛ ferocissimꝰ
ꝛ abonacho aīali qd̄ galicie
regio gignit qd̄ in sectores su
os ꝑ spatiū iugeris stercus suū
uelud spiculū dirigit ꝛ quicqꝫ
tetigerit uelud ignis exurit.
Ad quē martha a ppl̄is roga
ta accedens ipm qd̄ in nemo
re quodam hoīem manducā
tē repiens aq̄ bn̄dc̄tam sꝛ eū
iecit ꝛ crucē quādam ē ostndit
qui ꝓtinus uictus ut ouis
stans a sc̄a martha ꝓprio cingu
lo alligatꝰ ꝛ illico a ppl̄o lan
ceis ꝛ lapidibꝫ ꝑimitur. Vo
cabatꝰ aūt draco a ppl̄ tha
rascurus· Vn̄ in illꝰ memoria
locus ille uocatꝰ adhuc tha
rasconus qui anā uocabatꝰ i
nerluc· i· nig̃ locus eo qd̄ ibi
erāt nemora umbrosa· ꝛ ni
gra· Ibi ḡ bt̄a martha de licē
tia maximini magr̄i sui ꝛ so
roris sue de incepo remāsit
ꝛ oronibꝫ ꝛ ieiuniis indefi
nēt̄ uacabat· Deinde congga
to ibidē magno sororꝫ cōuen
tu ꝛ ad honorē bt̄e marie sep
ūginis magna hedificata basi
lica fatꝰ ibi aspam duꝫ uitā·
Carnē et oēm pinguedinē
oua ꝛ caseū ꝛ uinū uitanꝰ
semel tm̄ in die edebat centi
cies indie totidem in nocte
genua flectebat· Quadā
uice apud auinionē int̄ ur
bem ꝛ fluuiū rodanū ꝑdica
ret· Iuuenis quidā ultra flu

iuuim consistẽs ei u̾ba au
dire desiderans. Cum nau
gio carẽt nudatus natãe
cep̄ 𝔡; subito am fluminis
rapit͛ ⁊ ꝓtinus suffocatur
cui͛ corpus uix sa die inuen
tum ante pedes scē marthe
resuscitand͛ p̄sentat͛. Illa
u͛o in modū crucis sola pro
strata talit͛ orauit. Adona
y dñe ihu x̄ qui frēm meū
dilectū tuū olim resuscita
sti. respice in hospes care
ad fidem ēcuiadstantium
⁊ resuscita puer istū ⁊ ap
hensa manu ei͛. mox uiu͛
surrex̄ ⁊ sacrū baptisma
suscepit. Refertur euse
bius in libro. v͛. ystorie i
ecclesiastice q mlr͛ emoroissa
postq̄ sanata fuit in cu
ria sui in uiridario suo sta
tuā fec̄. ad ymaginē xp̄i cū
ueste ⁊ fimbria sic̄ ipm̄
uideāt. ⁊ eam plīm reuelā
herbe u͛o sub illa statua cre
scentes que añ nullius erāt
u͛tutis. Cum fimbriā eg
atingēt tante u͛tutis erāt
ut mlti inf͛im inde sana
rent͛. Illā aūt emoroissā
q̄ dñs sanauit ambrosius͛
dic̄ fuisse martham. Refe͛
a ieromi ⁊ hēt in ystoria:

tripertita q͛d iulian͛ aposta
ta ymaginē q̄ emoroissā
fecerāt inde sustulit ⁊ suā
ibidē locauit que ictu flu
minis confracta fuit. O
bitū ā suū s͛ d͛s ā ꝑannū
reuelauit inquo anno to
to febribȝ. laborans ā octa
uū diebȝ sui exitus. Ange
licos choros sororis sue in
celum aīam deferentes au
diuit que mox frm̄ ⁊ soroȝ
conuētu congregato ait. Mei
comites ⁊ dulcissimi alūp
ni mei queso gratulamīn
qm̄ anglicos choros soror
is mee. aīam ad sedes pol
licitas ferētes exant͛ ē no
opulcherrima omi. ⁊ mi di
lecta soror. uiuas cū magro
tuo ⁊ hospite meo in sede
btā statimqȝ btā martha
exitum suū inminū p̄senti
ens suis admonuit ut lu
minaribȝ accensis circa se usq;
ad obitū uigilarent. Noc
te u͛o media an̄ trīstis͛ sui
diē. custodibȝ sompno gra
uatis uentus uehemens
irruit. ⁊ luminaria cūcta ex
tinxit. Illa u͛o malignoȝ sp̄u
um turba cernens orare cep͛.
mi p̄r eli͛ mi hospes cōgrega
ti sunt. ad deuorandū me se

ductores mei· scripta tenē
tes mala que egessi ely ne
elonges a me· Et mad iu
toriū meū intend· ₇ ecce so
rorē ad se ueīentē· uidit q̄
manu face tenēs cereos ₇
lampades inde accendit ?
dūq; alta altārī ꝑprio nōie
uocarēt· ecce x̄ aduenit dicēs
Veni dilcta mā hospita· ₇
ubi ego sū illic meāū eis:
Tu me suscepisti in hospitō
tuo: ego te recipiam ī celo
mō· ₇ in uocantes te exau
diā amore tuo: Appinqnte
iīo hora sui trāsitus foras
se deferri fec̄· ut celū posse
uidē: Iussitq; in terram sup
cenēm poni ₇ signū crucis
coram se tenēi ₇ in h' ūba
orauit: O mi care hanc pau
pclām tuā custodi ₇ sicut
meāū dignat' es hospitāū
ꝭ me susāpe in hospitō tuo
celestis· Iussitq; ut passio s̄
lucāū coram se legēt̄· Et dū
dicēt̄ p̄r· In man' tuas cōme
do spm̄ meū· illa spm̄ ēmi
sit· Sequēti uō die· s· d iuīca
ītē corpus eius laudes ex
soluerīt ēca horam ētiam
apd petragoricas btō fron
doni missā celebranti· et
post eplām in cathedra dor

mitanti dn̄s apparuit ei dicēs:
Dilecte mi fronto· si uis in
plere que olim hospite mē
polliatus es surge uelocit'
₇ sequēe me: Quo iussa con
plete subito ambo tarasco
nā uener̄· ₇ ēca corpus eī·
psallentes totū offīm ambo
cetīs· Rndiunt rn̄dentes
ib; peregerūt ₇ corpus eius
in sepulcro suis manibu'
collocaūnt· Rm dū ap pe
tragoricas finitis cantib;
dyacon' lector' euāngliu;·
bn̄dcōnē petens epm̄ exci
tarēt· Ille uix excitat'· rn̄d
fr̄es mei cur me excitastis?
dn̄s eī ihs x̄ps ad corp' mā
the hospite sue me dux̄· et
ipām tradimu' sepultē dirige
ꝭ uelocit' illuc nūtios qui
nob anlm nr̄m aureū ₇ a
rothecas deferāt que dum
ad corp' sepeliend me apta
rem sacriste cōmēdaui ₇ ea
ex obliuione dimisi· q̄ me
tam cito excitastis· Q̄ missi
nūcii· ₇ h' ut epc dixat̄ In
ueīentes ā anulū solū que
cirothecā attulerūt· Aliū uō
in h' modi sacriste testimōi
um sacriste retinuit· Ait q̄
btō frontonius dicēs· Cū
post sepultām ab ecca exirē

Et quidam illius loci litteris pe
ritus nos inscitus de interro
gauit quo nomine uocaretur. Ac
Cum ille nl' respondens ostendit
ei codicem quem in manu te
nebat apertum. In quo nl' ad
erat scriptum nisi uersiculus iste. In
memoria eterna erit iustus:
hospita mea ab auditione ma
la non timebit in die nouissi
mo. Cum uero codicem reuol
ueret in cunctis folijs hoc
repperit scriptum. Cum autem ad eius
tumulum crebra miracula
fierent. Lodoneus rex francorum
xpianus effectus et a sancto remigio ba
ptizatus cum grauem renum pa
teretur dolorem ad eius tumulum
ueniens sanitatem integram
reportauit. Dona ipse locum
illum dictauit et circum miliarioris
spatio in giro exiitaque parte
rodani. Teutam uillas et ca
stra: dedit locum que illum
liberum fecit. Marcella uero eius
famula uitam ipsius conscripsit
que postmodum insclauoniam per
gens et i euangelium ibi predicans
post decimum annum a dormi
tione martine in pace quieuit.

Abdon et senen de sanctis ab-
sub decio imperatore don et senen.
martirium passi sunt. Cum enim
decius imperator babillonum

cum alijs prouincijs superasset
quosdam xpianos ibi inuenit quos
secum ad urbem corduliam du
uisis ibi supplicijs consuma
uit. et eos duos subregali
recipientes. scilicet abdon et senen
sepelierunt. Unde accusati et decio
presentati romam post ipsum ca
cathenis ducuntur et in conspec
tu decij et senatus introduc
ti aut sacrificare et rem suam
recipere libertatem. aut morsibus
bestiarum deuorati iubentur. Con
temnentes itaque et expuen
tes in simulacrum ad theatrum
protrahuntur et ad eos duo leo
nes et ursi iiij. dimittuntur.
Qui cum sanctos non tangerent
sed et custodierunt in ictis in
eos gladijs occiduntur. aliga
tis pedibus tracti sunt. et iacti
ante simulacrum solis: Qui cum i
triduo iacuissent quirinus
subdiaconus eos collegit. et in
domo sua sepeliuit. passi sunt
autem circa annos domini. CCL.

Germanus dicitur De no
a germine et ana mine.
quod est sursum quasi supernum germen.
Tria enim reperiuntur in semine
germinante. scilicet calor naturalis.
humor nutrimentalis et uis semina
lis. Beatus igitur germanus quasi semi
ens germinans quia in ipso fuit

calor p fervorem dilectōis:
humor p pinguedinē devo
tōnis & rō seminalis p ulitu
tem pdicatōnis. p quā multos
in fide & morib; g̃nabat. Eius
uitam constantius pbr ad i
sam censinū epm antisiodorē
sem scripsit. De sco Germa
Germanus nobi no.
lissimis g̃ne in urbe altissi
odor natus & liberalib; studiis
plenū eruditus tandē romā
ad addiscendū iuris sciam ē
prefectus ū tm dignitatis ac
cep. ut epm senatus ad gallias
tnsmittēt ut ad apicem ducat
toti burgundie obtinēt. Dum
g altissiodorensem civita
tem cetis diligenti gubnaēt:
Arborem quandam pinū ī me
dia civitate habebat ad cui ra
mos pad miratōne venatōis
ferar capita suspendebat. Quā
cū scs amator eidē civitatis epc
de tali vanitate sepe redargu
eret monens ut ā arborem
incidi mādaēt. ne aliq mala
occasio xianis ex h eveniret
ille nllaten acquievit. Quā
ince absente g̃mano: arborē
incidit & incendiis totam
dedit. Quam g̃manus audi
ens xiane religionis oblitus
ē. vallatū illuc militib; adve
nit & mortē ejus interpretavit.
Ipse aut divina revelatōne ger
manus ē successurū agnoscens
furenti cessit & augustu dunu
petiit. post modu altissiodorē reu
sus g̃manū caute in ecca con
clusit. & ibidē cum tonsuras
eū ē successurū ēē pdixit. Quod ē
fcm ē iam paulo post ipse feli
cit obiit. & g̃manū plebes ois
in antistitem postulavit. Qui ē
substa pauperib; erogata uxorē
in sororem comutata corp suū
p .xxx. annos sic afflixit ut nūqm
panē frumti nō vinū nō ace .Nō.
tū. nō legumē nūqm ul salem
p sapore comederit. Bis tn ī an
no. s. in pascha & in natale vi
nū sumebat. Et tū ipa vini
saporē aqua nimis extingue
bat in refectōne primū cinēm
gustabat. Deinde panē ordace
um sumebat. Sp aut ieiunans
nūqm n vespe comedebat. In e
state ul yeme nllam vestem
hnt pt cilicium & tunicam uel
cucullā que vestis n forte ali
cui donaēt. Tam diu ferebat
donec attritam maxia solueēt
lectus suus cinē & cilicio & sa
culo ornabatur nllm puluinar
cap ab humēis lavabat. Et
sp gemens & scor reliquias col
lo gerens: nūqm vestimentū ....

cinglm detrahebat. Supra
siquis fuit de q̄d gessit tal'
em̄ eius extitit uita. ut si
miraculis careuiss; incredi
bilis uideret. Tanta fuerūt
miracl'a. ñ minta p̄cessisset.
fantastica putaret. Hospita
tus in q̄dam loco cum post
cenā mēsam iterz parar̄. Ad
miratus cui denuo p̄parent
Cui cū dixent q̄d bonis illis
mulierib; q̄ de nocte incedunt
p̄parent. Illa nocte scs̄ ḡma
nus statuit uigilare. Et ecce
uidet multitudinē demonū
ad mēsam in formā hōīum
ꝯ mulier; uenientē. Qui eis
p̄cipiens ne recederent cunctos
de familia excitauit. Inqui
rens si psonas illas agno
scerēt. Qui d̄ cū oēs uicinos suos
ꝯ uicinas ēē dixerūt. misit ad
domos singlorz demonib; p̄
cipiens ne abirent. Et ecce
oēs in suis lectulis s̄ inuen
ti. Adiurati ḡ se demōes ēē
dixerunt q̄i hōīb; illudebant.
Eo tp̄r bt̄s lup' ep̄s trecasi
ne florebat. Cui' urbem cū
Attila rex obsideret sr̄ portā
bt̄s lupus ep̄s acclamans
quis eēt qui eos ꝯ impetra
ret inquisiuit. Cui ille ē
sū Attila flagellū d̄i. Quo
ꝯ humil' p̄sul gemēs ait. Et
ego lupus eu uastator ḡḡis
d̄i ꝯ indigens flagello dei.
Mox que portans reserari ius
sit. illi a d̄initus excecati. p
portam exierūt neminē
q̄ uidentes aut ledentes.
Bt̄s ḡ ḡmanus assūpto ep̄o
p̄dc̄o lupo in britannias. ut
heretica pululauerūt p̄fec̄ e.
Set dum in mari eēnt et
tempestas magna exurḡet ad
oratiō; scī ḡmani ꝯtinuo
tranquillitas magna efficit.
Honorifice ḡ ab appl'is susce
piunt. quorz aduentū d̄mo
nes iam p̄dixerant. Quos scs̄
ḡmanus de obsessis expu
lit. Xr̄m dū hereticos ꝯuer
tissent ad p̄pria redieret. Cū
inquodā loco infirm' decū
beret conting̅ ut totus ille
uicus repentino incendio
ꝯflagraret. Qui d̄ cū rogaret
ut inde asportatus ignē e
uaderet. Ille incendio se oppo
nit ꝯ ultra circaq; oīa ꝯsu
mitez flāma hospitiū eius
nō tetigit. Dū ad britanniās
iterato rediret ut hereticos con
funderet. Quidā ex discipl'is
gradu concito ei' uestigia
sequebat'. Qui d̄ tn̄ apd' aurz i
mandorz infirmat' occubuit.

Rediens inde btūs germanꝰ
sepulcrū discipli apiri fec.
ipm̄ q̄ uocans noīe qd age
ret an secū multitudīe cupet
requisiuit. Mox ille resi
dens cīctā ē constare suaui
a. ac se nolle huc ultius re
uocari r̄ndt. Tunc scō an
nuente ut requiesceret ille
deposito capite tandē ī dn̄o
obdormiuit. Dum in bri
tanniam p̄dicaret ꝛ ē ꝛ sociꝭ
rex britannie hospitiū dene
gasset: bubulcus regis in
gressus apud accepta p̄ben
dam in palatio ad ꝓpriū
tuguriū referens. uidit btm̄
germanū cū socius fame et
frigore laborantē. Quos ī
domo sua benigne recepit
ꝛ unicū uitulū q̄ hēbat
hospitib; occidi mandauit.
Post cenā btūs germanꝰ oīa
ossa uituli sr̄ pellem ꝯpōni
fec. ꝛ ad eiꝰ orōnē intus sū
mora surrex. Sequenti die ger
manꝰ regi festinꝰ occurrit.
Et cur ei hospitiū denega
uit patenter inquirit. Tūc
rex uehement attonitus ē
r̄ndē nō potuit. Et ille egre
dē inquid ꝛ regnū meliori
dimitte. German ḡ dī m
andato bubulcū cū uxore

sua uenire fec̄ ꝛ uniuersis stu
pentib; regem constituit.
Et ex tūc reges ꝛ ex bubul
ci genere ꝓcedentes dominā
tur britton. Cum saxones
contra britones dimicarent.
ꝛ se paucos uiderent. Scōs
inde transeuntes ad se uoca
uerūt ꝛ ab eis p̄dicati certati
oēs ad bapmi gratiam conuo
labant. Die ḡ pasce ex fu
rore fidei pietatis āmis ꝓpo
nūt fortiter p̄liari qd illi au
dientes audacter ꝯ in hostem
eos ꝓperant. Et germanꝰ latēs
cū suis oēs ad monuit. ut
cū ipse allā clamaret oēs ē
uō clamore r̄ndeat. Q cū
tm̄ fuisset. tantꝰ hostes sī
se iam irruentes tiror ī ua
sit ut pietas āmis nō solū
modo rex: s; celū sup se ru
ere putarent cunctiq; difu
gerint. Quadam uice pau
gustū dīmū transiens ad tu
mulum scī cassiani epī deue
nisset quō se haberet inquisiui.
ille statim ex tumulo cunc
tis audientib; respondit.
dulci quiete p̄fruor ꝛ ad
uentū redemptoris expecto
Et ille qui se ꝓlongū ī xpo
tpe ꝛ ꝓ nob attentiꝰ interce
de ut obtineā sacē resurrectōnis.

gaudia mereamur. Cum apud
rauennam deuenisset a regina
placida et filio suo ualentinia
no honorifice receptus est. ho
ra uero cene regina misit ei
uas argenti amplissimum deli
catissimis cibis plenum quod il
le suscepit ut cibos famulis
traderet et uas pro pauperibus ar
genteum retineret. loco uero mu
neris misit regine scutellam
ligneam panem ordeaceum contine
tem. quod illa libenter accepit et uas
illud postmodum argento texit.

Quadam autem uice predicta re
gina eum ad conuiuium inuitasset
ille benigne annuens ab ho
spicio suo usque ad palatium quia
ieiuniis et laboribus erat confec
tus asino sedente portatus
est. sed dum comederet asinus sancti
germani mortuus est. quod regina
audiens equum mire mansue
tudinis episcopo presentari fecit. quem
intuens ait. meus mihi asinus
presentetur. quia qui me huc at
tulit reportabit. pergensque ad
cadauer surge inquit mi asine
reuertamur hospitio. statimque ille
surgens se ipsum concussit. et
quasi nil mali passus esset. sanctum germa
num ad hospitium deportauit. sed
antequam de rauenna exiret predixit
quod non esset in hoc seculo diutius
moraturus. post modum febre corripitur
et die septimo in domino moritur
et corpus eius ad gallias sicut
a regina petierat transportatur.
Obiit circa annos domini CCCC
XXX. Hic enim cum sanctus germanus bea
to eusebio episcopo uercellensi pro
misisset quod in sui reuersione ec
clesiam quam fundauerat ipse dedica
ret. Cum intellexisset eusebius
sanctum germanum exisse de corpo
re ecclesiam suam dedicaturus cereos
accendi iussit. sed quanto plus
accendebant tanto plus ex
tinguebantur. quod uidens e
usebius dedicationem intellexit
aut alio tempore oportere fieri aut
alii episcopo reseruari. Cum igitur corpus
beati germani uercellas delatum
fuisset mox in predictam ecclesiam indu
citur et statim omnes cerei diui
nitus inflammantur. Tunc sanctus
germanus eusebius promissi
ones sancti germani meminit
et quod uiuens se facturum promi
serat mortuum fecisse cogno
uit. hoc ita oportet accipi ut non
intelligatur de magno eusebi
o uercellensi quod ante ipsius tempus fuit
hoc nam ipse sub ualente im
peratore mortuus fuit. et a mor
te ipsius usque ad mortem sancti germa
ni ultra annos affluxerunt. fuit igitur
alius eusebius sed quo isto ecclesiam
uenit.

Eusebius dr̄ ab **De nomine.**
eu qđ ē bonū ⁊ sebe
qđ dr̄ eloquentia ul' statio · uel
eusebius sonat bonū cultus
Ipe namq; hūit bonitatem
in sc̄ificatōne sui eloq̄ntia in
defensione fidi statōnem sui
ī constantia m̄tiriu bonum
cultum in reuerentia dī. **De**
Eusebius sp̄ uirgo **Eusebio.**
existens dum adhuc cathe
cuminꝰ eēt ab eusebio pp̄ bapꝰ
⁊ nom̄ suscep̄ in quo bapt̄o ·
manꝰ angelice in se sunt que
ip̄m de sacro fonte leuarūt.
Matrona quedā eiꝰ pulcⁱtu
dine capta cū ipiꝰ cubiculū
uellꝫ adire custodientibꝰ an
gelis puenire nō potuit · vnd
sc̄o mane ad eius pedes pcidꝰ
⁊ ab eo lacrimabilr ueniā petit
eod matus p̄ille tantā sc̄itatē
emicuit · ut in missarꝫ sollēp
nius int̄ manꝰ eius ī ministiū
angelicum appeteret · post h̄ cū
arriana pestis totam ytaliā infi
cēret imperatore constantino eid
heresi fauente illi pp̄ eusebi
um uircellensēꝫ ep̄m conse
crauit · Quem tūc obtine
bat int̄ alias urbes ytalie p̄n
cipatū · Qd̄ heretici audientes
ōēs fores ecc̄e claudi fecerūt.
At eusebius īubem ingressꝰ.

cū hostium maioris ecc̄e que
ē bt̄e marie genua flexit et
oīa hostia sua mox orōnē appu
it · Asentiū mediolanensem
ep̄m heretica prauitate corrup
tum de ep̄atu deiecit ⁊ p eo in
uirum catholicū dyonisiū ordi
nauit · Sicq; eusebius totā
ecc̄lam occidentis ⁊ athanasiꝰ
totam ecc̄am orientis ab arri
anor peste purgabant · Arriuꝰ
namq; pr̄ b p̄lr alexandriniꝰ
fuit qui xp̄m purā creaturam
eē dicebat · Asserens qđ erat qñ
nō erat ⁊ qđ pp̄ nos factus est ·
ut nos per eū tanq̄ p instrum
tū d̄s crearet · ⁊ ideo constantiꝰ
celebrari fec̄ niceniū consiliū
ubi eiꝰ error condempnatus
ē · Ipe ā post modū miserabili
morte interiit · q̄ oīa uiscera
intestina p secessum emisit ·
Constantius aūt constātini
filiꝰ ipa heresi corruptꝰ fuit · Qᵃ
circa constantius imperator contra
eusebiū plimū indignatꝰ mlꝰ
torū ep̄orꝫ conciliū conuocauit
⁊ dyonisiū acc̄sii multasq; ad
eusebiū ep̄las destinauit ·
Qui sciens malitiā in multi
tudinē p̄ualere uenire con
tempsit ⁊ suā senectutē opposu
it · vn̄ imperator statuit ꝙ eiusꝰ
excusatōnē in mediolanēsi

urbe qd' ꝑpe erāt consilium ce
lebrādū ubi cū eusebiū de eccl'ia
uidēt iussit ariānos fidem
suā describē ꝯ dyonisiū epm̄
mediolanensē̄ ac · xxviii ·
epōs eius fidei fec̄ describē · Q̄d
audiens eusebius ex urbe sua
ꝓfectus mediolanū exiit ꝯ
se multa passurū p̄dixit · Cū
g̃ ad quēdā fluuiū uenisset
ut mediolanū ꝑgēt nauis
ꝑ̄ aliā ex alia pte fluminis exi
stens eo iubente ad eū uēit
ꝯ ipm̄ cū socius sui gubernato
re alio transportauit · Tunc ei
p̄dc̄s dyonisius obuiauit ·
ꝯ ad pedes eius procidens ueni
am postulauit · Cum g̃ eu
sebius ab imperatore nec minis
nec blandiciis flecti posset coram
omib; dix̄ filiū minor ee pa
tre · Tum g̃ filiū meū ꝯ di
scipulū uiri ꝑtulistis nō ē discu
plus sr̄ magistrum nec fili' sr̄ p̄re
Qua illi rōne cōmoti statim
cyrographum q̄d scripserant ꝯ cui
dyonisius subscripserat ei obtu
lerunt · At ille nequaq̄ post
filiū scribam · Cui ante auferre
possum · Q̄ꝫ illo intendite no
uumq; cui subscribam si uultis
conscribite · Q̄ꝫ̄ mutu dei suc
census ē cyrographus cui dyo'
ꝯ xxix epī subscripserant · Pri
simuq; ariani aliū cyrographū
subscripserunt ꝯ cū eusebio ali
isq; epis ut scriberent tradide
runt · Q̄ꝫ cū ōs ab eusebio i
aīati nullatenus consentirent
ceperunt plurimū gratulari q̄
cyrographū cui coacti sb'scrip
serant penitus cōbustū uide
bant · Tunc iratus ꝯstanti'
eusebiū uoluntati arianorū
tradidit · Q̄ꝫ ꝓtinus ipm̄
de medio aliorum epōrum rapi
ens ꝯ diuturni' flagellantes eū
ꝑ gradus palatii a summo usq;
ad ymū ꝯ rursum ab ymo
usq; ad summū traxerunt · Cū
g̃ capite cassato multū sang'
nē fundisset ꝯ adhuc nō asse
tiret uinctus post tergum mani
bus ꝑ collum cum fune ip̄s
trahebant · Ipse aūt grās agens
dicebat se ꝓ confessione fidei catho
lice mori ēē paratū · Tunc cō
stantius liberū ipr̄ dyo' pauli
nū ꝯ ōs alios epōs qui ei ex
fuerant aīati in exiliū mitti
fec̄ · Eusebiū uō apd' sancto
lum in urbe palestine ariani
duxerunt ꝯ ipm̄ in quadam loco
s̄ arctissimo reclusserunt · Q̄ erat
illo longitudine breuior la
titudine · angustior ita ut
cū uatus nec pedes extendē
nec se inclinatus altū urte posset

capiteq3 decimpso hui9 tm̄
cubitos moue̅ ualebat. Vm̄
constantio defuncto iulian9
eidē succedens 7 oīb3 placere
uolens. iubet exiliatos ep̄os
reuocari 7 deoꝝ templa ap̄i.
7 pace frui sub lege q̄m q3
uellz. Et s eusebius inde
exiens ad athanasiū uenit
7 q̄nta passus fuerit eidē expo
suit. Defuncto aūt iuliano 7
iouiniano regnāte sopitis
arrianis eusebius u̇cellas
redut 7 eū ppl's cū magna
exultatōe suscep̄. Sz itm̄ ua
lente arriani repullulant 7
eusebii domū uallantes 7
ex̄ domū ip̄m supinū trahē
tes lapidib3 eū obruer̄ 7 s
ad dn̄m feliciť migrauit. 7 eccā
q̄m ip̄e construxat sepult̄ ē.
Fert̄ quoq3 hanc grām sue
ciuitati eusebius ad̄o suis
p̄cib3 impetrasse. ut nlls ar
rianus ibi uiuē possit. uix
ā s̄m cronicam ad minus
octoginta ānis. Vixit flo
ruit āuꝫ ānos dn̄i. CCC. L. De
Machabei s. vij. fr̄s scis
cū matre colenda Ma
7 eleazaro sacdote chabeis
q̇ ob s̄uatōne legis cum
carnē porcinā nollent 9me
dē inaudita supliciꝫ gn̄a
ptulerunt s̄m q̇d in s̄o ma
chabeoꝝ plenius continet̄.
7 notand̄ q̄ eccā orientalis
fac̄ festa de sc̄is utriusq3 testa
menti. Occidental' aūt n̄ fac̄
festa de sc̄is ueteris testamēti
eo q̇d ad inferos descenderunt
p̄t q̄m de innocentib3 exceo
q̇d in ip̄is singl'is occisus ē
xp̄c 7 de machabeis. De aūt
.iiij. rōne q̄r eccā de istis
machabeis lic3 ad inferos
descenderunt sollēnizat
prima ē p̄p p̄rogatiuam ma
tirij q̄ cum inaudita su
pplicia ultra scōs ueti te
stamēti passi s̄. Ideo p̄uile
giati s̄ ut eoꝝ passio mēi
to celebrent̄. Hic io ponūt̄
in ystoriis scolasticis. Se
cunda ē p̄p rep̄sentatōnē
misterij septenarius ei
nūis ē uniusitatis. Sig
ficat̄ g̊ in istis om̄s p̄res
ueteris testamēti celebrita
tē diuinā l3 de ip̄is sollēp
niçat. ecc̄a tn̄ q̄ ad limbū
descenderūt. tn̄ q̄ mlti
tudo nouoꝝ sb̄ intrauit.
In hiis tn̄. vii impedt̄ oīb3
reuerentiā. q̄ p. vij. ut dēm
ē uniusitas designat̄.
Tercia ē p̄p ex̄ patiendi.
ponūt̄ ei in ex̄ fidelib3 ut

·s· hec constantia ad celū
fidi animet̃ ⁊ ad patiend
p legem euāglii · sicut illi p
lege moysi fortius accing
ant· Quāpropter ē pp cām su
pplicij nam p defensione le
gis sue talia supplicia passi
sunt sic ꝗ̃ iam p defensione
legis euāglice patiunt̃· has
tres ultimas rōnes asignat
magr̃ Johēs beleth in sūma
de offitio:

De scō petro ad vincula.

Festum sci petri
apli· qd ad uincula dr̄ qua
druplici de cā institutū fuisse
putat̃· s· in memoria libatio
nis pet̃· In memoria libatōis
alexandri, p destruendo ritu
gentiliū ⁊ p impetranda ab
solutōne spūaliū uinculor
Prima g̃ causa ē in memo
ria libatōnis pet̃· Nam sic
dr̄ in istoriis scolasticis hero
des agrippa romā adiit ⁊ ibi
gaio nepoti tiberii cesaris fa
miliarissimus extitit· Quadā
aūt die dum eēt herodes in
curru cum gaio leuatis in ce
lum manib; ait· utinam
mortem istius senis ⁊ te do
minū totius orbis· Hanc auri
ga herodis audiuit ⁊ conti
nuo tiberio intimauit· Qua
pp indignatus tiberius cesar
herodem reclusit in carcerem·
ubi dum quadam die iux̃ arborē
innixus eēt cui frondib; in
sidebat· Bubo unus de captiuis
peritus inaugustus dix̃ ei no
li timere q: cito liberaberis ⁊ in
tm̄ sublimaberis qd amicos tu
os inuidia in uidiam conuerteb·
⁊ in hac psperitate morieris· Q
uam aūt hanc auem alis sup
te uideris ultra quinque diem
uiuere nō ualebis: Post ali
aliq tpe tyberius morit̃ ⁊ ga
ius in imperium sublimatur·
Qui quidē herodē de uinculis
liberauit ⁊ magnifice sublima
tū regē in iudeam misit: Qui
ueniens misit manus ut affligē
ret quosdā de ecclia occiso ā iaco
bo frē Johis gladio· Ab herod
aūt dies azimor uidens qd
hoc gratū esset iudeis in diebus
azimor petrū apprehendit in
carcerem reclusit· uolens post
pascha producē eū pplo· Angelus
ā eadē noctu existens mira
biliter eū a uinculorum nexib; ab
soluit ⁊ ad ministerium p̄dicatio
nis liberum ire iussit· Facinus ā
regis dilatōne nō patit̃ ultra
omnis: Sequenti nō die custo
des ad se uenire fec̃ ut p fu
ga pet̃ eos diris penis affi
ceret· hic tn̄ facē impeditus ē·

ne soluto

ne solut⁹ petri alitu noce̅t
Nam concitus in cenaculum
descendit. ⁊ ibi parussus ab
angelo expirauit. Et ei sic
refert. iosephus in decimo no
no antiquitatum libro cum
cesaream aut̄ aduenisset ad eum
totius prouincie uiri in unum
int⁹ conuenissent. Ille ueste
fulgenti ex auro argentoque
mirabili contexta indutus.
In cipiente die processit ad thea
trum. ubi cum populo sol' radio⁹
uestis argentea suscepisset
repercusso splendore duplica
tum spectantibus lucem fulgor
metalli uibrantis effundit.
ut intuentibus perstringeret acie̅
tior aspectus ⁊ p hoc plus da
de eo quam humane nature e̅ arti
fex arrogantia inuiteret. Illi
eo adulantis uulgi concre
pant uoces d̄ntis huc usque
ad hominem te timuimus. Sed ex
hoc iam sup humanam naturam
te ee̅ fatemur. Et dum adula
toris demulcentur honoribus
⁊ oblatos sibi diuinos honores n̄
respueret respiciens uidit i
sistentem sup funiculum capiti
suo angelum .i. bubonem morti
ei pre nuntium respiciensque ad
populum dixit. heu ego deus uester moz
ior scielbat ei iusta perditionem

auguriis se iussit .v. dies mori
turum. Et continuo percussus
p .v. dies in imbus ei uiscera
corrodentibus expirauit. Ex
iosephus in memoriam igitur tam
mire liberationis principis apl'oz
a uinculis ⁊ tam mire uin
dicte in tyrampnum ꝓtinus sb
secute. Ecclesia festum sci petri
aduincula sollempnizauit.
Unde epl'a in missa cantatur in q̄
h liberatio facta fuisse phibet. et
scdm hoc uidetur qd hoc festum de
bet uocari petri aduincula.
Secunda ca institutionis extitit
quam alexand' pp qui sextus po
beatum petrum rexit ecclesiam ⁊ her
mes prefectus urb' rome qui p
alexandrum ad fidem conuersus
fuerat aquirino tribuno in
diuersis locis in custodia tene
bantur. Quirinus tribunus ad hermem p
fectum. miror uir prudentem
honorem dignitatis prefecture ⁊ ui
tam aliam sopniare. Cui her
mes dixit. Et ego aut̄ hos an
nos h' oia deridebam. et hanc
uitam solam ee̅ putabam.
Respondit quirinus fac me plane
q aliam uitam ee̅ noueris
⁊ continuo fidei tue discipulum
me habebit. Cui hermes dixit.
Scs alexand' quem tenes uin
clis ipse h' melius te docebit. Quirinus

quirinus in ad lectiones alex
andro ait. ego tibi dixi ut
me per hec facies hoc et nunc
me vinctis ad alexandrum
quem ego teneo propriis scelerī
bus vinculatum. Triplicem si
te et alexandrum custodiam du
plicabo. et si ipsum tecum vel tecum
cum illo invenire potero verbis
fidem tuis et eius sermonibus
adhibebo. fecit quod dixit. Et alex
andro protinus hoc indicavit.
Orante igitur sancto alexandro ange
lus ad eum venit et ipsum ad her
mem in carcerem adduxit. Et
inveniens eos quirinus in si
mul plurimum admiratus. Et
cum hermes quirino narrasset
quomodo alexander filium suum mor
tuum suscitasset. Dixit alexandro
quirinus. habeo filiam gutturno
sam nomine balbinam. promit
to igitur me tuam recipere fidem.
Si filie mee impetraveris
sanitatem. Tunc alexander dixit
vade citius ad carcerem meum
et ipsam ad me duc cito. Cui dixit
quirinus. Cum hic sis quo
modo in tuo carcere te potero in
venire. Ad quem alexander. vade
cito quia qui huc me adduxit
illuc me cito reducet. pergens
igitur quirinus filiam suam ad car
cerem alexandri adduxit et idem
ipsum inveniens ad pedes suos
se prostravit. Tunc filia eius
cepit vincula sancti alexandri
devote osculari ut sanitatem
reciperet. Cui alexander dixit.
noli filia has meas cathe
nas osculari sed legas sancti pe
tri apostoli diligenter inquire quas
devote osculans recipiens
sanitatem. Quirinus igitur
in carcere ubi petrus detentus
fuerat diligenter ligatus inquiri
fecit easque cum invenisset fi
lie sue osculandas dedit. Il
la mox ut osculata est vin
cula sanitatis est integre be
neficium assecuta. Tunc qui
rinus veniam petens alexan
drum de carcere extraxit ut
ipse cum familia et aliis quam
pluribus baptisma susceperunt. Tunc igitur
sanctus alexander hoc festum in kalendis
augusti celebrandum institu
it. Et in honore apostoli petri ecclesiam
fabricavit ubi vincula repo
suit et ad vincula eam nominavit.
In hac sollempnitate ad predictam
ecclesiam fit magnus concursus
populi et ibidem populus vincula oscu
latur. Tertia causa institutio
nis secundum bedam hec est. octavia
nus imperator et antonius cum
in unum assumpti essent cum iuncti es
sent se mundi totius imperium

diuiserunt ut ottauianus
in occidente ytaliã galliam
et yspaniã. Antonius uero in ori
ente asiam pontũ et affricã
possidẽnt. Antonius autem lasciuus
et libidinosus cũ sororem ottauiani
in uxorẽ haberet ipsam repudia
uit. Et cleopatrã reginã eg
ypti in uxorem accepit. Ob hoc
indignatus otauianus manu
armata in asiam contra anto
niũ procedit et ipsum in oĩbus
superauit. Tunc antonius et
cleopatra uicti fugerunt ac se
met ipsos pre dolore in mio occi
derunt. Egypti igitur regnũ ot
tauianus destruxit et romanã
prouinciã fecit. Inde alexand
riam perrexit et omnib; eã diuitiis
spolians romã ipsis tãtum auxit.
Unde itĩm rem publicã auxit
ut pro uno denario daret quod pri
us .iiij. uendebat. Et quia
ciuilia bella ualde urbem
uastauerãnt. Ita eam renoua
uit ut dixit inueni lateritiã
latericiam relinquo marmoreã
quare igitur itĩm rem publicam au
xerat augustus. primo dicũ
uocatus est. Unde et ab eo augu
sti dicti sunt qui et impio succedunt a
iulio cesare auunculo eius et
cesares appellantur. Unde et hunc
mensem augustum qui primo
sextilis dicebatur quod in memoratio sexte
erant ipsius suo nomine intitula
uit eũ augustũ uocans. In
memoriã itaq; et honorem
uictorie illius quam prima
die augusti ottauianus habuit
oẽs romani hac die sollempni
zabant usq; ad tempus theodosii im
peratoris qui cepit regnare anno
dñi quadrigentesimo .xx.v.
Eudosia igitur filia predicti theodo
sii imperatoris uxor ualenti
niani ierosolimã ex uoto
perrexit. Ubi quidã iudeus pro
magno munere duas ei ca
thenas obtulit quib; sub
herode petrus apostolus uinctus
fuit. Cum igitur romã redisset
et kalendas augusti in honore
imperatoris gentilis romanos
sollempnizare uideret dolens
quod dampnato homini tantus honor
exhiberetur. Cogitansq; quod non facile
ab eos a tali consuetudine
reuocare posset cogitando trac
tauit ut obseruantia quidem
staret. Sed in honore sancti petri
fieret et illum diem uniuersus populus
ad uincula nominaret. Habita igitur
collatione cũ beato pelagio papa
populum blandis exortationib;
induxerunt ut obliuioni tra
deretur memoria principis pa
ganorum et celebris fieret memoria

principis aplorum q dum cuncti
placuisset illa catthenam quam de
ierlm tulerat protulit pplo:
Ostendit iuo ipe illam catenam
ptulit qua sub nerone idem
apls iunctus fuit. hec g illi
sociata. Ita miraculose una
catthena facta e. hec si semp
vna et eadem extitisset. vn ipe
et regina ptinus statuerunt
ut quod hominum indiscreta religio
faciebat. Gentili dampnato uene
rata in melius faceret aplorum prin
cipi petro: Ipsa g uincla ipe cum
regina in ecclia sci petri aurucla
posuit et ipsam munerib multis
et priuilegiis magnis dotauit
ac pcedem diem ubique celebrem
fore instituit. Hec beda quante autem
uirtutis hec catthena fuerit anno dni
CCCC. xliiii. apparuit. Quen
dam enim comitem ottonis impera
toris ppinquum dyabolus an omnium
oculos tam crudeliter arripuit.
ut se ipsum dentib laceraret.
Tunc iussu imperatoris ad io.
ipe ducitur ut catthena sci petri
eius collo circumdaretur. Sed dum quedam
alia catthena furentis collo
fuisset imposita et nichil iuuareb
at uirtutis tandem uera petri cate
na pducitur et furentis collo
imponitur. Tante autem uirtutis
pondus dyabolus ferre non potuit. Sed
mox coram omnib exclamans
accessit: Tunc theodoricus
metensis eps catthenam arri
puit et eam se nullatenus di
missurum nisi manus sibi preciderentur
asseruit. Cum g super hoc inter
epm et ipsum aliosque clericos grauis
oriretur contentio. Impator tan
dem litigium ipsum sedauit:
et epo ex ipsa catena ipse anu
lum impetrauit. Miletus in
cronica. et idem habetur in histo
ria triptita quod hijs diebus
apud epirum draco ingens ap
paruit tunc cuius ore donatus
eps uirtute insignis expuens
mox occiditur. Prius tamen ante
eius faciem digitis crucem de
signans et eidem ostendens q
uis cito uiga bouum ne eius
putredine aer inficeretur ad lo
cum incendii trahere potuerint:
Item quoque ait ibidem et in eadem
triptita habetur quod dyabolus in specie
moysi se posuit qui iudeos
vndique congregans sic magna
mortis percuttauit uix
mare eos duxit. Quos dum
ad terram pmissionis sicco
pede se precunte ducere polli
ceretur in nuos enecauit. Vn
creditur quod dyabolus dignatus eo
occasione iudei qui crederant
plausus ottauiam cessauit

de eis se taliter uindicauit.
Multi autem ex hiis euaserunt
ad baptismi gratiam conualuerunt.
Cum enim mons ipse de diruis
incumberet et illi sese euolu-
erunt, priores tamen acutis
rupibus lacerati cum in mare
precipitati mortui sunt. Cumque
reliqui idem facere uellent
et de prioribus quid ei accidisset
ignorarent, Quidam piscatores
eis in dicto transeuntes malum
quod acciderat narrauerunt eis.
Et sic illi conuersi sunt. Hec in ystoria
tripartita. Quarta causa
institutionis hec assignari potest.
Dominus enim catenis Petrum mi-
raculose absoluit et eidem
ligandi et absoluendi pote-
statem dedit. Nos autem in uin-
culis peccatorum obligati tenemur
et absolui indigemus. Ideo ergo
ipsum in sollempnitate que dicitur
ad uincula honoramus, ut sicut
ipse a uinculis absolui primo
meruit et sic absoluendi a domino
potestatem accepit, Sic et ipse a
peccatorum uinculis nos absoluat.
Hanc ultimam institutionis
causam non nullam extitisse de fa-
cili quis perpendere potest. Si inde-
rat quod absolutionem uinculis
in ipsum factam epistola commemo-
rat absoluendi potestatem que con-

cessam euangelium recitat ab-
solutionem ab ipso nobis faciendam
hodierna oratio postulat. Quo-
dam per claues quas accepit
introductum et dampnandos ab-
soluat. In quodam miraculo
quod legitur in libro miraculorum
beate uirginis satis claret. A-
pud coloniam in urbe in mona-
sterio sancti petri erat quidam mona-
chus leuis lubricus et lasci-
uus. Hic dum subita morte
fuisset preuentus, demones ipsum
accusabant et quelibet peccatorum genera
contra ipsum clamabant. Unum dice-
bat: Ego sum cupiditas tua
que tam frequenter contra dei pre-
cepta concupisti. Aliud cla-
mabat: Ego sum uana gloria
qua te apud homines iactanter exal-
tasti. Aliud autem: Ego obediencia
quam semoribus spiritualibus exhibu-
isti. Ego sum salmorum cantus
quos frequenter domino cecinisti.
Sanctus autem petrus cuius erat mona-
chus pro ipso deprecatur dominum.
adiut. Cui respondit dominus: numquid
propheta me inspirante dixit domine
quis habitabit in tabernaculo tuo
aut quis requiescet etc. Quomodo igitur
dicitur sine macula sit ingressus
non sit iusticiam operatus. Ro-
gante ergo pro eo petro cum uirgine
matre dei, hanc dominus sententiam

ptulit. ut ad corp' rediet & i
pniaz aget. Tunc confestim
petrus clam q manu te
nebat duxs'ierunt & in fugam
conuertit. Aliam uero ei in ma
nu cuidam qui in pdco mo
nasterio monach' fuerat tradi
dit & ut ad corpus ipsum re
duceret precep. qui a reo p me
rede reductonis posset. ut
singulis dieb; p eo psalmum
mise mei ds' dicet & sepul
turam eius scopis mundare
ret. Hec que de morte rediens
que s' contigerunt omnib; en
arrauit &c. De sco Stephano papa.

Stephanus pp cum multos gentilium ubo &
exemplo conuertisset & multa
corpa scor martir sepelisset
a ualeriano & galieno. Anno
dni CC. lx. summo studio q
rit ut eum & clicos aut sacri
ficare cogerent aut supplicis
diusis puniret. Dederuntq;
edictum ut quicumq; eos pderet
totam eor sbam possideret. Qua
pp x. de ei clicis comphensi
statim s' sn audientia decol
lati. Sequenti die stephanus pp
comphendit ad templum mar
tis ducit. ut i aut ydolum ad
oraret aut snam capitalem
subiret. Sed cum templum ingssus

fuisset & dnm ut ipm teplum
destrueret exorasset statim ma
gis ps templi corruit et
ois multitudo p nimio ti
more aufugit. Hec uero ad ci
miterium sce lucie pexit. Quo
audiens ualerianus mili
tes plures priorib; ad eum mi
sit. Qui uenientes eum
missam celebrantem in ue
nerunt & statim intrepi
de accepta deuote pficien
te in sua sede decollauerunt.

Inuentio corporis De inventione
sci stephani pro protomartyris Stephani.
thomartiris. Anno dni quadri
gentesimo. xvii. honorii
principis anno scdm fuisse i
narrat. Recepit aut eius in
uento ipi hoc ordine fcm fuit.
Nam cum quidam psbr noie
lucianus in territorio ierosolimitano
q genadi inter
uiros illustres commemorat
& et h' scripsit fer. vi. in statu
suo quiesceret & pene euigi
laret. Uir quidam senex
statura pcerus. uultu de
corus. barba plixa pal
lio candido amictus cum
gemmule auree. & cruces
in eam contexte calciat'
caligis in supficie de aura
tis eis apparuit qui manu

aurea ṽgam tenēs tetigit
eam dicens: Summa cum
diligentia uos patefac
to tumulos q̄ indecenter de
specto loco reconditi sumus.
vade q̄ dic Jo. ep̄. jerosolimi
tano ut nos in honorabili
loco reponat. q̄ cū siccitas
et tribulatio mūdi conualuerit
nr̄orum suffragiis deus mūdo
ꝓpiciari decreuit. Cui lu
cianus p̄sbr̄ dixit. dn̄e quis
es. Ego sum inquid gam
aliel qui paulū aplm̄ enu
triui. et ad pedes meos le
gem pdocui. Qui autem mecū
jacet scūs ē stephanus qui a
iudeis lapidatus extra ciui
tatem proiectus ē. ut a feris
et auib; deuoraretur. Set hoc
oīo ille ꝓhibuit cui idem
ꝑmatir illesam fidē seruaui.
Ego autem ipm cum reuerentia
multa collegi et in mō no
uo tumulo sepeliui. Alius
autem qui mecū iacet ē nichode
mus nepos meus qui nocte
ih̄m adiit et a petro et ioh̄e
sacrū baptm̄ suscep̄. Qua ꝓpter
indignati in eum principes
sacerdotū eū occidissent. nisi
ob nr̄i reuerentia destitisset
Omnia autem oēm substantiam ei diri
puerunt. et eū a principatu

deposuerunt multisq̄ eū affli
gentes ṽbib; semiuiuum
relinquerunt. hūc cumq̄ ego
in domo mea duxissem dieb;
aliquib; sup uixit et defunctū
iuxta pedes scī stephani sepeli
ri fecit. Tertius uero qui
mecū ē abibas filius meus qui
anno etatis sue uicesimo
mecū baptm̄ suscep̄ et uirgo
pmanēs cū paulo discipulo
meo et legem didicit. Uxor uero
mea ethea et selemias filius
meus quia fidē xp̄i noluerūt
recipe. ꝓpterea nequaquam digni
sepultura fuerunt. sz eos alibi se
pultos inueniens et eorum monumentos
uacuos et manes. Hoc dicto
scūs gamaliel disparuit. Lucia
nus uero euigilans dn̄m ex
orauit. ut si hoc uiso in ueri
tate eius fo. ac tercio apparet. In
sequenti ḡ feria. vi. eodem sic pus
apparuit. et cur eaq̄ ē dixerat neg
lexit. Quesiuit uero inquid cur
neglexi. sz rogaui dn̄m. ut
si hoc ex deo eēt tercio appareret.
Ayt q̄ ei gamaliel quoniam in
mente tua cogitasti si nos in
ueniris quo singlorum reliquias
discernere posses ex hijs que
est sub similitudine ossorum sin
glorum loculos et reliquias e
docebo ostendit q̄ ei tres et

qrtū argentū calathos aureos
et quartum argenteū quorū unꝯ
erat plenus rosis rubentibꝫ
alii rosis albis. Quartum ē
ostendit calathum argente
um plenū croco albo. Dixitq;
gamaliel hii calami nr̄i s̄t
loculi et hee rose sunt nr̄e re
lique. Calathus aūt plenꝯ
rosis rubeis ē loculus sancti
stephani qui solus ex nobis
martyrio meruit coronari. Alii
duo rosis albis pleni mei et
nichodemi sūt. loculi qui in
syncero corde in confessione xp̄i per
severavimꝰ. Quartus uero argen
teus croco plenus ē. abibon
filii mei qui candore uirgini
tatis polluit. et mundus de mū
do exiuit. Hiis dictis iterum
disparuit. Feria aūt vi. sequen
tis ebdomade eidem iterum appa
ruit et de dilatione ac negligē
tie eū grauiter increpauit. Con
tinuo ergo lucianꝰ ierosolimā adi
it. et io. epō cuncta per ordinē e
narrauit. Pergunt ergo cū aliis
epis accersitis ad locū predicto
luciano ostensum. Cum ce
pissent fodere terram concutit et
suauissimꝰ odor sentitur ad cuiꝰ
odoris mirā fragrantiam meri
tis sctōꝝ septuaginta hoīes a
diuersis infirmitatibꝫ liberant̄.

Sicq; in ecctā syon que ē ierlm
ubi sctūs stephanꝰ archidiaconi
offō defunctus ē cū magno g
audio sctōꝝ reliquias transtule
runt. et eas ibidem honorifice
condiderunt. Ea aūt hora
pluuia magna descendit. De
uisionis et inventionis mē
tionē facit beda in cronica sua.
Hec aūt inventio scī stepha
ni. facta ē ea die qua eī passi
o celebrat̄. et eius passio in hac
die fuisse dr̄. Festa aūt ab eccā
mutata s̄t duplici rōne.
Prima ē quia xp̄s ideo natus ē
in terris. ut hō nasceret̄ in celis.
Secunda ro ē quia festum de in
uentione sollēpniꝰ agebat̄ qm̄
festū de passione. Et hoc tū pp̄
reuerentione reuerentiā natiui
tatis dn̄i. tū pp̄ multa mira
cula que in ipsi inventione dn̄s
ostenderat. quia igitur passio eī digior
ē quam inventio et ob hoc sollēp
nior dr̄ ēē. ideo eccā festum de
passione ad istud tp̄e transtulit. in
quo amplior reuerentia habet̄.
Translatio aūt eī ut ait aug. hoc
mō fuit. Alexander se
nator ierlm cū uxore sua alex
andr adiit et prothomartiri ste
phanū pulcherrimū oratoriū
construx̄ ac post eī obitum iux
eī corpus sepeliri fec. Euolutꝰ

g. vii. annis iuliana ei uxor
impiam suam uolens reduce
re pro eo que a principibus in
iurias patiebatur. Corpus ui
ri uoluit deferre. Quod cum ab epo
cum multis precibus postulasset
epc duos loculos argenteos
protulit dicens. Non noui qs
ex hijs sit loculus uiri tui.
Et illa ego noui et impetu
faciens amplexata est corpus ste
phani. Sicque dum ego corpus
uiri putat accipere casu corpus
prothomartiris accepit. Cum autem
nauem cum corpore conscendisset.
ympni ab angelis audiunt et suauissimus
odor afflagrat. Clamant
demones seuiam suscitant tem
pestatem dicentes ue nobis quia protho
martir stephanus transit. dirus nos
ulciscitur igne. Cum igitur naute
naufragium formidarent ste
phanus inuocatur et continuo
apparuit eis dicens. Ego sum
nolite timere. Statim tranquilli
tas magna subsecuta est.
Tunc audite sunt uoces demonum
clamantium. Impie princeps na
uem incende quia aduersarius noster
stephanus in ea. Tunc princeps
demonum quinque demones qui na
uem incendant misit. Sed
angelus domini eos in profundum de
mersit. Et cum calcedonem uenis
sent demones clamabant.
Seruus dei uenit qui lapida
tus est ab iniquis iudeis. Con
stantinopolim igitur incolumes
peruenerunt et in quadam ecclesia corpus
sancti stephani cum magna reue
rentia condiderunt. Hec aug. Con
iunctio autem corporis stephani cum
corpore sancti laurentii. hoc ordine
facta fuit. Contingit enim eudoxi
am hendosiam aliam filiam
theodosiam imperatoris a demo
ne grauiter cruciari. Quod cum
patri constantinopolim consti
tuto intimatum fuisset iubet
filiam constantinopolim
adduci ut sacris sanctis pro
thomartiris reliquiis contingeretur.
Demon autem clamabat. Nisi
stephanus romam ueniat non
exibo quia sic est apostolorum uolun
tas. Quod cum imperator
audisset a clero et populo consta
tinopolitani obtinuit ut corpus
sancti stephani romanis darent
et ipsi laurentii corpus acciperet.
Tunc imperator super hoc pelagio
pape scripsit. papa uero de consilio
cardinalium imperatoris petitio
ni consensit. Missi igitur con
stantinopolim cardinales
corpus sancti stephani romam deferunt
et greci parcipiendo corpus lauren
tii prosecuntur. Capud igitur corpus

stephanu recipit̃ ⁊ brachiũ
eius dextrum acquiuanis
de uotis p̃cib; obtinet. et
metropolitana eccã in ei⁹
ho nore fabricat̃. Cum aũ
romam uenissent in eccã
sci pet̃ ad uincula. corpus
deferre nollent uectores
subsistũt. ñ ultra procedẽ
poss̃. Demon aũt in puel
la clamabat frustra labo
ratis. q: nõ hic s; apd̃ fr̃em
suũ laurentiu; sedem ele
git. Illuc g̃ corpus defertur
⁊ ad eius tm̃ puella ad mo
nio liberatũ. At laurentius
fr̃is sui aduentu qi gratu
lans ⁊ arridens in alt̃am
p̃tem sepulc̃ se cessit. et
medietatem illi fr̃i uacu
am dẽliquid. Greci uõ dũ
manus apposuĩt ut laurẽ
tiũ aufferrẽt. ad t̃am ue
lud exanimes corruerũt.
Sz orantib; p̃ eis pp̃ ⁊ clero
⁊ pp̃lo uix ad se ad uesp̃as
redierũt. õs tñ infra .x. di
es mortui s̃. latini ẽ qui
ẽ consens̃ant ⁊ in frenesĩ
iuĩ. sanari nõ potuerũt quo
us; scõz corpora insimul tu
mulata fuer̃. tũc uox de ce
lo audita ẽ. O felix roma.
que corp̃ laurentij hispani

⁊ stephani ierosolomitani
gl'osa pignora uno claud̃
manu soleo. Refert aug̃.
in libro .xx. scõ de ciuitate dĩ.
Sex mortuos ad inuocatõe
sci stephani suscitatos uide
lic; quidã qui cũ mortuus
ẽ iacẽt ⁊ ei iam pollices li
garet̃ inuocato sup̃ eũ nõie
bti stephani continuo susci
tatus ẽ. Item qdam puer
a plaustro contritus q̃ mat̃
ad eccãm sci stephani defẽns
uiuũ ⁊ sanũ recep̃. Item
qndam scĩmonialem q̃ cũ
in extremo sp̃u constituta
ad eccãm sci stephani dela
ta fuiss; ⁊ ibĩ expirasset
uidẽtib; oĩb; ⁊ stupentib;
sanata surrex̃. Item qdã
puellam apd̃ yponẽ cui⁹ tu
nicã cũ pat̃ ad eccãm sancti
stephani deportass; eã post
mod̃ sup corp⁹ defũcte filie
p̃iec̃ ⁊ illam statim surrex̃.
Item qdam iuuenẽ apd̃ y
ponẽ cui⁹ corp⁹ cũ unctũ fu
iss; oleo sci stephani statim
surrex̃. Item qdam puer
qui cũ ad eccãm sci stepha
ni mortuus fuiss; ⁊ dela
tu ad inuocatõnẽ sci step
hani uite ẽ p̃tinus ẽ resti
tut⁹. De hoc miratur p̃dõso

s dic aug. Magistrum istu
gamaliel. Spoliatus reue
lauit saulus spoliatus la
pidauit. xps pannis in uo
lutus ditauit et preciosa
lapide coronauit. Idem i
stephano emicuit. pulcri
tudo corpis flos etatis elo
quentia sermocinatoris sapia
sanctissime mentis: et opus diui
nitatis. Idem fortis colup
na dei. Cum inter lapidis fe
ras manus carpentario for
pice teneret fide fundabilis
ingebat feriebat et produce
bat. constringebat et augeba
reddebat et non uincebat.
Idem sr id dura cutice et c.
hic non blandit. sz muenit.
non palpat sz prouocat. non p
uocat. sz instigat. Inde at
tende stephanu con fuu
tuu ho erat. sic et tu. demo
nia erat pot sic et tu ego pe.
redemptus. quo et tu draconis
eius euangelium dicebat. lege
bat qz qd legis ul audis et
tu ibi inuenis sceptu. Di
ligite inimicos uros dict
legendo pfice obediendo.

Omnimeus de nomi
dr qi do custos. ne.
ul a dno custoditus. l dr do
cus qr ad ethimologia hui
nois qd e do. Dr aut custo
dire tribus mois. s. custos o
ris do. ul gis do. Quo ad
primu. Custos uolunta
tis do sui preceptor do quo
ad se ipm. Scdo dr dnicus
qi a dno custoditus. a nos e
custodiunt ipm qr ad explice
statu suu miquor. I pno
fuit laycus. In scdo regu
laris canonicus. In tcio i
uir aplicus. Nam in
primo custodiunt faciendo
eu laudabile in uita. In
scdo feruente pfice. In tcio
pfessionem apprehende.
Tercio pot dici dnicus p ethi
mologiam huius nois do. do
namqz dr qi donas in mas
ul donas muni. l donas mi
nus. Et bus dnicus fuit
donas. i. condas minas p
iniuriaz dimissione donas
muni p liberalitatis largitio
nem qr non solu sua pauperibz
tribuit. sz et se ipm plies ue
dere uoluit. donas minus
pcors imitatione. qr cor suo
sp muni dabat aq appetebat.

Dnicus ordis De
pdicator dux scto do
et pr inclitus ex pspa mini
me ptibz. uilla q dr co.
gallaga ex homesis dyoc.

et patrem Felicem, matre vero Johanna nomine, secundum carnem duxit originem. Cujus ante ortum mater ante tempus vidit in somnis se catulum gestantem in utero ardentem, in ore faculam bajulantem, qui egressus ex utero totam mundi fabricam incendebat. Quaedam etiam matrona quae ipsum ex sacro fonte levaverat videbatur quod puer Dominicus stellam praefulgidam haberet in fronte quae totum orbem illustrabat. Cum adhuc esset puerulus sub nutricis custodia constitutus, deprehensus est saepe lectum dimittere et super nudam terram jacere. Missus tandem Palentiam ad studium, amore sapientiae addiscendae vinum per decennium non gustavit. Ubi cum facies famis valida esset, libros cum omni sua supellectili vendidit et pretium eorum pauperibus erogavit. Crescente nam ei fama ab episcopo Oxomensi in sua ecclesia canonicus regularis efficitur, et postmodum hominibus vitae speculum a canonicis supprior ordinatur. Ipse autem nocte ac die lectioni et orationi vacabat assidue, Deum exorans ut sibi hanc gratiam infundere dignaretur qua se totum aliorum saluti

posset impendere proximorum. In libro quoque de collationibus patrum studiosissime legens magnum perfectionis cumulum apprehendit. Pergens autem cum praedicto episcopo Tholosam deprehendit hospitem suum haeretica pravitate corruptum, quem ad fidem Christi convertit et quasi quasdam primitias manipulum futurae messis domino praesentavit. Legitur in gestis comitis Montis fortis quod cum beatus Dominicus quadam die adversus haereticos praedicasset, auctoritates quas in medium produxerat redegit in scriptis et cuidam haeretico cedulam illam tradidit ut super adjectis deliberaret. Illa ergo nocte ad ignem haereticis congregatis cedulam quam ceperat produxit in medium. Cui socii dixerunt ut in ignem eam projiceret, et si comburi contingeret, eorum fides vel perfidia vera esset; si vero comburi non posset, nostram fidem romanae ecclesiae praedicarent. Projicitur ipse cedulam in ignem, quae cum aliquantulum moram in ignem fecisset, incombusta ab igne protinus prosiluit stupentibus cunctis. Unus ceteris durior ait: projiciatur iterum, et sic experiemur plenius veritatem.

p̄oicit̃ iterũ ⁊ iterũ p̄siliuit
incombusta. Iterũ ille dixit
t̃cio p̄iciat̃ ⁊ tunc sin dubio
rei exitũ cognoscemus.
Proicit̃ t̃cio ⁊ iterũ incombu
sta p̄siliuit ⁊ illesa. Heretici
ꝗ in sua duricia ꝑmanen
tes districtissima int̃ se iu
ratōne firmaũt ne hoc
aliq̃s publicaret. Quidã
tñ miles qui ibi adherãt istũ
miraculũ ⁊ nr̃e fidei aliq̃n
tulum adherebat istud mi
raclm publicauit. Factum
ē aũt hoc apd̃ montē uictor
ialem. Simile quidã dicit̃
accidisse ap̄ fanũ iouis. In
dicta ibidē in ill' dieb; quadã
ꝯ hereticos disputatōne sollēp
ni. Ceteris uō ad ꝓpria rede
untib; ⁊ ep̄o exhomēsi defũc
to solus ibid̃ scō dñicus cũ
paucis ē ad h̃entib; mansit
contr̃ hereticos constant̃ ad i
nuptias ũbũ dei. Irridebant
ꝗ eũ ad ũsarij ueritatis spu
ta lutũ ⁊ hui' modi p̄icien
tes in eum ⁊ a t̃go ꝓ derisu
ē palleas alligantes. Cum
aũt ē interitum immãeret̃
imp̃territus. Respondebat ñ ēgo
martiriu dign' sum glã nō
dum merui mortē istam
ꝗ ꝑ locũ transiens in quo ē

parare ferebat̃ in sicꝰne nō
solũ intrepidus uerũ ēt de
ea nr̃as ⁊ alacri incedebat.
Cui illi admirantes dix̃
unt ei nũquid non tu mor
tis horrore concuteris. Quid
acturus eras si cōp̄hendis
semus te. At ille rogassem
uos ne repentinis uulnerib;
s; paulatim ⁊ successiue
mēbra singla mutantes.
Deinde ostensis coram eis ce
leris detrũcatis mēbror̃ p̄ti
culos ip̄os ēt oclos exeruntis
ad ultimũ semiuiuũ. la
tent̃ q̄ corpus sic ꝑmitteri
in suo sangne uolutãi. uł
prorsus ad libitum re neca
retis. Cum quãdã repiss
ꝑ nimiam que patiebat̃
inopiam hereticor̃ consort
ad exitũ consortiũ adhere
bat decreuit se ip̄m uenũ
dari. Quatenꝰ ex accepto p̄
cio de se ip̄o ⁊ egestatis sil'
occasione p̄ cideret ⁊ suber
rore uenũdatũ libaret. Q̃
⁊ fecisset ni inopie eius di
uina mĩa. Aliter ꝓuidisset
alias ēt cũ q̃dam mili. fr̃e
suũ in saracenor̃ captiui
tatē deceptũ lamentablit̃
ē conquestione exponeret.
nullum q̄ ad eius libatōnem

fatetur d sup oe consilium
ille intima compassione co
motus · se ipm p redemptio
ne captiui uendendu obtu
lit · Sz ds qui ipm necessari
or e ad redemptone spuale
multoz captiuoz puideat ·
no pmisit hospitatus in p
tib; tholosanis apd quasda
matronas ab hereticis p oste
tatone religionis decepta
p totam qdragesima · ut eos
clauu clauo obtunderet in
pane solo z aqua frigida · cu
ad uicto d socio ieiunauit ·
nocte uo uigilans cu necas
cogebat lassa membra sup
nudam tablam reclina
bat · Sic qz fcm e ut illas ma
tronas ad agnitone ueita
tis pduceret · post hoc a accep
de instructone ordinis cogi
tare cui offm eet p mudu
pdicando discurre · z q hereticos
fide catholicam comunic
Cum g mansiss; in ptib;
tholosanis p · x · anos ctin
situ ex omesis epe · usq ad tpc
quo lateranesem consiliu
debuit celebrari cu fulchone
tholosano epo · romam ad co
ciliu gnale aduenit · hac a
sumpmo pontifice innocentio
ordine qui pdicatoz dicet

z dicit confirmari d suisq;
successorib; postulauit · Qui
cu aliqntulu se difficile
exibet · nocte qdam uidit i
sompnis q lateran ecclia g
uem subito ruina mina
ret q dum tremes aspicet
ex aduso uir di dnicus oc
currebat · humeris q suppo
tis totam cassura fabrica
sustentabat · Euigilans
a z usione intelligens peti
tone uir di ilarit acceptauit
ortans ut ad fres suos redi
ens · Reglam aliq approba
tam sibi eligent · z sic ad
ipm rediens confirmatoe
ad libitu reportaret regressus
g ubium sui pontificis fri
bus patefec. Erant aut
fres in uo circit sedecim q
in uocato spu sco reglam
bti augustini doctoris z p
dicatoris egregii · ipi pait z
noie pdicatores futi unam
mit elegerut · Quasda
atiens quide ute csuetu
dines quas d p foris cstitu
tonu obsuandas statuer
in sup assumentes · Sm inte
ea innocentio defuncto z ho
norio in summu pontificem
sublimato confirmatonez
ordinis · Anno dn · m · CC · xvi ·

apd dñm honorio impetrauit.
Dum g° rome in ecclã sci pet'
p dilatõne sui ordinis exora
sset glo'sus princeps aplõr
petrũ & paulum aduenien
tes aspex. Quor primus uide
licet petrus baclm paulus
uõ ẽ librum tradẽ uidebã
t' addebantq; dñtes. vade
p dica qm a dõ ad hoc ministiũ
es electus. moxq; in momẽ
to t'pis uidebat ei qd filios
suos p totum mũdũ dispsos
aspicães incedentes binos &
binos & ũbum dei ipis p di
cantes. Unã ipe tholosã
rediens fr̃es suos dispsit.
Et quosdã quid' yspaniam
quosdã uõ parisius. alios i
tand' bononiã destinauit.
Ipe uõ romã reũsus est.

Monachus quidã ordĩs
p dicatorum institutorẽ in ex
tasy fcõs uidit btãm ũgi
nem flexis genib; & iũctis
manib; p humano gñe filiũ
depcantẽ. Qui dans sepe
pie mat' repulsam tandẽ
instanti sic ait. Mat' mã
quid possũ ul' debeo ill' am
plius facẽ. misi patriarchas
& pphas & par se emẽdauit
veni ego ad eos & deinde misi
aplõs & me & illos occid'rũt.
Misi martires confessores
& doctores & n ill' acquieuerũt.
S; q2 nõ ẽ fas ut tibi aliqd
denegẽ dabis eis meos pre
dicatores p quos ualeant i
illuiari & mũdari. Smiã ueĩ
am q° illos. Similem uisio
nẽ alius uidit eo tpr q2 xii.
abbes cistciensis ordinis tho
losam q° hereticos ẽ trãsmissi.
Nam cũ filius mat' oran
ti rñdisset ut sup' dix' mat'.
bone fili nõ fm eor maliti
am. s; fm tuã miam agẽ
debes. tũc filius uictus p
cib; ait. Ad uotum tuũ ad
huc hanc cũ eis miãm fa
ciã. q2 p dicatores mõs eis i
mittam. qui eos moneãt
& informẽt & si se nõ correx
int amplius iam n pcãt.

Quidam fr̃ minor qui i
multo tpr socius sci francis
ci extitĩt plib; frib; de ordi
ne frm p dicator nãrauit
qd cũ btus dñicus rome p
confirmatõne sui ordinis
apd ppa instarz nocte orans
uidit in spiritu xpm in a
ere existentẽ & tres lanceas
in manu tenẽtem & q° mũ
dũ eas uibrantẽ cui uelo
cit' mat' occũrens qd nam
uellet facẽ inquisiuit. et

ille ecce totus mundus tribus
uitiis plenus est .s. superbia con
cupiscentia auaritia. et ideo
his tribus lanceis ipsum uolo
confundere. Tunc uirgo ad eius
genua procidens ait. Fili
karissime miserere et tuam iusti
tiam in misericordiam intempera.
Cui christus nonne uides quante
mihi iniurie irrogantur. Cui
illa tempera fili furorem et
paulisper expecta. habeo enim fide
lem seruum et pugilem strenu
um qui ubique discurrens mun
dum tibi expugnabat et tuo
dominio subiugabat. Alium
quoque seruum ei in adiutorium
dabo qui secum similiter decertabit.
Cui filius. Ecce placatus
faciem tuam suscepi. sed uellem
ego uidere quos uis ad tantum
officium destinare. Tunc illa beatum
sanctum dominicum presentauit. Cui
christus ait uere bonus et strenuus
pugil est iste. et studiose fa
ciet que dixisti. Obtulit ei
sanctum franciscum et hunc
christus sicut et primum commendauit.
Sanctus ergo dominicus socium suum in
uisione sua diligenter considerauit
quem antea non uiderat in crastino
in ecclesia inuentum ex his que
nocte uiderat sine indice recog
nouit et in eius amplexus oscula

sancta ruens ait. tu es socius
meus. tu pariter curres mecum
stemus simul et nullus aduersarius
preualebit. uisionem quoque pre
dictam ei per ordinem enarrauit
et extunc factum est eis cor unum
et anima una in domino quod et in posterum
os mandauerunt preceptis ob
seruari. Cum quidam noui
tium apud manipulum recepisset
ad ordinem. Quidam qui pre
dicti nouitii socii fuerant eum
adeo peruerterunt quod ad seculum iam
redire deliberans uestes suas
modis omnibus expetebat.
Quod beatus dominicus audiens con
tinuo orationi se dedit. Igitur
cum dictum iuuenem iam religio
sis uestibus expoliassent et iam
suam camisiam induisset
ille magnis uocibus clamare
cepit ac dicere. En estuo. en
ardeo en totus exuror. exui
te extrahite hanc camisiam
maledictam que me totum exu
rit. Nullo ergo modo quiescere
potuit quousque exutus cami
sia. religionis uestibus est in
dutus et ad claustrum reductus.
Existente beato dominico bono
nie cum fratres ad dormiendum iam
iuissent. Quidam frater conuersus
a diabolo uexari cepit. quod cum frater
raynerius lausanensis magi-

eī audissꝫ btō dn̄ico hꝰ studu
it indicare. Fr̄s aūt dn̄icus
ad ecclām añ altare ꝗ̄m pertāi
cep. Q ui cū fuissꝫ uix decem
fr̄ib; depertatus. dix̄ btūs doc̄
Ad uico te miſ cur uenias ĉātaꝫ
di ⁊ q̄r ⁊ quō huc intrasti. Q'
Rn̄dit ueto eum q̄ merint.
Bibit cū eo in ciuitate sn̄ li
centia ⁊ n̄o adhibito signo cru
cis. Vn̄ tunc intraui meuꝫ
malūe bibionis q̄n potius ip̄e
simul cū uno me bibit. Hꝰ aūt
tūc eū bibisse aptum ē int
hꝰ fr̄m primū signū ad matu
tinas: Quo audito dn̄s qui
in eū loquebat̄ dix̄ amō hic
plus n̄o possum ex quo capu
ciati surgunt ⁊ ē ad or̄one bt̄i
dn̄ici exiit conpulsꝰ ē. Cū
mptib; tholosanis q̄dam f
luiū transissꝫ lib' eī nulluꝫ
hn̄tes conſuatoriū in flum
ceciderunt. Die ḡ .3. piscator
quidā ibi hamū piciens cuꝫ
magnū piscem se dep̄hendi
sse putaret libros illos extra
hit penitus ſ illesos ac si ī
aliquo armario fuissent cū
oī diligūtia custoditi. Cum
ad q̄dam monastiū uenissꝫ
⁊ fr̄es quiescēt. nolens eos ī
quietatē or̄one fusa ianuis
clausis monastiū cū socio ī
troiuit. Idē ē ceptum est
cum in conflictu hereticorū
cū quodā conuiso cisterciensi fu
issꝫ. Nam cū sero ad q̄ndam
ecclām deuenissent ⁊ ianuā
clausam inuenissent or̄oe
fusa a btō dn̄ico intus se sbi
to inuenerunt. ⁊ noctē illā
totam in or̄one duxerunt.
Post laborem itineris a q̄ ad
hospitium deuenissent sitiꝫ
ad fontem aliq̄m extinguēe
consueuit ne in domo hospi
tis plus bibendo aliq̄ notā
incurrēt. Scolaris quidam
carnis lubricū patiens. uēit
in quodā festo ad domū fr̄m
ibi missam audirēt. Contig̃
ā tūc missaꝫ btūm dn̄icū cele
brare. Cum ā ad oblōnē uē
tum fuissꝫ dēos scolaēs acces
cit ⁊ manū eī cū multa deuo
tione osculatus ē. q̄m cū os
culatus fuissꝫ tanta ex illa
p̄dne sensit odoris fragrātia
q̄nta in uita sua nūq̄ aliū ē
expertus ⁊ ex tūc estus libidīs
mirabli. modo refrigunt. ut
qui añ erat uanꝰ ⁊ lubricus
efficerēt post mod' continēs ac
castus: Q̄nta mūditie p̄ui
tate eī caro pollebat. Cui odor
tam mirabli. sordes mētis
purgabat. Sacerdos quidā

uidens aliu btm dñicũ cũ
suis frĩbus pdicatorũ tam
feruenter tam frequent̃ insi
stere. delibauit eis ad herẽ
dũ modo nouũ testamẽtũ
q ad pdicand nẽcm meritũ
habẽ possz. hec eo cogitante
quidã iuuenis uenale te
stamẽtũ sub ueste baiulãs
fuit. qd statim cũ magno
gaudio sacdos emit. Sz dũ
ad huc aliquantulũ dubitarẽt
fusa ad dñm pce inpressaqz si
librũ exterius cruce librum
apuit et oclos ad capl̃m q
primo se obtulit mox con
uertit et id qd in actibz dicm ẽ
petro eid occurrit. Surge
descende et uade cũ eis nich
dubitans qz ego misi illos
statimqz surgẽs eid ad he
sit. Cum apd tholosam
in theologia legẽt magist̃
quidã sciã et fama pclarus
quodã mane añ diez dum
suas lectões puidẽt opsso
sompno cap suũ in cathe
dra paululũ reclinauit ui
sumqz ẽ q .vii. stelle pre
sentarẽt qd cũ de nouitate
tal' ẽ seru plimũ miratũ
ẽ. Subito in lumẽ et quantita
te pdce stelle in tm creuerũt
qd totũ mũdũ illũabant
Qui in euigilans et quid na
q h uellet plimũ miralũ.
Et ecce dum scolas intrasst
et legẽt btũs dñicus et cũ eo
.vii. frẽs eiusdẽ habitus ad p
dcm magrm humilit accesse
runt. et suũ q ppositũ intim
antes dixerunt q scolas suas
caperẽt frequẽtare qd recolens
uisionẽ. ipos ẽẽ .vii. stellas
quas uiderat nullaten du
bitauit. Rome uno die
dñico posito uir quidã ma
gist̃ reginaldi scĩ amani
aurelianensis decan' ẽ qui
parisius in iure canonico
rexerat ãnis .v. Romã cũ
aurelianẽsi epõ mare trãsi
turus aduenẽat dudum
aũt inppõito relictis omibz
pdicatõni insistere. Set q
dñm id complere possz n
dum aduertat. Cum autẽ
a quodã cardinali cui omĩ
uotũ expsslat de institutiõe
ordinis pdicatorz dixicesset
et btõ dñico accẽssito eidm suũ
ppositũ reuelasst. ex tũc ipl
ordinis delibauit ingssuz.
n mora grauiu febriũ infir
mitate corripit et in ei salu
te penitu despat. p seuẽante
ã in ordne btõ dñico. ac btãz
uirginẽ cui tamqz spãli pmis

sione curam ordinis totā
cōmisat exorāte ut ul' sal
tem modico tpr̄ s' concedē
dignaret. Ecce subito re
gina mīe dualz ad modū
speciosis puellis comitata
reginald' uigilans z i mo
tem expectans ad se ueni
ente uisibili asp̄x̄ blanda
qz facie dicente s' pete a me
qd' uis z dabo tibi. deliberaut
qd' quid peteret. sz se totū regi
ne mīe uoluntati cōmittet.
Quod dū fecisset illa manū
extendēs uirgineā aures eī.
renes nates eius. os. man' z pede
salutari qua secū detulerat
unctione perunxit formula'
uborz p̄prias ad singlas unc
tiones sub inferens ad renes
ait. stringant renes tui cin
gulo castitatis ad pede' ait.
Ungo pedes tuos ad p̄paratōnē
euāngelii pacis. Addiditqz ter
cia die mittam t' ampullā
restitutōis plene sanitati.
Tunc ē h'itū ordinis tui h
anc q̄ uisionē simili' beatū
dñicus in orōne positus to
tam uidit. Mane a facto
ad eū ueniens scs dnīc' z sa
nū repit z ab eod toti' serie
uisionē audiuit z h'itum
q̄ uirgo monstrauat assupsit
Nam ante a fr̄es sup pellitiis
utebant. Die aūt tercia mat'
dei affuit. z corpus reginaldi
a dco perunx̄. Qd' modo solum
estuum febrium. sz z ardorē
concupiscē s' extinx̄. ut sic ipe
post mod' ē confessus. Nec
primū in eo mot' libidinis de
cetero pululauit hanc uisionē
ita eo exibitā. Quidam
religiosus de ordine hospita
liorz p̄sente quoz scō dñico
prius oclis uidit. z stupuit.
Hanc uisionē multis fr̄ibus
maxīe post illi' obitū beat'
dñicus publicauit. Quo illus
g' reginald' bononiā p̄dica
tōni ardent' instabat z frm
nūs excrescebat. post h' aūt
missus parisius nō p't multos
dies in dño obdormiuit.
Iudex quidā nepos dei stephā
ni cārd inal' de fossa noua.
cū equo in foueam precipitatō
nē. lapsus inde mortuus ē
eductus qui bt̄o dñico obla
tus. orōne fusa ē uite p'stine
restitutus. In ecca scā sixti q̄
edificatam tectū q̄dam conduc
tū affribz. sub septa quedam
ruina desup soluta contri
uit duoqz subtumlo cadentis
mat'ie latentē extinx. Sz
uir dei dñicus defuncti corp'

de cauna sub ductū ad te omī
no ferri iussit orōnibusq; suaꝝ suf
fragio statim uite simul' et sa
nati restituit. In eadem etiam ap̄
romā. dum fr̄es circit. xl. ma
nerent et quadam uice panē ualde
modicū. qd̄ l̄ relatū panis p̄ p̄
tes diuidi sup mensā mādā
uit. Dominusq; unicuiq; buccel
lam panis cū gaudio frangeret
ecce duo iuuenes eiusdē habitus
formeq; consil'es refectorium
intrauerūt palliorū sinusq; a
collo pendebat plenos panis
deferentes quib; in capite mense
fr̄m dici dn̄ici silentiū oblatis
ita subito secesserunt ut nullus
de certo ul' vnde uenerūt. ul'
quo abierent scire posset. Tunc
p̄r dn̄icus manu ad fr̄es circūq
que ptensa: modo inquid fr̄s
mei comedite. Ista itaq; dn̄ic
alū intrinse positus esset et ganse
plinaꝝ in inundatō facta esset ille
signū crucis edidit et a se a toto
adō om̄m pluuiam ppulsauit
ut qui suo papillione decumbe
cū tota tra densa ymbrium
madesceret inundatōne n̄ una
gutta ad spatium trium cubi
torū eos contigeret. Quadam
uice dum in ptib; tholosanis
transiss; nauigio. quādā aq̄
nauta ab eo d̄nariū ptinacie
transitus exigebat. Qui cum
ubi dici p̄ seruitio s̄ impenso
regnū celoꝝ pmitteret addens
qd̄ discipl'os x̄ct. n̄ auꝝ n̄ pec
cuniam deportaret. Ille dum p
capam uiolent' trahens. aut
capam in dimitte inquid: aut
denarium m̄ solues. Tunc uir
dei erectis in celum oclis. ul'
paululū intra semetipm orās
mox in tra respiciens et dena
rium diuino n̄ dubiū pparia
tum nutu iacentē uidens.
Ecce inquid fr̄ q̄d postulas
tolle et me libm inpace dimitte
Contingit aliū uiro dei iter agē
te associari q̄ religiosum quādam
conuersatōis quidē. s̄c̄itati domi
sticam. s; loquela et lingua pe
nitus alienū. Dolens itaq;
qd̄ diuinis eloquiis una cū
illo se mutua collocatōne re
fouere nō posset: tandē a dn̄o ut
vnius lingua loqueret alterius
ub' que s̄ alteutrū nuntiatr'. se
p̄ triduum quo incedebant simul i
tineri ceperunt ut intelligerent in
petrauit. Quadam uice
cū multis obsessus demonis
fuisset oblatus s̄ iste stolam
accipiens prius sibi collū circū
posuit: Demō demonstra col
lum cinxit mandans illis
ut decetero illū hōiē n̄ uexarent.

Ipi uõ in eius dõ obsessi corpe
torqueri statim ceperunt fortit
ac clamare. permitte nos ire
q̄r nos hic cruciarī compellis
At ille nō dimitto. uos nisi q̄d
ubi in fideiussores dederitis q̄
ultra nequaq̄ de certo redeatis.
Quos inquiunt illi fideius
sores possum̄ tibi dare. et illos
s̄cos martires quorum corpora in
hac eccīa requiescūt. Et illi n̄
possum̄ q̄ nr̄a merita ē dicūt.
Oportet nos inquid dare alioqn
acriuciatu h̄ nequaq̄ liberos
uos dimittā. Tunc responde
runt ad h̄ opa se daturos. et
post modicū dixerunt. Ecce im
petrauimus l; in merito. q̄d
s̄ci martires fideiusserunt p nob.
Requirens aūt eos huius rei
signū dixerunt. Fatis ad cap
sam ubi ē recondita capita
m̄rm et ea inuenietis uiuosa.
Quesitū ē et ita inuentū sic
illi fuerāt protestati. predicam
te aūt eo aliū quend̄ mattone
ab hereticis. Depreauate eī pedi
b; prouolute dixerunt. Sine dei
ad iuua nos si uā sūt q̄ hodie
predicasti. iam diu mltos nr̄e
erroris s̄pō excecauit. Quib;
ille. Constantes estote et ex
pectate paulisp ut uideatis
quali dn̄o adhesistis. statimq;

iussu dei de medio sui gattus
unū teterrimū prosiliit qui
magni canis p̄ferens quantitatē
habebat grossos oculos et flammā
tes. linguā longam latam
atque sanguinolentā et protensam
usq; ad umbilicū. Caudam uō
eius hn̄s curtam sursum:
quacumq; partem se uertisset turpitudi
nē quoq; mō iterum ostendebat.
de quib; fetor intollerabilis ex
alabat. Cumque circa illas ma
tronas se aliquāt huc illuc que
uisisset. tandē p cordam cam
pane ascendens disparuit. fedā
post se uestigia derelinquens.
Ille igitur matrone deo gratias agentes
ad catholicam fidē sunt conuer
se. Cum in partib; tholosa
nis quosdā hereticos conuicisset
et illi essent incendio deputati.
aspiciens inter eos quendam tirā
num nomine arn. ministris illū
seruate. ne aliquo mō cū ceteris
comburatur. Conuersus ad eū
blande q̄ alloquens. Scio inquit
fili mi. scio: qd adhuc l; tard
bonus eris et s̄cs. Dimissus
itaq; p annos. xx. in heretica ce
citate permansit tandē conuers
frater predicator efficitur. et in eodem
ordinē uitam suā laudabili
ter et feliciter consumauit.
Cum esset in hyspania quibusdā

ꝰ frīb; sotiatis aꝑuit ei
ꝓuisum in mansuetissimi
drato qui frēs suos qui seci
eāīt ab sorbē ɑptis frucib;
uidebat. Qui uir dī intelli
gens frēs fortit̄ resistē orta
bat. Post modicū oēs illi ex
cepto frē adam ⁊ duob; cō
u̇sis ab eo recesserunt. Intro
gatus ā quidā ex illis ab
eo an simli-uell; ab ire ait.
Absit p̄ȝ ut relicto capite
sequar pedes. Sȝ continuo
orōni se dedit. ⁊ fere oīs
post modicū sua orōne cō
u̇tit ap̄d sc̄m sixtū in urbe
cū frib; existens subito scō
sup eū sp̄m dō. ad caplm ⁊
frib; conuocatis palam oī
b; nūtiauit. iiij. frēs ex
ip̄is in breui uidel; duos
in corpe duos ā in aīa mo
rituros. Post modicū duo
frēs ad dn̄m migrauerūt. duo
uō de ordine recesserunt. Ex
istente eo bon̄ eāt i magi
quidā conrad' theotonicus
cui ingressus ad ordinē frēs
mirabilr̄ affectabāt. Cum

casa marie d'ordine cist'cien'

q̄ bt̄s dn̄icus cū priore mo
nastii in uigilia asūptōis
bt̄e marie ꝑnoctaret fam
uliā quadā ɔsciā existente
marie. dixit ei fateor tibi ꝑor
q̄ cū nulli ad huc expo sui nū
q̄ si tu. alti q̄diu diu uixo
reuelab. q̄ nūq̄ adeo aliq̄
in hac uita petii ad q̄ non
sequēt iuxta uota eni cū
p̄dcūs prior dicet q̄d forsitan
anī cū uitam suā finiret ⁊
bt̄s dnicus sp̄u ꝓphetico q̄
ip̄e prior post se diu uiuēt
sic ⁊ fcm̄ fuisse constat pre
dix. Tunc ille prior audi
erat. pete g̃ p̄ȝ. ut det in ma
gistrū conradū. ad ordinē
cui frēs introitū in tm̄ fla
gitare uidenē. At ip̄e rem
inquid frē bone difficilem
postulasti. Finito cōpletorio
cetīs frib; ad quiescendū ⁊
ꝑgentib; ip̄e in eccā ꝑma
sit. ⁊ in orōne more solito
ꝑnoctauit. Conueien
tib; g̃ frib; ad primā cum
cantor in cepisset iam luc'
orto sydē ecce lucis noue
sidus nouū futur'. magr̄
conradus subito ueiens ⁊
ad pedes scī dn̄ici se ꝓsternēs
hitū ordinis ⁊ minist̄it
petiit ⁊ ꝑseuerant' accepit.
Ille erāt aūt ꝑuo dī dn̄ico ⁊
firma ualde mētis eq̄litas
q̄ cū ad compassionē ⁊ miā
turbaret. ⁊ q̄ cor gaudens
exilarat faciē placidam i

cionis hōis compassionē ma
nifesta de foris benignitatē
pdebat. Tempore diuino cū
frīb; suis sociis saluo quidē
honestatis tenore nēo. com
or noctūnis oris uigilus
⁊ orōnib; nēo instantēr diē
mpciebant. pximis noctē
do ⁊ suis oculis q̄i quēdam
fontē effecerāt lacrimar frequēt
qū corp9 dn̄i eleuabat̄ in missa
in tm̄ mētis rapiebā excessuz
ac sub ipm̄ xp̄m in crūatuz
p̄sente uideret. pp̄ qd missam
cū ceterīs in lto tp̄e nō audi
uit. Erat aūt in eo ēm pnotā
di consuetudo creberrima ut
aut raro ētiam ad quiescend
lectū uidet̄ hr̄e ⁊ cū lassitudine
succedente sompnu īterpella
ret nātitas sū an̄ altare. aut
sup lapidē capite reclinato p
aululum quiescebat tres sin
gulis noctib; recipiebat ma
nu ppria de quadā cathena fē
ferrea disciplinas unā p se.
alīam p peccatorib; qui ūsant̄
in mūdo. Tertia uō p hiis qui
in pūgatorio cruciant̄. Elect9
aliū in quo certa uīesem epm
oīo renuit contestans se prius
fugam deserē qm̄ electōnē ab
eis de se fcē aliquatenū consē
tiret. Interrogatus aliū cū nō

libenti9 tholose in tholosana q;
dioc̄ qm̄ carcassone in eisq;
dioc̄ moraret̄ qz in tholosa ī
quid dr̄ dioc̄ multos qui me
honorant inuenio. Apd uō
carcasonā oīs eo9 me im
pugnat̄. Interrogatus a q̄dā
in quo libro ampli9 studuiss;.
In libro caritatis. Rndit q̄dā
uice uir di dn̄icus apd bon̄
constitut9 in ecc̄a pnoctaret.
dyā inuisē frīs eidm apparuit
qz scūs dn̄icus frēm extimās
ei iniuebat ut cū ceterīs ad q̄
escend pgeret. Ille uō q̄i derīdē
do eid sibi nutib; rndebat.
Tunc scūs dn̄icus quis nā
eēt qui si eius mandatū cō
tempnēt scire uolens can
delam a lampade accendit. ⁊
in faciem ip̄m respiciens qd
dyā eēt confestim cognouit.
Quē cū uehementi9 increparet
mox eid dyā de fīuctōne silen
tij in insultāe cepit. Scūs ā doc9
ut frm̄ magr̄o ē loqui licte
assens coegit ip̄m ut ē diceret
de quo frēs in choro tēptaret.
Qui rndit facio eos uenire
tarde ⁊ cito exire. Deī duxit
eū ad dormitoriū de quo frēs
ibid temptarēt inquirens ?.
Qui ait facio eos nimi9 dor
mire. tarde surgē. Sicque a

diuino officio remanere. et intendi
in mundas cogitationes fecere.
Deinde ad refectorium ipsum duxit
et de quo idem fratres temptaret
quesiuit. Tunc demon per
mensas saliens plus et nunc
sepius repetendo dicebat. Quod
cum sanctus dominicus quid sibi uellet
ei interrogaret. Quosdam
fratres tempto ut plus comme
dant. et sic ex nimia cibi sumpti
ne delinquunt. quosdam ut mi
nus sumant et sic in dei seruitio
et obseruatione sui ordinis debi
les fiant. Deinde duxit eum ad lo
cutorium de quo idem fratres tem
ptaret inquirens. Tunc ille
crebro linguam reuoluens mira
bilis confusionis sonum preme
bat. Quem cum sanctus dominicus
qui hoc sibi uellet interrogasset. ait
hic locus totus meus est. Temp
tare studio ut confuse loquen
tur. et inutiles sese inutilibus
uerbis immisceant et unus alium
non expectet. Postremo duxit
eum ad capitulum. Sed cum ante hosti
um capituli demon finisset illuc ite
nus intrare noluit. Sed ait.
huc numquam ingrediar. quia locus
maledictionis est. et totum i amit
to quod malis locis lucror. Nam
cum aliquem fratrum per aliquam neglige
tiam delinquere fecero mox in

loco hic maledictionis de ipsa ne
gligentia se purgat et coram
omnibus se proclamat et sic totum
amisisse me doleo quod alibi me
lucrari gaudebam. Et hiis dictis
euanuit. Tandem appropinquan
te peregrinationis sue consummatione
apud bononiam cepit corporis infir
mitate languere. Sed in ante corporis
dissolutionem sibi in uisione mon
strata est. Vidit enim iuuenem
pulcherrimum hiis uerbis se uocan
tem et dicentem ueni dilecte
mi. ueni ad gaudia ueni.
Conuocatis igitur ex fratribus bononie
conuentus .xii. ne eos ex heredes
et orphanos delinqueret testamentum
condidit dicens hec sunt que uobis
tamquam filius hereditario iure pos
sidenda relinquo. Caritatem
habete. humilitatem seruate. pau
pertatem uoluntariam possidete.
Illud uero quod potuit districtione
prohibuit. ne quis umquam in
suo ordine possessiones indu
ceret terribiles maledictiones dei
omnipotentis et suam terribiliter in
pans ei qui per dictum ordinem
terrenarum diuitiarum puluere polu
meret maculare. Fratribus uero de
eius destitutione inconsola
biliter dolentibus. dulciter eos conso
lans ait. Ne uos mea filii
corporalis turbet discessio illatenus

dubitantes· utilior ē me uō
p me mortuū h̄rituros q̄ iuiū
pro inde ad extremam horā
ueniens. Anno dō· m· CC· xx·
ob dormiuit in dn̄o. Cuius
quidem transitus eadm̄ die
eademq; hora frī gualē p̄ori
tunc frm̄ p̄dicator de brixia
7 post modū eiusdē ciuitati
ep̄o· hoc modo monstratur·
Nam cum in campanili
frm̄ capite ad murū inclina
to leui sompno dormitas: s;
uidit celū apiri 7 duas sca
las candidas ad trām sub
mitti: Quarū summitates xp̄
cum matre tenebat 7 ange
los p eas iubilantes ascende
bant 7 descendebant. In me
dio ā scalarū terrnio sedes p̄pi
ta erāt· 7 sup sedem uelato ca
pite sup sedēs. Ihs aūt ac ma
t̄ eius scalas sursum trahe
bant donī sedentē in celum e
leuato apertum celi clausa ē.
Veniens g̃ p̄dcs̄ fr̄ boni con
tinuo eadm̄ die 7 hora p̄rē
migrasse cognouit. Fr̄ quid
noīe rao p̄oritus apd̄ tibur·
eadm̄ die 7 hora qua p̄r mig
uit· Corpore in ip̄o celebratu
rus accenseāt. Cum ā audiss;
eum boni egrotasse ad locū
canonis ueniens in quo de

uius m̄etio consueuit fi· uel
let p eius salute orare· subito
fc̄s ē in excessu m̄etis uiditq;
uirū di d̄micum corona q̄dam
aurea laureatū totūq; mira
bli splendore fulgentē; duob;
quib; dā reuerēndis uiris cō
tractum hunc inde ex̄ boni
uia regia p̄cedēte. Die g̃
notans 7 horam inuenit te
uirū di d̄micum a c̄ts migsse.
Cum g̃ sub tra corp̄ ei̇ mlt̄
to tp̄e iacuiss; 7 crebescentib̄
indesinent̄ miraculis non
poss; ultius eius scītas occl̄
tari· fideliū dignū dux· deuo
tio corpus eius ad altiorem
locum transferre. Cumq; i mo
numēto fuiss; fracto uix fer
reis instrumētis cemēto sub
latoq; lapide p̄ate fcm̄ tanta
ex ip̄o suauissimi odoris eru
pit fragrātia· ut nō tam sepl̄
crum q̄m cella uidētur aroma
tum apuisse. Quiquid odor
cuncta supabat aromata ne
aliē rei naturalis odoris similis
uidebatur. Nec solum ossib;
aut puluē sacri corp̄s ul̄ cassē
ineāt. Sed ↄ tre circūquaq;
congeste ita ut ad longinq̄s
post mod̄ regiom delata odo
rem: Ipm̄ longo tp̄e retine
ret frm̄ uō manib; maric

aliquid de reliquiis sacro
sanctis tangentib; q̄ menti
ut quacūq; lotel' ē confrica
te· p plures dies conꝯuate
fragrantie diu testimoniū
p̄sentauerūt· ¶ In p'uintia
ungarie uir· quidā nobilis
cū uxore sua & filio puulo ad
reliquias b̄ti dn̄ici que m
soluebant' uisitandas acces
sit ac filius eius infirma
tus· idem ad extremū uite
moriendo puenit· pr̄ aūt
corpus filii coram altari be
ati dn̄ici collocauis lamētari
cep̄ & dix̄· Beate dn̄ice leti
ueni ad te & en tristis rece
do· Cum filio ueni en or
batus recedo· Redde m̄ que
so filiū meū· Redde m̄ leti
tiam cordis mei· Et ecce
circa noctis meū mediū pu
reuix̄ & p eccām ambulau·
¶ Iuuenis quidā cuiusdā nobilis
dn̄e mancipiū dum ī quodā
fluuio piscationi insisteret
in aqua lapsus suffocatus
disparuit in magno spatio t
tp̄is inē ietto eius corpus
de pfundo fluuii mortuum
ē eductum· Dn̄a ā eius pro
eius resuscitatiōne beatū
dn̄icū inuocauit· pmittēs
se ad suas reliquias nudis
pedib; accessuram & te suscita
tum mancipiū libertati da
tur· Statim qui fuerat mor
tuus in mediū uidētibus
oīb; uiue reditus psiliuit·
uotumq; suū p̄dca dn̄a ut
pmiserat adimpleuit· ¶ In
eadē puintia ungarie dū
quidā uir filiū suū defunct
amare lugeret· & b̄tū dn̄icū
p eius resuscitatore uiuo ca
ret· circa pupilloꝝ cantu qui
mortuus fuerat oculos apuit
& patri dix̄· Quid ē pr̄ qd sic
lacrimis faciem madefecisti· Et
ille lacrime patris tui sunt fili
qr tu mortuus fueras· ego
solus remansuram oī gau
dio destitutus· Cui ille mi'
tum fleuisti pr̄· Sz beatus
dn̄icus desolatiōni tue con
patiens ut tibi unicū redderet
suis meritis impetrauit·
¶ Languidus quidā et p xviij·
annos cecus reliquias b̄ti
dn̄ici uisitare desiderans tā
dem temptans ire de loco
surrex̄· Tantaq; q̄ subito
q̄ sensit infundi uirtutem·
qr passu concito gradi cep̄:
tanto mag̃ in conualescē
tia corꝑis & illūinatione oculoꝝ
pficiens· quanto cotidie in ȝ
tinere pcedebat· donec tandē

ad locum destinatū pueniens
pfectū recepit usus bn̄fim
sanitatis. In eadē puin
tia ī ungarie matrona qdā
ad honorē bti dn̄ici missā
disponēs facē celebrari. ea
ācotem hora debita nō in
uenit. Qua pcandelas .3.
ad hoc paratas manugio m̄
do inuoluit et in quodā ua
se reposuit. Aliqntulū aūt
diuitens et postea rediens ī
candelas flāmis pcintib;
ādente uidit cūrentes ōs
circam grande spectaculū.
Nam diu idē tremētes et ce
antes steterunt donū sni le
sione manutegii penitus
āseruit. Apud bonū scola
ris quidā nōie nicolaus
gñu renū ac genuū dolore
adō ē uexatus q de lecto s
gere nō ualebat celus et se
mur renū emarcuit ī tm
qd ōs ab eo spes curatōnis
abcessit. Deo ḡ et bto dn̄ico
se deuouens. Cum se filo de
quā facienda erāt candela
totū mensuras eēt in longū
cep et collū acceptus cingē.
Cum tamē filo ambiente
cinctus; in uocato ad qual;
mēsuratōnē. Ihū x̄ et bti dn̄ici
continuo se alleuiat. senci
ens exclamauit. ego sum
libatus et surgens. et pgau
dio lacrimās sn̄ aliquo fulci
mēto uenit ad ecclām in qua
corpus bti dn̄ici quiescebat.
In eadē quoq; ciuitate mlta
ta et fere innumabilia mira
cula dō p suū suū btm dn̄i
cum opatus ē in sicilia apd
agustam cū puella qdam
que uitio lapidis laborabat
incidi debēt mat eius p i
stanti picculo filiā suā dō
et bto dn̄ico cōmendauit. sequē
ti ḡ nocte dormienti puelle
btūs dn̄icus astitit et in ma
nu eius quo torquebāt lapi
dē posuit et abcessit. Que
puella euigilans et se libe
ratam inueniens matri dedit.
et uisionē pordinē explicauit.
Opat uō lapidem ad domū
frm obtulit et ipm in mem
oriam tanti miraculi corā
ymagine sci dn̄ici suspende
runt apd palutiā in sicilia.
Mulier quedā pauper fili
um habebat qui in firmitate
quadā scropulatū quas fri
in collo consueuint plimū
affligebāt. Cumq; sup hoc
mltū posset remediū in ue
nire nouit dō et bto dn̄ico
q si liberaret ipm in opere eēe

S puella q patie
bat ppt dolorē
lapidis

fr̄m. Que tunc construebant.
q̄tis faciet laborare. Contigit aūt
nocte quādā in h'itu f̄ris ē app
ruit ei q̄ dix̄ mulier cognoscis
hui modi res nomīas ei. iiij. q̄na
tes. s. inde pilatrum. ⁊ lapa
tiū ⁊ sucū porri. Quem dicet
cognosco. ille ait. uade ⁊ acci
pe h' et conficias ea cum suco
porri. ⁊ pone eā sup bambaci
nū ⁊ impone collo filii tui. ⁊
sanabit. Evigilans ā h' fec
⁊ fili' eius liberatus uotū mirs
impleuit. Quidā de ptib;
pede montis monstruose īfla
tus b'to dn̄ico se uouit. Et in
dormienti b'tus dn̄icus apparuit
uentrē q̄ eius dolore scindēs
in mēdias oīs extraxit ⁊ itm
manu sua sacra unctōne cō
solidans ip̄m pfecte sanauit.
In augusta ciuitate cū in festo
trāslatōnis b'ti dn̄ici matina
quedam que in eccā fr̄m missar
sollēpnius int' fuere domū do
mū rediēnt ⁊ q̄ndā mlierem p̄
fenestr; domi' sue filantē uidit.
ipām cuitatiue increpuē cep
unt cū in festo tanti pr̄is a
seruili ope nō cessauit. Illa uō
indignata r̄ndit. uos qui
estis uigere fr̄m festa colē
ul' colite scī uiri: Statimq;
eius oclis intumore cū pru

ritu conuīssis erupis ceperunt
uermes. ptinus saturare ita
qd' uicina quedam. xviii. uerm
eduxit ex eius oclis instanti
compuncta. qd ad eccām fr̄m
uenit ibiq; pc̄ā sua. cfidēs
⁊ uotum emittens. q; de ce
tero scō dī dn̄ico nuq̄ detrah̄et
⁊ eius festa deuote ageret
ptinus restituta ē pristine
sanitati. Sanctimonialis
quedā nob'lis nōie maria ap
tripolim in monastio qd' dr̄
magdalena graualem cali
dissimis infirmitatib; e la
borans ac in tibia grauit' pcus
sa. v. mēsib; cruciata mirabili
urgebat'. ita ut singlis hor'
eius exitus timeret. Que int'
se recolligens semet ipām
ē orauit. Cui dn̄e nō sū ego
digna orare te. n̄ exaudiri
a te: set rogo electū meum
b'tm dn̄icum ut sit media
tor int' me ⁊ te. ⁊ m̄ impetret
bn̄fm sanitatis: Cum ergo
diu cum lacrimis exoraret in
extra sextali fc̄a. uidit b'tm
dn̄icū cū duobus fr̄ibus. a
pta cortina. que ā lectū ei'
pendebat intrantem ē q; dicē
tem. Quī tū sanari desidās
Et illa dn̄a uelt dō nō deuo
tius seruire possim. Tūc ille

tibia

de sub capa unctionem mire fra
grantie proferens. Tibiam autem eius
unxit et statim sanata fuit
et ait. Hec unctio est valde preciosa
dulcis et difficilis. Quinus ubi
cumque inter requiret. Tunc
dixit. Hec unctio dilectionis est signum
quia in aliis preciosa est. quia nullo pre
cio emi potest. et quia in donis dei
nullum est melius dulcius. quia nichil
dulcius est caritate. ita caritate
difficilis quia cito perditur nisi caute
custodiatur. Ipsa nocte sorori sue
in dormitorio quiescenti appa
ruit dicens. Ego sanavi soro
rem tuam. Que mane currens ipsam
sanatam invenit. Quod cum esset
sensibiliter unctione inunctam
sentiret ipsam cum bambace re
verentia multa extersit quam cum ab
batisse confessori et sorori omnia
retulisset et unctionem in bulba
ce presentasset tanta et tam nova
odoris fragrantia sunt perfusi ut
nulla possent eis aromata con
parari. Ipsam autem unctionem cum mul
ta reverentia servaverunt. Mo
nasterium autem dei existit locus in
quo sacro sanctum corpus beati patris
dominici requiescit. licet ex mira
culis multis claruerit unum tamen
hoc posuisse sufficiat. Refert
magister alexander episcopus vindoni
sis in postillis suis super iiii librum

misericordia et veritas obviaverunt sibi
etc. Vir quidam scolaris lon
degens vanitatibus seculi dedi
tus visionem talem conspexit.
Videbatur siquidem sibi quod in quodam
campo magno consisteret et
inde tempestas ingens super
ipsum descenderet. Qui dum
fugeret a facie tempestatis
ad quandam domum pervenit quam
cum clausam invenisset et pulsasset
ad hostium se inde recipi postul
asset. hospita que intus erat
respondit. Ego sum iustitia que
hic habito et hec domus mea est. quia autem
tu iustus non es in ea habitare non
vales. Ad cuius verbum ille plurimum
merens abscessit et aliam domum
ultra illam conspiciens ad eam
venit. et pulsans ad hostium
se ibidem recipi postulabat. Cui
quedam intus existens hospita respondit.
Ego sum veritas que hic habi
to et hec domus mea est. Te autem ho
spitio non recipio quia veritas eum
non liberat qui eam non amat. Inde
quia ascendens tertiam domum ultra
illam prospexit ad quam veniens
se similiter contra impetu tempesta
tis recipi flagitavit. Et inqua
dam intus existens respondit. Ego sum
pax impiis. sed tamen hominibus
bone voluntatis. Verum quia ego
cogito cogitationes pacis et

non afflictionis utile est consi
lium do. ultra me soror mea
habitat que miseris semper auxili
um prestat ad hanc accede et
eius monita comple. Cum
igitur accessisset de [illegible] edic.
que respondit. Ego sum maria quam
hic habito sed quia ab imminen
te tempestate saluaui desider
as. Vade ad domum in qua fratres
predicatores de bono habitant ibique
invenies stabulum doctrine et
intus perspice septimo. asinum
simplicitatis cum bove discre
tionis maxima illuminante et
per ipsum ihesum te saluante. Cum
igitur predictos scolaris euigilasset
ad domum fratrum venit et visi
one premisse recitans habitum
ordinis petiit et accepit.

Sixtus a sios quod est **De no**
deus et status quasi **mine.**
diuinus status. vel sixtus a
sisto sistis quasi firmus et fixus in
fide et passione et bona operatione.

Sixtus papa atheniensis **De**
natione primo quidem **sancto**
philosophus sed postea **Sixto**
christi discipulus et pontifex **papa.**
summus electus decio valeri
ano cum duobus diaconibus suis
felicissimo et agapito presen
tatus est. Quem cum decius nullis
possit persuasionibus inclinare
fecit eum duci ad templum mar
tis. ut aut sacrificaret aut in
custodia mamertini reciperetur.
Sed cum ad sacrificandum renuens
in custodiam duceretur. Beatus
laurentius post eum clamans
ibat dicens: Quo progrederis sine
filio pater. Quo sacerdos sancte sine
ministro properas: Cui sixtus
non ego desero fili neque dere
linquo fili: Sed maiora te de
bentur certamina post triduum
me sequeris sacerdotem levi
ta. Interim quos thesauros ecclesie
accipe et quibus tibi videtur divide.
Quos cum ille christianis pauperibus
distribuisset. Valerianus prefectus
decreuit ut sixtum ad templum
martis sacrificaturum duceret quod si
renueret ibidem capite trunca
retur. Quo cum duceretur beatus lau
rentius post eum clamare cepit
ac dicere. noli me derelinquere pater.
quia thesauros tuos iam expen
di. Tunc milites audientes
thesauros laurentium tenuerunt sixtum
tum vero cum felicissimo et a
gapito ibidem decollaverunt. In hac
die est festum transfigurationis domini
et sanguis christi de novo vino si in
veniri potest in aliquibus ecclesiis
conficitur. vel saltem de ma
tura uva aliquantulum in ca
lice eliquatur. In hunc est die

Transfiguratio domini

racē bñ dñr. ꝛ p̄ ip̄ls inde
cōicat. Non tñ aūt hui' ereo
qd dñs discipulis suis in die
cene dix̄ nō bibam amodo
de hoc genimine uitis donc
bibam id nouū in regno pr̄is
mei. Illa uō trāsfiguratō dñi ꝛ
q̄ dix̄ nouū uinū repsentāt
glām in nouatōne q̄m x̄
post r̄r̄nē hūit. ꝛ ideo in hac
die trāsfiguratōnis q̄ r̄r̄nē re
p̄sentat. vinū nouū in q̄rit.
nō q̄ in hac die ut aūt trāsfi
guratō sit fcā. Sꝫ ab aplis
in hac manifesta trāsfiguratō
eī fcā fuisse dr̄ cī p̄ncipiū
uēis discipli ā ip̄ p̄hibitōez
eis fcām ip̄am tam diu ce
lauēnt ꝛ in hac die māifesta
uēnt. Ita legi' in libro qui dr̄
mitrale. De nomine.

Donatus qī adō natus
ꝛ hꝫ p̄ gn̄atōnē ꝛ grē in
fusionem ꝛ glificatōnē q̄ ē
triplex gn̄atō spūal' adeo.
Nam ꝛ cū sci moriunt' tūc
nasci dr̄r. vn̄ obitus scōꝝ
nō moro se natale uocat'.
pu' eīn appetit nasci ut reci
piat ampliorē locū ad ma
nend' uberiorem cibū ad uiu
endū. liberiorem aēm ad re
spirand' ꝛ lucē ad uidend'.
Et q̄ sci cū decedūt matris

ecīe p̄ morte exeunt. illa
uu. s̄mo ut suū recipiūt
ideo nasci dr̄r. ul' donat' q̄
dono datus. De scō Do

Donatus cū nato epō.
iuliano imp̄atore enu
ditus ꝛ nutritus ē. Ita qd
p̄dcūs Julianus fuit tūc
in sbdiācone ordinatus.
Sꝫ cum in p̄uium sublima
tus fuisset p̄rēm ꝛ matrē
sci donati occidit. Dona
tus uō in aretiam ciuita
tem aufugit. ꝛ apd' ylariū
monachū manēs. Mul
ta ibi miracula fec'. Nā
p̄fectus ciuitatis hn̄s fi
lium demoniacū cū eū
ad btm̄ donatū adduxiss'.
clamare cep' sp̄s inmūd'.
ac dixe'. In noīe dn̄i ihu x̄
noli m̄ molestus ēē ut de
domo mea egdiar. O dona
te qr̄ me coartas exire
cū tormētis. Sꝫ orante do
nato fuit p̄tinus liberatus.
Vir quidā eustasiu' noīe
exactor fisci in tuscia p̄cu
niam publicā in custodia
uxoris noīe eufrosine dēli
quid. Sꝫ cū p̄uincia ab ho
stibꝫ inuaderetur' p̄cuniā absco
dit ꝛ dolore p̄uenta uitā
finiuit. Vir ā eī rediens

cū pecunia inuenire nō poss:
et iam cū filius suus ad suppli
ciū tradi deberet ad scm̄ dona
tum confugit. Donatus aūt
ad sepulcrū uxoris cum eo p
gens orōne facta clara uoce
dixit. Eufrasia p spm̄ scm̄
te adiuro ut dicas nob ubi
talem pecuniam posuisti. et facta
ē uox de sepulcro dicens. In
ingressu domꝰ mee. ibi eā sub
fodi. et euntes eam ubi dixerat
inuenerūt. Post aliquot ā dies
satyrus epc̄ in dn̄o obdormiu.
et oēs clerus donatus in epm̄
elegerunt. Cum ā quadam
die missa celebrata ppls cōi
caret. et dyaconus cōicantis x̄
sanguinē ppinaret subito pa
ganor impulsi diaconū cecid
et calicē scm̄ fregit de quo cum
ipe et oēs ppls plimū mestus
eēt. donatus fragmta calicꝭ
colligens orōne facta ipm̄ in
formā pstinā restaurauit.
Vna ā pticula a dyabolo abs
consa. sicutqꝫ in calice pdco
de fcē que tn̄ ē ad testimonīū
huiꝰ miraculi reseruata. paga
ni ā hoc uiso miraclo cōuersi s
et lxxx. baptm̄ susceperunt. Fōs
quidā adeo eēt infectꝰ ut quicūqꝫ
de illo biberet ptinus moreret.
Dum ḡ scūs donatꝰ sr asinū

suū illuc ueet ut orōne fontē a
qm̄ sanaret. draco orribilis
inde exiuit et pedes asini cau
da inuoluēs ꝯ donatū ptinꝰ
se erex. quē donatꝰ flagello
quodā pcutiens. ul' s'm q̄d
alibi legit. in os eius aspuēs
continuo interfecit. Orauitqꝫ
ad dn̄m et oē uenenū a fonte
fugauit. Aliū ē fontē dū ipe
cum sociis quadā uice ualde
sitirz sua orōne pduxit. Cum
filia theodosii imperatoris a
demone uexaret. et ad scm̄
donatū adducta ē. dixit do
natus. Exi inm̄de sps et no
li plasma dī habitare. Cui
demō da m̄ exitū quo exeā
aut quo uadam. Cui donat
Vn̄ huc uenisti. Cui demō
de h̄emo et scūs illuc reuictē.
Et demō uideo signū dēus
inte exquo ignis exiit. Cū
quidā mortuus efferret ad
uenit quidā cū cirographo
asserens debēi s ab ipo soli
dos. CC. Vn̄ nullatenꝰ ipm̄
sepelliri sinebat. Quin cūz
uxor eius uidua bto dona
to cū lacrimis indicasset. ad
iungēs qd hō ille pecuniam
totaliter recepisset. assurgens
ad locū uiiit. et manū defūc
tum tangens ait audi me.

Qui rendit. Ego sum scs
donatus ad eum. Surge
et uide quid agas cum hoie
isto qui sepeliri non sinit. Qui
residens eum de solatione
debiti coram omnibus euic.
et cirographum accipiens
manu sacidit. deinde dix scō
donato. Iube me iam pater
dormire. Et ille uade am
ice in requiem. Circa tem
pus fere annis tribus non
pluisset et siccitas magna
esset infideles ad imperatorem
theodosium conuenerunt pe
tentes ut eis donatum traderet
qui per artem magicam hoc fecis
set. ad instantiam imperatoris do
natus egressus dominum exorauit
et pluuiam copiosam dedit
et ceteris infusis ipse siccus re
ditibus domum redijt. Cum
autem eo tempore gothi ytaliam de
uastarent. et multi a fide christi re
cederent eudoxianus prefectus
a sco donato et ylariano de a
postasia reprehensus scos ipos
cepit compellens eos ut ioui
ymolarent. Qui cum renue
rent. ylarinum expoliatum
tam diu cedi fecit. et postmodum
eum decollari fecit. De sco Ci

Ciriacus a marcello pp dyacon ordinat

complexensus ad maximianum
deductus est iussus est cum
socijs suis ut terram foderet
et ad locum aqui ibi construe
bat suis eam humeris deporta
taret ubi erat scs saturninus
senex quem cyriacus et sisin
nius ad portandum iuuabant
tandem in carcerem reclusum:
prefectus iussit cyriacum
presentari et cum eum approximat. maximianus
educeret. Subito uox cum luce
de celo ueniens dix. Venite
benedicti patris mei etc. Et tunc
apinianus credidit et baptizari
se fec. Et ad prefectum confitens
xpm uenit. Cui prefectus
numquid xianus factus es. Qui
rendit. ue mihi quia perdidi dies
meos. Respondit prefectus. Vere
modo perdes dies tuos. et iussit
eum decollari: Saturnini
autem et sisinii cum sacrificare
nollent diuersis supplicijs af
fecti tandem decollati sunt. Filia
autem dyocliciani nomine arthe
mia cum a demonio uexaretur
clamabat inea demon dicens
non exeam nisi cyriacus dyaco
nus ueniat. Qui ad eam ad
ductus cum demoni imperaret.
Rendit. si uis ut exeam da
mihi uas aliquod in quo intrem.
Respondit cyriacus ecce corpus

meū si potes ingredē. Cui
demon in uas tuū intrāe
nō possum. q2 undiq2 es si
gnatū z clusum. s3 si eicis
me scitoq2 in babiloniam
faciā te uenire. Et cum
coactus exiret. Arthemia
clamauit dicēs q2 dnm quē
p̄dicat cyriacus uidet. Cū
g̊ illam cyriacus baptizasset
z ex gr̄a dyocliciani z serene
uxoris eius. In domo que
ei dederāt securus uiuēt. ve
nit nūcius a rege p̄sarū
ad dyoclicianū rogans ut
ad se cyriacus mittēt q2 fi
lia sua a demone uexabāt.
Ad preces g̊ dyocliciani. cy
riacus cū marcello z smar
agdo nauim impositis nāi
is in babiloniam letus i
uit. Cumq2 ad puellam
p̄uenisset demon p̄ os eius
clamauit dicēs fatigatus
es cyriace. Cui cyriacus
r̄ndit. Non sum fatiga
tus. s3 ubiq2 dei auxilio gu
b̄natus. ait demō. Tamē
ad q2 ego uolui te p̄duxi.
Tunc cyriacus dix̄ demo
ni. Jmp̄at tibi x̄ ut exeas
Et statim exiens demō
dix̄. O nomē terribile q2 me
coartat exire. Et s̄ sana
tam puellā cū p̄re z m̄re
z multis aliis baptizauit.
Et cū multa s̄ munēa offe
rent recipe noluit. s3 .xl.
v. dieb3 ibidem in pane z
aqua ieiunās tandē romā
rediit. post aūt menses duos
dyoclicianus defunctus ē.
Cui maxianus succedēs
iratus de sorore sua arthe
mia cyriacum complexendo
z nudū z cathenis ligatū
an̄ currū suū trahi iussit.
Deīn iussit capasio uica
rio ut ip̄m cū sociis sacri
ficare compellēt. aut diuisis
suppliciis occidēt. Et cum
picem sup capud ei liquasset
z in collo suspendisset. fecit
cyriacum cū omnib3 sociis
suis decollāri. Capasius
aūt cum domū sc̄i cyriaci
impetrasset ad derisionē x̄anorum
in loco ubi cyriacus bapti
zabat se balnearēt. z epulas
cum .xix. sociis celebrarēt
subito om̄s mortui sunt.
Et ex tūc clauso balneo
gentiles x̄anos timēe et
uenerāi ceperunt. De no

Laurentius nume.
qui lauream tenēs que
ē corona de lauro facta. q2 olim
de hiis uincis uictorē corona

bant. h' aūt ărbor ē uictorie
ostensiua continua uiridi
tate. amena odore grata ⁊
efficatia ṽtuosa. Beatus g̃
laurentius dr̃ a lauro q̄ uic
toriam obtinuit in suā pas
sione. vñ ⁊ confessus decio
dix̃ puto q̄ iam uicti sumꝰ
uiriditatē hūnt in cordis mū
ditia ⁊ puritatē. vñ ⁊ dixit.
Mea nox obscurū nō hꝫ.
Odorem p memorie ppe
tuitatē. vñ dispdit dedit
pau. iu. ei. ma. in se. sclm.
Beatus maximianus.
Quomodo nō hui nomē
in etnū manebit iustitia
qm̄ ⁊ scō impleuit ope ⁊ glo
sissimo m̄tirio consecrauit
efficatiam ṽtuosam p̃di
catōne p qm̄ lucillū ypolitū
⁊ romanū conuĩtit.

De sco Laurentio.

Laurentius
m̄tir ⁊ leuita
gñe yspanꝰ a bt̃o sixto romā
deductus ē. Ut autem sic dic̃
magr̃ Johes beleth. Cum
idem bt̃s sixtus yspaniā
pfectus eēt duos iuuenes
ibidē repiens. s. laurētiū
⁊ uincentiū eiꝰ cognatū
moꝝ honestate ꝯpositos. ⁊
in om̄i actōne pclaros. ipos
secū romā adduxit. Quorū
alt̃. s. laurentiū secū rome
remansit. Vincentiꝰ uō eius
cognatus yspaniam redijt
⁊ i glo'so m̄tirio uitam fi
niuit. Bt̃s aūt syxtus san
laurentiū suū ăchidyaco
nē ordinauit. Eo tpr̃ phi
lippus imp̃ator ⁊ filiꝰ suus
noīe philippus fidem xp̃i
receperant ⁊ xrianissimi effc̃i
ecclām multū sublimar̃e in
tendebant. Erat ā phylippo
imp̃atoris miles quid' noīe
decius mãnis bellicis in
dustrius plurimū ⁊ famosus.
Cum aūt hisdem tpr̃ib;
gallia rebellasset; imp̃ator
illuc deciū misit ut rebel
lantē galliam romano im
pio subiugaret. Qui illus de
cius pspe cuncta gerit ⁊ ad
libitū potius uictoria romā
redijt. Audiens imp̃ator eius
aduentū eū alacrius hono
rare uoluit ⁊ eidm a roma
us; uerronā obuius iuit. Sed
qm̄ maloꝝ m̄etes q̃ magis
honorare se sentiunt eo am
plius p supbiā intumescūt.
Decius in supbiā elatus i
pium cepit ambire ⁊ de
morte sui dn̄i ptractare.
Cum g̃ imp̃ator in stratu
suo sub papillione quiesceret

latent̃ introiuit ⁊ dormi
entẽ dñm uigilauit. Fc̃
citum ã qui cum imperatore
uenerãt ad prece ac pretio
munerib; ⁊ pmissis attra
xit ⁊ ad urbem regiam g̃
d u concito ꝑparauit audiẽs
hoc philippus iunior ue
hement̃ extimuit ⁊ totum
thesaurũ patris ⁊ suũ beato
sixto ⁊ sc̃o laurentio comẽ
dauit ut si ipm̃ a decio in
fici contingeret thaurũ ipm
ecc̃ius ⁊ pauperib; erogarẽt
post hoc philippus aufu
git ⁊ se a facie decij occul
tauit. Senatus g̃ obuiã
decio ꝓcessit ⁊ ipm̃ in impi
um confirmauit. ne uõ
ꝓditore. s; zelo ꝓdolatẽ dõm̃
suũ occidisse uidẽt. xp̃ianos
cep̃ crudelissime ꝑsequi ꝑ
cipiens illos sin ulla miã
cruciari. In hac ꝑsecutõne.
multa milia martirũ coronati
erũt. inf quos ẽ philippũ
iunior martirio coronatus
ẽ. Post h̃ decius de thes
auro dñi sui inquisitõnẽ
faciẽs. oblatus ẽ ei btũs
sixtus tanq̃ qui xp̃m cole
ret ⁊ impatoris thauros
h̃ret. Tunc decius ipm̃ i
carcerem recipi iussit donẽ ꝑ
illata tormenta ⁊ xp̃m ne
garet ⁊ thesauros ꝓdẽt. Bea
tus g̃ laurentius ipm̃ sapĩe
sequens post eum clamab
at. Quo ꝓgrederis sine filio
pat̃. Quo sacerdos scẽ sine mi
nistro ꝓperas. Tu nũq̃m
sine ministro sacrificiũ offerre
consueueras. Quid in me dis
plicuit paternitati tue. Nũ
quid degenerẽ me ꝓbasti. Ex
perire certe utrum ydoneũ mini
strũ elegeris ⁊ cui cõmisisti
dñici sanguinis dispensatõnẽ.
Cui btũs sixtus nõ ego te
deso fili neq; derelinquo. s;
maiora t̃ debent̃ ꝓ fide xp̃i
certamina. nos q̃i senes le
uioris pugne cursum recipi
m̃. te aũt q̃i iuuenem ma
net gloriosior de tyranno t̃
iumphus post triduũ me se
queris sacerdotem ⁊ leuitam.
Deditq; ei omĩs thesauros
precipiens ut ecc̃ius ⁊ paupi
b; erogarẽt. Beatus g̃ lau
rentius xp̃ianos die ac noc
te diligent̃ diligent̃ quesiuit
⁊ unicuiq; ꝓut opus fuerat
ministrauit. Venitq; ad do
mũ cuiusdã uidue q̃ multos
xp̃ianos ꝑ domos sua abscon
derat q̃m longus dolor capi
tis detinebat. Sc̃s ã laurẽti'

p impositione man' eam ado
lore capitis liberauit & paupum
pedes lauans omnibus elias
dedit. Eadem nocte i domo
cuiusdam xpiani ueniens quendam
cecum ibidem reperit. & facto
signo crucis eum illuminauit.
Cum aut beatus sixtus
decio nollet consentire nec
ydol' ymolare. ipsm ad decol
landum duci precepit. Accurrens
aut post ipsm btus laurenti'
exclamabat. Noli me derelinquere
linquere pr sce. qr thesauros
tuos iam expendi quos tra
didisti michi. Tunc mili
tes audientes thesauros
laurentium tenuerunt & partheinio
mio tribuno tradiderunt.
Ipse aut eum decio presentauit
Cui cesar ait. ubi sunt the
sauri ecce quos apud te cog
nouimus esse reconditos. Qui
cum ei non responderet tradidit ipsum
ualeriano prefecto ut aut thes
auros prodat & sacrificet ydol'
aut diuersis eum faciat sup
pliciis et tormentis. Valeri
anus aut cuidam prefecto noie
ypolito in custodiam eum tra
didit. quem ille cum multis ali
is in carcere reclusit.
Erat aut ibi in custodia quidam
dam gentilis noie lucillus

qui plorando lumen oculorum ami
serat. Cui cum btus laurenti'
lumen se restauraturum promit
teret si in xpm crederet & baptismum
susciperet ille se baptizari in
stantius postulauit. Acci
piens ergo aquam laurentius
dixit ei. oia in confessione lauantur.
Tunc ipsm de articulis fi
dei diligenter interrogasset. et il
le se oia credere confessus fuisset
aquam sup ei' caput effundit. &
ipsm x noie baptizauit. sta
timque qui cecus fuerat lumen
recepit. Quam propter multi
ceci ad eum ueniebant. & ab eo
illuminati redibant. Hec uidens
ypolitus dixit ei. ostende michi
thesauros. Cui laurenti'
O ypolite si in dnm ihm xpm
credideris & thesauros ostendo
do & uitam eternam promitto.
Si dictis facta compenses fa
ciam quod exhortaris. Eadem hora
ypolitus credidit & sacrum
baptisma cum tota familia sua
suscepit. Baptizatus aut
ait. video animas innocentum
letas gaudere. post hec man
dauit ualerianus ad ypoli
tum. ut laurentium presentaret.
Cui laurenti' ait. ambule
mus quia parata est michi & tibi gloria paratur.
tur. Ad tribunal ergo ambo i

uenisset · et sit tamen inquisitio
de thesauris. Laurentius autem
triduo inducias petiit quam
ualerianus eius sub ypoliti
polliticatione concessit. In
hoc triduo laurentius paupe
res claudos et cecos collegit ·
et eos in palatio salustia
no coram decio presentauit
dicens · Ecce isti sunt thesau
ri eterni qui nunquam minuuntur
sed crescunt qui singulis dispergun
tur et in omnibus inueniuntur. horum enim
manus thesauros in celum
deportauerunt. Valerianus presente
decio dixit · Quid uariaris
per multa · Iam recte sacrifica
et magicam artem depone.
Cui laurentius quid quis
debet adorari · qui factus est an qui
fecit · Iratus decius iussit eum
scorpionibus cedi · et omne genus
tormentorum ante ipsum afferri · Quem
cum sacrificare iubet · et hec
tormenta euadere · respondit ·
Infelix has epulas semper
optaui cui decius. Si epu
le ista sunt · et similes prande per
phanos ut tecum pariter e
pulentur. Cui laurentius
iam celis nomina suaderunt ·
et eorum aspectibus non es dignus
Tunc iubente decio nudum
ceditur fustibus et ardentes la

minae ad latera apponuntur. Dixit
que laurentius · domine ihesu christe
deus de deo miserere mihi seruo tuo
quia accusatus non negaui ·
Interrogatus confessus sum
te dominum. Dixitque ei decius
scio quod per artem magicam
tormenta deludis · me tamen
deludere non ualebis. Testor
deos deasque quod nisi sacrifica
ueris diuersis suppliciis pu
nieris. Tunc iussit eum plum
batis durissime cedi. lau
rentius autem orauit dicens · domine
ihesu christe suscipe spiritum meum.
Tunc audiente decio uox
de celo insonuit adhuc
multa certamina tibi debentur.
Tunc decius furore reple
tus dixit uiri romani au
distis demones istum sacri
legum consulantes quia nec deos
colit · nec tormenta metuit
nec iratos principes expau
escit. Iussit que eum iterum
scorpionibus cedi. Subrid
ens autem laurentius gratias
egit · et astantibus exora
uit. Eadem hora miles
quidam romanus nomine romanus
et beato laurentio dixit · uideo
ante te iuuenem pulcherrimum
stantem et membra tua cum
linteo extergentem. Adiuro

g' te p dm̄ ne me derelinquas
s; festina me baptizare ꝛ.
Dixitq; decius valeriano pu
to q iam p artem magicā
victi sumus. Iussit eum p
de custodia castra solui ꝛ in cu
stodia ypoliti recludi. Rom
anus autē afferēs urce
um cū aqua ad pedes lau
rentij procidit. ꝛ sacrū ab eo
baptisma suscepit. Quo uō de
cius comperit romanū fu
stibus cedi iussit. Qui cū
libere se xpianū profitet̃. Iussu
decij decollatus ē. ¶ Ea
dem nocte laurentius ad
decium adducitur. Cum
q ypolitus fleret ꝛ se xp̄ianū
ee clamaret uellꝫ dix ad eū
laurentius. In interiori hoīe
absconde xp̄m dū clamauero
audi ꝛ ueni. Omnia g' tor
mentorum coram decio affer
unt. Dixit g' laurentio de
cius cesar. aut dijs sacri
ficabis. aut nox ista in te
suppliciis expendetur. Cui
laurentius. Mea nox ob
scurū nō ħt. s; oīa in luce
clarescunt. Dixitq; decius
afferatur lectus ferreus
ut requiescat in eo contu
max laurentius. Mini
stri g' eū exuūt ꝛ in craticulā
ferream extendunt ꝛ prunis
suppositis eum cū furcis com
presserunt. Dixitq; laurentius
valeriano. Disce miser q car
bones tui sunt m̄ refrigeri
um. dabunt aūt ē supplicium
eternū prestant. q ipse dn̄s
nouit. q̄d accusatus nō ne
gaui. Cum interrogatus x̄
confessus sum. assatus gr̄as
ago. ¶ Dixitq; ylari uultu
ad decium. Ecce miser assa
sti unā ptem. aliam gira ꝛ
manduca grātias agens dix.
Gratias tibi ago dn̄e q ianu
as tuas ingredi merui
ꝛ sic spm̄ emisit. Confusus
decius cum valeriano ambu
lauit in palatio tyberij. re
licto corpore sup ignem. Y
polit9 mane rapuit. et
cū iustino p̄sbro magno ue
ramo conditū aromatibus
sepeliunt. xp̄ani g' ieiunantes
triduo uigilans celebraue
runt mugitus dantes et
lacrimas effundentes. ¶ Re
fert g'g'. in libro dyalogorum
q̄d in sabina quedā sc̄a monı
alis fuit que carnis quidē co
tinentiā ħuit. s; lingue p
cacitatem declinauit. hec
dum in eccā sc̄i laurentij
fuisset sepulta añ altare martis

a demonib;. Secta ꝑs illesa
ꝑmanet alta concremat̃:
ita ut mane ad ustio uisibi
lit̃ appereret: Quidam ĩ sr̃
ꝑsb̃r noĩe sanctulus laurẽ
tii ecc̃am a longobardis
incēsam reparare uolens. ar
tifites multos conduxit.
¶ Quadã aũt uice. dum
qui eis apponẽt non apponẽt
h̃ret ꝑmissa oñone in clibã
no respex̃. ⁊ ibidẽ candidis
simũ panẽ inuenit. Set
cum uix ad uni esum pꝛa
dium trib; dieb; sufficẽe
uidẽt. laurentius artifi
ces suos uolens difficẽ ꝯ
ꝑdcm̃ panẽ multiplicaũ fec̃
q in alimẽtũ. x. dieꝝ opari
cunctis suffecit. ¶ Legit
quoq; in libro de miraculis
btẽ uirginis q quidã iu
dex stephanus noĩe rome
erãt qui munã libẽt acci
piens multoꝝ iudicia ꝑute
bat. hic tres domos ecc̃e scĩ
laurentij ⁊ unũ ortũ scẽ
agnetis. uiolent̃ abstulit
⁊ ablata iniuste possedit
accidit ãn ut moreret̃ ⁊ añ
di iuditiũ ducẽt̃. Quem
scs̃ laurentius ꝯnens ad
eum cum nimia indig
natõne accessit. et trib;
in[c]abus brachium ei durã
ssime strinx̃. ⁊ dolore nimio
cruciauit. Scãncta uõ ag
nes cum alijs uirginibus
in eum respicẽ nolunt.
s; faciem suam ab eo auẽ
tit: Tunc iudex sup eum
ferens sñiam dix̃. Qm̃ a
liena subtrax̃ ⁊ munã ac
cipiens ũitatem uendid̃
in loco iude ꝑditoris trada
t̃. ¶ Sepius uõ iectus quẽ
idm̃ stephanus in uita sua
ualde dilex̃it ad btm̃ lau
rentiũ ⁊ ad scãm agnetã
accedẽs ꝑ eo ueiãm ꝑcabã
illis uõ ⁊ btã uirgine ꝑ eo
orantib;. Concessum ẽ ut
ei aĩa ad corpus rediẽt. et
idẽ. xxx. dieb; pñiam agẽt.
Accepit in sup in mandatis
a btã uirgine. ut ps̃ btĩ ĩma
culati singlis dieb; uite sue
dic̃et. ¶ Cumq; ad corpus
ei rediss; ⁊ brachium eius
ita liuidus erat ⁊ adustũ.
ac si hoc in corpe passus q
signũ eo extitit quo ad uix̃.
in ala q̃ ablata restituẽs
⁊ pñiam agens. dieb;. xxx.
ad dñm migrauit: ¶ Le
git̃ in uita scĩ henrici impa
toris q dum cessat obiss;
multitudo magna demonũ añ

cellam quidam heremite tūc
sibat: Qui apta fenestra
interrogauit ultimū qui nā
cēnt. Collegio demonū sum'
qui ad montē celsis ꝑpam'.
si forte ad meos ꝑprium tepi
te possim'. Ad iuratus ē ut
ꝑ se redeat. Qui rediens n'
ꝑfecimus. qꝛ aduistus ille
laurentius. ollam aureā
in mēsi pondēis attulit. Et
dum supasse uideb'r illa
iactata. plimū ponderauit:
Time iratus unā aurem ol
le preciupit: Illam calicē
uocabant quē dēs cesar ecc'
cisterciē in honore sci laurē
cij fi' fecerat cu ꝑꝑ: magtu'lic.
due aures inheretus: Reper
tum ē ꝛ imꝑatorē tūc obiisse
ꝛ unam auream calicis fcā
eē. Notand' qꝛ passio lau
rentij in certis scōꝝ mīm
passiones excellentissima
iudicatur. eē. iij. iiij. sic credās
sci maximi epi ꝛ bti aug'
colligi. Primo in passio
nis acbitate. Scdo i estim
su utilitate: Tercio in cō
stantia sui fortitudie. Qr
to in mirabli pugna ꝛ mō
uictorie. Primo g' excel
lentissima fuit in pene ac
bitate. de cuius pene acbita

te. g' dic btūs maximi' epc l'
sim q's dam librosam dr'. Nō
eī fiuē. btūs laurentius brē
ui ul' simplici passione pi
mit'. Nam qui gladio semel'
morit'. qui in flāmaꝛ cami
no mgit' uno impetu libat'.
hic aūt longa ꝛ multiplici
pena cruciat'. ut mors ei n̄
desit ad finē. Legim' btōs
pu'os in pena suaꝛ deam
bulasse flāmis ꝛ igneos i
globos pedib; conculcare.
uīn ꝛ btūs laurentius glā
minore ꝑfendus. Siquid'
illi in pena suaꝛ flāmis
ambulabant. hic in ipō su
pinus sub igne discumbit. il
li uestigius pedum conculca
uīnt incendia. Iste laterū
suoꝛ diffusione restinxit. Illi
stantes in pena eleuatis ma
nib; orabant ad dnm. Iste
ꝑstratus in sua pena toto cor'
dnm deꝑcatur: Et nod'
qꝛ btūs laurenti' post btūm
stephanū int' ceteros p'maꝛ
tenēe dr'. Non qꝛ maiorem
penā sustinuerūt qm ceteri
m'atires cū in ltā tantam
pnam. ꝛ aliqui ē maiorē su
stinuisse legant'. Sz hi dr'
ꝑꝑ. vi. cās in simul' concurrē
tes: Primo ꝑꝑ passionis

locū q̄ rome que ē cap̄ mūdi
⁊ ubi ē sedes aplica passus ē.
¶ Secūdo ꝑ p̄dicatōnis offitiū
q̄ offitiū p̄dicatōis diligent̄
impleuit. iij. ꝑ laudabilem
thesaurox distribuit thes
auros quos omīs paupibꝫ
sapient̄ distribuas. Tres rō
nes ponit magr̄ delūi. al
tissiodorensis. iiij. ꝑ auten
ticū ⁊ ꝓbatū eius martiriū
q̄ in sidiali quibꝫ maiora ī
tormēta legunt̄. tū h' auten
ticū nō hēt. ⁊ aliū indubiū
uenit. huiꝰ aūt passione lectā
ualde sollēpnis ⁊ approbata ē
Vnd̄ ⁊ multi scī in suis smōi
bꝫ eius passionē approbant. et
confirmāt. v. ꝑ dignitatis
gradū. q̄ fuit archid. sedis aplice.
¶ Post quē ut quidā aiunt in
romana sede archid̄ n̄ fuit
ēē. vi. ꝑ sn̄iam tormētox se
uitia q̄ grauissima supplicia
protulit. ut pote qui s' cratē
ferream assatus fuit. Vnd̄
de eo dic̄ btūs aug̃ laceratos
artus. et multa ulcex sectōne
confusos subiecto precepit ig
torreri. ut p cratem ferream
que iam de fluore continuo
ignem in se hēret incendi con
uersox alterna ꝑmutatōe mem
broꝝ fieret cruciatus uel ꝑmi
tior ⁊ pena ꝓductior. ¶ Secūdo
fuit ⁊ excellentissima ī ef
fectu siū utilitate. ipā enī
pene acerbitas sm aug. ⁊ m
aximū fec̄ eum glificatōe
sublime opinione. ⁊ fama
celebrem deuotōne lauda
bilem et ꝑmitatōe īsignē.
¶ Primo ḡ glificatōe subli
mē. Vn̄ aug. dic̄. se iusti
persecutor ⁊ in martirē con
seuisti ⁊ auxisti palam dū
aggrauas penā. ⁊ ... dno
ad uictorie gl'am ingeniū
tuū repit q̄ in honore tā
fierunt triumphi ⁊ istā
supplicij. ¶ Itē maximꝰ.
ul' sm q̄sdam libx ambr.
Quam uis in fauilla m
bra soluant̄ fidi. tū fortitudo
nō soluit̄ qui detrimentū
sustinet. set lucrū salutis
acquirit. ¶ Itē aug. de be
atum corpꝰ qd̄ noīa fide xp̄i
tormētū ꝑmitauit. set ad
requiē scām religio coro
nauit. ¶ Secūdo opiōne
⁊ fama celebrem maximꝰ.
ul' sm q̄sdam libros ambr.
Btīn martirē laurentiū
grano synapis possumꝰ
compare qui diuisis att̄
passionibꝫ p totū orbē grā
sui emisit. fragrante misti

qui aūt eam constitutus
in corpe erāt huius ignot⁹
z inbs postea qm̄ uexatus
lassatus ad ustus p totū
mūdū ecc̄ius odorem sue no
bilitatis infundit. Idm̄ ē
scm̄ ē ac dō placitum. ut
natale sci laurentij p ci
pia uenatōne ueneret.
cuius radiantib; flāmis
nutrix. In huc quoq; diē
toto orbe x̄ coruscat ecc̄a.
Itm̄ tanta ē mārtiri glaz
pclar⁹ extitit ut passione
sua. tota mūdū illūiauit
uniūsum. Tertio lau
dable deuotōne. Quare
aūt sit laudand⁹ z cū de
uotōne suscipiend⁹ ostūdt
aug⁹. in. tōmib; sic dicēs.
Beatū uir laurentium
tota debem⁹ deuotōne su
scipe. Primo q pciosū
sanguinē suū p dnm ef
didit. deinde q ei pretoga
tiua apd dnm nrm nō mi
nima contulit ostūdēs q̄l
debat ēē tam fides. de cui
consortio extite mārtires
inuenerūt. in. qd idm tam
scē conūsatōis fuit. ut co
ronam mārtirij. tpe pacis
inuenirēt. in. fecit eū. in
nitatōne in figē. Vn aug⁹.

h tocius cū passionis xp q
morti ē ad dcōs scōs uir. ut
sui similes ēē actōs orarē.
In trib; aūt se nob pminta
blem exibet. In ad ūso
forti pensione. Vn aug⁹.
Ad erudiend⁹ dī ppl'm uilloz
ē utilioz forma qm̄ mārtir
eloqūtia facil' ad exorandū
fit. Racō efficax ad sudend⁹
ualidiora tm̄ ē exempla q
ūba z plus ē ope docē. qm̄
uoce In quo excellentissīo
gnē doctine. Beatus mārtir
laurentius qm̄ glosa pl
leat dignitate. ē p secutores
ipi sentire potuerē. q illa
mirablis aī fortit⁹ n̄ solū
sede. s; ē alios exemplo sue
tollantie roborāe. Scdo
in fidi magtudiē z fuore.
maxim⁹ ul' scdm quosdā libs
ambr. dum fide sua p se
cutors flāmas uic. Osten
dit nob p ignē fidi gehēne
incendia supare. z amore
x̄ dic iudicij nō timē. Idus
ul' ambr. illūiauit mūdū
plane laurentius eo lūie
quo ipe lucens ē z flāma
quas ipe ptulit oīum x̄
anoz. corda calefec. De
his trib; ē ō dic maxim⁹
l' ambr. scdm quosdā libros

bt̄i laurentii exemplo mō
straui̅ uocauī ad martiriū
accendiui̅ · ad fidē in calef
cimus ad deuotōnē. ¶ Ter
cio fuit in excellentissima
ↄstantia siu̅ fortitudine de
cu̅ constantia ⁊ fortitudine
sic dic̄ aug̅. Btūs laurentiꝰ
mansit in xp̄o usꝫ ad tirani
cam interrogatōnē usꝫ ad
acerrimā ↄminatōm usꝫ ad
peremptōnē in qua longa mor
te. qꝫ bn̄ manducauīt ⁊ bn̄
biberāt tanqꝫ illa esca · sa
ginatus ⁊ illo calice ebriꝰ.
nō tormēta sensit · nō cessit ⁊
in regnū succesit. Ideo aut̄
fuit constans ⁊ firm · qꝛ non
solū tormētis nō subcubuit.
sꝫ ē ex ip̄is tormētis uc lꝫ
exordiis ipiꝰ bt̄i maximi fenc
ē pfectior. In timore fluentior.
In amore iocundior mādore.
¶ De primo ꝗ dic̄ extenditꝰ sꝫ
flāmar igniti gleb9 · et
sepius uisat in latēa · sꝫ qm
plus penar patit̄ tm̄ ampli
xp̄m dnm̄ ꝓtimelat. qꝫ ad
pm ꝗ ait maximꝰ. ul' p ꝗda
libros ambr̄. Gitanū synapꝫ
cū attēit̄ accedꝫ. laurentiꝰ
cū patit̄ inflamat̄. ¶ Item
nouo ad mutatōnes genīe.
Alius illū torquet ⁊ aliū se
uientes tormēta ꝑficiunt
deuotōnē tꝫ laurētiū salua
tori supplicia actiora fecerē.
Quātū ad tēciū sic dic cor eꝰ
tantū in fide x̄ magnanimi
tate conualuit · ut despectus
ꝓpru̅ corꝰ cruciatib; in sanis
simo tortori suo triumphatiꝰ
eius ignib; letus illuderē.
¶ Quāto fuit excellentiꝰ
sima in mirabili pugna et
modo uictorie. Btūs namqꝫ
laurentiꝰ sic ex libris bt̄i ma
ximi ⁊ augꝰtini manifeste
colligiē · v · ignes extiores q̄
dāni hunc · quos tn̄ oēs sicut
fortit̄ ⁊ extinx̄. ¶ Primus
fuit ignis gehēne ¶ Sc̄ds
matīalis flāma · ¶ Tertiꝰ
cārnalis concupie · ¶ Quā
tus ārdentis auaritie · ¶ Qꝰn
tus furētis insanie · ¶ De
extinctione primi ignis · s ·
gehēnne sic dꝫ maximꝰ. nū
quid cede potuit corꝰ ustiom
cui fides eternū gehēne exti
guebat ardorem · Ille transit p
ignē momētaneū atqꝫ ter
rinū · sꝫ flāma gehēnne
ꝑpetuo exurentis euasit.
¶ De extinctiōne scdi · s · ma
tialis flāmelcit ait · oral'
ambr̄ p̄m ꝗdā librorꝫ cōli
laborabat incendio · sꝫ diuꝰ

ardor materialis restinxit ardo
rem. Item quamvis rex impleret
lingua subiecit incendia ma
iora supplicii. cum sanctus lauren
tius has flammas fidei calore
non sentit. ¶ Item aug. super
caritas x flamma non potuit.
et semor fuit ignis qui foris
iussit quam qui natus accen
dit. ¶ De extinctione tercii
ignis. s. carnalis concupiscentie
dicit maximus. Sic ergo beatus lauren
tius transivit per ignem quo non ad
ustus in hortum. quia illuminat
effulsit arsit nec ardet et ne
huiusmodi extinctus est. ¶ De
extinctione quarti ignis. s. aua
ritie qualiter videlicet auaritia
illorum qui thesauros cupiebant
euanuit. et frustrata est. Sic
dicit aug. amator gemina fabie
homo pecunie cupidus et veritatis
inimicus. Auaritia ut rapi
at aurum impietate ut infestat
xpm. nil optinens. nil proficis.
humana crudelitas subtrahis
in uentis tuis in mortalis
et laurentio in celum abeunte
deficis flammis tuis. ¶ De
extinctione quinti ignis. s. fu
rentis insanie qualiter videlicet
licet insania persequentium fr
ustrata est et anichilata. Sic
dicit maximus superatis flammis
ministris omne mundane in
sanie restinxit incendium
et ad hoc usque diabolica perfecit in
tentio ut et vir fidelis ad
dominum suum gloriosus ascenderet
et crudelitas persequentium cum
suis ignibus confusa torpesceret
quod enim persequentium insania ignis
fuerit ostendit cum ait furor gen
tilis accensus craticulam pa
rat ignitam ut indignatio
nis flammas ignibus vindica
ret. ¶ Nec mirum si omnes quinque
ignes exteriores superauit qui
sicut ex verbis predictis maximi habetur
tria refrigeria intus habuit.
et tres ignes in corde portauit
per quem omnem ignem exteriorem et ref
rigerio mitigauit et maiori ar
doris incendio superauit.
¶ Primum namque refrigerium
fuit desiderium celestis glorie
¶ Secundum meditatio legis di
uine. ¶ Tercium puritas con
scientie. per hoc triplex refrigeri
um omnem ignem exteriorem ex
tinctum fecit et frigidum re
didit. ¶ De primo refri
gerio quod est desiderium celestis
glorie. sicut dicit ma. vel ambr. super
quosdam libros. nec enim beatus
laurentius ignium tormenta
in sensibus sentire poterat qui
sensibus paradisi refrigerium

possidebat. ¶ Itm̄ iacet l.
añ pedes tyrannu exulta
cuius corpus exanime ul'
detrimentum. tm̄ patit' in
terris cui animus demorat'
in celis. ¶ De sc̄o refrigi
o qd' ē meditatio legis di
uine sic dic̄ ma. l'ambr̄.
Dum x̄ cogitat p̄cepta fri
gidum ē illi oē qd' patit'.
¶ De t̄cio refrigerio qd' est
puritas consc̄ie sic dic̄. Ar
det p sc̄o totis uisceribus
fortissimū m̄atir. & urit'.
Sz regnū celi p̄tractans
refrigerio consc̄ie uictor ex
ultat hūt u'omni. ut idē
maximū ostendit t̄s ignes
intiores p quos ōs ignes
exteriores maiori icendio
supauit. ¶ Primū fuit
fidi magnitudo. ¶ Scd̄s
ardens dilectō. ¶ Tertio
uā di cognitō que ip̄m tā
qm̄ ignis irradiauit.
¶ De primo igne sic d' idē
l'ambr̄. in q̄ntū nllo fidi
ardor feruit. In tm̄ suppli
cij flamma frigescit. Itm̄
ē saluatoris ignē feruorē
fidi legim' in euuangelio.
¶ Ignē ueni mittē in t'ram
l; ḡ igne b'ts laur' ardens
flamar' nō sentit icendiū.

¶ De sc̄do igne ḡ ait idē
l'ambr̄ ardeat extrinsecus
m̄atir laur'. tyranni se
uientis incendiis. Set
maior illo intrinsecus xp̄i
amoris flamma torrebat.
¶ De . 3 . igne sic dic̄ fortis
simū m̄atirez seuissima
p secutoris sepsi. flamma
nō potuit. q' longe arden
tius uitatis radius mēs
eius accensa feruebat. It
odio p fidē & amore uitati'
accensus appositam ē extri
secus flamma aut nō sen
sit aut uic'. ¶ Hic autem
laurentius int' ceteros mar
tires h̄t uigiliaz. Sz uigi
lie sc̄oz p̄p mltas ordinatō
nes hōium ↄmutata sūt.
Mos enī fuit olim ut re
fert Io. beleth. ut in festi
uitatib; sc̄oz hōies cū ux
orib; & filiab; ad ecc̄am uē
rent & cū lūiārib' p noc
tarent. Sz q' mlta ad ultra
in h'us uigiliis fiebant.
Statutū fuit ut uigilie
ieiunia conuterent'. ut no
mē antiquū retentuz ē.
q' nō ieiunassē uigilie ad
huc appellat'. ¶ Sc̄o i ceteris
ip̄e namq; solus cū stepha
no h̄t octauā int' m̄atires

sic̃ macius int̃ ꝯfessores
Terciū ē in reg̃ſſib; anti
phonaꝝ qđ ip̃e ⁊ paulus
h̃t. q; paulus ꝑꝑ excellen
tiam ꝑdicatōis. iste ꝑꝑ
excellentiam passiōis.

Ypolitus đ **De noīe.**
Yab ypo. ul' ab yphos q
ē sup̃ ⁊ litos qđ ē lapis eo
qđ sup lapidem. ul' ab in ⁊
polis qđ ē ciuitas. l' ypolit⁹
.q. ualde politus fuit sup̃
lapidem xp̃i bn̄ fundatus
p ꝯstantiā fortitudinē et
firmitatē fuit in ciuitate
supna p desidium ⁊ audi
tatē fuit bn̄ politus p tor
mtoꝝ acbitatē. **De sc̄o Ypolito.**

Ypolitus post q̄m
cor' sci lauri' sep
liuit uenit in domū
suā ⁊ dans pacem suis ⁊
ancillis suis oēs de sac̃mē
to altāis q̄ iustin' p̃sb̃r ob
tulerat cōmunicauit et a
pposita mēsa priusq̄ cibū
sumeret uenientes milites
eū rapuerūt ⁊ ad cesarem
duxerunt. Quē uidens
decius cesar subridens
dix' ei. Nunq̄ ⁊ tu magnus
effectus es qui cor' lauren
tii abstulisti. Cum ypoli
tus h' fecē nō q̄i magus. s;
ut xp̃ianus. Tunc decius fu
rore repletus p̃cepit qđ ur
bitum quo ut xp̃ianus ute
bat' expoliaretur ut os eius
lapidib; tunderet. Cui ypo
litus nō me expoliasti. s;
mag' uestisti. Cui decius
quō insipiens fcs̄ es q̄ nu
ditatē tuā nō uides l' eru
bescis. Nunc g' sacrifica
⁊ uiues ne cū tuo lauren
tio pereas. Cui ypolitus ex̄m
merear bti lauri' fi' q̄ tuo
ore polluto ausus ē noīari.
Tunc decius fec̄ eū fusti
b; pectinib; ferreis lania
ri. ille aūt se xp̃ianū uoce cla
ra confitebat'. ⁊ cū tormīta
huiusmodi derideret ueste mili
tari q̄ antea utebat' eum
uestiri fec̄. ortans ut ami
ciciam ⁊ militiā p̃stinaꝫ
retineret. Cui ypolitus cū
diceret se xp̃i militare decius
ira repletus ualleriano p̃
fcō eū tradidit. ut omēs
facultates ei' acciperet. ⁊ di
ris tormītis eum interficeret.
Inuento quoq; q' ei' fami
lia xp̃iana eēt adductis sūt.
oīs aūt ei' conspectū ad sa
crificia cogerent. concordia
nutrix ypoliti p oīb; rn̄
dit. nos cū dn̄o nr̄o mallim⁹

mori pudice qm̄ uiuē rapu
dice. Tunc ualēianus genu̾
suos iuſſi eum in ſupplicius
nō emendatur. Tunc p̄ſen
te ypolito ⁊ gaudente iuſſit
tam diu plumbatis cedi:
quo uſq; ſp̄m emiſit. dixitq;
ypolitus gr̄as ago tibi dn̄e
ihu x̄ qui nutricem meam
an̄ conſpectū ſcōꝝ tuoꝝ pre
miſiſti: Tercio die extra por
tam tiburtinā ualēianus
ypolitū cū familia ſua duci
fecit. ypolitus an̄ om̄s cōfor
tans dix̄. fr̄es nolite me
tuē q; ego ⁊ uos vnū dn̄m
hēmus iuſſitq; ualēianus
ut in conſpectu ypoliti oīb;
capita amputarēnt. ypolit̾
uō pedes ad colla ydomitor̄
equoꝝ fec̄ ligari. ⁊ p cardos
⁊ tribulos tam diu trahi
donec ſp̄s exalaret. Quoꝝ ā
corpa iuſtinus p̾ſb̄r rapuit
⁊ iuxta corp̾ ſcī laurēn ſepe
liuit. Corpus ſcē concordie
inuenire nō potuit q; ſuāt
in cloachā piectū. Miles
aūt quidā noīe porfirius ē
dens bt̄am concordiam au
rum aut gēmas in ue
ſtib; hr̄e ad quedā cloachā
um noīe yreneū qui ēē
occulte x̄ianū acceſſit ⁊ dix̾.
Secretum cuſtodi ⁊ extrahe
corpus concordie de cloacha
q; ſpero q̄d aur gēmas in
ueſtib; ſuis hēt. Tunc ille o
ſtende m̄ locum et ſecretum
celo et quicq̄d inuencō nū
tiabo. Tum ḡ extractum
fuiſſ; ⁊ nich̄ inueniſſ; miles
ille ptinus fugit. ł. yreneus
inuocato quodam x̄ianum
noīe abundo. corpus ad ſcm̄
iuſtinū detulit. Qui ille de
uote ſuſcipiens iuxta corp̾
ſcī laurēn ypoliti ⁊ alioꝝ ſepe
liunt. Quod ualleriānus au
diens yreneū ⁊ abundeū cū
tenuit ⁊ ambos in cloachā
uiuos necauit. Quoꝝ
corpora iuſtinus rapuit et
cum aliis ſepeliunt. poſt h̾
decius in curru aureo cū
ualēiano aſcendit. ⁊ p̾gūt
ad amphiteatrū ut cruciēt
x̄ianos: Arreptus ḡ decius
a demonio clamāe cepit.
O ypolite catheris aſpis
me uictū ducis. ualleriān̾
ō exclamabat. O ypolite
igneis cathenis me liga
tum trahis ⁊ eam hora:
vallerianus ſimili. excla
mabat. O laurenti igneis
cathenis me ligatū trahis
... in capitulum. Decii

autem reclusus triduo ad modicum
nexatus est et clamabat. Ad
iuro te ypolite modicum ces
sa a tormentis et sic mortuus
est. Quod uxor sua tryphonia
crudelis videns dimissis om
nibus christianis ad sanctum iustinum
cum filia sua cirilla acces
sit et ab eo cum multis aliis
baptizari se fecit. Alia vero die
dum oraret tryphonia emi
sit spiritum. Cuius corpus iu
stinus presbiter iuxta corpus
sancti ypoliti sepelivit. Audien
tes xlvi milites quod regina
et filia eius christiane facte essent.
Venerunt cum uxoribus suis
ad iustinum presbiterum ut baptismum
susciperent. Quos omnes dyoni
sius qui sancto sixto successit b
aptizavit. Claudius imperator
quia cirillam cum sacrificare
nollet iugulari fecit et ceteros
milites decollari. Quorum
corpora in agro verano cum
ceteris sepeliuntur. Bubul
cus quidam nomine petrus cum
in festo sancte marie magdale
ne plaustrum coactus iunxis
set et boves sequentes ipsos ma
ledicens urgeret protinus boves
sequens ipsos maledictis ur
geret protinus boves et cam
trum afflum assumit et

ipse petrus quod hoc imperaret
fuerant supplicio acriori torquetur.
Nam ignis eum arripuit a
deo quod carnibus et nervis tibie
consumptis ossa patebant et ipsa
tandem tibia a sua compage est.
Tunc ille ad quandam ecclesiam
beate virginis accedens tibiam
ipsam in quodam foramine ecclesie
abscondit et beatam virginem
lacrimis et precibus pro sua libera
tione rogabat. Et ecce nocte
quadam beata virgo cum sancto ypo
lito ut petro sanitatem restitu
eret imperavit. Statimque sanctus
ypolitus tibiam eius pred
quam de foramine accipiens loco
suo quasi surculum arbori inserit
in momento in qua insertione
tantos dolores sensit ut suis
clamoribus totam familiam
excitaret. Qui insurgentes et
lumen accendentes petrum duo
crura et duas tibias duosque
pedes habere conspiciunt. Qui se de
ludi putantes ipsum iterum et iterum
contrectabant et vera membra ipsum
habere sentiebant. Quem vix eum
excitantes verum est hoc accidit in
terrogant. Qui ille inde eos certi
mans tandem vinctus te vidit
et stupuit. Quia tamen nova costa
melior quam vetusta ubi ad su
stinentiam corporis non poterat ex

equiāi. vñ ad publicatōnē
miraculi xpianū claudicauit.
et tūc itm btā uirgo eidm ap
parēns. scō ypolito dix. ut
quicquid curatōnis de eēt
suppleret. Vigilans igit
et se pemtus sanatū in uēi
ens reclusoriū intrauit.
Cui dyabl's in spē nude mu
lieris frequentissime appebat.
et nudam ei se ingerens. Quā
to ille fortius resistebat. tā
to illa ei impudentius in
cumbebat. Cum g° ab illa
plimū uexaret. tandē ille
stolam sacdotalem arripiēs
collum eius cinxit. et mox
dyabl's ascendēs. cadauer
putridum ideni remansit.
Tantusq; fetore exalabat
ibidē ut nll's qui h' uidēt ab
ingēt qu corpus alicui mu
lieris fuisse. q dyā assūpsiss;

De assumptione beate marie.

Assumptio uirginis marie
qualiter facta sit ex quodā libello q
ioh'i euuāgliste ascbit̄ edocē.
Aplis namq; a pdicatōnis
gra diuisas mūdi subeun
tib; regiones. uirgo bta. in
domo iuxta mōtem syon
fuitam dr remansisse. oīa
que loca filii sui. s. locum
baptismatis ieiunii. et pas

sionis resurrectōis et ascensō
nis deuotōne sedula uisi
tabat quo ad uix. Et sm
quorūdam relatōm. xx. an
nis post ascensionē filii sui
supuix. Legī eni q bta uir
go qn xp̄m concep̄ eāt an
noz. xiiii. et mansit cum eo
ānis. xxxiii. et post morte
xpi supuixit ānis. xx. et sm
hoc qn obiit eāt annoz. lxvii.
Die g° quadam dum in
filii desiderium cor uirginis
accendit uehemt exiuant
aīus omouet. et in extiorū
lacrimaz hūndantiā excitā
Cumq; ad tpr extracti filii
equanimit nō ferret sub
tracta solatia angl's cum
multo lumine ei astitit. et
reuerent ut pote sui mrem
dni salutauit. aue inquid
bnidcta suscipiens bndcōez
illius q mandauit salu
tem iacob. Ecce ē ramū p
alme de padyso ad te dña
attuli. qm an feretrū por
tāe iubeb. cum die tcia de
corpore assumeēs. Nam fi
lius cui te nūc reuendam
expectat. Cui maria respd
Si inueni graciam in oclis
tuis obsecto ut nomē tuū
m reuelāe digneēs. Quē ē

hoc peto instantius ut filii
& fr̃es mei apli ad me p̃nt
congregent ut eos anq̃uã
moriar corporalibus oculis
uideam & ab eis sepeliri
ualeam. & ipis p̃sentib;
sp̃m reddam. hoc itm pe
to & obsecro ut aĩa mẽa de
corpore exiens nullum sp̃m
tetẽti mũ uideat nullaq̃ue
in sathane p̃tas occurrat.
Cui angl's aĩt scire deside
ras d̃na nom̃ meũ q̃ad
mirabil'e ẽ & magnũ. ecce
ad te om̃s congregabunt apli
qui nobil'es t̃ exhibebent ex
equias funeris & meorũ con
spectu sp̃m exalab. Nam
qui olim p̃pham de iuda
in babilonẽ attulit in ẽne
subito p̃cul dubio ad te ples
ad duc̃e poterit in momento
Malignos ãq sp̃s uidẽ cur
metuis cũ apd eius om̃io
contriueris & spoliaueris spoli
aueris eum sui impio potest
atis. fiat uoluntas tua ut
ip̃os nõ uideas huis dictis
angl's cũ mlto lũie celos
ascendit. palma aũt illa
nimia claritate splendebat
& erat quidẽ uirge uiriditati
simil's. & folia eius ut stel
la matutina fulgebant

Factum ẽ aũt dum iohẽs in e
pheso p̃dicaret celum repen
te intonuit & nubes candi
da ip̃m sustulit ac rapuit
aũ marie ianuam collocauit
pulsans q̃ hostiũ intus
introiuit. & reuerent uirgo
uirgini salutauit. q̃ felix
maria conspiciens uehement
obstupuit & p̃ gaudio lacri
mas continere nequiuit. d
ixitq̃ fili iohẽs memor esto
uerbor tuorũ magistri tui. qui
me t̃ in matrem & te in m filii
lium cõmendauit. Ecce a dño
euocata debitũ huane con
ditionis ex soluo & corp meũ
cura sollicita recõmedo. Au
diui enĩ iudeos uiuisse fili
um dicentes. Expectemus
uiri fr̃es quo ad usq; illa q̃
ihm portauit subeat mor
tem & corp̃ ei continuo ra
piem. Ac iniectũ ignibus
conburemus. Tunc ẽ hanc
palmã deferri facies añ fe
retrum cũ corpus meũ duxi
tis ad sepulcrũ dixitq̃ iohẽs
O uti h ẽent om̃s fr̃es mei
apli ut decentes t̃ possem
parare exequias hac exsoluẽ
laudes dignas. hoc illo dicẽ
te õs apli de locis in quib;
p̃dicabant a nubibz rapiũt

et ante mariae hostium collocantur. Qui videntes se ibidem insimul congregatos mirabantur dicentes: Quenam causa est propter quam nos dominus insimul congregavit. Johannes quoque ad eos exivit et dominam recessuram de corpore predixit et addidit dicens: videte fratres ne cum obierit aliquis eam defleat. Ne hoc videns populus conturbetur et dicat: Ecce isti quomodo timent mortem qui tamen aliis predicant resurrectionem. Dyonisius: ¶ Dyonisius pauli apostoli discipulus in libro de divinis nominibus hoc idem asserit apostolos scilicet in dormitione virginis convenisse, et se similiter interfuisse ac unumquemque in laudem Christi et virginis sermonem fecisse. Ait enim sic loquens ad thymotheum: Nos ut nosti et ipse et multi sanctorum nostrorum fratrum convenimus ad visionem corporis vite principalis et deum suscipientis. Aderat autem et frater domini iacobus et petrus summa et provenientissima theologorum summitas. Postea visum est post visionem eorum omnibus ierarchie laudare sicut unusquisque erat sufficiens infinite virtutis bonitatem tetrache infinitatis scilicet dyonisius. ¶ Cum autem beata maria omnes apostolos congregatos vidisset dominum benedixit et in medio eorum ardentibus lampadibus et luminibus consedit. Circa vero horam noctis tertiam ihesus venit cum angelorum ordinibus patriarcharum cetibus martirum legionibus confessorum acie virginumque choros. Et ante thronum virginis acies ordinantur et dulcia cantica frequentantur. Quales autem exequie ibidem celebrate sint ex predicto libello qui iohanni ascribitur colligitur. Nam prior ipse ihesus incohavit et dixit: veni electa mea et ponam in te thronum meum quia concupivit rex speciem tuam. Et illa: paratum cor meum deus pa. cor. m. Tunc omnes qui cum ihesu venerant dulciter intonant dicentes: Hec est que nescivit thorum in delicto. habebit fructum in re. a. s. Ipsa autem de semetipsa cecinit dicens: beatam me dicent omnes generationes quia fecit mihi mag. qui po. est et sanctum nomen eius. Tunc cantor cantorum omnibus excellentius intonuit: Veni de libano sponsa veni de libano veni et coronaberis. Et illa: ecce venio quia in capite libri scriptum est de me ut facerem voluntatem tuam deus quia exultavit spiritus meus in deo salutari meo: Sicque marie anima de corpore egreditur et in ulnas filii advolavit. Fuit

que tam a dolore carnis ꝑ́ncta
qꝫ̃m a corruptione extitit. Alie
na dixit quod aplis dñs: Corpus
uirginis matris in ualle Jo
ar sephat deferte et in monumento
nouo quod idem inuenietis
ibi recondite et me ibidem tribus
diebus ad uos redeam expectate.
Statimque circumdederunt eam
flores rosarum et lilia conualliu̅
agmina .s. angelorum confessorum
et uirginu̅. Postea apli clama
uerunt dicentes: Virgo pruden
tissima quo progrederis esto nri
memor o dña. Tunc ad con
ceptum ascendentium cetus
qui remanserant admirati
concite obuiam processerunt ui
dentes quod regem suum femine
aĩa in ulnis proprus baiulã
tem illam quod sup illu̅ inixa
obstupefacti clamare ceperunt
dicentes: Que est que descendit
de deserto delitiis affluens inni
xa sup dilectu̅ suu̅. Quibus
comitantes dixerunt: ista est spe
ciosa int' filias ierlm. sicut uidi
stis eam plenã caritate et dile
ctione. Sicque in celum gaudens
suscipitur et a dextris filii in thro
no glorie collocatur. Viderunt autem
apli eius aĩam tanti esse cando
ris: ut nulla mortaliu̅ lingua
possit effari. Tres autem uirgines
que ibidem erant cum corpus
eius lauandi gratia expoliassent tanta statim corpus
claritate splenduit ut tan
gi quidem ad lauandu̅ posset.
uideri autem nõ posset. Tam diu
autem lux illa resplenduit idem.
donec corpus a uirginibus lotu̅
fuit. Apli autem corpus eius re
uerenter ceperunt et sup feretru̅
posuerunt. Dixitque iohes petro
hanc palmã ante feretru̅ pre
portabis quod dñs nobis te ptulit:
et suarum oviu̅ pastorem et
principem ordinauit. Cui
petrus hanc potius portare te
conuenit. quod uirgo a dño es e
lectus et dignu̅ est ut palmã
uirginis uirgo ferat. Tu enim si
pectus dñi recumbere in meru
isti et exinde sapientie ac gratie plus
ceteris fluenta potasti. et iu
stum uidetur. ut qui a filio plus
recepisti muneris impendas
uirgini plus honoris. Tu
ergo porta hanc palmã lucis:
et ad exequias sanctitatis qui po
tatus es poculo lucis de fon
te perpetuo claritatis. Ego autem
portabo eius feretro corpus
sanctum. Ceteri autem apli fratres nri
circumdantes feretru̅ referant
laudes deo. paulus autem dixit.
Et ego qui minimus omnium uestrum

sum portabo tecum. Elevā
tes itaq; petrus & paulus
feretrū. petrus cepit can
tare & dic̄e. Exiit isrl' de e
gypto all'a. Ceteri ā apli cā
tus dulcit' ꝓsequunt'. Dn̄s
aūt feretrum & apl'os nube
ꝓtexit. Ita q'd ipi nō uide
bant'. Sz tm̄ eor uoces au
diebant'. Affuerūt et
angli cum aplis cancinē
tes & t'ram totam sonitu
mire suauitatis implent'.
Excitati om̄s ad tam dl'ce
melodiam de ciuitate exe
unte uelocius. & quid nā
h' scitarent'. Tunc extitit
qui dixit. Mariam illam di
scipli efferunt mortuā. et
circa illam hanc q'm audit'
concinunt melodiam. Tūc
om̄s ad arma concurrūt et
se mutuo exortabant' dicentes
Venite & om̄s discipl'os oc
cidamus & corpus id q'd se
ductorē illū portauit combu
ramus ignib;. princeps ā
sac'dotum. hec uidens ob
stupuit. & ira repletus ait.
Ecce tab'nacl'm ill' qui nos
& genus nrm̄ conturbau
quale gl'am nc̄ accipit. et
h' dic̄s manus ad lectum
misit uolens eu't'e ac ad
t'ram deduc̄e. Tunc man'
eius ambo subito aruer'.
Et lectulo adheserunt. ita
ut ad lectū manib; pendēt
& nimio cruciatu uexat'
lam̄tabil' eiulacōet. Re
liquus aūt ppl's ab anglis
qui erāt in nubib; cecita
te ꝑcussus ē. princeps at
sac'doti clamabat dicens.
Sc̄e petre ne in hac t'bulatō
ne me ne despicias. sz p me
obsecro ad dn̄m p'ces effun
das. Memor ei ee debes q'li
aliqū ē assistit. & quali' te ac
cusante ancilla hostiaria ex
cusaui. Cui petrus in ob
sequiis dn̄e nr̄e impediti su
mus. et curatōm tue modo
intendē nō ualem'. Verū tn̄
si in dn̄m ihm & in hac que
ipm portauit c'ddis spero
q'd continuo sanitatis bn̄
ficio potieris. Qui respnd'
c'do dn̄m ihm v'm ee dei
filiū. Et hanc sc̄issimam
m̄rem ei'. Statim q' afere
tro manus eius solute s̄.
Sz tn̄ in brachus ad hoc &
ariditas remāsat & dolor
uehemēs nō recessit. Dix'
q; ei petrus accedens oscu
lare lectū. & dic c'do in dn̄m
ihm xpm que ista in utero

a iudeos

portauit · et post partum uirgo
permansit · qui cum fecisset
continuo pristine reditus est
sanitati · Dixitque ei petrus
accipe hanc palmā de ma
nu fratris nostri iohannis et pones
eam super pheretrum eius cecatum · et
concedit qui cumque recipiet uisum quod
A autem credere noluerit uidere non
poterit in eternum · Mariam
autem portantes posuerunt
in monumento · et iuxta id
ut dominus iusserat consederunt.
Tercia autem die ueniens
ihesus cum multitudine ange
lorum ipsos salutauit dicens
pax uobis · Qui responderunt gloria
tibi deus qui facis mirabilia
magna solus · Et dixit apostolis
dominus · Quid gratie et honoris et glorie
uobis uidetur · dum mea nomi
ne conferam genitrici · Et il
li iustum uidetur · domine seruus
tuus ut sicut tu deuicta mor
sur/ te regnes in secula · sic tue re
suscites matris corpusculum
et ad dexteram tuis colloces in e
ternum · Quo annuente mi
chael archangelus continuo
affuit et marie animam coram
deo presentauit · Tunc salua
tor locutus est dicens · Sur
ge proxima mea columba mea
tabernaculum glorie · uasculum

uite · templum celeste · ut sicut
pro hoc ytum labem non sensi
sti coitus · sic in sepulcro re
solutione corporis patiaris non ·
Statimque anima ad mariam
accessit corpusculum de tumu
lo prodiit gloriosum · Sicque
ad ethereum assumitur
thalamum comitante secum
multitudine angelorum · Tho
mas autem cum abesset · et rediens
credere recusaret subito zonam
qua corpus eius precinctum fuerat
ab aere recepit illesam ut
uel sic intelligeret totaliter as
sumpta fuisse · Vestimenta
autem ipsius ad consolationem fide
lium domini in tumulo rema
sisse · Vnde et de quadam parte
ipsarum uestium miraculum con
tigisse narratur · Cum dux ⁘ Cum iracti ·
romanorum uel normannorum
urbem carnotensium obsid
eret episcopus illius urbis tunicam
beate et gloriosissime uirginis
marie que ibidem seruabatur
more uexilli aste imposuit
et subsequente populo ad hostes
securus exiuit · Statimque
omnis hostilis exercitus ame
ntia et cecitate percussus est
stabat toto corde tremulus
et toto animo stupefactus · Qui illi
de ciuitate cernentes diuino

dementio superaddunt et ceca
te hostes credunt quod beate ma
rie plurimum displicuisse probatur
ex eo quod christianus et tunica il
la disparuit continuo hostis
recepit. In revelatione
sancte elisabeth legitur quod dum ipsa
elisabeth quadam vice in spiritu
rapta esset vidit in loco val
de remoto quoddam sepulcrum
multo lumine circumfusum. et
quasi speciem mulieris in eo et circum
stabat multitudo angelorum et
post pusillum de sepulcro er
ecta est et in sublime cum illa
astantium multitudine ele
vata et ecce in eius occursum
quidam de celis admirabilis
et gloriosus advenit portans in
dextra crucis vexillum et cir
co infinita milia angelorum.
Et quae eam alacriter suscipien
tes cum magno concentu eam
in celos deduxerunt. Post mo
dicum tempus elisabeth angelum cum
quo sepe loquebatur de predicta
visione interrogavit. Qui re
spondens ait. Ostensum est tibi
in hac visione quomodo tam in
carne quam in spiritu domina nostra in
celum assumpta est. Dicitur autem
in eisdem revelationibus esse re
velatum esse quod post xl dies
sui transitus in corpore sit assumpta

Nota ergo quod gloriosa virgo maria
assumpta est et exaltata est in
tegraliter. honorabiliter. letanter.
et excellenter. Assumpta est
enim integra in anima et in corpore
sicut pie credit ecclesia. Nam quidam
multi sanctorum non solum asserunt
Sed et hoc probarunt rationibus aptis
moliuntur. Bernardi est ratio
est quod sanctorum corpora preciosa sublim
avit ut putat petri et iacobi tam
gloriosa venerabilia reddidit et
honore tam mirifico sublima
vit. ut et ipsis deputetur locus
eorum venerationi congruus. et ad
ipsa mundus pergit universus. Si
ergo marie corpus super terram esse
diceretur. Cum vero de nota frequen
tatione fidelium visitetur. Nec
eidem locus deputetur honoris
nimirum videbitur. christum honorem
matris omnis contempsisse cum
modo super terram aliorum corpora sic
honoret. Ideo est dicitur quod xviii kalendas
septembris maria celos ascen
dit. Qui in isto dicitur de corporali
marie assumptione ecclesiam piam eligere
pie dubitasse. quam aliquid teme
rarium diffinire in sequentibus
credendum esse probatur. Si non defuit
qui dicunt in his qui cum christo
surrexerunt perpetuam resurrectionem
iam esse completam. et non ulli
credant virginis custodem iohannem

7 glorificata cum eo gaudere cum
xpo. cui id non magis est etiam
dum de matre saluatoris. Qui
enim dixit honora patrem 7 matrem.
7 non ueni soluere legem set
adimplere. procul dubio matrem
suam super omnes honorauit.
Aug. autem non solum hoc affir
mat. sed et tribus rationibus hoc pro
bat. Et prima quidem
est carnis xpi 7 uirginis unitas.
ait enim Computredo namque et
uermis humane est obprobrium
conditionis a quo obprobrio cum
xpus alienus sit natura maria exceptam
quam ihesus de ea assumpsisse pro
batur. Secunda uero est corporis eius
dignitas. unde ait. Tronum dei
thalamum dei tabernaculum xpi
dignum est ibi esse ubi ipse est.
Tam preciosum thesaurum dig
nius est celo seruari quam terra.
Tertia est uirginalis carnis
perfecta integritas. ait enim
Letare maria. letitia inenar
rabili corpore 7 anima in proprio
filio cum proprio filio. per proprium
filium. nichil quid illa corruptio
nis eruminpna quam illa secuta
ta est tantum filium tuum pariendo
integritatis corruptio ut sit
semper incorrupta quam tanta per
fundit gratia. Sit integra uiu
ens que omnium integram

que genuit uitam. sit cum
illo quem in suo gessit utero
sit apud illum illa que genu
it fouit 7 aluit illum ma
ria dei genitrix dei ministra
trix et sequitrix de qua quod sen
tire aliter non audeo. aliud
dicere non presumo. Ad hoc facit quod
ille uersificator egregius ait.
Transit ad ethera uirgo pu
erpera uirgula iesse non sine
corpore. sed sine tempore tendit ad esse
Qui cum uirgine pars est quedam
pars cum xpo iam non eadem quod
sunt plena gloria. Secundo le
tantur de hoc sicut dicit beatus ge
rardus episcopus in suis omelius
hodie uirginem beatam celi
susceperunt letando angeli.
gaudendo archangeli iubilan
do throni exultando dominationes
psallendo principatus armoni
zando potestates citharizan
do cherubyn 7 seraphyn ym
nizando 7 ad supernum diem
maiestatis tribunal ducen
do. Tertio honorabiliter quia
ipse xpus 7 totus militie exercitus
celestis eidem obuiam ue
nit. unde Ber. quis id cogita
re sufficiat quam gloriose hodie
regina mundi processit quanto
deuotionis affectum tota in
ei occursum celestium agminum

pdit in latitudo quantis ad thro
nu canticis sit deducta quam
placido uultu quam serena fa
cie quam dulcis amplexibus
a filio sit suscepta et super omnem
creaturam exaltata. Et de
hodierna die credendum est
militiam celorum festina ge
mina dei obuiam aduenis
se eam que ingenti lumine
circumfulsisse et usque ad tro
num cum laudibus et canticis
spiritualibus perduxisse. Cele
stem quoque militiam credimus
Tunc ineffabili leticia ex
ultasse et locum datam
ineffabili caritate et omni gra
tulatione iubilasse. quam
festiuitas hec que hodie nobis
reuoluitur annua illis nobis
est facta continua. Credatur
quoque quod ipse saluator per se
totus festiuus occurrerit et cum
gaudio eam secum in throno
collocauit. Alias quomodo impleuisset
quod in lege ipsa mandauit
honora patrem et matrem tuam
hec ieronimus. Quam excellentis
hec dies in qua usque ad thronum
celsitudinem intemerata uir
go et mater processit atque in
regni solio sublimata post
christum gloriosa recedit. Quali
autem in celesti gloria sublima
ta et honorata sit. Beatus ger
rardus episcopus in suis omelius
dicit. Solus deus ihesus christus post
hanc magnificare quemadmodum
fecit. ut ab ipsa maiestate lau
dem continue accipiat et
honorem angelicus supata
chorus archangelicus ualla
ta turmis thronorum hinc in
de possessa iubilationibus
dominationum circumdata. Tri
umphus principatuum cir
cumscepta. obsequiis po
testatum amplexata. plau
sibus uirtutum gyrata. ho
noribus cherubin circumstanti
ata. habitationibus uel immu
tificationibus seraphin vn
dique possessa ineffabilibus
cantionibus. Ipsa quoque ineffa
bilissima trinitas plexem tri
pudio et applaudunt atque
sua gratia in ea redundare
tota. omnis eidem attendere fac.
Apostolorum splendidissimus ordo
incessabili laude illam ex
tollit. martirum multitu
do omni modo supplicat tamquam
domine. Confessorum exercitus in
numerabilis continuum sibi per
sonant. Canticum uirginum
candidissima. Concio in
gentem coream ad suam celebra
tam gloriam inuitet et in

firmus ꝯ ululat ⁊ ꝑ tan
tissimi demones ꝯclā
n° mant. Quidā cler̃
marie uirgini deuotus
ꝗ dolores .v. uulnerꝫ xp̄i
eam cotidie mlt̃ uba. qi
consolaria studebat. Di
cens gaude dī genitx ui
go īmaculata. Gaude
q̄ ab anglo gaudiū sus
cepisti. Gaude q̄ genuisti
etni lūis claritatē. Gau
de. gaude scā dī genitx
uirgo. Tu sola mat̃ ī n
upta. te laudat oīs factu
ra genitrix lucis sis pro
nobis qs pia intuentrix
hꝫ cū nimio langore cor
reptus ad extrema uenissꝫ
pauore ꝑturbari cepit. Cum
uirgo apparens dix. Cur fi
liꝫ tanto pauore trepidas
qui totiens mi gaudium
nūtiasti. Gaude ⁊ tu. et
ut etnali gaudeas uenī
n° meū. Fuit quidā mo
nachus ualde lubricus ſꝫ
in btā uirgine uald deuot
quadā nocte ad ꝯsuetum
scelus ꝑgens corām altāri
trāsiens. btām mariā sa
lutauit ⁊ ē de ecclā exiens
dū qdām fluuiūm uellꝫ
trāsire magnū decidens ex
pirauit. Cuius aiam cū
demones rapuissent. affu
erūt angli ut eā libarent.
Quibus demōes dixerūt
ut quid huc aduenistis:
nl̃ in hac aia h̄etis: Sta
tim btā uirgo affuit. et
cur eī aiam tam p̄sump
tuose rapuit. Illi aūt d
ixerunt q̄ eum uitam finis
se in mal opib; inuenerūt.
At illa falsa sunt ea que p
fertis. Scio enī q̄ alīq ꝑgens
me salutabat ⁊ rediens
sic faciebat. Qn si dicati
uob inde fit. ponamus in iudi
cio sūmi regis: Cumq̄ de
hoc coram dō disceptarent
placuit ei ut aīa ad corp̃
rediret. ⁊ de suis actib; peni
teret. Interea fr̄es uidētes
matutinas differri. sa
cristam querūt. ⁊ usq; ad flu
uiū ꝑgentes mersum iaq̄
reperiunt. Cum extracto
corꝑe scrī quid factū fuit fu
erat mirarent. ille reꝑē
te ad uitam redit ⁊ rem
gestam referens. Vitam ī
bonis opib; consumauit.
Miles quidā potens u n°
alde ac diues cū oīa bona
sua indiscreta lib'ilitate dis
ꝑserūt. ad tantā deuenit ino

piam ut qui consueu̅erat m
agna tribu̅e iam inciperet
minimus indig̅e. Habebat
ā q̄ndam uxorem pudicis
simā et b̅te u̅gini ualde de
uotam. Appinquaret aūt
q̄dam sollempnitatē in q̄ p̄
dc̄us miles multa donāia cō
sueu̅at elargiri. Cum iam q̄d
t̄buē nō h̅et nimia confu
sio̅e et uerecundia ductus quo
us q̄ dc̄a transiss̄ sollempnitas
desertum locū nemoris expe
tiit ut et fortune sue incomo
da plangeret et uerecundia eui
taret. Et ecce subito quidā
equus ualde t̄ribilis t̄ribiliorē
h̅ns sessorem ad eū accessit.
Qui sessor eum alloquit̄. et
cā̄m tante t̄stitie sciscitat̄. Cu
cum oīa que ei contigerant per
ordinē enarrass̄ ille ait. Si in
modico obtemp̄are uolueris
mag̅s q̄m an̅ gl̄am et diuitiis
habundabis. Promittit ille p̄nci
pi tenebrarum se qd̄ quicq̄ iussis
set libent̄ facturum dum modo
ei ipse impleat qd̄ promittit.
Et ille ecce pergens in domū
tuā in tali loco requires et
ibi tot auri pondera et argenti
tot lapides p̄ciosos inuenies.
Hoc aūt hoc facias ut tali die
uxorē tuā huc ad me adducas.

Sub tali promissione miles do
mū reu̅tit̄ et in loco de quo ei
dixerat querens oīa reperit que
p̄dixerat. Qui inueniens mox
ēi palatium hedificat largi
dono redimit libros ut fundos
comparat suos. Appinquante uero
diem statutam. uxor sua uo
cauit et dixit ei. equum ascendi
te. qr̄ aliquo loco mecū longi
p̄gere uos op̄. At illa tremens et
pauens. Et uiri imperio con
t̄radictione nō p̄sumpsit. Bea
te marie se deuote commendauit
et post uirum abire cepit. Cum
aūt longius processissent et in
via quandam ecc̄iam inuenis
sent. Illa de equo descendens
ecc̄iam intrauit uiro exti
expectante. Dum uero se
b̅te marie se deuote commendaret
illa subito obdormiuit et uir
go gloriosa predicte matrone habi
tum et qualitate per oīa similis
de altari processit. et foras exiens
equum ascendit. matrona illa
in ecc̄ia remanente. Vir aūt
eē uxor sua arbitratus procedit
ē. Cum aūt ad locum statu
tum uenissent. ecce princeps
tenebrarum cum nimio impe
tu ueniebat. et ad locū festi
nabat. Sed cū appropinquasset
statim ille intremuit. et tre

mēs ac pauens accedē nō pre
sumpsit. Dixitq; multū ī fide
lissimis hōīm. Cur m̄ tali
illusisti ⁊ p tantis ⁊ talibus
bñficiis michi talia contu
listi. Ego ē t dixeram ut ad
me duceres tuā uxorem. ⁊ tu
ad duxisti dñm genitricem. vo
lebam uxorē tuā. ⁊ ad duxi
sti m̄ mariā. Nam cū uxor
tua m̄ multas inferret ī iu
rias. ⁊ de ea uolebam exper
tam ultiōnē. ⁊ tu ad me istā
adduxisti. ut me torqueat.
⁊ in infnū mittat. Audiēs
h uir mirabilr stupebat. et
p timore ⁊ admiratiōne minima
loqui nō poterat. Tūc ā maria
dixit. Quam temeritate ne
q̄m sp̄s de uote me nūc p̄sump
sisti. Non ē impune cedūt
⁊ nūc te in hoc plector sinā
ut in infnū descendas. et
aliē me cū deuotiōne inuoca
ri nocē de cetō nō presumas.
Ille aūt cū mltō eiulatu reces
sit ⁊ uir de quo exiliens se ad
pes eius ꝓstrauit. Quem
uirgo in cipiens ad uxorem
suā que ad huc in eccā dormit
iubet redire. ⁊ oēs diuitias de
moniis abiicē. Rediens ḡ cū
uxē suā dormientē inuēiret
eam excitauit. ⁊ q ei accideāt

enarrauit. Cum aūt domū
redissent. ⁊ oīs diuitias de
moniis abiecissent. In laudē
uirginis deuotissime pmanse
runt. ⁊ multas post mod diui
tias ipā largiente uirgine re
ceperunt. Ad iudicium dei
quidam in uisione rapitē. qui
prior sarcina grauabatur. Et
sathan affuit ⁊ dixit nich mh
aīa hētis pprij. ꝫ mei potius
extat dominij. hēo enī publi
cum instrīm inde. Cui dixit
dñs ubi ē instrīm tuū. Et ille
instrīm hēo q ore pprio ē tradi
disti ⁊ ppetuo duraturum san
xisti. Dixisti enī quacūq; hora
cōmederitis morte moriemini.
Cum ḡ sit iste de progenie
eorū qui cibum uetitū cōme
derūt iure instrumēti publi
ci mecū ē in iudicio d; mori.
Dixit aūt dñs pmittit hō pro
te loqui. Ille aūt obmutuit.
Dixit itm demō. Mea ē p scripto
ne q eam iam. xxx. annis pos
sedi. ⁊ m̄ tamq seruus pprius
obediuit. Et ad huc itm ob
mutuit. Demon itm dixit
mea ē ꝫ. et si aliqua bona fe
cerit ei tū mala incompabilr
vincunt bona. Dñs nolēs
ꝫ eū cito sniam pferre eidm
.viii. dierū terminū concessit.

n

ut viii· die coram se compareret
et de hiis omnibus rationem redderet.
Tum quasi a facie domini tremens
ac metuens abiret· qui sibi ei ob
uiauit· et causam tante tristicie
requisiuit· Cui cum illa
omnia per ordinem retulisset: ait
ne timeas nec formides· quia
de primo te iuuabo aduuia
bo· Cum autem ab eo interroga
retur quo nomine uocaretur ait·
Veritas est nomen meum· Inuenit
quod fratrem quem primum habuerat iuuare de
suo efficacius· Interrogatus autem
quo nomine uocaretur· Respondit iu
sticia uocor· Die autem· viii· ante
iudicium uenit· et demon ei
primum obiecit· ad quod respondens
veritas· Ait duplicem mortem
esse nouimus corporis s. et gehenne·
Illud quod in scriptum quod parte allegat
demon non loquitur de morte
gehenne· sed corporis: Quod quidem ex
hoc clarum est· quia cum omnes in illa
sententia includuntur· non tamen omnes
gehenne ignibus comburuntur·
sed moriuntur· Tunc demon
uidens quod in primo succum
buit· secundum quod obiecit cepit· Sed iu
sticia fuit· et pro eo taliter respondit
licet eum seruum multis annis pos
sederit· tamen eo contradicente semper
super eum eo dominabatur quia tam
crudeli domino seruiebat· Ad
tercium nemine habuit ad
iutorem· Preterea dominus aufe
ratur statera et bona et
mala ponderentur· Veritas autem
et iustitia peccatori dixerunt
ad misericordiam nunc que et uir
dignum sedet tota mente re
curre et eam in tuum ad iu
torium inuocare studeas· Quod
cum ille fecisset: beata maria
in eius adiutorium uenit
et sic stateram ex illa parte
ubi erant pauca bona ma
num apposuit· Dyabolus autem ex
alia parte trahere conabatur.
Sed mater misericordie preualuit et
peccatorem liberauit· Ille autem in
se rediens uitam in me
lius mutauit· In ci
uitate bituricensi circa annum
domini· D· xxvii· Cum christiani in die
pasche communicarent· cum pueris
christianorum· Quidam puer pa
ganorum ad altare accedens
domini corpus cum eisdem per
cepit· Qui reuersus domum
cum a patre unde uenisset inter
rogaretur· Respondit se cum
pueris christianis cum quibus ad
scolas ibat ad ecclesiam iuisse
et cum eis communicasse· Tunc pater
eius furore repletus puerum
apprehendit· et continuo in
fornacem ardentem que ibidem

erat proiecit. Statim autem dei
genitrix in specie ymaginis
quam super altare puer vide
rat eidem affuit et eum il
lesum ab igne seruauit. Ecce
est uero pueri multos iudeorum et
christianorum suis clamoribus
congregauit. Qui uiden
tes puerum in fornacem nich
il lesionis habentem, ipsum inde
extraxerunt et quomodo potuisset
euadere interrogauerunt. Qui in
quit quod illa reuerenda domina que
super altare stabat mihi auxi
lium prebuit et omne a me in
cendium propulsauit. Tunc
christiani intelligentes esse virgi
nem beate marie patrem pueri
acceperunt et ipsum in fornacem
proiecerunt. Qui continuo
combustus et punitus et con
sumptus est. Quidam mo
nachi una die iuxta flumi
num stabant et idem se fabul
et ociosis sermonibus retinab
ant. Et ecce audiunt re
miges remigantes per flu
uium impetu nimio. Qui
bus monachi dixerunt:
Qui estis uos. Et illi de
mones sumus qui ebroini
animam prepositi domus fran
corum qui a monasterio sancti
galli apostatauit in infernum

deferimus. Quod audientes
monachi uehementissime tim
uerunt et fortiter exclamauerunt
Sancta maria ora pro nobis. Quibus
demones dixerunt: Bene ma
riam inuocastis. nos dis
cerpere et submergere uolebamus
quia uos dissolute et extra horam
confabulantes inuenimus.
Tunc monachi redierunt
ad cenobium et demones prope
rant in infernum. De no

Bernardus mine.

dicitur ab ber quod est puteus uel
fons et nardus que ut dicit
glossa super canticum est herba humilis
et calide nature. Fuit enim ca
lidus in feruenti amore, hu
milis in conuersatione, et pu
teus in sciencie profunditate.

Bernardus De sancto Ber
in burgundia nardo

ex nobilibus ualde parentibus est ortus.
Cuius pater tescelinus miles
seculo strenuus, non minus deo
religiosus. mater uero aalet
nuncupata est. Hec vii filios ge
nuit, vi mares et
feminam unam. Mares autem
omnes monachos futuros,
feminam sanctimonialem. Mox
autem ut ipsum filium partu edide
rat manibus propriis ipsum deo
offerebat. Alienis uberibus

ipsos nutrire fugiebat quasi cum
lacte materno matrem quo
dam modo boni infundens
eis naturam. Cum autem crevis
sent quamdiu sub manu eius
erant. heremo magis quam curie
nutriebat cibis grossioribus
et communibus nutriens eos. quasi con
tinuo ad heremum transitu
rendos. Cum ergo tertium filium
.scilicet Bernardum. ad huc gestaret in utero
vidit somnium presagium futuri
catulum. scilicet. totum candi
dum in dorso. subrufum
in utero se habere. Quod cum cui
dam viro dei exposuisset. ille
prophetica voce ait. Optimi ca
tuli mater es qui domus dei
custos futurus magnos contra in
imicos dabit latratus. Erit
enim predicator egregius et mul
tos medicinalis lingue
curaturus. Cum ad hoc Bernardus
puerulus esset et gravi dolore ca
pitis egrotaret venientem
ad se mulierculam ut dolorem
suum carminibus mitigaret. cum
indignatione nimia excla
mans repulit et abiecit. pu
erulum a bono zelo misericordia dei
non deseruit. sed continuo sur
gens liberatum se esse cognovit.
In sacratissima dominice nati
vitatis: [illegible]

matutinale officium in ecclesia ex
pectaret et qua hora noctis Christus
natus fuisset scire cuperet appa
ruit ei puerulus Ihesus. Quasi
iterum ante oculos eius ex utero matris
nascentis. Unde quamdiu vix
it hanc fuisse horam nativi
tatis dominice semper putavit. ab
illa ergo hora in hiis que ad id
pertinent sacramentum et sensus ei pro
fundior et sermo copiosior datus
est. Unde et postea in laudem ge
nitricis et geniti inter ipsorum
suorum tractatuum initia insig
ne opusculum edidit. In quo
illam lectionem evangelicam.
Missus est angelus Gabriel. ex
planavit. videns antiquus
hostis propositum pueri tam salu
bre eius castitatis proposito in
vidit multos que contra laqueos
temptationis opposuit.
Cum enim aliquando in quandam femi
nam oculos defixos aliquamdiu
tenuisset. continuo de se ipso
erubescens in semetipso se
verissimus ultor insurgit
ac in stagnum gelidarum aquarum
insiliens: tam diu ibidem
permansit donec pene exsanguis
effectus per gratiam dei a calore car
nalis concupiscentie totus infri
guit. Circa idem tempus in
stinctu de[illegible] puella quedam

in lectum dormientis se nudam
iniecit. Quam ille sentiens
cum omni pace & silentio partem
eius lectuli quam occupauerat ces
sit. & in latus alterum se conuertens
dormiuit. Misera uero illa aliquam
diu sustinens & expectans et
deinde palpans & stimulans
nouissime. cum inmobilis
ipse persisteret. Illa licet inpudenti
ssima esset erubuit. et horrore
ingenti atque admiratione
perfusa surgens abiit. Cum
iterum in domo cuiusdam matrone
hospitaretur illa adolescentem
aspectum decorem considerans
uehementer in concupiscentiam illius
exarsit. Cum autem seorsum ei
lectum sterni fecisset. ipsa inpudenter
& silenter de nocte surgens ad eum
accessit. Quam ille sentiens
protinus exclamauit. latrones
latrones. ad quam uocem mulier
fugit. familia surgit. lucerna
accenditur. latro queritur. sed mi
nime inuenitur. Ad lectulos
singuli redeunt. quiescunt.
sed non illa misera requiescat.
Nam denuo surgit bernardi
lectulum petiit. sed ille latro
nes denuo exclamauit. La
tro iterum queritur. sed nequaquam
ab eo qui solus nouerat pub
licatur. nisi tercio repulsa mulier. Sic

repulsa uix tandem metu uel
desperatione uicta cessauit. Cum
autem sequenti die iter agerent argu
entes eum socii eius quod totiens &
quos latrones somniauerit
perquirebant. Quibus ille ait
Uere hac nocte insidias sum
perpessus latronis. quia hospita
mihi nitebatur auferre thesaurum in
recompensabilem castitatis. Et
perpendens quod non esse tutum co
habitare serpenti fugam meditari
cepit. & ordinem cisterciensem ex
tunc ingredi deliberauit. Hoc cum
fratres eius cognoscerent. & cum ab
hoc proposito modis omnibus prohiberent.
sed omnes fratres suos & multos ali
os ad religionem domino lucratur.
Gerardus tamen frater eius miles
strenuus huius fratris uerba uana
putabat & eius monita repelle
bat. Tunc bernardus fide iam
ingens & feruore caritatis zelo
mire in modum aspatus: Scio inquit
quid frater mi scio quod sola uexatio
intellectum dabit auditui. Digi
tumque lateri eius apponens Ue
niet inquid dies ueniet. et
citio quando lancea latus hoc perfora
bit. & ad cor tuum consilium quod ab
icis uiam dabit. post paucos
dies gerardus ab inimicis
captus & in locum cui digitum
super imposuerat infixam gestans

lanceam trahit & in custo
dia vinculat. Ad quem .b.
veniens cum ei loqui non p
mitteret ad eum exclama
uit. Certo fr̄ gerarde q̄ in
proximo iturus sum & in mōa
sterium intraturus. Eadem
nocte compedes de eius pe
dib; ceciderunt. & hostio p
se aperto letus aufugit. In
dicauitq; frī se mutasse p
positum & uelle fi monachꝫ.
Anno ab incarnatōe dnī .M.
C. & xii. a constitutōe domus
cistiensis .xv. famus di .b.
ānos natus circit .xxii. cū
sociis amplius qm̄ .xxx. or
dinē cistercien ingressus ē.
Cum aūt b'nardus cū fri
b; suis domū paternā egredit.
guido primogenitus uidens
niuardum fr̄em suū mini
mū in terminū puerꝫ luden
tem in platea cū pueris. Eia
inquid fr̄ niuarde ad te so
lum respicit omis t̄ra pos
sessionis nr̄e. Cui nō pueri
lit̄ puer r̄. vos g̃ celum
hētis & m̄ t̄ram solū modo
relinquitis. Non equo
diuisio h̄ f̄cā ē. Modico g̃
t̄px remansit cū p̄re. & post
modū secut̄. Ingressus
[illegible]

totus in se ipm̄ absortus ē
& do totalit̄ occupatus. ut
iam nullis sensib; corporeis
uteretur. Iam quippe an
nū in cella nouitiorꝫ exege
rat. & adhuc ad domū ha
beret testudinē ignorab
at. Multo t̄pr̄ ecciam in
trans & exiens in capite. fenestras
q̄ tres erant unam tm̄ pu
tabat ēē fenestram. Ab
bas aūt cistienssiū fr̄es
ad hedificandū domū clāe
uallensem misit & eis .b.
in abbatem p̄fec. Qui mul
to t̄pr̄ ibidem in nimia p
aupertate degebant & pul
mēta sepius ex foliis fagi
cōfaciebant. Vigilabat ā
famus di ultra possiblita
tem hūanā. Nullum eni
temp̄ se mag̃ pdere se cō
queri solebat qm̄ quo dormi
it ydoneam satis cōputās
& comparatōne somnum et
mortis. ut si dormientes
uideant̄ mortui apd homīes
quo apd dm̄ mortui dormi
entes. Vn̄ & si qm̄ forte du
rius stertentē audieat. su
mus composite. iacentem
uideret. patient̄ uix ferre
pot. & carnali. sū seclarit̄ eū
dormire [illegible] Ad

cõmedendũ uix aliũ uolũ
tatẽ trahebat appetitus.
Sz solo timore defecit. Sz
accedebat ad sumẽdũ cibũ
q̃si ad tormẽtũ. post cibum
semꝑ ꝗ ꝯmedeñt pensare
solitus erat. Et qñ uł ad
modicũ mensam solitam ex
cessisse se dep̄hendet. ipu
ne abire nõ patiebatur. Sic
gule illecebras edomuerat
ut ipsa quoꝫ saporꝫ discretõne
ex magna pte pdiderit. Nã
ꝯ oleum ꝙ p errorẽ aliũ ppi
natũ bibit ꝯ penitus igno
ratum ne prius .i. cogni
tum donĩ quam labia eius
inuarent in uncta. Sang
nẽ insup crudum p errorẽ
s oblatum p platior multis
dieb; noscit cõmedisse.
Solam aquam sꝫ sepe dice
bat. eo q dum sumeret fau
ces ꝯ guttur ei refrigeraret.
Quicquid in scripturis didi
cerat maxĩe in siluis ꝯ agris
meditando ꝯ orando se cõ
fitebatur accepisse ꝯ nullos se
aliũ magistros hũisse ñ quer
cus ꝯ fagos int' amicos dixe
solebat. deinde confessus ẽ
aliũ meditanti uł oranti
sacram oẽm uelud suppositã
ł expositam. apruisse ꝯ scripturam.

Quodam tp̃e sicut ipse in
canticis refert cum int' lo
quendũ. ex hiis que sugge
bat sp̃s. ꝯ si nõ infideli tñ
minus fidenti aĩo reserua
ret ut haberet quid diceret denuo
tractaturus. Ecce uox ad eũ
uenit dicẽs donĩ isto tenueris
aliud nõ accipias. In uesti
bus eius sꝫ paupertas placu
it sordes nunquam. Animum
foret aĩ iudices agebat aut
negligentis aut manus ap
se gl'antis aut foris hũanam
gl'am affectantis. ꝓbũ
isto in ore eius frequent'
fuit in corde qui h' fac' qd
nẽo muãt oes. vñ ꝯ ciui
um plib; aĩus portauit.
Rõndum occultũ ẽe potuit.
Sz ut h' cognitũ ẽe sensit.
ꝯ tũuo illud abiciens ad cõ
munia se conũtit. Ali ũq
ꝙ risit ut nõ potius adri
dendũ qñ reprimend' sibi
vim faceret oꝫ. ꝯ risu suo ma
gis stimulũ adhibẽ quã
frenũ. Tum ã patiens ge
nitus solitus erat dicere tri
ptitum. videlicet ad ul'borꝫ
iniurias. ad ãnia rerꝫ. ad
corꝫs lesionem hanc ipsam
se exemplis h'e pbauit.
Cum ei quidam epo amu

Nõ.

cablit̃ eũ ad monens q̃m de
scͤpsisset eplãm · ille uehemẽ
t̃ excebatus amarissimã ei
scͤpsit eplãm in principio
ita dicens salt̃ et non spm b
ut si laspħemie tanq̃ ex spu bla
phemie illa scͤpsisset · Ad q̃
ille · Ego spm blaspħemie
me hẽe nõ cͤdo · n̄ male dix
isse me cuiq̃m · aut maledi
cẽ me uelle scio p̃ xp̃m p̃n
cipi ap̃li et mei · Quidã
abbas p̃ uno cenobio const
ruendo sexcentas marchas
argenti eidem misit · Set to
ta pecunia dum fertur apd
domus sublata ẽ · Quo au
dito nich ad dx̃ n̄ b̃ndict̃ ds̃
qui nob̃ p̃pcit ab hoĩe · Sz
et ill̃ inquid qui tulerunt ·
leuius ẽ ferend̃ · tñ q̃ hoc ro
mana cupiditas sustulit · tñ
q̃ magna pecunia magnã
eis temptatõis occasionẽ
ni ingessit · Quidam mis-
canonicus sclaris l̃ regularis
cũ ad eum uenit · et ut in mõa
chum reciperet instant̃ roga
uit · Qui cum ille nõ acqui
esceret · Sz ad suam eccam redi
re p̃suaderet inquid ergo an
ille in libris tuis p̃fectõnem
tanto tp̃e cõmendasti · Sz nõ
[illegible] cuienti · Vemã

illos tuos retinẽm libros ut
penitus lacerarẽm · Qui il
lo in ullo eorz legisti nõ pos
se te in tuo claustro eẽ per
fectum · Quorz correctõne nõ
locorz mutatõne in libris oĩ
bus cõmendaui · Ille nõ in
sanus in eo impetũ faciẽs
tam ḡuit̃ eius maxillam
percussit ut succederet rubro
ictu et tumor ruborj · Iam
qui ad erãnt in sacrilegũ i
surgebant · Sz p̃uenit eos
Seruus di clamans et ad iu
rans p̃ nom x̃ ut nullateñ
tangẽr · si ẽ quicq̃m in iuu
in ferr · Monitis aũt nol
le uolentib; dicẽ consueue
rant · Sz ad eu qui intus sr̃
festinatis h̃ foras dimitte
eos qui de sclo abstulistis · So
li tps̃ ingrediatũ carere nõ pro
dest quicq̃m · Pat̃ eius qui
solus domi remanserat · ad
monasterium iuit · et ide post
aliq̃ temp̃ in senectute bona
decessit · Soror aũt eius sclo
nupta cum induuntis et
deliciis scli pcelitaret · Qua
dam uice fr̃es suos ad mõa
sr̃iu̅ uisitatura accessit ·
Cumq; uenisset cũ comitatu
et apparatu supbo ille eam tñ
q̃m retiã diab̃ ad aĩas capiẽdas

aborruit. non ad uidendas eas a
liquatenus acquieuit. Videns
illa quod nullus fratrum suorum eam occu
peret. sed ab uno eorum qui tunc
portarius erat sertus inuolu
tum dicebat. Tota in lacri
mis resoluta et si peccatrix
sum inquid pro talibus christus mor
tuus est. quia enim me peccatri
cem sencio. ideo circo consilium
et colloquium requiro bonorum
et si despiciunt ipsos mei carnem meam
ne despiciat seruus dei animam me
am. ueniat et precipiat et quicquid
preceperit adimplebo. Hanc
igitur promissionem tenens exiuit
ad eam cum fratribus suis. et quia
eam aliter separare non poterat
post ei omnem gloriam mundi con
dixit et formam mature conuersacionis
dans indicens eam dimisit.
Illa uero rediens ita repente
mutata est ut in medio secu
lum duceret heremiticam et
ab omni seculo prorsus se faceret
alienam. Tandem precibus
suis multis uirum suum uicit
et ab ipso absoluta monasterium
introiuit. Infirmatus
aliquando uir dei. cum extremum spiritum
iam trahere uideretur in excessu
mentis sue ante tribunal dei
uisus est presentari. Affuit
autem et sathan ex aduerso in pluribus

accusationibus pulsans eum
ubi uero ille omnia firmat per scientiam
et uiro dei fuit pro sua parte dicendum
dum michi certitus aut tribu
tus. Et fateor non sum dignus
ego nec propriis possum meritis
regnum obtinere celorum. Sed cum
duplici iure id obtineo dominus
meus in hereditate. scilicet patris et titu
lo possessionis passionis. Altero
ipse contemptus alterum michi donat
ex cuius donationis iure michi id uen
dicans non confundor. In hoc
uerbo confusus fugit inimicus
conuictus ille solutus et uir
dei in se reuersus est. Tanta autem
abstinentia labore et uigiliis
corpus suum atterruit ut gra
uissima. et febre continua
egritudine languens et uiam
sequi iure possit. Quadra
ginta dum grauissime infir
maretur fratribus pro eo instanter o
rantibus aliquantulum conualuis
se se sensit. congregatis autem
fratribus dixit. Quid tenetis in
seruum huius fortiores estis et
in ualuistis parte queso parte
et sinite me abire. A multis
autem ciuitatibus uir dei in episcopum
electus semper recusauit. Iam
enim lanci. et ciuitas medio
lanensium patentibus se ac
non dimens. non amplexe renuens.

dicebat se nō ēe suū· s; alioꝝ
suitio deputatum· frēs q̄
ex consilio dī uiri ꝓuidet q̄
d· ꝫ sūmi pontificis auctē
muniti erāt ne quis gau
dium suū ab eis tollē poss;
Quodam tpē cum frēs cā
turiensis uisitass; ꝫ ipi ab
eo in oniib; plimū cōsola
ti fuissent· vnū fuit q priori
orem dcī loci aliqūtulum
mouit· s· q sella cui equi
tando insedebat minus
neglecta erāt ꝫ paꝝ ꝓfēss
paupertatē· Qe cum dictꝰ
prior uni ex frib; ꝫ ille uiro
retulisset nō miniꝰ ipē mira
tus qualꝰ eēt scella querebat·
at· nam clara ualle usque
cātusiam ueneāt· ꝫ tū qlꝰ
eēt scella penitus ignorabat·
Juxta lacum ꝫ la
ua sanensē totius diei iti
nere pgens penitus eū nō
uidit· Cum ē smone· l'sco
fcā de eodē lacu socij loque
rent interrogauit eos vbi
nam lacus ille eēt· Qui
illi audientes plimū ad mi
rati s· Vincebat sū mō sb
limantē nois hūilitas cor
dis sitam potēt uniuīso e
ligē mdus qꝫ se ipē deicē
[illegible]

ab hōibus infimū ipē se
reputans ꝫ qm̄ oēs s ipē se
neminī ꝓtulit· demq; sicut
sepiꝰ fatebat· Int sūmos
quoꝝ honores ꝫ fauores po
puloꝝ· Altm ē mutuatus
hōies; uidelit seq; potius
reputabat absentē ualde
qdam somipniū suspiratꝰ
ꝫ uō int simpliciores frēs
erānt ꝫ amica sup licebat
ꝓfiui hūilitate ibi se inue
nisse gaudebat ꝫ in ppiā
redisse ꝓsonā· Sempꝫ aūt
in ueniebat aū orans aū
legens aut scibens· aū me
ditans· aū frēs ūbo hedi
ficans· Quadam uice
cū pplo pdicāet ꝫ oīa ūba
attente ac deuote susapēt
eius aīo quedā talꝰ irrepsit
temptatō· ūe nūc optime
pdicas ꝫ ab hōib; libenꝰ
auditus ꝫ sapiens ab hōib;
reputatus· At uir dī tali
pulsatꝰ temptatōe se sen
siens paꝝ p sustinuit· et
an pcedēt ulꝰ finē facēt co
gitaē cepit· Statim dīno
confortatus auxilio temp
tatori silent· Nec p te
incepi· n ꝓte dimittam· et
q; se[illegible] pdicatōe usq; ad
finē ꝓfecit· [illegible]

quidā qui in sclo ribald9
fuerat atq; lusor maligno
spū stimulatus ad sclm
redire uoluit. Cum aūt
btūs. b. eum retinē ñ pos
set interogauit eū unde
victus eēt. Qui r. ad
taxillos ludē scio. et inde
uiuē posso. et ille si capita
le ē ɔmisso ius singlis
ānis ad me redire. et lucꝝ
meū diuidē. Qz ille au
diens gauisus ē. et se lib
ent' sactuꝝ pmisit. xx.
g solidos ei dari precepit
et ille cū ill' abiit. hoc aūt
faciebat uir scūs ut eū itꝫ
possꝫ reuocāe. Sic et post
mod fcm ē ille q abiens
totū pdidit. et ad portam
confusus rediit. Quo
audito uir dei letus ad eū
exiit. Extendensq; ɔminu
it simil' diuidēt lucrum
Cui ille nl' pāt lucratu9
sum. et in capitali nīo ui
datus sum. Si uultis p
capitali nīo recipite me
Cui b. r. Si ita inquid
ē melius ē ut h recipiā
qm simil' utrūq; pdam.
Quadam uice cū btūs
b. iumto insidens aliq
pgeēt. Cuidam rustico in
ɔ offenste de cordis insta
bilitatem mortē ɔquest9 ē.
Qz ille audiens mox ille
despex et in orōīb; suis cor
firmū et stabile se hre dix.
Volens aūt. b. eum con
uincē et alua temeritate
ɔtralxē dix. Sequestrate
paulisp a uob et tota qua
poteīs intentione orōnez
dnicā inchoato. Quā si
abs; aliq̄ cordis uagatiōe
finire poteīs iumntum
cui insido tuū pcul dubio
mox hēb. Tu aūt in in fi
de tua r. uideb q si ad idē
cogitaueīs. h in aliq̄teū
nō celabis. letatus ille. et
tanq̄ iumntū lucratum
se reputans audactus se
cedit. et se ipm recolligēs
orōnē dnicam dīc inchoa
uit uix orōnis expleuit
dimidiū. et ecce importūa
cogitatio de sella cordi suo
se ingeīt utrū eam hre
debeat cum iumnto. Qz
ille aduertens contit ad. b.
rediit. et quid in ipa orōne
sollicite cogitauīt indica
uit et de se ut pus temē
nō plusplit. Erat robē
eī monachus et fm sclm
ppinqus in adolescentia

sua quorundam persuasione de
ceptus diuina domo et uirgini
se contulisset. Venerabilis autem
pater postquam aliquandiu dissi
mulauit eundem statuit per e[illegible]
epistolam reuocare. Quam cum sub
diuo dictaret et alius mona
chus eam ex ore suo conscriberet
subito inopinatus imber erup
it. his qui scribebat cartam
complicare uoluit. Cui beatus bernardus
opus dei est conscribe. ne timeas
des. Scripsit ergo epistolam in me
dio ymbre. Cum ei undique
plueret idem tamen molestiam
ymbris uirtus expulit cari
tatis. Cum quoddam mona
sterium quod uir dei construxerat
occupasset muscarum incredibilis
multitudo. ita ut omnibus gra
uem molestiam generarent
ille dixit. ego excommunico eas.
Mane autem omnes penitus mortuas
inuenerunt. Cum a summo
pontifice mediolanum missus
fuisset. ut cum ecclesia ipsos recon
ciliaret et iam papiam redisset.
Quidam uxorem suam de
moniacam ad eum adduxit.
Mox quoque per os misere mulieris
dyabolus in contumelias
eius prorupit dicens. non me
de catunculla mea iste porulos
[illegible] [illegible] uorem

pelles. At uir dei ad ecclesiam ire
mansit beati syri. Sed beatus autem
syrus hospiti suo deferre no
luit. sed eam ad cunctorum [illegible]
remandit. Sicque iterum ad beatum bernardum
adducta est. Tunc dyabolus per os ei
garrire cepit ac dicere. non me
expelles syrulus nec eiciet bernardus.
ad hoc sumus dixit. non syrus nec
bernardus te eiciet. sed dominus ihesus.
Mox ut ille orationem effundit
hostis nostri ore. Quam libenter
egrederer de hac anicula quam
molestatus in ea quia libenter
egrederer. Sed non possum quia non
uult magnus dominus. Cui sanctus
bernardus. Et quis est magnus dominus. Cui
ille ihesus nazarenus. Ad quem
uir dei. uidisti ne unquam eum.
Quo respondente est. ait. ubi eum
uidisti. Et ille in gloria. Et sanctus
et tu in gloria fuisti. Quo respon
dente utique ait. Quomodo
inde cecidisti. Et ille cum luci
fero multi cecidimus. Hec autem omnia
uoce lugubri per os uetule om
nibus audientibus loquebatur. Dixit
que ei uir dei. Nunquid in illam
gloriam redire uelles. At ille
miro modo cachinnans ait.
Tarde est. Tunc orante uiro
dei de muliere exiuit. Sed cum
uir dei inde recessisset dyabolus
iterum ipsam inuasit. Vir autem

eius post eum occurrens quod acciderat indicauit. Ille autem alligari collo eius cartulam continentem hec uerba precepit. In nomine domini nostri ihesu christi precipio tibi demon ne hanc mulierem contingere amplius amodo non presumas. Quod cum factum fuisset ad eam postea non est ausus accedere.

Apud equitaniam quedam mulier miserabilis erat que a quodam demone petulante et incubo uexabatur. Sex enim annis abusus est ea incredibili uexauit libidine. Adueniente autem illuc uiro dei demon mulieri ne ad eum accedat uehementer minatur quia nichil ei prodesse posset et recedente eo ipse qui eius fuerat amator crudelissimus fieret persecutor. Sed illa secura ad uirum dei accessit et que patiebatur cum gemitu multo enarrauit. Cui ille tolle hunc meum baculum et in lectulo tuo pone et si quid potest agere tecum agat. Quod cum fecisset et in lectulo suo recumberet adest ille continuo. Sed non ad consuetum opus nec ad ipsum cubile presumit accedere. Sed acriter comminatur quod illo recedente se de ea atrociter uindicabit. Quod cum illa bernardo retulisset ille populum conuocauit et omnes candelas in manu accensas habere precepit demonemque cum uniuerso qui aderat cetu excommunicauit ac ne ad illam uel ad aliam deinceps accessum haberet interdixit. Sicque illa a tali lesione penitus liberata est.

Cum in eadem prouincia uir sanctus legatione fungeretur ut ducem equitanie ecclesie reconciliaret et ille meis omnibus reconciliari renueret uir dei ad altare celebraturus accessit ipso duce tanquam excommunicato pre foribus postulante. Cum autem pax ei dixisset corpus dominicum super patenam posuit et secum tulit atque ignea facie et flammeis oculis foras egreditur. Rogauimus te inquid et spreuisti nos. Ecce ad te processit unigenitus filius qui est dominus ecclesie quem tu persequeris. Adest iudex tuus in cuius nomine omne genu curuatur. Adest iudex tuus in cuius manibus illa anima tua deueniet. Numquid et ipsum spernes. Numquid ipsum sicut seruos eius contemnes. Restitit ei si uales. Statim dux totus riguit et membris omnibus eius dissolutis ad pedes illius pronus procidit. Quem uir sanctus calce pulsans surgere iubet et dei audire sententiam. Ille autem tremebundus surrexit

et quicquid vir sanctus praecipie
bat per totum adimplevit. Cum
regnum Germaniae pro quadam
magna sedanda discordia
Bernardus dei transisset archiepiscopus qui
dam venerabilem quendam
clericum obviam ei misit.
Cui cum dixisset clericus se
obviam a domino suo missum
fuisse, dixit vir dei Bernardus: Alius
dominus misit te. Miratus
ille se non nisi a domino suo archi
episcopo missum fuisse affirma
bat. Et contra Bernardus dice
bat: Fallis, fili, mentiris;
maior dominus est qui misit te
Christus. Quod clericus intelligens
ait: Putas quod monachus
velim fieri? Absit a me, non co
gitavi, sed ascendit super cor
meum. Quid multa? In eodem
itinere seculo valedixit et a viro
dei habitum suscepit. Cum
quendam ~~mil~~ militem velud
nobilem ad ordinem recepis
set et viri dei quodam tempore seque
retur, gravissima accepit
temptatione pulsari. Cum
autem cum quibusdam fratribus tam
tristem viderent, causam tante
tristitie requisivit. Cui ille
respondit: Scio inquit, scio quod numquam
amplius laetus ero. Quod verbum cum
dictus frater ad Bernardum dei retulisset,

ille pro eo attentius exoravit.
Statimque ille frater qui tam
temptatus et tam tristis erat
tanto ceteris apparuit iocun
dior et hilarior quantum prius
ceteris tristior. Cum autem ei
dictus frater verbum mestitie quod
locutus fuerat amicabiliter
improperaret, ille respondit: Et si tunc
dixi numquam amplius ero, ego
nunc dico numquam amplius
tristis ero. Cum sanctus mala
chias episcopus Yberniae cuius vita
plena virtutibus ipse descripsit
ad Christum feliciter migrasset et
vir dei hostiam salutarem of
ferret, gloriam eius domino revelan
te cognovit et eodem inspi
rante post communionem formam
orationis mutavit leta voce
sic dicens: Deus qui beatum tuum mala
helem sanctis tuis meritis coe chiam
quasti, tribue quaesumus ut qui pre
ciose mortis eius festa agi
mus vite quoque imitemur
exempla. Cui dum cantor
quod emendaret innueret, ait: Non
erro, sed novum quod dico. Deinde
accedens sacra eius vestigia
osculatur. Cum instante qua
dragesima amicus fuisset
tironibus visitatus, rogavit
eos ut illis saltem sacris diebus
a suis vanitatibus et lasciviis

abstinerent. Quibus in illo modo acquiescentibus iussit eis primam urnam dicens: bibite vinum amarum, quo austo subito mutatum recedunt, et qui modicum tempore denegaverat totum tempus vite sue deo detruit. Tandem presbiter beatus b. dixitque postquam multa miracula perpetrasset multos libros et tractatus copilasset consumptis diebus vite sue circiter lxiii annis anno domini m. c. liiii. inter filios manus obdormivit in domino.

Post suum vero obitum multis gloriam suam manifestavit. Quidam enim abbati in quodam monasterio apparuit et ut se sequeretur admonuit. Quem cum sequeretur dixit ei vir sanctus: ecce ad montem libani venimus et tu hic manebis. Ego autem illuc ascendam. Interrogatus ab eo si vellet ascendere: volo, inquid, volo. Miratus ille quid diceret inquid vis pater cum nullam in scientiam hodie eo in mente sit. Et ille: nulla hic scientia nulla nec cognitio, sed sursum scientie plenitudo et summa notitia veritatis. Et in hoc verbo disparuit et ille a die notavit et tunc vir dei

b. de corpore migrans se invenit. Multa autem alia innumerabilia pene miracula per suum servum deus operatus est.

De nomine.

Thymotheus qui timorem tenens, vel a timore et theos quod est deus quasi timor dei.

De sancto Thymotheo.

Thymotheus sub nerone a prefecto urbis rome dum graviter torqueretur et calce viva ex plage eius aspergetur et ipse in hiis gratias ageret duo angeli astiterunt sibi dicentes: Erige caput in celum et vide. Aspiciens que vidit celos apertos et ihesum coronam tenentem gemmatam et dicentem sibi: ac de manu mea accipies. Quidam qui vir nomine appollinaris videns baptizari se fecit. Quare ipse presens iussit ambos in confessione domini perseverantes decollari.

De nomine.

Simphorianus a simphonia sunt tanquam vas musicis cordis emittens armoniam virtutum in quo tanquam in vase musico tria fuerunt. Nam ut dicit auctoris sonativum debet esse durum ad resistendum leve ad continuatum latum ad implendum sic et simphorianus

tanq̄m uas musicū fuit.
Durus ꝯ̃ p austitatem leui9
alius p mansuetuīe. latus
oīb; p caritatis amplitudīe.

Symphorianus De scõ
in augustu di Siphori
uensi urbe ortus. dū ano.
ad huc adolescens eēt tanta
moꝝ grauitate pollebat qd̄
senioꝝ uitam anticipaē ui
dēr. Cum g̃ pagani festū
ueneris celebrarent ⁊ ad sta
tuā an̄ eā ad iuuā pfectū de
ferrent symphorianꝰ affuit
⁊ nolens eam adorare diu
ceditur ⁊ carcerī mancipat.
Et cum eductus de carcē
ad sacrificiū cogerēt. ⁊ multa
ei donaria pmitterēt dixit.
Ds nr̄ ut nouit punire p
ccta. ita rimx solutū su
mus ex debito soluamur
ex uoto. Secta plenitudo ē
sub iudicio timuisse consp
tum. Quīa nr̄a fucata
mellis pmixta dulcedine
mal' cdulis. mentib; uene
na pturunt. Cupiditas
nr̄a oīa hn̄do nil possidet
q̄ dyabolicis ātib; obliga
ta misi luc' detinet cōpe
b; ⁊ gaudia nr̄a in silitu
dinē uitri cum cepint sp
lendē frangunt. Tunc

iudex ira repletus data sn̄ia
pcepit ut symphorianū occi
derer. Qui cum ad locū
duceret' mat' eius de muro
exclamans: Nate nate me
mto etne uite. sursum re
spice ⁊ regnantē in celo itu
ere ē uita nō tollit' s; in
melius cōmutat'. Qui ex g̃
decollatus ē ⁊ xaīns corp'
eius sublatū. ⁊ honorifice
sepultū ē. Ad cui' sepulcrū
tanta fiebant miracula
ut ē apaganis honore ma
ximo heberet'. Deno

Bartholomeus mine.
Bimtp' filius sus
pendentis me ul' filius su
spendentis aquas. Dr̄ enī
abar qd̄ ē filius ⁊ tholos qd̄
ē aqua. inde bar. i. filius su
spendentis aquas. i. di qui i.
mentes doctoꝝ sursum ele
uat. ut aq̄s doctrinaꝝ infu9
fundāt. et ē nom syrū nō
ebreum p apl'm notat' tri
plex suspendiū qd̄ ipe hūit.
fuit enī suspens9. i. ītentu9
amori celesti. ul' suspens9
totalit' innixus grē. ⁊ au
xilio di a suis meritis. sz a
di ad iutorio tota uita sua
dependēt. p sūm notat' pro
funditas sue sapīe de cuius

sapīe profunditate dic̄ dyo
nisius in mistica theologia
diuinus bartholomeus di
cit ⁊ multā theologiam ēē
⁊ minimā ⁊ euangliū latū
⁊ magnū ⁊ rursus consisū
ꝫ uult ostendē bartholome
um s̄m intentōm dyonisi
um ꝙ vna consideratōne possūt
oīa affirmari de deo alia con
sideratōne mag̃ ꝓprie negari.

De scō Bartholomeo aplo.

Bartholomeus
apl's ueniens ad
indiam que est in fi
ne orb'. Templū ingͣ
ess't demō nōie astaroth i
trauit ⁊ qͣ̄i pegrinus ibidē
~~mag~~ manē cep̄ in hoc ydolo
quidā demon h'itabat qui
se languentes curare dice
bat. ꝫ nō sanando sub ueni
ebat. s̄ a lesione cessando.
Cū et cum templū languē
tib; plenū eēt ⁊ nullm ab
ydolo rn̄sū habe possent ad
aliam ciuit̃ pregerunt ubi ad
ydolū nōie berit colebat̃ ⁊
interrogantib; cur ē astaroth
rn̄ nō daret. Re berit. ds'
nr̄ cathenis igneis cōstrictus
ē. n̄ respirare n̄ loqui audet
ex illa hora qua apl's barth's
ingressus ē. Dixīt illi ⁊ quis
ē ille bar. Et demō amic'

dī omnipotentis ⁊ ideo uenit
in istam ꝓuinciam. ut deos
indie euacuet. Et illi dic
nob' signa eius. ut eū inuenire
possimus. Quib; demō ait.
capilli eius nigri ⁊ crispi
caro candida oculi grandes
nares equales ⁊ directe. bar
ba ꝓlixa h'ns paucos canos
staturas equalis collubio albo
clauato ⁊ purpura uestitur.
induit' pallio albo q' p singulos
angulos gēmas h't purpu
reas. xxvi. anni sūt ex quo
uestes ⁊ sandalia eī nō ue
terescunt. n̄ sordidātur.
Centies flexis genib; ꝑ die
orat. ⁊ centies ꝑ nocte angli
dī cū eo ambulant qui nūq̄
eū fatigari n̄ esurire ꝑmit
tūt. Sp eod' uultu ⁊ aīo le
tus ⁊ ylaris ꝑseuerat. Omnia
p̄uidz oīa nouit omniū gen
tiū linguas ⁊ nouit ⁊ in
tellegit q' nobcū loquor ip̄e iā
nouit ⁊ q̄m querentis eū si uult
ostendz se uob'. si aūt nō uult
nō poteritis inuenire. Rogo
ā uos ut cū eum inueneritis
rogate eū n̄ huc ueniat ne
ag' sui h' m̄ faciant qd' meo
socio iam fecit. Cum ḡ ꝑ du
os dies sollicite querentes eū
minime inuenissent. Quadā

die quidā demoniac' excla
mauit dicēs. Apl'e dī bartho.
incēdunt me orōnes tue. Cui
apl's. Obmutesce ⁊ exi ab
eo. Et statim liberatus est.
Qd audiens rex regionis il
lius polimi cū habēt filiam lu
naticā misit ad apl'm rog
ans ut ad se ueniret ⁊ filiā
suā sanaret. Ad qd cū uenisset
apl's ⁊ eam cathenis ligatā
uidēt qr oēs accedentes mor
sib; lacerabat iussit eā solui
⁊ cū ministri ad eam accedē
nō audērent dix' [qr demō] qd
in ea erāt ligatū iam teneo ÷ ego dimonū
⁊ uos timetis ⁊ statim so
luta liberata ē. Tunc rex ca
melos auro ⁊ argento ⁊ la
pidib; p̄ciosis honerauit et
apl'm inquirī faciens nullate
nus inueniri potuit. Ma
ne aūt sequenti apparuit apl's
cū solo rege in cubiculo dix'
ei ut quid me cū auro et
argento tota die quesiuisti.
Ista munera hiis necessaria sunt q
terrena requirūt. ego nichil
terrenū. nl' carnale desidero. Cui
eidem qr sacratissima fide p̄
dicasset. Dix' ei qd si baptizari
uellet deū suū cathenis liga
tū ei ostēderet. Sequenti g'
die cum rex regis palatiū dum

pontifices ydolorū sacrificarent
cepit clamare demō ac dicere.
Cessate miseri sacrificare me
ne peiora patiamini qui cathe
nis igneis ab angelis ihū
x̄ quē iudei crucifixerunt re
ligatus sum. putante eū
a morte detineri. Ille aūt
ipam mortē qui regina nrā
captiuauit ⁊ ipm principē
nrm belzebub mortis vin
culis igneis uinxit. Statimq;
oēs miserunt funes ut si
mulacrū euerterent. sz nō
potuerūt. Apl's aūt demoni
precep' ut inde exiens ydolū
ipm comminueret. Qui inde
exiens oīa ydola templi p
se ipm confreg'. Deinde fu
sa orōne ab apl'o omēs infir
mi p̄tinus sūt curati. Apl's aūt
templū deo dicauit ⁊ demo
nem in desertum abire precep.
Tunc angl's dō idē apparuit
⁊ templum circuiuolans i
. iiii. angulos signū crucis.
digito suo sculpsit dicēs. Hec dic'
dn̄s. Sic uos me ab infirmi
tate ura mundaui ita ⁊ temp
lum hoc ab omī sorde munda
bit. ⁊ habitatorē eius qm apl's
in desertum ire precep. prius
tn̄ uob' ostendam. Que uidē
tes ne timeatis. sz quale

signū in lapidib; huius sculpsi
tales in uīīs frontib; impri
matis. Tunc ostēdit eis
ethyopem nigrorem fuligi
ne facie acuta barba plixa
crinib; usq; ad pedes ptensis
oclis igneis ut ferrū igni
tum scintillas emittenti
b; flāmas sulphureas ex ore
et oclis spirantē cathenis
igneis uinctū retro mānib;
et dix̄ ei angl's q̄m uisione
apli audisti et de templo et
ydola confregisti. Soluā te
et uadas in talem locū ubi
nll's hō morat̄ et ibidē sis
usq; ad diem iudicij. Ille ā
solut' cū magno strepitu
et ululatu discessit. Angl's
ā dō in celum cunctis uidē
tib; euolauit. Tunc rex
cū uxore et filiis et oī ppl'o b
aptizatus ē. et relicto regno
apli discipl's effectus est.
Tunc om̄s templorū pon
tifices congregati ad astragē
regem frēm eius conueni
runt. et de deorū suorū amissi
one et templi subūsione et
regis puersione ad magicam
deceptōne cont̄ aplm sūt
conquesti. Astrigens ḡ rex
indignat̄ mille uiros ar
matos ad capiend̄ apl'm
misit. Qui cum ad duct'
fuiss; coram eo dix̄ ei rex.
Tu ne es ille qui euertisti q̄
frēm meū. Cui apl's. Ego
illum nō euerti. s; conuerti. Cui
rex. Sicut tu fecisti frēm
meū dm̄ suū relinqre. et
tuo credē. sic et ego faciā
te dm̄ tuū relinquē et mō
sacrificare. Cui apl's ego dm̄
quē colebat fr̄ tuus ligauī
et ligatū ostendi et ipe simla
crū frangēt coegi. Si ḡ po
tēis facē dō mō potēis me
ad simlacrū puocare. Sin
aūt ego deos tuos comminuā
et tu crede dō mō. hoc illo di
cente nūciat̄ regi q̄d deus
suus ~~baltha~~ baldath cōruiss;
et comminutus fuiss;. Quod
rex audiens pupurā q̄m i
dutus ērat scidit. et aplm
fustib; cedi iussit et cesum
uiuū excoriari mandauit.
ultimo sic̄ legit̄ in plibus
legendis fec̄ eum decapitari.
xpiani corpus eius tulerunt
et honorifice sepelierunt.
Rex aūt astriages et te
plorū pontifices a demonib'
arrepti mortui sūt. Rex ā
pollinu̅ in epm̄ ordinat̄. et
xx. annis offm̄ epātus lau
dabili. implens plenū ūtutib;

in pace quieuit. Anno
autem CCCxxxvi saraceni
ciciliam inuadentes lipa-
ritanam insulam ubi corpus
sancti bartholomei quiescebat ua-
stauerunt ac eius sepulcrum
inuadentes ossa ipsius disper-
serunt. Quam ad hanc in-
sulam corpus eius taliter in
india aduenisse perhibetur.
Cum enim pagani propter signorum
frequentiam uiderent corpus eius
plurimum uenerari indignati
in loculo plumbeo impositum in
mare proiecerunt. Quod diuino
nutu ad insulam predictam
deuenit. Cum ergo saraceni
eius ossa dispersissent ubi re-
cedentibus apostolus apparuit cuidam
monacho dicens. Surge col-
lige ossa mea que dispersa sunt.
Cui ille qua ratione ossa tua
colligere aut aliquem honorem
exibere debemus cum omnes
deleri permiseris nec auxilium
nobis impenderis. Cui ille
per multum tempus meis meritis
dominus populo huic pepercit. Set
eorum peccatis nimis inualescentibus
et iam ad celum clamantibus iam pro eis ueniam non
potui obtinere. Et cum monacho
diceret. Quomodo inter tot aliorum
ossa sua quorum inuenire pos-

ista
set ait nocte ad ea colligen-
da ibis et ea que ut ignem
splendentia uideris protinus
sublevabis. Que omnia ut dixerat in-
ueniens ossa apostoli leuauit
et super quandam nauem con-
scendens beneuentum que est
metropolis apulee ea transtulit.

Augustinus De no-
mine.

Augustinus hoc nomen sortitus
est uel propter excellentiam dignita-
tis uel propter fauorem dilectionis
uel propter ethymologiam nominis. Propter
excellentiam dignitatis quia si-
cut augustinus precellebat omnes
reges sic et iste excellit omnes
doctores secundum quod dicit remigius.
Unde alii doctores comparantur
stellis. Danielis xii. qui ad iusti-
tiam erudiunt multos quasi
stelle. Iste autem comparatur
soli sicut patet in epistola que
de eo cantatur. Quasi refulgens
sol. Sic ille effulsit in templo
dei. Secundo propter fauorem dilectio-
nis. quia sicut mense augusto
ualde feruet estu caloris
sic et ipse caluit igne amoris
diuini. Unde ipse in libro confessionum
de se dicit. Sagittaueras tu cor
meum caritate tua. Item in de-
cimo. Interdum intromittis me in affec-
tum multum inusitatum an
trorsus ad nescio quid erit

qđ uita ista nō ē. uł nō eēt.
Tercio ꝑ ethymologiam: noīs dꝛ̄ enī augustinꝰ ab au
geo ⁊ astī qđ ē ciuitas et a
na qđ ē sursum id ē augustinꝰ
qͥ augens supnā ciuitatē
unde de eo cantat͛. Qui pre
ualuit ampliare ciuitatē ⁊c̄.

De sancto Augustino episcopo.

Augustinus doctor egregius in puincia affricana in ciuitate Ꝯ ortus ex ho
nestis ualde parentib;. a patre patricio. matre uō mo
nica genitꝰ. ⁊ liƀalib; artibꝰ
sufficient͛ edoctus fuit adeo
ꝙ summꝰ ꝑhꝯ. ⁊ rector luculē
tissimꝰ. hr̄et͛. Nam libros li
ƀaliū artium quoscūq; legē
potuit ꝑse didicit ⁊ intellexit
sicut in li. conf. testat͛. Uerum
ꝙ sciā sine caritate nō hedificat
s; inflat. in errorē manicheoꝝ
qui dicūt xp̄m fantasticū fuisse ⁊ carnis resurrectionē negant
incidit ⁊ in eo p annos .ix.
dum adhuc adolescens eēt
pmansit. Ad has ēm nugas p
ductus ē ut arborē fici plorare
diceret. cū abscīa ficus uł foliū
tollet͛. Cum ḡ eēt annoꝝ
.xix. ⁊ qͥdam librū cuiusdam
phy in quo uanitas mundi
contempnenda docebat͛ p legēt

ex hoc quod lib plimū placu
it. s; ꝙ nomē ihū xp̄i qđ amat͛
imbibat ibi nō erat dolere
cep. Mat͛ uō eius pro eo pli
mū flebat ⁊ ipm̄ ad ūitatē
fidi reduce͛ satagebat. Qui
uadam ḡ uice ut legit in li
conf. se stare in quadam linea
lignea uł ēstem ⁊ quidā ei
pulcherrimꝰ iuuenis astitit
⁊ causā tantę tristicię requisi
uit que cū dicet. ꝑditionē filii mei
ego deploro. ille ꝛ. Esto secu
ra. ꝙ ubi tu ibi ille. Et ecce
continuo filiū suū iuxta se
stare uidit. h̄ augustino dū
retulisset ille ait. Fallis mat͛
n̄ ē sic dēm ē. s; ubi ego i tu.
Et conf illa .. dicebat. Nō
fili m̄ dēm ē. ubi ille ibi tu. s;
ubi tu ibi ille. Rogabat ḡ se
dula mat͛ qͥ importuna quē
dam epm̄ sicut in eodē libro cō.
augꝰ testat͛. ut p filio suo int͛
cede͛ dignaret͛. Qui uīctus quo
dam mō importunitate diuc
tus ē ꝓphetica. ꝛ. uade se
cura. ꝙ impossibile ē ut filiꝰ tantaꝝ
lacrimaꝝ peat. Cum aūt cū
tagine mltis rethoricam do
cuisset occulte matre nesciente
romā uenit ⁊ ibi multos disci
pulos congregauit. hys tpib;
mediolanenses petierūt ab ymacō

pfecto romanorum a doctorem
in rethor. destinari postulabatur
tunc urbi ubi dei ambrosius et
ad preces mediolenensium illuc
mittitur aug. mater autem eius
quiescere non valens cum multa
difficultate ad eum venit.
et ipsum iam nec vere manicheum
nec vere catholicum reperit.
Cepit autem beatus aug. beato
ambrosio adherere et eius predicatio
nes frequenter audire. Erat
in predicatione valde suspensus
nequid contra ipsam manicheorum
heresim vel ipsa diceret. Quadam
vice contra illum her
rorem ambrosius diutius dispu
tavit et ipsum rationibus apertis
et auctoritatibus confutavit
ita ut error ita a corde aug.
penitus pelleretur. Que autem
post hec sibi in li. conf. narrat
dicens. Cum te primum
cognovi terrebam infirmi
tatem aspectus mei radi
ens in me vehementer et con
tremui amore et errore et
inveni me longe esse a te
in regione dissimilitudinis
tamquam audirem vocem tuam
de excelso. cibus sum grandi
um cresce et manducabis me
sic cibum carnis tue. et tu
mutaberis in me. Cum autem

sicut ibidem refert via xpus ei pla
ceret. sed per ipsius angustias ad
huc ire pigeret immisit deus
in mentem eius ad simplicianum
in quo lucebat gratia divina per
geret ut sibi estus suos secum
conferenti proferret quis esset ap
tus modus vivendi ad am
bulandum in via dei in qua
alius sic alius sic ibat. Dis
plicebat enim ei quicquid agebat
in seculo pro dulcedine dei
et decore domus eius quam dilexit.
Simplicianus autem cepit eum
ortari ac dicere. Quot pueri
et puelle in ecclesia deo ser
viunt. tu non poteris quod isti et
ipse iste. An vero isti et iste in
se ipsis possunt et non in domino
deo suo quid in te stas. et non
stas. proice te in eum et excipiet
te et salvabit te. Inter
hec colloquia memoria victo
rini in medium venit. Unde ex
ultans simplicianus narrat
qualiter idem adhuc gentilis
ob suam sapientiam rome quod tunc
maximum erat statuam meruit.
et quomodo se sepius xpianum diceb
at. Cui cum simplicianus
diceret non credo nisi te in ecclesia vi
dero. Ille iocundus dicebat
Numquid parietes faciunt homines
xpianos. Tandem dum ad ecclesiam

uenisset ⁊ ei tanq̃ ñcum
do occulte lib' ut erat sym
bolus fidei ad legend' datu'
fuisset ille in altū ascendit
⁊ alta uoce pnūtiauit.
Cumque ab affrica quidā
amicus aug' nōie pontian'
sup uenit ⁊ uitam ⁊ mira
cula illi' magni anthonii
qui tūc in egypto degebat
recitauit hoz exemplis
uehemēt' aug' exarsit. Ita
qd' totū alipiū tam uultu
quā mente turbatus inua
sit ⁊ fortit' exclamauit q'
patimur. Quid audimus sur
gunt indocti ⁊ rapiunt
celum ⁊ nos doctrinis nr̄is
sine corde in carne ⁊ sanguine
uolutamur. An quia pcess'
unt pudet sequi ⁊ nō pud'
nō saltem has sequi ⁊ ort
currens mq'dam ortum se
pcipit ut in eodem libro conf.
cō memorat ⁊ amarissime
flens lamentabiles uoces da
bat quā diu cras ⁊ cras sine
modo sine paululū ⁊ modo
nō habebat modū ⁊ sine paulu
lum pdibat in longū. De
hac sua tarditate q' plurimū
conquerebat' sic post modū
in libro scripsit. Heu mi quā
excelsus es in excelsis ⁊ q'

pfundus in pfundis ⁊ nusq̃
recedis ⁊ uix redimus ad te.
Age dn̄e ⁊ fac excita ⁊ reuo
ca nos. accende ⁊ rape ⁊ fra
gra ⁊ dulcesce inpedimētis
omnibz q' timebam expedi
quā amodo inpedi timend'
ē. Sero te amaui intus
eras ⁊ ego foris ⁊ ibi te que
rebam ⁊ in ista formosa
que fecisti deformis irrue
bam. mecū eras ⁊ tecū non
eram. Vocasti clamasti ⁊ rū
pisti surditatem meā cor
ruscasti splenduisti ⁊ fuga + surgunt idocti
sti cecitatē meā fragasti e
duxi spm ⁊ anelo t'. Gusta
ui ⁊ esurio ⁊ sicio te tetigi
sti me ⁊ exarsi in pacem tuā
Cum aūt amarissime fleret au
diuit uocem dicentem S. Tol
le lege aperuit codicem apli
cum ⁊ coniectis oclis ad pri
mū capitulū legit. Induimini
dn̄m ihm xpm ⁊ statim ab
eo omīs dubietatis ꝑne te
nebre diffugerūt. Interim aūt
tam uehementissimo dentiū
dolorem torqueri cepit ut fere
sicut ipse ait ad glandā oppio
nē cornely phy. duceret qd' sū
me bonū aīe in sapia. sūm
um uo bonū corpis in nullo
sentiendo dolore [illegible]

Tam uehemēs illo dolore fu
it q̄ q̄ loquelam amisit. Ut
autē .v. in libro conf. refert
in tabulis cereis scripsit. ut
oēs pro eo orarent. ut dolo-
rem illum dn̄s mitigaret.
Ipse enī cū aliis genua flect.
& subito sanatū se sensit.

Interrogauit & p litteras sc̄o
rum ambrosī notum suū ut
moneret quid ꝯ de libris sac.
legendū eēt qd aptior fieret
fidei x̄iane. At ille misit ysa
iam ꝓphetam eo q euāglii
& uocationis gentiū p̄nū
tiator aptior uideatur. Qui
principiū eius nō intelligē
ret totū aliud tale eē arbi
trātus. distulit ut iā ne
gligēret cū in scripturis sa
cris magis exercitat eēt.

Adueniente uō pascali tpr
aug. uō cū eēt annorum xxx.
cū filio suo adeodato pueo
ualde ingenioso quē aug.
in adolescentia sua. dū ad
huc gentilis & phūs eēt ge
nuerat. & uō cū alipio a
mico suo meritis & peticio
tione ābrosii sacrū baptīm susce
pit. Tunc amb. Te deū lau
damꝰ inquid & aug. te dn̄m
confitemur. R. & sic ipsi duo
hunc ympnū alternatim ꝯpo

Tē te dm̄ laudam̄
dai; fuit.

suerūt. & ul. in fine decan
tauerūt. ꝓtinus autē in fide
catholica & inmobili cōfir-
matus oēm spem q̄ habebat
in sclō dereliquid. & scolas
quas regebat abrenuntiauit.

Quanta aūt dulcedine
diuini amoris ex tūc fruetur
ipse. h. in libro conf. aperit dicēs.
Sagittaueras tu cor meū ca
ritate tua. & gestabam u
ba tua transfixa in uisceribꝰ
meis & exēpla seruorum tuorū quos
de nigris lucidos & de mor
tuis feceras uiuos congesta
in sinū cogitationis mee.
urebant. & assumebant
grauem torporem. & accenden
ti a conualle plorationis.
& cantanti canticū graduū
dederas sagittas acutas. et
carbones uastatores. Nec sa
ciebar illis diebus dulcedine
mirabili cōsideratione altitudinis
consilii diuini sup salutem generis
humani. Quantū fleui in ympnis
& canticis tuis suaue sonan
tis ecclie uocibus cōmotus acriter.
Voces ille influebant au
ribus meis & eliquebatur ueri
tas tua in cor meū. & curre
bant lacrime & bn̄ m erat cū
eis. Tunc in eccl̄ia medio
lanensi h' cantus institutus ē.

⁊ clamabam clamore alto
cordis mei · O in pace · O in
id ipm · O qui dix dormiam
⁊ requiescam · ⁊ sompnum
capiam · Tu es eni in id ipz
qui nō mutaris ⁊ in te req
es obliuiscēs oīum labor
legebam totum ps illum
⁊ ardebam qui fuerā latra
tor ⁊ cec ad illus litt'as de
melle celi melleas ⁊ luīe
tuo luminosas ⁊ sr̄ scp̄tas
h' tabescebam · xpē ihē sal
uator m̄s qm̄ suaue m̄ sbi
to fcm̄ ē care suauitatib;
nugar̄ mear̄ ⁊ quas amite
metus fuerat iam dimitte
gaudiū erat · eiciebam eni
eas a me · nā tu ⁊ suma sua
uitas eiciebas ⁊ intrabas p
eis omī uoluptate dulcior
s; nō carni ⁊ sanguini omi
luce clarior · s; oī secreto interior
oī honore sublimior · s; nō
sublimib; in se. Post h'
absūptis nembridio ⁊ euo
dio ⁊ matre ad africam reme
abat · S; cum eent ap̄ hostia
tiberina pia mat' ei' defūcta
ē · post cui' morte reus aug'
ad agros pp̄os ⁊ cum hus
qui ē ad herebant ieiuniis
⁊ orōnib; dō uacabat · libros
scribebat ⁊ indoctos docebat

Fama aūt eius ubiq; diffū
debat' ⁊ in omīb; libri' sui'
⁊ actib; admirabilis habe
bat' refugiebat aūt ad aliq̄
ciuitatem accedē que epō
carēt ne ipm in p̄dcō offo i
pediri contingeret. Eode
tpr̄ apd ypponem erat quidā
uir magnar̄ opum q' aug'
misit q' si ad eum accederet ⁊
uerbum ex ore suo audiret seclo
renūtiare posset. Q̄ aug' ⁊
compit illuc concitus uenit.
Audiens aūt ualeriu' yppone
sis epm famā eius ipm
plimū renitentē in ecca sua
p̄sbrm ordinauit. nō nllis
quid' lacrimas suas suple in
tp̄tantib; ⁊ tanq̄ eū conso
lantib; ⁊ dicētib; q' loc' p̄sbri
l; ipi maiori digni' eet ap̄pi
quaret tū ep̄atui. Qui sta
tim monastium clicor̄ i sti
tuit · ⁊ cep̄ uiue' s'm reglam
sub scīs aplis constitutam
de cui' monasio fere · x · epi s'
electi · et q' p̄dcs epc erat gre
cus ⁊ minimi' in latina lin
gua ⁊ litt'is edoctus aug'o
potestatē tribuit ut s' more
oriental' ecce coram se i ecca
pdicaret. Vn cū multi epō de
rogarent · ille nō curabat dū
modo p eū fieret qd' p se fi' nō

ualebat. Eodem tempore fortunatum presbiterum manicheum et alios hereticos precipue rebaptizatos donatistas et manicheos conuincebat et fugauit.
Timuit autem ualerius formidans ne quis augustinum tolleret et ab alia ciuitate in episcopum preferetur.
Nam quasi alias ablatus fuisset, ne eum ad locum secretum transire curasset, ita non inueniri minime potuisset.
Impetrauit quoque ab episcopo cartaginensi ut ipse cederet et augustinum suo pontificali cedere in episcopum promoueret. Sed cum hoc augustinus omnino recusaret compulsus tamen et coactus occubuit et episcopatus curam suscepit. Qui se postea non debuisse ut suo uiuente episcopo ordinaretur et dixit et scripsit propter concilii uniuersalis prohibitionem quam postmodum ordinatus didicit et quod sibi factum esset doluit alius fieri noluit. Unde studuit et satagit ut in conciliis episcoporum constitueretur. ut omnia statuta patrum ordinandis deberent ab ordinatoribus intimari. Ipse autem de se dixisse postmodum legitur et in illa re dominum michi senem quasi iratum sic ualde quod non essem dignus ponere ad remum posuit me ad gubernacula

astre imparatus regiminis essem.
Vestimenta eius et calciamenta et ornamenta alia. sic nitida minimum. nec abiecta plurimum. sed ex modato et competenti habitu erant. Ipse enim de se legitur dixisse fateor de preciosa ueste erubesco et ideo cum datur michi uendo. ut quia uestis non potest esse communis precium sit commune.
Mensa frugali et parca per usus est et inter olera et legumina propter infirmos et hospites plurimum carnes habebat.
Quisquis amat dictis absentium rodere uitam hanc mensam indignam nouerit esse sibi.
Nam et aliquando cum quidam familiarissimi episcopi ad detractionem linguam laxassent adeo dure eos redarguit ut diceret nisi desisterent aut uersus ipsos deleret aut a mensa recederet.
Quadam uice cum quosdam suos familiares ad prandium inuitasset unus illorum curiosior ceteris coquinam ingressus est. Cumque omnia frigida reperisset reuersus ad augustinum quid ciborum pransurus ipse pater familias preparasset. Cui augustinus neque quam talium expertus cum illis ... ut ego uobiscum nescio. [illegible] ambrosio

se didicisse att· p̄mū q uix
cuiq̄m ꝑ nūq̄m petet· Scđo
q militarē uolentem ad hᵉ
nō ꝯmendaret· Tertium q
ad conuiuium inuitatū
nō iret· Causa p̄mi ē ne
illi int̄ se conueniant· et ḗ
maledicant· Causa s̄ci est
ne milites calūpniam ex
ceant ꝛ in eū alii culpam
refundāt· Causa t̄cii ē ne
forte motus temꝑantie ꝑdat
Tante aūt puritatis ꝛ hūi
litatis sunt ut ipa ē minima
pctā que ap̄ nos nulla repu
tant̄ in li conf· deo confiteā
ꝛ de hiis coram deo se hūili
accuset· Nam idē accuset
se de eo qđ cū pu ēēt lud̄bat
ad pilam cū ad scolas ire de
bēt· It̄ de eo qđ legē nolleb
at· ul' ad discē ñ in aparenti
bꝫ· ul' a magistro urgeret· Itm̄
de eo qđ fabulas poetarū
sꝫ fabulas enee· cum ad hᵉ
pu ēēt libūt̄ legebat ꝛ dido
nē mortuā ꝑ amorē plora
bat· Itm̄ de hoc qđ de cancella
rio ꝑentū ul' mēsa ad fura
batur ut pu̅is ludentibus
daret· Itm̄ qđ in ludo puer
fraudulentas uictorias exce
bat· Itm̄ de eo q pira de q̄
dam arbore uicina uinee sue
cum adhuc ēēt annorū·xvi·
furatus fuit· In eodem quoqꝫ
li· accusat se de illa modica
delectatōne q̄m aliū sentie
bat diuēs· Sic me docuisti
ut q̄ ad mod̄ medicamēta
sic alimēta sumptus accedā·
Sꝫ dum acquieuit̄ sacieta
tis ex indigentie molestia
transeo in ipo trāsitu· in si
diatur m̄ laqueus concupiē
ipē ēi trāsitus uoluntas ē
ꝛ nō ē alius quo trāseat quo
trāsire coegit nccitas· ꝛ cū
salus sit cā edendi ꝛ bibē
di ad iūxit se tanq̄ pedisequa
ꝑiculosa iocunditas ꝛ plūm
ꝑire coneg̃ conat̄· ut eius cā
fiat q salutis cā me facē
l' dico· l' uolo· Ebrietas lō
ge ē a me misebis ne app
inquēt m̄· Et apl'a ante
nō nūq̄ surpsit· Tuo tuo mi
serēris ut longe fiat a me·
Et quis ē dñe qui nō rapi
at aliū ult̄ metas nccitatis
Quis ille ē magnus ꝑ
fectus ē· glificet nom tuū
ego aūt nō sū· q peccator sum
hō· Ut ē se suspectū de ol
phatu dicēs de illecebris odorū
nō satago nimis cū absint
nō requiro cū assunt· nō re
spuo paratus ē eis sup carē·

Ita in mu(n)do hec sitā fallax. Ne
mo em̄ securus ēē debet in
ista uita que tota tempta
tō nōiat̄ ut qui fi potuit ex
deteriori melior nō fiat ex me
liori deterior. Item de audi
tu confitetur dicens uolup
tates aurīū tenaci(us) me in
plicaueāt ⁊ subiugauer
ant. S(ed) resoluisti ⁊ libasti
me. cum ṁ accidit ut me
amplius cantus qm̄ res q̄
cantat̄ moueat penali(ter) me
peccare confiteor. ⁊ tūc mallē
nō audire cantantē. Accu
sat ē de usu se. sic de eo. qd
aliū in mis libētē uidit amē
[illegible] ⁊ de eo q(uod) p(er) agrū
cāu transiens uenatōnē li
bent(er) p(ro)spex̄. ⁊ de eo qd domi ex
istens araneas muscas su
is retib(us) capientes nimis
attente conspex̄. Itē de his
coram dn̄o confitet̄ ut ibid(em)
dic̄. Aliī q(uia) h(ec) ab oīs medita
tōnib(us) aduertunt ⁊ orōnes int̄
rumpūt. Accusat ē se de
appetitu laudis ⁊ motu ma
nis gl'e dicēs. Qui laudari
uult ab hoīnb(us) uitup(er)ante
te nō defendē ⁊ ab hoīb(us) iu
dicante te. n̄ eripiet̄ dapna
te. Laudat̄ hō p(ro)p(ter) aliq(uo)d donū
qd dedisti ei. ⁊ tn̄ plus gaud(et)

se laudari qm̄ donū. Temp
tam̄ his temptatōnibus
sn̄ cessatōne cotidiana. For
nax ē nr̄a lingua. Vmp(er)tu(m)
nollem ul' aug(er)i ī gaudiū
cui(us)lib(et) boni mei suffragatō
ne omīs alieni. S(ed) auget sa
teor nō solum. s(ed) uitupatio
minuit. Contristo aūt aliī
laudib(us) meis cum ea lau
dant̄ in quib(us) mi me ṁ ipse
displicio. ul' ē bona minora
ul' leuia plis extimant̄ q(uam)
extimanda sunt. Veticis
uur iste scō ualidissime con
futabat ita ut ipi publice
p(ro)dicaēnt pc̄cm̄ nō eē in eo si
cē augm̄a miltas ab eis in si
dias p(er)tulit ita ut s(ic) aliquo
p(er)genti in uia insidias pone
rent itinēis errore se ductū
inuenire nō possent. Com
paupm̄ sup memor eāt eis
ex eis quē hēē poterat libalit(er)
exhibebat. Nam ⁊ de uasis ī
dn̄icis p(ro)p(ter) paupes ⁊ captiuos
aliū iubebat frangi ⁊ cflag(ari)
⁊ indigentib(us) dispensari. Do
mū ul' agrū sui uillam nūq(uam)
emēe uoluit. Multas ē
hēditates ē dimissas respu
it eo qd mortuor filius ul'
p(ro)pinquus post ipūs debei
[illegible] d.eccā

possidebat intentus amore
vl' implicatus nō erat. sz die
ac nocte de scripturis ⁊ dn̄is
rebus cogitabat fabricaꝝ
quoqꝫ nouaꝝ nūqm̄ studiū
h̄uit deuitans in eis impli
catōnē sui aīi qm̄ semp lib̄
uolebat libꝫ ab oī molestia
tēali ut lib̄e uacare posset
continue meditatōni ⁊ as
sidue lectōni. Nam illa tn̄
hedificare uolentes ꝓhibebat
n̄ forte immodrāte fi' ꝯspicer̄.
¶ Feminaꝝ nullam nūq̄ n̄ ⁊
sororē germanā aut fr̄is sui
filiasqꝫ deo pariť s̄uiebant se
cum h̄itare ꝑmansit dicebat
enī q̄ si ⁊ de sorore vl' neptibꝫ
nulla mali possꝫ oriri. ꝯ suspitio
tn̄ q̄ tales ꝑsone sn̄ aliis s'
necc̄ie eē nō poss. ⁊ ad eas q̄ alie
aduentarent. ex ill' possunt i
firmiores aut hūanis temp
tatōnibꝫ cōmoueri. aut ēt̄is
mal' hōm suspicōnibꝫ infa
mari. Nunq̄ cū muliere sol'
loqui nolebat n̄ secretū aliqd'
int' eēt. ¶ Si interrogatus
fuissꝫ de muliere q̄ntus ē cure
eēt. Respondissꝫ q' in libro soli lo
quiorū rōni respondēt. Quid ē
cure ēē inquid rō simili. est
formosa si diues. si habeat
multos parentes fide nobili pro

sapia ornatur. Et respondet aug'
q̄ntumcūqꝫ de uxoris eam in
nullius cure ē. ¶ Consang
neis sic bn̄ fec̄ non ut diui
tias h̄erent. sz ut aut nō mi
nus egerent raro ꝑ aliq̄ aut
litteris aut ūbis intercede uo
lebat. recolens q̄dam ph'm
contemplatōnē fame amici
tias multa nō ꝑstitisse. Et
sepe dicebat plimqꝫ potestas
que petit̄ premit. Cum ā
id faciebat s' stilum tem
pabat ut honoros' eēt. sz
mereret̄ urbanitate exaudi
re. Volebat ꝑplius int' igno
tos ⁊ q̄m int' caros causas
audire dicēs qd' int' illos ꝑ
tēat libe iniquum cognoscere
examicis uō eēt unū pdit'
sz ē que ꝑferret s̄niam.
¶ Amicis eccīis incitabat
⁊ i ūbū dn̄i p̄dicabat ⁊ mul'
tos ab errore conuertebat alīn
appōito disgressionē in p̄dica
tōne face consueuit ⁊ tūc
dicebat dm l'ꝫ ad ꝑfcm salu
tis alic' ordinasse sic in q̄dam
negociatore manicheorū patu
it. q̄ in q̄dam p̄dicatōne au
gustini. ut disgressionē ipe fa
ciens ē hūc p̄dicauit ꝯuersus
fuit. ¶ Eo tp̄e cum gothi
romā cepissent ⁊ dolatre ⁊

infideles xpianos plurimum in
sultabant propter quod augustinus librum
de ciuitate dei composuit in
quo iustos in hac uita debe-
re premi. Impios autem florere. o
stendit. Et de duplici ciuita
te ierusalem .s. et babilonica et
earum regibus. quia christus rex ierusalem
et rex babilonis. dyabolus quas
duas ciuitates. ut idem dicit
duo amores sibi fabricant
quia ciuitatem dyaboli constituit amor
sui crescens usque ad contemp
tum dei. ciuitatem dei. amor dei
crescens usque ad contemptum sui.
In diebus autem eius. anno domini
.CCCC. lx. wandali totam
affricam prouinciam occupaue
runt uastantes omnia. non parcentes
sexui ordini uel etati. post hec
autem ad yponensem ciuitatem uenerunt
et ipsam mane ualida obse
derunt. Sub hac tribulatione
augustinus pre ceteris sue senectutis
amarissimam et lugubrem duxit
uitam. Fueruntque sibi lacrime eius
panes die ac nocte cum alios
uideret occisos alios effuga
tos ecclesias sacerdotibus uidua
tas ciuitates cum accolis dissi
patas. Conuocatis autem fratribus
dixit eis. ecce rogaui dominum ut
aut nos ab his periculis
[illegible] aut patiantur [illegible]

aut me de hac uita suscipiat
ne tot calamitates uidere
compellar. Et ecce quod petiit
optinuit et tercio obsidionis
mensis februarii laborans lec
to decubauit. Intelligens
autem dissolutionem sui corporis
imminere. psalmos .vii. penitentia
les sibi scribi fecit ipsosque in loco
contra parietem positos decum
bens legebat et ubertim ac iu
giter lacrimas fundebat.
et ut deo uacaret liberius et eius
intentio a nullo impediri pos
set. ante .x. dies sui exitus.
nullum ad se ingredi preceperat
nisi uel cum medicus ingrede-
retur. uel cum refectio portaretur.
Quidam autem eger ad
eum uenit et ut sibi manum impo
neret et ab infirmitate cura
ret ipsum instanter rogauit.
Cui augustinus dixit. quid est hoc fili
quid loqueris. putas si tale quid
facere possem michi hoc ipsum non con
ferrem. Ille autem ipsius stabat
asserens sibi in uisione preceptum
esse ut ad eum accederet et sani
tatem reciperet. Videns autem fidem
eius orauit pro eo et sanitatem
recepit. Et energuminos mul
tos curauit et plurima alia
miracula fecit. In libro
.xxii. de ciuitate dei duo mira-
cula

de se tanquam de alio quodam
refert dicens yponense quandam
virginem scio que cum se ac
culo perunxisset cui pro illo oris
presbiter lacrimas suas instilla
verat mox a demone fuisse
sanatam. In eodem quoque libro sic ait.
Scio enim episcopum semel pro adole
scente quem non vidit orasse il
lumque illico a demonio curatum
se. Nullum autem dubium videtur
quin de se loquatur. Sed humili
tatis causa se ipsum noluit nomina
re. In eodem quoque libro de civitate
dei ait quod cum quidam infirmus
incidi deberet et de eius morte
ob incisionem plurimum timeret
infirmus cum multis lacri
mis deum exoraret. Dixit pro eo
augustinus orauit et sine aliqua inci
sione sanitatem recepit. Idem
que dissolutione corporis approprin
quans hoc memoriale docuit in
nullum videlicet hominem quantumcumque
excellentis virtutis sine confessione
et eucharistia debere transire. At
extremam autem horam veniens
membris omnibus sui corporis
incolumis integro aspectu
atque auditu anno etatis
sue .lxxvi. episcopatus vero sui .xl
v. coram positis fratribus et oran
tibus migrauit ad dominum. Te
stamentum nullum fecit quia unde faceret

pauper christi non habuit. Itaque
augustinus sapientie lumine perfulgidum
propugnaculum veritatis et fidei
munimentum omnes ecclesie doctores
tam ingenio quam scientia vicit
incomparabiliter. Florens tam ex
emplis virtutum quam affluen
tia doctrinarum. Unde beatus remi
gius iheronimum et quosdam
alios commemorans sic con
cludit. Hos omnes augustinus inge
nio et scientia sua vicit. Nam licet
iheronimus vij. milia volumina ori
genis se legisse fateatur. Iste
tamen tanta scripsit ut non solus
diebus ac noctibus scribere libros
eius quis possit. Sed nec legere
quidem valeat. Volusianus
quoque cui augustinus epistolam scripsit
sic de eo dicit. Legi dei deest quicquid
augustinum contigerit ignorare. Iheronimus
quoque in libro de viris illustribus
sic de eo scribit. Augustinus episcopus vo
lans per montium cacumina
quasi aquila et ea que sunt in radicibus
montium non considerans multa
celorum spatia terrarum quesitus et
aquarum circulum claro sermone
pronuntiat. Denique in quanta
eum reverentia et dilectione iheronimus
habuit patet in epistolis quas eidem
misit. Inter quas sic dicit. Domino
sancto ac ditissimo episcopo augustino iheronimus
omni quidem tempore beatitudinem tuam

vij° milia volumina

eo quod debet honore ueneratus
sum et habui tanquam uere dilexi dominum
saluatorem. Et nunc si fieri posset
cumulo aliquid addidi et
plena cum plenius ut absque nominis
intentione. Ne unam quidem
horam preterire peccaui. Item
in alia epistola ad eundem absit autem
ut quisquam de libris beatitudi-
nis tue attingere audeam. Suf-
ficit est mea in probare et aliena
non carpere. Gregorius quoque in epistola ad In-
nocentium Africe prefectum de li-
bris eius sic ait quod expositionem sancti
Job uobis transmitti uoluistis
nostro studio congaudemus. Sed
si delicioso cupitis pabulo sa-
ginari beati Augustini patriote uestri opus-
cula legite et ad comparationem
illius similaginis nostrum furfu-
rem non queratis. Beda insuper
refert in secundo libro de uita contem-
platiua sic de eo dicens. Sanctus Augustinus
episcopus acer ingenio suauis e-
loquio secularis litterature peritus
in ecclesiasticis laboribus operosus
in cotidianis disputationibus
clarus in omni actione compositus
in questionibus soluendis acutus
in conuincendis hereticis circum-
spectus in expositione fidei nostre ca-
tholicus in explanandis scrip-
turis canonicis cautus. Beatus Prosper quoque
sic de eo scribit Augustinus hic est uo-

lucidissimus mallem habere tractator.
Post hec autem cum barbari gen-
tem illam occupassent et sancta
loca prophanarent fideles corpus
Augustini ceperunt et ipsum in Sardini-
am transtulerunt. Transla-
tio autem ab eius obitu anno
CC.lxxx. Liprandus deuotus
Longobardorum rex audiens Sar-
diniam a Sarracenis depopu-
latam sollempnes illuc nuntios
misit ut doctoris sancti reliquias
Papie deferrent qui magno pre-
cio dato corpus sancti Augustini tulerunt
et ipsum usque Ianuam deportauerunt.
Quod deuotus rex audiens usque
ad predictam ciuitatem cum magno g-
audio obuiauit eidem uenienti
corpori. Cum autem mane uell-
ent corpus deducere nullo modo
moueri potuit donec rex uotum
emisit quod si se inde deduci per-
mitteret ibidem in suo nomine ecclesiam
fabricaret. Qui cum uotum
fecisset statim sine difficulta-
te inde deductum est. Rex autem
ut uouerat adimpleuit et ibidem
in honore sancti Augustini ecclesiam fa-
bricauit. Ibidem miraculum
in die sequenti in quadam uilla
episcopatus Terdonensis que dicitur Casale
contigit et eodem modo ibidem in
honore sancti Augustini ecclesiam construxit.
Insuper uillam ipsam cum habit-

apendicius suus concessit b
uenerit sci aug. preciis p(ro)
sidendam. Quia uero rex
uidit se complacere ut suo
noie eccia fieret ubicumque in
aussiset et timens ne in alio
loco quam ubi decideat locum
elegeret. et in oi loco ubi de
uote cum cor(pus) hospitabatur in
honore ipsi ecciam fabricabat
Sicque die tercio cum gaudio in
agnne papiam deuenit et i eccia
sci petri q(ue) celum aureum
dr honorifice collocat. P
ost haec cum igitur plures el
iuuenes de germania et gallia p
gerent ex apostolorum liminum in
fecerunt uarus infirmitati
b. detentos sanitatis benefi
cium recepissent. Quorum q
dam scamnis uinculis uelit
iuuentus cum bacul(is) alii se
sustentantes alii penitus c
ecis post alios se tenentes
alii contractis manibus et cru
ribus p(er)gebant. Cum aut
ad siluam que dr narbonia
in loco qui uocatur cauia ue
nissent sci pontificalibus
indutus eisdem apparuit
et noibus suis eos alacriter salu
tauit. dicens ut papiam ad lo
cum sue sepulture p(er)gant. et
ibi sanitatis benefm recipient

qd cum fecissent omnes p(er)fecte
sanati sunt. Caelestinus
quidam quem in maxima male
spiritus in carcere detinebat
in tam sitim ualidissima
torquebat q(uod) suam urinam
bibere cogeret. Cui autem
in sui adiutorium inuocasset
media nocte aug. ad eum in
uisione uenit eumque ad flumen
grauallo induxit et cum salice
uirgis linguam suam refrigerauit.
Qui ingiaus a tanta
se refectum inuenit ut qui
de urina bibere cupiebat iam
de ponto uinitatis non curaret.
Prior quidam
aug. deuotus cum iam
tenuis infirmus et lan
guidus iacuisset. bein aug(usti)
plicis inuocauit quem in fe
sto suo qui apparuit et ei dixit.
Surge cito et celebra in o
ffitium uesptinum. qui statim
sanatus surrexit et deuote ux
sa compleuit. De decolla
Decollatio sci io. tione
baptiste. iiii. de sci johis. Bap.
camus instituta fuisse ui
sic in libro mitrali de offo
inuenit. Primo p(ro)pter eius
decollatione. Scdo p(ro)pter ipsius
ossium concrematione et collec
tione. Tertio p(ro)pter capitis ipsi

in ventione. Quinto propter ipsius digiti translationem et ecclesie dedicationem. et secundum hec festum istud a quibusdam diversimode nominatur. s. decollatio inventio collectio dedicatio. Primo quidem celebratur hoc festum propter ipsius decollationem quae quidem hoc modo facta est. Sicut enim habetur in hystoria scolastica herodes antipas filius magni herodis romam proficiscens et per fratrem suum phylippum transitum faciens cum herodiade uxore phylippi et secundum iosephum sororem herodis agrippe secreto pepigit quod in reditu suo uxorem repudiaret. Quod uxor. s. filiam arethe regis damascenorum minime latuit et ideo non expectato viri reditu ad patrem quam totius festinavit rediens autem herodes herodiadem phylippo et arethe regem et herodem agrippam et phylippum in suam inimiciciam concitavit. Iohannes autem de hoc eum arguebat. quia secundum legem quam receperat fratris sui uxorem ipso vivente eam minime habere licebat. Videns herodes quod iohannem tam dure supra hoc reddarguerit et propter obstinationem. et baptismum secundum iosephum magnum

plurimum congregaverit ipsum in carcere vinculavit uxori placere cupiens et primo subsequentes. Iohannem deprehensum pertimescens ipsum autem occidere voluit. et populum timuit. Desiderantes autem herodias patrem et herodes occasionem aliquam invenire ut iohannem occidere possent videntur inter se. cum disposuisset herodes natalis sui diem coram principibus galilee sive principibus celebraret. et puelle saltanti filie herodiadis quicquid peteret se esse daturum iuramento firmaret. et ipsam caput iohannis petente illo et propter iuramentum factum eum tribuere oporteret. et de iuramento facto se contristari simularet. Quia in eius hanc versuciam. et simulationem habuerit videtur in illa in scolasticis hystoriis ubi sic dicitur. Credibile est quod herodes cum uxore de beati iohannis morte sibi tali occasione facienda prius secreto tractaverit. Item Iohannes in glosa. Ideo forte iuravit ut occasionem inveniret occidendi. Nam si illa patris vel matris postulasse interitum. herodes non utique consensisset. Ordinato quidem convivio puella eadem hora coram omnibus saltat. placet cunctis et eis quicquid

peteret datur. Rex iuuat. A
matre premonita caput Jo.
expostulat. Set uersipellis he
rodes propter iusiurandum se con-
tristari simulauit eo quod ut dicit
rabanus temere iurasset quod
facere oporteret. Sed tristitiam pre
ferebat in facie cum letitiam
haberet in mente. Excusat sce
lus iuramento ut sub occasi
one pietatis impius fieret. Igitur
spiculator mittitur caput perdet
puelle datur. et a puella matri
adultere presentatur. Aug. occa
sione huius iurationis mittit
in sermone quodam quod fecit in de
collatione sancti Jo. baptiste. Tale
exemplum sunt. Aiunt quidam
homo innocens et fidelis
a quo audiuit quod narro. cum
enim quidam negasset quod ei ac
comodauerat uel quod ei debebat
commotus ille prouocauit eum
ad iusiurandum. Ille quidem iura
uit et iste perdidit. Uidebat
quidem in ipsa nocte se ad iudicem
raptum et ab eo interrogatus
fuisse huius uerbis. Quare pro
uocasti hominem ad iurationem
quem sciebas esse falsum iuraturum.
Et ille negauit tamen rem meam.
et iudex melius erat ut rem tuam
perderes quam ut animam eius falsa iu
ratione perimeres. prostratus quidem

tam grauiter cedi iussus est
ut in dorso euigilantis pla
garum uestigia appareret. Sed in
dultum est illi. hec aug. In
hac autem die Johannes decollatus
non est. sed circa dies azimorum an
no precedente passionem christi. opor
tuit ergo ut ipsi ecclesiastica sacra
menta dominica minor cederet
maiori. hic exclamat Jo. chrysostomus
dicens. Johannes scolam uirtutum.
magisterium uite. sanctitatis forma
norma iustitie uirginitatis
speculum. pudicitie titulus.
castitatis exemplum. penitentie
uia. peccatorum uenia. fidei dis
ciplina. Johannes maior homine.
par angelis. legis summa. e
uangelii sanctio. apostolorum uox.
silentium prophetarum. lucerna mun
di. precursor iudicis totius
medius trinitatis. et hic tantus
datur incestui. traditur adultere.
adducitur saltatrici. Herodes
autem impunitus non fuit sed in
exilio dampnatus fuit. Nam
sicut habetur in hystoriis scola.
Cum herodes agrippa cum
esset uir strenuus. sed pauper
premia paupertate desperans.
quandam turrim intrauit ut
ibidem se fame afficiens in
moreretur. Quod cum herodias
soror sua audisset. uirum suum.

herodi terrore supplicauit
ut inde eum educeret et mi
nistraret necessaria. Quem cum fe
cisset et ambo in unum appel
larentur herodes tetrarcha
nimio intabuit et herodi agrip
pe beneficia que ei contulerat in
petrauit. Et ex hoc ille ue
hementer doluit et romam profi
ciens item agrippe cesaris ignem
est receptus ut ei duas tetrar
chias. scilicet lisanie et abiline tri
bueret et regem in iudeam in
posito diademate destinauit.
Videns herodias quod frater eius ha
beret nomen regis uiro suo in
molestiis precibus insistebat
ut romam pergeret et esset regni
compos. Ille uero cum mul
tis diuitiis habundaret et quie
tem nolebat magis diligens
ocium quam honorem laboriosum.
Tandem uxoris deuictus precibus
romam cum uxore peruenit. Quod
agrippa intelligens cesari lit
teras destinauit quod herodes cum
rege parthorum amicicias firma
uerit et romano imperio uelit
rebellare et in argumentum huius
significauit ei quod in ciuitatibus
suis haberet arma que sufficerent
lxx milibus armatorum. Lecta autem
epistola gaius quasi aliunde in
quirens herodem de statu sue

interrogauit et inter cetera utrum tan
ta copia armatorum esset in urbibus
quantam ipse audiuerat requisi
uit. Et ille minime negauit
numerum esse eundem quod herodes ag
rippa scripserat ipsum in exilium
relegauit. Uxori autem eius que
erat soror herodis agrippe quam im
maxime diligebat potestatem
tribuit ut in terram suam rediret.
Ipsa autem uirum suum in exilium uo
luit comitari dicens quod illum
quem communicauit in prosperis non
delinquet. Sic ad illos lugdu
num quod de prefata fuerit et ibi
uitam miserabiliter finierunt
hec ex ystoria scolastica. ¶ Secundo de ipsius
ossium concrematione et collectio
ne. que ipsa die secundum quosdam
concremata fuerunt et a fidelibus
collecta. unde quasi secundum martirium
hoc festum celebrat. Sicut enim
legitur in .xii. libro. ecclesiastice historie
cum discipuli iohannis corpus eius
apud sebasten urbem palestine
inter heliseum et abdiam sepe
lissent. et ad eius tumulum
multa miracula fierent. iuben
te iuliano apostata gentiles
ossa eius sparserunt et post col
lecta igne concremata in pul
uerem redigerunt et per agros
uentilauerunt. Et hoc secundum martiri
um passus ... in dese

l; quidā recipientant nescien
tes eius ossa inde concrematū
Cum aūt ad cremand᷒ colligere
tur ut hēt in ystoria scola·
Quidam monachi a ierosolimis uenientes latenter
colligentib; se miscuerūt
et magnā eorum ptem tulerūt
ipsaque ossa ad philippū ierosolimitanū epm detulerūt
Qui postmod᷒ ea athanasio alexandrino epo misit
postmod᷒ uō theophilus
eiusdem ciuitatis eps ea in templo
serapis a sordib; purgato·
reposuit et in honore bti·io·
basilicam consecrauit· l; ystoria
·sco· Sicut aūt herodes qui ei
capd᷒ cesium suaꝝ penā ptulit
sic et iulianus apostata
qui eius ossa combussit
sit ultio diuina pcus de cuius
pcussione hēt in ysto· sci
iuliani que ē post conuersione sci pauli· Tertio ex
capitis inuentione· Nam
in hac die ut aiunt capd᷒
ei repertum ē· Sicut enim dicitur
in ·xi· li· ecclesiastice ystorie·
io· In quodam castello arabie
macheronta uinctus fuit· et
capite truncatus· herodias aūt
capd᷒ ei in ierlm fecit deferri
et iuxta herodis habitaculū·
caute sepeliri timens ne pphā
resurgeret· Si cum corpore capud sepultū fuisset· Tempore
enim marciani principis ut
hēt in ysto· sco· io capud
suū duob; monachis qui
ierosolimā uenerant reuelauit· Qui primo in edissam
urbem a quod᷒ figulo paupimo furtiue platum et in
quod᷒ specu in urna subterraneo pluo tpr ignorabilr more
ditum· Quidam· io· marcello i
eodem moranti· ostendit ille qui
totus hoc epo intimauit· Epc
quoque et clerus cap ipm reuiturtur lauauerūt et in ciuit de
tulerūt constitueruntque festū
decollatōnis io· sollempniter
celebrari· Ipm aūt cap postmod᷒
constantinopolim et inde
gallias· s· pictauiā in quod᷒
monastio ē trāslatū· ubi eius
meritis mlti mortui resuscitati sunt· Et sicut punitus ē
herodes qui ·io· decollatū ē et
iulianus apostata qui eius
ossa combussit· Sic et herodias
punita ē· que puelle ut cap
peteret suggessit· et ipa puella
que hoc petiit· Quidam aūt
dicunt qd᷒ herodias in exilium
dampnata nō ē· nec ibi defuncta· Sed
cum capd᷒· io· in manibus

tenēt ⁊ eiꝰ in gaudenꝰ plūi
insultaēt. d'mo nutu capꝰ
ipīꝰ in eiꝰ facie insufflauit
⁊ illa ꝓtinus expirauit.
Filia u° eiꝰ cum sr̄ gla
ciem ambulaēt sub ea g
lacies resoluit̄ ⁊ ipā ma
quis continuo prefocat̄.
In cronica u° dr̄ qd̄ etiam
ipām uiuam degluciuit
Quarto ꝑ digiti ip̄ꝰ trās
latōnē ⁊ ecc̄e dedicatōnē
digitus eī iuus qd̄ osten
dit fert̄ conburi nō potuit
vn̄ apd̄ dc̄is monachis ip̄e
digitus reptus ē q̄ post
mod. ut h̄r̄ in ystor̄. sco.
scā tecla ultra alpes attulit
in eccā sci maxi collocauit
h̄ ē testat̄ magr̄. jo. beleth.
dicēs qd̄ p̄dcā scā tecla te
cla ipm̄ digitum qui con
buri nō potuit de ultra ma
rinas ꝑtes in normāniā
attulit. ⁊ ibi in honorē scī
jo. eccām fabricauit. q̄m
eccām ut ibid̄ dr̄ quidam
hac die dedicatam fuisse
asserunt. vn̄ a dn̄o ꝑ̄ statu
tum fuit. ut h̄ dies ꝑ totū
mndū celebris h̄ret. Apd̄
matisconiā urbem callie.
matrona q̄dam. jo. bap̄. ual
de deuota dīum instanti°

exorabat. ut sᵒ de reliquiis
jo. Aliq̄ aliquid donaret. Cū
aūt nec orando p̄ficē se ui
deret se uidet̄ iuramto se
astrinx̄ qd̄ actenus nō cō
mederet donī q̄ petebit accip
et. Cum aūt dieb; aliquibꝰ
ieiunasset pollicē sup altāe
miri candoris uidit. ⁊ dei
donū leta suscep̄. Tres aūt
epī illuc accurentes cum
quilib; de illo pollice ꝑtem
uellet accipe. tres sanguīs
guttas stillāe in linteo su
ꝑposito uidentes stupuerūt
⁊ singli singlas meruisse
letati sunt. Theodolina
regina longubardoꝝ mo
doecie iux̄ mediolanī nobi
lem eccām in honore scī. jo.
bap̄te cōstrux̄ ⁊ ditauit. p̄
cedente tp̄e constanti° impa
tor uolens ytaliā a longo
bādis eripe quodā uiro qui
spm̄ ꝓphe h̄nt de exitu h̄
elli quesiuit. Qui in nocte
orōni uacans mane. R.
jo. eccām regina cōstrux̄.
⁊ ip̄e ꝓ longubādis cōtinue
intercedit. ⁊ ido supari non
poss̄. veniet aūt temp° q°
locus ille despiciet̄ ⁊ tūc
superabunt. Qd̄ tp̄e karoli
fuit completū. Vir q̄dā

magne uirtutis ut ait. greg.
in dyalogo noīe satullus cū
quedā draconē alongobar
dis captū in sua custodia
tali conditōne recepisset. ut
si fugeret. ipse p eo sniām capi
talem subiret. coegit p̄dcs
satullus ipm draconē ut fu
geret et se libaret. Qua pp p̄
dcs satullus ad decollandū duca
et ad hoc fortissimi spiculatores
eligi. De quo dubiū nō erat
quin vno ictu caput eius absci
deret. extentoq; collo cū carni
fex forti ictu brachiū cū en
se in altū leuasset. ille ptin
ait. Sce Jo. suscipe illam.
statimq; brachium p̄ cusso
ris riguit. et erecto in celo
gladio inflexibile mansit.
prestitoq; iuramento q decetero
nullum xpianū feriret. vir dei
p eo orauit et brachium sta
tim deposuit. De sco Fe
Felix pbr et frater eius lice. [red: lice]
similiter felix pbr. pbro.
diocliciano et maxiano ob
lati sunt. Quorum senior cū ad
templū serapis. ut ibidē
sacrificarent adductus esset in
sufflauit in facie statue
et statim cecidit. Ductus siliter
ad statuā mercurii pit' in
sufflauit. et ptinus statua
cecidit. Ductus tercio ad simula
crum dyane similiter fecit. Tortus
ergo in eculo ductus est. Quartū
ad arborem sacrilegam. ut
ibidē ymolaret. Qui in flexis
genibus orauit et in arborē
insufflauit eam a radice
subuertit et simulacrū cū ara
et templo arbore corruente
contremuit. Quod cū pre
fectus audiret. eum ibidē decol
lari precepit et corpus eius lupis
et canibus derelinqui. Tunc
quidā in medium repente p
siliens xpianū se libere confessus
est. Ambo ergo se in uicem oscu
lantes. ibidē insimul decol
lati sunt. xpiani uero eius nomen ignor
antes eū audactū in uoca
uerūt eo q scō felici auctus sit
ad coronā martirij. Quos
cū xpiani in fouea quā arbor
fecerat sepelissent pagani eos
fouere uolentes ptinus a dya
bolo sunt arrepti. De no
Egidius dicitur. mine.
abe q̄ est sine et geos circa
et adiancdax sui dimitte. Ipse nā
fuit sine terra per terrenorum dispec
tionē clarus per sciē illustratōem
diuinus per amorē qui assimilat
amatē amato. De sco
Egidius athenis Egidio.
ex regia stirpe progenitus

et sacris litteris eruditus ab in
fantia. dum quadam die ad e
cclesiam pergeret. quidam eger
in platea iacenti et elemosinam
petenti tunicam suam exuit
qua indutus sanitatem inte
gram mox recepit. post hec pa
rentibus suis in domino quiescen
tibus patrimonium suum christum fecit
heredem. Quadam vice
dum ab ecclesia rediret viro quo
dam a serpente percussus eidem
obvius extitit et oratione su
a egidius perimens virus
fugavit. Quendam quoque de
moniacum in ecclesia cum ceteris
existentem et fideles clamoribus
suis turbantem egidius demone
fugato sanavit. Verumtamen
humani favoris formidans pe
riculum clam litus maris pe
tiit et quosdam nautas in mari
periclitantes aspiciens. facta
oratione ortam tempestatem seda
vit. applicantibus quoque nautis. au
diens quod romam tenderent gratias
et ei multas egerunt et quod cum
gratis secum veherent promiserunt.
Cum igitur arelatem venissent
et biennio cum sancto cesario
eiusdem civitatis episcopo man
sisset. et ibidem quendam triennio
febricitantem curasset. here
mi cupiens. clam discessit

et cum veredemio sanctitate con
spicuo diu mansit. ubi
sterilitatem terre suis meritis fu
gavit. Sed dum inter mira
culis choruscaret humane lau
dis timens periculum relicto eo
interiorem heremum penetravit
ubi quoddam antrum et quendam
fonticulum reperiens quandam
cervam divinitus prepa
ratam. ibidem habuit nutricem
que certis horis lactis sui alimo
niam ei prebebat. Cum idem
regis famuli venarentur predictam
videntes cervam ceteris con
temptis hanc cum canibus
insecuti sunt. A quibus dum vehe
menter urgeretur ad pedes sui con
fugit alumpni. Ille vero ad
mirans quod preter solitum sic
mugiret exiens et venator
es audiens dominum exoravit
ut quam ei tribuerat nutricem
servaret. Canum autem nullus in
iactum lapidis. Ausus est
appropinquare. sed cum nimio
ululatu ad venatores reverte
bantur. Nocte igitur superveni
ente domum redierunt. Seque
ti die illuc revertentes casso
labore domum iterum redierunt.
Quod dum rex audisset. rem
ut erat suspicatus cum episcopo et
multitudine venatorum illuc p

pervenit. Cumque canes ubi
prius accedere non presumerent.
omnes ululando redirent lo
cum vepribus densitatum inac
cessibilem igitur circumdede
runt. Unus autem incaute sa
gittam dirigens ut inde e
vam educeret viro dei per orationem
antiquum grave vulnus inflixit.
Milites semitam facientes aperien
tes ad ipsius devenerunt speluncam.
et videntes senem habitu mo
nachali vestitum. canicie autem
et etate venerabilem. cervam
quoque ad eius genua provolutam
solus episcopus et rex compedites
adierunt ceteris retro stare
iussissent. Et interrogaverunt
eum quis esset. et unde venisset
aut cur tam latam densam
vastitatem petiisset. Sed quis
eum vulnerare tam graviter
presumpsisset. Quibus cum ad
singula respondisset et illi ab eo
humiliter veniam postulassent
medicos sanando vulneri mit
tere promiserunt. et multa donaria obtu
lerunt. Sed ipse nec medicinam ad
hibere voluit. et munera con
tempnens ad ipsa nec respexit.
quin potius sciens virtutem
in infirmitate perfici dominum ex
oravit ne quamdiu viveret sani
tati pristine redderetur. Sed cum
rex eum frequenter visitaret
et pabulum salutis ab eo re
ciperet immensas divitias ob
tulit. Sed ille eas penitus re
cipere recusavit admonens ut
ibidem monasterium construeret in
monachici ordinis disciplina
vigeret. Quod cum rex fecisset
victus egidius lacrimis et pre
cibus regis postquam plurimum
renuisset illius monasterii curam
suscepit. Huius famam rex karo
lus ut audivit eius in pre
sentia ad ventus reverenter eum
suscepit. Qui inter cetera salutis
colloquia rex eum rogavit ut
dignaretur pro eo orare. quia quoddam
facinus enorme commiserat quod
nulli umquam nec ipsi sancto confiteri au
deret. Sequenti igitur dominica dum e
gidius celebrans pro rege ora
ret angelus domini eidem apparens
cedulam super altare posuit in
qua scriptum erat per ordinem peccatum
regis et egidii precibus iam esse
dimissum. Si tamen penitens
et confitens ab illo deinceps
abstineret. Adiunctum quoque erat in
fine quod quisquis sanctum egidi
um pro quocumque commisso invocaret
si tamen ab illo desisteret eius remis
sionis de dimissi non dubitaret.
Oblata igitur regi cedula peccato
suo rex agnito veniam humiliter

postulauit. Egidius aūt
cum honore rediens ap̄
nemausensē urbē filiū
principis qui tūc obierat
suscitauit. Post aliquot
uō temp̄ p̄nūtians mo
nastiū suū nō longe ab
hostib; euitend' romā ad
iit et p̄uilegia ecc̄e sue du
os hostia cip̄ssina in q̄
b; sculpte erant ymagines
ap̄lor aīp̄ impetrās dimi
ttens ea in tyberim d'mo
regimīi cōmendauit et ad mo
nastiū rediēs et p̄dc̄a hostia
inportu inueīt et gr̄as a
gens do qui ea int' tot ma
ris p̄icula illesa s'uasset
ea in liminib; ecc̄e sue ad
decus ecc̄e et monumētum
pacti romane sedis c'lcat.
Tandē dn̄s diē sui obit'
imminē ē p̄spm reuelauit.
Qd' cū ille frib; indicasset
et p' se orare suadēs in dn̄o
feliciť obdormiuit ut cho
ros anglor' el' aīam inte
lum ferentiū p'limi se au
disse testati s̄. De Nati

N atiuitas uitate bt̄e
gl'ose uginis Marie.
marie ex tribu iuda et regia
stirpe duxit originē. Mathe
us et lucas nō gn̄atōnē

marie. s' de s'cbunt ioseph.
qui tm̄ a conceptōne x̄ pe
nitus alienus fuit. q' cō
suetudo sc'pture fuisse dr̄.
ut nō mulier s; uiror gn̄a'
series texeretur. V'issime
uirgo bt̄a ex p'genie dd'd
uxit originem. Cum xp̄c
de sola uirgine natus sit
mānifestū ē q' ip̄am ūginē
ex dauit natā ēē. et hoc ex
cathena natham dd' cui int'
ceteros hiut duos filios. s.
natham et salomonē. Ex
cathem ḡ natam filii dd'
ut testat'. Jo. damascenus'
leui. gen̄. melchi. et pant
hera. panther gen̄ barph
anta. barphant' gen̄. Joa
chim. qui genuit ūginē
mariam. Ex cathena salo
monis natha hūit uxorē
ex qua gen̄ Jacob. Defūcto
aūt natham mch' ex t'bu
nathe qui fuit quidē leui
fr̄ aūt pantheīs nubsit uxori
natham. Mat aūt Jacob
genuit ex ea. heli fcā sūt ā
fr̄es utini Jacob et heli. Jacob
quid' ex t'bu salomōis. he
li aūt ex t'bu nathan sine
libris. et accep̄ Jacob fr̄ eius'
qui erat ex t'bu salomis uxor
ei' et suscitauit semē fr̄ ei'. et

gen̄ · Joseph q̄ natā nō ei⁹
filꝰ · Jacob ex descensiōne sa
lomōis · s̄m aūt legem qui
ex nat ħm · Nam filiꝰ qui
nascebat̄ s̄m naturam q̄ eāt
gen̄atus s̄m aūt legem
defuncti · h̄ damascenus.
Joachym aūt accep̄ uxor̄
nōie annā que hūit sororē
nōie hystmiam · hec autē
hystmia gen̄ elysabeth · he
lisabeth · Jo · baptā · Anna
aūt tres uiros hūisse dr̄ ·
· s · Joachim · Cleopha · et
salom̄e · De primo aūt
uiro · s · Joachim unā filiā
· s · mariam matrē aūt dn̄ ·
gen̄ · Mortuo Joachim acc̄p
cleopham fr̄em Joseph · et
genuit exeo aliam filiā
q̄m simil̄ mariā uocauit ·
⁊ alpheo post mod̄ in cōiu
gem sociauit · h̄ āt maria
ex alpheo uiro suo · iiij · filios
gen̄ · s · Jacobum minorē ·
Joseph iustum · qui ⁊ barsa
bas symonē ⁊ iudā · Mor
tuo s̄o uiro Anne tercium
accep̄ nōie salome ex quo
aliā filiā gen̄ · q̄m rursus
mariā uocauit ⁊ zebedeo
in coniugē tradidit · h̄ āt
maria ex zebedeo uiro suo
duos filios gen̄ · s · Jacobū

maiorē · ⁊ Johēm euāg · Vn̄
⁊ de h̄ extant usus · Anna
solet dici · tres concepisse
marias · Quas genuere
uiri · Joachim · cleophas ·
salomone · Que has dux
ere uiri · Josep alpheus et
zebedeus · prima peperit x̄ · in
cū symone iuda · Terciam
maiorem · Jacobum uolu
crūq; Johem · Querit uiz
uidet̄ quō bt̄a maria potu
erit ēē cognata helisabeth
ut supi ostensuz ē · Constat
ē helisabeth uxorē fuisse
zacarie que erāt de tribu le
ui · ⁊ s̄m legem quilibet
de sua tribu ⁊ familiam
ducē debebat uxō ⁊ ipam
de filiab; aaron lucas
fuisse testat̄ · Sz sciend̄ ē q̄
⁊ ipa aaron ⁊ ioiada sūm̄
sacdos · ambo de tribu iuda
duxer̄ uxores · Vn̄ tribus
sacdotal' ⁊ regalis cogna
tōne sup ad inuicē p̄bant̄
coniūcte · potuit aūt ut dr̄
beda h̄ cō iunctō retentūn
tp̄e si datis nuptui femīs
de tribu in tribum vbi
manifeste btām mariam
que de tribu regia descen
dit cum sacdotali cognati
onē gen̄s hūisse ⁊ staret

iacobū fr̄m minorē ⁊ Ioseph
iustū peperit

et ita beata maria de utraque
tribu existit. Voluit enim dominus
ut hee due tribus privilegia-
te propter misterium ad invicem
miscerentur quia ipse dominus de eis na-
sciturus erat qui nos rex et
sacerdos pro nobis offerre et fideles
suos in militia huius vite pu-
gnantes regeret et post vic-
toriam coronaret. quod etiam in
nomine christi .i. uncti innuitur quia soli sa-
cerdotes et reges et prophete in le-
ge veteri ungebantur. Unde nos
a christo christiani dicimur et genus
electum et regale sacerdotium
appellamur. Sed et quod dicebatur
quod mulieres tantum sue tribus
hominibus nuberent datum fuisse
constat quia ne divisio sortium
confunderetur. quia non levitica
tribus sortem inter tribus inter
terras non habebat mulieres de illa
tribu nubere poterant cui vo-
lebant. Hystoriam autem
nativitatis virginis beate Ieron-
imus in prologo refert adolescen-
tulus in quodam libro legisse.
Sed multum post tempus ut se idem
legisse recoluit rogatus trans-
scripsit. Ioachym namque ex
galilea de civitate nazareth
sanctam annam ex civitate bet-
leem duxit uxorem. Ambo erant
iusti erant et sine reprehensione

In omnibus mandatis domini ince-
debant omnemque substantiam tri-
partitam dividebant. Unam
partem templo et templi servi-
toribus impendebant aliam pe-
regrinis et pauperibus erogabant.
Tertiam vero sibi et familie sue usibus
reservabant. et ita per annos viginti
prolem ex coniugio non habentes
voverunt domino quod si eis sobo-
lem concederet eam servitio di-
vino manciparent. Cum vero per
cum singulis annis in tribus
festis precipuis ierusalem frequenta-
bant. In festo autem encenie
ioachym cum tribulibus suis
ierusalem ascendit et cum ceteris
ad altare accedens oblationem
suam offerre voluit. Quem
videns sacerdos cum indigna-
tione nimia repulit et cur ad
altare dei accedere presumeret incre-
pavit asserens non esse conveni-
ens maledicto legis obnoxi-
um oblationem domino legis offer-
re. non sterilis fecundus et fecundum
et qui populum dei non auxit astare.
Ioachym ergo sic confusum esse
se videns pro pudore domum re-
dire noluit et simul a contri-
bulibus suis qui hoc audierant
tam opprobrium sustineret. Sed re-
cedens ergo ad pastores suos
cum ibi aliquandiu fuisset quadam

die soli angelus apparuit cum
magna claritate et de eius visi
one turbatum ne timeret admo
nuit dicens. ego sum angelus
domini missus ad te ut annuntiarem
preces tuas esse exauditas esse
et elemosinas in conspectu domini ascendisse
disse. Vidi enim pudorem tuum
et audivi sterilitatis opprobrium
non recte tibi obiectum peccati
quippe non nature ultor est
deus. et ideo cum alicuius uterum c
laudit. ad hoc facit ut mira
bilius denuo aperiat et non libi
dinis esse quod nascitur sed divinum
fore muneris cognoscatur. prima
gentis vestre mater sarra non us
que ad nonagesimum annum sterilita
tis opprobrium pertulit et tamen
ysaac cui repromissa erat gen
tium benedictio generavit. Ra
chel quoque nonne sterilis fuit et tamen
ioseph genuit qui totius egyp
ti dominium domini habuit. Quis
fortior samsone vel sanctior
samuele. et tamen hii ambo ma
tres steriles habuere bonos ergo crede
dilatatos diu conceptus et
steriles partus mirabiliores
esse solere. Proinde anna uxor
tua pariet tibi filiam et voca
bis nomen eius mariam. Hec ut
vovistis erit ab infantia
domino consecrata et adhuc ex u

tero matris sue spiritu sancto plena
nec foris inter populares sed
in templo dei semper morabitur
ne quid sinistri de ea aliquis
suspicetur. Et sicut ipsa ex sterili
matre nascetur. Ita mirabiliter
ex ea altissimi filius generabitur
cuius nomen erit ihesus et per eum omnibus
gentibus erit salus. et hoc tibi
signum cum perveneris ad auream
ierosolimis portam. annam
uxorem tuam habebis obviam que
de tua tardatione nunc sollicita
tunc in conspectu tuo gaude
bit. His dictis angelus ab eo d
iscessit. Anna vero cum amarissime
fleret et quo vir suus ivisset
ignoraret idem angelus eidem
apparuit et eadem que viro n
untiaverat patefecit. Addens
ut pro signo ierusalem ad auream
portam pergeret et ibidem viro
suo redeunti obviaret. Igitur
iuxta angeli preceptum ambo
sibi invicem obviantes de mu
tua visione letati et de prole
promissa securi adorato domino
domum redierunt divinum promissum
hylariter expectantes. Anna
igitur concepit et filiam peperit et
nomen eius mariam vocavit.
Completo itaque per triennium
ablactationis tempore ad templum
domini cum oblationibus virginem

ad duxiunt. Erãt aũt circa
templum iuxta .xv. ascensio
nis gradus. Nam quia templũ
in monte erat constitutũ
altare holocausti quod foris
fuerat adiri nisi per gradus
poterat. In hoc itaque nouissi
mo uirgo constituta cunc
tos sine adiutorio ita conscen
dit. hac suã etatis perfecte
fuisset. et peracta oblatione filiã
in templo cũ aliis uirginibus
dimittens ad patriã redie
runt. Uirgo aũt cotidie in
omni sanctitate proficiens ab an
gelis cotidie uisitabatur.

Quarto aũt decimo eta
tis sue anno pontifex pu
blice nũciauit uirgines
que in templo instruebãtur
et etatis tempus implessent do
mũ reuerterentur. ut iuris le
gittime nuberent. cui mã
dato cũ cetere paruissent so
la uirgo maria hoc facere nõ
posse. respondit. tũ quia parentes sui
eam dño sui dñi seruitio mã
cipassent. tũ quia uirginita
tem suã dño ipsa uouisset.
Tunc anxiatus pontifex
eo quod nec contra scripturã que
dicit. Uouete dño uotũ in
fringendũ. uitaret nec morẽ
genti insuetũ introducere

audebat. Ad imminente quidem fe
stiuitate iudeorum seniores
uocauit omnes. Et una fuit
sententia ut in re tam dubia
consiliũ dñi quereret. Cum
aũt omnes orationi insisterent.
et pontifex ad consulendũ
dñm accessit mox de loco
oratorii uox intonuit di
cens cunctis audientibus ut
quicunque de domo dd. nuptus
ab illa non iuncti nõ erant.
singuli uirgas singulas ad al
tare deferrent et cuius uir
gula germinasset. et in cacu
mine eius secundum ysaie uatici
nium spiritus sanctus in columbe
specie consedisset. ipse procul
dubio esset cui uirgo despon
sari deberet. Erat aũt inter ceteros
Joseph de domo dd. cui cũ in
cõgruũ uideretur. Eo uir iam prouec
te etatis tam teneram ui
ginem ducere in uxorem cetis
uirgas suas offerentibus solus
ipse uirgam suã subtraxe
rit cũ nichil dme uoci con
sonũ appareret pontifex ita
to dñm consulendum putauit.
Qui respondit quod solus ille uirgam
suã nõ attulit. Qui uirgo
desponsari deberet prodictus
Itaque Joseph cũ uirgam suã
attulisset et ipsam illico flore

g̃minasset. et in eius cacumine
columba de celo ueniens
consedisset. loqui de omnib;
patuit ipsi uirginem despō
sandam fore. ¶ Desponsa
ta g̃ uirgine joseph ipse quod
in ciuitatem suam bethleem
recedit domum suam disponitu
rus. et nuptiis necessaria prou
surus. Virgo autem maria cum
.vij. uirginib; coequeuis et col
lectaneis suis quas ab osten
tione miraculi a sacerdote ac
ceperat. ad domum parentum in
nazareth reuersa est. In dieb;
autem illis angelus gabriel
ei apparuit et de ea nasciturum
dei filium nuntiauit. Dies
autem natiuitatis uirginis alii tem
pore latuit. Contingit g̃ ut qui
dam uir sanctus sedule contem
platione insistens singulis
annis .vi. ydus septembris
in oratione positus iocundis
simam angelorum solempnitatem
audiret. Cumque deuo
tissime reuelari peteret cur
quolibet illa tantum die et non alia
hoc audiret. Demum recce
pit responsum quod uirgo gloriosa
maria tali die fuit mundo
nata et ideo hoc manifestaret
filiis ecclesie sancte. ut concordes
fiant in hac celebritate ce

lestis curie. Cum autem hoc
summo pontifici et aliis in
timasset. et illi orationibus et
ieiuniis scripturis et antiqua
tatum testimoniis ueritatem
tem comperissent. hunc diem
ultra in honorem natiuitatis
uirginis celebrandum statue
runt. ¶ Octaua autem nati
uitatis beatissime uirginis o
lim non celebrantur. Sed dominus
innocentius .iiij. ipsam insti
tuit celebrandam. Cuius hec
causa fuit. Gregorius. eius .x. bl. per mor
tem mediam sublato de
medio romani omnes cardi
nales in quodam conclaui
incluserunt. ut citius ecclesie p
uideret. Sed cum per plures di
es concordare non possent. et
tamen a romanis multas mo
lestias sustinerent uouerunt
regine celi quod si eius meritis
concordarent. et liberi adire pos
sent. octauas natiuitatis
dominum neglectas de cetero sta
tuerent celebrandas. Sicque
in diuinum celestium conuenerunt
et liberati per dominum innocentium
uotum adimpleuerunt. Celesti
nus autem modico tempore sup
uixit. et ideo per eum adimpleri
non potuit. ¶ Et notandum
quod tres natiuitates ecclesie.

sollempnizat ecclesia nativitatem
Christi beatissime virginis Marie
et Johannis baptiste, que tres desig
nant tres nativitates spiritua
les. Cum Johanne namque in
aqua. Cum Maria in penitentia. 2
Cum Christo renascimur in gloria. Et quia
ergo nativitatem baptismalem et penitentialem
oportet precedere contritionem
et gloriam similiter, ideo ille due
merito vigilias. Sed cum penitentia
tota sit pro vigilia, non oportu
it ut vigiliam haberet. Octa
vas vero omnes habent, quia omnes ad oc
tavam anhelant. Miles
quidam valde strenuus et
beate Marie multum devotus ad
torneamentum vadens quoddam pri
mo monasterium ad honorem
beate Marie constructum inveni
ens ingressus missam auditu
rus intravit. Cum autem
missa misse succederet et ille ob
honorem virginis nullam vellet
pretermittere, tandem monasterium
exiens ad locum torneamenti pro
perabat. Et ecce redeuntes
eidem occurrunt et eum strenu
issime militasse referunt.
Quidam omnes qui ad torneamentum affu
erant et unanimiter eum strenuissime
militasse unanimiter accla
mabant. Nonnulli etiam quidam qui se ÷
eidem obtulerant. Prudens vir dis

÷ captos dice
bant se

cretus in illam reginam urba
no modo se honorasse, quicquid
acciderat manifestavit et ad mo
nasterium rediens filio vir
ginis deinceps militavit.
2 Episcopus quidam qui beatam Mariam
in summa reverentia et devo
tione habebat quandam ecclesiam
beate Marie in nocte media ex
devotione adibat. Et ecce
virgo virginum comitata uni
verso virginum choro vehementi
ei occurrit et summo cum honore
susceptum ad ecclesiam ad quam ten
debat ducere cepit precedentibus
duabus de choro puellis atque di
centibus: Cantemus domino socie
cantemus honorem. Dulcis a
mor Christi personet ore pio. Quod
versus totus alius chorus
virginum resumendo replicavit
deinde hinc cantatrices binos
qui sequuntur in ordine versus
subsecute sunt. Primus ad yma
ruit. Sicque virum dei cum tali
processione usque ad ecclesiam du
abus semper incipientibus et ce
teris respondentibus. Que
dam mulier solatio viri sui de
stituta unicum filium habebat quem
tenerrime diligebat. Quadam
autem vice filius eius ab inimi
cis capitur et in custodia vin
culatur. Quod illa audiens mo

solabiliter flebat et beatam virginem cui multum devota erat pro deliberatione filii importunis precibus exorabat. Tandem videns quod nichil proficeret ecclesiam in qua sculpta erat ymago beatae Mariae solam intravit et coram ymagine stans ipsam sic alloquitur dicens: Virgo beata pro liberatione filii mei te saepe rogavi et adhuc nequaquam matri miserae subvenisti. Tuum pro meo filio imploro patrocinium et nullum adhuc sentio fructum. Igitur sicut filius meus mihi ablatus est, sic et ego filium tuum auferam et obsidem pro filio meo in custodiam ponam. Haec dicens propius accessit et pueri ymaginem quem in gremio bajulabat auferens domum abiit. Accipiensque ymaginem pueri ipsam in lintheo mundissimo involvit et in archa recondens ipsam cum clavi diligentius affirmavit. Bonum obsidem pro filio suo se habere gaudens et ipsum diligenter custodiens. Et ecce sequenti nocte beata virgo juveni apparuit et januam carceris aperiens ut inde exeat praecepit ei quod dixit: Matri tuae fili dicas ut meum reddat filium sicut ego suum reddidi ei. Qui exiens ad matrem venit et qualiter beata virgo eum liberavit enarravit. Illa autem plurimum exultans ymaginem pueri accepit et ad ecclesiam vadens beatae Mariae reddidit dicens: Gratias vobis refero domina quia mihi meum unicum filium reddidisti et nunc vobis filium vestrum reddo quia meum me recepisse profiteor.

Erat quidam fur qui latrocinium exercebat, sed tamen beatam Mariam plurimum in devotione habebat et eam crebrius salutabat. Quadam igitur vice quoddam furtum rapiens capitur et suspendio judicatur. Cum autem suspenderetur continuo beata virgo affuit et suspensum tribus diebus ut ei videbatur suis manibus sustentavit ita quod nullam lesionem persensit. Illi ergo qui eum suspenderant casu inde transeuntes eum viventem et vultu hilari repererunt. Et arbitrantes quod non bene esset laqueo constrictus gladio ipsum jugulare volebant. Sed beata Maria ferientium gladio manum apponebat et illi ei nil nocere poterant. Cognoscentes autem illo referente quod beata Maria sic eum juvaret mirantes eum de

posuerunt ex amore virginis
abire liberum dimiserunt. Qui
abiens monasterium intravit
et quo ad vixit in servitio dei
genitricis permansit. Fuit
quidam clericus qui beatam mari
am valde diligens horas eius
sedule decantabat. Cui autem
parentes morerentur alium non
habentes heredem eidem hereditatem
maximam dimiserunt.
Compulsus est igitur ab amicis
ut uxorem acciperet et hereditatem
propriam gubernaret. Quadam
autem die cum ad celebrandas
as nuptias tenderet in itinere
quandam ecclesiam repperit et recor
datus servitii beate marie
in primam ingrediens horas eius
dicere cepit. Et ecce beata maria
eidem apparuit et quasi severius
ei dixit: Stulte et infidelis
cur me amicam et sponsam tu
am relinquis et mihi feminam
aliam amas pro me. Ad illud com
punctus ad socios rediit et
totum dissimulans celebra
tis nuptiis media nocte
relictis de domo aufugit
et monasterium intrans devo
te servivit. Sacerdos quidam
dam parochie bone vite nullam
missam nisi missam beate marie
sciebat quam in eius honore sedu

le decantabat. Apud episcopum eius
accusatur et ab eo citatus interroga
tur. Cum vero coram episcopo aliam
missam nesciret dicere episcopus ipsum
cum seductorem durius redarguit
et ab officio eum suspendens ne
de cetero missam cantare au
deret ut dixit. Sequenti nocte be
ata maria episcopo apparens eum
plurimum increpavit et cur suum
clericum male tractasset. Et capellanum
num requisivit. Addiditque: die
xxx. moreretur nisi illum ad suum
consuetum officium restitueret.
Tremefactus episcopus presbyterum arces
sivit et veniam postulans ut
nullam missam preter illam quam
sciebat de beata virgine ce
lebrare deberet imperavit. Qui
dam clericus vanus et lubricus
erat, et tamen dei genitricem plurimum
diligebat et eius horas stans
devote et voluntarie decantabat.
Quadam igitur nocte in visio
ne videns se ante tribunal dei
astare et dominum circumstanti
bus dicere de illo qui nos aspi
cis quo iudicio dignus sit vos
decernatis, quem tam diu
toleravi et nullum in eo signum e
mendationis inveni. Tunc
deo omnibus approbantibus sententiam eius
damnationis sententiam protulit
et ecce virgo beata surrexit et filio

suo dixit pro isto filii piam cle
mentiā tuā rogo ut sup eū
sniam dāpnatōis mitigē
veiat q h ob grām mei qui
ob ppria mēita adducit̄ mor
ti · Cui dn̄s · Tuis eum peti
tōnib; tribuo si ul' saltem
n̄c ei correctōm aspexeō · Et
conūsa uirgo ad hoiez dixit
vade ⁊ amplius noli pccare
ne deterius tibi contingat.
Ille g excitatus uitam mu
tauit ⁊ religionē pecit · ⁊ i
n opib; bonis uitam fini
uit · C Apd ciciliam āno
dn̄i · xxxvij · fuit quidā uir
noīe theophylus cuidā epi
uicedens qui tam prudēt
sub epo cum digno epatu !
omis pp'ls acclamabat · At
ille uice dn̄atu contēptus
aliū in epm maluit ordinari
Tandē ab ipo offo in ute ab
epo depositus in tantā in pa
tiām ē delapsus ut ad suā
recupandā dignitatē cuidā
iudei malefici consiliū expe
tēt · ille g diablm aduoca
uit ⁊ aduocatus concit̄ ue
nit · Theophylus g iussu de
mōis xpm ⁊ matrē ei' ab ne
gauit xane religioni abre
nūciauit ⁊ ipi' abrenūtia
tōis ⁊ negatōis cirogra

phum scripsit ⁊ scriptum anu
lo sigillauit ⁊ sigillatū dmō
tradidit · et s' eius suitio se ab
extrinx · In crastinū g pcu
ratōne demōis theophilus
in grām epi recipit̄ · ⁊ in sua
dignitate ⁊ officiū restituit̄.
Tandē ad se reuisus de eo qd
fecerāt ualde ingemuit · et
ad uginē glosam ut ei in
ad iutorium fiēt tota uirtus
deuotōne confugit · Q uadā
g uice btā maria in uisione
illi appens de impietate re
darguit · ⁊ diablo abrenūti
are pcep · At x di filiu · ⁊ oēz
xanitatis pportum confitēi
fec · ⁊ s ipm in suā ⁊ filii grām
recupauit · ⁊ ad iudiciū indl
te ueniē itm ē appens cirogr
phum qm dmlo dederat s re
didit · ⁊ sr pectus posuit · ut
nō se suū dyā timēt · set p
uginē se libum fcm gaude
ret · Q uo theophylus re
cepto uehemt̄ exultans corā
epo · ⁊ oī pplo quid acciderit re
tulit ⁊ cunctis amirantib'
⁊ uginē glosam laudanti
b; ipe post tēduū in pace quie
uit · C Q uidā uir ⁊ uxor
suam filiam vnicā hntes
eam cuidā iuueni nuptui
tradiderunt · Ob amorē ā filie

generum suum secum in domo tene
bat. Mater autem puelle iuve
nem amore puelle filie sue
tam diligenter colebat. ut non
maior esset amor puelle ad
parentes quam socrus ad generum
Inter hec maliciose dicere ceperunt
quod hec non causa filie faceret set
ut eidem prefilia se se iungeret
Cum ergo mulieris animum tan
ta falsitas concussisset timens
ne in vulgi fabulam iret.
duos rusticos alloquitur. et si
occulte generum strangularent
vellent eius. xx. solidos promit
tit. Quadam ergo die eos in cel
lario recludens maritum suum ca
mdustria aliquo ire consuluit
et filiam alio transmisit. Tunc ad
olescens iussu domine sue cella
rium ut vinum afferret ingreditur
et mox a latronibus strangulatur
Mox socrus in lectum filie sue
detulit ipsum. et quasi dormientem
vestibus contexit. Redeuntibus
marito et filiam ad mensam ponen
tis iubet mater filie ut mari
tum suum debeat incitare et
ad mensam convocare. Quem cum
defunctum repperisset et hoc con
cita nunciasset tota familia
in lamentum iret. et illa mulier
homicida que dolet cum ceteris
lamentatur. ¶ Tandem mulier

de perpetrato scelere valde in
gemuit. et sacerdoti per ordinem
confessa fuit. post aliquot
tempus inter mulierem et sacerdotem
litigium oritur. et a sacerdote sibi
gestis homicidium irrogatur. Re
cum ad parentum noticiam
devenisset ad iudicem adduci
tur. et ab eo ignis concreman
da dampnatur. Finem ergo suum
imminere considerans ad be
atam virginem se convertit
et cum meritis eatam in oracione
et lacrimis se prostravit.
post modum exire compellitur
et in ymagine precata ignem
omnis ibidem stare illesam
et incolumem intuentur. At
parentes parum ignem prunum
esse putantes ad sarmenta
concurrunt. et in ignem pro
iciunt. Videntes autem quod non
sit in aliquo lederetur. lance
is et hastilibus eam impugna
re ceperunt. Tunc iudex ea
qui ad eam venerunt obstu
puit et eos ab ipsius impugna
tione compescuit. Cum autem
diligenter considerans nullum in
ea signum incendii preter sola
vulnera lancearum invenit
Cum autem parentes eius do
mum reduxissent. et eam fo
mentis et balneis recreaverint

Nolens eam deus ultius hu
mana suspicione fedari post
triduum in laudem virginis
perseverantem ex hac vita vocavit.

Adrianus De sancto adriano.

Adrianus a maximiano imperatore
passus est martirium. Cum enim pre
dictus maximianus in nichome
dia urbe ydolis ymolaret univer
si eius conati christianos perqui
rentes alii timore pene, a
lii amore promissi muneris vi
cinos vicinos propinqui do
mesticos ad supplicium pertra
hebant. Inter quos xxxiii tres
a persequentibus comprehensi ante
regem adducti sunt. Quibus
rex non audistis qualis pena ad
illos christianos proposita sit. Cui il
le audivimus et stultitie tue
iussionem irrisimus. Tunc rex
iratus nervis crudis eos
cedi fecit et lapidibus ora eorum
contundi mandavit. Ac a
notitia uniuscuiusque confessione
ferro vinctos in carcerem reclu
di precepit. Quorum constantiam
adrianus princeps officii mili
tie considerans dixit eis: Adiu
ro vos per deum vestrum ut dicatis
michi que est remuneratio vestra quam
vos expectatis pro ista tormen
ta. Cui sancti dixerunt. Oculus
non vidit nec auris audivit
nec in cor hominis ascendit que preparavit deus diligentibus se.
Tunc adrianus in medium
prosiliens ait. Annotate me
cum istis quia ego christianus sum.
Quem cumque imperator audisset
nolentem sacrificare vinctum
ferro in carcerem posuit. Nata
lia vero audiens suum virum in
carceratum scidit vestimenta
sua et eiulans plurimum flens.
Sed cum didicisset quod pro fide christi
in carcerem missus fuisset
gaudio repleta ad carcerem
cucurrit et vincula viri sui
et aliorum osculari cepit. Erat enim
christiana, sed propter persecutionem se non
publicaverat. et dixit ad virum
suum beatus es domine mi adria
ne quia invenisti divitias quas
tibi non dimiserunt parentes tui quibus
egent qui multa possident quando non
erit fenerandi tempus nec mutuo ac
cipiendi. dum nullus de pena a
lium liberabit. non pater filium. non
mater filiam. non servus dominum. non
amicus amicum. non divitie pos
sessorem. Cumque eum admonu
isset ut omnem gloriam contempneret
terrenam et amicos et parentes sper
neret et semper ad celestia cor haberet
dixit ad eam adrianus. Vade
soror mea tempore passionis nostre
accersiam te ut videas finem
nostrum. Sicque virum suum aliis

sanctis recommendans ut eum
scilicet confortarent redijt in do
mum suam. Post modum adrianus
audiens diem passionis sue
adesse dans munera custodibus
et sanctos qui secum erant in car
cere fideiussoribus abijt domum vo
care nataliam sicut ei iura
mento promiserat ut eorum passi
onibus presens esset. Quidam
autem eum videns precurrit et
nunciavit natalie dicens ab
solutus est adrianus et ecce venit.
Que illa audiens non credebat
dicens. Et quis potuit eum sol
vere a vinculis non michi conti
gat ut solvatur a vinculis
et separetur a sanctis. Dum hec loquere
tur puer domesticus advenit dicens.
En dominus meus dimissus est. Il
la autem putans quod martirium
refugisset amarissime flebat
et cum vidisset eum surgens ve
locius hostium domus contra eum
clausit et dixit longe a me effi
ciatur qui a deo recessit. Non
michi contingat loqui os illius
per quod dominum suum abnegavit et con
versa ad eum dixit. O tu miser sine
deo quis te coegit apprehendere
quod non potuisti perficere. Quis
te separavit a sanctis aut quis te
seduxit ut recederes a conventu
pacis. Dic michi cur fugisti an
tequam pugna fieret. Antequam repug
nantem videres. Unde vul
neratus es non dum emissa sa
gitta. Et ego mirabar si et
ex gente sine deo et degente im
piorum aliquid offeretur deo. Heu
me infelicem et miseram quid
faciam que coniuncta sum. Hu
ic ex gente impiorum non est con
cessum michi vel hore spacium
ut vocer uxorem martiris
sed ut dicerer uxor transgresso
ris. Ad modicum quidem exulta
tio mea fuit et ecce per secula
obprobrium meum est. Hec autem
beatus adrianus audiens
vehementer gaudebat et admi
rans de femina iuvene pul
cherrima et nobili et annis xx
iiij. et mensibus   nupta.
Quomodo talia loqui posset. Unde
ex hoc ad martirium ardentior
effectus verba eius libentissime
audiebat. Et cum eam ni
mis affligi videret dixit ei.
Aperi michi domina natalia non enim
ut putas martirium fugi. Sed
te ut promisi vocare veni.
Que non credens ait. Vide
quomodo me seducat transgressor
quomodo mentitur. Alter iudas fuge
a me miser iam me ipsam
interficiam ut facies. Et
dum moraretur ad aperiendum dixit

ei · Apri citius nam uadam ꝯ
ultra nō uidebis me · Et ꝑ
h lugeb ꝙ me añ exitū meū
nō uideis fideiussores scōs
martires dedi · et si ministri
me requirentes nō inuene
rint sustinebūt tormenta
sua simul ꝯmia · Hec audiens
natalia aperuit ꝯ ē in uicem
ꝓstrati ad carcerem s simul
adierunt · Vñ natalia ꝑ · vij ·
dies scōꝝ ulcera cum linteis
ꝑciosis extergebat · statu
ta aūt die impator eos ē pre
sentari iussit · Qui resoluti
penisq; ambulare nō poterant
uelud alia portabant · Adria
nus uō iūctis retro manibꝫ
sequebat · Deinde adrianus
portans ē eculeum cesari ꝓ
sentat · Natalia uō adiūges
se ei dicebat · Vide dñe mis ne
forte trepides cum tormīta
uidebis · Modicum nāc quidē
patis · sꝫ continuo cū āglis
exultab · Adrianus ꝗ sacrifi
care nolens grauissime ce
sus ē · Currensq; natalia cū
gaudio ad scōs qui erant in
carcere ait · Ecce dñs mis in
choauit martyriū · Cum ā
nō rex deos suos blasphemaret
moneret · Ille ait · Si ego ita
torqueor ꝙ eos qui nō sunt
dij blasphemo quali ipe
torquebaris qui xp̄m dñm bla
sphemas · Cui rex, h uba te
illi seductores docuerūt · Ad
quē adrianus qr illos seduc
tores dicis qui sunt doctores
uite etne · Currēs natalia
h uba uiri sui alijs cum
gaudio referebat · Tunc rex
a quatuor ualidissimis fe
cit eū grauissime cedi · Oēs
aūt penas ꝯ interrogatōes
ꝯ rñsiones natalia alijs
martiribꝫ qui erant in carcere
ꝯtinuo referebat · In tm̄ aūt
cesus ē ut eius uiscera effu
derent · Erat aūt adrianus
iuuenis delicatus ualde et
decorus ānoꝝ · xxviij · Nata
lia uō uir suū sub pedibꝫ
iacentē ꝯ totum laceratum
ꝯsiderans mittēs manū sub
capite eius dicebat · Beatus
es dñe mis qr dignꝰ effectꝰ es
nūo scōꝝ btūs es · lumē meū
ut paciaris p eo · qui pro te
passus ē · pge nūc dulcis
mis ut uideas gliam eius ·
Audiens ā rex ꝙ multe
matrone scīs in carcere mi
nistrarent · pcepit ne ulterius
ad eos ingredi pmittant · Q
audiens nataliam se ipam
trāsformauit ꝯ habitū uirilē

assumens sanctis inquietem mi
strabat. Alias quoque exem
plo suo ad hoc induxit roga
vitque virum ut cum esset in glo
ria hanc precem pro se faceret ut deus
se intactam custodiens
ab hoc seculo citius evocaret.
Audiens autem rex quod matro
ne fecissent incudem aff
erri fecit ut confractis sup
er eam cruribus sancti martires in
terirent. Timens autem natalia
ne vir suus ex aliorum suppli
ciis terreretur rogavit ministros
ut ab eo inciperent. Abscisis
igitur ab eo pedibus cruribusque con
fractis rogavit eum natalia
ut manum eius abscidi permitteret
et quod sanctis qui plura passi fu
erant compar esset. Quo facto
adrianus spiritum reddidit. Ceteri
quoque ultro procedentes ad dominum
migraverunt. Rex autem corpora
eorum cremari mandavit. Na
talia vero manum adriani in
sinu suo abscondit. Cum autem
sanctorum corpora in ignem precipitarentur
et voluit et natalia se cum eis
in ignem precipitare. Sed subito grandis
simus ymber irrupit et ignem
extinguens corpora sanctorum illesa
servavit. Tamen vero consilio i
nito corpora eorum constantinopolim trans
ferri fecerunt quousque pace re

dita cum honore referentur. Na
talia vero remanens domi ma
num sancti adriani que retinuit quoque
ad solatium vite sue super ad
caput lectuli sui tenebat. Post
hoc autem tribunus videns nataliam
tam pulcram tamque diu
tem et nobilem de voluntate
imperatoris honestas matronas
ad eam misit ut in suum con
iugium consentiret. Quibus na
talia respondit. Quis mihi prestare po
terat ut coniungerer alio viro
Sed peto ut tantum dierum dentur
mihi inducie ut me valeam
preparare. Hoc autem dicebat ut inde
fugere posset. Tunc cum ad dominum ex
oraret ut se intactam conser
varet subito obdormivit.
Et ecce unus martirum ei apparuit
et eam dulciter consolans ut ad
locum in quo erant corpora martirum
veniat imperavit. Evigilans
igitur et manum adriani solum acci
piens cum multis christianis navim
conscendit. Rex autem tribunus audiens
cum militibus eam in multis per na
vigium insecutus est. Sed flante
contrario vento multis
eorum submersis eos redire com
pulit. Media autem nocte dyabolus
in specie nauclerii cum navi fan
tastica. hiis qui erant cum
natalia apparuit et quasi nocte n

naucleri ait eis· Vn̄ uenitis
⁊ quo p̄gitis· Et illi ex nico
media uenim⁹ ⁊ constantino
polim p̄gimus· Quib; ille
c̄tratis ad sinistrū p̄gite ut
rectius nauigetis· Hoc aūt dice
bat· ut eos in pelagus mitte
ret ⁊ p̄derent· Cum aūt uela
mutarent subito adrianus
ī nauicula sedēs eisd̄ appu
it ⁊ eos nauigare sic̄ prius
cepāt monuit asserens ma
lignū sp̄m fuisse qui ē lo
cutus fuerat ponēs q; se an
illos p̄cedebat ⁊ manu eis
ostendebat· Natalia uō
adrianū p̄cede uidēs ī me
so gaudio repleta ē· Sicq;
aūt q̄m illuscēt constantino
polim p̄uenerunt· Cum aūt
natalia in domū ubi erant
corpa m̄tirū introiss; et
manū adriani ad corp⁹
posuiss; ⁊ post orōnē dormi
tass; adrianus ei appuit
⁊ salutans eam ut in eternā
pacē secū ueniret p̄cepit·
Que cū euigilass; ⁊ sompnū
astantib; retuliss; uale fa
ciens omib; emisit sp̄m· Fi
deles aūt corp⁹ eius accipi
entes iux̄ cor̄ m̄tirū illum
sepelierūt·

De scō Gorgonio.

Gorgonius ⁊ dorotheus
apud nicomediā in palatio
dyocliciani antiq; militie
renūtiant ut liberius regē
suū sequerent ⁊ xp̄ianos se uo
ce libera confitent· Quod cesar
audiens plurimū anxiebat'
tenēs p̄dē tales uiros q̄s
intra palatiū nutritos a
more ⁊ gn̄is nobilitatis de
corabat· Cum ḡ n̄ minis
n̄ blandiciis mouerent' ine
culeo distendunt ⁊ flagel
lis ⁊ unglis toto corpore
laniati aceto ⁊ sale nuda
tis pene eorū uisceribus p̄fun
dunt'· Et cum h' alacr' tol
lerauerint in craticula ass
ant'· ut q' in lecto flor' in
debat' iacē· n'lq; lesionis se
tire· Demū iussu cesaris laq̊
suspendunt' ⁊ corpa lupis et
canib; exponunt'· Que tn̄ in
tacta a fidelib; colligunt'·
Post multos annos corpus
scī gorgonii romā translatū
ē· Anno d̄ni· dcc· lxxiiii· ep̄c
metensis nepos pipini reg'
ipm ad gallias transtulit ⁊ ī
gorziensi monasterio collocauit

De scīs p̄tho ⁊ Jacinto.

Protus ⁊
iacinctus
fuerūt domicelli in studio
phylosophie socii eugenie fi
lie phylippi nobilissimi romāc.

Q3 quid phylippus a sena
tu p̄fectur₃ alexandrie acce
pit ⁊ illuc claudiā uxorē
suam ⁊ filios auitū ⁊ sergi
um filiam quoꝝ eugeniā₃
omnib₃ liberalib₃ artibus et
lr̄is erat p̄fecta protus quoꝝ
⁊ iacinctus secū studuerant
⁊ ad p̄fectōm omnī sciaꝝ
deuenerunt. Eugenia.
xv. annis etatis sue an
no ab aquilo aquilini ⁊
sulis filio petitur uxor.
Cui illa maritus nō tali
b₃. s₃ morib₃ ē eligendus
p̄uenit ad manus eī
doctrīna pauli ⁊ cep̄ aīo fieri
x̄rana p̄mittere erat tunc
x̄ianis iux alexandriam
habitare. vñ illa · q · solatiā
do p̄gens ad uillam trāsi
ens audit x̄anos cantan
tes · Omīs dii gentiū de
monia · dñs aūt celos fec̄.
Tunc dix ad pueꝝ protū
⁊ iacinctū qui secū stude
rant phylosophoꝝ silogis
mos scrupuloso studio tri
egim⁹ aristotilica argumē
ta ⁊ platonis ydeas ⁊ socra
tis monita ⁊ breuit quicq̄
cantat poeta · quicq̄ orator
⁊ quicq̄ phylosophus ex
cogitat hanc sciām exclu

dunt. Unam ne uob us
purpata potestas sororē uō sa
pientiā fec̄ sciui q̊ fr̄es
⁊ xp̄m sequamī placet cō
siliū ⁊ ab sumpto hītu ui
ri ad monastiū cui helle
nus uir dei p̄ierat uenit
⁊ ibi cum proto ⁊ iacincto
monasticum hītū susce
pit. ⁊ se fr̄em eugenium
ab hōib₃ appellari fec̄. pat
aūt eius ⁊ mat uidentes
currū eugenie domū₃
uacuū redisse merentes
undiq₃ filiā inquiri fece
runt. s₃ minime inueni
re potuert. Interrogant
tes quid de filia fcm̄ sit.
R3 Rn̄dent eam inter a
stra a diis trāslatā. Quo
circa ymaginē filie sī fecit
⁊ ipam ab hōib₃ adorari mā
dauit. ipa uō cum sociis
in dī timore p̄manstit et
mortuo p̄posito ipa p̄ficit
Erat tunc alexandie ma
trona q̄dam diues et no
bilis melantia noīe quā
scā eugenia p̄ ungens
a q̄rtana febre liberauit.
in noīe ihu x̄. multa ei
misit munera. s₃ n̄ recep.
predicā q̄ matrona euge
niū uix ēē abitrās sepius

eam uisitabat uidensq; ele
gantiā iuuentutis corpis
q; pulcritudinē in eius amorē
uehemēt exarsit & qualit
cum eo cōmisceri posset animo
a cogitare cepit. Simulās
q; se langore nimis. ut ad
eam ueniret et se inuisere
dignaret. Que cum ue
nisset aperit ei qualit ei
amore capta eēt & quali
concupia estuaret. rogās
ut secū carnalit̄ cōmisceret.
Quē statim fr̄ eugenius ab
orruit dicens ei. Recte me
lantia nō ab re cognosceris
in ḡdeis eam repleta p
fidia ingratidicēis & obscu
ra filia tenebrarum amica
diaboli. dux pollutōnis fom
tum libidinis soror anxi
etatis perpetue & mortis
filia sempiterne. Illa uō se
deceptam uidens & timēs
ne forte scelus puplicaret
uoluit ipa prior detegere
clamareq; cepit. q; eugenius
se uoluit uiolare. Abiit ḡ
ad phylippū. & conquesta
ē dicēs. Iuuenis quidam
xanus pfidus ad me me
denda cū ingressus in me
uenis impudent̄ me uo
luit uiolare & ni uis anal

le que intra cubiculum erat
succurrisset liberata suffragio
sue me libidinis sociasset.
Audiens pfectus ira accen
ditur. & missa apparitorum multitudine
eugeniam ceteros q; seruos xpi
ferro uinctos adduci fecit
diem q; statuit in qua omnes
tradi deberent morsibus be
stiarum. Ait scelestus ad coram
se dixit ad eugeniam. Dic nobis
sceleratissime serue xpi uester
docuit ut opam corrupto
nibus detis & matronas i
pudenti nequitia uiole
tis. Cui eugenia dimis
sa facie. ne agnosceret. R.
dn̄s nr̄ castitatem docuit
& integritatem seruantibus et
nam uitam pmisit. hanc
autem melantiam falsam testem
monstrare possumus. Sed me
lius ē ut nos paciamur. quam
illa cū uicta fuerit puniat
& fructus nr̄e depereat. Tamen
ad uocari q; dicit ancillam
teste mei scelis ut ex ore
ipsius possint refutari men
dacia. Que cū ad uota eēt
constant̄ ei apponebat q; dominam
suā opprimere uoluit. Cumq;
omnes de familia ei ee testa
rent. ait eugenia. Temp
tacendi iam fuit. & tempus loquendi

aduenit. Volo impudica in suos, quae nomen imponat non fallacia glorietur. Et haec dicens tunicam scindit et femina apparuit. Visusque praefecto: In sum pater, claudia mater, fratres hy duo qui tecum sedent auitus et sergius, eugenia filia tua, hy duo prothus et iacinctus. Quod pater audiens et filiam cognoscere incipiens in amplexus eius cum matre ruunt et lacrimas multas effundit. Igne autem de caelo uenit et melantia cum suis consumpsit. Itaque eugenia patrem et matrem totamque familiam ad fidem christi conuertit, ita quod pater per hoc apostata de prius a ciuibus episcopus ordinatur et in oratione persistens ab infidelibus occiditur. Claudia autem cum filiis suis et eugenia romam mittitur et ibi multos ad christum conuertebat. Eugenia autem iussu imperatoris ligato grandi saxo ad collum in tiberim praecipitatur. Sed rupto saxo super undas incolumis egrediebatur. Tunc in fornacem ardentem proicitur. Sed extincta fornace refrigerio utebatur. recluditur etiam in tenebroso carcere. Sed lumen splendidissimum irradiabat eidem. Cumque per x dies sine cibo fuisset, saluator eidem apparuit et panem candidissimum porrigens dixit: Accipe cibum de manu mea. Ego sum saluator tuus quem tota mentis intentione amasti. Eadem die qua ad terras descendi ipse te recipiam. In die ergo natalis domini spiculator mittitur et caput eius abscidit. Quae postmodum matri apparuit et quod die dominica se sequeretur praedixit. Veniente ergo die dominica claudia morte potita emisit spiritum. prothus autem et iacinctus cum sacrificare nollent, capitis obtruncatione martirium compleuerunt.

De Exaltatione sancte crucis

Exaltatio sancte crucis sollempniter ab ecclesia celebratur quia in ea fides plurimum exaltata fuit. Anno enim domini DCXV permittente deo flagellari populum per saeuitiam paganorum, cosdroe rex persarum omnia regna terrae suo imperio subiugabat. Ierusalem autem ueniens ad sepulcrum domini territus rediit, sed tamen partem sancte crucis quam sancta helena ibidem reliquerat asportauit. Volens autem ab omnibus coli ut deus, turrim ex auro et argento et gemmis lucentibus

gemmis luc.

gemmis fecit et ibidem solis
et lune et stellarum imagines
collocavit. per subtiles autem ob
culte ductus quasi deus aquam desuper
infundebat et in subterraneo
specu equi quadrigam trahentes
in circuitu ibant ut quasi tur
rim moverent et in tonitru
um sublimarent. filio suo
regno tradito in tali fano
profanus residet. et ~~uxor~~ iuxta se
crucem domini collocans appella
ri se ab hominibus deum iubet. Sicut
legitur in libro mitrali de officio
ipse Cosdroe in throno residens
tamquam pater lignum sancte crucis a
dextris posuit loco filii et g
allum a sinistris loco spiritus sancti
se vero patrem iussit nominari.

Tunc Eraclius imperator exercitum
copiosum colligens et contra filium Cos
droe iuxta Danubium flumen
dimicaturus advenit. tandem
utrisque principibus placuit
ut ipsi super pontem soli confligere
rent. et qui victor existeret
ipse sine dampno utriusque exercitus
imperium reciperet. Decretum
autem erat ut quicumque principem
suum iuvare presumeret cruribus
et brachiis truncatus continuo
in flumine mergeretur. At Era
clius totum se deo contulit et
sancte cruci devotione qua potuit
commendavit. Ambobus itaque in
conflictu diu certantibus Eraclio
dominus victoriam et cunctum exercitum
eius imperio subiugavit. adeo
quod universus populus Cosdroe
fidei christiane se subdidit et sa
crum baptisma. (suscepit) Cosdroe autem i
gnorabat exitum belli quia
cum ab omnibus odiretur nemo ~~eie~~ ei (nemini)
intimabat. Eraclius autem ad
eum pervenit et in throno aureo
eum sedentem repiens eidem dixit.
Quia lignum sancte crucis secundum tuum
modulum honorasti si baptisma
et fidem Christi susceperis ad hanc vi
tam et regnum paucis acceptis
obsidibus obtinebis. Si autem
hoc implere contempseris g
ladio meo te feriam et caput
tuum precidam. Cum igitur ille ac
quiescere nollet extracto gla
dio eum protinus decollavit
et quia rex fuerat sepeliri precep
it. filium vero suum x. annorum
quem cum eo repperit baptizari fecit
et de sacro fonte ipsum suscipi
ens regnum patrium ei dimi
sit. Turrim vero illam destru
ens argentum in predam sui ex
ercitus tribuit aurum vero et gem
mas ad reparandas ecclesias quas
tyrampnus destruxerat reserva
vit. Sacram igitur crucem susci
piens Ierosolimam reportavit

Cum aūt de monte oliue
ti descendens p portam q̄
dn̄s passurus intrauerat
in equo regio ornamentis
imperialibꝫ ingredi uellet
repente lapides porte de
scenderūt ⁊ in inuicem q. v
na pariēs se clauserunt sꝫ
quo cunctis stupentibꝫ an
gelus dn̄i signū crucis ī ma
nibꝫ tenens sup portam a
paruit dicens. Cum rex ce
lorum ad passionem p hanc por
tam intraret nō cultu re
gio sꝫ humili asello ingre
diens humilitatis exemplū
suis cultoribꝫ dereliquid h
us dictis angelus abscess
it. Tunc imperator lacrimis
infusus se ipm̄ discalcia
uit ⁊ uestimenta sua usqꝫ
ad camisiā exuit crucem
qꝫ dn̄i accipiens usqꝫ ad por
tam humiliter baiulauit.
Moxqꝫ duricia lapidū ce
leste p sensit imperium sta
timqꝫ portam subrigēs libe
rum intrantibꝫ pate fecit ingressū
Odor aūt suauissimus qui e
odē die eodemqꝫ momento q
de turri cosdroe scā crux fu
it ablata ierosolimis de p
sias p uincia p tam longa
terrarū spacia fuerāt elapsus

tunc reductoris sensit mira
bili suauitate refecit. Rex a
deuotissimus in has crucis
laudes prupit. O crux sp
lendidior cunctis astris mū
di celebris sanctior uniuer
sis que sola fuisti digna por
tare talentū dn̄i dulce lignū
dulces clauos dulcis mucro
dulcis asta. dulcia ferens
ponda. Salua presentem cateruā
in tuis laudibꝫ congregatam.
tuo uexillo insignitam.
Sicqꝫ preciosa crux in suo lo
co restituitur. ⁊ antiqua miracula
renouantur. Mortuus quidā
uite restituitur paralitici. iiij.
curantur. leprosi. x. mundantur
.xv. ceci illuminantur demones
effugantur ⁊ uarus langu
oribꝫ plurimi liberantur. et sic imperator
ecclias reparans ⁊ regiis mu
neribꝫ cumulans ad ppria
remeauit. Apud constan
tinopolim iudeus quidā eccl'a
scē sophye ingressus quādā
ymaginem xpi ibidē conspexit.
Qui cum se ibi solū considerans
gladiū arripuit. ⁊ ad ppriā
xpm in gutture percussit. S
tatimqꝫ inde sanguis exiit
⁊ iudei faciem ⁊ capud aspsit
Qui territus ymaginē accepit
⁊ ipsam in puteū proiciens.

ꝓtinus aufugit. Quidā
aūt x̄anus obuiauit eidē
&q; dix̄. Vn̄ uenis iudee ali
quē hoīem occidisti. Et ille
fl̄m ē. Cui rursus hō ille
dix̄ uere homicidiū ꝑpetrasti
⁊ ideo sanguinē aspsus es et
iudeus. Vere dōs x̄anoꝝ in
agnus ē ⁊ fides ꝑ oīa firma
comꝓbatur. Nequaꝗ̄ eniꝫ
ꝑcussi hoīem. sꝫ x̄ ymagi
nē continuo sanguis eius
guttture emanauit. Dux̄
ā iudus hoīem illū ad pu
teum ⁊ inde sc̄am ymagi
nē extraxerunt plaga aūt
in guttture x̄ ut fertꝰ adꝰ ē
nitur ⁊ iudus continuo
fidelis efficit. Apꝰ syriā
ciuitate beti quidā x̄anꝰ
sub annua pensione hospia
um hn̄s ymaginē d̄o cru
cifixi contra lectuli faciem
in pariete affixerat ⁊ ibi orō
nes suas continue faceb
at. post annū uō aliam do
mū locauit ⁊ ymaginē
ibi ex obliuione reliquid
quidā aūt iudeus p̄dc̄am do
mū condux̄ ⁊ die quadaꝫ
vnū de suis cum tribulibꝰ
ad conuiuium inuitauit.
Inf eplās ā ille qui inuita
tus fuerat caū circumspiciēs
ymaginē infixam pariēti
contuetꝰ ⁊ in illū qui se in
uitauerat ita fremēs. ita
cur ymaginē ihu nazare
ni tenere audeat. commi
natur. ille aūt cum ad h
anc p̄dc̄am ymaginē nō
uidissꝫ sacramētis quibus
potuit affirmabat qd illa d
qua dicebat ymaginē pentꝰ
ignorabat. Tunc ille ꝑcussꝰ
se simulans ualesceꝰ ⁊ ad
principes sue gentis abiēs
iudeū illū de hoc qd uidat
accusauit. Iudei ḡ congrega
ti ad domū eius uenientes
⁊ uisa ymagine illū di
uis contumeliis affecaūt
⁊ extra synagogam se
minimū ꝓiciunt. ymaginē
uō pedibꝫ conculcā
tes cuncta in ea dn̄ice
passionis obꝓbria reno
uarūt. Cum uō latꝰ la
cea ꝑforassent ꝓtinus sa
guis ⁊ aqua ubertim exi
uit. ⁊ suppositū uas imple
uit. Stupefāi iudei sang
nem illū ad sinagogas
detulerūt. ⁊ oīs infir
mi exeo inuncti ꝓtinꝰ
curabantꝰ. Tunc iudei ep̄o
fere ꝑ ordinem narrauit
⁊ baptiu ⁊ fidē x̄ unanimitꝰ

sulcepunt. Ipse aūt san
guinē illū in ampullis c
cristallinis & uitreis cons
uauit. xanū illum ē ad se
accersit. & quis tam pulc
ram conpossuiss; ymagi
nē requisiuit. At ille dix.
Nicodemus eam exposuit.
Quā moriens gamalieli.
gamaliel zacheo. zacheus
jacobo. jacobus symoni re
liquid. Sicque in ierlm us
ad excidiū urb fuit. deīn
a fidelib in regnū agrippe
delata & inde ad patriam
meā adducta a parentibus
meis mihi hereditario iure
iure deuenit. Factū est
aūt anno dn. d. ccc. l. Tūc
omēs iudei sinagogas i ecc̄as
consecrauit. & ex tūc hic mos
inoleuit. ut ecc̄e consecrent
que añ tm̄ altaria ɔsecrabā
tur. ppter illud miraclm ordina
uit ecc̄a. v. kls decembris
memoriam fieri dnīce passio
nis. vñ & rome consecrata ē
ecc̄a in honorē saluatoris.
ubi aūt ampulla cū illo
sanguine reseruatur & sollēpne
festū tūc agit. Crux etiam
ē apd infideles maxima p
oīa comprobat. Nam ut gg
in. iii. libro dialogorum comme
morat. fundane ciuitatis
epc dacium qdam scīmonia
lem feminā secū habitare
pmitteret. antiquo hostis ce
pit speciem illius oculis mē
tis imprimere. ut in lecto ne
fanda cogitaret. Quadā
uō die iudeus quidā romā
ueniens cum iam diem de
clinare cōspiceret & ubi manere pos
set mīe reperiret in quodam
templo apollonis ad manē
dū se contulit. Qui ipm loci
illius sacrilegiū timens quāvis
ius fidē crucis minime ha
beret signo tn̄ crucis se mu
nire curauit. Nocte aūt
media uigilans uidit ma
lignorum spūū turbas. q. in ob
sequiū cuiusdam ptatis pra
ire eum qui ceteris preerat
in eoru medio resedit. Qui cep
omniū spūū obsequentiū cās
actusque discutere. ut unusquis
quantū egisset nequitie inueniret.
Modus aūt discussionis hic
gra. cā breuitatis pmittit.
Qui ex simili inquodā exemplo
qd legit in uitas patrū innotescere
potest. nam cum quidē
in templū ydolorum intrasset
uidit sathanam sedentem
& oēm ei militiā ei assisten
tem & ueniens unus de malignis

id nouēb

spiritus adorauit eum. Pri
ille inquit ueniens ecce fui in
illa prouincia fui et ibi bella
plurima suscitaui et perturba
tiones multas feci et sanguinem
nimium copiosum effundi. et
ueni nuntiare tibi. et satan
ait. Quanto tempore hoc fecisti. Et
ille in .xxx. diebus. Et satan
quare tanto tempore tenuisti. Et
ait assistentibus sibi ite et flagel
lis eum reddite et durius ue
rbere. Et secundus ueniens ad
orauit dicens. In mari domine
eram et commotiones maximas
excitaui. et naues multas
submergens homines quam plures oc
cidi et ait. Quanto tempore hoc fe
cisti. Et ille in .xx. dies. et
iussit hunc similiter flagellari
dicens in tam modico tempore tanto
tempore laborasti. Et tercius ueniens
ait. In quadam ciuitate fui.
et rixas in quibusdam nuptiis
excitaui et multam sanguinis
effusionem feci et sponsum ipsum
occidi. et hoc tibi nuntiare ueni
Cui dixit. Quanto tempore hoc fecisti
Et ille in .x. diebus. Et ait illi non
ne plura in tantis diebus operatus
es. Et ille iussit eum acriter
stantibus uerberari. Et quartus
ueniens ait. In heremo man
si et per .xl. annos circa quendam

monachum laboraui. et uix
tandem in lapsu carnis precipita
ui. Quod sathan audiens de so
lio suo surrexit et eundem oscul
ans coronam de capite suo ab
stulit et capiti ipsius imposuit
ac ipsum secum consedere fecit
dicens. Magnam rem fortiter
egisti. et plus omnibus laborasti
hic quod uel similis potest esse modus
discussionis quam quis permittit
Cum quod ipse exponeret quid e
gissent unus in medium prosi
luit et in quadam carnis temp
tatione de illa sanctimoniali fe
mina andree animum commouis
set aperuit et addens quod heri
hora uespertina usque ad hoc maiorem
tunc eius traxerat ut integra
eius blandiens alapam daret.
Tunc malignus spiritus eum hortatus
est ut proficeret quod cepisset ut illi
ruine singularem inter ceteros
palmam optineret precipitur ut
quereret quis nam esset ille qui
in templo eodem iacere presumpsis
set. Cum autem ille uelxem
cius palpitaret et nisi spiritus
cum crucis misterio signauit
uiderent tum exclamauerunt
Ve ve. uas uacuum sed signatum
ad hanc uocem protinus illa ma
lignorum spirituum turba disparuit.
Iudeus autem concitus ad episcopum uenit

⁊ ei om̄ia p ordinem enarrauit. Qui ille audiens uehement̄ ingemuit ⁊ omnem mulierem a domo sua ⁊ a uicinia protinus remouit. et iudeum baptizauit. Refert quoq; gg̃ in libro dyalogorum q̄d q̄dam s̄ca monial' ortum ingrediens ⁊ lactucam conspiciens concupiuit eam. Que signo crucis b̄ndicē oblita auid' momordit. et arrepta a dyab'lo p̄cipit' cecidit. Cum aut̄ beat' equicius ad eam uenisset dyab' clamare cep̄. ⁊ dicē ego quid feci ego quid feci sedebam sup lactucā uenit illa ⁊ momordit me. ad imp̄iū aut̄ p̄oā uiri d'i mox dyabolus exiuit. De nomine.

Cornelius interp̄

Intelligens circūsicione. Ipse eīm intellex' ⁊ intell'ndo s̄uauit. Circumcisionem a sup̄fluis licitis ⁊ nc̄c̄riis. uel cornelius a cornu ⁊ leos q̄d ē p̄pl's. q. cornu .i. fortitudo p̄pli. De nomine

Cyprianus d'r a cypro q̄d ē mixtū ⁊ ana q̄d ē sursū uel d'r a cypro q' ē mestitia: uel h'reditas. Ipse eīi h'uit suꝑnam mixtiam gr̄e ⁊ u'tutū mestitiā p̄tōr ⁊ h'reditatem celestiū gaudior. De s̄cis Cornelio ⁊ Cypriano.

Cornelius pp̄ successore s̄ci fabiani a decio cesare cum cleric' suis in exilio relegatur. ibiq; a s̄co cypriano carthaginense ep̄o litt'as confortatōis ac cepit. Tandē de exilio reductus. decio p̄sentat' ⁊ du in mobilis p̄manet̄ iussit eū decius plumbatis cedi. precep̄q; ut ad templū marti s duce'et. ut ibi aut sacrificaret. aut s̄niam capitalem subiret. Cum g' illuc duce'et miles quidā eū rogauit ut ad domū suā diu'tet ⁊ p uxore sua salustia. que p .v. ānos paralitica iacuerat. oraret. q' cū ad eī orōnē eēt sanata. xxi. milites cū ip̄a ⁊ uiro suo dn̄o c'diderunt. q̄d om̄s iubentes decio ad templum martis deducti. ⁊ i ill' exspuentes cū s̄co cornelio marti' cati s̄. Cyprianus aut̄ carthagini ep̄c in eadm ciuit' paterno consuli p̄sentat' Qui cū ad fidē nllatenus mutari poss' in exiliū mittit'. deniq; reuocatus a galeno p consule qui paterno succes serat. s̄niam capitalē accep'.

Qua s̄nīa lecta dix̄ cipria
nus deo gr̄as. Cum aūt ad
locū cū spiculatore uenisset
precepit suis ut eidē spicula
tori · promīcede · xxv · aureos
darent. Accipiensq; linte
um manu sua oclos tex
it & sic coronā suscep. De
Eufemia ab eu nomi
qd ē bonū & fe ne.
mina · q · bona femina · i · u
tilis honesta & delectabilis
q: h triplici modo dr̄ bonū
fuit ē alus util' p conūsio
nē honestā ē p mor cōpo
sitionē & delectabilis celestē
contēplatōnē. De sca
Eufemia filia Eufe
senatoris mia
uidens xanos tpr̄ dyocliti
ani tam diuisis supliciis
laniari ad iudicem pcessit
& xpm pure cfitens exem
plo sue cstantie cor uiroꝝ ā
mos cfortabat. Cum igi
tur xanos successiue occi
deret alios presentes ēē iube
bat ut saltem timi pmol
lescerent dum cōstantes tam
crudeliter laniari uidēnt. Cū
ergo corā eufemia scōs crude
liter detruncaret. ipsa eoꝝ con
stantia amplius puocata
in iuriam a iudice separi

clamabat. Tunc iudex ga
uisus ē putans eam uelle
sacrificiis consentire. Unde cū
ab ea qsiuisset in iuriam facēt
requisisset illa · r · Cum sis
gnie nobilis cum in ingra
tos aduenas ā pcis & pri
ores factis ad xpm contingere
& ad pmissam requiem p
uenire. Cui iudex puta
bam te ad mentē redire &
gaudebam te tue nobilita
tis · hoc sero meminisse.
Reclusa ḡ in carcerem & seq
ti die cum uincul' educta
atin ē conquesta ḡ iniusticie.
Cur contra leges imperatoꝝ
s' auinclis ptēt. Tunc a
lapis durissime cedit et
in carcere recludit. Ptmod
ducta posita ē sup rotam cu
uectes carbonibus plena erant
& artifex in rotam tale
signū tnalxentib; dedit ut
qū sonū facēt simli tra
hēnt & sic exeunte igne u
ectes corpus uirginis dissi
parent. Sz nutu dī ferra
mentū quo rota tempabā
de manu el' cadēs sonū
fec & continuo illis tral
entib; rotam āficem cō
minuit. & eufemiā stan
tē sr illam illesā suauit.

Tunc parentes eius factis la
mentationibus supposito igne
ipsam cum rota comburere voluerunt
sed rota combusta eufemia
ab angelo soluta in excelso
loco ... in oratione sta
re conspicitur. Euticius autem sa
lis cum quidam ad eam corripien
dam manum mittere vellet
mox totus paralisi dissolu
tus vix inde semivivus e
ductus est. Tunc iudex decol
latam iussit cancellario suo
iussit ut ad eam omnes specula
tores iuvenes enervarent quam
tam diu eam illuderent donec
fatigata deficeret. Sed ille ad
eam ingrediens monitis eius
permotus caecus effectus est. Pa
res illi virginem pro pilos su
spendit. Sed in mobilem per
manentem negato cibo in car
cerem recludi fecit ut vii die
rum est. et magnos lapides du
rissimos portata eius est ad cuius
orationem ipsi lapides impulsi
tenuissimum sunt redacti. Unde
praeses a puella se victum cru
belescens eam in foveam proici
iussit tres bestiae tante hu
manitatis erant quod omnes
homines deglutirent. Quae
statim blandiendo ad virgi
nem decurrentes et iunctis ad
invicem caudis ei quasi cathe
dram ad sedendum praebentes
iudicem silicet videre voluerunt confundere.
Unde cum praeses fere
prae angustia moreretur iussit
carnifex ut dominum suum in virgine
vindicaret gladium in latus
eius figens Christo martirem fecit. Quae
iudex pro ... veste serica in
duit et torquem auream circumdat
sed egrediens a leone arripit
et ab eo penitus devoratur.
Unde sui cum diu ... per quirere
vix pauca eius ossa cum ve
ste sacra et torque in aurea re
pererunt. Sancta autem eufemia in
calcedonia cum honore sepul
ta est. meritis eius omnes iudei et
gentiles calcedonie in Christo
crediderunt. De sancto Lam

bertoLambertus nobilis
genere sed nobilior sanctitate
fuit a primevo etatis sue li
teris eruditus adeo pro sua sanc
titate ab hominibus amabatur ut post
theodardum magistrum suum ar
getensi in episcopum suum promoveri.
Quem rex childericus ... plurimum
diligebat prae omnibus quis eius causa
sp... Sed crescente in in
dorum malitia sui causa cum impiu
expellentes honore debito pri
vaverunt et forametu domini in eius
cathedra statuerunt. Et lambertus

monastiū ingressus xvij· an
nos idem optime conuixit.
Quadam uō nocte ad orōnē
surgens paruimo strepitu
tēpus fec. Qd audiens albās
dix quisqs hūc strepitū fec
statim uadat ad crucē. Tūc
lambertus illico nudis pedib⁹
in cilicio ad crucem cucurrit
ibiq̄ tam diu in niue gla
cie fixus stetit donec fratrib; post
matutinas se calefacienti
b; abbas eum ēē cognouit.
ꝯ audiens quendam frēm q̄ ille
eēt qui ad crucē iuisset eum
introduci fec. ꝯ ab eo cū mo
nachis ueniam postulauit.
Ille uō nō solum demū īdul
sit· sʒ de bono patientie eis
sublimit̄ pdicauit. Post
·vij· annos ferramīdris ex
pulsus· ꝯ scs̄ lambertus iube
te pipino ad sedem ppriam
ē reductus. Cum aūt sicut
prius uo ꝯ ex pollet in sur
gentes in eū duo maligni
eū ḡuit insectare ceperunt.
Quos arma pontificis ipos
sic inuenīnt occiderunt. Dodo
aūt quidā ꝯsanguine eoꝝ
qui occisi fuerant domestici
aule regie congregato exercitu
domū epi circūqz obsedit uol
ens occisoꝝ necem in sancto

vindicare lambertū. ac uō cū
puer lamberto in orōne posito
nūciasset ille confisus in dno
ut eos expugnaret mucro
nem arripuit. Sʒ ad se redi
ens gladium de manu pro
iecit melius iudicans in
persistendo ꝯ moriendo uincere
q̄ ut sacras man⁹ de impioꝝ
sanguine macularet. Tunc uir
dei suos amonuit ut peccata
sua confiterent ꝯ mortē paci
enter sustinerent. Statimq̄
irrupi irruentes scm̄ lamb
tum in orōne pstratū pe
merunt. Quib; descenden
tib; quib⁹ ex eius famulis
euadentes corpus eius oc
culte ad cathedralem eccam
nauigio pduxerunt ꝯ cū mul
ta ciuitatis mesticia sepul
ture dederunt. De nomine.

Matheus binomius
extitit. s· matheus
ꝯ leui. Matheus aūt interptr dō
festinatus consiliu. ul' dr ma
theus a magnus ꝯ theos q̄ ē deo
q̄i magnus deo. ul' a manus et
theos q̄i man⁹ dei. Fuit ē donū
festinatōis p festinā conuersa
tōnē donator consiliu p salu
brem pdicatōem. magnus deo
p uite pfectōnē. man⁹ dei p
euuanglii conscriptōnē. leui iterptr

assumptus ul' applicatus siu
additus aut appositus. Fuit
enim assūptus ab exactōne
uectigaliū applicatur numero
aplōrum additus consortio euuan
gelistarum appositus cathalo
go martirum. De sancto Ma
theo apostolo.

Matheus apl's
in ethyopia pdicās
in ciuitate que dr̄ na
da. b' duos magos noīe
zaroes et arphaxath repit
qui ita hoīes suis artibus
demostrabant ut quoscumque
cumque uellent mēbrorum officio
et sanitate priuare uidē'.
Qui in tantam superbiam erū
perunt. ut se quasi deos ab oīb'
facerent adorari. Matheus
aūt apl's predictam ciuitatē
ingressus et apud eum cū can
dacis regine quē phylipp'
baptizauerat hospitatus
ita magorum prestigia detege
bat qd quicqd ipi faciebāt
hoīb' in perniciem hic ipse cō
uertēt in salutatē. Eunucho
aūt sanctum matheum
interrogante quō tot linguas
loquēre et intelligēt exposuit
ei matheus quō spū sancto descen
dente omniū linguarum sciā
recepissent ut sicut illi qui per
superbiam turrim usque in celum

hedificare uolebant post cō
fusionē linguarum ab hedifi
catōne cessauerunt. sic apli per
omnium sciam linguarum. tur
rim nō de lapidib'. set de
uirtutib' construūt per quam
omnis qui crediderint in celum
ascendūt. Tunc uēit qui
dixit magos illos cū duob'
aduenisse draconib' qui
ignem sulphureū et narib'
euomētes cunctos hoīes
occidebāt. Apl's autem signo crucis
se muniens ad eos securus
exiit quem mox ut dracones
uiderūt ante ei' pedes ptin'
dormierūt. Dixit que magis
Et ubi ē ars ura. Ergo ā
nisi dim̄m rogauissē quod ī me
cogitauātis in ferre innos
ptinus retorsissent. Cum
aūt appl's conuenisset dra
conib' ut abirent precepit
et nullum ledentes ptinus abi
erunt. Cepitque appl's de gloria
paradisi terrestris magnum
sermonē facere asserens oīb'
montib' eminere et prium
celo ēē spinas uel tribulos
ibi nō ēē lilia et rosas ibi
marcessere senectutē ibi nō
euenire. Sed hoīem semper ī
iuuentute ibidē manē. Ange
lorum organa ibid' resonare

aves vocitatas continuus ole
re dixit. De hoc autem paradyso dixit
terrestri hominem eiectum esse
et per Christi nativitatem in parady
sum celestem revocatum fu
isse. Et cum hec ipse apostolus loqueretur ec
ce subito tumultus exortus
est in quo regis filius mortuus
plangebatur. Quem cum magi
suscitare non possent suade
bant regi quod in deorum consortio
raptus esset, et ideo simulacrum
et templum ei construi opor
teret. Predictus autem eunuchus
magos custodiri faciens a
postolum advocavit. Qui oratione
sua protinus suscitavit. Quod
videns rex nomine Egyptus
hoc per universas provincias suas pro
nuncios misit dicens: Veni
te et videte deum in effigie
hominis latentem. Venerunt igitur
cum coronis aureis et diversis
sacrificiorum generibus volentes
ei sacrificare, quos Matheus
compescuit dicens: Viri quid
facitis? Ego deus non sum sed
servus domini Ihesu Christi. Illi vero de
auro et argento quod tulerant
ipso iubente ecclesiam magnam
fabricaverunt quam infra .xxx.
dierum spatium consummaverunt.
Rex autem Egyptus cum uxore
sua et omni populo baptizatus est.

Epigeniam quoque filiam
regis apostolus domino deo dicatam
plus quam ceteris virginibus
prefecit. Post hec autem Yrtacus re
gi successit et virginem predictam
concupiscens dimidium re
gni ~~mei~~ apostolo promisit si eam
ei in suum coniugium faceret
consentire. Cui apostolus ait ut
iuxta morem predecessoris
sui die dominica ad ecclesiam con
veniret et presente Epigenia
cum ceteris virginibus que bona
sunt iuxta coniugia audiret.
Quo audito cum magno
gaudio festinavit putans
quod Epygeniam vellet in coniugium
suadere. Matheus vero et omni
populo congregatis de bono ma
trimonio diu locutus est
et a rege plurimum laudatur
credens quod hoc diceret ut virginis
animum ad consensum
matrimonii provocaret.
Deinde imperato consilio ser
monem repetiit dicens: Cum
bonum sit matrimonium si sal
vo federe teneatur vos scitis a
stantes quod si regis sponsam
aliquis usurpare presumeret non so
lum regis offensam sed mor
tem insuper incurreret non quia
uxorem duxisse peccaret sed quia
sponsam domini sui accipiens

eius matrimonium violasse convinceris. Ita et tu rex sciens Ephigeniam regis eterni sponsam esse effectam et sacro velamine consecratam quomodo poteris sponsam potentioris te tollere et tuo matrimonio copulare. Quo audito rex pre ira insaniens furibundus abcessit. Apostolus autem intrepidus et constans ad patientiam omnes et constantiam confortavit Ephigeniam coram se ex timore prostratam cum ceteris virginibus benedixit. Post omissarum sollempnia rex spiculatorem misit qui iuxta altare matheum stantem et expansis in celum manibus orantem immisso a tergo gladio interfecit et martirem consecravit. Quod populus audiens ad palatium regis incendendum omnia properabat sed a presbiteris et diaconibus vix detenti apostoli martirium cum gaudio celebraverunt. Rex vero cum nec per matronas ad eam directas nec per magos Ephigeniam posset aliquatenus permutare totam domum eius igne copioso vallavit ut ipsam cum ceteris virginibus concremaret. Apostolus autem eisdem apparens omnem ignem ab eius domo excussit et solo rege cum unico filio vix evadente cuncta consumpsit. Statimque filius eius arreptus a demonio patris crimina confitens et ad sepulcrum apostoli properavit. Pater vero turpissima lepra percussus est cum curari non posset manu propria se gladio interemit. Populus autem fratrem Ephigenie ab apostolo baptizatum in regem constituit. Qui per annos lxx regnavit et filium suum substituens cultum christianum magnifice ampliavit et totam Ethiopiam provinciam ecclesiis Christi replevit. Zaroes autem et Arphaxat a die qua regis filium apostolus suscitavit in Persidem confugerunt sed Simon et Iudas ibidem eos vicerunt. Notandum quod in beato Matheo quatuor principaliter considerantur. Primum est obedientie velocitas quam enim velociter (?) eum vocavit continuo (?) theloneum reliquid et dominos suos timens rationes vectigalium imperfectas reliquid et Christo perfecte adhesit. Ex hac velocitate obedientie quidam occasionem erroris assumpserunt sicut recitat Ieronimus in originali super predictum locum dicens. Arguit in hoc loco Porfirius et Iulianus augustus vel imperitiam historici mentientis

ul' stultitiam eorum qui statim
secuti sunt saluatorem q̄i ir
rationabili· quel; uocauit eum
hominem sunt secuti cum tante
uirtutes tantaq; signa pcesse
runt que aplos aut q̄ credent
uidisse nō dubiū est certe ful
gur ipse et maiestas diuini
tatis oculta que in huāna facie
relucebat ex primo ad se ui
dentes trahere potrat aspectu.
Si enī in magnete lapide hec
ēe uirtus dr̄ ut anulos et fe
stucas ꝯ complet. Quanto
magis dn̄s omnū creaturarū
ad se trahere potrat quos uole
bat ł homines. Scdo in
eius largitas siue libertas· qr
fecit statim conuiuiuū ei in
domo sua. Et quid conuiuiū
nō tm̄ fuit magnū rōne lau
te ꝑparationis. quod est fuit mag
nū. Primo rone uoti· qr
cum magno affectu et desi
derio ipm recepit. Scdo rō
ne misterii qr illud cōuiuiū
fuit indicatiuū magni mi
sterii qd misterium exponit glo
sup lucam dicens. Qui nō mili
cio xp̄m recepit interno maxim
exultantiū pascit delectoī
bus uoluntatū. Tertio rō
ne documentorum· qr ibi magna
documenta exibuit sicut miam

uolo et nō sacrificium· et nō e
gent qui sani sunt medico et c.
Quanto rōne inuitatorum
qr magni discumbentes et
inuitati fuerunt. s. xp̄s et dis
cipli ei. Tertiū eius hu
militatis que apparuit in
duobus. Primo in hoc q se
publicanū manifestauit ceti
euangliste ut dr̄ glo. uerecun
die cā. et euangliste honore si
uulgatū nō ponūt ipse sm
qd scriptum est iustus in pcipio
accusator est sui matheus se
et publicanū noiat ut ostē
dat nulli in conuisum debere
de salute diffidere cum aplo
et euanglista de publicano re
pente sit factus. Scdo qr in
hoc ad suas iniurias paties
fuit. Quoniam enī pharisei mu
rmurabant q xp̄s ad hoiem
peccatorem descendisset potu
isset eis matheus rndere ac dicere
uos potius infirmi et peccatores
estis qui uos iustos arbitrā
tes mediciū refugitis· ego
aut iam peccator dici nō ualeo
qr ad mediciū salutis confu
gio et eidem uulnꝰ meū nō ab
scondo. Quartū est euange
lium ipsius in ecclā magna soll
empnitas ei aut euangliū
pceteris euanglistis magis in

ecclesia frequentatur. Sic et psalmi
david et epistole pauli preceteris
scripturis amplius in ecclesia
recitantur. Cuius est hec ratio quoniam
teste jacobo tria sunt genera
peccatorum. scilicet peccatum superbie. lux
urie. et avaritie. ¶ Peccato su
perbie peccavit saulus a saule
superbissimo rege dictus qui
ecclesiam supra modum persecutus
est. ¶ Peccato luxurie peccavit
david. qui adulterium commisit
et propter ipsum adulterium fidelissi
mum militem unum occidit. ¶
¶ Peccato avaritie peccavit ma
theus qui per avaritiam lucris
turpibus inhiabat. Fuit enim
theolonarius. Est autem theolone
um ut dicit ysidorus. locus in
portu maris ubi merces na
vium et nautarum emolumen
ta redunt. Theolos autem grece
latine. ut dicit beda. dicitur vecti
gal. Hi igitur isti peccatores ex
titerunt eorum absit penitentia adeo
placuit. ut non solum dominus
eorum culpis ignosceret. Set
in eis etiam dona multiplicia
cumularet. Nam saulissi
mum persecutorem fecit fidelissi
mum predicatorem adulterum
et homicidam fecit prophetam et
psalmistam lucris inhian
tem et cupidum fecit evangeli

stam et apostolum. Ideo quorum hor
um dicta nobis tam frequenti
recitantur ut illis qui contra
voluerint desperet de venia quia
tantos in culpa tales conspi
cit fuisse in gratia. ¶ Notan
dum autem in super quod secundum beatum
ambrosium circa conversionem
beati mathei quedam consideran
tur ex parte medici. Quedam ex
parte infirmi sanati. Quedam
ex parte modi sanandi. In
medico tria fuerunt. scilicet sapientia
que radicem morbi cogno
vit. Bonitas que medicamen
ta adhibuit potentia que
ipsum tam subito immutare
potuit. ¶ De his tribus sic
dicit idem ambrosius in persona ipsius
mathei. Hic potest auferre cordis
mei dolorem et agere pallorem
qui novit occulta. et hoc quantum ad
primum. ¶ Inveni medicum
qui in celo habitat et in terris
spargit medicamenta hoc quantum ad
secundum. ¶ In ipso autem infirmo
sanato. scilicet in beato matheo
tria considerantur secundum quod dictus ambrosius
ostendit ipse namque integre
perfecte exuit curanti gratus
extitit et in sanitate recep
ta. semper se mundum servavit.
Unde ait sequebatur. Matheus
iam letus et alacer et exultat

dicens iam nō publicanū
gero. Jam nō porto leuum ex
in leui post qm̄ ex^m induī
et hoc quo ad primū odi ge
nus meū fugio uitā meā
solum te sequor dn̄e ihu q̄
sanas uulnā mā l3 ad s̄m:
Quis ē me sepat a caritate
di que ē in me tribulatō an
gustia an fames hoc quo
ad t̄ium. Modum aūt
s̄m amb̄ triplex fuit. Pri
mo ē x̄ ipm uinculꝰ ligauī.
Scdo cauteriū impressit.
Tertio oēm putredinē e
mūdauit. Vn̄ ait amb̄ lo
quēs in psona mathi liga
tus sum fidi clauis et uīs
et pedib3 caritatis. Auffer dꝰ
ihu meoz putredines pārz
dum l̄es iunculis caritatis
ligatū sed qcūq3 in uenēis
uiciosum hoc q̄ntū ad primū:
Omne mandatū tuū sicut
cauterium impssum teneb:
et sic curit cauteriū mā
dati tū putrefacta cārnis ex
urit. ne ad uiuum spargat q
tagio. et si mordet medica
mētū tū ultimus tollit uici
um. Q. ūtū ad s̄m uem cito
incidens occultas et laten
tes uāias passiones apto
uulnꝰ ne noxius spargat

humor et mūdat omē q̄ uetid
ē. pegrino lauacro l3 q̄ntū
ad t̄ciū. Eius ā euāngliū
Anno dn̄i q̄ manib3 suis sc̄p
sat cum ossib3 bt̄i barnabe
barnabe repertum ē. Q. quidꝰ
euāngliū scō barnabas se
cum ferebat. et sup infirmos
illudꝰ ponens oēs tam fid
barnabe q̄m merito mathi
ottimo sanabat. De nomi
ne. Mauritius amāi
cas qd̄ ē uomens. ulꝰ
durus et us qd̄ iurte consi
liator ul festinās. ulꝰ dicit̄
amauron qd̄ ē in side g̃
ce dī nigrum. Ipse namq3
h̄uit amaritudinē p incō
latu mis̄ie et dilatōne p̄rie
fuit uomēs p supfluoru
abiectōne. durus et firmꝰ
p tormētoꝝ pcessione con
siliator p cōmilitonū exor
tatōne. festinans p fuorē
et bonoꝝ opum multiplica
tōnē. nig̃ p sui dispectōnē
hoꝝ passionē scpsit et copi
lauit bt̄s eucheriꝰ lugdun̄
archiepc. De scō Mauri
tio et socijs.
Mauritius
Cuin sacratissima legio
ne que thebea dr̄ dux exti
tisse pibet. Dicti sunt aūt
thebei a ciuitate sua que

thebea nūcupata ē. Est aūt
ipā regio in ptibus orient'
ult' fines arabie habilis
opib; fructib; fertilis ārbo
rib; delectabilis habitatores
uō regionis illi' dicūt' eē
magni corpib; armis stre
nui in bello fortissimi cal
lidi ingenio sapīa locupl
etissimi. Ipā cū ciuitas
. Centū portas habet ⁊ sit' iuxta
fluuiū qui de paradyso eg
dit' scita fuit de qua dici
tur venit' thebe centū ia
cet obruupta portis hus ia
ff. cobus sup dnī fr̄ēs p̄dica
uit. ⁊ fidē x̄i eos p̄fecte do
cuit. Dyocliciānus aūt
⁊ maxīanus volentes fi
dem x̄i penit' extirpare ta
les ep̄las p omēs puīncias
in quib; x̄piani morabant'
transmiserunt. Si q̄d deliberāri
oportet aut scire. ⁊ tot mūd'
ex vna pte congregatus ⁊ sola
roma ex alia pte consisteret
īnd'us totus victus fugeret
⁊ sola roma in culmine sōie
remaneret. Cur g' vos pua
plebecula eī preceptis resisti
tis ⁊ cōa eius statuta tā sto
lide supbitis. aut g' deor' i
mortaliū fidē suscipite aut
īmutabilis de vob' dāpnatō

nis sententia pferet'. Tāc
huiusmodi litt'as suscipien
tes x̄ianos oīs uacuos re
misserunt. Tunc dyoclician'
⁊ maxīanus in tām ōmo
ta p oīs puīncias misēūt
ut omīs bellicas āmis apti
romā uenirent ut omēs re
belles romanis impio sub
iugarent. littere q̄ augustor'
ad pplīn thebeor' date sunt.
Qui ppl's sīm dī p̄ceptū:
que dī [illegible] dō ⁊ que eēnt
cesāris cesāri reddebant. Co
gregantes g' electā militum
legionē. s. vi. milia. d. Chri
stos ad impatores miserunt
ut in bellis iustis imperator
es iuuarent nō g' x̄ianos
arma moueēnt. s; eos pōci'
defensarent. Huic q̄ sacra
tissime legioni dux erat vir
inclitus mauritius. ⁊ sig
niferi aūt candid' uincen
tius exuperius victor ⁊ con
stantinus. Dyoclician'
g' maxīanus quē s' in col
legam impij assūpserat cō
gallias cū infinito exercitu
misit. ⁊ ei legionē thebeā
sociauit. hij aūt a scō marcelli
no pp̄ exortati sūt ut anī gla
dius uit' eēnt montes alpi
um transmeassent vel ut m

pator ut om̄s qui lecū erāt
ymolaēnt ydolis ⁊ cō rebel
les imperio ⁊ maxime cōtra xpianos
unanimiter coniurarent.
Quod sancti milites audientes
.viii. milib; ab exercitu secce
sserunt ⁊ in quodā loco ame
no iuxta rodanū consederunt.
Quod audiens maximian⁹ mili
tib; precepit ut a deorum sacri
ficia cū aliis festinarent.
Qui se nō posse facere respon
derunt ut pote qui fidē xpi
habent. Tunc cesar iratus
militibus iussit ut aut di
is eos sacrificare compellēnt
aut decimū quēque eorum pimus
decollaēnt. Sancti ergo cum
gaudio capita extendentes
unus an alterum festina
bat. Tunc sanctus mauritius
assurgens inter cetera sic concio
natus est. Congratulor uobis
quia pro fidem xpi omnes mori pa
ti estis. Commilitones meos
necari sustinui. quia nos ad p
assionem pro xpo paratos uidi. ⁊
dn̄i mandatum seruaui. cum
ait petro. Mitte machera
dum in uaginā. Quam ergo iā
commilitonum corpus nulla
ti sumus ⁊ eorum sanguine
rubricatas uestes habemus.
nos ipsos ad martirium sequamur.

Hec ergo si placet cesari man
dem⁹ Pusa milites sumus
imperator tui ⁊ ad defensionē
rei publice arma suscepimus
nō ē in nob pditio nō formi
do. sed xpi fidē nullaten⁹ desimus.
Cum hoc imperator audisset
iussit ut iterum decimū tru
cidarent. Quo facto exuperi⁹
signifer uexillum arripiens
⁊ stans inter commilitones
dixit gloriosus dux noster mau
ritius de nostrorum commilitonum
gloria ē locut⁹ et exuperius sig
nifer uester. Ideo hec arma arripu
it ut talib; resistam⁹ ppitia
nt dextere nostre hec arma carna
lia ⁊ armentur uirtutib; ⁊ ta
lia si placent cesari remit
tam⁹. Milites sum⁹ impera
tor tui. sum aut qui libe pro
fitemur xpi. Tibi debem⁹ mi
litiam. illi innocentiam. ad
te laboris stipendiū ab il
lo exordiū suscepim⁹ uite.
Omnia pro ipso tormenta susci
pe parati sum⁹. ⁊ ab eo fide
nūquam discedim⁹. Tunc im
pius cesar iussit suū exerci
tū totā legionē cruciare
Ita ut nec unus euadē posse
uallant ergo milites xpi mi
litib; diaboli ⁊ nephandis
manib; trucidant pedib;

conculcant equorum. Et sancti paoli
mnatius consecuti dei autem
intuitu quam plures euaserunt
ut ad regiones illas ueni
entes xpi nomen predicarent
et gloriosissime in locis aliis
triumpharent. Ex quibus
dicuntur fuisse solutor aduentor
et octauius apud taurinum
militum. ut non et beatus con
stantius et uictor et uersus
et quam plures alii. Cum igitur
carnifices predam diuide
rent et in simul epularen
tur quemdam senem nomine uic
torem inde casu transeuntem
ad secum conuiuandum inui
tant. Ille autem requirens quo
modo inter tot milia occisorum
possent cum gaudio epulari
Cum autem a quodam audisset
quod pro fide christi mortui essent su
spirans ille uehementer inge
muit beatum omnino se clami
tans si cum illis fuisset occi
sus. Cum autem comperissent
quod christianus esset in eum impetum
fecerunt et ipsum protinus tru
cidauerunt. Tandem corpus beati
innocentii de eadem legio
ne in unda. roma similiter
a domnato genauensi et grecio
augustano et prothasio eiusdem
loci episcopis cum aliis in eorum
ecclesiam est sepultum. In cuius con
structione quidam gentilis
artifex erat qui aliis die do
co sollempnitatibus solus
opus suum exercebat. Nam et
sanctorum exercitus rapit ceditur et
arguit quod opus suum prophanus
assumpserat et diem dominicam
aliis diuinis intendentibus
ipse operibus mechanicis in
nuet. correctus ad ecclesiam
cucurrit et se christianum fieri postu
lauit. ¶ Mulier quedam
filium suum abbati monasterii in
quo sanctorum corpora martirum
requiescunt tradidit qui in
breui defunctum inconsolabili
luctu plangebant. Cui
apparens mauritius cur fi
lium suum sic fleret quesi
uit. Que cum respondit quod quamdiu
diu uiueret alacrimis non
cessaret. Noli eum flere ut
mortuum. sed scias eum ha
bitare nobiscum. Et si probare
desideras cras et omnibus diebus
uite tue si ad matutinas
surrexeris uocem eius inter mona
chorum psallentium uoces au
dire ualebis. Quod illa semper
fecit et uocem filii cum monac
his cantantem semper discernens
audiuit. ¶ Rex guntra
ramnus cum thesauros suos

relictis scti porrapis paupib⁹
⁊ ecctis erogaret quedã pbr̃m
misit ut ꝗ̃ de sacro scis ipoꝝ
reliquiis asportaret. Q. ui
cũ reliquiis impetratis ue
niens cũ nauis exta tempe
state periret. capsam cũ reli
quiis fluctib; opposuit ⁊ mox
tranquilitas magna secuta
fuit. Anno dñi. d. cccc.
lxxii. Cum quidã monachi
obtentum karoli amchola
o ꝑp̃ ꝗ̃ scti urbani ꝑp̃. ⁊ sci
tyburcii martiris impetrasset
⁊ redeuntes sc̃oꝝ martiꝝ ecctã
uisitassent. abbate ⁊ monach⁹
impetrauerũt ut corp⁹ sci mau
ricii. ⁊ cap̃ sc̃i innocentii ap̃
antisiodoꝝ in ecctãm q̃m scs
ĝmani⁹ eisdẽm martirib; du
dum dedicauerãt trãsportarent

Justina auustitia. De no
dictã. Ipa enĩ ꝑ iii. mune.
stitiã unicuiq; ꝗ̃ suũ ẽ
reddidit. s. deo obediam supiori
plato reuerentiam pari concor
diam. In fiori disciplinã. In
imicis patientiam miseris et a
fflictis compassionẽ opsam ẽ
sc̃m moniam. De scta Justi
Justina uirgo de na.xx.
ciuitate anthiochie fi
lia sacerdotis ydoloꝝ cotidie
ad fenestrã sedẽs preclum
dyaconẽ euangliu legentẽ
audiebat a quo tandẽ conu
sa ẽ. Q. cũ mat̃ pat̃ in lec
to retulisset ⁊ ambo dormis
sent. xp̃. cũ anglis eis appa
ruit dicẽs. uenite ad me ⁊
dabo uob̃ regnũ celoꝝ. Qui
uigilantes statim cũ filia
sua se baptizare fecerunt.
h̃ ĝ iustinã uirgo a cypria
no plimũ molestata eũm
tandẽ ad fidẽ conuertit. Cyp
anus ẽ a sua pueritia mag
us extiterat. Nam cum
vii eẽt annoꝝ a parentib; dyab.
consecratus ẽ. hic ĝ magice
ãti insistebat ⁊ matrona
in iumenta conũte uidebatur
⁊ multa alia prestigia exce
bat. Ardens ĝ in amorem
iustine uirginis ad magica
ãtes se contulit. ut ipse ꝑ se
uel ꝑ uiro quodã agladio q
simili in amorẽ ei⁹ exãrdebat
possit hr̃e. Aduocat ĝ demo
nẽ ut ad se ueniat ⁊ iusti
nã ꝑ eũ hr̃e ualeat. Adueni
ens demõ dix̃ ei. Quid me
uocasti. Cui cyprian⁹. amo
uirginẽ de galyleis potes me
facẽ ut ipa hr̃eam ⁊ uolun
tatẽ meã secũ ꝑficiam. Cui
demõ ego qui hoiem de pady
so eicẽ potui cavm fiẽ sui

occidē prauaui · iudeos xp̄m
occidē feci · hōies perturbaui nō
pōtō facē ut unā puellam
hēas et eam ux̄ tui placitu
psuadēs. Vnguentū hoc acci
pe et cc̄ domū eī deforis sparī
ge et ego sup ueniens cor eius
initiu amorem incendam
et eam assentire cōpellam.
Sequenti nocte demon ad eam
ingrediē et cor eius ad amorē
illicitū incitare conatū.
Que illa sentiens deuote se
dño commēdauit et totum corp̄
suū signo crucis muniuit.
Ad signū aūt scē crucis diabo
lus territus fugit et cypriani
ueniens ad eū coram eo stetit. Cui
dix̄ cyprianus qr nō ad duxi
sti ad me uirginē illam. Cui de
mō uidi in eam quoddam signū
et tabui et oīs uirtus ī me
defecit. Cyprianus aūt eum
deridens dimisit et aliū for
tiorem uocauit. Cui dix̄ de
mon audiui tuā iussionē et
uidi illius impossibilitatē. sz et
ego tuā complebo uoluntatē.
Egrediar enī et cor eī uulnera
bo in amorē libidinis et eā
ux̄ tui desidium psuadēs.
Ingrediens ḡ diabolus intelliū
ei psuadē et aīum illius ad amo
rem illicitū inflāmare. Illa
aūt se dō deuote recōmēdans
signo crucis oēm temptatōē
repulit. et insuflans in demo
nes, protinus ipm abire. De
mon aūt confusus astitit
coram cypriano stetit. Ad quem
cyprianus. Et ubi ē uirgo ad
quā te transmisi. Et demon
uictū me fateor. et quod
dicē pertimesco. Quoddam ē sig
terribilem in eam uidi. et con
tinuo robur oēm amisi. Tūc
cyprianus eum deridens dimisit
et ipm principē demonē conuo
cauit. Cumque uenisset ad eū
que ē uirtus tua tam mo
dica ut uincaris ab una pu
ella. Dix̄ ei demon. Ecce e
grediens uariis eam febri
bus uexabo et aīum eī ardenti
us flāmabo. et totū corpus eī
uehementi ardore respergam et
reuerenciā eam faciam et
uaria ei fantasmata ostendā
et media nocte tibi eam ad
ducam. Tūc dyab̄ in spē uir
ginis se transfiguravit. et ad
ypriānū ueniens dixit.
Ecce ad te uenio qr teruum in
castitate uiuē concupisco.
Simplicū dic queso te q̄ nam
uirtutis eterniis merces erit. Cui
uirgo scā R. merces quidē
multa labor modicus. Dix̄ ei

demon. Quid ē ergo qd dñs p
cepit. Crescite & multiplicamini
& replete terram. Tu meo ergo
bona socia qd si in uirginitate ma
seri⁹ uerbum dei irritū faciem⁹
& uelud contempnentes & inobe
dientes ingraue iuditium
decim⁹ decidemus. & unde in deliri
um sperate premiū graue icur
rem⁹ tormentū. Cepit aūt cor
uirginis prauis cogitatōnib⁹
concuti & ardore concupiscentie forti⁹
inflammari. & adeo ut iam sur
gens abire uellet. Tunc uir
go sca in se reuersa. & quis eēt
qui secū loquēretur intelligens se
signo crucis muniuit. in dyabo
lū insufflant. ad instar cere ꝓtin⁹
liquefecit & ab omi temptatōne
statim liberatā se sensit. Post
modū dyabolus in spē iuuenis pul
cherrimi se transfiguravit & tha
lamū ei⁹ ingrediens cum ipsa
in lecto eēt impudent in ei⁹
lectū ꝓsiliuit & in eā amplex⁹
irruere uoluit. Quē uidens iu
stina & malignū spm̄ adesse
cognouit. mox signū crucis
edidit & instar cere dyabolū li
quefecit. Tunc dyabolus ꝑmittente
dño febrib⁹ eam fatigans &
plures ḡgib⁹ & armētis occidens
maximam mortalitatem in tota
anthiochia futurā ꝑ demoniacos

ꝑdicebat nisi iustina coniugio
consentiret. Qua ꝓpter ciuitas
morbo languens ad ianuam
parentū iustine conuenit clam
ans ut iustinā coniugio tra
derent. & sic ciuitas a tanto pi
culo liberarent. Cū iustina
nullatenus consentiret. et
ex hoc morte omīs iminere
t. vii. annis mortalitatis
ipa p eis orauit. & demon pe
stilentiā abiecit. Dyabolus uidens
dyabolus q nichil ꝓficeret i formā
iustine transmutauit. ut
famā iustine pollueret. & cypri
anus deludens se iustinā
ad se duxisse iactaret. ꝑgens
ergo dyabolus ad cyprianum
in spē iustine cucurrit. q.q.
ei⁹ amore langueret osculari uo
luit. Quē cyprian⁹ uidens
& iustinā eē credens gaudio
repletus ait. Bene uenisti
iustina omniū feminarū deco
ra. Mox ut ei cyprianus nomen
iustine noīauit. dyabolus nomi
nis ferre nō potuit. sed ad ei⁹ ꝓ
latōne ad instar fumi sta
tim euanuit. Qua ꝓpter cypri
anus delusum se uidens tri
stis remansit. Unde & amplius
in amorē iustine estuans
ad hostium uirginis diu ui
gilauit. & qñq; in feminā qñq;

in auē se ut uidebat̾ arte i
magyca commutās cum ue
nisset ad hostium uirginis
neq; feminam nec auis. Q;
cyprianus appelat. uictus
ḡ p oīa ad cyprianū redijt
ꝯ añ eū confusus stetit. Cui
dix̄ cyprianus nūquid et
tu uictus es? Que ē ista
uirtus uřa ut unā puellā
nō possitis uincē nec ī eā
potestatem hr̄e. Sz eā ipa uos
uincat ꝯ tam misabilit̾ uos
ꝯstrauit. Dic tñ obsecro
m̄ in quo ē tam magna ei⁹
fortitudo. Cui demon ait.
Si m̄ iuraueris ut a me ne
quaq̄ recedas uirtutē ei⁹
uictorie tibi pandam. Cui
cyprian⁹ quid tibi iurabo?
Cui demon Jura m̄ p uir-
tutes meas magnas q̄m
a me nūq̄ recedes? Dix̄ ei
cyprianus p uirtutes tuas
magnas tibi iuro qđ a te
nūq̄ discedam. Tūc dix̄
.q. secutus ei dix̄ puella illa
signū crucifixi edidit ꝯ sta
tim tabui. ꝯ oēm uirtutem
amisi? q̄si cera a facie ignis
effluxi. Dix̄ ei cyprianu⁹
ḡ crucifixus maior te est.
Et demon utiq; maior ꝯ
omib; ē. ꝯ oīs nos quos h̄

decep̄mus tradet igni in ex
tinguibili cruciandos. Cui
cyprianus. Ergo ꝯ ego debeo
amicus fi crucifixi. ne tan
tam aliā penā incurram?
Cui dix̄ Jurasti m̄ p uirtute
exercitus mei p q̄s nemo p̄e
tate ualet qđ a me nūq̄m
discedas? Ad q̄ cyprianus te
ꝯ omēs fumigantes uirtu
tes tuas ꝯtempno ꝯ tibi ꝯ
omib; demonib; tuis abre
nūtio ꝯ crucifixi salutari s
igno me munio. Statim;
dyabolus ab eo confusus e
uanuit. Tunc cyprian⁹
ad epm̄ iuit uidens epc̄ et
credens uenisse ut xp̄ianos in
errorē mitteret ait ei. Suffi
ciant t̄ cypriane hij qui
foris sunt nichil poteris ad u'sus
ecc̄iam dei. Jnuicta ei ē uirtus
xp̄i. Cui cyprianus c̄tus sum
q̄ inuicta ē uirtus xp̄i. Ma
ianos; que ḡ acciderat ab eo h̄
aptigari se fec̄. Qui p̄ modu
tam in sc̄ia q̄m in uita p̄fi
ficiens mortuo epo. ip̄e in
epm̄ ordinatus ē. Btām
uo uirginem iustinam ī mo
nasterio posuit ꝯ mł̄tis sacr̄s
uirginib; eam ibidē maba
tissam p̄fec̄. Scš a cyprian⁹
appellans martirib; sepe i

nuntebat et eos in çtamine
to lozalut. Comes aut
regionis illi audiens fam
am cypriani et iustine ad se
ipsos p̄sentari fec. et an sacri
ficare uellent requisiuit.
Qui dum in fide x̄ p̄sisterent
firmi iussit eos in sartagi
ne plenā cera et pice ad ipse
pom. Que tn̄ mir eis ref
geium p̄stitit ne aliq sup
plicium irrogauit. Sacerdos
aut ydolorum prefectus dix. Iube
as me an sartaginē stare
et confestim uincam uirtute
eorum. Cum g° iux sartaginē
uenisset. dix magnus ē deus
hercules et pr̄ eius iouis. et
ecce p̄tinuo ignis de sarta
gine exiuit et penitus eum
consūpsit. Tunc cyprian
et iustinā de sartagine ex
trahunt. et data sup eos sent
ētia. decollant. horum corpora
cum .vi. dieb; canib; derelic
ta mansissent. post modū
romā translata s̄. passi s̄ a
.vi. kls octubris. De nomi
ne.

Cosmas dr a
cosmos q ē forma. ul
ornatus. ul s̄m ysidorum cos
mo grece latine mundus fuit
ei forma alijs in ex̄mpl ornat
uirtutib; et mundus cunctis
omnib;. De nomine
Damian dictus ē
a dama quedam bestia que hu
milis et mansueta. ul damian
a dogma qd ē doctrina et an qd
ē sursum. ul damanū qd ē
sacrificium. ul damian qi do
manus. ipse eni mansuetudi
nē hūit et in cōuersatione doc
trinam supnā in p̄dicatione
sacrificium fuit in carnis mor
tificatione dnī uō manū in
medicinali curatione. De
Cosma et damiano scis
Cosmas et damian scīs
gemini fr̄es in Cosina
ciuitate egea et reli et Delmitino.
giosa mulier noīe theodata
nati sunt. hij aū medicine
edocti tantā a spū scō gratiam
acceperunt ut oēs langores nō
solum ab hōib;. sed ad iumē
tis depellerent gratis oīa tribu
entes. Matrona aut quedā
noīe palladia cū oīa sua in
medicinis p̄sumpsisset. ad
scōs dī accessit. et plenam sa
nitatē accep. Tūc illa q̄ddā
munus dum scō damiano
obtulit. ille g̃ accepit
nō gra muneris sed ex deuotio
ne offerentis. et ne nomē dni
uideret spnere p qd iudebat ḡ
ad iuratum se eē. Qd ū scōs
cosmas audiuit p̄cepit ut
corpus una cū eo nō poneret

Sequenti nocte dominus cosme appa
ruit et factum de suscepto munere
excusavit. Audiens eorum famam
proconsul lisyas eos accersiri fe
cit et que eorum essent nomina que
patria que fortuna inquirere
cepit. Sancti dixerunt nomina nostra
sunt cosmas et damianus et alios
tres fratres habemus quorum sunt
nomina antimus leoncius et euprepius.
Patria autem nostra est arabia porro
fortunam christiani nesciunt. Iussit
igitur ut fratres suos adducerent et
simul idolis immolarent. Sed et
cum omnino immolare contempne
rent precepit eos in pedibus ac in
manibus dure torqueri. Cumque
eius tormenta deriderent iussit
cathena ligari et in mari iactari.
Sed et statim ab angelo liberantur
et ante presidem statuuntur. Quod
preses considerans ait per deos ma
gnos maleficiis vincitis quia
et tormenta contempnitis et ma
re sopitis. Docete igitur me ista et
in nomine dei mei adriani sequar
vos. Et hoc dicto statim duo de
mones affuerunt et eum gravissi
me in facie ceciderunt. At ille cla
mans ait. Deprecor vos o b
oni viri ut pro me ad dominum vestrum
oretis. Quibus orantibus mox
demones discesserunt. Preses autem
dixit. Videtis quomodo ad vestrum me

dii indignati sunt quia eos re
linquere cogitabam. Iam ergo
deos meos vos non patiar blas
phemare. Tunc eos in ignem co
piosum iactari precepit. Nullum
eos lesit. Quin potius flamma
longe prosiliens et multos asta
ntibus interemit. Iubentur igitur in
eculeo suspendi. Sed angelo
ipsos custodiente. Fatigantes
ad modum impatientia ministri
ante presidem deposuerunt illesi.
Tres igitur fratres in carcerem fecit in
cludi. et cosmam et damianum
crucifigi et ipsos lapidari. Sed
in suos lapides redibant auc
tores et quamplurimos vulnerabant.
Tunc preses furore repletus
eductis aliis tribus iuxta crucem
stantibus iussit cosmam et dami
anum super crucem a iiij. militibus
sagittari. Sed et sagitte non reversi
plurimos vulnerabant et sanctos
penitus non ledebant. Videns
igitur preses in omnibus se confusum
esse usque ad mortem angustiatur.
omnes v. fratres fecit insimul decoll
ari. Memores autem christiani verbi quod
dixerat sanctus cosmas ne in unum
sepellirent. cogitabant quomodo
vel ubi vellent sanctos martires
sepeliri. Et ecce subito came
lus advenit et humana voce
proclamans sanctos in uno loco sepel

sepeliri impre

sepeliri precepit. Rusticus
quidam cum post laborem in
meridie in campo aperto ore dormiret
serpens in eius ventrem ingres-
sus est. Evigilans autem cum
nichil sentiret domum rediit
et sero facto gravissime torqueri
cepit et sensit. Voces quoque miserabi-
les emittebat et cosmam
et damianum sanctos in suum au-
xilium invocabat. Sed cum dolor
semper cresceret ad ecclesiam sanctorum
confugit et ibidem eo subito
dormiente sicut intraverat
per os eius exivit. Vir quidam
longius profectus sanctis cosme
et damiano uxorem suam
commendavit dans ei signum
cui deberet annuere. Quod si eam
ad se vocaret. Dyabolus quoque hoc
signum didicit se in hominem transfi-
guravit et uxori eius signum
offerens dixit. Vir tuus ab il-
la anxietate me misit ad te
ut te ducam ad eum. At illa
adhuc verba reformidans ait
signum quidem agnosco. Sed quia
sanctis cosme et damiano commen-
data sum. Super eorum altare iura quod
secura me duces et sic tecum
proficiscar. At ille statim iu-
ravit ut petiit. Secuta ergo
cum eo ivit cumque ad quendam lo-
cum secretum venisset voluit

eam dyabolus de iumento precipi-
tare ut eam occideret. Quod
illa sentiens dixit: sancti cosme
et damiane adiuvate me. Vobis
enim credidi et secuta sum eum.
Confestim sancti cum multitudi-
ne dealbatorum ibi affuerunt
et eam liberaverunt. Dixerunt
ei. Nos sumus cosmas et dami-
anus quorum iuramento credidi-
sti. Ideoque festinavimus veni-
re in auxilium tuum. Felix
papa et accarius sancti [illegible] in honore
sanctorum cosme et damiani in no-
bilem ecclesiam rome construxit.
In hac ecclesia quidam vir sanctis ser-
viebat cui iam cancer unum
crus totum consumpserat
et ecce illo dormiente sancti ei
tanquam suo devoto apparuerunt
unguenta ac ferramenta se-
cum ferentes: Quorum unus
alteri dixit. Ubi carnes accipie-
mus. ut remota carne putri-
da locum vacuum repleamus. Tunc
ait alter in cimiterio sancti
petri ad vincula hodie ethiops
recens sepultus est. De illo
quod affer ut in suppleamus ad
cymiterium quoque properavit et crura
illius mauri attulit. Precide-
tes quoque crura infirmi crura
mauri illius loco inseruerunt
et plagam diligenter ungentes

passi sunt autem circa annos domini [illegible] cclxxx sub [illegible]

coxam insirmi. ad corpus
mauri mortui detulerunt.
Euigilans autem ille cum lesum
dolore sensisset manum ad co
xam aposuit. et inde lesionis
a inuenit. Apponens autem can
delam cum inueniret in
mali iu... cogitabat si
ipse esset. an alius esset radiens
aut ad se pre gaudio de lectu
lo prosiluit. et que in sompnis
uiderat omnibus enarrauit.
Qui in concurrentes ad tumulum
mauri miserunt et coxam eius
abstractam et in eius coxam illa
in tumbam inuenerunt.

Perseus episcopus De sancto fo
rseu hystoriam rysco episcopo.
ledam scripsisse comperit omni uir
tute pollens ad extremum
ueniens spiritum emisit. Vidit
que duos angelos ad se uenientes
entes et tercium et tercium ar
matum scutum candido et gla
dio fulgureo se precedente a
spectu deinde demonentes cla
mantes audiuit precedamus
et ante eum bella moueamus cum
que processissent conati ignita
iacula contra eum iactabunt. Set
angelus eum precedens scuto
ea suscipiebat protinus extin
guebat. Tunc demones an
gelis opponentes dixerunt oci
osos sermones saepe dixit. et ideo
illesus non debet perfrui uita
Quibus angelis in principalia uicia
contra eum protulerunt in nimia
non pribit. Et dixit simulus est
deo hic homo non saluabitur.
Nam scriptum est nisi conuersi e
fficiamini sicut paruuli non
intrabitis in regnum celorum.
Cui angelus excusans ait
humilitatem in corde habuit. et
consuetudinem sue gentis ex
sequauit. Et demon sic fecit
malum ex consuetudine acci
piat vindictam aliquo iu
dice. Cui angelus iudicemus an
dominum. preliumate contra angelos eo
tenti et aduersarii. Tunc de
mon ait. Seruus qui scit uo
luntatem domini sui et non facit plagis
uapulabit multis. Cui an
gelus quid iste de uoluntate
te domini non impleuit. et demon
dona iniquorum recepit. Cui an
gelus credidit quod vnusquisque
eorum priuatam egisse. et demon
ante debuit. prouare prius pfecti
antiam. et sic fruitus suscepit. an
gelus respondit. Iudicemus coram domino.
Et demon succubuit. Item
ad bellandum surrexit dicens
usque modo dominum extimabamus
iustum esse quia omne delictum quod actum
non punitur se in eternum pu

nitur· promisit h̄ g̃ homo
ādam uestem a quodā usurario
recep̄· n̄ de hoc punitus fuit
ubi g̃ ē iustitia dī· Cui āgl's
silete q̄ dī occulta iudi· tria
ignoratis· Q̄ in diu spatur
ēi pena ꝯmitat' hoīem dei
mīa· ꝯ demō nll's ē h̄ locus
pne· Cui angl's ꝓfundita
tē iuditioꝝ dī ignoratis· T
unc dyaᵘ tam grauit' eum ꝑ
cussit ut post mors uite resti
tutus semꝑ ꝑcussionis illᵉ
uestigium retinēt· Et hanc
ꝑcussionē ds illi dās ꝑmisit
ꝑ illam uestem qm̄ recepit
Alt' aūt demō dix̄ ad huc re
stat illi angusta porta ibi
illū supabimus diliges pro
ximū tuū sic̄ te ip̄m· Cui
angl's iur· iste inꝓximos su
os opatus ē bona· Et dyā ū
suffic̄ hoc n̄ diligat sicut se
Cui angl's fructus dilectōis
ē bū opāi· ds eīn unicuiq;
reddit opam suā· Et dyl'· q̄
q̄ ubum de dilectōne nō in
pleuit· dampnād' ē pugnāte
dyis· g̃ turbare scā angli uic
tores fuerūt· Dix̄ itm̄ d'mō
qi ds iustus tn̄s'llio sui ubi
ei displicet iste penax nō est
ex ꝓs ꝑmisit ei sclō renūti
are ꝯ cont' sclm̄ amauit· q̄
id q̄ dī· Nolite dilig̃ mūdū
n; ea que in mūdo s̄· Cui ā
gelus nō s̄ ea que s̄ seculi
q; hoīb; indignītib; ea dis
pensanda dilex̄· Et dyā q̄lit'
cumq; ea diligam' s̄ dī pre
ceptum ē· uictus g̃ ut in
hoc ad u'sari' dyā ad calidas
conuitit' accusatōnes dicēs
scptū ē· qi nō annūtiatis ī
iquo in iquitatē suā sang'
nem eius manu tua requi
ram· Iste aūt nō digne a
nūtiauit ꝑcantib; pnaz
Cui angl's nō auditoris
dispiciūt ubum lingua doc
toris loqui ꝓ pendit' dū īnd;
qd' ꝑdicatō audita ꝯtēpnit.
Vū prudentis ē dū nō ē tēp
tus scire tacere· In omī uō
conditōne demonū ꝑualida
nimis extitit pugna donc
iudicante dño anglis cum
ꝑhantib; in mēsa claitate
& scs̄ ccumfusus ē· Tūc unᵘ
ex anglis dix̄ ei respice mū
dū respiciens; uidet uallē
tenebrosā· ꝯ· iiij· ignes in
aere aliquib; spaciis ad se
distantes· dix̄q; ei angl's hi
s̄· iiij· ignes qui mūdū suc
cendūt· Vnus ē ignis mē
dacius· Cum h' eū renūtia
re dyā· ꝯ omīb; pompis ei'

ꝛ aliqͥs hoīes ꝑmiſſunt nō
obſ̄uant. Secūdꝰ ignis ē
cupiditatis cum mūdi di
uitie amōi celeſtium ꝑpo
nunt. Tertius ignis
ē diſcenſionis cū alios pri
mos in ſuꝑ inatus rebꝰ
offendere nō formidant. Q
uartus ē impietatis cū in
ꝑ̄fentiores ſpoliare nō ſtau
dare eī ſtatī ꝑ incēdio diuīnt.
Deīn illi ignes appropinquāte
in vnū redacti ſunt ꝛ ei ap
propinquabant timēs q̄ angelo
dix. dñe ignis iā appropinquat
Cui angelꝰ qd̄ nō accendiſti
nō ardebit in te. Ignis ēiſte
ſm̄ merita ſinglōꝝ oꝑm hoīs
ꝓbat ꝛ urit. Nam ſic corpꝰ
ardet ꝑ uoluntatē illicitā
Ita ꝛ ardebit ꝑ debitam pe
nam. Cū ad ꝓprium reducit
ē corpus ꝑimi gentibꝰ ꝓpin
quis. qui eū mortuū eſtima
bant. Ille aūt aliquo tp̄e ſup
uixit ꝛ in bonis opibꝰ lauda
bilē uitā finiuit. De no

Michael interp̄ꝛ quis mine
ut deꝰ ꝛ quotiens ſic ar
gꝰ. mire uirtutis aliqd agit̄.
michael mitti ꝑhibet̄ ut ex
ipſo actu ex noīe detꝰ intelligi
q̄ nullꝰ pōt facere qd̄ ipſe deꝰ. ꝛ
ideo ipſi michaeli illa q̄ ſunt
mire ſtrutis attribuunt̄. Ipſe
eī ut daniel teſtat̄ in tp̄e antix
conſurget ꝑ electis ꝓpugna
tor aſtabit ipſe cū dracone in
celo pugnauit ꝛ eū cū deiec
ꝛ uictoriā magnā fec. Ipſe cū
dyā de moyſi corꝑe altricatus ē
ex eo q̄ dyā eius corpus ꝓdē
uellet ut eū iudei ꝑ deo adeo
adorarent. Ipſe ſcōꝝ aīas ſuſci
pit ꝛ eas in ꝑadyſum adduc.
Ipſe eī fuit princeps ſynago
ge. Sꝫ nūc ē princeps ecce. Ipſe
ut dr̄ plagas egyptus intu
lit mare rubꝛum diuiſit
ꝓplm̄ ꝑ deſertum dux. Ipſe int̄
angloꝝ acies ſignifer ē ipſe
ad xp̄i impium antixp̄m ſtā
tem in monte oliueti ꝑimet
occidet. Item iuxta uoce ſꝰ dāni
geli mortui reſurgent ipſe au
tem clauos lancea ꝛ coronā
ſpineā in die iudicii ꝑſentabit.
Michael angli De ſcīs
ſanctam ſollempnitas ange
tatis dr̄ apparitio uictoria lis.
ati. ꝓdicatio ꝛ memoriae.
Apparitio aūt ipſi eſt multiꝑ.
Prima in monte garganno
apparuit. Eſt eī in apulia qdā
mons noīe garganus iux̄ ciui
tatē q̄ dr̄ ſipont̄. Anno aūt
dn̄i. CCC. xc. in monte erāt q̄
dam uir noīe garganꝰ aquo

mons ille acceperat. uel secundum
quosdam libros ipse nomen
a monte acceperat qui omnium
et bonorum infinita multitudine
pollebat. Cum autem pecora predicti
montis latera pascerent contigit
quendam taurum alios relinquere
et uerticem ipsius montis ascendere
Tum igitur domum aliis redeunti
bus non redisset dominus collecta mul
titudine famulorum ipsum in uerti
ce montis iuxta hostium cuiusdam
spelunce inuenit. permotus
igitur eo quod solivagus incederet ipsum
cum sagitta intoxicata impe
tiit. Sed statim uelud a uento
retorta ipsum qui iecerat rep
cussit. Turbati super hoc ciues
episcopum adeunt et super re tam st
upenda ipsum requirunt qui ie
iunium triduanum eis indixit
et a deo querendum esse admonuit.
Quo facto sanctus michael episcopo
apparuit dicens sciatis hominem
illum uoluntate mea sagitta
esse percussum. ego enim sum mi
chael archangelus qui locum hunc
in terris incolere tutumque uidere
statuens hic uolui probare indi
cio ipsius me loci inspectorem esse
atque custodem Statimque episcopus
et ciues cum processione locum ad
eunt et ingredi non presumentes
orationi pre foribus insistebant.

p̄de ua q̄q; inq̄rens ip̄;

Secunda apparitio est que circa an
nos domini .D. CC. x. accidisse
dicitur. Nam in loco qui tumba
dicitur iuxta mare .VI. milibus ab
urbe beneuentanensi micha
el episcopo predicte ciuitatis appa
ruit iubens ut in predicto loco
ecclesiam construeret et sicut in mon
te gargano et ibi sui memor
iam celebraret. Cum autem episcopus
de loco in quo ecclesiam construeret
dubitaret. ab ipso edocetur ut
ibi eam faceret ubi taurum a latro
nibus absconsum inueniret.
Itemque de loci amplitudine
statuere quantum uideret taurum
in circuitu pedibus conculcasse
Due autem rupes ibidem erant
quas nullatenus uirtus humana
mouere poterat. Tunc mi
chael cuidam uiro apparuit. pre
cipiens ut ad predictum locum
eat et ipsas rupes moueat.
Quo accedente tam facile
rupes mouit ut nullius esse pon
deris uiderentur. Dedicata
igitur ibidem ecclesia de monte gar
gano partem pallii quod super al
tare sanctus michael posuit et
partem marmoris super quod stetit
ad suam ecclesiam detulerunt. Cum
uero idem aque penuriam paterentur
monitus angeli foueam
in quodam saxo fecerunt et tantam

aquarum copia ptinus emanauit
ut usque nunc copiosus sustentat.
hec autem apparitio in predicto loco
xvii. kl'as nouembrium
sollempniter celebratur. ¶ In eo
dem loco quoddam memoriam
dignum fertur contigisse mira
culum. ille enim mons occeano
cingitur. sed bis in die beatis
simi michaelis ite prebens
ppl'o aperitur. ¶ Cum igitur copio
sa turba ad ecclesiam pergeret con
tigit quandam mulierem grauidam
dam partuque uicinam simul
cum eis ire. Et ecce magno im
petu unda redut et omnis turba
timore confusa. ad litus fu
git. sola mulier pregnans non
potuit fugere. sed amarissimis
fluctibus capta fuit. Atque
archangelus michael. eam il
lesam seruauit. Itam quod in me
dio pelagi filium peperit. quem
in ulnis suscipiens lactaua
uit. et mari iterum iter prebente
bente cum puero leta exiuit.
¶ Tercia apparitio est que tempore
tempore gregorii pape legitur accidisse. Nam
dum idem gregorius papa pestem in
gruentiam letanias maior
es celebraret et deuote pro ppl'o
exoraret. uidit super castrum
quod olim memoria adriani di
cebatur angelum domini qui gladium
cruentatum tergebat et in uagi
nam mittebat. Unde beatus gregorius
intelligens preces a domino exau
ditas ecclesiam in honorem ange
lorum ibidem construxit. Unde ca
strum illud et tunc castrum sancti
angeli dicitur. ¶ Hec apparitio cum
alia que in monte gargano
apparuit et cum sipontinis uic
toriam dedit. viii. idus maii
celebratur. ¶ Quarta apparitio
est que consistit in ierarchiis
ipsorum angelorum. Nam prima
ierarchia dicitur superior apparitio.
media dicitur media apparitio. In
fima uero dicitur inferior apparitio dicitur
enim ierarchya a ierum quod est
sacrum. et archos princeps
quasi sacer principatus. Queli
bet autem ierarchia tres ordines
habet. Nam superior continet
seraphyn cherubin et tronos
media secundum dyonisium continet domina
tiones uirtutes et potestates.
infima secundum eundem continet
principatus archangelos. An
gelos et eorum ordinatio et dispo
sitio potest uideri per simile in ter
renis nam ministrorum quidam
sunt sub rege. Quidam op
erantur in medietate circa personam
regis sicut cubicularius consiliarius
et assessores huius autem est
similis angeli prime ierarchie.

¶ Quidam uero hūt officia ad
regimē tocius regni in cōi·
Non deputati isti uł illi p
uincie sicꝫ sūt de curie regal'
principes milites ꝛ iudices
curie· Isti sunt similes angli
medie ierarchie· ¶ Quidā
uero ꝑponūt' ad regimē alicui'
ptis regni ut ꝑpositi ꝛ balliui
ꝛ hĩ minores officiales· Et
hij sunt simil'es angli ĩ ĩfime
ierarchie· ¶ Tres ꝗ' ordĩes
supe me ierarchie accipiunt·
sm qđ deo semp assistunt· ꝛ ad
ipm conũtunt'· ꝛ ad hoc tria
ē nccīa· s· suma dilectō pe
nes quē accipit' ordo seraphī
qui dnr· ardentes ꝑfecta cō
gratio penes quē accipit' or
do cherubin qui dnr· pleni
tudo sciē· ꝑpetue cōphensio
siū fruitio penes ꝗ accipit' or
do tronoꝝ qui dnr sedes· qꝛ
in eis sedet deꝰ ꝛ quiescit·
¶ Tres aūt ordines medie ie
rarchie accipit' in qūtū hūt
ꝑ ee ꝛ regere vniũsitatē hoi
num in cōi· hoc aūt regimē
consistit in trib;· ¶ Primo
in ꝑsidendo siū in ꝑando· ꝛ hec
ptiṇꝫ ad dnatōnē quaꝝ ē
inferioribꝫ oīb; ꝑ ee ꝛ eos in
oīb; ministīs diuinis dirigē
ac eis noīa impare qꝛ ĩnuit'.

ga· v· ubi uni' angls alti ĩ
pauit· Curre inquid id et
loquē ad pueꝝ istum et c̄.
¶ Scđo imꝑando et hītum
ad uirtutes quib; nichil ē in
ꝑoꝰ· exequi qꝛ mandauit·
Quia eis datum ē posse si
oīa difficilia ad ministīū
dnū spectantia· vn̄ eis a
tribuit' facē miracula·
¶ Tertio in arcendo· s· m fe
stinantia ꝛ inpedientia ar
ceant'· ꝛ hoc spectat ad po
testates quaꝝ ē arcē ꝯīas
ꝑtates· Qꝫ signatū ē to
bie· viij· ubi raphael religa
uit demoniū in deserto· In
supioribꝫ uero ordines infi
me ierarchie accipiunt'· sm
qꝛ hūt regimē determinatū
ꝛ limitatū· Nam quidā
ꝑsumptū ꝑuincie· ꝛ hij dnt'
principat'· Sic eni ꝑnci
pes ꝑsonaꝝ que pre eāt si
sic hēt' dan· x· ¶ Quidā
uero ad regimē ꝑsone singu
laīs· ꝛ hij dō angli vn̄ et
dnt' mĩma nūtiare ex eo qꝛ
ipoꝝ ministium ad vnū
hoīnē limitat'· Archangli
uero dnr· nūtiare maiora qꝛ
bonū multitudīs dignī' ē qꝫ
bonū vni' hoīs ĩ assignatōe
ordinū ꝑme ierarchie oīms

sci conueniunt. Sed in signatione medie et ultime id est in duobus ordinibus scilicet principatuum et virtutum discentire ad inuicem uidentur. Gregorius et Bernardus secundum aliam considerationem habuerunt. Putant scilicet media ierarchia accipit penes prelationem et ultima penes ministrationem. Prelatio autem in angelis triplex est. Presunt enim angeli angelis spiritualibus et hii dicuntur dominationes. Presunt sic ab hominibus et dicuntur principatus. Presunt demonibus et hii dicuntur potestates. Et ordo et gradus dignitatis in hiis patet. Inter ministerium triplex est. Quidam consistit in operando quidam in docendo. Et in docendo aut maiora aut minora. Primum est virtutum. Secundum archangelorum. Tertium angelorum.

Secundo dicitur hoc festum victoria. Inuenitur autem multiplex ipsius michaelis victoria. Prima est quam fecit ipsis sypontinis. Nam post aliquod tempus ab inventione ipsius loci neapolitani adhuc gentiles contra sypontinos et beneventanos qui quinquaginta milibus a siponto distat ordinato exercitu bellare ceperunt. Qui de episcopi consilio triduanas inducias petierunt ut ieiunio triduano vacarent et patronum suum michaelem in sui auxilium invocarent. Tertia autem nocte michael episcopo apparuit preces exauditas esse dixit victoriam adfuturam promittit et quarta diei hora hostibus occurri iubet et mandauit. Quibus occurrentibus mons garganus in nimio tremore concutitur fulgura crebra uolant et caligo tenebrosa totum montis cacumen obtexit ut sexcenti viri ex adversariis tam ex ferro hostium quam ex sagittis igneis interirent. Reliqui vero archangeli virtutem comperta ydola relinquerent errorem et colla christiane fidei submiserunt. Secunda victoria eius quam michael de lucifero habuit dum eum cum omnibus suis sequacibus de celo deiecit. De quo exponitur id apocalypsis xii: factum est prelium magnum in celo etc. Cum lucifer enim deo equalem appetisset archangelus michael celestis exercitus signifer mox advenit ipsum quod cum omnibus suis sequacibus expulit et usque ad diem iudicii in hunc aerem caliginosum intrusit. Non enim

ꝑmissum ē illis h̾itare inca
lum sui in supiori pte aeris q̄
locus clarus ē ⁊ amenus · n̄ i
t̄ra no b̄cū n̄ nimis nos infe
starent · q̄ꝫ in aere int̾ celū
⁊ t̄ram ut dum supius respi
ciunt ⁊ uident gl̄iam q̄ᵃ ad
miserunt inde doleant ⁊ dū i
fēius respiciunt ⁊ uident hōīes
illuc ascendē vn̄ ipi ceciderūt
in inuidiam torqueant̄ frequēt̄
tn̄ ex diuina dispensacōne ad
nr̄m exitium ad nos descen
dunt · vn̄ sic aliquib; uiris
scīs mōstratum sepe ēt̄ nos
uolitant sic musce · vn̄ dicū
aimo · vt phī dixerunt ⁊ vn̄
doctores opinati s̄ qđ aer iste
ēᶜ ē plenus demonib; sicut
radius solis minutissimis
puluerib; ⁊ licet tot sint tn̄ ꝓuīc
sinam ꝯ̄ꝗ̄s eoꝝ exitium mi
nimus cū eos uincimꝰ · Ita
ut qui ab aliquo uīc sēō inuo
uictus in aliquo ē deinceps
de illo uicio deuictus ē rep̄
temptare nō possit · Tercia
a uictoria ē q̄ angli ꝑpue
cotidie michael de demōib;
optinēt dū ꝯ eos ꝑ nob̄ pug
nat ⁊ ab eoꝝ tēptacōne nos
libant · hoc aūt facit tribus
mōis · Primo ꝑtate demo
nis refrenandi · apoc̄ · xx · de
angelo qui demone ligauit
⁊ eū in abyssum misit · Et
tobie · viii · q̄ similit̾ hui⁹ eī
religatio nl̾ ē aᵈ q̄ potestatis
ipi⁹ refrenatō · Scd̄o con
cupiam restringendo · Qđ sig
natū ē · ge · xxvii · vn̄ angel⁹
tetigit neruū femoris iacob ·
⁊ statim emarcuit · Tercio
memoria dn̄ice passionis nr̄is
mentib; imprimendo · Qđ sig
nū ē · apoc̄ · vii · vbi dr̄ nolite
nocē t̄re ⁊ mari · nec arborib⁹
quo ad usq; signem⁹ ſuos di
ui in fron · eoꝝ · Et eze · ix
sig tau sup frontes uiroꝝ
gemētiū ⁊ c̄ · tau ē lr̄a ad
modū crucis ē fca q̄ qui signa
sunt · nō timēt angelm̄ ꝑcus
sorem · vn̄ ibi dr̄ sup quē uide
ris tau ne occidas · Quanta
ē uictoria q̄ michael de anti
xp̄o ē h̾itur⁹ qn̄ ipm̄ occidet ·
Tunc eni ut dr̄ · dan̄ · xii · micha
el princeps magn⁹ ꝯsurget ·
ꝑ electis ⁊ tanq̄ pugnator ꝯ
antixᵐ stabit · Primo antix̄
ut dr̄ glo · apoc̄ · xiii · sup illud
vidi unā de capitib; ei⁹ occi
sum ꝙ mortuū se finget ·
ꝑ triduū latens post appebit
dicēs se amortuis suscitatū
āte ferentib; magica eum
de mōib; in aera ascendet ⁊

uniuersis mirantibus adora
uerunt eum. Tandem in monte
oliueti conscendens ut in glo
. ii. tht . ii. super quem dominus ihesus
intersaret et cetera dum stabit in
papillione suo in loco quo christus
ascendit michael ad ueniens
illum occidet de quo prelio et
uictoria per in. Et ponit illud
apoc. factum est prelium magnum
in celo. Exponitur enim hoc uerbum
de triplici prelio michaelis
. s. de prelio quod habuit cum lu
cifero quem de celo eum deiec.
Et de prelio cotidiano quod habet
cum demonibus nos infestanti
bus. Et de prelio quod habebit cum
antichristo. Tertio hec sollemp
nitas dicitur dedicatio ex eo quod
hac die per deum predictum locum in
monte gargano ad se dedi
catum fuisse archangelus re
uelauit. Sepontini enim sipontini
accede ad uiliores et tam ma
gnifica potiti uictoria:
ad puc. dubitare ceperunt u
trum predictum locum ingredi uel de
dicare debuerint. Sic episcopus
super hiis dux papa pelagium
consulens. Et in papa. dicens u
trum hoc illam ecclesiam dedicasse
debeat. uel ipsam aliter michael
cli archangelo placeat ab ipso
super hoc eius est requirenda uo

luntas quod instantibus papa cum
episcopo et ciuibus triduano ieiu
nio michael in hac die episcopo
apparuit dicens non est opus uobis
quod ego hec ficaui dedicare ecclesiam
ipse qui condidi dedicaui pre
cepitque ut die sequenti locum cum
populo ingrediens ipsum precibus
frequentarent et se specialem sum
patronum esse sentirent. dedit
que ei predicte consecrationis signum
ut sub oriente per posteruila
ascenderent. et idem uestigia
hominis impressa marmori inue
nerunt. mane igitur episcopus et uniuer
sus populus ad locum uenerunt
et intrantes criptam magnam
tria altaria inuenerunt quorum
duo in australi parte posita e
rant. Tertium uero in orien
tem ueneranda quidem et rubeo
pallio circum tectum. Celebra
tis igitur missis sollempniis
et sacram communionem singuli accep
issent ad propria in mesto gau
dio redierunt. episcopus autem ibidem
sacerdotes et clericos delegauit
qui iugiter diuinum officium celebra
rent. In eadem spelunca
aqua lucida et nimium dulcis
emanat que post communionem popu
lo potatur et diuerse egritudi
nes inde sanantur. Cum
tissimus pontifex hoc audis

hūc diem in honorē sci mi
chaelis ⁊ oīum anglor̄ ꝑ to
tum orbem uniuersali· statu
it celebrandū· ¶ Quarto
h̄ sollempnitas dr̄ memor
ia sci michaelis· quia in hac sol
lempnitate oīum anglor̄
⁊ maxīe btissimi michael
memoriā agimꝰ ⁊ oms ut
possimꝰ honorauimꝰ· Deret
aūt nos eisdem laudem ⁊
honorē inpendē multiplici
rōne· ipi enī sunt custodes
nr̄i ministratores nr̄i fr̄es
⁊ ciues nr̄i aiar̄ nr̄ar̄ in ce
lum portitores regis etiā
nobilissimi milites ⁊ tribu
lator̄ consolatores· ¶ Pri
ma causa debemꝰ ꝙ primo
eos honorare· quia sunt custo
des nr̄i· Quilꝫ enī hōi dantr̄
duo angli· unus angelus
malus ad exercitū ⁊ alius bo
nus ad custodiend· Custo
dia enī boni angli deputāt
hōi ad natꝫ in utō ⁊ ē semp
cū hōie usqꝫ ad mortē· necc̄ia
ē enī custodia in utō qā ibi
ꝓ posset intimi ⁊ dampnari
tā dū ē ex uentrē ⁊ non
baptꝫ· quia tūc possꝫ a baptō
impediri· Et in adulta eta
te quia tn̄ ꝓ͞t ad pctā ꝑtrahi·
duꝰ enī in hōie iam ad ulto
·p· cōr sedut ꝑ astutionē
uoluntatē alicui ꝑ blandi
cias uirtutē opprimit ꝑ uio
lentias· ⁊ ido fuit necc̄ia
ut bonus angls ad custo
diam ei daret ut hōiem
erudiat ⁊ dirigat ꝯ uiolen
tiam· Effectus āanglice
custodie quadruplex ⁊ signa
ri pōt· ¶ Primus ē ut aīa
in grām ꝓficiat· et h̄ facit
angls in aīa tribꝫ modis·
¶ Primo ee impedimētū
ad boniū remouendo· Et
h̄ signatū ē ex eo· xii· ubi
angls ꝑcussit p̄mogēita
egypti· ¶ Scdo pigritiā
excitando· Et h̄ signū ē
ꝗa· iiii· ubi dic̄ angls do·
excitauit me· ¶ Tertio ī
uia p̄nie ducendo ⁊ redu
cendo· Et hoc signū to· l·
in anglo qui cū dux̄ ⁊ redux̄
¶ Scds effectus ē sustenta
re· si nō cadat in malum
culpe· Et h̄ fac̄ angls tribꝰ
mōis· ¶ Primo impediē
do pccm futur̄ ne fiat· Et
h̄ signatū ē nūor̄· xxii· ꝟ
angls impediebat balaam
ne malediceēt isrli· ¶ Scdo
incrpando p̄ ͭitū ut qs ab eo
recedat· Iud· ii· ubi āgls
incrpauit p̄ uaritatōne ppli

et ipsi eleuauerunt uocem et fle
uerunt. ¶ Tertio uiolentia
ferendo ut apparet in exemplo
et hoc est in uiolenta eductio
ne loth et uxoris eius de so
domis .i. de praua consuetudine.
¶ Tertius effectus est ut si dimit[?]
ut postmodum relinquant. Et hoc
faciunt angeli tribus modis.
¶ Primo mouendo ad contritio
nem. Et signatum est to. xi. ubi
ad tormentum angelice felle
contritionis linitum patris oculos
.s. cordis. ¶ Secundo purgando
labia ad confessionem ysa. vi. ubi
per angelum labia prophete purgan
tur. ¶ Tertio congaudendo
pro satisfactione luce xv. gaudi
um est angelis dei etc. ¶ Quar
tus effectus est ne totaliter siue
in tot mala cadat quot uel
ad quot diabolus incitat. Et hoc
faciunt tribus modis. s. potestatem
demonis refrenando concu
piscentiam debilitando et memori
am passionis christi in mentibus
imprimendo de quibus dictum est s.
¶ Secundo debemus eos honorare quia
sunt ministratores ut habetur ad heb. i.
omnes enim pro nobis mittuntur.
Quia superiores ad medios
medii ad infimos. Infimi
ad nos. Hec autem missio competit
bonitati diuine. Nam in hoc mani
festatur diuina bonitas quod nostram
salutem diligit. Cum nobilissimos
spiritus qui ei intima caritate iun
guntur mittit ad procurandum
salutem nostram. ¶ Secundo hec missio
competit caritati angelice. Cum
enim caritatis sit aliorum amare
salutem. Ob quam dixit ysa. ecce ego
mitte me et angeli possunt nos
iuuare pro eo quod nos uident
suo auxilio indigere et nos per
malos angelos impugnari
quod ad nos mittantur lex exigit
caritatis. ¶ Tertio expedit
humane indigentie. Mittuntur
enim ut inflamment affectum ad a
morem. Unde in huius figuram leg
untur missi in curru igneo.
¶ Secundo ad illuminandum intellec
tum ad cognitionem. Et hec
signatum est apoc. x. in angelo habe
bat librum in manu. ¶ Tertio
ad corroborandum in nobis esse in
perfectum ut in finem. Et hoc
signatum est in angelo qui prebuit
helye panem subcinericium et uasa
aque. Et surrexit et comedit et ambu
lauit in fortitudine cibi illius
usque ad montem dei. ¶ Tertio
sunt honorandi quia sunt ciues nostri.
Omnes enim electi assumuntur ad ordi
nes angelorum. Quidam ad supi
ores. Quidam mediantes. Qui
dam ad infimos pro diuersitate

suor meritor libata do mat
nullius ordinis sit. s sup
omis sit. Quis in omi in si
nuar ultib. Nam ut ait scs
no illi qui pria capiunt. s
h anuntiare fribz no desistut
isti in archangl'or numer co
currut. Et omis qui secretor
celestium suma q post cape
q alus nuntiare. hii cum a
changlis. q sunt qui mira
faciut signa q ualenter ope
rant. q hii cu uirtutibz. Et
sut qui malignos spus uir
tute sua assignut q hii
cu potatibz. Et sunt qui ac
ceptis uirtutibz elector i
mira transcendut. q electis
fribz principant. q hiis cu
principatibz. Et sunt qui sic
in semz ipis omibz uitus i
dnant ut ipo iure mudicie
dum int hoies uocant. vn
ad moysen dr. Ecce constitu
te dm p hois. Et hii cu dna
tonibz. q sunt in quibz ueld
in trono suo ds psidens alior
fca examinat p quos du sca
eccia erigit plimu qz de quib
dam sius infimus actibz os
electi iudicat. Et hii cum
thronis. Et sunt qui scie
claritate preteris plem sut
q hii meritor suor sortem

int cherubyn acceperunt q
sunt qui supne conteplois
amore q censu in solo con
ditoris sui desidio anelant
mchl iam in h mudo cupi
unt solo etnitatis amore
pascunt terena qz abiciunt
cuncta tpalitate transcen
dunt amando ardent. ul
aquendo accendunt. quo scilz
illo tangut arde potius in
dei amore faciut. vt isti
int seraphym sortem sue
uocatonis acceperunt. h gg.
Quato orandi sut qz ipi
sunt aiar nrar in celum
portitores. Et h faciut tri
plici modo. Primo ina
parando. mal. 3. ecce ego m
itto ad angelm meu qui p
parabit uiam an me.
Scdo puiam ipatam in ce
lum baiulando. exo. xx3.
ecce ego mitto angelm meu
qui precedat te q custodiat te
in uia q introducet te. q c.
Tercio in celo collocado
locus qui tercidecimu feie.
dum moreret medicus ut
portaret ab angelis in sinu ab
rahe. Quinto qz ipis oro
nu nrar an dm representator
es. Ipi namqz primo orones
nras do representat. tob. xii.

qñ orabas cũ lacrimis ego obtuli orõnem tuã dño.

Secdo ibidẽ p nobis allegando Job. xxxiij. Si fuerit p eo angls loquẽs vnũ de similib; ut anũtiet hõis equitatẽ miserebit' ei' ꝯc̃ Ꝯc. Zach. j°. Et r̃ndit ãgls dñi ꝯ dix. dñe ds exercitu; usq̃ q non misereberis ierlz ⁊ urbium iuda quib; irat' es. iste iam. lxx°. annus ẽ. Tertio dei sñiam nob renũtiandã. ix°. vbi dr̃ qd gabriel ad eũ uolãs dix. ab exordio precum tuar egsus ẽ smo. glo. i. sñia adõ. ⁊ s. ego aũt ueni ut indicarẽ tibi. q uir desideriorũ. ⁊ de hijs tribus. her. sr̃ can. Diseñt angelus medius int' dñm ⁊ hoiẽs ⁊ offẽsis ds uota nr̃a ista excitat dñm placat. Sexto q sunt regis eterni nobilissimi milites sic dr̃ in Job. Numquid ẽ nũs militum ei. Sicut ẽi uidem' in militib; alicui' regis q quidã eor semp in aula regia ꝯmorant'. Regem asotiant. ⁊ ad eius honorẽ ⁊ solatiũ cantant. Quidã ciuitates ⁊ castra custodiunt. Quidã uo regni inimicos expugnãt. ita angelis ẽ. Nam quidã in celo semp regem asotiant ad eius honorẽ ⁊ cantica leticie semp cantãt dicẽtes scs. scs. scs. dñs ds sabaoth. Ꝯc. bñdcõ ⁊ claritas ⁊ sapia. Apoc. vij. Alij sũt qui custodiunt p uniuers' ciuitates ⁊ castra. s. illi q sũt nob ad custodiã deputati custodientes statum uirginũ continẽtiũ. ⁊ coniugator. ⁊ castra religiosor. ys. sup muros tuos ierlm constitui custodes ꝯc. Alij uo dr̃i inimicos expugnant. s. demẽs apoc. Factũ ẽ plium magnũ in celo. i. ecc̃ia militante. et michael ⁊ angli ei' p̃liab antur cũ dracone. Septio q ipi ẽ tribulator cõsolatores. za. j°. ⁊ r̃ndit angelus u'ba bona u'ba consolatoria. Et tob'. v. forti aĩo esto. q in p'ro est ut adõ cureris. et h faciunt trib; modis: Primo cõfortando ⁊ uestr roborando. Dan. x. cum daniel corruisset tetigĩ eũ angls dicẽs noli timẽ pax tibi

confortãe ꝙc. Secũdo ab in
patientia conſuando pars
ſuis mãdauit ꝙc. Tertio
ipſam tribulatõnez reſtrĩg
endo ⁊ minuendo. ⁊ h̃ ſig
natũ ẽ. dan. v. Angelus
cũ tribus pueris in fornacẽ
deſcendit ⁊ fec̃ mediũ for
nacis quietũ roris flantẽ.

De nomine

Ieronimus
dr̃ quaſi qđ ẽ
ſctũ ⁊ nemus q̃i ſctm nemꝰ
ul' norma q̃ ẽ. vn̄ dr̃ in le
genda ſua qđ ieronimꝰ interp̃t̃ ſa
cra lex. Fuit enĩ ſcs̃ i. fir
mus ul' mundꝰ ul' ſang
ne tinctus. ul' ſacro uſui
deputatus ſic̃ uaſa templi
dicebant̃ ſc̃a q̃ ſacra erãt
uſui deputata. Fuit ĝ ſcs̃
.i. firmus in bono ope ꝑꝑ
ſeuantie longanĩtatem.
Mundus fuit in mente
ꝑ puritatem. ſanguĩe tinct̃
ꝑ dñice paſſionis ⁊ medi
tatõnẽ. ſacro uſui deputa
tus ꝑ ſc̃ipture ſacre expoſitõ
nem et interpretatõnez. et
dr̃ nemus a nemore ubi
fuit conuſatus. dr̃ lex ꝑꝑ
regulãem diſciplinã quã
ẽ cõmunitatis ⁊ monachos ſu
os docuit l' q̃ ſacrã legem
expoſuit. **De ſcõ Ieronimo.**

Ieronimꝰ euſebij uiri
nobilis ab opido ſtrido
nis qđ dalmachie ⁊ pannoñe
confinia tenet extitit ori
undus hic adhuc puꝰ ro
mam adiit ⁊ litteris grecis
ebraicis ⁊ latinis plene
eruditus fuit. Nam in grã
matica donatũ hũit preceptorem.
torem. In rethorica uiro uicto
rinũ oratorem in ſcripturis
aũt diuinis exercitabat̃ die
ac nocte ⁊ inde auſit auide
q̃ poſt fudit habunde. Quo
dam uõ tp̃e ipſe ad euſtochi
um ſcribit. dũ tullium
⁊ dũ platonẽ auide legẽt.
eo qđ ſermo incultus ẽ in
libris ꝓpheticis nõ placẽt
circa mediã q̃dragesimam
tam ſubita ⁊ ardenti febre
corrumpit̃ ut toto frigeſ
cente iam corpe uitalis
calor ĩ ſolo pectore palpitãet
Dum g̃ exequem funis
pararent̃ ſubito a tribunal
iudicis trahit̃. Et interro
gatus cuiꝰ eẽt cõditõnis
xpianũ ſe eẽ reſpondit adquẽ
iudex ait. Mentiris cice
ro manus es nõ xpianꝰ.
ubi ẽ theſaurus tuus. ibi
ẽ ⁊ cor tuũ. At ille
obmutuit ⁊ cõtinuo iudex

ipm diutissime cedi iussit
Tunc clamauit et dix. mi
serere mei. Tunc astantes
precabantur ut tribueret adolescen
ti. ipse autem dnm iurare cepit
ac dicere. dne si q̃ habuero co
dices sclares et si legero te
negaui. In hus g iuramen
ta urb subito reuiuiscit.
tunc se totum lacrimis inue
nit esse perfusum et ex uerberib
que ante tribunal acceperat
scapulas terribiliter repperit
liuentes. Tanto autem studio
libros diuinos ex tunc le
git quanto libros gentilium
nunquam perlegerat. Dum autem
annorum esset xxix. in romana eccia
ecclesia presbiter cardinalis ordina
tus est. Mortuo autem liberio
pp. ieronimus dignus summo sacer
dotio ab hominibus aclamatur.
Set dum quorundam clericorum
et monachorum lasciuiam in
crepuisset plurimum indignati ei
insidias parauerunt et per
ue mulierbre ei turpiter il
luserunt. Nam cum ad ma
tutinum more solito ieronimus sur
geret uestem mulieris quam emu
li iuxta lectum posuerant reperit
et suam esse credens eam induit
it. et in ecclesiam sic processit. hoc
e muli ideo faciebant ut

mulierem haberet in thalamo credere
deretur. Quod ille ut uidit
tante eorum uexamine locum
dedit. et ad gregorium nazazenum constan
tinopolitane urbis epm se
contulit. At post quam ab ipso
sacras litteras didicit in heremum
perrexit ubi quanta pro xpo susti
nuerit ipse ad eustochium nar
rat. Dicens quociens in quod
in heremo constitutus et in illa
uasta solitudine. que exusta
solis ardoribus orridum mona
chis prestabat habitaculum
putabam me romanis inter
esse delitiis horrebant sacco
membra deformia et squalida cu
tis situm ethiopis se carnis
adiuuat. cotidie lacrime. cotidie
gemitus. et si quando repugnan
tem sompnus imminens oppressisse.
nuda humo uix ossa heren
tia collidebam. de cibo et potu
quid dicam cum etiam languentes
monachi aqua frigida in
trent. Nam coctum aliquid
accipere luxuria esset. et tamen scor
pionum esset tamen socius et fe
rarum sepe choris intererat
puellarum. Et in frigido corpore
et carne premortua sola libidi
num incendia pullulabant.
Itaque continue flebam. et
repugnantem carnem ebdomadis

inedia subigebam. Diem crebro iunxi cum nocte nec post
apectoris cessabam verberibus donec a domino rediret tranquilli
tas ipsam quoque celulam meam quasi cogitationum mearum consciam
pertimescebam et michi iratus
solus deserta penetrabam
ut michi testis est dominus post mul
tas lacrimas non numquam videbar
michi interesse agminibus ange
lorum. Per quadriennium igitur
ibidem penitentiam peracta ad beth
leem opidum remeavit. ubi
ut prudens animal ad pre
sepe domini se optulit permansurum.
Bibliotecam autem suam quam
summo studio congregaverat. aliosque
libros perlegens diem ieiuniis
ducebat ad noctem. multos
autem ibi discipulos congregavit
in sancto proposito et translatione scrip
turarum. L. annis et sex in libris
desudavit. et usque ad finem vite
permansit. licet autem in hac le
genda dicatur quod virgo semper fu
it ipse tandem se primam scribit
ad palmatium ubi virginitatem
in celo profero. non quod homo. sed
quod magis miror quod non habeo.
Tanta denique lassitudine
fatigatus est ut in strato suo
iacens funiculo ad trabem ex
tenso. suppremis manibus
se levare ut officium monaste
rium sicut poterat exequeret. Qua
dam namque die vesperascente
cum Ieronimus cum fratribus suis ad sa
cram lectionem audiendam sede
ret. subito leo quidam pedem
claudicans monasterium est
ingressus. Quo viso cum omnes
fratres fugerent. Ieronimus ei quasi hospiti
obviavit. Leo igitur dum pedem
lesum ostenderet vocatis
fratribus pedem precepit ablui et
diligenter eius plagam in
quiri fecit. Quod cum factum
fuisset invenerunt leonis p
lantam absentibus vulnera
ta. Adhibita igitur diligenti
cura. Cum leo voluisset. et
omni feritate deposita. inter eos
quasi domesticum animal habitaret.
Quem Ieronimus videns quod non tam pro
sanitate sui pedis quam pro nostra
utilitate dominus leonem misisset
de fratrum consilio eidem hoc in
iunxerit officium ut asinum quem
habent qui ligna de nemore
deferebat. Ipse leo ad pascua
duceret. et ductum ibidem custodi
ret. Quod iussus et factum est. dampnum
iuncta leonem asinum curam quod
more pastoris eundo ad pa
stum socius erat intractus:
et magno manendo vincitur
defensor certissimus ut autem se

abduceret · et asinum opus
perficeret · semper debitis horis
cum eo domum redibat. //
Quadam igitur vice pascente
asino et le-one graviter dor-
miente mercatores cum ca-
melis inde transeuntes.
et asinum solum esse videntes
eum quantotius rapuerunt.
Expergefactus igitur leo cum so-
cium minime videret rugiendo
huc et illuc discurrebat. Q-
uem tandem non inveniens
ad portam monasterii tristis
redit et intus ut solitus
[no] pre verecundia ingredi presumps-
it. Et videntes fratres quod tar-
dius solito et sine asino ve-
nisset putaverunt quod fame quod
compulsus asinum comedisset.
nolentesque annonam ei tri-
buere consuetam dicebant.
Vade et reliquam partem que
tibi remansit manduca et
tuam ingluviem reple. Hesi-
tantes tamen utrum hoc malum
perpetrasset ad pascua si forte
aliquod mortis inditium invenir-
[inveni] rent et nichil invenientes
[ieroni] rem in hermo retulerunt.
Tunc monitis eius officium a-
sini leoni iniungunt et
ligna cedentes leoni impo-
nunt. Qui dum leo patienter
sustineret. Quadam die ex-
pleto opere ad agrum exivit huc [atque]
illuc quoque discurrit scire de-
siderans quid de socio suo sit
factum. Et ecce vidit a longe
negotiatores cum honustis
camelis precedente asino veni-
entes. Mos enim illius regionis
est ut qui cum camelis lon-
gius gradiuntur ut cameli
directius vadant precedentem
et collo funiculum gestantem
asinum subsequantur. Leo igitur
recognito asino cum inge-
nti rugitu super eos irruit et
homines in fugam convertit.
At leo terribiliter rugiens et
cauda terram fortiter percutiens
perterritos camelos sicut erant
honustos ante se ad cellam ire co-
egit. Quod cum fratres vidissent
et Jeronimo nuntiassent ille
ait hospitibus nostris pedes ab-
luite escas prebete. et super
hoc voluntatem domini expecta-
te. Tunc leo ut solebat cepit
discurrere et singulorum fratrum ve-
stigiis se prosternens et cau-
da blandiens quasi de culpa quam
non commiserat veniam postula-
bat. Jeronimus autem futurorum presci-
us fratribus ait. Ite fratres et venien-
tibus hospitibus necessaria preparate ad-
huc eo loquente nuntius venit

ad eũ annũtians qñ foras ho
abbate spites ad eẽ qui hñte uellẽt
uidere quos eũ uidiss; illi
eiũt pedib; pro͛lũnt ꝑ̃ aul
pa ueniam postulantes. At
ille eos benigne eleuans p̃
cepit ut sua reciperent ⁊ ali
ena non usurparent. Roga
uerũt ꝗ̃ illi sciti ut medie
tatem olei pro bñdcõne ac
cipiat. Quibus ius aliem
tieng tandẽ coactus suscepi
unt. Promiserunt ãt annua
tim eadẽ olei mẽsuram fr̃ib;
se daturos ⁊ suis ut dicẽnt
hẽredib; precepturos. Cũ
ãt olim in eccã unusquis;
canerẽt. Nota q̃ uolebat i
theodosius imꝑator damasũ
pp̃. rogauit ut aliq̃ uiro doc
to. eccãstici offĩm ⁊ mitteret or
dinand. Ipe aũt sciens ĩr͛o
in lingua latina grẽca ⁊ ebra
ica ẽẽ ꝑfectũ idẽ ⁊ misit offĩm
ordinand. At ipe psalteriũ
ꝑ ferias distinx͛ ⁊ vnicuiq;
ferie nocturnũ ꝓpriũ assigna
uit ac glã pr̃i in fine cuiꝰl;
psalmi dici instituit. Deĩn
eplãs ⁊ euãglã anni circu
lum decantanda et cetã q̃
ad offĩm ꝑtinẽtia ꝑ̃t cantu
rõnabli. ordinauit. Misit
ꝗ̃ id ad sũmũ pontificem or

qd ab eo ac cãrdinalib; oĩb;
id ualde ẽ approbatũ ⁊ ꝑpetuo
ẽ autenticatũ. Post h̃ ãn
in ore spelunce vbi dñs
iacuit monumẽtũ ẽ ⁊struxẽ
vbi expletis. lxxxx. viij.
annis ⁊ sex mẽsib; sepultꝰ
fuit. i. in q̃nta reuerentia
cum agit hũit patr; ĩ eplis
quas emisit inquar; na;
scãe. Ait dño dilectissimo
⁊ cultu sincerissimo cãrita
tis obꝯuando atq; aplectã
do. Ieronimo augꝰ ⁊ ꝯ alibi
quor; de eo sic ait scãs Ieronĩ
ꝑsbr̃ grẽco latino ⁊ ebreo e
loquio eruditus in locis i
atq; in litt͛is sacre usq; ad e
crepitũ uit͛ etatẽ cũ nob̃
eloquij ab oriente in occidẽ
tem ad instar solis lampas
resplenduit. Beatus aũt
ꝓsper de eo s͛ ait. Ieronimꝰ
ꝑsbr̃ in bethleem toto iã
mundo clarus hitabat e
grẽgio ingenio ⁊ studio vni
uerse ecclẽ seruiens. Ysidorꝰ uõ
s͛ ait. Ieronimꝰ tum pit
extitit cuꝰ interpretatõne
ceteris aufferẽt queq; ⁊ ũbor
pondẽ ẽ tenatior ⁊ ꝑspicui
tate sñie claˀior atq; ut ꝓ
te x̃iano interp̃tatẽ ũior in
dialogo uõ seueri discipli

sancti martini qui eius tempore fuit decor sic scriptum est. Ipse preter fidei meritum dotemque virtutum non solum latinis atque grecis verum etiam ebreis litteris instructus est ut se illi in omni sciencia nemo audeat comparare. Cum vicijs ad usus malorum pugna perpetuumque certamen. Oderunt eum heretici quia eos impugnare non desistit. Oderunt clerici quia vitia eorum insectabatur et crimina. Verum plane eum boni homines et mirantur et diligunt. Nam qui eum hereticum dicunt insaniunt. Totus semper in lectione totus in libris est. Non die non nocte quiescit. sed aut legit aut scribit aut ad faciendum. Ieronimus persecutores tamen suos quam libenter pertuliat patet ex hiis que in epistola ad Asellam dicit. gracias inquit ago deo meo quia dignus sum quem mundus oderit. Et maleficiarum criminat. Scio enim ad regnum venini per infamiam et bonam famam. Utinam enim ob domini nomen atque iusticiam universa me turba infidelium persequatur. Utinam in obprobrium meum totus insurgat mundus tamen ut merear a Christo laudari et sue pollicitationis sperare mercedem. Grata anime et desideranda temptatio que premium a Christo speratur in celo. nec maledictio gravis est que divina laude mutatur.

Remigius dicitur **De nomine** a remige qui **mine** est ductor navis. vel a remis que sunt instrumenta quibus ducitur navis et gios quod est luctatio. Ipse enim ecclesiam gubernavit a periculo maris et eam perduxit ad portam paradisi. pro ea luctatus est contra insidias diaboli. **De sancto Remigio. cxx.**

Remigius regem et gentem francorum convertit ad fidem. Habebat enim rex ipse uxorem nomine Crotildam christianissimam que virum a fide nitebatur convertere sed nequibat. Que cum filium peperisset ipsum baptizari voluit. Sed rex omnia prohibuit. At illa quiescere non valens viro tandem obtinuit et filium baptizavit. Qui dum baptizatus esset subito defunctus est. Cui rex nunc apparet quod ipse nullus deus est qui eum per quem fides vestra potuit sublimari in vitam conservare non potuit. Cui illa immo in hoc a deo meo valde me diligi sentio quod primum fructum ventris mei ipsum recepisse cognosco qui regnum infinitum meo melius filio meo largitus est. Cumque alium filium peperisset

ꝯ xp̄m ꝯ eum multa milia hoīm
baptizaū fecisset, subito infir
matur ꝯ de eius uita despa
tur. Dixitq; rex uxori ue͂ de
bilis ē deus tuus qui nullū i
suo noīe baptizatū in uita ꝯ
ſuare pōt. Nam si mille ꝑ
nue͂is ꝯ os baptizaue͂is oīs
qui ibunt. Sz tū puer ꝯualu
lunt. itaq; post patrem regna
uit. At fidelis mulier uirū
suū ad fidē reduce͂ conabat.
Sz ille penitus recusabat. Sz
quali͂ sit ꝯuisus dcm̄ ē in
alio festo q agit post epipha
niam. Volens aūt ꝑdict
rex lodou͂ suos fanus remi
nēsem eccām dotare beato
remigio dix ut q̄ ipē circu
ire dum ipē in meridie dor
miret tm̄ ei donaret qd et
factū ē. Sz cum quidam molē
dinū suū hēret intermīnos sci
remigii molendinarius in
pium dū circuiret eum in
dignatōne repulit. Cui scs
amice nō sit tibi durū l'simul
molendinū h' hēam. At ille
ut eū reiecit ꝯ statim rota i
molendini inconūrū ueti
cepit. Clamat g ille pōt scm
dicens. Serue di ueni et ha
beam pit molendinū. Cui
scs n̄ in n̄ t. Statimq; scissa
appuit ꝯ molendinū penit
deglutiuit. Preuidens
remigius famē futurā cū
in illa blada ꝯgregasset, in e
briati iniqui ꝯ scās prudētiā
deridentes ignē supposuerūt
Qui ille audiens illuc uēit
ꝑ frigore estatis ꝯ uespertini
temporis se calefacē cepit.
ꝯ tranquillo aīo dix. Semp fo
cus ē bonus. Sumptū qui hoc
fecerūt ꝯ pasti eoꝝ ingenita
lib; rupti ꝯ femine gutturo
se erūt. Qui in sicut in illa con
tigit uilla q uis; paruulum ē
dispsi. Notandum aūt qd hoc
festū qd hic agit ē festū sue
translatōnis. Sz id q in ianua
rio colitur ē festū de obitu
eius. Cum ei corpus eius po
ipsi obitū ad eccām scōꝝ timo
tei ꝯ apollinaris cū feretro por
taret secus eccām sci xpofori
cepit adeo ponderare ut nllate
nus moueri posset tande ceter
ti rogauīnt dnm ut suā uolū
tatē ostendē dignaret. Si for
te in illa eccā sci xpofori ubi
nulle reliquie erant eū sepe
liri uellet statimq; corpus
leuissime leuauerūt ꝯ ipsi id
honorifice sepelierūt. Ubi cū;
multa miracula fierent eccām
amplauer et facā scpta retro

altare cū corpus ibi ponē
uellent mouē nō potuerūt
Quin aūt in orōnib; pnoc
tarent ⁊ media nocte oēs
ꝑte obdormissent in hostiū
·s· klas octubris in ueue
runt sepulcrū cum corpe
sci in illam criptam ange
lis de portatum· Qui tn̄
post longum tpē in pulē
orem criptam eadem die
cum capsa argentea est
tūslatum· De sco Leo
degario.

Leodegarius
dum oī uirtute polle
ret eduen̄ ecce meruit in
pontificem promoui qui
dum clotari o rege decedē
te cura regina grauius
ꝑmeret uoluntate dī· ⁊ cō
silio principū· Childe
ricum fr̄em clotari adole
scentē ualde ydoneū ꝑfic
in regem· Sz ebronius i
theodericū ꝑficē nitebat·
nō ꝓp regni comodū· sz q
de potate deiectus ⁊ omib;
odiosus· ita regē ⁊ pncipū
uerebat· Timēs g ebroni⁹
licentiā rege petut ⁊ mo
nastiū intrauit· Quo cō
cedente ⁊ fr̄em suū theodori
cū ne q̄ regnū aliud moli
ret in custodia detinente

ipi chiđerici g
manū.

scitate ⁊ ꝑuidentia epi pa
ce mirabili oēs gaudebāt
Sz p⁹ aut q tpr rex malor
consilio depu͡tatus in tm̄
in odiū uer dei est incitat⁹
qd oportunitatē ⁊ modū mor
tis eius attentius inquire
bat· Sz epc blande ferens
⁊ oēs in inimicos suos ut
amicos amplectēs eg cū
regem ut diem pasce ī ur
be cui ꝑ erat celebraret· Et
ecce illa die nūtiatū ē ei q
rex in illa nocte quicquid de
morte tractauerat ꝑficere de
creuissz· At ille nichl timēs
Sz illa die in mēsa cū rege
ac manducās ꝑsecutorē s
fugit q illi in mēsi mōastio
do fuiens ē ebronio qui ī
mōastico hitu latitabat se
dula cātate fuuit· post i
modicū rex morit ⁊ theodori
cus in regnū sublimat· le
odegarius ipsi sui sacs et
precib; motus ⁊ exilio albis
⁊ pulsus ad sedē suā redut·
At ebronius mox apostata
uit ⁊ regis siniscallus fcs
fuit· Qui h prius mal⁹ fuit
tn̄ fca peior fuit totoq stu
dio leodogariū occidē intēdit·
Missus g militib; qui eū
capet cū epō copulā eor fuerit

cedens dum in habitu ponti
ficali de urbe exiret, ab eis
capitur et protinus excecatur. Post
biennium vero sanctus cum fratre suo
garino quem ebroinus exula
verat in palatium regis ductus
est. Cumque ebroini sapienter et
pacifice responderet, Ille nequam
dux garinum eius lapidibus fecit
obrui et per quendam fluvium
super acutissimos lapides du
ci. Et audiens quod in hymnis
deum laudaret, linguam ei
precidi fecit et cuidam eum custodi
am tradidit, ut eum novis
suppliciis reservaret. At ille
loquelam non perdidit, sed pre
dicationi vacabat ut poterat
predixit que quando et qualiter ipse et ebro
inus ex hac vita migraret.
Lux autem in mensa in modum coro
ne caput eius circumdedit. Quam
cum multi vidissent, quid hoc esset
ab ipso quesierunt. At ille se ig
norante presentes gratias deo
retulit et omnes astantes ut in
melius vitam mutarent
admonuit. Quo ebroinus
audiens et dolens missis quatuor
spiculatoribus ipsum decollari
mandavit. Cum ergo ipsum du
cerent dixit eis: non est opus, fratres,
nos diutius fatigari, sed hic im
plete illius desiderium qui nos misit.

At hii tres illorum [illegible] con
puncti quasi ad pedes eius procide
ntes veniam precabantur.
Quartus vero cum eum decollas
set protinus a demone arrep
tus et in ignem proiectus vitam
miserabiliter terminavit. Bi
ennio vero exemplo audi
ens ebroinus corpus sancti mul
tis miraculis illustrari,
cruciatus invidia mili
tem illuc misit, ut an sic
se haberet veritas intimaret.
Cumque illuc venisset, calce
tumbam percutiens excla
mavit: moriatur qui mor
tuum miracula facere posse
credit. Sed mox a demone a
rreptus et statim mortuus
morte sua sanctum amplius
commendavit. Hiis auditis e
broinus amplius invidia
torquebatur et famam eius exti
nguere nitebatur. Sed iuxta predi
cationem sancti gladio nequiter
neci ipse occiditur. De sancta

Pelagia

Pelagia Pelagia.
feminarum prima an
tiochie erat divitiis ple
na, corpore pulcherrima, habitu
ambitiosa et vana animo et
corpore impudica. Quadam
vice per civitatem cum ambitio
ose transibat ita ut nichil

sup eam n aur̃ ⁊ argentũ
⁊ p̃ciosi lapides uiderent͛ ut
quocũq; iret aẽm diuisar͛ aro
matũ odore repleret. Quã
p̃cedebat ⁊ sequebat͛ multi
tudo maxĩa puor ⁊ puellar͛
qui ⁊ ipi p̃ciosis erãt uestimẽ
tis induti. Quam quidã
scũs pat͛ noĩe nonus epc̃ elyo
opoleos que nũc damiata
uocat͛ uidens amarissime
flere cepit ex eo qd̃ ipa ma
iorem curam hẽbat placere
mundo q̃m d̃o pcidens ergo
sup pauimẽtũ faciem ad t̃rã
pcutiebat ⁊ t̃ram ipam la
crimis rigans dicebat altis
sime d̃s ignosce m̃ pctõri q̃
uni᷒ diei huiꝰ meretricis orna
tus oẽm in durissam uite me
e supauit. Ne me dñe con
fundat uniꝰ meretis ornatꝰ
añ conspectũ tremẽde maiesta
tis tue illa ꝑtrenis sum ope
se ornauit. Ego t͛ in morta
li dño placẽ ꝓposui ⁊ ꝑ meã
negligẽtiã nõ impleui dixit
q; hus qui secũ erãt. In ũi
tate dico uobꝭ q̃ d̃s hanc c̃
nos in iudicio ꝓducturus
ẽ. Quã ista tãm sollicite
se depinx̃ ut t̃renis amator͛
ib; placeat ⁊ nos celesti spõ
so placẽat negligimꝰ dum h;

⁊ similia diceret subito ob dor
miuit. Visumq; ẽ ẽi q quedã
columba nigra ⁊ fetida nimis
q̃ se celebrante uolaret. Qui
aũt diacon᷒ catecuminos ab
cende p̃cepisset columba disp
uit. Si missa dcã rediens ⁊ ab
ipo epõ in uase aque mersa
nũda ⁊ candida exiens tam
alte uolauit q̃ uideri nõ potu
it. Dum g̃ q̃dam uice
epõ p̃dicaret ⁊ pelagia adẽ ⁊
pũcta ẽ q ei litt͛as ꝑ nũtium
misit dicẽs. scõ epõ discipulo
x̃. pelagia discipula dẏa. Si uõ
x̃ discipl᷒ ꝓprobãs qui ut au
diui ꝑ pctõribꝫ de celo descen
dit me penitentẽ p̃ctricem
suscipe dignẽris. Qui ille remi
sit rogo te ut meã hũilitatẽ
ne temptes q̃ hõ pctõr sum;
Qz si uẽ saluari desideras solum
me uidẽ nõ potis. Qz int͛ alios
me uidebis. Cumq; ad eum
coram plibus aduenisset pe
des ei᷒ cepit amarissime fleuꝰ
dĩce cepit. Ego sum pelagia
pelagus iniquitatis ex mũ
dans fructibꝫ pctõr; ego sũ
ꝑditõnis abyssus. Ego uora
go ⁊ laqueus aĩar͛ multos
decepi ĩ culpam posui. Qui ẽ
epc̃ q̃ t͛ nomẽ ẽ. Cui illa aũo
tante pelagia uocor sꝫ uestim

tota pompa omnes vocabant me
margaritam. Tunc episcopus clemen-
ter suscipiens penitentiam ei salu-
tarem iniunxit et in dei timore
diligenter instruxit et postmodum
baptizavit. Dyabolus autem ibi cla-
mabat dicens. O violentia quam
patior ab hoc sene decrepito. O
violentia o senectus mala. ma-
ledicta dies in qua in hunc na-
tus es. qui spem meam maximam ab-
stulisti. Quadam igitur noc-
te ad eam venit et eam excitans
dixit ei. Domina margarita quid
umquam tibi mali feci numquid
non divitiis omnibus et gloria te
ornavi. Queso dic in quo
te contristavi et satisfaciam.
tantum rogo te ne me deseras ne ob-
probrium christianis efficiar. Illa autem
signavit se in dictum et insufflavit
et statim evanuit. Die tertia
omnia que habebat congregavit et pau-
peribus tribuit. Post aliquot
autem dies cunctis ignorantibus
aufugit nocte et ad montem oli-
veti devenit. ubi habitum here-
mite accipiens in cella se ibi
parvula locavit et in multa ab-
stinentia deo servivit. Opinione autem
fame ab hominibus habebatur et frater pe-
lagius dicebatur. post hec quidam
dyaconus dicti episcopi in iherusalem loca
visitaturus advenit. Cui dixit
episcopus ut post visitationem quemdam
monachum nomine pelagium quere-
ret et ipsum visitaret quia verus
servus dei esset. Quam cum ille
fecisset mox ab illa cognitus
nequaquam ipsam pre nimia
macie recognovit. Cui
illa ait habes episcopum. Et ille etiam
domine. Et illa oret pro me quia vere
christi apostolus est. Recedens igitur inde
et die tertia rediens mortuam
eam invenit. Currens igitur
episcopo nuntiavit. Episcopus igitur et clerus
omnes que monachi venerunt
ut tam sancto viro exequias
celebrarent. Cumque mulierem
esse invenissent admirantes
laudaverunt et sanctum corpus honori-
fice sepelierunt. **De sancta mar-**
garita dicta pelagio.

Margarita dicta
Pelagius virgo pulcherrima
et dives et nobilis tanta fuit
parentum sollicitudine custodita
et moribus instituta. tantaque
pudicitia et honestate vige-
bat quod videri ab hominibus modis
omnibus renuebat. Tandem
a quodam adolescente nobili in
coniugium petitur et utriusque paren-
tis assensu cum tanta nuptias
expensa cum immensa divitiarum
preparatur gloria et deliciarum. Cum
iam dies nuptiarum adesset et iu-
venes et puelle et cuncta simul

noblitas aūt thalamū ia
parato nuptiaꝝ festa cū
gaudio celebraret. Virgo
inspirante xpo virginita
tis dāpnū considans tam
dāpnosis plausib; compara
p̄strata in t̃ram cū lacrim
is virginitatis ꝛ nuptiaꝝ
molestias tanta in corde ꝯ
pensatōne librauit q̄ oīa
huiꝰ vite gaudia q̄i stercora
respuebant. Unde nocte il
la a viri consortio abstinēs
media nocte se deo ꝯmēdans
tonsis c̄nib; in viri habitū
lam in fugit. Longe aute
a quodā monastiū veniens ꝛ
fr̄em pelagiū se appellans ab
abbate receptus ē ac diligē
t̄ instructus. Qui ita sc̄e ac
religiose vixit q̄ defūcto sc̄i
monialiū p̄positore de sen̄ in
eoꝝ consilio ꝛ abbis imp̄io
l; inuitus mōasťio v̄ginū
ē p̄latus. Dum ḡ nō solū
corpoꝝ nc̄cia. s; ꝛ aīaꝝ pa
bula ministraret. Dyabolꝰ ei in
uidens studuit qualiť p̄fec̄
eius cursum obiectu crimi
nis c̄minis impediret. Quā
vnā v̄ginē que p̄ foribus
erat in adulterium transit. ꝛ
intumescente ventre cum
iam celari nō poss; tandē

pudor ꝛ dolor oēs v̄gines
ꝛ monachos intus monā
sťii consťnauit q̄ solus pe
lagius ut pote q̄ eaꝝ fami
liaris atq; p̄uisor sine iudicio
ꝛ examinatōne ab omnibus
ꝯdempnatur. Qui mox foras
cū ignominia pellitur ac in quo
dam rupis specu recluditur.
Ubiq; monachoꝝ se vilissimū
deputatur qui ei panē ordaceū
ꝛ aque tenuissime ministra
ret. Quib; gestis monachi
recesserunt ꝛ solum ibi pela
gium relinquerunt. At ille
patienť oīa sustinēs i nullo
turbatus fuit. s; deo semp g
r̃as referēs p sc̄oꝝ exempla
continue ꝯfortabat. Tande
finē suū adēē cognoscens.
abbi ꝛ monachis p litťas sic
mādauit. Nobili ortu gn̄e
margarita in seclo dicta fui.
Que ut pelagus temptacō
nū effugerem pelagius nomē
imposui nec sum p deceptōne
mentita q̄ me virū sc̄is oste
di de c̄mine v̄tutem opti
mam p̄uiam in nocens egi.
Nam queso ut quā virū fe
minam nescierunt sc̄e so
rores sepeliant. Et s; expia
tio iuuentutis ostensio mori
entis ut femine v̄ginem

recognosceat qm calūpniator
es adulteriū indicabant.
huius auditis monachis et sā
monialib; ad speluncā con
currentib;. pelagius a cūctis
uirgo intacta cognoscitur.
et cunctis penitēciā agentib;
in monasterio uirginū eam ho
norifice posuerūt. De scā
Taysis meretrix Taysi.
fuit in uitiis prīm
latente pulchritudine sui ut
ppter eam multi uendit' omīb'
ad ultimā paupertatē uenirēt
sicut amatores sui pro zelo
cupiditate inter se bella gerē
tes puelle limina sanguine
respergebant. Quod abbas pa
nutius audiens sumptū
habitū seculari et uno solido ad
eam pfectus ē in quadā ci
uitate egipti. Dedit ei q
solidū p mercede pctī. At illa
accepto precio. ait illi ingredi
amur simul in camerā. Cumq;
ingressus eēt et lectū preciosis
uestib; stratū inuitaret
ascendē. Dixit ad eam. Si ē
cubiculū interius ad ipsum e
amus. Et inquid illa. Ubi nullus
ingreditur. Si uero deum times
nō ē locus q̄ diuinitati ualeat
occultari. Quod senex audiēs
dixit ei. Si scis nosti cū tot aīas
pdidisti. Non solum eī pro
tua. sed pro illorum oīm reddituā
rōnē dampnabis. Quod illa au
diens puoluta ad pedes eius
cū lacrimis exorabat dicens.
Scio eē penitentiam pater et spero
remissionē te orante sorti
ri. Tanto peto tiium horarum
inducias et post quecūq; iusseris
ibo et quecūq; mandaueris
adimplebo. Cumq; illi lo
cum constituisset ad quē ueni
re deberet illa collectis omīb'
que ex pctō lucrata fuerat
platis q; in mediā ciuitatē
igne combussit. Clamans ue
nite oēs qui pecastis mecū
et uidete quō ea q̄ mihi contuli
stis exuram. Erat aūt preciū
auri librarum quadraginta.
Que ei omīa in cedisset ad
locū que abbas ei constituerat
iuit. Quam illa in uirginū
monasterio in cellulam par
uulam claudēs hostiū cel
le et plumbo consignauit et
paruam reliquid fenestrulā
per quē modicus cibus ei
daretur. Iussitq; ei oīb; dieb'
parum panis et paululū aque
accepis ministrari. Cū senex
discederet illa ait. Quo pater
ibo ad secessum ue. Et ille in
cella facias sicut digna es.

Cum quereret quo deberet orare. Dixit. Non es digna noīare dn̄m ī labiis tuis nomē scē trinitatis aduocare. Sed nec ad celum manus expandē qm̄ labia tua iniquitate ē plena ⁊ manus tue sordib⁹ iniquitate. Sz tm̄ ꝯ̄ orientē incubes ⁊ hūc ſmonē in ter. Qui plasmasti me miserere mei. Cum ꝗ̄ tribus annis fuisset inclusa p̄n̄ut tius eius eum doluit ⁊ abba tem antoniū iuit ut ab eo quereret. si ds illi pccm̄ remi sisset. Et narrata causa. sc̄s antonius conuocatis disci pulis p̄cepit eis ut tota illa nocte in oṙone sigillatim ꝑsisterent dn̄mq3 rogarent ut eam ꝓ qua abbas paruti⁹ ueniāt. aliciu reuelaret. Discipl⁹s antonii uidit sub ito in celo lectū uestib⁹ pre ciosis ornatū quē tres uirgi nes clara facie custodiebāt. Cumq3 paulus illō dixet ēē antonii p̄ris sui uox dīuina Dixit. Non ē p̄ris tui antonii sz taydis meretricis. Qui cū paulus mane retulisset di cognitate uoluntate pau nuti⁹ letus abcessit ⁊ ad mo nasterium id iuit. ⁊ hostiū cellule dissipauit eiq3 dixit. Egredere q2 ds t̄ pctā dimisit. Illa uō rogabat ut amplius staret inclusa. ⁊ addidit. Te stor deū q2 ex quo ingressa sum ex omnib3 pcc̄is meis sarcinā quandam feci ⁊ an̄ oclos sta tui ⁊ sic nō discessit a nelut⁹ de naribus meis. Sic n̄ discessi sunt pccā mea ab oclis me is. Sz flebam semp illa cō siderans. Cui abbas nō ꝓp tuā pn̄iaz t̄ dn̄s dimisit pccā. S3 q2 hūc timorē sp huisti ī aīo illam ꝗ̄ inde adduxit q3 dieb3 xv. sup uixit. Alias quoq3 e frem aliam meretricem. qi i modo consili conuerti uoluit. Nam cū illa meretrix semen effrem ad pccm̄ impudenter al liceret illi ait. Sequere me. Qua sequente ⁊ ad q̄dam locū ubi erat multitudo hoīū aduenis sent dixit ei. Sede h' ut ꝯmis ceam tecū. Et illa quō possū h' facere multitudie tanta cir cumstante. Et ille si hoīes eru bescis nōne magis tuū debes erubescere creatorē qui reuelat abscondita tenebrarum. Illa ā dū h' audiuit ꝯfusa discessit.

Dionisius mēp̄ꝫ fugiens uel p̄se [illegible] De ho mine il⁹ dē adm ꝗ ē duo ⁊ ms⁹ qd

ē eleuatio q̄i s̄m duo eleua
tus .s. s̄m cor̄ ⁊ aīa . ul' dr̄ a
dn̄e q̄ ē uenus .s. dea pulc̄
tudinis ⁊ sios q̄ ē d̄s q̄i pul
cher d̄s . uel' ut quidā aūt dr̄
a dyonisia q̄ s̄m ysidor̄ ē que
dam gēma nigra ualens ꝯ̄
ebrietatē . fuit g̃ uehement̄
fugiens de m̄do pfectum abre
n̄utiatōnē eleuatus p intior̄
ꝯtemplōnē pulc̄ d̄s p decorē
uirtutum . valens pām̄ ib;
ꝯ̄ ebrietatē uiciorum . h̄ an̄ conu
sionē multa p̄ nōia h̄ūit d̄cs
ē ēi ariopagita . i . theosophus
d̄s sapiens . It̄ gcor̄ sapienti
b; dicitur ē ala celi q̄ p spūalē
intelligentiā mirabilr̄ alte uola
uit . It̄ d̄s ē macharius . i . beatus.
It̄ a p̄ria dcs ē ionicus ionica
ex linguis gcor̄ ut papias dic̄
ul' ut idē dic̄ Ionice sūt gn̄a
rotundar̄ columpnar̄ . ul' ionic̄
ut idē dic̄ ē pes que h̄t duas
correptas ⁊ duas longas p q̄
ostendit q̄ ip̄e fuit mirabil'
rector p eloq̄ntia extē subte
lis atque p doctrinā . Breuius ē
p h̄uilitatē longus alius p
caritatē . Aug' ā viii . d' c . a .
di . dic̄ q̄ inori eū ē gn̄s phor̄.
Distinguūt ē ibi duo gen̄a
phor̄ . s . Ionicū ⁊ pitagoricū.
Primū in grecia . Sm̄ in ytalia.

q̄ g̃ diuā sum̄ eāt ph's . ideo
antonomastice dicebat̄ ionic̄
ei' passionē grece dictauit me
thodius latine nō anastasius
aplice sedis bibliotecarius.

De sco dyonisio.

Dyonisius ariopagita ab aplo
paulo ad xp̄m conu'sus ē.
Q' ui ariopagita a uico ciui
tatis in quo h̄itat̄ dicit̄ fuisse
dr̄ ariopagus ei' eāt uicus in
quo eāt ydolum martis . Ate
nienses ei' singlōs uicos de
nōiabant ad d's quos in eis
colebant . vñ uicus in q̄ mar̄s
colebat̄ uocabat̄ ariopagiā
q̄ ario dr̄ mars . Et sic erat
de oīb; aliis . vicū ariopa
gias eāt uicus ceteris excell
entior . q̄ ibi eāt curia nobi
lium ⁊ scole liberaliū artium
In hoc g̃ uico morabat̄ dyo.
phor̄ tunc maximus . Q' ui ob
plenitudine diuinor̄ nomi
num et sapīe theosophus . i . dei
sapiens dicebat̄ . erat secum
apollophanius ei' ꝯph's . Ibi e
rant epicurei qui ponebāt fe
licitatem ponebant in sola
ai uirtute . In die g̃ dñice pas
sionis cū tenebre fc̄e fuissent
sup uniu'sam terram . ph'y e
rant athenis nō potuerūt
cām illi' eclipsis in cursio

natalibus inuenire. ñ inu
rū qui nō sunt natalis eclip
sis solis. Tum q̄ luna fere
erāt eregione ad solem. Ec
lipsis uō solis fit tm̄ ỹ in si
nodo solis ꝛ lune. luna aūt
tūc erāt. xv. et ꝯ a sole erat ī
ꝑfecta distantia. Tum q̄ e
clipsis ꝑ tres horas durare
nō pōt. huiꝰ eclipsis memi
nit dyō in epl'a ad apollopha
nū dicens. Obfusi namq̄
orbes vniformiter tenebrarꝫ
caligine ut quid hoc eēt ī
uicē possemꝰ regulam phy
lippi aridei apsimsimus.
Cumq̄ in uenissemꝰ sicut
ꝯ ỹm erāt solem. tūc pati mo
lestias nō debē nisi ad te ꝑ
itie totus sacm̄ꝫ ad huc
in scitate rei dicēs: Quid ī
qua speclm doctrīe apollop
ham. huīs secretis asc̄bis
ad q̄ tu in ore d'ino nō serī
su hūano Ridisti o bone
dyonisij d'marꝫ ꝑmutatōes
sunt rerꝫ demq̄ notam fecie
diē ꝛ annū anūtiatōnis:
q̄ paulus nr̄is auribꝫ sus
pensis in tonuit ꝛ signis
clamātibꝫ recordatꝰ sū hec
ꝛ exptus dedi ūitati manꝰ
ꝛ ftitati sū nexibꝫ absolu
tus. h dyō. Tandem ut in

ystoriis scolasticis legit̄ ad
h sunt adducti phy. ñ dicet
qd̄ ds uē patet. alibi legit̄
q̄ dixerunt ordo uē ꝑuētitur.
aū elemēta ꝯ ꝯpatiunt̄. ali
bi dr̄. q̄ dyō dixit h nox qm̄
tamq̄ quid nouū mirarꝰ to
cius mūdi ūam lucem aduē
tum significat. Tunc athe
nienses illi dō aram ꝯstitue
rūt ꝛ sup positus ē titulꝰ
Ignoto dō. Singulis aūt
aris sup ponebāt titulus
indicans cui eēt ara dedi
cata. Cum ḡ uellent offē
re holocausta dixerunt phy
losophi illorꝫ nō eget. Sꝫ fa
ciatis genuflexi oīs. aū
aram ei ꝛ supplicabimus ei
nō ei quērit oblōnes pecorꝫ s;
deuotōnes aīarꝫ. Cum ergo
paulus uenisset athenis e
pycuri ꝛ stoici cū eo disserebāt
Quidam aūt dicebāt. Q
uid uult seminator iste hic
dīce. Alij dicebāt. Nouorꝫ de
moniorꝫ uīr anūtiator ēē ad
uocantes ḡ eū aduexerūt phōrꝫ
dixerunt ei. Noua quedā in
ferens auribꝰ nr̄is volumꝰ
ḡ te scire quid nā uelint h
ēē. Athenienses ū admodū illi
aꝰ uocabāt ñ aut dīce aut au
dire aliqd noui. Cum ēgo

paulus singl'a d̾ mor; alt̄nia
ꝑlustrans. Q; ꝯ int' c̄tā ig
nota dī alt̄ue īndissā dix̄ illis.
Quem ignorantes colitis h̄c
ego annūtio uob̄ xp̄m. s. dm̄ q̄
fecit celum ꝯ t̄ram. Deinde
dix̄ dyonisio q̄ ceteris magis
doctū in d̾inis eē̄ uidebat'.
Quis ē̄ dyonisi ille d̾s igno
tus. ꝯ ille illi ds ē̄ uer' qui ī
t̄ d̾s nō ē̄ ostensus ꝯ paul'.
Est ne hō. s; ideo incognitus
ē̄ q; tm̄ melis ei' ꝯuisatōne.
Cui paulus ille ē̄ qui p̄dicto
qui de celo descendit. Carnem
suscep̄ morte̅ sustinuit ꝯ die
t̄tia resurex̄. Cum ā dyō' ad
huc cū paulo disceptaret'
transiit cecus coram ei'. dix̄
q; dyo' paulo. Si dixeris huic
ceco. In nōie dī tui uide ꝯ ui
dēit statim credam. Q; ne u
tāis ūbis magicis q; forte
nosti ūba que hn̄t hāc effi
catiam ego inquid ūbor'
formā tibi p̄scribam. Sic
g̊ dices. In nōie ih'u x̄ na
ti de ūgine crucifixi ꝯ mor
tui qui resurex̄ ad celos as
cendit uide. Q; ut oīnis
suspicio tollet'. paulus dix̄
dyo' ut ipe illa illa dixet ceco
Cum g̊ dyo' illa dixet ptin'
cecus uidit. Moxq; dyō'.

cū damari uxore sua totaq;
familia baptizatus ē̄. Siq;
a paulo ꝑ t̄enniū instructus
athenis ē̄ epc̄ ordinat'. ubi
p̄dicatōni insistens ipam
ciuitate̅ ꝯ maxi̅am ptem
regionis ill' ad fidem x̄ ad
dux̄. Hinc dyo' paulus ea q;
raptus ad t̄ciu; celum uidit
c̄dit' reuelasse ipe sic dyō'.
inplib; locis insinuāe ui'.
Unde de ierarchius angl'or;
ꝯ de ipis ordinib; dispōnib;
ꝯ officiis eam loculent' dis
suit ut nō putaēs eū hec
ab alio didicisse. Q; ipm p
cius usq; ad t̄ciū celum rap
tum eē̄. ꝯ ibi h' oīa cō spexis
se ꝓphētie spū claruit sic ex
qdā misit ad btm̄ Jo. euāge
listam inpathmos insulam
relegatū appet. Nam ei p
phauit q; inde rediret. Sic
dicēs. gaude ūe dilecte. ūe
amabilis. ūe desidabilis. ūe
diligibilis ualde. Ex custo
dia m q̄ es cito dimittēis
ꝯ ad t̄ram sue reūtēis et
facies ibi boī dī ꝯmitatores
ꝯ hus qui eāt p̄t te tradē
dormitōm. Hec n̄ uir' fuit
sic ipe in libro de d̾inis no.
insinuare ui'. Cum g̊ au
disset petrū ꝯ paulū rome

carceribus detineri christianos esse au-
divit et ad eos visitandos
accessit atque postquam illi migra-
ssent ad christum clemens qui presidet
ab ipso in franciam mittitur. cui
rusticus et leutherius sociantur.
missus igitur parisius venit et mul-
tos ibidem ad christum convertit. et
ecclesias plurimas fabricavit. Ta-
ndem autem in eo gratia celestis
eminuit. quod cum sepius pontifex
ydolorum contra eum populum concitasset
ita ut ad eum occidendum concurre-
rent. Mox illo aut omni ferita-
te disposita. se eius pedibus pro-
volebant. aut nimio terrore
perculsi ab eius presentia fugi-
ebant. At dyabolus videns et in-
videns quod sui cultus decres-
ceret et multiplicatis fidelibus
ecclesia triumpharet domicianum
imperatorem in tantam commovit
vesaniam ut preceptum daret quod
quicumque christianum aliquem reperiret.
aut sacrificare cogeret aut diver-
sis suppliciis cruciaret. Pre-
fectus igitur fascennius contra christianos
parisius a roma directus
beatum dionysium populo predicantem in-
venit statimque captum collafi-
zatum derisum et loris durissim-
is alligatum cum rustico et ele-
utherio suo presentari fecit. Cumque
coram eo in confessione christi constanter

assisterent. Ecce quedam ma-
trona nobilis venit et virum
suum tanquam ab hiis magis
deceptum asserit. protinus ipsi quoque viro
ei tuus mittitur et perseverans
in christi confessione occiditur. Sancti vero
a xij militibus flagellantur
deinde magno pondere cathe-
narum constricti carceri man-
cipantur. Sequenti die dionysius super
cratem ferream suppositis fla-
mmis nudus extenditur. ubi
domino decantabat dicens. Igni-
tum eloquium tuum vehementer
et servus tuus dilexit ea. Illinc
inde igitur erigitur et ad bestias fe-
rocissimas multo ieiunio
provocatas proicitur. Cum ad eum
impetuose currerent signum
crucis apposuit et mansuetis-
simas eas fecit. Deinde in
clibanum iactatur. Sed extincto
igne nichil leditur. Cruci as-
signatur et diu in ea torquetur.
Deinde depositus cum sociis
suis aliisque fidelibus multis
carceri mancipantur. Ubi dum
missam celebraret et populum com-
municaret. dominus ihesus eidem apparuit.
cum immenso lumine et panem accipi-
ens ei dixit. Accipe hoc care
meus quia mecum est maxima merces
tua. Post hec iudici presentati
novis suppliciis macerantur et

iuxta ydolum mercurii cum secu
ribus eorum capita in confessione
trinitatis perdiderunt statimque
corpus sancti dyonisii se erexit
et caput suum inter brachia du
ce angelo et celesti lumine pre
cedente per duo miliaria depor
tavit a loco qui dicitur mons
martirum usque ad locum ubi nunc
sua electione et dei providentia
requiescit. Tanta quoque ibi
angelorum melodia insonuit ut
inter multos qui audierunt
et crediderunt quod larcia que eorum vi
rum occidi fecerat christianam se clama
vit. Et mox ab impiis decol
lata et in suo sanguine bapti
zata occubuit. Filius autem eius
nomine nubi ratione sub tribus
imperatoribus militavit. Demum
prius rediens baptizatus
et religiosorum meorum sociatur. Pa
gani autem infideles metuerunt
sanctorum rustici et eleutherii corpus
christianos sepelire iusserunt ut in
secana mergerent. Matrona
quedam nobilis invitans ad pran
dium invitavit et illis epu
lantibus sanctorum corpora furtive sub
ripuit et in agro suo occulte
sepeliri fecit que postmodum per
secutione cessante causa su
stulit. cum sancti dyonisii honori
fice sociavit. Passi sunt autem anno
domini C. xvi. etatis vero beati dy
onisii xc. Cum autem circa latera
nensis regularis episcopus missarum sol
lempnia celebraret apostolorum
nominibus in cantatione veritatis
adiunxit. et beatis martiribus
tuis dyonisio rustico et ele
utherio. Quo dicto cum adhuc dei
famulos vivere crederent pluri
mum mirari cepit. Cur eorum nomina
se nesciens protulisset. et ecce
eidem admiranti tres colum
be apparuerunt super crucem alta
ris residentes quarum sanctorum nomina
habebant suis pectoribus sanguine
insignita. Quas diligenter
intuens sanctos migrasse eos
intellexit. Et nota quod Ignarus
remensis episcopus dicit in epistola quam
misit ad karolum quod hic est
dyonisius ariopagita sicut continetur
quod dicit ystoria. Item dicit Jo
hannes scotus in epistola ad karolum
sed hoc ratio est compoto temporis quod dicit
sicut aliqui obicere voluerunt.

De sancto Calixto.

Calixtus papa anno domini CC. xxij.
Sub alexandro imperatore
martirium passus est. Cuius tempori
bus per semientatem urbs divino est
incendio concremata et sini
stra manus jovis aurea lique
facta. Tunc sacerdotes omnes
ad imperatorem venerunt petentes

ut diu uicti sacrificium placa
rent. Dum eo offerret sub
ito celo sereno mane die io
uis d'mo fulmie. q. sacdo
tes ydolorum mortui sunt et
ara iouis concremata et sol
obscuratus ē. ita ut papa
romanus fugeret ex mu
ros. Audiens aūt pal
matius quod calixtus cū suis
clericis transtiberim latita
ret rogauit imperatorē. ut
xpiani per quos hoc malū cō
tigat ad purgatonē ciuita
tis penitus delerentur. Pal
matius itaque potestate accep
tum illuc cū militibus perpulis
set. et illi protinus excecati fu
issent. Exitus h' alexandro
protinus nuntiauit. Tunc im
perator iussit ut die mercu
rii oīs ppl's conuenirent et
mercurio immolarent. ut aut
ab eo super hiis responsa acci
perent. Qui dum fieret uirgo
quedam templi nōie iuliana
arrepta a demone exclama
uit. Deus calixti ē uūs et uiu'
deus qui uictimis pollutoribus in
dignatus ē. Quod audiens
palmatius ad scm̄ calixtū
accessit et eū cū uxore sua
et familia baptizari se fec.
Quod audiens imperator eū
accessitū simplicio senatori
tradidit ut uerbis blandis
eū mouerent eo quod rei p. sup pli
ce plurimū noctis esset. palma
tius uo ieiunijs et oronibus
perseuerante uenit ad eū quidā
promittens quod suā uxorem sua
paraliticam curaret et credo
credet. Cum igr perea palmati'
oraret illa sanata ad eum
cucurrit dicens. baptiza me
in noīe xpi. Tunc calixtus
ueniens ipsam et uiro suo si
plicio multis que aliis bap
tizauit. Quod audiens ce
sar omnes baptizatos decol
lari iussit. Calixtum uero v.
diebus sine cibo et potu manere
fec. Et uidens eū amplius
confortatū iussit eū singulis
diebus fustigari tandē per fe
nestram precipitari fec. Asteri
us aūt presbyter corpus eius inde le
uauit et in cimiterio calixto
di sepellijt. De nomi
ne.
Leonardus dr̄
quasi leos quod ē ppl's
et nardus que ē herba redolens
quia odore bone fame ppl'm ad
se trahebat. uel leonardus
dr̄ legens ardua. uel leonar
dus dr̄ a leone. Leo enim
.4. h't in se. Primo for
titudinē quia ut ysidorus ut

maxime habet in capite et in pec-
tore per malarum cogitationum
refrenationem in capite per in-
spectabilem supernorum contemp-
lationem. Secundo leo habet sa-
gacitatem in apertione oculorum
cum dormit et in delectatione
vestigiorum confugit. Sic iste
vigilavit per laborem actionis
et vigilando dormivit per qui-
etatem contemplationis. et de-
levit vestigia omnia humane
conversationis. Tertio leo habet
virtuositatem in voce. quia
sua voce tertia die suscitat
catulos mortuos et omnem be-
stiam dum rugit continuo
gressum figit. Sic leonardus
mortuos in peccatis ad vitam
adduxit. et bestialiter viventes
in moribus bonis fixit. Quarto
leo habet timorem in corde et sum-
ptis duo timet. et strepitum
rotarum et ignem. Sic et leona-
dus in mundo timuit stre-
pitum mundane sollicitudinis et
ignem terrene cupiditatis unde
omnes thesauros sibi oblatos con-
tempsit. De sancto Leonardo

Leonardus dicitur .D. abbe
fuisse circa annum domini .d. qui
a sancto remigio remensi archi-
episcopo de sacro fonte levatus
est et ab ipso salutaribus disciplinis
instructus. cuius parentes pri-
mi in palatio regis francie
habebantur. hic tantam gratiam apud re-
gem obtinuit quod omnes incar-
cerati quos ipse visitabat pro-
tinus absolvebantur. Cum igitur
fama sanctitatis excresceret rex
multo tempore eum secum habitare
coegit ut ei optimum episco-
patum donaret. Sed ille re-
nuit et solitudinem cupiens
relictis omnibus aurelianum
predicando cum fratre suo liphardo
devenit. Ubi postquam in quo-
dam cenobio aliquandiu. dum
liphardus super ripam ligeris
solitarius staret et leona-
dus per spiritum sanctum ad monitionem
in equitaneam predicare dispo-
neret absculantes se ad in-
vicem discesserunt. Leona-
dus igitur ubique predicans multa
miracula faciens. In quadam
silva civitati lemovice vici-
na habitavit. ubi erant aula
regia cum venationis constructa.
accidit autem quadam die ibi rex
venaretur et regina illic cum
delectationis gratia egressa partu
periclitaretur. Cum igitur rex et
familia omnes lugerent vir dei
per nemus transiens plorantibus
que compatiens illuc ac-
cessit. et a rege vocatus protinus

intrauit. Cum g̃ a rege in
terrogatus quis eẽt ⁊ se sc̃i
remigij discipl̃m fuisse nar
raret rex spem bonã conci
piẽs ⁊ a bono magĩo ip̃m
bñ instructũ. putans ip̃m
ad reginã induxit rogauis
p̃cibus suis de recuperanda
ꝯiuge ⁊ edita prole duplex
ei gaudiũ optinet. Tunc il
le oõne q̃ petebat rex ptin
impetrauit. Cum rex multa
in auro ⁊ argento ei offerret
ut pauperib; daret. Ille ait
ego nullis hor indigeo. s; cõ
temptis mũdi diuitiis i
hac silua deo viuere desido.
Cum aũt rex totũ ei uenu
ꝺ̃ tradere uellet. ille ait. n̄ õ
totũ accipio. s; tm̃ q̃ntũ
in nocte cũ meo asello cir
cuire potero tm̃ m̃ dari opto.
Q̃ m rex libent̃ ꝯ cessit.
Constructo g̃ ibi mõastiũ
diu i cũ duob; monachis
in abstinẽtia multa degeb
at. Cum aũt aq̃ ab eis p̃mi
liare distaret puteũ i fodi
iussit quẽ suis p̃cib; aqua i
pleuit. ¶ Locum illũ nobli
ant appellauit. eo q̃ a nobili
rege sibi datus fuisse ibi
tantis miraclis coruscauit
q̃ quicũq; eius nomi incar̃ce
rati inuocasset mox ruptis uin
culis nullo ꝯ̃dicente lib̃ abir
et. ⁊ suas eidem cathenas
portaret ex quib; pl̃es. Cen
tum manebant ⁊ ideo dño
viuebant. Septem quoq;
filie de eius nobli stirpe uẽ
ditis oĩb; ad eum uener̃
⁊ distributo singlis in ne
more ibi cũ ip̃o manentes
exemplo suo pl̃es extitere
rũt. ¶ Tandẽ ubi sc̃s mi
raculis multis claruit. viij.
idus nouembris feliciter ad
xp̃m migrauit. Ubi postq̃
multa fecisset miracula dicis
illi ecc̃e reuelatũ ẽ ut que
locus ille p̃p frequẽtiã ⁊ multi
tudinẽ p̃pli artus eẽt alibi
ecc̃am fabricarẽnt. ⁊ illuc
corp̃ sc̃i cum honore porta
rent. At illi cũ p̃plo deuano
ieiuniis ⁊ oõnib; insisterẽt
respicientes uidẽ totam cõ
tratã niue coopertam. locũ
ã illũ in quo sc̃s quiesc̃e no
lebat a io uacuũ conspexer̃
illuc g̃ translactus quanta
miracula ⁊ magĩe ẽẽ incar
ceratos dñs p̃ eum faciat
in mẽsa fi ꝑ eũ uarietas an
ci tumulũ dependẽs testi
existit. ¶ Vicecomes lu
nouicensis ad terrorẽ malorꝫ

Quadam cathenā grauissimā
fecerāt quā in capo sue turris
affigi mandauerat Qua cate
na quociēs in collo cingebāt
cuilibet actis in tpe ei exspi
rus nō vna. s; qi mille mor
tib; agebat. Accidit ātm ut
quidā nepos scī leonardi · illa
cathena sine culpa ligaret.
Qui cum iam quasi ultimum
spīm trahēt inuocasse quo po
tuit uoto scm̄ leonardum.
rogauit ut qui alios ꝯ suo
nepo subueniret. Statimqz
scs in ueste candida sibi astitit
Dicens noli timē qz nō mori
eris. Surge ⁊ hanc cathenā
tecū ad meā eccām defas et se
quē. Qui surgens ⁊ cathenā
accipiens scm̄ pcedente ad
eccām suā secutus ē eum.
Statim ut autem foris fuerunt
scs ab eo recessit. At ille eccām
intrauit. qd scs ē factū oib;
enarrauit. et cathenā illam
tam maxiam ante tumulum
eius suspendit. Vir quidā
in loco scī leonardi hitans et
eidē scō ualde fidelis existēs
a quodā tyranno captus ē.
Qui tyrannus intra se dice
bat leonarde iste oēs cōpe
ditos absoluit ⁊ oēs ferrum
ante ipm ut cera liquescit. Si
hunc ergo ligauero uinculis
statim leonardus adueniet
ul' ad erit ⁊ ipm libabit.
Si autē ipm custodire posse
et mille · solidos ab eo hēre. Scio · mortis
quid ergo faciam intra turrim
pfundam foueam faciam ⁊
tunc compedib; aggrauatū ibi
dem subiugam · Deinde sup
os fouee ligneā archam con
struam. In qua milites ārma
tos iacē faciam. Nam leonā
dus lz ferrū confringat sub
tiam tñ nō intrat. Cumqz
sic omīa compleuissz. ⁊ ille
scm̄ leonardū sepius inclama
ret. scs nocte adueniens ar
cham in qua milites iaceb
ant reuoluit ⁊ ē mortuos
in sepulcro. Ita eos sub ipa
conclusit. Deinde cū multa
luce foueam ingressus manū
fidelis sui tenuit. Ac dixit. Dor
mis an uigilas. Ecce leonā
dus quē tu desideras. At ille
admirans ait. Dñe adiuua
me. mox fractis cathenis ap
prehensum pprus ulnis ex tur
rim portauit ⁊ secū sic amic
cum amico ⁊ fabulans ad do
mū suā deduxit. Regnū
quidā dum auisitatōne scī
leonardi redisset ⁊ malupiaca
nia captus in cauea clausus

ẽ eos plimũ precabat̃ ut a
more sc̃i leonardi cum nũq̃
eos offendisset eũ dum ode
rent. ⁊ ille si uult̃ uos ⁊ sc̃m
leonardũ. Cui me ẽẽ sciatis
rectõ medatũ. Sequẽti ḡ noc
te sc̃s leonardus dño illius
castri apparuit ut pegrinũ
suũ dimitteret iṁpauit. At
ille uisionẽ q̃si somp̃niũ
paruipendens. Cum sic itm̃
nocte de hoc monẽtur eum
dimittẽ noluit. Tertia uõ
nocte sc̃s leonardus pegrinũ
arripiens ex̃ castrum ad d
uxit statimq; turris eum
media pte castri corruens
oppssis plib; solum funditus
ad sui confusionẽ reseruauit.

Miles quidã in britannia
carceratus. sc̃m leonardũ
in uocabat. qd̃ statim cũctis
uidentib; cognoscentibus
⁊ stupentib; in media domo
apparuit ⁊ carcerem intrans et
uincula rumpens ei cathe
nas in manib; posuit. et p
mediũ illorũ eũ deducens oĩs
stupore pcussit. De alio sc̃o Leonardo.

Fuit alius leonardus
eiusdem pfessionis et uir
tutis. Cui corpus apd̃ corbia
cũ requiescit. hic cumq; in
monasterio platus eẽt. tanta

se humilitate deiciebat ut oĩ
bus inferior uideretur. Cumq; cũ oĩs
pene ipso ad eũ confluerent quidã
in iudi regi detractio suaserunt
q̃ n puideret p leonardum qui
sub optentu religionis
ipsum colligebat regnũ fran
cie detrimentũ nõ modicum
sustineret. Quib; rex nimis
credulus eũ expelli iussit. Ueni
entes aũt milites ad uob
eius compuncti sunt qd̃ se
suos futuros discipulos spo
ponderunt. Rex quoq; penitẽs
ueniam petiit ad detractor
es rebs ⁊ honore priuauit.
Ipsum aũt sc̃m ualde dilexit. Et
uix ad eius preces ipsos detrac
tores sue dignitati restitu
it. Qui a rege simili impe
trauit ut quicũq; in carcere
tenerẽt. mox in uocato suo
nõie solueret. Dum aũt
quadam die orõni incumberet s
pens quidã maximus a pte
pedũ ei in eius sinũ se exten
dit. Et pp hoc ille se ab orõne
nõ mouit. Orõne uõ cõple
tam dixit ei qd̃ ab initio orõ
nis tue hõies quantũ p uales
inquietas. Nunc ḡ si tibi
ẽ data potestas fac in me
quicq̃d merui. Quo dicto
statim serpens p caputium

eius exiens ad pedes eius mor
tuus cecidit. post hec eum duos
epõs discordantes sedasset
ibi crastinũ se finiend' ee
predix. De nomine.
Lucas interpretatur consurgens
uel eleuatus. uel dicitur lu
cas a luce. Ipse enim fuit consur-
gens ab amore mũdi ele
uans se in amorẽ dei fuit &
lux mũdi eo quod mũdum illu
minauit uniuersum. Lux illa
de v. vos estis lux mũdi.
lux autem mũdi ẽ sol. Que ui
cium lux habet in situ subtilita
tem. ecc. xxvi. Sol oriens in
mũdo in altissimis dei. Item
aspectu deblitatẽ ecce. xi. dul
ce lumẽ & delectabile ẽ ocul'
uidere solem. Item in motu uelo
citatem esdre. e. Magna est
tra & excelsum ẽ celũ & ue
lox cursus solis. Item in effectu
utilitatẽ. quia sm phm homo
generat homĩem & sol. Sic lucas
habuit subtilitatẽ p celestium
contemplacionẽ delectabilita
tem p dulcem conuersationẽ. veloci
tatem p feruentem predicatioẽ.
Et utilitatẽ p euangelium con
scriptionẽ. De sancto Luca euangelista.
Lucas sirus natione. antiocen'
antiochenus arte medicus
fuit. sm quosdam unus de lxxii.

discipulis extitit. Ieronimus et cum vero
dicat eum fuisse discipulum aploru
non domini eglo. super math. xxv. ex eo ut
quod dño predicantium ad hebr.
sed post resurrectione ad fidem
uenit mag' tenend' ẽ qd de
lxxii. nõ fuit tante tamen per
fectionis & uite aut optie or
dinatus fuit. & quantum ad deum
uim & quantum ad proximũ & quantum
ad se ipsm & quantum ad suũ officiũ
qd in figura huius quadrupli
cis rationis. e. facies habere de
scribit. e. faciem hominis. leo
nis. bouis. & aquile. Qui
libet enim de alibus habebat. e.
facies & e. pennas. ut dicitur ese
f. Et ut hoc melius uidea
mus ymaginẽ ad al' qui habent
caput quadratum. ut lignum q
dratũ & in quolibet superficie y
maginem unã faciem. ita
qd apte anteriori faciẽ hominis. a
sinistris faciem bouis. Et a
dextris faciem leonis. a parte
posteriori faciẽ aquile. Quia
uero facies aquile sup alas
eminebat propter colli productioẽ
que in ea longior ẽ. ideo dicitur qd
erat desup. Quilibet ẽ al' .iiii.
pennas habebat. quia qualibet aial
qui quadratam ymaginem & in
quadrato sunt .iiii. anguli
& in quolibet angulo erat una

ꝑna · ꝑ illa · iiii · aialia · iiii · e
uangelia signant · quoꝝ quilꝫ
habꝫ · iiii · facies scribendas
· s · humanitate passione · resur
rectione ⁊ diuinitate singule
tn̄ singlis ꝑ quandam appriatōn
attribuit · ꝙ in ꝑº · iiii · in hoīe
figurat' · ꝙ eciā ē humanitatē
maxie honorat' lucas · in ui
tulo ꝙ agit de s̄ sacerdo · mar
cus in leone aptius scribēs
de resurrectōne · Catuli enī le
onis iiii diem tercium qⁱ mor
tui iacent · q̄ rugitu leonis
die tercio excitant' · Iohannes
ē in ceteꝛ aquilam ꝑ diuīitatis
solis · in aquila · ꝙ ceteris alti
scit' ē ⁊ fuit homo nascendo ·
uitulus moriendo · leo resur
gendo · Aquila ascendendo ·
ꝑ has g° · iiii · facies ostendi
qualit' in ꝑdictis · iiii · fuit or
dinatus · Nam ꝑ facie hoīe
ostendit ordinatō ei' ad ꝑ xim
quē d: rōne instruit · man
suetudinē attrahēs · Et libe
ralitatē fouēs · hō eī ē al' ronale
mansuetū ⁊ liberale · ꝑ faciem
aquile ostendit ordinatō eius ad
dm̄ · Aquila in eo ocls dm̄ in
tuet' · ꝑ contēplacōnē rostrum
affectus ad xp̄m petram · Re
cuit' ꝑ meditatōnē senectus
abiicit ꝑ nouā conuersatōnē
Aquila enī acutissimi uisus
ē ut irreuerberabilit' intuita solis
inspiciat ⁊ in altū mirabilit'
eleuata pisciculos ī medio
maris cernat · Rostrum nimiū
aduncatū ita ut impediat' ī
cibo capiendo petre allidit ·
⁊ sic abradit usum acuū reddit
Et ista insup acutore solis
rut' ante magno impetu se
ꝑspiciens senectutē abicit
⁊ ꝑ calorē solis oculoꝝ cali
ginē consumit ⁊ pennas alle
uiatem tota iuuenescit ·
Per faciem leonis ostendit
q ordine fuit ordinatus ꝙ
ad se ꝙ habet generositatē ꝑ ho
nestatem morꝫ conuersatōnē
⁊ agilitate ꝑ insidiaꝝ leuita
tē insuratōnē ⁊ passibilita
te ꝑ afflictoꝝ cōpassione · le
eī ē aial generosum ꝙ iuueni
ium ē · Est aīal sagaci s
simū ꝙ uestigia cauda de
le fugiens in ueniat' · Et e
passibile · ꝙ semꝑ patit' quar
tanā · Per faciem uituli
ostendit q iuxta fuit ordinatus
ꝙ fuit ad ostium q sunt sen
se eiusmodi · Ibi eī moros ꝑ
cessit · ꝙ incepit a natiuita
te ꝑ fabricus ⁊ e saluatoris
⁊ paulatī ꝑcessit ad consūma
tōnē · Discere incepit ꝙ ꝑ ·

alios duos euangelistas ut que illi o
misissent. Iste suplet et quid
plene dixissent dimitteret circa
templum et sacrificium. in mo
ratus sunt sicut patet in suo prin
cipio usque. et in fine bos est
et animal mortuum in ungula scis
sum in quo discretio signatur
et ymolantium. Sed qualiter
sanctus lucas in predictis fuit aff
quo ad eum. Quod fit triplex
secundum b. e. affectione. cogita
tione. et intentione. Nam af
fectio deus esse sancta. Cogitatio mun
da. Et intentio recta. Ipse enim
affectionem sanctam habuit quia spiritu
sancto plenus fuit. Unde de eo dicitur
obiit in bithania plenus
spiritu sancto. Secundo habuit cogi
tationem mundam quia uirgo fuit
mente et corpore. Tertio habuit
intentionem rectam quia in omnibus
que faciebat honorem dei quere
bat. et de hiis duobus dicitur in pro
logo superactus. Hic quantum ad mundi
ciam cogitationis. i. ad ho
norem dei. Hic quantum ad rectitu
dinem intentionis. Secundo
fuit ordinatus ad proximum ad quem
ordinamur cum ei impendimus que
debemus. Que sunt tria secundum
Quod est quod deus sciens. Debemus
in quid proximo nostrum posse. no
strum scire. et nostrum uelle. et ut

quantum addamus. et nostrum agere.
nostrum posse. In subsidiis nostrum
uelle in desideriis. Et nostrum a
gere in obsequiis. Beatus
ergo lucas et hiis ordinatus
fuit quia dedit proximo suum posse
Quod patet quia paulo in omnibus tri
bulationibus semper assistit. et
ab eo numquam discedens eidem
in subsidium semper fuit. Unde
apostolus ii. ti. e. lucas est mecum
solus in hoc quod dicit. non quali
ter subsidium prestitit. In hoc
quod ait. non quod constanter ei ad
hesit. Ii. ii. cor. viii. Deluta
dicit non solum autem sed ordina
tus est ab ecclesiis socius pere
grinationis nostre. Secundo suum
scire in consiliis. Quod fecit
dum doctrinam euangelicam et
apostolicam ad utilitatem proximorum
conscripsit. Unde dicit in principio
euangelii. Visum est et michi asse
cuto a principio diligenter ex ordine
tibi scribere optime theophile
etc. De hoc etiam dicitur in prologo
dicit quia eius uerba anime langue
tis sunt medicina. Tertio
eius uelle in desideriis. Unde
omnibus fructibus salutem eternam
desiderauit. Colossenses iiii. Salu
tat uos lucas medicus. i.
eternam salutem uobis optat.
Quanto eius agere in obsequiis

Nam dñm qui p̄egrinū ex
timabat hospitio recepit.
& ipsi obsequiū caritatis im
pendit. Fuit eius socius
cleophe dum ibant in emaus
ut aliqui dixerunt. lꝫ ambr̄
aliū fuisse dicat. ¶ Sic fu
it bn̄ ordinatus quātum
ad se. q̄ uīt ita scḋm .b. quē
hoīes ordināt ad se ipm̄ et
faciunt eū scm̄. s. uictus
sobrius. actus iusto eīt.
qui fuīt rectus discretus et
fructuosus. Rectus p bōa;
intentionē. Et fructuosus
p edificatiōne sensus pi eīt
qui fides sentit dm̄ sume
potentē. sume sapientem.
sume bonū ut p omnipotē
tiam uīam cōdamus uīaū
infirmitatē. p sapiam̄ uīam
corrigi ignorantiā. & p bo
nitatem uīam delei iniq
tatē. hꝫ .b. In his omnibus
scs̄ lucas fuit optīe ordiat⁹
Nam primo huīt uictum
sobriū. q̄ continuē uix. vii
ut ibero dic. ñ uxorē ñ filios
huīt. Scḋo socialit. q̄ nō.
ultīo luc̄ q̄ dic̄ qḋ duo ex
discipulis ibat ipa die in ca
stellū. Socialitas ē nō in
hoc qḋ dr̄ discipli qui disci
plinati .i. bn̄ morigerati ſ

¶ Tertio huīlit. Cui⁹ huīli
tas insinuat in hoc q̄ nom̄
socii sui .s. cleophe posuīt.
& suū tacuit. Scḋo huīlit
huīt actū iustum. Nā act⁹
eius fuit rectus p intētio
nez. Quē nō in ei⁹ ōrone. Cū
dr̄ crucis mortificatiōne iu
git in suo cor⁹ p tui nois
honore portauit. Fuit dis
cretus p moderatiōne. Vnde
in forma bouis mōstrat⁹
ē qui ungulā scindit inquo
nō discretio. Fuit ē fructu
osus p hedificatiōm. Adeo
ēi fuit p̄ximis fructuosus.
q̄ ab omnib; kmūs hebat. vn
dr̄ col. .4. Salutat uos lucas
medicus kmus. Tertio huīt
sensus p̄ium q̄ ex corde credidit.
& in suo euāglio p̄fessus ē
dm̄ eē sūme potentie. sume
sapie. & sūme bonū. Pe duo
bus primis dr̄ .iiij. euāglio
Stupebant oēs in doctrina
eius. q̄ in potate erat s̄mo
ei⁹. De .3. dr̄ xviij. Nemo in
quid bonus ñ solus deus. Q̄
uāto fuit optīe ordinatus
quātū ad offīm qḋ fuit scribe
euāglium. Nam ipm̄ euāglim
fulcit multa uenustate &
autēticatur multox auctē.
Dico ḡ q̄ primo ē euāglim

fulcit multa ueritate. Est 4
aut ueritas triplex. s. uite
iustitie et doctrine. Veritas uite
e adequatio manus ad linguam
Veritas iustitie e adequatio
finem ad causam. Veritas doctrine
e adequatio rei ad intellectum.
Ac triplici ueritate euangelium
ipsum fulcit quia in ipso omnis hec
ueritas edocetur. Ostendit quidem
lucas xpm hanc triplicem ueri
tatem habuisse et docuisse. et
hoc probabat per testimonium
aduersariorum. luc. xviij. Magi
ster scimus quia uerax es. ecce ueri
tas doctrine et non accipis personam
ecce ueritas iustitie et uiam
dei in ueritate doces. ecce ueri
tas uite bona enim uita dicitur
uia dei. Secundo ostendit hanc
scilicet ueritatem triplicem do
cuisse. Nam primo ibi do
cetur ueritas uite que consi
stit in obseruantia uite ma
tulatorum dei. unde dicitur. i. x. dilig
es dominum deum tuum etc. et seq.
Et in hoc. fac et uiues. luc. xviij.
dixit iuueni illi mandata
nosti. Non inquid occides
etc. Secundo inquid ueritas
doctrine. unde ueritatem hanc
preeuntibus dicebat. xi. ve uo
bis phariseis qui decimatis
etc. et preteritis iudicium et ueri
tatem dei. et ibidem. ve uobis
legis peritis etc. Tertio ueri
tas iustitie. unde dicitur. xx. c. Re
ddite que sunt cesaris cesari etc.
xix. Inimicos nostros qui no
luerunt me regnare super se
adducite huc et occidite ante
me. Item. xiij. ubi agitur de
iuditio futuro. Secundo eius
euangelium repletur multa
utilitate. unde et medicus
fuit ad designandum quod medici
nalem doctrinam nobis exhibuit.
Est autem triplex medici
na. s. curatiuam melioratiuam
et preseruatiua. Docet igitur hanc tri
plicem medicinam nobis cele
stem medicum propinasse. Est autem
medicina curatiua que curat
a morbo. et hec e penitentia que mor
bos spirituales curat. hanc ce
lestis in medicus propinauit
dicens dominus. e. c. Missus sum
sanare contritos corde etc.
Item. v. non ueni uocare iustos
sed peccatores ad penitentiam. medi
cina melioratiua e que sani
tatem auget. et hec obseruatiua
consiliorum que homines perfectum
efficiunt. Quam exhibuit. xviij.
omnia inquid uendite et date
pauperibus etc. luc. vj. ab eo qui
aufert tibi uestimentis etc.
Medicina preseruantia e que

p̉ſuat a calu · ⁊ ē l; intatio ·
coronū ⁊ praue ſocietatis · hec
dn̄s docuit · xii · qñ ait · atten
dite a fermento phareṡ et ē ·
ul' pōt dici q multa utilita
te repletur qm̄ in ip̄o ūtus
oīs ſapīe continē · vn̄ ambr ·
lucas oēs ſapīe ūtutes ip̄o
euāngliu ſuu complectiē · vide
quid dicas · Docuit eñ natu
lia cum in cārnatōne dō cau
ſa ſp̄u ſcō aſſerit eē ſcām · ſcē
dū docuit tenebras in paſſi
one fcās · ⸿ Tertium tremu
iſſe ſolet radiens abtinxiſſe
Docuit moralia ſicē patet p
totum ubi mores inſtituit ·
Docuit rōnalia cum ait qui
fidelis ē in minimo ⁊ in mag
fidel' ēē · ꝗ ū ac triphci ſapīa
ip̄a fides ſī miniſtium ūtu
tatis eē nō pōt · ſ · natāli · rō
nali ⁊ morali · h ambr · in ei ·
euāngliu decorat multa uenu
ſtate · Eius eñ ſtilus ⁊ loquēdi
modus ualde ē decorus · Nā
ēa ſunt que faciūt in ſmōe
decorem que doc; aug · ſ · ut
placeat · ut pateat · ⁊ ut mo
neat · Ut placeat deb; loqui
ornate · Ut pateat d; loqui
apte · Ut moneat d; loqui cū
ſmore · huc ēplicē mod' lucas
hūit · Unde de duob; pſonis · ii ·

cor · viii · miſim' cū illo ſrem
⁊ c̄ · Glo · bānabam · ul' lucā
cui' laus ē in eū · pōs ēcias
in hoc q adiē pomis nō q lo
cutus ē apte · Qui locutus
ſit cū feruore · patet luc̄ ul ·
nō ne cor nr̄m ardens ēāt ⁊ c̄
⸿ Quāto eī euāngliu autenti
cat' multa auctē · Nam autē
ticatū ē a dō patre · q ab eo p̄
ordinatū · Je · xxxi · Ecce dies
ueniunt ⁊ c̄ · ⁊ ſ · dabo leges me
as in uiſcerib; eorum ⁊ c̄ · ad li
tēam de eū dē ul' loquitē · Se
cūt a filio roboratū q ab eo
p̄dicatū · vn̄ dic̄ luc̄ · xxi · Ce
lum ⁊ tēram tranſibunt uba
aūt mea nō tranſibunt · ⸿ ·3·
a ſp̄u ſcō inſpiratū · vnd · ſp̄o
ſcdo inſtigante ſp̄u machari
ie pātib; · h ſcpſit euāngliu
Quāto ab anglis p̄figuratū · apoē · xiv · vidi angulum
uolantē p mediū celū hntē
euāngliu etnū · ⁊ dē etnū q
ab etno efficient · i · ax' qui ē
etnus · It ē de etnis matia
lit' · It ē ad etna finali; ⁊ ē
in etnū ꝑualit · ⸿ Quīto
ē a pphis pnūtiatū in vno · ſ ·
de aīalibus · eze · i · in uitu
lo · ez eze · Cum dic̄ ſe uidiſ
ſe librum qui erat ſcptū int'
⁊ foris in quo ſcpta ēāt la

mētatōnes. Carmē cōuenit
lib̄ ē luce cū qđ scptū ē intꝰ
ꝑp fundi misterium occulta
tōnē et foris ꝑ ystorie aptio
nē. In quo sunt lamētum ꝑ
assionis. Carmē refectōnis
et uenire dāp natōis. vñ mlꝰ
ta ue ponūtꝰ. xi. caꝰ. Sexto
fuit amatꝰ dūi ꝯ uatum
virgo ꝑ lyi beata in corde suo :
oīa conꝯuaba et intꝰ se omnia
conferebat. sicꝰ dꝰ luc. ii. ut pꝰ
scriptoribꝫ reꝯuaret. vñ glo
idem oīa que adūo. l' de dūo
fcā. l' dcā cognouit in me
moria recordabat ut eum
ep̄c ꝑdicandū et scꝰbendi īcar
natōnis uenissꝫ sufficientꝰ
uniuīsa sicꝰ eēt gesta posset
explicāre quērentibꝫ. vnd et b.
dic qꝛ ideo angls nūtiauit ꝯ
ceptum. elizabet ūginī. ut
dū huc saluatoris nr̄e ꝑcu
soris edocetꝰ aduentus. ipa
tp̄e et ordinē tenēs postmodꝰ
meliꝰ scꝰpto dicēt uēritatem
que plene de omībꝫ a ꝑncipꝰ
celitus fuit instructa. mi
sterijs ēditꝰ. qꝛ de scō luca qꝛ
ad eam tamq̄ ad āchiam sa
pientie totus accessit. et
ab ea accepit. Que tam lo
cuientꝰ. ipse solus expssit sicꝰ
de anglica anūtiatōne xp̄i

natiuitatis et huiꝰmodi. Sep
timo ab aplis intimatum
Cum ē luc cū xꝰ nō fuit scrip
sit sicꝰ ab aplis auditū. vndꝰ
dic in ꝑn. sicꝰ tradidiunt nob
qui ab initio ipi uiderunt etc.
Cum eī duplex fecit quis
testimoniū. s. de uisis et de
auditis. Ideo ut aug dic duo
euūꝰ que s de uisis ponūtꝰ
extra me et alia duo qꝛ sūt
de auditis ponūtꝰ media ut
tamq̄ infirmiora ab extremisꝰ
que sūt ēciora fulciantꝰ et ro
borentꝰ. Qecto paulo mirabliꝰ
approbant eum ad confirma
tōnē dcāꝝ suoꝝ luce eūngꝰ
aducebat. vñ. ieꝰ. in libro de
uiris illustꝰbꝫ. Qui suspicantꝰ
quotiens paulus in eplīs su
is dic scdm eūnglīm meū de
luce significāre noluīe. uoldꝰ
ē approbat qū dic. ii. cor. viii.
Cuiꝰ laus ē in eū ꝑ oēs ecclās.

De sanctis Crisanto et Daria.

Crisantus
filiꝰ polimii
uiri illustrissimi dum fide
xꝰ eēt edoctus et a pāe ad ydola
reuocāri nō possꝫ iussit eum
patꝰ suus in conclaui recludi
et v. puellas ibidē ut eū seduc
cēt blanditus socia. Qui
cū orassꝫ dūm ne actuali con
cupīa superaretꝰ continuo ꝑdicte

puelle sompno oppresse nec potum
nec cibum sumere poterat. Et educte
foras mox ista sumebant.
Tunc ad dariam virgo pruden
tissima de veste dedicata ro
gatur ut ad grisantum intro
eat, ut eum deo ac patri
restituat. Que ingressa et
a grisanto de pompa vestium
reprehensa dixit se non propter pom
pam, sed ut ipsum deo et patri
lucrifaceret sic incedere.
Cum autem eam reprehenderet cur
per deos illos coleret quos aucto
res ipsorum flagitiosos viros
et impudicas feminas affir
marent, ei daria respondit: sic philosophos
docuisse elementa deos esse. Et gri
santus: Si unus homo terram
pro dea veneretur et alter homo ut
rusticus terram arat, plus
utilitatis rustico quam eam
venerantem exhibere probatur. Et
de mari ac aliis intelligitur.
Tunc grisantus et daria ab eo
conversa spiritualis copula iun
cti et carnale connubium simulan
tes ad christum plurimos converte
bant. Nam et claudium tri
bunum qui prius eorum tortor fu
erat cum uxore ac pluribus aliis
militibus ad fidem converterunt.
Grisantus igitur iussu numeri
ani in fetidissimum carcerem
clauditur, et fetor in odorem
suavissimum commutatur. Da
ria vero lupanari traditur,
et leo ab amphiteatro fu
giens hostiarius lupanaris
efficitur. Mittitur igitur quidam
ut virginem corrumperet, et a leo
ne capitur, et annuit ei leo
a sancta quid de captivo fieri de
beat sciscitatur. Que precepit
ne eum lederet, sed ad se veni
re permitteret. Qui mox con
versus per urbem currit et
dariam deam esse clamare
cepit. Mittuntur igitur venatores
ut leonem capiant, et omnes
ab eo capiuntur et ante pedes
virginis ponuntur et ab ea con
vertuntur. Tunc prefectus
copiosum ignem ante hostium
poni iussit ut leo cum daria.
Quod leo videns timuit et
rugiens licentia accepta a
virgine discessit ut nullum le
deret quo vellet abiret. Cum
igitur prefectus grisanto et darie
diversa penarum supplicia irro
garet et in nullo ledi valerent,
tandem in violati et virgines
in foveam deponuntur et terra et
lapidibus obruti christo marti
res consecrantur. De undecim
milibus virg.
Undecim milium
virginum passio hoc

ordine celebrata fuit in bri
tānia namq₃ rex xpianissim⁹
quidā nōie maurus erat.
Qui qūdam filiam nōie ursu
lam genuit. que mox mira
bili honestate sapiā ꝯ pulc̄
tudine resplendebat. ita q̄
eius fama ubiq₃ uolabat.
Rex aūt anglie cū nimis
potens eēt ꝯ multas natōnes
suo impio subiugasset audi
ta uirginis fama bt̄m se
eēt c̄debat si in coniugium
suo unigenito iungētur.
iuuenis ad plimū anctāi
tanq₃ x̄ fide insignitā cul
tori tradē ydolor. Dignū du
cēt. tū q̄ ipā nullatenꝰ consen
tire cognoscēt. Tum q₃ regis
ferocitatem plimū formida
ret. ipā aūt diuinitus inspira
ta patri suasit. ut ipi p̄beret
asensum. Ea tū condicōne a
ppōita. ut ipe rex cum patre
.x. uirgines excellentissimas
sibi ad solatiū tradēt ꝯ tam sibi
qūm alus mille alias uirgines
assignaret. et compatis tri
emibꝫ indutias trienny.
sibi daret ad dedicatōnem sue
uirginitatis ꝯ ipe iuuenis
baptizatus in hijs tribus
ānis in fide instruerēt. Sa
pienti siquidē usu ꝯ silio
ut aut difficultate cōdicōnes
ppōite eum ab istis eūteret.
Aut hac oportunitate p̄dc̄as
uirgines secū deo dedicaret.
At iuuenis cōditōne libent̄
apud p̄rēm instituit ꝯ mox
baptizatus ac celari neutiq₃
uirgo petierat impauit. Ac
pat̄ puelle ꝯ ordinauit ut
filia sua q̄ ualde amabat
uiros quor solatio tanq̄m
eius exercitus indigebat in
suo comitatu hēret. Undiq₃ g̃
uirgines confluūt undiq₃
ad tam grande spectaculū
currūt. Nam multi epī ad eas
confluxerunt ut secū p̄gerent.
Inter quos fuit pantolus ba
siliensis epc̄. Qui eas usq₃
romā. ꝯ inde cū eis reuersus
cū eis martiriū suscepit. Scā
quoq₃ gerasina regina sici
lie que uir suū regē cru
delissimū q̄i de lupo fecerat
agnum soror maurisii epī
ꝯ darie epī mr̄i scē ursule se
coniungit. Cum ei pat̄ scē
ursule sibi secretum p̄ litteras in
timasset illa mox inspirante
te xp̄o cū .e. filiabꝫ suis. s.
babillia. iuliana. uictoria.
ꝯ aurea ꝯ puulo suo adria
no qui amore soror ultro se
peregrinatōis ingessit relicto

regno in manu matris filii sui
usi in britanniam navigavit
Cuius consilio virgines de diver-
sis regnis colligebantur et eius
semper directrix existens cum eis
martirium passa est. Virgines quoque con-
dictum certaminibus et superstitibus spatiis
et militaribus suis regina re-
uelat secretum, et in novam
militiam omnes coniurant.
Nam modo per ludicra inchoat-
onis currunt. Nunc dissimulant
interdum bella, pluriesque fugam si-
mulantes. Omnique genere ludorum
exercitantes nichilque quod cordi eis
at vel linquebant intemptatum
aliquando meridie aliquando vespere rev-
redibant. Confluebant pro-
ceres et primates et tam grande
spectaculum, et omnes admiratione
et gaudio replebant. Tandem
cum Ursula omnes ad fidem conver-
tisset et sub unius diei spacio ve-
lante et prospero vento ad por-
tum gallie quicella dicitur et in
colonia devenerit, ubi Ursule
angelus apparuit et predixit eas illuc
in regno suo reversas cum omnibus
nas ibidem martirium percepturas.
Unde hoc ad angeli admonitionem
romam tendentes ad urbem
basileam applicuerunt. Ubi hoc re-
lictis navibus romam perrexerunt
ad quarum adventum papa ciriacus

valde gavisus cum ipse de bri-
tannia esset et multas consanguine-
as inter eas haberet, cum omnibus deo ipsas
summo cum honore suscepit. In ipsa
autem nocte papa divinitus reve-
latum est cum eis palmam martirii percepturum.
Quod apud se celans multas earum
que adhuc baptizate non fu-
erant baptizavit. Cum autem
oportunum tempus esset, videlicet
anno uno et xi ebdomadibus
post pontificatum suum, vere
esset in conventu omnibus
suum propositum indicavit et coram
omnibus dignitati et officio resig-
navit. Sed cum omnes reclama-
rent maxime cardinales qui eum
delirare putabant eo quod re-
licta pontificali gloria, post mu-
lierculas ire vellet; ille nulla-
tenus acquiescens quendam
virum sanctum nomine ametos loco
sui in pontificem ordinavit.
Et quia sedem apostolicam invito
clero reliquid nomen eius
de cathalogo pontificum
clerus abrupsit omnemque
gratiam quam sacer ille vir-
ginum chorus in curia roma-
na habuerat atque illo amisit.
Duo autem iniqui principes
romane militie, scilicet maximus
et africanus videntes tantam

virginum

ůginū mltitudinē ꝛ ꝙ multe
ac multe confluebant ad eas
timuerūt ne ꝑ eas nimium
cresceret religio xp̄ana. Qua
ꝓp itcꝛ diligentius exploran
tes nūtiū miserunt ad iuliū
cognatū principē gentis ui
rꝯ ut cōtra eos exercitu ipa
cū xp̄ane eēnt cū uenirent
coloniam trucidaret. Beatus
ꝗ ciriacus cū illa nobili mul
titudine ůginū de urbe egres
sus ē. Secutus ē aūt ipm in
centius pb̄r cardinalis et ia
cobus qui antiochie archiepis
copus qui ꝓp tunc tēpris uisitau
at ꝗ iam urbem egressus diu
de uirginū ad uentu audiu
illis conatus redut ꝗ itineris
ac martiriū sociū eius se fecit.
Mauritius quoꝫ lauinie
urbis epc. ū nō ꝗ solatius lucē
sis epc. ꝗ sulphytius rauen
nas epc. archiepc qui tunc
romā aduenerat uirginib
adheserunt. Ethere quoꝫ sponsus
scē ursule manens in brita
nia ꝑ anglim admonetur ut ma
trem suā ortaret fi xp̄ana.
Nam pat primo anno quo
factus ē xp̄ianus mortuus ē
ꝗ ipe ethereus filius eius ei in r
egnū successerat. Cum aūt
sacre uirgines ꝑ dcis epis

Anagnia
archiam redirent ethereus a
dño admonetur ut ꝑtinus sū
gens sponse sue occurrat ut
cum ea in colonia martirium
palmā accipiat. Qui diuinis
monitis acquiescens ma
trē suā baptizari fecit et cū
ipa ꝛ sororem suā ꝑuulam
florentina iam xp̄ana ū et
clemente epo ipsis uirgini
bꝫ obuians ad martiriū se
sociauit eisdem. Marculus
ā epc grecie et neptis sua cō
stantia filia dorothei regis
constantinopolitani nubes
cuidam regi filio. Sꝫ añ nup
tias morte ꝑuenta uirgini
tatē suā dño uoueat ꝑ uisi
onē ad monitu romā uene
runt ꝛ uirginibꝫ ad martyr
riū se iunxerunt. Omes ḡ
simul coloniam redierunt
et iam ab hunis obcessa
inuenerūt. Quas barbari
uidentes sup eas cū clamore
nimio irruerūt et q̄i lupi
seuientes in oues ōes illam
multitudinē occiderūt. Cum
aūt ad btām ursulam uenis
sent uidens princeps eius pul
critudinē obstupuit et con
solans eam sup uirginū ꝑ
misit ꝙ eā ē in coniugē copu
laret. Sꝫ cum hoc illa prorsus

respuisset ille contemptum se vi
dens directa sagitta eam
transfigit et sic illa martyrium
consummavit. Quedam autem
virgo nomine Cordula timore
perterrita in navi nocte se ab
scondit. Sed in crastinum spon
te morti se offerens martyrii
coronam suscepit. Sed cum eius
festum non fieret eo quod cum aliis passa
non esset ipsa post longum
tempus cuidam recluse apparuit pre
cipiens ut sequenti die a festo
virginum eius quoque sollempni
tas recolatur. Passe sunt
autem anno domini CCxxxviii. Ratio
autem non sustinet quod hec tali
tempore sint peracta, sicilia enim tunc
non erat regnum nec constanti
nopolis. Cum hec fuisse dicatur cum
virginibus has reginas fu
isse creditur. Quod diu post constan
tinum imperatorem cum vni goti
seviebant tale fit marty
rium celebratum tempore scilicet mar
tiniani imperatoris qui reg
navit anno domini CCCClii.

Abbas quidam ab abbatissa
colonie corpus unius virginum
impetravit promittens quod ipsa
in capsa argentea in sua ecclesia
collocaret. Sed cum per annum in
tegmine super altare eam in cap
sa lignea tenuisset. Quedam
nocte dum abbas ipsius mona
sterii cum suo conventu matuti
nas cantaret virgo illa cor
poraliter de super altare descendit
ante altare reverenter inclinans
per medium chori videntibus
monachis et stupentibus
recessit. Abbas igitur ad cap
sam currens et vacuam ipsam
inveniens Coloniam prope
ravit et abbatisse rem ex ordi
nem intimavit. Pergentes
ergo ad locum unde corpus
sumpserat ibidem invenerunt.
Cum autem abbas veniam pe
tens illud vel aliud peteret cer
tissime promittens capsam
preciosam citius facturam
nullatenus impetravit.

Religiosus quidam erga has
virgines in devotione mul
ta habebat quadam die dum gravi
infirmitate detineretur vidit quandam vir
ginem pulcherrimam sibi apparentem
et si se cognosceret inquiren
tem. Qui cum ad eius
visionem miraretur et se ne
quaquam ipsam cognoscere
fateretur, ait illa. Ego sum
una virginum erga quas tam habes
dilectionis affectum et ut mer
cedem recipias si auc
torem et honorem nostrum undeci
es millies dominicam orationem

draxēis in hora mortis in pro
tectione et in solatium no
bis. Qua dispōente illa
quā citius potuit hoc im
pleuit statimque uocato ab
bate in fugā se fec̄ qui cū
in iungēetur subito excla
mauit ut fugerent uenien
tibus sanctis uirginibus
locum daret. Quem cū
abbas quid hoc eēt interro
gaēt et ille pmissione eo
p ordinē enarraret. recedē
tibus cūctis paulo ē rede
untibus ipm̄ migrasse ad
dnm̄ inuenert. De sco

Simon intpretatur obediens ul' ponens t
tristiciam. hic hūit duplex cog
nomē. Dictus ē enim symō
celotes et symon cananeus
a cana et uico galilee
ubi dns aquā in vinū muta
uit. id ē celotes quod cana
neus. cana ē celus in
terpretatur. Hūit ergo obedientiā
preceptorum. p executionē tri
sticiam afflictionum p compa
ssionē et celū aīarum p constan
tem feruorē. Judas in
terpretatur confidens ul' gloriosus. l'
iudas qui iubilū dans. ipse
hūit confessionē di glām regni
et iubilū in tātum gaudii h'

Simone.

De sco Juda. (margin)

hūit cognomina multa. Dicē
ē enim iudas iacobi siue
fr̄. fuit enim iacobi minoris
frater. Dictus ē thadeus quod
intpretatur apprehendens princi
pem. ul' dicitur thadeus a thadea
dea quod dicitur. Thadea dicitur eē uesti
regia di pornamentū uir
tutis p quā apprehendit prin
cipem xp̄m. ul' thadeus
qui tam dicitur. i. magnus dicitur
. s. p adoptionē. contio dic
tus ē in hystoria ecclīastica
lebeus quod sonat qui cor. ul' cor
culus. i. cordis cultor. ul'
lebeus qui lebens cor. p in
agnaminitatē. corculus
p pluritatem. lebes p gra
plenitudinē que qui olla
et uas uirtutū et grē eē
promeruit. Horum passionē
et legendā scripsit abdias
eps babilonie ab ipis aplis
epc ordinatus quam abdie
discipls transtulit in grec
cum. africanus in latinum.

Simon De scis aplis Sy
cananeus mone. et Juda.
et judas qui thadeus fuit
fres iacobi minoris et filii
marie cleophe que alpheo
nupta fuit. Judas uero ab
agar regem edisse ac ro
ma missus fuit p' dnm

ascensionē legi in ecclastica
ystoria qd̄ ꝑdictus rex aba
garus dn̄o nr̄o ihu xp̄o in
hunc modū ep̄lam destina
uit abagarus euchanie fi
lius ihu saluatori bō qui
apparuit in locis ierosolimoꝝ
salutē. Auditū m̄ ē de te
sanitati buꝫ quas facis qd̄
sine medicamētis aut herbis
fiant ista ꝑ te qd̄ uerbo cecos
facis uidē claudos ambu
lare. leprosos mūdari. mor
tuos resuscitē. Quib' oīb'
auditis de te statui in aīo
meo unū ē ex duobꝫ. aut
qꝛ tu sis deus descendēs de ce
lo. ut hec facias. aut qꝛ fili'
dei sis qd̄ h' facis. ꝓpterea ego
scribens rogaui te ut dig
neris fatigari usqꝫ ad me. et egri
tudinē meā q̄m diu laboro
curare. Nam illud cognoui qd̄
iudei murmurant aduersum
te uolunt insydiari tibi. Ve
ni ergo ad me que ē in parua
ciuitas sed honestas que utrisque
sufficiet. Dn̄s aūt ihc in
h' uba sic rendit. Beatus
es qui credidisti in me cū ipse
nō uideris me. Scriptum est
enī de me qd̄ hii qui me non
uident. nō credent de eo aūt
qd̄ scripsisti a me ut ueniam

ad te oportet oīa h' complere
ꝓpter que missus sum postea
recepi me ab eo a quo missus
sum. Cum ergo assūptus fuero
aliquē de discipulis meis mit
tam ad te ut curet te. uiui
ficet te. h' in ystoria ecclasti
ca. Videns aūt abagarus qꝛ
presentialit' xp̄m uidē non
posset. sicut in quadā antiqua
ystoria inuenit'. sicut Jo. da
mascenus in li. 4. testatur.
Pictorem quādā ad ih'm
misit ut dn̄i ymaginē figu
raret. ut sic ip̄m saltem p
ymaginē conspiceret quē in
facie uidē nō poterat. Sed cū ad
eū pictor uenisset ꝓpter nimiū
fulgorē qui ab eius facie p
cedebat in eius faciē clare
nequibat intendē. nec ip̄a. ut
ꝑ iussū fuerat figurare qd̄ cer
nens dn̄s uestimētū lineū
ip̄i pictoris accipiēs et sue fa
ciei sup imponēs sui ip̄i yma
ginē eidem impressit ac desi
deranti regi abagaro destina
uit. Cuius modi aūt ymagi
nis dn̄s fuerit in eadē antiqua
ystoria legit'. sicut idem Jo. damā.
testat'. fuit enī ut ibide dicit.
bene superciliatus uultū lon
gū habēt et acliuus qd̄ ē signū
maturitatis fuit. Illa aūt ep̄la dn̄i

nr̄i ihu x̄· tante ũtutis ēe
d3 ut in illa ciuitate edissa
nllꝰ hēticus uł paganꝰ uiuē
ualeat· ñ tyrannꝰ aliqs eiꝰ
nocē presumat· Nam sic̄
aliq̄ gn̄s aliqua ārmata ma
nu ꝯ illam ciuitatē insur
rexit· In fans aᵒs sup̄ portā
stans epłam illā leḡ eadē
die hostes aut territi fugiūt
aut pacati cum eis ꝯponūtᵉ
sic̄ fertᵘ olim fuisse adimple
tum· Et post modꝰ ciuitas a
sarracenis capta fuit ꝓphana
ta sublato bn̄ficio ꝓp̄ hūndan
tiā pccōꝝ in oriente undiq3 pa
tefcā.
Postea uō qn̄ dn̄s
assūptus ē· ut in ystoria ecca
stica legi· misit thomas apłs
thadeū qui iudas dr̄ ē ad abau
gaꝝ regē sc̄m dī pmissionē.
Qui cū ad eū uenisset ꝯ se dis
cipłm ihu ꝯ pmissū dixisset
uidit abagarus in uultu ta
dei quidam miꝝ diuinū splen
dere· Quo uiso stupefactꝰ
ꝯ territus dn̄m adorauit dicēs
uere discipłs es ihu filii dī qui
me dixit mittā aliq̄ ad te
de discipłis meis qui te cu
ret uitam prestet· Cui tha
deus si in dī filiū credideris
oīa tui cordis desidia obtine
bis· Cui abagarus· Credo &
iudeos qui eū crucifixerunt
libentius trucidāe si in pos
sibilitas adeēt nequaq̄ ro
manoꝝ auctoritas impedirz
Cum g̃ abagarus ut in aliqbꝰ
libris legi· leprosus eēt thadeꝰ
epłam accepit saluatoris:
de ea eius faci et confricaū
statim plenā sanitatē recēp
Iudas aūt primo ī mesopo
tamia ꝯ ponto pdicauit. Sy
mon uō in egipto deīn am
bo in psidiam uenerūt· ibidē
duos magos zaroē ꝯ arpha
xath quos matheꝰ de ethyo
pia fugauāt inuenerunt.
Tunc baradac dux regis babi
lonie ꝯ iudos ad prelium ꝓ
fecturos illīn aduo sius po
tuit hēre ꝯsiliū· ꝑ gentes āt
ad phanū pxime ciuitatis
ibidē hūerūt· ꝯsiliū qd ꝓpt
aplōs qui uenerūt dū ꝯndē
īo possent. Tūc dux eos inq̄
ri fec̄ inuentos quid uam
eēnt uł qua de re uenissent
inquisiuit· Qui ꝯnderūt
nōs gen̄ quēis hēri sumꝰ si cō
ditōnē suos ihu x̄ ēē fatemꝰ
si cām salutis ūre cām hē
uenimꝰ· Cui dux ꝯit· cum
felix uenissus fuero audiā uos.
Cui apⁱmo mag̃ congruū
ē te cognoscē illū cuiꝰ ope possis

uincē ul' cēte repelles parati
simos in ueniūt quib; dx:
Dus nr̄is potentiores uos in
deo finē belli uob' ego p̄dcē.
Qu apli. ut dos tuos menda
ces ēē cognoscas iubes ad q̄
sita dare r̄nsa ait. Qui dix
ērūt q̄si ignorant probes
eos p oīa ēē mentitos Tunc
fantasti grande bellum
dixērunt futurū. multum
q̄plim hinc inde in prelio o
ritur. Tunc apli ridē cepe
runt. Dic ei dux. me ti
mor inuasit. uos ridetis.
Qui apli. noli timē qz pax
huc uob cū intrauit. cras
hora diei tcia. legati ydolor
ad te uenient tu ēē potāti
eū pace subicient. Tūc pō
tifices risum leuauērūt du
ci dixērunt. Ad h' seurū te red
dē uolunt. ut dū in caut'
fuēis ab adūsariis occupēis.
Qui apli nō dixim' tibi ex
pecta. nō unū mēsē. s; unū
diē cras in pace uictuos
expectes. Tūc dux custodiri
fec. ut ex rei eūtu uentos
honorarent' mendaces p̄mi
ne punirent. Cum g' incra
stinū qz apli p̄dixērunt euen
issent. et dux pontifex in
cendē uellet p'hibuerūt ap'

neli; fiet cū ipi nō uiuētes
occidē. s; mortuos uiuifi
care n ēēnt. Tunc dux ual
de miratus qz eos occidi nō
p̄mitterent. qz de bonis eor
aliq̄ recipe nollent eos ad
regem dux ducens. Isti rex
sūt dii latentes in effigie
hōiuū. Cumq; ē oīa p̄sen
tib; p̄dicatis mag' narrasse;
zelo inuidie magi ōmo
ti dixērunt. Illos malignos
ēē cū regem subtili cogita
re. Dix eis dux. si audetis
cū eis conflagite. Cui ma
gi si uis uidē qz nob p̄sen
tib; loqui nō potuerūt. ue
niant huc uei eloquātissimi
ē si coram nob ausi fuint
loqui nos p oīa inpēitos p
babis. Cum ā p̄mum ad uo
cati ad ducti fuissent con
tinuo coram mag' ita mu
ti facti sūt. ut n nutib'. qd
loqui nō poterant indicarent.
Dixeruntq; magi ad regem.
ut scias nos dos ēē p̄mitte
mus dos ēē eos loqui. s; et
ambulāē nō posse. Itinq;
reddem' eis gressus. s; facie
mus eos apertis oculis nich
uidē. Cui cū h' oīa fecisset
dux ad uocatos illos cūpit'
ōfusos ad aplos dux. Quos

cū ad uocati p̄anolos uidiss
ent eos in aīo contemple
runt. Quib; s̄mō sepe ue
nerunt ut ꝯ ea scrinia aurea
gēmata uilia queq; hēāt
inclausa intra uilissimas
ligneas capsas sūt gēmar;
monilia p̄ciosa cōposita.
Quicūq; g° alicui̾ rei cupit
ēē possessor. nō magno ope
ꝯ festator. s; ipm̄ q̄ ꝯgerat
expectat p̄mittē. Igr̄ uos
ab ydolor; cultum discedē
ꝯ solū dm̄ inuisibilē adora
re ꝯ nos signū crucis ī frō
tib; nr̄is faciem̄ magos
confutare poteritis. Qui cū
fecissent in frontib; cō sig
nati eēnt ad regem coram
mag̃ reū ingssi sūt. Et
cū a mag̃ supari nō possent
ymo ipis coram omībus in
sultarent. irati magi mul
titudinē s̄pentiū aduenire
fecerūt. statimq; ad iussū
regis ueniente apli pallia
sua de s̄pentib; impulerūt
in magos p̄cepit dn̄tes.
In noie dn̄i nō moriemi.
s; a s̄pentib; laceari dolor
uūor mugitus dabitis.
Cum g° s̄pentes carnes eor
cōmederēt. ipi tanq̄ lupi
ululaēnt ꝯ rex et ceteri ro

gabant aplos ut eos a ser
pentib; occidi ꝑmitterēt.
Quib; apli r̄ndērūt. Nos
missi sum̄ reducē a morte
ad uitam. Nam uitam ꝑ
capitare in morte. facta orone
iusserunt s̄pentib; ut omē
uenenū q̄ infundant reuo
carent post mod̄ ad loca sua
reducerent. Dolores āc cruccia
tus magi censerunt cū ue
nena s̄pentes retraherēt. q̄
cum an carnes cōmederent.
Quib; apli dixerunt. Trib̄
dieb; dolores sentie[...]tis.
Tercia uō die sani eritis. ut
ul' sic aurā malitia recede
tis. Cum g° trib; dieb; sin̄
cibo potu ac sopno dolorib;
nimiū cruciati macasset
apli ad eos uenientes dix
erunt. Non dignet̄ ds̄ ꝓ̄e
coacta sunt. Ideoq; surgi
te sani et abite hūtes. li
bram [...] facultatē faciendi
ꝑ uultis. Illi ā in malitia
ꝑ durantes ab eis fugerūt.
pene ꝯ eos totā babiloniā
ꝯmouerūt. Post h̄ filia
cuiusdā ducis ex fornicatōne
concep̄ ꝯ filiū ꝑturiens qdā
scīn dyaconē infamauit.
qd' eam uiolauit ꝯ ex ipo ꝯ
cepit. Cum ā parentes puelle

diaconum nec orare vellent apostoli advenerunt qui puerum natum sibi requirerent. Qui dixerunt hodie hora prima diei. Dixerunt apostoli: Infantem huc adducite et diaconum quem accusatis huc producite. Quo cum factum esset, apostoli infanti dixerunt: Dic infans in nomine domini si iste diaconus hoc presumpsit. Ad hec infans: iste inquid diaconus castus sanctus est et numquam carnem suam coinquinavit. Cum autem parentes instarent ut apostoli quererent quis auctor sceleris huius fuisset, responderunt apostoli: Nos innocentes absolvere decet, nocentes prodere non decet.

Eo autem tempore contingit ut due tigrides ferocissime que in singulis caveis clause erant fugerent omnes qui sibi occurrerent devorarent. Tunc apostoli ad eas venerunt et in nomine domini eas velud oves mansuetissimas fecerunt. Volentibus autem apostolis abinde discedere rogati autem tres menses ibidem remanserunt, in quo spatio plus quam lx milia hominum exceptis parvulis cum rege et principibus baptizati sunt.

Predicti autem magi ad quandam civitatem nomine Suanir ubi erant lxx idolorum pontifices venerunt et eos contra apostolos concitaverunt, ut cum illuc venissent, aut eos sacrificare compellerent aut penitus necarent. Perlustrata tota quasi universa provincia. Cum apostoli ad predictam civitatem venissent, ecce predicti pontifices cum universo populo eos capiunt ad templum solis deducunt. Demones autem per energuminos clamare ceperunt: Quid nobis et vobis apostoli dei vivi? Ecce in ingressu vestro flammis cruciamur. Tunc angelus domini eis apparens dixit: Unum de duobus eligite: aut horum repentinum interitum aut vestrum martyrium. Facto autem silentio apostoli dixerunt: Ut sciatis quod hec idola demonibus plena sunt, ecce eis imperamus ut exeant singuli et simulacra confringant. Continuoque duo ethiopes nigri nudi cunctis stupentibus de simulacris exierunt, confractis illis cum diris vocibus abscesserunt. Quod videntes pontifices in apostolos irruerunt eos penitus trucidarunt. In ipsa autem hora cum nimia esset serenitas, tanta fulgora extiterunt ut templum ipsum tripliciter scinderetur. Illi duo magi in carbones fulgure sunt conversi. Rex autem corpora

ap[...] ad ultimo suam terminauit
lit m[...] de nocte [...] mu
re ma[...] [...]
De beato autem [...] in pluribus
locis in[...] quod cum esset prabu
[...] quod ysidorus in li.
de obitu apostolorum eusebius in
ystoria ecclesiastica beda super act.
magister iohannes beleth in summa
sua testantur. Cum autem in egy
pto predicasset Jerosolimam rediit
post mortem iacobi minoris in
episcopum ierosolimitanum ab apostolis
unanimiter electus. et ante mor
tem suam xxx. mortuos suscitasse
se narratur. Unde cantatur de eo
triginta mortuos fluctibus mer
sos humane uite reddidit. Cum
autem ecclesiam ierosolimitanam
per annos multos rexisset. C. xx.
annum agente tempore traiani imperato
ris sub attico consulari Ierosolimis
ab eo capitur et in uinculis mul
tis affectus ad ultimum in cruce
eum affigi iussit omnibus qui ad
erant ipso mirantibus. ut .C.xx.
annorum senex crucis supplicium
pertulisset. Non nulli non dicunt sic
esse rei ueritas quod non fuit ille sy
mon qui crucis martirium pertu
lit. sed fuit alius symon filius
cleophe quem eusebius cesarien
sis in sua cronica testatur. Ac
dicunt ysidorus et beda in suis cronicis.

in suis cronicis. Nam ysidorus
eusebius quem prius dixerant
postmodum in marginibus correxe
runt quod patet per bedam qui se
sensisse retractauit in retracta
tionibus suis. De sancto Qui[ntino]

Quintinus [...] iiiio.
Quintinus nobilis ciuis romanus ad am
bianum ciuitatem ueniens mul
ta miracula faciens iussu
maximiani a prefecto urbis capi
tur et usque ad defectum uerberatus in car
ceris custodie mancipatur. Set
soluente eum angelo in mediam
urbem uenit et ibi populis predi
cauit. Unde iterum captus in e
culeo usque ad ossium uenarum
distentionem neruis quoque crudeli
ssime. Sex oleum picem
ad ipsum feruentissimum colla
uit cum presidem derideret iratus
calcem acetum et synapium in
os eius proiecit. Quia cum adhuc
immobilis permanet apud ue
romandum adductus fuit. Ibi
duos clauos a capite usque ad
crura decem inter ungulas.
Carnem infigens tradet eum de
collari fecit. Cuius corpus in fluuium
proiectum. Cum per annos lv. latu
isset a quadam matrona nobili
romana [...] receptum est.
Nam dum illa deuote uacaret ori
uacaret nocte ab angelo monita

ad castrū uecomandū ꝑpet
ꝑpare iubet' ut in tali loco
cor' sci quintini requirēt
honorifice sepeliret. Cū g̃
ad pdcm̄ locū cū multo ꝯ
mitatu uenisset oronem
ibidē effunderet corpus sci
quintini incorruptū re
dolens sup fluuiū ꝑtin
enciauit. Qui sepeliens
ꝑ sepulture bn̄ficio lumē
oculoꝝ recepit ꝯ ibidē he
dificata ecca ad ꝑpria re
meauit. **De sco Eustachio.**

Eustachius antea
placidus uocabatur erat
magister militū traiani imp
atoris erat aūt opibꝫ nīie ua
lde assiduus. Sꝫ tū ydoloꝝ
cultui deditus. Habebat
aūt coniugē eiusdē ritus nīie
existente duosq filios pcauit
Quos iux' suā magnifi
centiā magnifice educari
fec. ꝯ q opibꝫ nīie sedulus
insistebat ad uiā ueritatis
meruit illustrari. Qua
dam ē die cū uenatori insi
steret gregem ceruoꝝ repit int'
quos unū ceteris speciosiorē
ꝯ maiorē ꝯspex. Qui ab a
lioꝝ societatē discedens in
siluam uastiorem psiluit.
Quem alius militibꝫ circa cuos

aliquos reliquos occupatis
placidus hunc toto nisu in
sequitur ipm̄ capē intebat. que
cū totis uiribꝫ insequeret ceruus
tandē sup quandam rupis al
titudinē conscendit. pla
cidus appians qualit' capi
possit diu sedulus reuolue
bat. Qui cū ceruū diligent'
considaret uidit int' cornua
ei' formā sacre crucis supra
sol' claritatē fulgentē ꝑ ima
ginē ihu x̄. Qui ꝑ os ceru
sic olim ꝑ asinā balaā sic
ei locutus ē dicens. O placi
de quid me insequeris. Ego
tui gr̄a in hoc ali tui appui.
Ego sum xp̄c q̄ tu ignoras
col'. Elemosine tue coram
me ascenderūt ob hoc ueni ut
ꝑ hunc quē uenaberis ceruū.
ego ꝙo de ipo uenaret.

Hec audiens placidus nimi
o timore correpta de equo in
terram decidit post unā horā
ad se rediens de terra surrex.
ꝯ ait. Reuela in quid loque
ris sic credam in te ꝯ ait xp̄c
Ego sū placide x̄. qui celū
ꝯ terrā creaui. qui lucē oriri fe
ci intenebras diuisi. qui
tempora dies annos constitui
q̄ hoiēꝫ de limo tre formaui q̄ ꝑp
salt' huanā gnus interis in

cãnie apprīu qui crucifixus
& sepultus die tcia resurrexi·
Haudiens placitus itm̄ ī
t̃ram decidens ait· credo d'
q̃ tu es qui oīa fecisti· qui
errantes conu̇tis· Et dix̃
ad eū dn̄s· Si credis uade
ad ep̄m ciuitatis & te bapti
zāi festina· Qui placidus
uis dn̄e ut h̃ eand' uxori
mee & filiis nūtiem ut ipi
pit in te c̃dant· Cui dn̄s
renūtia ill'· ut ipi pit' te
cum mundent· tu quoq̃
die crastina hic uenias ut
t̃ rurs' appeam que futura
sunt plenius t̃ pandā· Cū
g̃ domū uenisset & h̃ in lecto i
uxori renūtiasset· exclama
uit uxor dicēs· Dn̄e mīs et
ego eū t̃rāsacta nocte uidi
dicētē m̄· Cras tu & uir tuū
& filii tui ad me uenietis;
nūc cognoui q̃m ipe ihc x̃.
Perrexerūt g̃ media nocte
ad ep̄m rome· Qui eos cū
magno gaudio baptizauī
& placidum uocauit eusta
chiū uxorē ei' teospitē fili
os eius agapitū & teospitū
Mane sc̃o eustachius sic
prius ad uenatōnē pcessit
apͤ locū ueniens milites su
os qi sub optentu inuesti
gande uenatōnis dispsit o
tans q̃ in loco forma p̃me
uisionis aspex̃· Cadens q̃ ī
faciem suā· Dix̃ supplico tibi
dn̄e ut manifestes q̃ promi
sisti suo tuo· Cui dn̄s bea
tus es eustachiū qui accepi
sti lauacrū grē mee q̃ mo
do dyabolū supasti· modo eū
qui te deceperat conculcasti·
modo apparebit fides tua· dyā
ē eo qd' ipm relinq̃s cont
te sene armat· oportet g̃ te
multa sustinē ut accipias
coronā uictorie· oportet te
multa pati ut de alta scli ua
nitate humilieis· Rursus ī
spūalib; diuitiis exalteris
Tu g̃ ne deficias n̄ ad glām
pristinā respicias· Q̃ue p̃
temptatōm oz te altm̄ iob
demonstrari· Sz cū humiliat'
fueis ueiam ad te in glām
p̃stinā restituā te· Dic g̃
si mō temptōnē uis accipe
aut in fine uite tue· Dic g̃
eustachius· Dn̄e si ita fi' oz
mō nob temptatōnē accidē
iube s; uirtute patientie c̃bue·
Cui dn̄s· Constans esto· q̃
grā mā custodiet aīas uras
Sicq̃ dn̄s in celo ascendit·
Eustachius domū rediens
h̃ uxori sue nūtiauit· post

paucos quos dies mors pestifera
cunctos seruos ancillas inua
sit uniuersos occidit. Deinde post
aliquot tempora omnes equi omnia eius
pecora subito interierunt. Qui
dam autem celestes eius ad prosperitatem
ne inuidentes per noctem in do
mum eius inuentes cunctaque
reperierunt asportauerunt totam do
mum auro argento aliis spo
liarunt. Et ipse cum uxore sua fi
lius gratias agens nudus affugit.
Qui roborem uenientes egip
tum pergebant totaque eius posses
sio per rapinam malorum ad nichilum
est redacta. Rex autem totus senatus
pro magistro militum tam strenuo
militum dolebant. eo quod nullum de
eo inditium reperiri poterat. Cum
uero iter ageret appropinquarent ma
ri et uenientes nauem super
eam nauigare ceperunt. Viden
tes autem dominus nauis uxorem
eustachii quod esset pulcra nimis
ipsam plurimum habere desiderauit.
Cum uero transfretassent nau
lum ab eo exigebat. Non ha
bentibus uero illis unde soluerent ius
sit pro naulo detineri uxorem uo
lens illam secum habere. Quod ut e
ustachius audiuit nullatenus
assentire uoluit. Diu uero con
tendente innuit dominus nautis su
is ut eum in mare precipitaret

ut contra uxorem suam habere posset. Quod
cum eustachius conspexisset uxorem
eius tristis reliquid. et duos
infantes accipiens ingemiscens
ibat et dicens: Ve michi et uobis quia
mater uestra alienigene marito
tradita est. Perueniens ad quoddam
flumen propter aquarum habundantia
non est ausus cum duobus filiis
flumen pertransire. Sed uno circa
ripam posuit. ad accipiendum
alium festinauit. Cum autem
circa medium fluminis peruenisset
ecce lupus concitus uenit in
fantem quem deposuerat rapiens
in siluam affugit. Qui dum desper deo
ans ad alium festinabat. et
cum abiret. leo aduenit alterum
filium rapiens abiit. Unde eum
consequi non ualens. Cum
esset in medio fluminis cepit p
langere capillos suos euellere
uolens se in aquam proicere. nisi
ipsum diuina prouidentia continuisset.
Pastores autem uidentes leonem
puerum uiuum portantem cum cum
canibus insecuti sunt. et per diuinam
dispensationem leo puerum illesum
abiciens recessit. Quidam
insuper aratores eum post lupum in
clamantes ipsum de eius fauci
bus incolumem liberarunt. Utique
uero et pastores et aratores de
uno uico fuerunt penes se pueros

nutrierūt· hec uō eustachius ne
sciebat· Sed mērens ac plorans
ibat dicēs· heu m̄ qui aliqñ ut
arbor pollebam· Sed nūc penit
tus sum nudatus· heu me
qui multitudinē militū circū
dari solebam· Sed nūc solus re
manēs· nec filios saltē concessus
habere· Memento dn̄e te m̄ dixis
se· quod ut te depredarer sicut Job· Sed
ecce plus aliquid in me fieri uideo
Ille enim si possessionibus nudatus
fuit sterquiliniū habuit sup quo sedē
potuit· m̄ aūt nil horum remansit·
Ille amicos cōpatiens habuit·
Ego in mediis feras habui que
meos filios rapuerunt· Illi uxor
relicta ē· a me uō ablata est·
Da requiem dn̄e tribulationibus
meis· pone custodiā ori meo·
ne declinet cor meū in uerba ma
litie ac a facie tua hec dicens·

Cum lacrimis ad quendā uicū
abiit data mercede ibi agros il
lorum hominū per annos xv· custodi
uit· Filii aūt eius in alio uico
educati sūt nec se esse fr̄es scieb
ant· Dn̄s aūt uxorē eustachii
conseruauit· nec illā alienigena
cognouit· Sed post eam intac
tam dimittens finiuit uitā

Imperator aūt et populus romanus pluri
mū ab hostibus molestabatur
et recordatus placidi qui strenue
contra ipsos hostes sepius dimicasset
de eius subita mutatōne pluri
mū contristabatur· Direxit quod mul
tos milites per diuersas mundi
partes permittens omnibus qui eū
inuenissent multos honores et
diuitias·

Duo aūt ex mi
litibus qui aliqñ placido ministra
uerant· ad ipsum uicū in quo de
gebat uenerūt quos placidus
de agro uenire eos considerans
ex incessu protinus recognouit·
et ueniens in memoriā dignita
tis sue· perturbari cepit ac dicere·
Dn̄e sicut istos qui aliqñ mecum
fuerunt preter spem uidi· sic dant
aliqñ coniugem meā uidere possim·
Nam de filiis scio quod a feris
comesti sūt· Venit ad eū ac
uox dicens· Confide eustachi
quod cito honorē tuū recuperabis
filios uxorem recipies· Cum
igitur militibus obuiasset ipsi eum
minime cognouerūt· Cumque eū
salutassent quesierūt si aliquē
peregrinū noīe placidū cū uxore
duobus filiis cognosceret· Ille aūt
se nescire professus ē· ad preces
tamen eius in hospitio diuerterūt· eu
stachius eis seruiebat· Et re
colens pristinū statū suū· lac
rimas continere nō poterat· egressus
aūt foras faciem lauit iterum re
diens eos seruiebat· Illi uō con

sidentes ad inuicē dicebāt
Quā similis es his ꝫ illi quē
quēimꝰ. Et r̄ndens alt̄ dix̄.
valde quidē similis ē ꝯsiderū
aūt si h̄t signū cicatricis in
capite que s̄ inbello accidit.
ip̄e ē. Et respicientes signū
uidentes ip̄m eē quē que
rebant ꝓtinus cognouīnt
& insilientes osculantes eū
de uxore filius eū sus cita
ti sunt. Qui dix̄ eis qđ
filiu eius mortuu sūt & ux
or detenta. Vicini āt oēs
q̄i ad spectaculm concurrebāt
dum milites ūtutem eiꝰ
primā gl'am ꝓdicabant.
Tunc milites p̄ceptum im
patoris ei exponūt. optim
is uestimtis ip̄m īduūt.
post h̄. xv. dies ad īpatorē
deuenerūt. Qui eiꝰ aduen
tū audiens ꝓtinus eidē occ
urrit ip̄m uidens īoscula
eiꝰ ruit. Narrauitq; oīb;
cūctaq; s̄ ꝓ ordinē acciderāt.
Statimq; ad magistiū mili
tie erahīt. Idm qđ prius offi
ciū exercere compellit. Qui ī
nūatis militib; & paucos
ꝯ tot hostes eē cognoscens
iussit tyrones colligē ꝑ oēs
ciuitates suos. Contingit
āt illā t̄rā inqua filii eiꝰ edu
cati sunt. descibi ut dicerēt
duos tyrones. Vniuisi aūt
huiꝰ loci incole illos duos
iuuenes tanq̄m ceteris ap
tiores magr̄o militū con
signarūt. Videns u̾o iu
uenes elegantes mor; ho
nestate compositos. cum ē
ꝑlimū placuissent. int̾
primas conuiuas suos or
dinauit eosdē. Sic ꝓfectꝰ
ad bellū subiectib; hostib;
exercitū suū trib; dieb; in q̊
dam loco ubi uxor sua pau
ꝑ hospita manebat requi
escē fec̄. Illi u̾o duo adoles
centes in tab'naculo mir̄s
sue. nutu dī hospitati sūt.
nescientes q̾ mat̾ sua eēt.
Et sedentes ꝯ̄ meridiem mu
tuo confabulantes expone
bant ē infantia sua. Mat̾
u̾o eor̄ de cont̾ sedens que ī
ipi referebant attentē audie
bat. Dicebat eī maior mīori.
Ego dū infans eēm. nil aᵈ
recolo n̄i q̾ p̄r mēs magist̾
militū erat. & mat̾ mea p̄e
ciosa ualde. Duos q; filios
hūerūt. s. me & aliū mīor
em me qui & ip̄e speciosꝰ erat
ualde. accipientes q; nos e
gressi sunt de domo nocte.
Ingressi sūt mane nescio quo

euntes. Cum a deneau eg̃
dẽm̃ mat̃ mã nescio in mãi
relicta ẽ. pat̃ u͞o n̄r portans
nos duos flens p̃gens p̃ue
nissꝫ ad q̃dam fluuiũ trãsiu
it cũ fr̄e minore me sup̃ ripã
fluminis d̃eliquid. Cum aũt
reuerẽt ut me acciperet lupus
uenit ⁊ rapuit me añq̃ app
inquaret ad me. leo de silua
exiens me rapuit in siluam
edux̃. Pastores u͞o eruer̃
me de ore leonis nutritus sũ
in illa possessione in qua ip̄se
sit. ⁊ n͞o potui scire quid fc̄m sit
de p̄r̄e meo neq; infante. Hec
audiens iunior cepit flere
ac dx̄e. P dm̄ ut audio frat̃
tuus sum ego. q̄m qui me
educauerũt. h̄ dicebant̃. q͞ de
lupo eruim̃ te. ⁊ amplexus
ruentes osculabant̃ se in
uicem fleuerũt. Audiens h̄
m̄r eoꝝ consid̃ans q͞ euen
tũ suũ ita senatũ dixisset.
diu ap̄d se tractauit si illi
filii sui eẽnt. Altẽa aũt die
magr̃ militũ int̃pellauit
dicens. Deprecor te dn̄e ut
me ad p̄riam meã p̃duã iu
beas. Ego ẽi de t̃ra roman
oꝝ sũ p̃egrina hic sum. Et
h̄ dicens uidit in eo signa
mãriti sui. ⁊ eũ cognoscens

cum se iam continẽre n̄ pos
set p̃cidit ad pedes suos at̃.
Precor te dn̄e ut expona᷑ in
pristinã uitam tuã. puto
ẽi q͞d tu sis placid᷑ magr̄
militũ quo alio nõie dr̄ e͞s
eustachi᷑ quẽ placidũ sal
uator conũtit. qui talem
temptatiõnẽ sustinuit. Cui
uxor que ego sum in mãi
ablata fui. Que tñ ab omi
corruptiõne ꝟuata sum. Q͞
duos fi. agapitũ theospitũ
h̄uit. Hoc audiens eustachi᷑
ip̄am diligẽt͞ ⁊ sid̃ans uxor
em suã recognouit lacrimat̃.
pre gaudio ip̄am osculat᷑ ẽ.
glificans dm̄. qui consolat̃
afflictos. Tunc dix̃ ei uxor
sua. Dn̄e ubi sunt filii n̄ri
Qui ait a feris capti sunt.
Et exposuit ei q͞mo p̃didit
illos. Et illa. gr̄as agam᷑
deo. puto ẽ q͞ quẽadmod᷑ d͞s
donauit nob̄ ut inuẽitem᷑
nos inuicem donabit te
cognoscẽ filios n̄ros. Et ille
dixi ẽ que a feris capti sũt.
Et illa. ext̃na die sedẽs i or
to audiui duos iuuenes
d͞ infantiã suã exponẽtes.
Credo q͞ filii mei sũt. Interroga
g͞ ab eis dicẽt t̃. Et ⁊uocãs
eos eustachi᷑ audiẽs ab ei᷑

infantiā suā recognouit q filii eēnt sui. Et amplectēs eos ipē mat̃ sup eor collū plimi fuerāt crebrius eos osculabā tur. Omnis ḡ exercitus plimū gaudebat de inuentōne eor & de uictoria barbaror. Cum ḡ rediret contingit iam traianū obisse successisse peiorē in scelerib; adrianū qui p uictoria obtenta & inuentōne uxoris filior magnifice eos suscep̄ magnū conuiuiū p̄parauit. Alia aūt die ad templum ydolor p̄cessit ut ibi sacrificaret pro uictoria barbaror. Videns uō q eustachius nec p uictoria nec p inuentōne suor sacrificare uellet ortabat̃ ut sacrificium ymolaret. Cui eustachius: Ego xp̄m dn̄m colo illi soli famulor & sacrifico. Tunc imperator ira repletus ip̄m cū uxore filiis in arena statuit. leonē ferocē ad eos dimitti fec̃. Ac urens uō leo dimisso capite qsi eos adorans ab eis humilit̃ recessit. Tunc imperator bouē eneū incendi fec̃. eos idē uiuos in iici mādauit. Orantes igit̃ sci se dn̄o commendantes bouē intrauerūt. idē sp̄m dn̄o reddiderunt. Tercia aūt die de boue coram imperatore extracti pu

ritus intacti inuenti sunt q̄d nec capillos nec quicq̄ eor uapor eius incendii aliquatenus contigerat. xp̄iani uō eor corpa tulerūt in loco celebērimo recondentes ibidem oratoriū construxerunt. Passi sunt kl's nouēb. uel ut in quibusdam. xii. kl's octubris.

De festiuitate omnium sanctorum

Omnium scōr festiuitas ob quatuor de causis insti tuta fuisse iuu. Primo propter cuiusdā templi dedicatōnē. Secundo propter omissor supplēcōne. Tertio propter facilior. Tercio propter negligentiar expiatōnē. Quarto propter faciliorē orōnū nrār impetratōnē. Primo ḡ instituta ē propter cuiusdā templi dedicatōnē. Romani uō cū uniuso orbi dñarent quidā templū maxīm construxerunt. In cui medio suū ydolū collocantes omniū prouinciar simulacr̃ p circuitū statuerūt respicientia rectis uultibus ydolū romanor. Si quando uō aliq prouincia rebellaret cōtinuo ut aūt arte diabolica illius prouincie symulacrū ydolo romanor. posteriora uoluebat tanq̄ innuens q ab eius dn̄io recessisset. Continuo ḡ romani ad illā prouinciā copiosū exercitū dirigebant ip̄am suo dn̄io subiugauit. Sed in nō sufficit romanis

q̄ oīū ꝓuinciaꝝ simulacͣ in ur
be sua hr̄ent quiͣ post forte si
gulis dīis templa singula ꝯ
struxīnt tanq̄ qui eis cūctaꝝ
ꝓuinciaꝝ dn̄os effecissent. Sȝ
q̄ oīa ydola templū ibi hr̄e n̄
ꝑtant ad maiorē sue uesaīe
obstentatōēȝ unū templum
ceťis mirabilius sublimius ī oȝ
honore deoꝝ oīū erexīunt. pan
teon qđ sonat toti dii uocaue
rūt. apud qđ ē totū ꝯ tk̄os q̄
ē deꝰ. Pontifex eī ydoloꝝ.
ad maiorē ꝑp̄ deceptōnē fixer͞
q̄ ē terribile qm̄ oīū deoꝝ ma
tē uocabant fuer͞ imꝑat. ut
si de omnibȝ gentibȝ uellent
uictoriā obtinē filius suꝰ tē
plum magnificū fabricaret
fundamtū ǵ ipsi templi spīm
iacet. ut ex ipā forma deoꝝ et
nitas demonstret. Sȝ q̄ lati
tudo testitudīs in sustentabi
lis uidebat. Cum ǵ t̄ram in
hedificatō aliqn̄tulū ꝓcessis
ent totum intus t̄ra re le
bant simil ut dr̄. Cū ꝑt̄a de
nāios iacentes sic quo usȝ ꝓ
dcm̄ templū ē mirabil ꝯsūa
tum. Tunc data licentia ut
quicūȝ t̄ram asportarē uellet
totā q̄ in ipā t̄ra īueīssȝ ꝓcu
niā sua eēt festine turbe ꝓ
rit ipm̄ templū cito euacuat
deinq̄ romani pineam ene
am deauratam fabricarūt
in summitate collocarūt. Aūt
q̄ in hac oēs ꝓuincie mirabili
sculte eānt. i ut quicūȝ romā
uenisset ūsus quo sua eēt ꝓ
uincia scire possȝ. hoc aūt ꝓ
cedente tp̄e inde cecidit. und
in p̄dcō templo in summitate
aptura remansit. Temp̄e ǵ fore
imꝑatoris cū iam dudū ro
mam fidē dn̄i recepissȝ. Bo
nifacius pp̄. iiii. a magno. Gḡ.
p̄dcm̄ templū a foca cessare
impetrauit oīū ydoloꝝ elimi
nata spurcicia ipm̄. iiii. jdus
madii. In honorem bt̄e ma
rie oīum m̄tirꝝ consecrauit.
ac locū scē m̄aīe ad m̄tires
appllauit qui nt̄ scā m̄aīa ro
tunda appllat. Non dū eī cō
fessoꝝ sollempnia ab ecc̄a a
gebant. Sȝ q̄ ad hoc festum
multitudo maxīa confluebat
ꝑp̄ defectū uictualiū celebra
tōni uacāe nō potant. Jdeo ǵ dā
pp̄. Gḡ. hoc festū in kl̄s nouem
bris qn̄ maior uictualiū copia
eē iū. messibȝ vindemius cele
bratis st̄ instituit. ac ꝑ uni
uersum mūdū huic diē in honorē
oīū scōꝝ celebrari sollempnit
celebrauit. ordinauit ǵ tem
plū q̄ fabricatū fuerat omnibȝ

ydolis nunc dedicatum est omnibus sanctis ubi multitudo celebratur ydolorum ibi devote laudatur multitudo sanctorum. Secundo instituta est propter omissionis supplecionem. Multos enim et multos sanctos omisimus de quibus nullam festivitatem seu memoriam fecimus. Quia enim possumus omnium sanctorum festa agere tum propter sanctorum multiplicitatem que multa quasi infinita est, tum propter nostram infirmitatem que in firmi et debiles sumus. Si ad hoc sufficere possemus, tum propter temporis brevitatem quia tempus non sufficeret. Ideoque ecclesia rationabiliter ordinavit ut quia omnium sanctorum singulariter facere festa non possumus saltem omnes generaliter et in simul honoremus. Quare autem institutum sit ut festivitates sanctorum agamus magister Willelmus venerabilis altissiodorensis in summa de officio ponit vi rationes. Prima est propter honorem maiestatis. Cum enim sanctis honorem impendimus deum in sanctis honoramus ipsum in eis mirabilem predicamus quia qui sanctos honorat illum specialiter honorat qui eos sanctificavit. Secunda est propter auxilium nostre infirmitatis quia per nos salutem habere non possumus. Ideo sanctorum intercessionibus indigemus

merito a quibus ut adiuvari mereamur merito ipsos honorare debemus. Legitur enim iii Regum i quod Bersabee que interpretatur puteus sacietatis id est ecclesia triumphans filio suo id est ecclesie militanti regnum suis precibus obtinuit. Tertia est propter augmentum nostre securitatis. Cum enim homines mortales nobis similes potuerint ita per sua merita sublimari, constat quod nos similiter poterimus cum manus domini abbreviati non sint. Quarta est propter exemplum nostre imitationis. Cum enim eorum festivitas recensetur ad eorum imitationem provocamur ut eorum exempla terrena contempnamus et celestia desideramus. Quinta est propter debitum mutue vicissitudinis. Sancti enim de nobis festum faciunt in celo quia gaudium est angelis dei et animabus sanctis super uno peccatore agente ut sic eis vicissitudinem rependamus. Iustum est ut que ipsi de nobis festum agunt in celis nos de ipsis festum agamus in terris. Sexta est propter procurationem nostri honoris. Cum enim sanctos honoramus tunc nostrum rem agimus nostrum honorem procuramus quia eorum festivitas est nostra dignitas. Quia cum honoramus fratres nostros honoramus

ipos caritas namq3 facit oia
ee co[m]munia quod nra sut.
celestia eterna etna. ¶ Pre
t aut has rones ponunt.
alias rones Jo. dam. li. iiij.
c. vij. qr. s. sci pit eor corpa
sui eor reliquie debeant ho
norari. Quar qdam sumut
qntu ad eor btitudine. ul
dignitate. Quedam qntu
ad corpor ipor paositate.
Dignitas aut eor ut ibide
dic qdrupler e qm ipi sunt
amici di. filij di. heredes dei.
Duces nri ponit ista auctor
itates. de j. Jo. xij. Jam no
dicam uos suos h amicos
e[cc]. ¶ De sc[d]o Jo. v. Dedit
eis ptatem filios di. ¶ De
iij. ro. viij. Si a filij hedes
e[cc]. ¶ De quarto dic dic qntu
labores ut duce in uenires q
mortali te regi ad ducet pro
te ad ipm sermone facet. Du
ces g gnis totius qui ad deu
p nob intpellatoes faciunt.
Non honorand e. vtiq3 qd
honorand e templa et erig
entes deo eor memoriam
ueneantes. ¶ Alie sumut
qntu ad eor ipor pciositate
ponit. Jde dam. iiij. au. ad
dit qr p que manifestat p
ciositas corpor scor sui reliqar

Jpa ei scor cor fuerit prmp
tuariu di templu et alabau
stru spualis unguenti fon
tes exgnii spe sci. ¶ Primo
ei fuerit pnlti prmptuari
um di. vn dic. hu ei pmi
tiaia di pura cenacula sca. s.
¶ Scdo templu x. vn sept
qui p intellectu in cordibz eor
habitauit Ds. ait aptls. Nesci
tis qm cor nra templu inhi
tantis in uob sa spe s. Ds a
spe e. Qualit g no honorand
aiata templa di. aiata dei
tabnacula e[cc]. De hoc dr clo
ho in edificatione parietu de
lectat. Ds aut in consulatoe
scor. vn dne dilexi. de. do. tu.
que decore. no qm diuisitas
marmor splendentiu fac.
Sz qm pstat uarietas uiuen
tiu grar. Ille decor carmen.
Jste mentem delectat. Jste uiuifi
cat aiam. Ille p tps deiecit z
decap aliqs. Jste aut ppetu
um edificat intellectu.
¶ Tercio alabaustru spualis
unguenti. vn vnguentu
boni odoris ex se manans
scor reliquie tribuetes nlls
h decedat. Si ei ex rupe firma
petra. aqua in heremo emna
nauit. Ex maxilla asini sa
son sicienti ex manans reliqis

unguentum bene olens emanare
incredibile nequaquam sentientibus
divinum dei virtutem sanctorum qui ab
ipso honorem. ¶ Quarto fontes
dicuntur. Vnde ait: Isti inventes in
necessitate cum illius presentia deo a
sistunt fontes nobis salutares
dicuntur. Et sanctorum suorum perbibunt re
liquias multiformia beneficia ir
rigantes. ¶ Quinto organum
spiritus sancti hanc rationem assignat augustinus in
li. de ci. dei dicens: Non sunt con
temptibilia sed plurimum veneranda
sanctorum corpora quibus dum adhuc viue
rent spiritus sanctus quibusdam organis
ad omne opus bonum usus est. Vnde
apostolus: An experimentum queritis eius qui
in me loquitur. Et de stephano
dicitur: quia non poterant resistere sapientie
et spiritui qui loquebatur. Et ambrosius
in exa.: hoc est preciosissimum quod
hoc divine vocis fit organum celesti
bus labiis exprimit celeste ora
culum. ¶ Tertio instituta est
propter negligentiarum expiationem
licet enim paucorum sanctorum festa agamus
adhuc tamen illa pauca negligimus
sepe agimus multa ibidem per ignor
antiam vel negligentiam omitti
mus. Si quid ergo in aliis solempni
tatibus sanctorum quas egimus aliquid
neglexerimus. In hac generali festi
vitate supplere possumus et de ne
gligentia nos purgare valemus

hoc eciam tangitur in sermone qui
hac die per ecclesias recitatur in quo sic
dicitur: Provisum est in hac die sanctorum om
nium memoriam haberi ut quicquid
humana fragilitas per ignoranciam
vel negligentiam seu per occupationem
necessitatis minus plene in sollempnitati
bus sanctorum minus persolvit. ¶ hac
sancta observatione solvatur. ¶ Se
cundum autem quod quadruplex distinctio
sanctorum novi testamenti quos pari
in celum colimus ut eis quod
negligenter fecimus suppleamus.
scilicet apostolorum, martyrum, confessorum et virginum et hii
figurabantur per iiii mundi par
tes significantur per orientem
apostoli, per meridiem martyres,
per aquilonem confessores, per occiden
tem virgines. ¶ Prima igitur
distinctio est apostolorum quorum excell
entia manifestatur ex eo quod
omnes alios sanctos in .4. excedunt.
¶ Primo in preeminentia dig
nitatis. Ipsi enim sunt sapientes
principes ecclesie militantis, po
tentes assessores eterni iudi
cis, dulces pastores dominici gre
gis. Tales decebat humanum genus
pastores doctores constitui qui
et dulces essent potentes et sapi
entes dulces ut ne blandie
et mansuetudine susciperent, potente
tes ut fortiter protegerent, sapi
ente ut ad viam et per viam ducerent

que duc̄ ad ciuitatē. ¶ Scd̄o
incipit eminentia ꝑtatis d̄
quoꝝ ꝑtatis ꝑeminētia. ſ
dic̄ aug. aplis. Dꝰ dedit ꝑtā
tem ſup naturā ut eam cu
rarent. ſup demones ut eos
eicerent. ſup clementia ut
eos mutarent. ſup aīas ut
vel si ipsis ſoluerent. ꝙ ē mor
tem ut ipsam ꝯtempnerēt. ſr
anglos ut corpus dn̄icū con
ſecrarent. ¶ Tertio inꝑro
gatiua ſcītatis. unde ꝑꝑ eoꝝ
maxiam ſcītatem e gr̄aꝝ ꝑ
lenitudinē uita ꝯ conuſato
x̄ in eis tanq̄ in ſpeculo redu
cebat ꝯ cognoſcebat in eis ſic
ſol in ſuo ſplendore. ſic roſa ī
ſuo odore. ſic ignis in ſuo ca
lore. De hoc dic̄ criſ. Miſit x̄
aplos ꝗ̄ ſol radios ſuos. ꝗ̄ ro
ſa ſuauitatis ſue odorē ꝗ̄ ig
nis ſintillas ſuas diſpſit. ut
ſic ſol in radiis appāret ſicut
roſa in odorib; ſuis ſentit.
Sicut in ſcintillis ſuis aſpi
cit. ſic in illoꝝ uirtutib; xp̄i
potentiā cognoſcat h crſ.
¶ Quarto in efficatia utilita
tis. de quoꝝ efficatia dicit
aug loquēs de aplis. Ex ab
iectiſſimis ex inꝑitiſſimis
ex pauciſſimis. nobilitant
illuīant mltiplicant clariſ

ſima eloquīa. ꝑclariſſima
ingenia copioſiſſima agmi
na acutioꝝ facundoꝝ atqꝫ
doctoꝝ. ¶ Quarto diffīni ē mar
tiꝝ quoꝝ dignitas ꝯ excellē
cia maīfeſtat ex eo ꝙ paſſi
ſunt. mltiplicat ꝯ conſtant
mltipli. qm̄ ꝑꝑ martiꝝ ſan
guīs paſſi ſunt triplex aliud
martiꝝ ſn̄ ſanguīe de quo tri
plici martirio dic̄ B. triplex
ē martiꝝ ſine ſanguīe. ſ. ꝑ
citas in ubtate qm̄ h̄uit to
bias ꝯ uida caſtitas in iu
uentute qua uſus ē Ioſep
in egypto. Scd̄m aūt. g.
triplex ē martiꝝ ſn̄ ſanguīe
. ſ. patientia ad uſoꝝ. unde dr̄
ſn̄ ferro martires ēē poſſum
ſi patiām in aīo uātē cuſto
dim compaſſio afflictoꝝ. unde
dic̄ ferre contumelias odi
entē diligē martiꝝ ē in occl
ta cogitatōne. Scd̄o utilit ꝙ̄
utilitas ex ꝑte ipoꝝ martiꝝ
ē oīū pc̄toꝝ remiſſio. mēitoꝝ
cumulatō eterne gl̄e ꝑceptō.
Iſta ē duo ꝑcio ſui ſanguīs
ꝙ emerēt. ideo eoꝝ ſanguis dr̄
ꝑcioſus. i. ꝑcio plenus. De
primo ꝫ aug. de. ci. di. ¶ Q
uid ē ꝑcioſus qm̄ mors ꝑꝑ
qua delicta dimittūt mēri
ta cumlant. Vnde ſr. Io. ꝑcioſ

ē sanguis xp̄i sīi pc̄ō fecit tū
ipē suoꝝ sanguinē preciosū
sanguinē ꝑ quib; dedit san
guinē preciū. Nam si suoꝝ
sanguīnē nō faceꝛ̄ pciosum
nō dceꝛ̄ preciosa in ꝯspectu
dn̄i ꝯc̄. Itē̄ cyprianꝰ martiꝛ
ē delictoꝝ finis piculi ēmīū
Dux salutis patientie ma
gisꝛ̄ domus uite. ¶ De . iij.
b. tria sunt que mortē scōꝝ
faciunt pciosam qm̄ es ala
bore gaudiū de nouitates
securitatis de eꝛ̄nitate. Ex
pte ui̊ duplex ē utilitas
qm̄ dati sunt nobis in ex
emplar ad ēdendū. ēſoꝛ̄.
¶ Tu xp̄iane delicatus es
miles. Si putas te post
se sine pugna uincē. sine
ꝯtamine triumphare ex
cere. uires fortitud mem
de initi. acrocialiꝛ̄ in plio
isto. ꝯcta considā pactum
ꝯdcōne actuͬ militiā nol
ce pactū q̄ spopondisti con
ditōnē qm̄ accessisti. mili
tia cui nomī dedisti. hoc ē
pacto cuncti pugnarē. hac
conditōne uniuīsi uincerē.
hac militia triumpharē
hic ēſoꝛ̄. dati sūt nob̄ inpa
tronos ad auxiliand adiu
uant ē nos ꝯ meritis suis.

¶ De primo augꝛ̄. Q. in mē
sa dī pietas martiꝛ merita
nr̄a uult ēē suffragia illoꝛ̄
examinat ut nos erudiat
illos contētit ut nos acqui
rat illoꝝ cruciatus nr̄os i
uult ēē ꝑfectos. ¶ De ho
ꝓ contra uigilantiū. Sei
apli ꝯ martires ad huc in coꝛ̄
pore possunt orare ꝑ ceteris
qm̄ de se adhūc debeēent ēē
solliciti q̄nto magis post co
ronas uictorias triumphos
Vnꝰ homo moyses sexētis
milib; armatoꝝ impetrauit
ueniam a dō. Et stephanus
ueniam deꝑcaꝛ̄. Et post qm̄
cum xp̄o ēē ceperūt minus
ualebūt. paulus aplꝯ. ccc
lxxvi. dicit in mani aīas cō
donatas. ¶ Post qm̄ resolu
tus cepit ēē cū xp̄o. Tunc h̄o
ra clausiuꝰ ē. ¶ De trios
stantē. augꝛ̄. firmea ē aīa mā
tiris splendida. clāitate aci
caiūitate dī pugnātis inbra
ta uirtute que bellaq; fcē
ꝯ dicentiū caruas reaugni
endo supauit repulsit infes
sos ꝑstrauit aduīsus. Itē ēſoꝛ̄
tortū torqūtib; fortiores ste
terūt aclamātes. ut glās
laniata rūbra incāerunt.
¶ Tertia diffīā ē ꝯfessoꝝ ꝯꝛ̄

dignitas et excellen̄ manife
stat̄ ex eo q̄d dn̄m confessi sr̄
trib; mōis. s. corde ore. ope.
Confessio aūt cordis nō su
ffic̄ sīn confōne oris sic̄ p̄bat
c̄lo. e. roman; Quantū
ad p̄mā sic dic̄. Radix cō
fōnis fides ē cordis. Confō
aūt fructus ē fidi. Sic̄ ego
qm̄ diu radix ē uiua infra
noctem ē aut ramos p̄du
cat. aut folia. Si ā nō p̄du
xerit sīn dubio intelligis que
radix ei' infra siccata est.
Sic qm̄ diu fides cordis in
tegra ē. sup̄ germinant con
fōnē. In ore si aūt confes
sio marcida fuit omnis i
tellige sīn dubio q̄ fides cor
dis ei' iam arī siccata est.

Quantū ad sc̄am s̄ dic̄. Si
t̄ p̄dest corde crede cor̄ hōi
bus. nō confiteri s̄ infide
li in ypoc̄ti. Confiteri xp̄m p̄
dest. si corde nō c̄dat. Si ā
ille nl' p̄fic̄ sīn fide confitens
n̄ tu p̄ficis c̄dendo sīn cōfōē.

Quantū ad t̄ciam sic dic̄
Si sufficit x̄ que cognoscas eū
Si confessus eū nō fueris
coram hōib; ergo t̄ sufficia
at q; congnoscit. te xp̄c. Si
confessus nō fuerit corā dō
Si aūt t̄ nō suffic̄ cognitiō
ei. n̄ illi suffic̄ fides tua.

Quantū ad quartā s̄ dic̄. Si
enī nō sufficeret t̄ fides cord'
Cor tūm nō tibi dō dari. Nūc
aūt os t̄ dō dauit. ut corde
c̄dat. ore confitearis. Qui
confessi sunt dn̄m ope qualit̄
aūt quis dn̄m ope confiteat̄
aut neget ostendit ier' in
originali sup̄ illd' confitent̄
se nosse dm̄ dicens x̄ sapia
ē. Iustitia. ueritas. scītas.
fortitudo. Negat̄ p̄ insipiā.
Sapia p̄ iniquitatē. Iusti
tiam p̄ mendatiū. ueritas p̄
turpitudinē. Scītas p̄ inbe
cillitatē aī fortitudo. Quo
ciens aū; uinciui uicis atq;
peccatis tociens dn̄m negamus
et ecō. Quociens bn̄ quid agi
mus dn̄m confitemur. Qui
ta dignitas ē uirginitatis quam di
gnitas et excellentia mani
festat̄. Primo q̄ ipse sc̄
sponse etiā regis. Ambr. pl'
citans pulc̄tudinē quis p̄t
maiorē extimare decorem
ei' que amat̄ a rege. probat
a iudice. dedicat̄ a dō. sup̄
sponsa. sup̄ nupta. Secundo
q̄ comparant̄ anglis. Ambr.
Uirginitas' conditionē hu
mane nature sup̄gredit̄. p̄
quā hoīes anglias sociant̄.

maior tn̄ ē uictoria ūginū q̄
angl'oꝝ· angli eīn sn̄ cāne ui
uūt· ūgines uō in cāne tūn
plant· ¶ X· qꝫ illustres sūt
fidelib; uniūsis· Cyprianus
ūginitas ē flos ecclesie gꝫ
minis decus atqꝫ ornamē
tum grē spūalis lecte indo
lens laudis honoris opus
integrum atqꝫ incorruptū
dī ymago reūsus ad sctimō
niam dī illustrior porcō gre
gis xp̄i. ¶ Quanto que pre
stant coniugēs· sꝫ aūt excell
entia q̄ hēt ūginitas respec
tu copule coniugal'· patz ex
multiplici comparatōne ad ipa:
Illa ē nupc̄ ūginat uetem̄ ista
matris aug'· Seriosius eleg
in cāne uitam iam ymita
ti angl'oꝝ q̄m ex cāne mā
turū augē mortaliū ē aūt
ubior· feliciorqꝫ fecunditas
nō uentre grauescē· sꝫ mētē
grandescē· Illa pariturūt fili
os dolore· Ista filios gaudiū
et exultatōnis· aug'· ipa conti
nētia· neq̄q̄m sterilis ē· sꝫ fe
cunda mater filioꝝ gaudioꝝ
de marito te dn̄e illa filiis
replet terram· Ista celum· Ite
Nuptie terram implent ūgi
nitas padisum: Illa ē multe
sollicitudinis· ista quietis:

Illibatus ūginitas ē curaꝝ
silentiū· pax cāṅis· redemp
tio uiciorꝝ· pncipatus uirtu
tū· Illa ē bonū· Ista melius.
Ite ad pammatiū tn̄ ē int nu
ptias ūginitatē q̄ntū int
nō peccare· sꝫ bn̄ facē· ymo
leuius dicam· q̄ntū int bonū
melius· Illa comparat̄ spinis
ista rosis· Ite ad eustachiū·
laudo nuptias· sꝫ qꝫ m̄ ūgi
nes gnāint· lego de spinis
rosam· de terra aurū· de cauo
margaritam· ¶ Quintoqꝫ
militis gaudent priuilegiis
tēpī namqꝫ ūgines coronaꝫ
aureolam hēbunt canticū
nouū soli cantabūt uesti
mtis eisd cū xp̄o gaudebūt·
post ipm agnū sꝫ ambula
bunt· ¶ Sexto ē ultimo ē
institutū ꝑ faciliorē oronū
nr̄aꝝ impetrationū ut sicut
ōs scōs uniūsali· huc diem ho
norans· sic ipi omēs insimul
ꝑ nob intercedant· ut ē dei
miam facili impetramus:
Si ē impole ē multoꝝ pces nō
exaudiri constat qꝫ impole
ualde erit omniū scōꝝ ꝑ nob
orantiū pces nō exaudiri·
sꝫ oro in orōne tanoꝝ· ait dn̄
desideratā nob tue ꝑpiciatōis
habundantiā multiplicatis int

cessorib;

cessoribus lãgiãis Intercod
unt eñ p nob' scĩ dĩ mẽito et
affectu. Merito dum nob' eor
mẽita suffragant' affectu.
dum nr̃a uota cupiũt adĩ
pleĩ q' tñ nõ faciũt ũ uolun
tatẽ dĩ ad implenda didice
rint. Quod a in hac om̃s
scĩ dĩ ad intercedend' uniũsa
lit' p nob' 9ueniant. Ostendĩ
in q̃dam uisione que seq̃nti
anno ab hui' sollempnitatis
institutõne 9tigisse narrat'
Cum ẽ in hac die custos ecc̃e
scĩ petri ex deuotõne oĩa alta
ria ĉcuiss; omniũ scõr suffra
gia implorass; tandem ad al
tãe scĩ petri rediss; ĩ paulu
lum 9quieuiss extra se rapt'
ecce uidit regem regũ in
sublimi solio 9sistentẽ oẽs
angelos in eius ĉcuitu 9mo
rantes. Et ecce ũgo uirginũ
in diademate p̃fulgentẽ
aduenit q̃m innũabilis mul
titudo ũginũ 9tinentiũ se
quebãt. Mox rex ptinus ad
surgẽs posito solio iuxt' se sede
fec̃. Post h̃ aduenit quidã
uestitus de pilis camelor
q̃ sequebãt mltitudo uenẽa
biliũ senior. Demũ aduenit
alius pontificali hitu deco
ratus q̃ alia cohors in hitu
tu consili sequebãt. postea ũ
pcessit innũabilis militie
mltitudo post quos aduenit
turba diuersar gentiũ infinita
oẽs ĝ añ regis soliũ aduene
rũt ipm flexis genib; adora
uerũt. Hic aũt qui in ponti
ficali hitu matutinas cũs
psequẽtib; inchoauit. Angl's
aũt qui p̃dcm custodẽ duceb
at p̃dcam uisionẽ exposuit
asserens ũginẽ in p̃ma acie
incedẽtem dĩ gẽ. uestitũ de pi
lis camelor. Iohem baptã
cũ pr̃iarchis p̃atr' 7 ph'is.
pontificali ornatu; hitũ.
petrũ cũ ceteris aplis. mi
lites m̃res. cilicium reliq̃
confessores. Qui in ũo oẽs añ
regem uenerũt ut p honore
q̃ h̃c die a mortalib; exhibi
to grãs agerent p orbe uniũ
so orarent. Deinde ad locũ
aliũ ipm dux' in q̃ uidit sexus
hoĩes alios in stratis aureis
alios in mẽsis audientes
diũsis deliciis deliciis: ali
os nudos et inopes auxiliũ
mendicãtes ostendit. Dixit
aũt hoc purgatoriũ locũ ee.
quib; amicis p multa suffra
gia copiose subueniebãt.
q̃rentes uõ ẽe q̃ior cura ri
ullatem' habebat. iussit ĝ ut

Omia summo pontifici intima
ret ut post festũ oĩm scõx di
em statueret aĩax ut saltẽ
gñalia suffragia pill' illa si
ẽnt qui spẽlia hẽe nequirẽt.

Commemoratõ De comme
oĩu fideliũ defũc moratione
tox hac die ab ecca si modi insti-
stituta ẽ. ut gñalib; bñficii' tus
ad iuuent' qui spẽalia hẽe nõ
preualent sicut in p̃dcã reuela
tõne mõstratũ ẽ. De duab;
aũt hic spẽalit' uideri põt.
primo de ipis purgandis
scdo de eox suffragiis. Cir
ca primũ tria uidenda sunt.
primo qui sunt illi qui pu
gant'. scdo p quos pur
gant'. iij. ubi pugant'.
Illox aũt qui pugant' tria
sunt gña. primi qui sa
tisfactõne sunt in uĩcta ñ
dum completa decedunt.
Vmptñ si tanta hẽent cor
dis contrtõnẽ que sufficẽt
ad delend' pcãm lib'i ad uitã
transirent si satfcõnẽ mini
me complessẽt qa contritio ẽ
maxĩa p pctõ satfactõ e ma
xima pcĩ delecto. Jd. apud
dm̃ nõ tm̃ ualet mẽsura
tpis qm̃ doloris. ñ abstinẽ
tia tm̃ cibox qm̃ mortifica
tõ uicioz. ß q nõ adõ ɔtũt

añ expletõnẽ pñie moriũt'.
igne purgatorii grauissĩe
puniunt'. nisi forte eox satis
factõ ab aliquib; caris suis
amicis pficienda assumat'
ad h' tñ qd p̃dca ɔmutatõ ua
leat. 3. requirunt'. Pri
mũ ẽ ex pte ɔmutantis. s.
eius auctoritas que de satio
tis añcte sit debet. Scdm
ẽ ex pte illius p quo fit con
mutatõ. s. eius necitas q
in tali statu d; ẽe qui pse sa
tisfacẽ nõ ualet. ß adiuuari
indignũ. Terciũ e ex pte
illius in qua fit ɔmutatio
. s. caritas que nãe ẽ ipm ẽe
in caritate. que faciat ipam
satfcõnẽ ẽe meritoriã ɔ satis
factoriam. Quãtum est ex
pte pene. s. debita pportõna
blitas. ut uidelicz minor pe
na ɔmutet' in maiorẽ q a
plus satfacẽ. deo pena ppria
qm̃ aliena. Est aũt tpler
pena. s. ppria uoluntaria e
h maxĩe satfacit. Scda
ẽ ppria ß nõ uoluntaria. que
ẽ in purgatorio. iij. ẽ uo
luntaria ß nõ ppria. sicut ẽ
in p̃dca ɔmutatõne h mini'
satisfac' quã prima ex eo qd
nõ ẽ ppria magis quã scda
ex eo qd ẽ uoluntaria. Vmptñ

si iste p quo satisfactō ē assūp
ta decedit nichꝰ in pūga
torio cruciatur. Si tñ p pe
nā quā ipse sustin; quā aliꝰ
p eo soluūt citiꝰ liberatᷓ. quā cō
pena sua penā illoꝝ in sor
tem computat. vn̄ si debu
it in pūgatorio sustinē pe
nam duoꝝ mēsiū talis sic
potēt unicā q̄ liberatᷓ. Infra
mēsem. nūq̄ tñ inde eripitᷓ
quo usq; debitū sit solutū
quo soluto id q̄ soluitᷓ deīn
ceps ē ipsius qui facit in sinu
eius conditᷓ. Si ipse nō eget
conditᷓ in sinu ecc̄e ul' ua
let aliis qui in pūgatorio s̄.
Secū qui in purgatoriū desce
dunt sūt qui satisfactionē in
iūctā compleuerūt. Si tñ illa
pena ignorantia ul' neglige
tia sacerdotis sufficiens non
fuerit. Deꝰ eī ī magnitudo cō
tritiōnis suppleat totū ī pū
gatorio cōplebūt qd̄ minus
ī hūc uitam fecerīt. Deꝰ ē
qui modos mēsurā pctōꝝ pe
naꝝ nouit addit penā suffi
cientē. n̄ aliq̄ pctm̄ inpuni
tū remaneat. Vn̄ pnīa in
iuncta. aut ē maior aut ē e
qualis aut minor. Si ma
ior tūc illd' q̄ fecerīt cedit ei
ad augmētū glie. Si equal'

tūc sufficitᷓ ad dimissionē
culpe. Si minor tūc illd' qd̄
restat suppletᷓ ex uirtute diuine
iustitie. De hiis uō que
in fine penitēnt. audi quid
aug' sentiat. Baptizatus ad
horam securᷓ hinc exit fi
delis. vn̄ uiuēs securᷓ. hic ex
it agens pnīam. reconsili
atus dum sanꝰ ē. Securus
hic exit agens pnīam adul
timū reconsiliatus. Si se
curus hinc exit. g̃ nō sum
securᷓ. g̃ te ne ētum dimitte
incētum. Hoc aūt dicᷓ aug'.
qd̄ tales consueuerunt
potius pnītere ex necessitate.
quā ex uolūtate. potius timore
pene quā amore glie. Ter
cii qui in pūgatoriū descen
dunt sunt qui lignū feniū
stipulam secū fertur. qui lic
et ea suas diuitias intrant
tñ dm̄ carnali tenē affectu.
affectiōnes eīn carnales qui
bꝫ dediti sunt domibꝫ. coiu
gibꝫ possessionibꝫ. Ita tñ
ut nil deo pponant de illis
tribꝫ significantᷓ qui scdm
suos amandi modos l' diuti
ut lignū ul' min' ul' feni.
l' minimū ut stipulā cre
mabuntᷓ qui ignis sic dicᷓ
aug'. Et si eternus nō sit tñ to

tamen modo est gravius. Excellit
enim omnem penam quam unquam passus
est aliquis in hac vita, nunquam
in carne inventa est tanta
pena licet mirabilia martyres
passi sint tormenta. ¶ Circa
secundum per quos scilicet purgantur, sciendum
quod illa purgatio et punitio fit
per malos angelos non per bonos.
Boni enim angeli sive cives
suos superni visitant con
solantur et ut patienter suffe
rant exortantur. Habent aliud
consolationis remedium ex eo scilicet
in patria, quia maiorem quam illi
qui sunt in via. Certitudo
enim illorum qui sunt in patria est
sine expectatione timore quia non
illam de certo amittere formid
ant. Certitudo autem illorum
qui sunt in via cum timore est. Sed cer
titudo illorum qui sunt in pur
gatorio medio modo est. Est
enim cum expectatione quia ipsam fu
turam expectant, sed est sine
timore, quia cum habeant liberum
arbitrium confirmatum de certo
se peccare non posse cognoscunt.
Forte tamen verius est quod illa pu
nitio non fit per malos ange
los, sed divina iustitia iub
ente flatu et succedente.
¶ Circa tertium, scilicet ubi purgantur,
in quodam loco iuxta infernum

posito qui purgatorium dicitur
secundum positionem plurium sapientum,
licet alii videantur quod sint in aere
vel in torrida zona. Sed tamen per
divinam dispensationem diversa
loca diversis animabus aliquando depu
tantur, licet multiplici de causa, scilicet propter
earum celeriorem liberationem, aut
propter nostram instructionem, aut
propter culpe in loco perpetrationem,
aut propter alicuius sancti orationem. ¶ Pri
mo propter earum levem punitionem,
sicut aliquibus secundum Gregorium reve
latum est quasdam animas in [illegible]
punitas esse. ¶ Secundo propter earum
celeriorem liberationem, ut scilicet
possint aliis suam indigenti
am revelare et ab eis suffra
gia petere. Et celerius de pena
exire. Sicut legitur quod quidam pis
catores sancti Theobaldi in au
tumpno frustum magnum gla
ciei pro pisce prendiderunt, de quo
magis quam de pisce gavisi sunt,
quia episcopus dolore pedum la
borabat, ipsam glaciem eius
pedibus supposuerunt, magnum
ei refrigerium prestabat. Quadam
vice vocem de glacie hominis
audivit, qui ab episcopo adiura
tus quis esset dixit: Sum quedam
anima que in hac glacie pro peccatis
meis affligor. Liberari possem
si xxx missas sine intervallo

·xxx· dieb; continuus diẽs
cum missaꝝ medietatem
dixiss; se ad missaꝝ aliam ꝑ
puass; dyabolica suggestio
ne ꝯtig̃ qđ fere oms hoies
ipi⁹ ciuitatis int̃ se bella mo
uerũt· Vñ uocatus epc ad se
dandã discordiã sacᷓtos dep
nentes uestes missa illa die
int̃ruisit· itm reincipiens
iam duas ꝑtes complens ex
citus magri ut uidebat̃ ci
uitatem obsedit ꝯpulsus in
isse officiũ int̃ruisit· Deinđ
reincipiens cũ oms ultiaꝝ
excepta dixiss; ultimã incho
are uellet tota uilla dom⁹
epi accensa ē· Qui cũ ꝓ ui
dissent· ut missam int̃mitt̃
et· ille dix̃· Si tota uilla cma
ri debẽt missam nõ dim
ittem· Qua celebrata glaci
es ꝑtinus resoluta ē ignis
quẽ se uidisse credebant tam
qm̃ fantasma recessit nul
li; dampnũ intulit· C· iiij·
P̃ triam instructõnẽ· ut ꝯ
magnã penã post hanc ui
tam infligi p̃cantib; cog
noscam⁹ sic̃ p̃isius conti
gisse legi· Magr̃ enim silio
quedã suũ scolarem socii
egrotantẽ obnixe rogauit
ut post mortẽ ad se rediret·
statũ suũ ẽ renũtiaret·
Post aliquos ḡ dies ẽ appa
ruit cũ capa de ꝑgameno
tota sophismatib; descripta
intus flãma ḡ tota tecta
qui requisitus a magro q
nam eẽt ait· Ille utiq; ait
sum qui ad te redire ꝓmisi·
Qui de statu suo requisit⁹
ait· H capa plus supra me
pondat plus me premit q̃
sumã turri supra me ꝑiz
ē m̃ data ut eam portẽ ꝑ glã
q̃m in sophismatib; h̃ui· Por
ro flãma ignis que coopta
ē· pelles sunt delicate uarie
quas ferebã que flãma me
cruciat exurit· Sz cũ magr̃
illã penã facilẽ iudicaret
dix̃ eidẽ defunct⁹ ut manũ
extenderet· Sic facilitatẽ sue
pene sentirẽ posse· Cum manũ
extendisset· ille guttã sui su
doris dimisit· Que ꝑdicti
magri manũ sagitta citi⁹
ꝑforauit· Ita q; cruciatũ mi
rabilẽ sensit· ut tal' sit totus.
Ille ḡ magr̃ ex ipi⁹ pene ar
bitrate ꝑtritus sclm̃ delibe
rauit deserere religionẽ intᷓ
re· Vñ manũ scolarib; con
ḡgatis hoc ursus composuit
Linquo coax ranis cras co
ruis uanaq; uanis· Ad lo

gatorium et ego que mortis non
timet ergo. Quia scilicet deserens
ad religionem confugit. Quinto
vero propter culpe in loco perpetra
tionem sicut aliquando secundum Augustinum anime
puniuntur in locis in quibus de
liquerunt, sicut patet per illud exemplum quod
recitat Gregorius in iiii libro dyalogorum.
Quidam namque presbyter dum
balneum frequentaret quendam
iuvenem incognitum ad suum officium
vel obsequium paratum inveniebat
qui sibi sedule ministrab
at. Qui dum quadam die pro
benedictione laboris mercedem
quendam panem benedictum sibi exhib
eret, ille merens respondit.
Quid ista mihi das pater. iste panis
sanctus est. ego autem manducare non
possum. Ego autem aliquando huius loci
dominus fui, sed pro culpis meis
post mortem hic deputatus sum.
Sed queso ut omnipotenti deo hunc
panem pro peccatis meis offeras.
Tunc autem te exauditum esse cog
noscas cum huc ad lavandum
veneris me minime inveneris.
Presbyter autem per unam ebdomadam
salutarem pro eo cotidie hostiam
obtulit, rediens eum iam mi
nime invenerit. Quinto
propter aliquam sanctam orationem sicut legitur quod
sanctus Paschasius in quodam loco in
terra quibusdam purgatorium im

petravit cuius hystoriam post
festum sancti benedicti reperies.
Circa secundum quod est de suffragiis
tria videnda sunt. Pri
mo de ipsis suffragiis quid
fuit. Notandum quod iiii sunt
genera suffragiorum que maxime
defunctis prosunt scilicet fidelium
amicorum oratio, elemosinarum largitio,
salutaris hostie immolatio,
et ieiuniorum observatio.
Quod primum genus suffragiorum
scilicet amicorum oratio eis prosit pa
tet per exemplum de paschasio de quo Gregorius in
iiii libro dyalogorum narrat.
Qui cum mire sanctitatis et virtutis
extiterit duo tunc insimul
pontifices electi fuissent et
tamen postmodum in unum illorum
ecclesia convenisset ipse tamen paschasius
qui ex errore alium sibi pretulit
in hac sententia usque ad mortem perma
sit. Qui cum esset defunctus dal
matica feretro superposita eius demoniacus
tetigisset statim
sanatus est. Post multum vero tempus
Cum germanus capuanus
episcopus balneum ob gratiam sanita
tis petiisset, predictum paschasium dia
conem stantem obsequentem inve
nit quo viso vehementer extim
uit quid ille tantus vir faceret
inquisivit. Qui in nulla alia
causa se in illo loco penali deputatum

assuit ubique nulla tali cũ
plus iusto sensit addidit di
cens. Queso te pro me dñm de
precare atque in hoc cognoscens
qd exauditus sis. Si huc re
dies me nõ inueneris. Qui cũ
pro eo orasset: illuc post paucos di
es redisset predictũ pascasiũ in lo
co minime repperit. Qua grãe
sit defunctis orõnes inuocare. pz
per hoc qm̃ quidã ut refert can
tor parisiensis dum cimiteri
um transiret super psalmũ pro
defunctis dicebat. Qui in cir
cuitu cimiteriũ inse
quitur continuo mortui sur
rexerunt unusquisque instrum sui
officii in manu hñs ipsum ui
riliter defenderunt inimicos
territos fugauerunt. Quãto uero sin
gulis suffragiorum. et elemosinarum
largitio eis prosit manifeste
habetur ex eo qd in libro ma
chabeorum legi q uir fortissi
mus iudas collatione facta
.xii. milia dragmas argenti
misit ierosolimam. offerri ibi ea pro
peccatis mortuorum. iuste et re
ligiose de resurrectione cogi
tans. Quãtũ elemosine de
functis ualeant colligi potest
ex eo q narrat miles ex corpe
diutius exanimis iacuit.
Et cũ rediens que circa eo

gesta fuerint enarrauit. Age
bat namque qd pons erat sub
quo niger ac caliginosus fe
tidus fluuius decurrebat. Trãs
acto autem ponte amena erant
prata hodoriferis herbis flori
bus exornata. In quibus alba
tor hominũ conuenticula esse
uidebatur quos nimia florũ
suauitas satiabat. Sed uero
erat in predicto ponte. probato
ut quis quis in uisorum
uellet caderet in tene
broso fetenti fluuio labe
tur. Iusti uero securo gressu
ad loca amena peruenirent.
Ibi quem quedã petrũ noĩe de
ossium pondere magno super ipso
deorsum ligatum se uidisse asserit
qui diu requieuit. Cur illuc esset
positum est. Sed ad circo patitur q
si quid ei pro facienda iussio
ne iubebatur. ad inferendas
plagas plus ex crudelita
tis desiderio quam obedientia
seruiebat. Ubi quedam pe
grinũ se uidisse fatebatur q
ad predictum pontem ueniens
tanta eum auctoritate transsiit. Q
uanta hic sinceritate uixerat. Iux
alium uero stephanum noĩe dum
transire uoluisset ei pes lap
sus est ex medio corpore iam extra
pontem deiectus est. Tunc a

quib;dã tetẽimus uiris
ex flumĩe surgentib; ꝑ
collas deorsum atq; aqui
b;dã ablatis speciosissimis
uiris cepit ꝑ brachia tra
hi sursum cũq; h̃ luctam̃
fiẽt his qui uidebat ad
corpus redut quis ĩ illo
occulti arbitrĩs examĩe op
tinuerĩt scire nõ ualuit
ĩnquo dat̃ intelli que ia
illo mala cõmis cũ elvaz
operatõne triantabant qui
enĩ ꝑ collas deorsum ꝑ bra
chia trahebat̃ ꝑ; in mu
ueus ꝑ fcẽ nõ resistant.
Quod aũt tertiũ genus suf
fragior. s. sacra hostie ymo
latio ꝑlimũ defunctis ꝑ
sint ex multis exemplis a
pparet. Refert eni. gg. in
. 4. li. dyalogor. Quod cũ quidã
monachus iuus nõie iu
stus ad extremũ ueniens
tẽe se h̃re occlos occultos
aureos iudicasset de hoc in
gemiscens mortuus fuisset
precepit. gg. frib; ut corp̃ ei̇
cũ trib; aureis in sterqui
linio sepelliẽt dicẽtes pecũia
tua tecũ in ꝑditõne trade
quidã frib;. gg. precepit ut
usq; ad dies. xxx. omni die ꝑ
eo hostiã ymolaẽt qui cũ

missa complesset his d̃ suc
tus fueãt in die. xxx. quidã
frĩ apparuit. Q̃ue frĩ requi
siuit dicens quõ es. Cui il
le r̃ndit. Huc usq; male fui
sed iam modo bñ sũ quia hodie
coione recepi. Sic aũt hostie
ymolatõ nõ solũ mortuis
sed uiuis ꝑlimũ ꝑfuisse
inuenta ẽ. Quidam
namq; cum in quadam rupi
argentũ foderet subito rupis
cecidit funditus cunctos ex
tinxit. Unus aũt eor sub
tus in quodã sinu ipi̇ rupis
mortẽ euasit. Inde tñ exiẽ
nõ ualuit. Uxor aũt illi̇
eũ defunctũ extimãs oĩ
die ꝑ ipso missã celebrãi fa
ciebat panẽ unũ ꝑ urceũ
vini cũ candela cotidie of
ferebat. Cui dyab̃. in uidẽs
ꝑ tres dies continuo ĩ forma
hũana apparuit ꝑ quo tendẽt
requisiuit. Cui cũ illa sin
itinẽis causam exponeret ille a
gebat. Noli frustra ueãri
quia iam missa celebrata ẽ
Sic illa trib; dieb; intermisit
ñ missã celebrãi misit. Qui
dam aũt in pdĩcta rupi ar
gentũ fodiens quãdã nocte
audiuit desup̃ dicẽtem ꝑ la
ne facias l' ꝑcussias q̃ capiti

meo ymmiet magn⁹ lapis·
Cui ille respondens ad hanc uo
cem audiendam plurimos conuo
casset, et cum fodit silentium uocem
audiunt. Tunc omnes propius
accedentes dixerunt. Quis es
tu. Qui respondens dixit. pla
ne faciatis quia magnus lapis
qui super me cadit. Quia la
tere fodientes ad eum usque perue
nientes eum sanum et incolu
mem extraxerunt. Qui sciscitantes
quomodo ibi tam diu uixisset
dixit quod qualibet die panis un⁹
mihi et uini cum candela
accensa nisi tantum in diebus ebd.
oblatus est. Fuit quod uxor eius
audiens uehementer exultans
agnouit quod de oblatione sua fu
erat sustentatus quia dictam eam de
cepit ne illis tribus diebus missam
eam cantari fecit. Gregorius
refert quod cum quidam nauta
in mari naufragium perpessus
fuisset quidam sacerdos pro eo ho
stiam ymolasset ipse tandem
de mari sanus exiuit cumque quali-
ter euasisset interrogaretur dixit quod dum
in medio maris existeret iam
pene fatigatus deficeret quidam
ad eum uenit panem quidam et
obtulit quem cum ille comedisset
statim confortatus uires recepit
a quadam naui inde transeunte

receptus fuit. Inuentumque est
quod illa hora panem habuit quia
pro eo hostiam ymolauit.
Quod uero .iiii. suffragiorum genus
scilicet ieiuniorum obseruatio deffuncti
tis prosit. testatur Gregorius agens
tam de illo quam de aliis tribus
dicens animas defunctorum .4. mo
dis solui. Aut oblatio
nibus sacerdotum. Aut pa
bus sanctorum. Aut carorum ele
mosinis. Aut ieiunio co
gnatorum. Circa tertium scilicet
illos pro quibus fiunt. nota inde
da sunt. Primo qui sunt
illi quibus possunt prodesse. Secundo
quare debent eis prodesse. Tertio
si omnibus equaliter prosunt.
Quarto quali suffragia que
pro ipsis fiunt sciri possunt. Ad
primo qui scilicet sunt illi quibus
possunt prodesse. Sciendum quod sicut dicit
aug. Omnes qui de hac uita
decedunt. aut sunt ualde boni
aut sunt ualde mali. aut
mediocres boni. aut mediocres
mali. Suffragia ergo facta
pro ualde bonis sunt gratiarum ac
tiones. pro ualde malis sunt
uiuorum qualescumque consolationes
pro mediocriter bonis sunt expia
tiones. ualde autem boni dicuntur qui
statim euolant ab utroque
igne tam purgatorii quam

infin lib' sunt· eorum aut sunt
sa gra· s· pueri baptizati·
martires· uiri pfecti· qui s·
tam pfecte edificauerunt· au
rum et argentum lapides pci
osos· i· dei dilectionem· pximi
amorem· bona opera· ut non
cogitent placere mundo· set
tantum deo· Qui si quem uenialem
pccauerint feruore tante caritatis
ita in eis pctm consumit sic
gutta aque accamino ignis i
perit absorbet· Ideo secum
cremabilia nunquam ferunt· Quis
ergo pro aliquo istorum trium generum
oraret· uel aliqua suffra
gia faceret· Que sic dicit aug·
Iniuriam facit martiri· qui
orat pro martire· Quid uero aliquis
pro aliquo ualde bono exoraret·
Qui tamen euolasse dubitaret
Dicunt ille orationes erunt gratia-
actiones ad meritum credentium
exorantis· secundum id· oratio mea
in sinu meo conuertetur· hiis
enim tribus generibus celum pertinus
aperitur cum decedunt uel aliquem
purgatorii ignem sentiunt
quod significatum est per illos tres
quibus celum apertum est· Apertum est
enim xpo baptizato· luc· iii·
ihu baptizato et orante ap
tum est celum per quod significatur·
quod celum aperitur omnibus baptizatis

siue sint paruuli siue adulti ita
quod si decederent pertinus euo
larent· Baptismus est uirtute
passionis xpi· mundat ab omni
peccato originali mortali ueia
li· Secundo apertum est stepha
no lapidato· act· vii· ecce
uideo celos apertos et cetera· per quod
significatur quod aperitur omnibus
martiribus ita quod statim euo
lant cum decedunt si aliqua
cremabilia secum portant omnia falce
martirii resecantur· Tertio
apertum est Ioh' perfectissimo apoc
·iiii· vidi ecce hostium apertum
in celo per quod significatur quod uiris
perfectis qui totaliter penitentiam con
pleuerint· si ueniam amiserint
uel si aliquam admiserint a feruore
caritatis per quam consumitur celum
ipsum continuo aperitur mox in
illud perpetuo regnaturi ingre
diuntur· pro quibus si de eorum dap
natione constaret nulla su
ffragia aliquatenus essent fie
da· secundum quod dicit aug· Si scirem
patrem meum esse in inferno non
plus orarem pro eo quam pro diabolo·
Sed aut pro aliquibus dampna
tis de quorum dampnatione
dubitatur aliqua suffragia
fierent uel tamen eis prodessent non
quod ad liberationem· set· s· ab ipsis
penis liberentur· sed quod ad mitigationem·

ut s. pena in eis mitiget' l'
diminuat' n' qr ad suspensi
onē. ut. s. ad tps ul' ad horā
eorum dampnatō suspendat' n'
qr ad fortificatōm. ut. s. ad
tollandū leuius tolerent.
Quantū ēt ad aliq' hor' in
inferno nulla ē redemptō. s.
Mediocr' aūt boni dn' qui
ēmabilia aliqua. s. lignum
fenū stipulā secū ferūt. ul'
qui pniaz in uictā suffitie
tem morte p̄occupati cplē
nō posst qui n' adō boī sunt
quin suffragiis egeant. n'
adō mali qui in eis p desse
naleant suffragia igi tcia.
pro hiis sunt eorum expiatōes
unī isti sunt illi quib; ipa su
ffragia solū p dee posst. huius
modi suffragiis faciendis
ecclā cſueuit tplicē nūm di
ex marie obsuare. s. septe
nāiu; tricenāiu; ānulsāi
um rō eorum assignā in libro
mitzali de offō obsuā. sep
tenāius ut aīe ad etne qe
tis sabbatū pueīant ul' ut
eis oīa pctā remittant' que
in uita egerīt. que p. vii. di
es duat'. ul' ut remittant'
eis pctā que egerūt cū corp'
quc consistit ex. q. humorib;
cū aīa in q̄ sūt tres uires
obsuant'. Tricenāius qui
constat ex tribus denariis
ut purget in eis quicquid
in fide trinitatis trāsgssiōe
decalogi deliquerit obsuā
ānulsāiu; ut de ānis cala
mitatis pueīant ad ānos
eternitatis. qui' ēt ānulsāi
orum sco; celebrius ad ipo;
honorē et nrām utilitatē.
qua ānulsāiu; defunctor;
ad ipo; utilitatē et nrām
deuotōnē. De scdo. s.
qr eis debent suffragia p
dee. Primo rōne unita
tis sic eīm unū corp' illis de
ecclā militanti. ido bona
sua debent eis ēē coīa.
Scdo rōne dignitatis qr dū
ad huc uiuēt meruerunt
ut s' h' pdeēnt. Itm dignū
ē ut qui alios iuuēnt ipi
ab aliis adiuuent'. Tertio. iii.
rōne nccitatis. s. que sūt
in statu in quo se iuuare
nō posst. De 4 utrū s.
equalr' omib; psint. Scd'
ul' p quib; spāli' fiūt q̄ aliis.
Qui aūt in cōi fiūt mag' pro
sunt eis qui plus meruert
in hac uita ut s' pdeēnt.
Qui in equali ul' maiori ncā
tate exīstūt. De quārto
quasi. s. suffragia que eis

scivit scire possunt unde quod li. [illegible]
aug. scire possunt tribus modis.
Primo per divinam revelationem
quando scilicet deus hoc eis revelat. Secundo
per bonorum angelorum manifesta
tionem. Angeli enim qui hic semper
nobiscum sunt omnes actus nostros
considerant in instanti enim ad eos
possunt descendere et eis pronun
tiare. Tertio per animarum hinc
exeuntium intimationem anime
enim que de hoc mundo transierunt
hec alia eis intimare possunt.
Quarto melius scire possunt
per experientiam revelationem. Cum
enim aperte se relevari sentiunt
suffragia pro eis fieri recogno
scunt. Secundo scilicet illos pro
quibus fiunt sciendum quod suffragia si
pro eis debent esse quod fiant ab his
qui sunt in caritate. Nam si per
malos fiunt prodesse non possunt.
Unde legitur quod dum quidam miles
in lecto cum uxore sua esset luna
valde lucens per rimas intra
verunt mirabatur quare homo rationalis
creatori suo non pareret cum eidem
creature irrationales pareant. Et
dum cuidam militi defuncto qui
secum fuerat familiaris detraheret
subito ille qui mortuus fu
erat in thalamum intravit
dixitque illi amice noli suspicari
male de aliquo condona mihi si
quid in te peccavi. Cumque super
statu suo interrogaretur dixit diver
sis penis affligor pro eo quod
tale cymiterium violavi ibi
quendam vulnerans cum capa sua
expoliavi que insuper portet
primo monte magis me premit.
rogavitque ut pro se orationes fieri
faceret. Cumque autem ille diceret
an vellet a tali quod a tali sacer
dote ipsas orationes faceret fieri ille
ad hoc nil respondit capite movere renu
entis consuluit. Demum dixit si
vellet quod talis heremita pro se ora
ret. Cui ille utinam pro me ora
ret. Et cum se facturum promisisset
ille ait. Ego dico tibi quod ab hac
die usque ad duos annos tu mo
rieris. Sicque ille despavit. mi
les vitam suam in melius muta
vit in domino obdormivit. Quod
autem dictum est suffragia facta per
malos prodesse non posse. Intelli
gendum est non sunt opera sacramenta
lia ut est celebratio misse. que
a malo ministro violari non potest
vel nisi ipse defunctus vel aliquis
ei amicus aliquibus etiam aliqua
dispensanda reliquerit que con
tinuo dispensare non debent nec
est contingit quod cuidam contigisse
legitur. Miles enim quidam in
bello Karoli magni cum mau
ris pugnaturus rogavit cognatum

suũ ut si in bello moreretur equũ
suũ uenderet et pauperibus preciũ
daret. Quo mortuo cũ equus
nimis ei placeret eũ sibi retinu
it. post modicũ temporis defunctus
est tamquam sol fulgens appa
ruit dicens. cognate bene pro uin
dictas me fecisti. pati tamen penas
in purgatorio propter equũ cuius pre
cium ut dixeram pauperibus non de
disti. Sed impune non feres. ho
die enim rapient animam tuam in infer
num demones. Et ego purgatus ua
do in regnũ dei. De sanctis iiii^or coronatis.

Quatuor coronati coronati.
fuerunt. Seuerus. Seuerianus.
Carpoforus. Victorinus. qui iubente
dyocliciano usque ad mortem
plumbatis cesi sunt.
Quorum nomina cum reperiri non possent
Que tamen post multos annos domino
reuelante reperta sunt. statutum
fuit ut eorum memoria sub nominibus
aliorum v martirum scilicet Claudii. Ca
storii. Symphoriani. Nicho
strati. Simplicii recolentur. qui
post duos annos a martirio pre
dictorum passi sunt. Isti martires
cum omnem sculture artem haberent.
dyocliciano ydolum quoddam scul
pere nollent nec sacrificare aliquate
nus consentirent iussu ipsius dy
ocliciani in loculos plumbe
os uiui missi sunt et sic in
mare precipitati. Sub nominibus
istorum quinque statuit melchia
des papa et honorati iiii
coronatos uocari aut scilicet quamuis
eorum nomina reperirentur et licet post
modum nomina reperta fuerint. olius
tamen obtinuit ut iiii coronati
deinceps uocarentur. De sancto Theodoro.

Theodorus in
urbe marmanitarum
sub dyocliciano maxiano
passus est martir. Cui cum pre
ses diceret ut sacrificaret pristinam
miliciam reciperet. Respondit the
odorus. Ego milito deo meo
filio eius ihesu christo. Cui preses ait
deus tuus filium habet. Cui theodorus.
Ad quem preses possemus eum cogno
scere. et theodorus dixit eum utique
potestis cognoscere ad eum accedere.
Datis igitur induciis sanctus theodorus
ut sacrificaret templum matris
noctu secus intonuit igne sub
posito totum incendit. Qui
a quodam qui hoc uidit accusatus
in carcerem ut ibi fame moreretur
reclusus est. Cui dominus apparens
dixit confide et esto constans theodore
quia ego tecum sum. Tunc turba mul
ta de albatorum uirorum clauso
hostio adueniens cum eo psallere
cepit quod uidentes custodes territi
fugerunt. Cum autem inde educ
tus fuisset ad sacrificia inuitaretur

ait. Si carnes meas igne cre
mauẽris uarijs consumat
supplicijs donũ fuerit ipso qui in
auribus meis nõ denegabo
dñi mei. Tunc ad preceptũ
presidis in ligno suspenditur.
vngulis ferreis tam crude
liter lacera eius radunt ut eius
coste nudarent ad quem pre
ses. vis theodore nobiscũ eẽ
aut cũ xpo tuo. Cui ait cum
meo fui sum et ero. Tunc
iussus est igne cremari in quo
quidem igne spiritum emisit. Sed
tamen corpus eius ab igne permã
sit. De nomine.

Martinus qui martirem te
nens. i. bellum contra uitia
et peccata. uel martirum qui martir
unus fuit enim martir saltem
uoluntate carnis mortifi
catione eius uitã seuerus
cognomento suplicius disci
pulus sancti martini quem gene
dius inter illustres uiros con
numerat scripsit. De sco martino
Martinus sabarie opido episcopo.

Martinus sabarie
pãnoniorum opido
oriundus. Sed inter ytaliam papie
alitus cũ patre suo tribuno
militum sub constantino iu
liano cesare militauit. nõ
tamen sponte quia ab infantia
diuinitus inspiratus cũ eẽt annorum
xij. inuitis parentibus ad eccliam
confugit cathecuminũ se
fieri postulauit. ex tunc heremũ
intrasset nisi carnis infirmitas
obstitisset. Sed cũ cesares decre
uissent ut ueteranorum filij pro
patribus militarent. martinus
cũ eẽt xv. annorum ad militã
dũ urgetur vno tñ seruo con
temptus cui tamen martinus
seruiens sepius ministrabat cala
menta sepius detrahebat atque
tergebat. Quodam hiemali
tempore per portam ambiensium
transiens pauper quidam nudũ
obuium habuit. Qui cũ a nullo
elemosinam accepisset martinus
hoc sibi seruatũ intelligens arrepto
ense clamidem que sibi tamen sup
erat diuidit et partem pauperi
tribuens reliqua rursus indui
tur. Sequenti ergo nocte xpm clami
dis sue qua pauperem texerat par
te uestitum uidit ipsumque ad cir
stantes angelos sic loquentem
audiuit. Martinus adhuc
cathecuminus hac me ueste con
texit. Vnde uir sanctus nõ in gloriam
elatus. sed dei bonitatem cog
noscens cũ eẽt annorum xviij.
baptizari se fecit ad hanc instan
tiam tribuni sui qui tempore sui
tribunatus expleto se seculo ab
renuntiaturum promittebat. P

biēnniū militauit· Intia ce
sar ꝯ eos pugnatur⁹ pecūias
militib; erogauit· At mārti
nus uolens deinceps mili
tare donatiuū recipe noluit
sed cesari dix͛· xp̄i ego miles sū
pugnāre m̄ nō l;· Indignat⁹
iulian⁹ dix͛ q̄ nō religionis
grā· s; metu belli innuētis
militie resignarz· Cui mār
tin⁹ intrepidus rndit· si h;
ignauie nō fidei ascribit̃ cra
stina die an̄ aciem inhermis
astabo· In noīe x̄ signo crucis
nō clipeo ptectus aut galea
hostium cun̄s eis penetrabo se
curus· Vn̄ custodiri iubet̃ ut
inhermis ut dixat barbaris
obiect̃· Sed die sequenti hostes le
gatos miserunt sua oīa seq
dentes· Vn̄ nō dubiū ē meriti
sci uiri talem uictoriā sine
sanguine datā eē· ¶ Deinde
relicta milicia ad scm̄ ylariu;
pictauiensē epm̄ pexit ab eo
acolitus ordinat̃ in ouet̃ admo
nitus in sopore ut pentes suos adhuc
gentiles uisitarent pfectus
g multa adūsa passurz se eē p̄
dix̄· Iam inter alpes incidit
in latrones cumq; unus securz
in capd eius uibrasset ictum;
ferientis dextē sustinuit alt͛
mus tn̄ post tergū manib;

vin eos custodiend tradit·
pcunctandq̄ ei nō latronem ati
timuisset rndit· Nunq̄
se ita fuisse securz q̄ sciēt
mīaz dei maxīe in tempta
tōnib; affuturā· Incipiens
q; latroni pdicauit ipm
ad fidē conūtit· Qui mar
tinū ad uiaz reducens lau
dabilem post mod uitam
dux· ¶ Cum ā mediola
nū ptisset dyab⁹ in hūana
spēie ul' spē ꝯ obuius fuit
quo tendēt requisiuit· Cui
cū rndisset se quo dn̄s eū
uocaret tendē ille ait· Quo
cūq; ieris dyab̄ tibi adūsabit̃·
Cum aūt mārtin⁹ ꝯ rndi
sset dn̄s m̄ adiutor ē nō ti
mebo quid faciat m̄ homo
statim ille euanuit itaq;
matrem conūtit p̄z uō i er
rore pmansit· Sed cū hēsis
arriana p totū orbem pu
lularet· ille pene solus ob
sisteret publice cesus de ci
uitate eiectus mediolanū
rediit ubi ꝯ monastiū statu
it· Sed inde ab arrianis a e
iectus ad insulam gallina
riam cū uno solo pbro p
rexit ubi elleborū genum
uenenatū inter alias herbas
in cibum sumpsit uicinā

mortē sentiēs oēm piculū
dolorē ītuitu orōnis fugauit
Audiens uō qd btūs ylāius
de exilio rediēt obuiam ei p
fectus ē iux̄ pictauī mona
stiū ordinauit ubi cū quedā
ad huc cathecuminū hēet
paꝝ pa monastio discedens
ꝯ rediens repit eū sī bap
tismo defūctum quē ī cellā
ducēs sup corpus eiꝰ se pro
sternens ipm̄ sua orone ad
uitam pristinā reuocauit
Idem uō hō referēnte ꝯsueū
q dū sup eū data sēna ob
scuris locis deputatus fu
isset p duos anglos iudici
ē suggestū hūc eē p quo m
ātinꝰ oraret Iussuz ē g ut
p ipōs reducēt mātino ui
uus reddēt. Aliū insup q
laqueo uitam finiēat uite
restituit. Raptū plebs tu
ronica epō caret ipm̄ p'lim
renitentē ē ordinaū petiit.
Quidam aūt ex ipis qui ꝯ
uenēant eo q de foris eē ha
bitu uultu despitabilꝰ re
sistebant int quos pcipuꝰ
fuit quidā noīe defensor:
Ꝯs cū lector tūc de eēt quidā
accepto psalterio pximū que
in uenit psalmū leg ut ū
sus h eāt. Ex ore infantiuz
ꝯ lactentiū ꝯs pfecisti laud.
ut destruas inimicū ꝯ ulto
rem. ꝯ s ille defensor ē ab oī
bus confutatus. ordinatꝰ
itaqz epc cū ppli tumultū
nō ferrēt duobz fere milibꝰ
ex̄ urbem monastiū ꝯsti
tuit. ubi cū. lxxx. discipulꝰ
in mlta abstinētia uix̄. xlª.
ibi uinū nemo nouerāt. ñ que
infirmitas cogissz. Melior
hītus ibi pcīnne eāt pli
me ciuitates de his epōs e
ligebant. Cum quidam
sub noīe mātiris colēt am
artino nil de eius uita l
mērito inuenir possz quadā
die sup sepulcrū stans ora
uit dnm̄ ut quis eēt l'cuiꝰ
mēriti indicaret. ꝯ ūsꝰ ad le
uam uidit umbrā nigrā
mam stare. Qui cū a mā
tino adiuratus dix̄ se latro
nē fuisse ob scelus pcussū
ēē. Continuo g mātinꝰ al
tāe destrui pcep. legi g in
dialogo seueri galli discip'lōz
scī mātini ut mlta supleta
sunt que in eiꝰ uita seuerus
dimisat q mātinꝰ quadā
tpr̄ Valentiniani inpatorī
p quādā nccitate adiit. Qꝛ
ille sciens eū uelle petē q
ipē nolebat dare forēs palacii

& claudi fecit· at mārtinus
semel itm̄ passus repulsam
cilicio obuolutus cīnē ɔsper
sus p unā ebdomadā cibi ɔ
potus abstinentia macera
tur· Tunc monēte angelo
ad palatiū uenit nullo ɔ p
hibente ad imperatorem usq;
p̄uenit· Quem cum uēien
te uidēt iratus q fuisset ad
missus ei assurgē noluit donec
cellam regiam ignis operuit
ipm̄ imperatorē a parte posteriori
ignis succedēt· Tunc scō ma
tus assurgens uirtutem di
nam se sensisse confessus
ē multūq; ipm̄ complectens
ē oīa antē q rogaret ɔcessit
multaq; munā obtulit· set
mārtinus nō accepit· Quod
quoq; dialogo legit quali· t̄i
mortuorū suscitauit· Cū ē
quidā iuuenis defunctus
fuisset mater ei p resuscita
tōne filii btm̄ mārtinū la
crimis exoraret ille ī me
dio campi ubi erāt ī nūa
bilis multitudo gentiliū
genua fixit cunctis uidē
tibus puer surrex· Qua pp
omīs gentiles ad fidem
conuersi sūt· Fidem quo
que scō obediebant insē
sibilia uegetabilia ɔ ī uēa

bilia insensibilia· sic ignis
aqua· Nam cum in quodā
p̄xamo ignē misisset in domo
proxima ad lxerente agente
uento flāma ferebatur· Tūc
mārtinus sup tectū domus
ascendens obuiū se ad uēi
entibus flāmis inferuit· mox
ḡ miru ueti flāma torquet
ut ɔflictus quidā ɔpugnā
tiū int̄ se elemētorū uidēt·
Nam quedā cū periclitaret
ut in p̄dcō dyalogo legi qui
dam negotiator· ii dum
xani exclamauit dō māti
ni eripe nos ɔ statim trāq
litas magna successit· Sic
uegetabilia· Nam in
quodam loco templū anti
quissimū diruisset arborē
pini dyabolo dedicatā [illegible]
excidē obsistentibus rusti
cis gentilibus· vnus eorū
dixit si de dō tuo fidutiam
hēs nos hanc arborem suc
cidamus· Tu illā suscipe
ɔ si tecū ē dōs tuus ut di
cis euades· Quo annu
ente succise arbori iam ius
eum ibidē ligatū cadenti
signū crucis opposuit in
aliam partem rediens ru
sticos qui in tuto loco e
rant fere oppssit quo uiso

uiua dō ad fidem conuersi
sunt. ¶ In rōnablia quoq;
alia ꝯ pljes obedierunt
sicͭ legitͬ in pᵈc̄ō dyalogo
Cum eīm canes lepuscu
lum in sequētes uidisset
inpat canib; ut aīal in
sequi desisterēt. Mox illi
constiterūt q̄si in uem ī
suis uestigiis fixi man
serunt. ¶ Serpens quidā
cū fulmē quodā natan
do transiret. mātinˢ ait
ad s̄pentē. In nōīe dn̄i
iubeo te redire. Mox se
ad uībū scī retrorsit in u
pam aliam trāsmeauit
⁊ ingemiscens mātinˢ
ait. Serpentes me audi
unt ⁊ hōīes me nō audi
unt. ¶ Canis simulitͬ
cū cauda ex mātini discī
plus latraret ille ad eū
conuersus ait. In nōīe mā
tini iubeo te obmutescē
canis continuo obmutu
it ac si linguā hūisset
abscisam. Fuit aūt beatᵘˢ
mātinᵘˢ multe hūilitatiˢ.
Nam leprosum quedā cūc
tis horribilē parisius ob
uiaū hn̄s ipm̄ osculatᵘˢ
ē atq; bn̄dix̄ statim mū
datᵘˢ ē. In secretario quoq;
residens nūquid cathedra
usus ē. Nam in ecc̄a nēo
nūq̄ illū sedē conspex̄ in
cathedra. Sedebat aūt in
sellula rusticana q̄m tri
podem uocauit. Multe d
ignitatis q̄ par aplis dic
tus ē ⁊ hoc ꝓ gr̄am sp̄s
scī que in eū spē ignis ad
robur descendit sicͭ fuit
in aplis. Vn̄ ⁊ apli freq̄
t̄ eū tanq̄m conpatrem
uisitabant. Legitͬ eīm in
pᵈicto dyalogo q; quedā
uice dū mātinū in cella
solus sedēt ⁊ seuerᵘˢ ⁊ gal
lus eiᵘˢ discipli p̄foribz ex
pectarēnt subito mirabli
contussu horree plēs in
cella audiunt insimul col
loquētes. De quo cū p̄ modᵐ
mātinū requiesiss; ille di
cam uob. S; uos queso ꝉ
nulli dicatis. agnes. tecla
⁊ maria ad me uenerunt
n̄ tm̄ illo die. S; sepius
se ab eis confessus ē uisi
tari petrū ⁊ paulū aplm
a se sepe uidē ꝓbuit mlͭ
te iustitie. Cum ei ab im
patore nōīe maxio īui
tatus fuiss; ⁊ mātino
poculū primo fuiss; obla
tū spectantib; cūctiˢ ut ꝉ

post se regi tribuēt p̄b̄ro
suo dedit nll'm extimās
digniorē qui post se delect̄
bilē ⁊ indignū iudicans
si aūt regē ut regis pr̄o̅s
p̄b̄ro ptulisset · mlte pacie
tanta eēm in oīb; patiam
suabat qd cū eēt sūm⁹ sa
cdos impune sepe actis
ledebat · ne a sua eos pp̄ hoc
cāitate repellebat · Nēo
illū inqm̄ iudi iratū nēo
merēdem · nēo ridentē · Xp̄n
qīnd in illi⁹ ore n̄ x̄ · nūq̄
in illi⁹ corde n̄ pietas · nisi
pax · n̄ mīa in eāt · Legi
quoq; in p̄dc̄o dialogo qd
cū martin⁹ quadā uice in
ueste hyspida nigra ⁊ pē
dulo pallio ciu ɔtect⁹ sup
asellū; pcedēt equus de ɔ
uenientib; expaue fc̄is mi
litantes in trāū saltu p̄ci
piti se dedert ⁊ martinū
arripientes grūt̄ ūbaue
rūt · Ille aūt mud⁹ cedenti
b; terga p̄lebat · & mag̃
illi anrebāt eo q̄ ille qī nō
sentiēs ūba illata eosdē
contempnē uidēt · ptin⁹
aūt alia adō humo fixa
pmanebat n̄ qūtilicumq;
flagellata uelut saxea a
moueri nō possent quo us;

ad martinū redeuntes ⁊
pctm suū q̄ ignorantes ī
eū ɔmiserunt confitente
ille eis licentiā dedit et
gradu concito aliam pro
cesserunt · mbe assiduita
tis in orando q̄ ut iulige
da dr̄ q̄ ulla hora momen
tūq; pterit quo nō orōni
aut lectōni incumbet · In
t legendū ⁊ opand' nūq̄
aīm⁹ ab orōne laxabat ·
Nam ut fabris ferrariis
mors ē · qui int̄ opandū
p quodā laboris leuamē
in audē ferit · ita martinus
dū aliū ag̃ ɔ semp orabat
Mule austeritatis in se
ipō · Refert eīn seuerus
in ep̄la ad eusebiū q̄ cū
martin⁹ in quodā suā dio
cesim uenisset ⁊ clici lectū
ē plimo stramine p̄pans
set ille idē requiescens in
suetā mollitiē pōrescat q
uippe qui nuda humo · v
no tm̄ cilicio supiecto cu
bare ɔsueuat · Itaq; pmo
tus in iniuria surgens stra
mētū oē; pieat ⁊ se sup
nudā humū collocauit ·
Circa uō mediā noctem
tota illa palea igne arse
dit ⁊ martin⁹ excitatus dū

eum temptaret · scilicet requireret
ab igne capitur et cum iam ve
stimenta urerentur · Rediens vir
ad solitum orationis confugium
et crucis emittentes signa
culum in eo ignis inductus
permansit et flammas sensit
rorantes quas male exper
tus fuit urentes · Mona
chi qui excitati et currunt ·
et martinum quem iam con
sumptum putabant de medio
flammarum illesum educunt ·
Multe compassionis erga
delinquentes fuit quia omnes volentes
penitere ad pietatis sinum
recipiebat · Nam et cum
dyabolus martinum reprehenderet
cur semel lapsis ad penitentiam
reciperet · Ei idem respondit · si tu
ipse miserabilis ab hominum
infestationibus desisteres et
[illegible] factorum tuorum peniteres · Ego
tibi confisus in domino christi misericordiam
pollicerer · Multe pietatis
ad pauperes legitur ut in predicto
dialogo quod martinum in quadam
festivitate ad ecclesiam ten
dentem pauper quidam nudus
secutus est · Martinus autem archidia
cono precepit ut egentem
vestiret · Quod cum hic facere ille di
stulisset ingressus martinus
secretarium · tunicam suam illi tribuit

et continuo abscedere iussit ·
Cumque archidiaconus moneret
ut ad solempnia peragenda
procederet ille de se loquens respon
dit se ire non posse donec pauper
vestem acciperet · Archi
diaconus vero non intelligens
quia cum extrinsecus capa tectus
esset ipsum nudum intrinsecus
non videbat pauperem non ad
esse dicit · At ille michi inquid ve
stis deferatur et pauper non deerit
vestiendus · Compulsus ille
ad forum vadit et v · argenteis
tunicam vilem et curtam que
dicitur penula quasi pene nulla · ra
piens autem pedes martini i
ratus proiecit · Quam ille secre
to induit · Cuius manice usque
ad cubitum · in longitudine
usque ad genua pertendebatur ·
et sic missam celebraturus procedit ·
Dum autem missam celebraret
globus igneus super caput eius
apparuit et a multis ibidem visus
fuit · Hunc autem miraculum
addit magister Johannes · Beleth quod
cum in missa manus ad dominum
ut moris est levaret manicis
lineis retro labentibus
cum non brachia eius essent grossa
nec multum carnosa · nec
prestata tunica pertenderet non
usque ad cubitum remansit ut

eadem brachia nuda tunc
miraculose torques aurei
et gemmati deferuntur ab an
gelis et brachia decenter aper
uit. Quem cum tholosam qui
dam uice conspiciens ewan
gelium inquid mandatum ista
compleuit. duas tunicas habu
it et unam non habenti largitam
est. ita et uos facere debetis. Mi
re potestatis est erga demones
pellendos: Sepe enim ipsos de
mones ex hominibus expulit. Le
gitur in predicto dyalogo quod que
dam uacca a demone agitata
cum ubique seuiret et multos con
foderet et uisus martinum et socios
in itinere furibunda curreret
ille manu eleuata ipsam sistere
iubet. Que in mobili permane
te uidet demonem dorsum
illius insedentem. Quem increpans
discede inquid funeste et in
noxium animal agitare desistet
Quo protinus discedente uac
ca ad pedes eius prostrata est et
ad eius imperium cum omni man
suetudine ad gregem suum
rediit. Multe subtilita
tis erga eos cognoscendos.
Demones enim ita sibi conspicabi
les reddebantur ut apte ab ipso
sub quacumque ymagine uiderentur
f. Nam uir dum demon in

ius persona plerumque mercuri
aliquando ueneris uel minerue:
transfiguratum se ei multibus offe
rebat quos ille omnes suis nomi
bus increpabat mercurium magne
patiebat infestum iouem
brutum atque ebetem esse dice
bat. Quadam die dyabolus in
forma regis purpura et dya
demate et aureis caligis or
natus sereno ore letaque facie
sibi apparuit. Cumque diu ambo
tacuissent agnosce inquid
martine quem colis christus ego sum
descensurus ad terras prius me
tibi manifestare uolui ad hec cum
ad huc martinus admirans ta
ceret rursus ait. martine cum du
bitas crede cum me uides christus ego
sum. Tunc ille a spiritu sancto doctus
ait. Dominus ihesus christus non se purpu
ratum et diademate renitente
te uenturum esse predixit. Ego christum
nisi in eo habitu et forma qua passus
est nisi crucis stigmata preferentem
uenisse uideo non credam ad
hanc uocem ille disparuit
et totam cellam fetore comple
uit. Martinus quod obitum suum
longe ante presciuit quem fratribus
reuelauit interim condatensem
diocesim causa sedande discor
die uisitauit. Pergens quoque ui
dens mergens in flumine piscibus

insidiantes et quos capien
tes formam inquid hec demo
num est. Insidiatur incautis
capiunt nescientes capt
os deuorant saturari que
nequeunt deuoratis. In
perat ergo ut relicto gurgite
desertas peterent regiones
statimque grege facto mon
tes saltuasque petierunt.
In illa ergo diocesi aliquamdiu
commoratus uiribus corporis
cepit destitui et discipulis
indicauit se resolui. Tunc
omnes flentes cur nos in
quiunt pater deseris aut
cui nos desolatos relinquis
inuadent enim gregem tuum
lupi rapaces. Et ille eorum
motus fletibus. flens que
sic orauit. Domine si adhuc
populo tuo necessarius non recuso
laborem fiat uoluntas tua.
Dubitauit enim pene quid
mallet. quia nec eos deserere. nec
a christo uolebat diutius separari
Itaque cum aliquamdiu molestia
febrium teneretur et discipulis ro
garetur ut in lectulo suo uel
in cilicio et cinere decumbebat
stramentum aliquid poneret. Non
decet inquid filii christianum nisi
in cilicio et cinere mori. Ego
si uobis exemplum relinquo ipse pec

cauit. Oculis ac manibus
in celum semper intentus
inuictum ab oratione spiritum non re
laxabat et cum supinus semper
iaceret et a presbiteris rogaretur ut
corpus cunulum mutatione
lateris reuelaret. Sinite in
quid fratres sinite potius celum
respicere quam terram ut spiritus ad
celum dirigatur. Et hec dicens ui
det dyabolum assistere. Quid hic
inquid adstas cruenta be
stia nichil in me funesti re
pies abrahe me sinus recipiet
et in hac uoce anno domini .CCCC.
et xlvii. uite eius .lxxx. spiritum
deo reddidit. uultusque eius
tamquam iam glorificatus re
splenduit. ac chorus angelorum
ibidem continuo a multis audi
tus fuit ad eius transitum
pictaui sicut turonici con
uenerunt. ibique magna altercatio
orta est. Dicebant enim pictaui
noster est monachus nos requiri
mus commendatum quibus illi no
bis est ablatus nobis a deo do
natus. Nocte ergo media pic
taui omnes penitus sopiuntur et
sic a turonicis per fenestram
eiectum per ligerim nauigium ad
urbem turonicam cum magno
gaudio deportatur. Beatus
seuerinus coloniensis episcopus

cū die dnīca loca scā post ma
tutinas more solito circui
ret illa hora qua uir scūs
obiit. Angelos in celo cantā
tes audiuit uocatoq; archi
diaconē interrogat si aliqd
audiret. Et cū se nil audiē
diceret epc ut diligent' asculta
ret monuēt cepit ipsum col
lum extendē aures erigē
et sup sūm articul' baculo
sustentante stare. Et cum
epc p eo orasset quasdā in ce
lo uoces audire se dixit.
Cui epc dns mrs martiū ē
qui e mūdo migrauit et nūc
eū angli in cel' deferūt. de
mones aūt aufferēt q' eū
retinē uoluerūt. Et mch'
suū in eo repientes confusi
recesserunt. Archidiacon'
g' diez et horam notauit et
tūc martinū migrasse cogno
uit. Seuerus q monach'
qui uitam ei' scripsit cū post
matutinas leuit' obdormi
isset. sic ipe in qdā epla testa
t' scūs martiū albus indut'
uultu igneo stillantibus
oclis crine pureo tenēs libr
in manu dextra q de uita
ei' idē seuer' scripsat eidē appa
ruit. Et ūsq; ipse būdictum
in celis cōscendē xpm uideret

et cū eo ascendē cupet euigi
lauit. post h aūt uenien
tib; eadē nocte scm marti
nū migrasse audiuit eo
quoq; die scūs ambr' medio
epc missā celebrans sup
altare int' pphiam et eplā
obdormiuit et cū nullus eū
excitare psumeret et subdia
conus n' ipo innuente eplā
nō audiēt legē transactis
duaz ul' triū horaz spaci'
excitauerunt eū dicētes. Jam
hora pterit et ppls uald' lap
sus expectat. Jubeat dns nr
ut clericus eplam legat. Ad
quos ei nolite turbari. frr ei
martiū ad dnm migrauit
et ego eius funeri obsequiū
pbui. Et ultimā orōnem
uob excitantib; explē nō
ualui. Tūc illi diez et hora
notantes inuenerūt scm
martinū cū epc in missa dor
miēat migrasse ad celū. Ca
pam eius ut ait Jo. beleth.
reges francie in plus por
tare consueuerūt. Vn ipe ca
pe custodes capellā dicebūt.
post morte aūt ei' āno .lx.
iiii. cū btūs perpetuus ei' eccam
magnifice ampliasset et in eā
cor' ei' transferre uellet semel
et bis et tercio ieiuniis et uigilus

insistentes sepulcrum eius
nullatenus movere potuerunt. Cum
vellent dimittere. Quidam
senex pro venerabilis ei apparuit
dicens vos quo tardatis non
videtis sanctum martinum paratum
iuvare nisi manus apponitis.
Tunc ille cum eis manus suppo
suit et cum summa velocitate se
pulcrum levaverunt in locum
ubi colitur posuerunt. Senex autem
ille post hoc numquam comparuit. Hec
translatio in mense iulii celebra
tur. Fertur quoque quod tunc duo socii
erant quorum unus erat cecus et
alter contractus. Cecus autem contractum
ferebat. Et contractus ceco iter
monstrabat. Et sic tali mendicitate
dicendo multa pecuniam acqui
rebant. Audientes vero quod corpus
sancti martini multos sanabant
infirmos cum in festi translationis corpus
ecclesie ex processionali duceretur
timere ceperunt ne per domum corporis
iuxta domum in qua manebant
duceretur et sic ipsi forsitan curar
entur. Nolebant enim sanitatem
consequi ne perderent lucra consueta
sua. Quare propter de illa terra fugi
entes se ad aliam transferebant
per quam corpus nequaquam duci puta
bant. Dum ergo fugerent corpus
eis ex improviso obviavit
et quia deus multa bona prestat in

vitis ambo contra voluntatem
continuo sunt curati. licet dole
plurimum extiterunt. Ambrosius autem
de beato martino sic ait: beatus
martinus prophanorum errores tem
pla destruxit. Vexilla pi
etatis erexit mortuos susci
tavit. Ab obsessis corporibus demo
nia seva expulsit ac variis
laborantes langoribus salu
tis remedio sublevavit. O
vir in quo perfectus inventus est
ut Christum tegeret in paupere et
veste quam egenus acceperat
mundi dominum induisset. O fe
lix largitas que divinitatem opera
vit. O clamidis gloriosa divisio que
militem texit et regem. Inestima
bile donum quod vestire meru
it deitatem. Digne huic con
fessionis tue premia contuli
sti. Digne ei arrianorum subia
cuit feritas. Digne amore
martini persecutoris tormenta
non timuit. Quid est pro oblatio
ne integri corporis recepturus
qui pro quantitate vestis exigue
vestire dominum meruit et videre
sic sperantibus contulit medicinam
ut alios supplicationibus alios
visu salvaret. De sancto Bri
cio. c. xvi.

Bricius sancti
martini dyaconus cum sibi plu
rimum invideret multa eidem sancto con

uitia inferebat· Cum iam
cũ quidam paup̃ m̃atinũ
requireret dix̃ ei bricius·
En illũ delirium queris p̃spi
ce eminus ille ẽ ẽi qui qĩ am
ens celum respicit· Cum g̃
paup̃ a m̃atino que petiẽat re
cepiss; uir sc̃s bricium ad se
uocauit dix̃ an ego t̃ delirus
uidet bricii· Q̃ cũ ille p̃ uerecũ
dia se dixisse negaret ait m̃a
tinus nõ ne aures mee ad os
tuũ ꝯ erãnt qñ hec eminꝰ loque
baris amẽ dico t̃ q̃ a dño obti
nui ut tu in ep̃atũ succedas
ad ũsa passur· Q̃ bricius au
diens ridebat· nõ ne uerũ dixi
istũ delirũ ẽẽ· Post mor
tem g̃ sc̃i m̃atini bricius in
ep̃m ẽ electus· Q̃ ui deincepˢ
ꝯ̃ronĩ uacabat· ꝯ l; adhuc sup̃
bus tñ corpe castus erãt· Anno
ã ep̃atus sui· xxx· Mulier
quedam religiose uestita que
eius uestimenta lauabat con
cepit ꝯ filiũ pepit· Tunc oĩs
pp̃l's cũ lapidib; ad eius ianu
am ꝯgg̃atus ẽ dicens· diu p̃
etate sc̃i m̃atini luxiam tuã
dissimulauimꝰ· ꝯ; iam neq̃
quã pollutas manꝰ osculãi
ualemꝰ· Illo aũt uiũlit̃ hec ne
gante ꝯ pp̃l'o affirmante ad
ducite ait ad me infantem
Quo allato cũ· xxx· ẽẽt
dierũ· dix̃ ad eũ bricius adiu
ro te p̃ filiũ dĩ ut dicas corã
oĩmb; si ego te genui· Et ille
nõ tu inquid es p̃r m̃s pp̃l'o ũ
gente ut quis ẽẽt p̃r m̃s re
quirẽt· Ille ait· Non ẽi l; me
cũ ẽẽ q̃ ad me p̃tinuit· pp̃l's
aũt hoc totũ magicis artib;
attribuebat dicens nequaq̃
nob̃ pastoris f'l'o nõie dñabis·
Tũc ille p̃ sui p̃ugatõne p̃ru
nas ardentes us; ad tũbam
sc̃i m̃atini cunctis uidentib;
deportauit· prunis q̃ p̃runiˢ
uestis eiꝰ illesa appuit ꝯ ait sic
hoc uestimentũ a p̃runis man
sit illesũ· sic corpus meũ a cõ
tactu mulieris ẽ mũdũ· pp̃'s ã
adhuc nõ c̃dente sc̃m briciũ
ꝯtumelus ꝯ in iuriis affici
unt ꝯ a sua dignitate eiciũt
ut uob̃ q̃d sc̃s m̃atinꝰ dixit
impleret· Tunc bricius sc̃s
p̃pã adiit· ꝯ· vii· ãnis ide;
p̃manẽs quicq̃ in sc̃m m̃a
tinũ deliquerat penitẽdo dele
uit· pp̃l's aũt iustinianũ p̃
fec̃· ꝯ romã ꝯ̃ briciũ misit ut
ep̃atũ ẽ ꝯ̃ briciũ defenderet
Quo cũ tenderet in ciuitatem
ũgellensi uitam finiuit· et
armeniũ loco eius pp̃l's oĩs
p̃fec̃· Septimo g̃ ãno briciꝰ

cũ aũte ꝑs rediens sexto ab
urbe turonica miliario hospi
tiũ accepit. ⁊ ãmenũs eadẽ
nocte spiritu exalauit. qđ de
bricius ꝑ reuelatõnẽ cog
nosceens ait suis ut surgerẽt
⁊ secũ ad tumulandũ turonẽ
sem epm̃ ꝑperarent. Cum ã
bricius ciuitatẽ ꝑ unã uiã
ingredet̃. ille ꝑ aliã mortuũ
efferebãt quo sepulto scõ bri
cius suam accepit sedẽ. ⁊ .vij.
postmodũ annis presidens et
uitam laudabilem ducens
.xlvij. anno epatus sui in
pace quieuit. De nomine.

Cecilia quasi celia.
uel cecis uia uel a celo et
lia uel cecilia quasi cecitate ca
rens. uel dr̃ a celo ⁊ leos q̃ ẽ
ꝑplo. Fuit eñ celeste lilium
ꝑ uirginitatis pudorẽ. uel dr̃
liliũ q̃ habuit candorẽ mundi
cie. uirorem ↄscie. odorem
bone fame. Fuit ⁊ cecis uia
ꝑ exempli informatõnem.
celum ꝑ iugem ↄteplatõem.
liam ꝑ assiduã opatõem. l
dr̃ celũ. q̃ sicut dicit ysid. celũ
ph̃i uolubile rotundũ ⁊
ardens ẽẽ dixerunt. sic ⁊ ipa
fuit uolubilis ꝑ opatõem sol
licitam. rotundam ꝑ ꝑseue
ratõnẽ. Ardens ꝑ caritatem

succensa. cecitate carens ꝑ
sapiẽ splendorẽ. Fuit eñ celum
ꝑpli q̃ in ipsam tamq̃ in celũ
spũale ꝑpls ad imitandũ in
tuet̃. solem lunã ⁊ stellas. i.
sapiẽ ꝑspicacitatẽ fidei ma
gnanimitatẽ ⁊ uirtutum
uarietatem. De scã cecilia.

Cecilia uirgo
clarissima ex nobili ro
manorũ genere exorta ⁊ ab ipis
cunabulis in fide xp̃i nutrita ab
scondituũ semꝑ euãgeliũ xp̃i
gerebat in pectore ⁊ nõ diebus
ac noctibus a colloquiis diuinis
⁊ orõne cessabat suãq̃ uirgini
tatem ↄseruari a dño exorabat.
Cum aũt cuidã iuueni noĩe
ualeriano desponsata fuisset ⁊
dies nuptiarũ instituta eẽt.
Illa subtus ad carnẽ cilicio erat
induta ⁊ desuꝑ de auratis
uestibus tegebat̃. Et cantantibus
organis illa in corde suo soli
dño decantabat dicẽs fiat cor
cor meũ inmaculatũ ut nõ
confundar. ⁊ biduanis ⁊ tridu
anis ieiuniis orans ↄmendab
at dño qđ timebat. Venit aũt
nox inqua suscepit una cum
sponso suo cubili secreta silen
tia ⁊ ita eũ alloquit̃. O dul
cissime atq̃ amantissime iuue
nis ẽ misterium q̃d tibi ↄfitear

si mox tu inviolatus asseris
tota te illius observantia cu
stodire. Jurat valerianus
se id nulla ratione detegere vel
nulla prodere ratione. ¶ Tunc
illa ait angelum dei habeo
amatorem qui nimio ze
lo custodit corpus meum.
Hic si vel leviter senserit quod
tu me polluto amore con
tingas statim feriet te
et amittes florem tue gratis
sime iuventutis. Si autem
cognoverit te quod me sincero
amore diligas ita quoque
diliget te sicut et me et ostendet
tibi gratiam suam. Tunc valeria
nus nutu dei correctus ait.
Si vis ut credam tibi ipsum
angelum michi ostende et si
vere probavero quod angelus est faciam quod
hortaris. Si autem virum alium
diligis te et illum gladio fe
riam. Cui cecilia dixit. Si
in deum verum credideris et te
baptizari promiseris ipsum vi
dere valebis. Vade igitur in terci
um miliarium ab urbe via
que appia nuncupatur et pau
peribus quos illic invenies
dices. Cecilia me misit ad
vos ut ostendatis michi sanctum
senem urbanum quoniam ad ipsum
habeo secreta mandata que per

feram. Hunc dum tu vide
ris indica ei omnia verba mea
et postquam ab eo purificatus
fueris et redieris ipsum angelum
videbis. Tunc valerianus
pergit et secundum signa que acce
perat sanctum urbanum episcopum inter
sepulcra martyrum latitan
tem invenit. Cumque ei omnia
verba cecilie dixisset ille ma
nus ad celum expandens
cum lacrimis ait. Domine ihesu christe
seminator casti consilii
suscipe seminum fructus quos
in cecilia seminasti. Domine ihesu
christe pastor bone cecilia fa
mula tua quasi apis tibi ar
gumentosa deservit. Nam
sponsum quem leonem ferocem
ad te quasi agnum mansuetis
simum destinavit. Et ecce
subito apparuit senex quidam
niveis vestibus indutus
tenens librum aureis litteris
scriptum quem videns valerianus
pre nimio timore quasi mortu
us cecidit et a sene levatus
sic legit unus dominus una fi
des unum baptisma. unus
deus et pater omnium qui super omnes
et per omnia et in omnibus nobis. Cumque
hoc legisset dixit ei senior cre
dis ita esse an adhuc du
bitas. Tunc ille exclamavit

dicens: Numquid est aliud quod verius credi possit sub celo. Statimque illo disparente valerianus a sancto urbano baptisma suscepit et rediens ceciliam cum angelo loquentem in cubiculo invenit. Angelus autem duas coronas ex rosis et liliis in manu habebat et unam cecilie et alteram valeriano tradidit dicens: Istas coronas immaculato corde et mundo corpore custodite, quia de paradyso dei eas ad vos attuli nec unquam marcescent nec odorem amittent, nec ab aliis quibus castitas non placuerit videri poterunt. Tunc ait: valeriane, quia utile consilio credidisti pete quodcumque volueris. Cui valerianus: Nil michi in hac vita extitit dulcius fratris mei affectu. Peto igitur ut et ipse mecum veritatem agnoscat. Cui angelus: Placet domino petitio tua et ambo cum palma martyrii ad dominum venietis. Post hec ingressus tiburtius frater valeriani cum nimium rosarum sensisset odorem dixit: miror hoc tempore roseus hic odor et liliorum unde respirat. Nam si ipsas rosas vel lilia in manibus meis tenerem, nec sic poterunt odoramenta tante michi suavitatis infundere. Confiteor vobis ita sum refectus ut putem me totum subito immutatum. Cui valerianus: Coronas habemus quas tui oculi videre non prevalent floreo colore et niveo candore vernantes, et sicut me interpellante odorem sensisti, sic et si credideris videre valebis. Cui tiburtius: In somnis hoc audio an in veritate ista cum loqueris valeriane? Cui valerianus: In somnis usque nunc fuimus, sed iam nunc in veritate manemus. Ad quem tiburtius: Unde hoc nosti? Et valerianus: angelus dei me docuit quem tu videre poteris si purificatus fueris et omnibus ydolis abrenuntiaveris. Huic miraculo de coronis rosarum ambrosius attestatur in prefatione sic dicens: Sancta cecilia sic celesti est dono repleta ut martyrii palmam assumeret, ipsum mundum est cum thalamis execrata. Testis est valeriani coniugii et tiburtii provocata confessio quos domine angelica manus odoriferis floribus coronavit. Viros virgo duxit ad gloriam, mundus agnovit quantum valet devotio castitatis. Hec ambrosius. Tunc cecilia evidenter ostendit ei omnia ydola esse insensibilia et muta, ita ut tiburtius responderet ac diceret: Qui ita non

credit pectus est. Tunc cecilia os
culans pectus eius dixit frater
hodie te meum cognatum esse
dico. Sicut enim amor dei fratrem tuum mihi
coniugem fecit. Ita mihi cognatum te (te)
contemptus faciet ydolorum. Vade (vade)
igitur cum fratre tuo ut purificationem
accipias et angelicos vultus
videre valeas. Dixitque tiburtius
fratri suo obsecro te frater ut mihi
dicas ad quem ducturus es. Cui
valerianus ad urbanum episcopum.
Cui urbanus tiburtius
de illo urbano dicis qui to
tiens dampnatus est et ad
huc in latebris commoratur.
Hic si inventus fuerit cremabitur.
Et nos illius flammis pariter
involvemur et dum querimus
divinitatem latentem in celis
incurrimus furorem exurentem
in terris. Cui cecilia si hec sola
esset vita iuste hanc perdere time
remus. Est autem alia melior
que nunquam amittitur quam nobis
dei filius enarravit. Omnia enim
que facta sunt filius ex patre ge
nitus condidit. Universa autem
que condita sunt ex patre pro
cedens spiritus animavit. Hic
igitur filius dei in mundum veniens
verbis et miraculis aliam vitam
esse nobis monstravit. Cui ti
burtius certe unum deum esse

asseris et quomodo et nunc tres esse
testaris. Respondit cecilia. Sicut
(in una) in una hominis sapientia sunt tria
scilicet ingenium. memoria. et in
tellectus. Sic et in una divinitatis
essentia tres persone esse possunt.
Tunc cepit ei de adventu
filii dei et passione predicare et
multas congruitates ipsius pas
sionis ostendere. Nam ideo
inquit filius dei est detentus
ut genus humanum dimittatur
peccato detentum benedictus ma
ledicitur ut homo maledictus bene
dictionem consequatur. illudi se pa (illusione)
titur ut homo ab illusione demo
num liberetur. Spineam coronam
accepit in capite ut a nobis sen
tentiam auferret capitalem.
fel suscepit amarum ut sana
ret hominis dulcem gustum expo
liatur ut parentum nostrorum nudi
tatem operiat. In ligno suspen
ditur ut ligni prevaricationem
tollat. Tunc tiburtius fratri
suo dixit miserere mei et perduc
me ad hominem dei ut purificatio
nem accipiam. Ductus igitur et puri
ficatus angelos dei sepe vi
debat et omnia que postulabat
protinus obtinebat. Valeri
anus igitur et tiburtius elemosinis in
sistebant et sanctorum corpora quos al
machius prefectus occidebat

sepultūe tradeunt. Q°s
almatius ad se uocans cū
plius scelerib; damnatos
sepelierunt inquisiuit.
Cui tiburtius utinā illoꝝ
sui essem⁹ quos tu dapna
tos apellas. Q̄ iu ꝯtemp
sunt qd̓ uidet ēē ꝯ nō est
ꝯ in uenerūt illd̓ qd̓ nr̄ uir
ē ꝯ ēē. Cui pfectus quid
nam ē id ꝯ tiburtius. Q̄
nr̄ ēē nō ē. ē ēē q in hoc
mūdo ē qd̓ hoīez ad nō ēē
pducit. Qd̓ uō nr̄ uir ēē
ꝯ ē. est uita iustoꝝ ꝯ pena
maloꝝ. Cui pfectus nō pu
to qd̓ mente tua loqueris.
Tunc iubet astare ualeri
anū dicēs ei. Q̄ iā nō sani
capitis fr̄ tuus tu saltē
poteris dare. Rn̄sum con
stat ei plimū nos errare
q̄ gaudia respuitis ꝯ oīa
inimica gaudia affectatis.
Tunc ualerianus se uidis
se ait. glaciali tpr̄ dum ad
uenissz gl̓osi fructus laboꝝ
gaudentib; illis qui puta
bant. Iam ceperunt flere
qui uidebant urbani siē
niēe. nos quid ignominiam
ꝯ laborē. In futō aūt recipi
em⁹ glām ꝯ etnā mercedez.
Vos aūt nisi transitorium
hēris gaudiū. In futō aūt
etnū recipietis interitum.
Cui pfectus ergo nos inui
ctissimi principes etnū ha
bebim⁹ luctū ꝯ uos psone
uilissime ppetuū posside
bitis gaudiū. Cui ualeri
anus hō muntones estis
nō principes tpr̄ nr̄o nati
citius morituri ꝯ dō rōnē
plus omib; redituri. Vicēs q
pfectus cū uiloꝝ cunctum
moram. offerte dis liba
mina ꝯ ille si accedite. sci.
Rndunt nos dō nr̄o sacri
ficiū exhibem⁹ quib; pfectus.
Qd̓ ē nom ei. Cui ꝯ ualeri
anus nom ei inuenire nō
poteris ꝯ si pennatus uolueris
pfectus. dixit ergo in ppetuū
nom di nō ē. Cui ualerian⁹
nom ē hoīcidie ꝯ stupator
is ad q̄ almachi⁹. Ergo tot⁹
mūdus errat ꝯ tu cum frē
tuo uim dim nosti ualerianus
Rndit nos soli nō sum⁹. Sz
innūabilis multitudo hanc
scitatē recep. Tradunt g sic
in custodia maximi. Quib;
ille ait o iuuentutis flos
purpureus. o g̓man⁹ fraterni
tas affectus quō ad mortē q̄i
ad epulas festinatis. Cui
ualerianus ait. Si cōiurare

se p̄mitteret gl'am aīaꝝ eoꝝ
post mortē uidēt. Et maxi
m⁹ fulmīb; igneis ꝯsumat.
Sz nō illū solū dn̄m confitē
quā adoratis. Sz contingat
qd̄ dicitis. Ipse ḡ maximū
ꝯ oēs familiā ei⁹ ac vniūsi
carnifices crediderunt ꝯ a scō u
bano illuc occulte uenerūt
ꝯ baptisma susceperūt. Ipsu
dū aurora finē daret ceci
lia exclamauit dicēs eya
milites xp̄i abiecite opa tene
braꝝ ꝯ induamini arma lucis.
Quarto ḡ miliario ab urbe
scī ad statuā iouis ducunt̄
ꝯ dū sacrificare nollent pārit̄
decollant̄. Tūc maxim⁹ cū
iuramento asserit se in hora
passionis eoꝝ angelos uidis
se fulgentes ꝯ aīas eoꝝ q̄si
uirgines de thalamo exeun
tes quas in gremio suo in celū
angli detulerūt. Almaci⁹
uō audiens maximū xp̄i
anū ꝯ affectū eū plūbatis i
tam diu cedi fec̄. quo usq;
spm̄ exclusit. Cui⁹ corp⁹ scā
cecilia iux̄ ualeriānū ꝯ ti
burtiū sepeliuit. Tūc al
macius amboꝝ facultates
cepit inquirē ꝯ cecilia tan
quā ualeriānī ꝯiugē corā se
fec̄ astaē. Iussitq; ut ydolis

ymolaret aut sniaꝫ mortis
acciperet. Cum aūt ad h̄ ab
apparitorib; urgerēt ꝯ illi uehe
ment̄ flerent eo qd̄ puella
tam decora ꝯ nobilis ultro
se morti traderet dix̄ ad eos. H̄
boni iuuenes nō ē m iuuē
tutis pdē. sz mutare date
lutū ꝯ accipe auꝝ date ui
le habitaculū ꝯ accipe pciosū
date angulū ꝯ accipe forū p̄
fulgidū. Si quis p nūmo so
lidos daret uō ne uelocius
festinaretis. Ds aūt q ac
cipiunt simplū reddit cētē
plum. Creditis hiis q̄ dico
Et illi credim⁹ xp̄m uīm eē
dn̄m qui talem possidet fa
miliam. Uocato ergo urba
no epō. CCCC. ꝯ ampli⁹ bap
tizati sūt. Tūc almaci⁹
scām ceciliam ad se uocās
ait. Cui⁹ ꝯditōnis es. Et il
la ingenua sū ꝯ nobilis.
Cui almatius dix̄. Ego te
de religione interrogo. Et
cecilia interrogatō stultū
sumit initiū que duas respon
siones unā putat inquisitō
ne ꝯcludi. Cui almatius.
Unde ē tanta psūptō resp̄n
dendi. At illa de passa est
aūt circ̄ ānos dn̄i. CC. ꝯ xxiii. tē
pore alexandri impatoris.

Conscientia bona et fidem
non ficta. Cui almatius ig
noras cuius potestatis sim. Et
illa potestas uestra est qui in tac
ta uentrao repletus quem
si acus perpungit omis protinus
rigor pandetis sit et quicquid
in se rigidus habere cernitur incu
uatus. Cui almatius ob i
iuriis cepisti et in iuriis per
seueras. Cecilia respondit in
iniuria non dicitur nisi quod uerbis fall
entibus irrogatur. Unde aut in
iuriam doce si de falso locu
ta sum. aut te ipsum corripe ca
lumpniam inferentem. quia nos
scientes sanctum dei nomen omnino ne
gare non possumus. Melius est
enim feliciter mori quam infeliciter
uiuere. Cui almatius ut quid
cum tanta superbia loqueris. et
illa non est superbia sed constantia.
Almatius dixit. Infelix igno
ras quod uiuificandi et mortifi
candi michi est tradita potestas
et illa quod ueritatem publicam pro
bo te mentitum esse inuenitum. Uitam
enim in uiuentibus tollere potes mor
tuis autem dare non potes. Es ergo
minister mortis non uite. Cui
almatius iam depone amen
tiam et sacrifica diis. Cui ce
cilia nescio ubi oculos amiseris.
Nam quos tu deos dicis omnes

nos saxa uidemus. Mitte ergo ma
num et tangendo disce quod oculis
non uales uidere. Tunc iratus
almatius eam iussit ad do
mum suam adduci et ibi tota
nocte et die iussit eam in bul
lienti balneo concremari. Que
quasi in loco frigido mansit nec
modicum saltem sudoris persen
sit. Quod cum audisset almatius
iussit eam in ipso balneo de
collari. Quam spiculator ter tri
bus in collo percussit. Sed tamen ca
put eius amputare non potu
it. Et quia decretum erat ne quar
tam percussionem decollandus
acciperet semiuiuentem cruentus
carnifex dereliquid. Per triduum
autem superuiuens omnia que habebat
pauperibus tradidit et omnes quos
ad fidem conuerterat urbano episcopo
commendauit dicens. Triduanas
mihi indutias postulaui ut
eos tue beatitudini commendato
nem et hanc domum meam in ecclesiam
consecrarentes. Sanctus autem urbanus
corpus eius inter episcopos sepeliuit et
domum suam in ecclesiam ut roga
uerat consecrauit. De sancto clemente.

Clemens dicitur
a cleos quod est gloria et mens
quasi gloriosa mens. Habuit enim
mentem gloriosam scilicet purgatam
ab omni sorde ornatam omni

uirtute decorata omni felicita
te. uel dicitur a clementia quia clem
ens et misericors valde fuit.
uel sicut dicitur in glosario. clemens
iustus dulcis maturus. Iu
stus in actione. dulcis in ser
mone. maturus in conuersatione
pius. Cuius uita ipse in suo ytin
erario inserit maxime usque ad
illum locum in quo qualiter beato
petro in pontificali successi
t ostendit. Cetera ex eius gestis
quae autem leguntur sumuntur. De sancto
Clemente. Clemens episcopus ex
nobili romanorum pro
sapia ortus est. pater eius faustinum
mater eius mentiana nuncupata
est. habuitque duos fratres quorum unus
faustinus et alter faustus dicebantur.
Cumque matidiana mater
eius mirea corporis pulcritudine pol
leret. frater uiri sui libidinoso a
more in eam uehementer exar
sit. Cum eam cotidie mole
staret. et ipsa eius nullatenus asen
tire uellet. uiroque suo hoc reue
lare timeret. ne inter duos fratres
inimicitias suscitaret. Cogita
uit per aliquod tempus se a patria absen
tare donec illicitus amor con
quiesceret quem aspectus sue pre
sentie inflamarat. Ut autem hoc
a uiro suo obtinere uellet. somp
nium callidum confixit quod in hunc modum

uiro retulit dicens. Gerte quidam
in per uisum astitit michi precipi
ens ut confestim cum duobus
geminis. scilicet faustino et fau
sto ex urbe discederem et tam diu
abessem donec in redditum ipse in
pareret. Quod si non facerem simul
cum omnibus liberis interirem. Quod
uir audiens uehementer expa
uit ac uxorem cum duobus
et familia multa athenas
misit ut ibi maneret et
filios faceret erudiri. minorem
autem filium. scilicet clementem cum esset
annorum v. secum pater in solatium re
tinuit. Cum autem mater cum fi
lius nauigaret nauite quadam
nauis naufragium pertulit et
mater sine filiis a fluctibus eiecta
super quoddam saxum euasit que
duos natos perisse credens
pre nimio dolore in maris profundum
se precipitasset. si saltim eorum cada
uera reperire sperabat. At
ubi nec uiuos nec mortuos re
perire non posse cognouit. Cla
mores et ululatus maximi
dabat. manus suas morsibus
lacerabat. nec ullam consolationem
ab aliquo recipere ualebat. Cum
que multe mulieres astarent que
sua infortunia eidem narrarent.
et illa ex hoc consolatione non reciperet
Affuit quedam mulier inter ceteras que

[margin: matidiana]

ui⁹ suū adolescentē ⁊ n
autā in mari p̄isse asse͛ru
t et ob sui amorē post mod
nubere recusauit. Recep
ta g͛ qualiťcūq̄ consolac̄onē
apd̄ ipām manebat et co
tidianū uictū suis manib⁹
acquirebat. Sꝫ nō multo
p⁹ manus eius quas crebris
morsib⁹ laceraueãt sic sen
su ⁊ mortue adeo sūt effc̄e
ut hus ullaten⁹ opāri po
ss̄. Illa āt que eam suscē
pat palisim incurit et
delecto surge nō ualebat
Sicq̄ matidiā mendicare
cōpellit. ⁊ ipm cū hospita
ex hus que inuenire potat
pascebat. Completo g͛ an
no quo matidiana cū libis
discessit et p̄ria misit athe
na nūtiant uir eius ut re
quirerent ⁊ quid agēnt i
timarēt. Sꝫ qui missi fue
rant nullaten⁹ redierunt.
Demq̄ cū alios misisset
⁊ illi reūtentes se nullū
uestigiū inde repisse nar
rarent. Clemētem filium
suū sub tutorib⁹ dereliquid. ⁊
ipē ad quirendū uxorem cū
filius nauē ascendit. Set
minime redut. Viginti g͛
annus clemēs orbat⁹ stetit
n̄ de prē uel mr̄e uel fr̄ib⁹ aliq
indiciū inuenire potuit. Ipē
aūt clemēs studio littar̄ se
contulit ⁊ sūmū ph̄ye apicē
apphendit. Residebat ā uehe
mēt ⁊ studio se q̄rebat quali
t͛ aīe in mortalitatis p̄suadēi
poss̄; ad h̄ ph̄oꝝ scolas freq̄nt
adibat. ⁊ si quid qd̄ in morta
lis eēt obtinebat gaudebat
Si qū uō qd̄ in mortalis eēt
concludebat⁹ tristis discedeb
at. Demq̄ cū barnabas romā
uenisst ⁊ fidem x̄ p̄dicaret
ph̄y eū tanq̄m insane ⁊ ame
te deridebant. Vn̄ ⁊ quidā qui
fuit quosdā. Fuit clemēs
ph̄s qui eū sic alu ph̄y deri
debant ⁊ ei⁹ p̄dicatōnē cōtēp
nebat talem qōem p barnabe
barnabe fecit dicēs. Cum culex
al⁹ sit exiguū quid ē qd̄ sex
pedes h̄t ⁊ in sup palas possi
d⁹. Elephans aūt cū sit
in mane al⁹ neq̄ alas possid⁹
⁊ tm̄ .iiij. pedes h̄t. Cui bar
nabas stulte tue qōni reddē
facile possem seueritatis cā
discendi que inderis. Sꝫ nūc
de creaturis uob̄ dicere aliquid
absurdū ē. Cum a uob̄ creaturā
cōditor ignoret. q̄ eū creatorē
nō cognoscatis iustū ē ut
in creaturis erratis hoc ubi n̄

cordi clemētis phy ualde sit
ita qd fidem x̄ a barnaba istē
tus recep̄ et in iudeam ad pe
trum post mod ꝑperauit q
ille de fide x̄ instruxit et aīe ī
mortalitate euident edocuit
Eo tp̄e symō mag duos dis
cipulos hebat · s · aquila et ni
ceta qui eius fallatias agno
scentes eū relinquerunt
et ad petrū cōfugerūt eius
discipli sunt effecti · Cū q
petrus clementē de sua int
rogasset ꝓgenie ille qui mat
et frib; et pat accidēt p ordinē
enarrauit addens q credebat
qd mat cū frib; in mari pri
sent · pat aūt merore aut
simili naufragio interisset ·
Qd audiens petrus lacrimas
continē nō poterat · Qua
dā aūt die petrus cū disci
plis suis ad insulam in qua
matidiana mat clemētis
morabat · Inuenit ibi quedā
colūpne uitree mire mag
tudinis exīnt · Quas cū petr
cū ceteris miraret uidens
ipsam mēdicantē cur nō po
tius suis manib; opareī i
crepauit que respondit · Ego tm̄
dūe manū hēo que in eis sūt
sic debilitate morsib; ut oīo
sint insensibiles effēē atq

utinā me in mare p̄cipitasse
ut ultra nō uiuerem · Cui pe
trus quid ē hoc loqueris ne
scis que aīe eorum que se ipōs
interimunt grauit puniunt · Cui
illa nec h in ctum fieret qd aīe
pō morte viuant · libent eīn
me ipām occiderem ut saltē
vna hora meos natos uidē
possem · Cumque petrus
ab ea cām tante tristicie in
terrogasset · et illa ei ordine ge
ste rei negasset ait petrus ·
Est quidā adolescens apud
nos noīe clemēs qui h ref
mat et frib; asserit accidisse ·
Qd illa audiens nimio stu
pore paulo corruit · Cumque
ad semet ipām redisset · Cum
lacrimis ait · Ego sum adole
scentis mr̄ et ꝓcidens ad pe
des pet rogare eū cep̄ ut ē
filiū suum festināt ostēde
dignaret · Cui petrus cū ad
olescentē uidēs paululū dis
simula quousq; ad insulam
cū naui egrediamr̄ · Qd cū se
facturā ꝓmisisset tenēs pe
trus manū ei ipām et ad na
uem ubi erāt clemēs duce
bat · videns uō clemens pe
trū manū mlrez ducētē
ridē cepit · Mox aūt ut mli
uix clemētē fuit se cōtinē

nō potuit. sȝ statim matri
plexus eā ruit ⁊ crebro osculā
cepit. Quam ille tanquā i
sanientē mlīerem cū indignatiō
ne repellebat ⁊ adiusus petrꝫ
indignatiōnē nō mouebat.
Ait petrus quid agis fili
clemens noli repellē matrē
tuā. Qȝ cū audisset clemēs
lacrimis infusus sr̄ iacentē
matrē cecidit. ⁊ eam cognoscē
cepit. Tunc ad preceptuȝ
petri hospita sua paralitica cāit
iacebat adducit ⁊ ab eo conti
nuo liberatꝰ. Tunc matꝰ clemē
tem de patre interrogauit. Cui
ille ad te quērendū iuit ⁊ ulterꝰ
nō rediit. At illa audiens sa
lomō suspirauit. Gaudē cū p
filio inuento gaudiū hēns
reliquos consolabatꝰ interim
intrā cū niceta ⁊ aquila ab
eēnt ⁊ redeuntes mlīerē in
disset que nam sit h̄ mulier
percuntatꝰ. Quibȝ clemens
matꝰ ē mea quā mī redonauit
dꝰs p dnm meū petrū. Post h̄
petrus oīa eis p ordinē enarra
uit quē cū audissent niceta
⁊ aquila subito surrexerunt
⁊ obstupefacti conturbari ceperunt
dicentes. Nunquid dñe dꝰs uera ne
sunt h̄. an somnpniū ē qd au
dimꝰ. Dixit petrus si nō iniquid

nos insanimꝰ h̄ uera sunt. At illi
faciem confricantes aiūt. Nosꝰ
sumꝰ faustinus ⁊ faustus qͦs
mr̄ nrā in mari extimabat
interisse. Et accedentes i amp
lexus pruncris ruīt et ea
crebrius osculant. Et illa ait
quid uult h̄ ēē. Ad quā petrusꝰ.
Isti sunt filii tui faustinꝰ ⁊ fau
stus quos in mari perisse putā
batꝰ. Hoc audiens mr̄ p nim
mio gaudio uelud amēs effec
ta corruit. Et post ad se reuersa
ait. Obsecro uos dulcissimi
filii narrate in quo euasistis.
Qui reddiderunt cū nauis fu
isset resoluta ⁊ nos sr̄ quādā
tabulam inhesim. Quidam
piratie nos inuenientes nos
in suā nauiculam posuerunt
ac mutatis nōībȝ cuidā nos
honeste indue uiduae uen
diderunt nōie que tanquā nos
filios hūit. et liberalibȝ artibȝ
erudiri fecꝰ tandē phīe operā
dedimꝰ ⁊ simō cuidā mago
nobiscū educato adhesimus.
Sunȝ eīꝰ fallaciā cognouisse
mꝰ ipm oīo deseruimꝰ ⁊ per zacheum disci
puli petri effecti sumꝰ. Seqn
ti aūt die assumptis petrus
⁊ trībȝ fribȝ. s. clemente aqui
lam ⁊ niceta ad quendā secre
torē locū orōnis grā descendit

quos venerandus quidam senex
con tamen parumper alloqui cepit dicens:
Ego video mi filii quod sub specie pieta
tis nos circuit errare consido. nam
cum deus est. nec deus hic aliquid est nec pro
videntia in mundo. sed fortui
tus casum genesis omnia agit
sicut ego ex me ipso manifeste
comperi. in disciplina mathesis
prioris eruditus. Nolite ergo
errare filii. etiam si oratis sive non oratis quod
vestra genesis continet vobis erit.
Clemens autem eum respiciens
animo pulsabatur quod se eum alias
vidisse videbatur. Cumque de
mandato petri clemens aqui
la et niceta cum eo diutius
disputassent et providentia
operis omnibus ostendissent eum
obtemperare, crebro patrem vo
caret dixit aquila. Quid necesse
est ut eum patrem vocemus cum in
mandatis habemus neminem
super terram patrem vocare. et post
hec respiciens ad senem ait non
moleste accipias pater quod fratrem
meum culpavi quod te patrem vo
caret. habemus enim tale mandatum
ne aliquem nomine isto vocemus. Sic
aliqua hec dixisset risus inquiret
dixit ad eum clemens quod facis id
de quo alias culpas senem patrem
vocando. At ille negabat di
cens vere nescio si eum patrem vo
caverim. Tum cum satis de provi
dentia disputatum esset dixit
senex. Crederem utique providen
tiam esse. sed propria conscientia pro
hibeor huic fidei accommodare
consensum. Novi enim nativitatem con
iugis mee genesim et scio
ea que unicuique mirum dictabat
genesis accidisse. Audite ergo
coniugis mee thema et invenietis
scema cuius exitus
affert. habuit namque martem
cum venere super centrum. lunam
vero in occasu in domo martis
et finibus saturni. Hec scema
adulteras facit et proprios servos
amare impetrat. et in aquis
defungi que et ita factum ma
dit. Namque in amorem servi
et proprii lapsa atque obprobrium me
tuens cum ipso aufugit et in ma
ri periit. Nam sicut frater meus
retulit ipsum primo adama
vit. sed cum ipse non assentire
nollet in thorum sue libidinis
amorem retorsit. non tamen ei im
putandum est quod eam genesis
hec facere compulit. Narravit quoque
quomodo somnium finxerit et quomodo cum
filiis athenas vadens nau
fragio perierit. Cumque filii mei
non vellent irruere in eum a
petre prohibuit petrus dicens
quiescite quo ad usque mihi placuerit

dixitq; ei petrus. Si hodie cō
iugem tuā castissimam cum
trib; filiis cū signaculo crede
res genesis nichil sit. Qui
ille sic̄ impole ē te exulē q
p misisti. Ita ⁊ impossibile
ē ex genesim aliqd fi. Di
xitq; petrus. Iste ē filius tu
us clemēs. ⁊ hii duo ge
mini tui faustin⁹ ⁊ fausti⁹.
Tunc senex resolutis mē
bris cecidit ⁊ qⁱ exanimis
factus ē. Filii aūt irruentē
meū osculabant̄ timentes
ne spm̄ reuocare possꝫ. Tan
dem ad se rediens ut oīa
que acciderat p ordinē audi
uit. Tunc subito uxor ad
ducit̄. ⁊ cū lacrimis clamare
cep̄. ubi ē uir meus ⁊ dn̄s
meus. cū illa qⁱ amēs clamarꝫ
senex cucurrit ⁊ cū multis
lacrimis amplecti ⁊ stringē
eam cep̄. Cum g̃ simul
manērent aduenit quidā nū
tians appionē ⁊ ambiōēꝫ
faustinianī amicissimos
cū simone mago hospitari.
Ad quor aduentū faustini⁹
ualde gauisus ad eos uisi
tandos iuit. Et ecce nūti⁹
uēnit. Qui dixit ministrū
cesaris antiochiam uēissꝫ
⁊ magos ut magos oīs
quērēt ⁊ morte puniret.
Tunc symō mag⁹ in odiuꝫ
filior qui ipm̄ reliquerāt ṽ
uultus sui similitudinem
in faustinianū impssit ut
nō faustinian⁹ ⁊ symō mag⁹
ab omib; putaret̄. hoc aūt
fec̄ ut ministris cesaris loco sui
teneret̄ ⁊ occidet̄. Ipē aūt simō
de ptib; illis accessit. Cūq;
aūt faustinian⁹ ad petrū fili
os rediēt expauerūt filii
uultū simonē mēū intuē
tes. uocē aūt pris sui audi
entes. Solus aūt petrus eūt
qui uultū ei natalem uideb
at. Cumq; filii ei⁹ ⁊ uxor eū
refugēt ⁊ execrarent̄ dicebat
eis. Cur execramini ⁊ refugi
tis prēm ūrm. Qui rñde
rūt qd ideo eū refugērent q̄ i
eo uultū simōis magi appa
ret. Cum fecāt ei simō quē
unguētū ⁊ faciē puexāt ⁊
uultū ārte magica meū
impssat. Ipē g̃ lamentabat̄
⁊ dicebat. Qr̄ tm̄ miso accid̄
ut una die recognit⁹ ab uxōe
⁊ filiis letari nō potuerim.
Cum eis uxor uō spsis crinib⁹
⁊ filii plimū flebant. Sy
mō aūt mag⁹ dū hic eēt. An
tiochie petrū plimū īfama
uat malū maleficū ⁊ ho

incidam eũ dicendo denique intractũ ad uisus petrũ ꝑplim
conciliat ut ipm̃ in uētre pl̃i
mũ affectaūint ut cānes eī
dentibꝫ laniarēt dix̄ g̃ petr̄
faustino q̃m quidē symon
mag̃ ēē uidēis ꝑge anti
ochiam ⁊ corā oĩ ꝑplo me
excusa. Ac ea que de me dix̄
symō expssius extracta ꝑ
h̄ antiochiam uēiam alie
nũ hũc uultũ a te effuga
bo ꝑpriũ omnibꝫ reddam hoc
tn̄ nullo mō cdend ē q̄d licea
tus petrus mētiri manda
uēit. Cum d̄s nō indigeat
nrō mādato. Ideo in itinera
rium clemētis in quo h̄ scripta
sūt. lib̄ acc̄ fus ē. n̄ ut quib̄
dam placet suscipiend̄ i ta
libꝫ. Tamen dici pōt q̄ petr̄
cōi diligent̄ ullo fiua ꝯfidenti
nō ē dix̄ ut symonē magū
ēē se dicēt. sꝫ ut ꝑplo effigiē
faciei sup inductam ostendēs
petrũ ex ꝑsona symōis ꝯm
dāet ⁊ mala que dixat reuo
caēt. ⁊ dix̄ se ēē symō. non
q̄ntũ ad ūitatē. sꝫ q̄ntũ ad
appentiā uidor ēē symon. fu
it g̃ symō supple putatiu⁹
p̄rexit g̃ faustinian⁹ patē
clemētis antiochiam et po
pulū ꝯuocans dix̄. Ego symō

anūtio uob̄ confiteor oĩa fe
felli se depetro. Nequaq̄m ē
ē seductor. ul̄ magus. s; et ad
salutē mūdi missus. Qua
ꝓp si deceto aliq̄d ꝯ ipm̃ dixo
me tanq̄ seductorē ⁊ male
ficū repellatis. nūc eī pnīa;
ago. q̄ male me dixisse agno
sco. Moneo g̃ uos ut ipri
cēdatis ne uos ⁊ ciuitas uīa
in simul ꝑeatis. Cumq; hec
oĩa que petrus iusserat comp
lllisset ⁊ in amore pet̄ plimū
incitasset. Petrus ad eū ue
nit ⁊ oēone fcā effigiem u
uult⁹ symonis ab eo penit⁹
effugauit. ꝑplS aūt antio
cenus petrū benigne recep
⁊ ipm̃ in cathedram sublia
uit. Qđ audiens symō illuc
ꝑrex̄ ⁊ ꝑplm ꝯuocans dix̄ dix̄
miror qđ cū uos salubrius
p̄ceptis instruxīm. ⁊ seduc
tore petro uos cauē monuē;
uos ipm̃ nō solū audistis. sꝫ
ē eciã in cathedra sublimastis.
Tunc oēs cū furore ad uisus
eū dixerunt. Monstro simil
es studius. tūus te peni
tuisse dicebas ⁊ nūc te ⁊ nos
p̄cipitaē conāis ⁊ impetu;
meū facientes cū ignomīa
eū ꝑtinus expulerūt. Hoc oĩa
clemēs in libro suo de se ipso

narrat et hanc visionem idem inseruit. Postquam autem cum petrus romam uenisset et suam passionem imminere uideret clementem post se ipsum ordinauit. Mortuo igitur principe apostolorum petro: Clemens uir prouidus et cauens in futurum ne scilicet per hoc exemplum quilibet uellet sibi in ecclesia successorem constituere et quasi hereditate sanctuarium dei possidere. Lino cessit et post modum cleto. Post hos autem clemens eligitur et postea ad sedem compellitur. Qui ita morum ornamentis pollebat ut iudeis et gentibus et omnibus christianis populis complaceret. Singulorum inopes regionum nominatim scriptos habebat. Et quos baptismi sanctificatione mundauerat non sinebat publice mendicitati subiacere. Cum itaque domicellam uirginem neptem domiciani imperatoris sacro uelamine consecrasset et theodoram uxorem sisinnii amici imperatoris ad fidem conuertisset et in castitatis proposito mansuram promitteret sisinnius zelo ductus ecclesiam post uxorem suam occulte intrauit scire uolens quid esset quod illam sic ecclesiam frequentaret. Sic ibi sancto clemente oratione fusa est et a populo responsum est. Sisinnius cecus et surdus repente effectus est. Qui statim pueris suis dixit cito me tollite et foras eicite. Pueri autem per totam ecclesiam eum girabant sed ad ianuam peruenire non poterant. Quos cum uidisset theodora sic errantes primo quidem ab eis declinauit putans quod uir suus eam cognoscere posset: post modum autem quidnam hoc esset eos interrogauit. Qui dixerunt dominus noster uult uidere et audire que non licet et cecus et surdus factus est. Tunc illa in oratione se dedit deprecans ut uir suus inde exire posset. Post orationem dixit pueris. Ite modo et producite dominum uestrum ad domum. Cumque abissent theodora sancto clementi quid acciderit indicauit. Tunc sanctus rogatu theodore ad eum uenit et ipsum inuenit apertis oculis nichil uidentem nec penitus audientem. Cumque clemens pro eo orasset et ille auditum et lumen recepisset. uidens uir coniugem suam stantem amens efficitur et se illusum magicis artibus suspicatur. precepitque seruis suis ut tenerent clementem dicens ut ingrederetur ad uxorem meam me magicis artibus excecauit. Precepitque militibus ut clementem ligarent et ligatum traherent. Sed

illi ligantes columpnas ia
centes et saxa putantes. Sic
sisinnius illuditur quod sanctum cle
mentem cum suis clericis tra
here et ligare iubebat. Tunc clemens
sisinnio ait quia saxa deos dicis
saxa trahere meruisti. Ille autem
eum vere ligatum existimans: Ego
te inquit occidi faciam. Clemens
autem inde ascendens Theodoram
rogavit ne ab oratione cessaret
donec virum suum dominus visitaret.
Orante igitur theodora petrus a
postolus apparuit dicens: per te
vir tuus salvabitur ut imple
atur quod dixit frater meus paulus: sal
vabitur vir infidelis per mu
lierem fidelem. Et hec dicens abces
sit. Statimque sisinnius uxorem suam
ad se vocavit obsecrans ut
pro se oraret et sanctum clementem
ad se vocaret. Qui cum vocatus
fuisset ipsum in fide instruxit. Et cum
ccc.xiii. de domo sua bap
tizavit. Per hunc autem sisinnium
multi nobiles et amici imperator
is domino crediderunt. Tunc
sacrorum publicanus multis dedit.
Et contra sanctum clementem seditio
nem maximam excitavit. Tunc
mamertinus urbis prefectus
populi seditionem non ferens ad
se clementem adduci fecit. Quem
cum redarguisset ad se inclinare
nec temptaret ille ait: Op
tarem te ratione accedere.
Nam si canes multi contra nos
latraverint et morsibus attenta
verint, numquid nobis hoc possunt
auferre quod nos sumus rationa
les homines et ipsi sunt irrationa
les canes. Seditio autem ab i
peritis exorta ostendit se nil
habere certum vel verum. Tunc
mamertinus decio traiano im
peratori scribens responsum acce
pit quod aut sacrificaret aut tran
sponticum mare in heremo que a
diacet civitate chersone ipsum
in exilium mitteret. Tunc
prefectus clementi cum lacrimis
ait: Deus tuus quem pure colis
ipse te adiuvet. Prefectus
autem ei navem tribuit et
omnia necessaria ministravit.
Multi autem clerici et laici ei
in exilium sunt secuti. Prefec
tus autem in insulam invenit
ibidem plus quam duo milia
christianos ibidem iam dudum
ad secanda marmora dampna
tos. Qui sanctum clementem vi
dentes statim in fletum et la
crimas prorumpuerunt. Quos
ille consolans ait: non meis meri
tis ad vos me misit deus ut vestre
corone participem me faceret. Et cum ab ei
didicisset quod a sexto miliario

aquã suis humeris deporta
rent dix̃ eis. Oramus oẽs
dñm ihm xp̃m ut confessori
bꝫ suis fontẽ iusto loco ac
uenas apiat ut qui pcus
sit petrã in deserto syna et
fluxerunt aq̃ in habundã
tiam. ipe nob̃ ia
affluentes in pciat ut de ei
bñficiis gratulemũ. Cumq;
oĩone fc̃a inde circũspicerꝫ
uidit agnũ stantẽ qui pe
de dextro erecto q̃si locum
ep̃o ostendebat. ⁊ intelligẽs
dñm nr̃m ihm xp̃m eẽ:
quẽ solus ipe uidebat per
rex ad locũ ⁊ dix̃. In noĩe
pr̃is ⁊ fi. ⁊ s. s. In loco isto
percutite. Cũ nullꝰ in ipo
loco agnꝰ steterat contigerꝫ
ipe accepto breui sarculo
leui ictu locũ sub pede agni
pcussit ⁊ statim maximꝰ
fons erupit. Tunc v
niuersis gaudentibꝫ scũs
clemẽs ut fluminis impe
tus letificat ⁊ ci. di. adh
anc famã mlti cfluxerũt
⁊ vna die quingenti ⁊ am
plius ab eo baptisma su
sceperunt ⁊ ydolorꝫ templa
destruentes ꝑ totã puin
ciã intra vnũ annũ lxxv.
ecclias hedificauerũt. Post

tres aũt ãnos quinciamus
imperator. h audiens quẽdã
ducẽ illuc misit qui cũ oẽs
libenter mori conspicerent mlt
titudini cessit ⁊ solũ clemẽ
[illegible] ligatã ad collũ eius
anchorã in mari precipitauit
dicẽs. Iam nõ poterũt ipm
p deo colere stante aũt omni
multitudine. Ad litus maris
cornelius ⁊ phebus ⁊ discipli
eius oẽs orare ceperunt. ut
deꝰ corpus sui martiris eis mõ
straret. statim mare ꝑ tria mi
liaria recedentes oẽs siccum
ingressi inuenerũt in medi
um templi marmorei hita
culum adeo paratũ. ⁊ ibi in
archa corpus scĩ clemẽtis et
anchoram iux eũ. Reue
latũ ẽ aũt discipulis ne inde
tollerẽt corpꝰ eius. Omni ãno
tpe passionis eius ꝑ. vij. di
es ad tria miliaria mare rece
dit. ⁊ siccũ iter aduenientibꝫ
tribuit. In vna ãn sollemp
nitatũ mlr. quedam cũ filio
suo paruulo ad locũ accessit
Completis aũt festiuita
tis solempniis cũ puer ob
dormiret sonꝰ undarum
aquarũ subito factus ẽ mli
er aũt tīta ⁊ filii sui oblita
cũ reliqua multitudĩe ad

ripam aufugit. Que postmo
dũ filij memor cũ eiulatu
maxio flebat ⁊ usq ad celũ
lamẽtabiles uoces dabat. ac
ꝑ littora clamãs ⁊ eiulans
discurrebat. Si forte filij cor
a littoribꝫ eiectũ uideret.
Sed cũ in ea spes oĩs deficeret
rediit ad domũ ⁊ totũ illũ
annũ in fletu ⁊ merore dux
post annũ qͦ apto mari oĩs
anticipans ad locũ conãta
uenit. Si forte de filio aliq
uestigium inuenire posset.
Cum qͦ aũ tumulũ sci cle
mentis se in oratione dedisset
surgẽs uidit infantẽ ĩ lo
co in quo reliquerat dormi
entẽ. Extimans aũt eũ
ẽẽ defunctũ accessit ꝓpius
qͦ corpus collecturã exitinc
Sz cũ eũ dormientẽ cognou
isset excitatũ uelocius exspecta
tibꝫ ꝑplis incolumẽ in ul
nis leuauit. ⁊ ut nã ꝑ illũ
annũ requisiuit fuerit. Ille
ã se nescire. respondit si annꝰ
integ̃ pterierit. Sz tm̃ unius
noctis spacio se suauit̃ dor
misse putabat. Ambꝛ inꝑ
facio sic ait. Cũ iniquissim
ꝑsecutor btm̃ clemẽtẽ pꝛis
affice ad ꝑabolo cogeret. Sz ei
tormẽtũ intulit. Sz triũphũ

iactus qͦ mãtur in fluctibꝫ
ut mergeret. Et ex hoc ꝑuenit
ad premiũ. Unã petrus magr
eius ꝑuenit ad celum. Am
bꝫ qͦ in fluctibꝫ xp̃ ꝓbans
mẽtẽ clemẽtẽ ad palmam
uictorie de ꝓfundo reuocat
petrũ ad celestia regna. In
eodm clementẽ ne mergeret
eleua. Refert leo hostiensis
epc qꝫ pꝛ quo michael impa
tor noue rõne regebat im
ꝑium. Sacerdos quidã noĩe
phs. Cum ẽsonã ꝑuenisset
⁊ de hijs que narrant in hy
storia clemẽtis habitatores
interrogasset qꝛ ad uene ꝑocꝰ
quã indigene erãt. se nesci
re ꝓfessi sunt si quidẽ mira
culũ marini recessus ob
culpa inhitantiũ iam diu
cessauerat ⁊ ob incursum bar
baror templũ destructũ
fuerat ⁊ archa cũ corꝛ marĩs
fluctibꝫ obruta sit quo mi
ratus ꝓhus ⁊ accedens ad
ciuitatulam noĩe georgiã
cũ epo ⁊ clero ⁊ ꝑplo accessit
ad quẽrendũ sacras reliquias
ad insulam ubi extimabãt
ẽẽ corꝰ martiris ubi cũ hym
nis ⁊ orõnibꝫ fodientes di
uina reuelatione inuenerũt
corꝰ ⁊ anchorã cũ qua fuerat

in mari proiectu͂ ⁊ deportaue
runt chersonam. Decimꝰ ꝑdictꝰ
phebus cu͂ corpꝰ sc͂i clemētis ro
mam uenit ⁊ multis sensibilibꝰ
miraclis in eccl͂a que nu͂c dic͂
sc͂i clemētis honorifice corpꝰ
collocatum fuit. De sc͂o

Grisogonus Grisogo
iussu diocliciani no.
incarcere recludit͛ ꝰ sc͂e ana
stasie elemosinis fouebat͛.
Cum ꝰ anastasiam uir eiꝰ
artatissima custodia posuisset
grisogon qui eam erudie
rat talia scripta direxit sc͂o
confessori xp̄i grisogono. Anasta
sia sacrilegi uiri marito su
scepit cuiꝰ deo miserante die
noctuq; dedicans quos maci
ta infirmitate dn͂i n͂ri ihu
xp̄i amplector uestigia. Cum
iste patrimoniu͂ meu͂ ex quo
illustratus indignatione
ac turpibꝰ ydolatrix erudie
rat me quos uelud magus
atq; sacrilegum custodie tam
grauissime mancipauit ꝰ me
uitam temporalem amittere suspi
cet. Nichil ei sup̄ ē ut amissio
spiritu morti succubam in qua
morte lꝫ glier tn͂ mea mēs
conttitur quia opes mee quas deo
deuoueram a turpibꝰ consumet͛
Valle uir dei ⁊ memento mei.

Cui grisogonus sic rn͂dit. Ui
de ne tu͂ beres in hoc qꝰ prie in
uenta ē inferant aduersa. Non
enim decipis sed ꝓbaueris cito
ad te placatum tempꝰ conuertet
⁊ qui post noctes tenebras s
lendidum de lum͂ aspicies.
Atq; post glaciem frigus
aurea tibi tp̄a ⁊ serena suc
cedent. Uale in dn͂o ⁊ ora p
me. Demq; cu͂ bt͂a anasta
sia sic in custodia artaret͛ ex
timās se moritura͂ sc͂o gri
sogono epl͂am mi͛ hꝰ ꝰba scrip
sit confessori xp̄i grisogono a
nastasia finis uenit corporis
memento mei ut ingredientē
animam meam ipse suscipiat pꝑ
amore cuius ista sustineo que pro
hꝰ uetule recognouēris. Cui
ille rn͂dit. Semp̄ ē ut lumē
tenebre antecedant. Sic enim
post infirmitatē salus re
uertit͛ ad uita͂ ⁊ uita͂ pt͛ mortē
repmittit͛ uno fine concludit͛.
Et aduersa hꝰ mu͂di ⁊ ꝓspera
ut ne tristibꝰ desperatꝰ uelletꝰ
dn͂et͛ eleuatꝰ. Un͂ mare ē in
quo nauicule corꝑs n͂ri uelisi
cant. Et sub uno corꝑs gubꝰ
natore aīe n͂re nautico fung
unt͛ offo. Quoddam ꝰ
naues fortissimꝰ carinas u
enibꝰ solidate ꝰbros equoris

ɔcitatos funetus illese ꝑtem̃
A uox dam uos flagellis iunc
tum lignor ꝗ intranquilla
uicinu morti ꝑficiunt ꝗllu
Tu aut o ṽ famula ꝯcis tuo
cerum totam uite constringe
ꝯte ipsum ipsam ad opus di
ligit dicebamus aquilegie
ꝑtib ꝑditus centos xpianos
cudens · sed cum ꝗfogonu ibi
ꝑsentia iussit · Cui cu diceret
accipe ꝑstatem ꝑfecture tue
ꝯsulatu ꝑnio tu ꝯ sacri
dus · Respondit ꝗfogon Vnu
diuini in celo adoro ꝯ dignita
tes tuas qui lutu ꝯtemp no
menn ꝗ sup eu ſuma ad quedā
locu dixit ꝯ ibidem ꝑtinus de
collat · Cui cor cu capite suo
aluc ꝑbi sepeliunt · De no
Katherina dr̃ catha mine
qd̃ ꝯ uniusau ꝯ ruina qi
uniuisal ruina ꝯm ei hedifi
cii dñi in ea uniuisali · cd̃ iut
diam in ea ruit hedificiu
superbie ꝑ humilitate quā iuit i
carnalis ꝯcupie ꝑ uirginitate
quā seruauit cupiditatis mu
dane ꝗ oia mundana despex ul
catherina qi catenula ꝗ ꝑa ei
ꝯ ꝑ bona opa quādam catenā
fecit ꝗ ad celū ascendit ꝗquid
catherina su scala · iiii · gradu
hr · Qui sunt in noꝛcem opis

mundicia · cordis despexio · ua
nitatis · locutio ueritatis q̃
ipsa ꝑ ordine ponit dicens ·
Quis ascendet in montē dñi
ꝯc · Respondit innocens manib
ꝯ mundo corde · Qui non accep
in uano aiam suam · ꝯ iurauit in do
lo ꝑxīo suo · Qualit aut isti · iiii ·
gradus in bta catherina fue
runt patz in legenda sua · De
Catherina est in l̃ra Cat
Ctaui regis filia omnib
omnib liberalib studiis
erudita fuit · Cum aut ma
sentius imperator oms tam di
uites ꝗ paupes alexandriā
ꝯuocasset ut ydolis ymolarent
ꝯ xpianos nolentes ymolare
punirent · Catherina qui erat an
nor xviii · ꝯ in palatio diuitiis
ꝯ seruis plena sola remansisset ·
audiens aut dulsor mugi
tus ꝯ cantiquu plausus mis
so illuc nuntio inquiri iussit ·
celerit quid hic esset ꝗ cu didicisset
assumptis aliquib de palatio ꝯ
signo crucis se muniens illuc
accessit ibiq multos xpianos
metu mortis ad sacrificia du
ci ꝯspexit · que uehementi dolore
cordis sauciata ad imperatore
se audacit ingessit · ꝯ sic ait ·
Salutatōm t ꝑferre ꝯ ordis
dignitas ꝯ ronis tue mone
bat

Qui c̃atorem celoꝝ agnoſcẽs
ꝛ aduũs hoĩu aĩmũ reuo
cares ſtans añ ianuã tẽ
pli ꝑuarias concluſiones
ſillõꝝ allegorice ꝛ metha
nomice diſte ꝛ miſtice ↄ
ceſarẽ multa diſputauit.
Deinde rediens ad eccl'ie
loquĩtiũ dx̃. hꝫ tanq̃ ſa
pienti ꝑferre curaui. Jc̃
aũt q̃ incaſum ↄgregaſti
hanc multitudinem ad colẽ
dum ſtultitia ydoloꝝ. Mi
raris hꝫ templũ manuꝫ
artificũ opatũ miraris
ornamẽta p̃cioſa que uelꝫ
puluis añ faciem uenti
erũt. Mira potius celuꝫ
ꝛ terram mare ꝛ oĩa que ĩ
eis ſũt. Mirare ornamẽ
ta celoꝝ. ſolem uidelicet
lunã ꝛ ſtellas. Mirare
familiãrit quali a mundi
initio uſq ad finẽ nocte ac
die currũt ad occidentẽ ꝛ re
deunt ad orientem ꝫ nunq̃
fatigant. Et cũ hꝫ aiaduẽ
teris interroga ꝛ diſce quis
ſit eoꝝ potentior. Quem cũ
ipm ipo donãte intellexeris
ꝫ ſimilem illi inuenire ua
lueris ipm adora. Ipm glo
rifica. Ipſe eñ e ds deoꝝ ꝛ dñs
dñantiũ. Cumq; de filii ĩ

carnatione ſapienter plurima
diſputaſſet. ſtupefactus ceſar
nõ ualuit ad hꝫ r̃ndere. Tã
dem ad ſe reuerſus dx̃ ad eã
Sine nos mulier ſine nos finire
ſacrificiũ ꝛ poſt hꝫ tibi r̃nſũ
reddemus. Precepit
ḡ eã ad palatiũ duci ꝛ cũ
omĩ diligẽtia cuſtodiri ad
mirans nimiũ eius prudẽ
tiã ꝛ corpis pulcritudinẽ. E
rat eñ ſpecioſa ualde et in
credibili pulcritudine oĩum
oculis admirabilis uidebat.
Veniens ḡ ceſar ad palati
um dx̃ catherine audiuim9
tuam eloquentiam ꝛ mira
ti ſumus tuã prudentiã. Sꝫ
ui deoꝝ ſacrificiis occupatio
tam plene intelligere nequi
uimus. Nunc aũt ab initio
ꝓgeniem tuã inquirimus. ꝛ
Scãm ad hꝫ. ſcriptũ e. Nec te
collaudes nec te culpaueris
ipſe. hoc faciũt ſtulti quos
gl'a uexat inanis. Confite
or tñ meã ꝓgeniẽ nec tñ
more iactantie ſꝫ humili
tatis amore. Ego eñ ſum
catherina coſti regis filia q̃
q̃muis in purpura nata
ꝛ liberalibus diſciplinis non
mediocriter inſtructa. hꝫ tñ
oia cũ templi ꝛ ad dñm ihm

ɔfugi. Dii aūt quos colis
nec te nec alios iuuare po
ssunt. O igit̄ infelice tali
um numinū cultores q̄
ad uocata in nc̄itate nō
ad sunt in tribulatōne nō
sub currunt in p̄iclis nō
defendūt. Cum rex sua
ē ut asseris q̄ totus mūdus
errat ⁊ tu sola vim dicis
Cum tñ omne ūbū in duoꝶ
ul' triū testiū confirme
Si angl's eēs si celica uir
tus ad huc tibi crede nō
debēt. Q uanto mīns cū
femīa fragil' p̄baueris.
Cui illa ne obsecro secrīa
assumere te uinci p̄ iracias
In sapientis aīo non stet
turbatō dira. S; uatum poe
ta ait. Te si animo rexeris
rex. ⁊ si corpe ꝑuus ⁊ rex ut
uidēs pestifera caliditate
nos illaqueare disponis
dū exempla p̄hoꝝ p̄trahe
re intēdis. Videns ā cesar
q̄ ei' sapie ad iuuare non
poss; mādauit occulte p̄ l'ras
ut oēs ḡmatici rethorici
ad p̄torium alexandrie festi
nant' uenirent in mēsa
in ueria receptum. Et
concionatōne uigintem
suis ascionib; superarent
Ad ducta sūt q̄ de diuisis
p̄uinciis quinquaginta o
ratores qui oēs morta
les in om̄i mūdicia mū
dana sapīa p̄cellebant.
Q uib; interrogantib; cur
de tam remotis p̄tibus
cōuocati fuissent. Cesar
r̄ndit ē apd' nos puella
sensu ⁊ prudentia incon
pabilis que oēs sapientes
confutat ⁊ deos nr̄os demo
nes ēē affirmat. Quaꝫ
si superaueritis cū honore in
agnō de p̄pria redabitis ad
h' vn' in dignat' stomachā
ti uoce r̄ndit. O magnū
imp̄atoris consiliū qui
ob uni' puelle ɔflictū
sapientis mūdi de remo
tis p̄tib; ad uocauit. Cū
vnus ex nr̄is clientulis
eam potērit leuissime cō
futare. Et rex potīū q
dem hanc in ad sacrifican
dū impelle. S; melius in
dicaui ut uīs argumētis
p̄emit' ɔfutet. Cui illi dix
unt ad uocat' coram nob'
puella ut de sua temītate
ɔuicta. nūq̄ se sapiētes
uidisse agnoscat. S; cū
uirgo ēmēta q' d' iminē
bat didicisset; totā se dño

comendauit. Et angelus domini ecce
astitit et ut constanter staret
ad monuit asserens quod non solum
ab illis uinci non posset. sed insuper
illos conuersos ad palmam
martirii destinabat. Cum ergo
coram oratoribus aduocata
fuisset dixit imperatori. Qua
li iudicio contra unam puellam .l.
oratores apponis quos et pro
uictoria renumerandos promit
tis et me sine spe mercedis pugna
re compellis. Erit tamen michi dominus
ihesus christus. qui est spes et corona pro
se certantium. Unde cum oratores
deum fieri hominem aut pati inpossibile
dicerent. Virgo et hec a gentilibus pre
dictum esse ostendit. Nam plato
asseruit deum circumrotundum
et decurtatum. Sibilla quoque sic
ait. felix ille deus ligno qui
pendet ab alto. Cum ergo uirgo
cum oratoribus sapientissime
disputaret et eos apertis rationi
bus confutaret obstupefacti sunt illi
et quid dicerent non inuenientes
muti penitus sunt effecti. ¶ Tunc
imperator nimium contra eos furore
repletus increpare eos cepit. cur
ab una puella tam turpiter
se uinci permitterent. Tunc unus
magister illorum sic ait. Noueris
imperator quod nullus umquam ante
nos stare potuit quin continuo

uinceretur. Hec autem puella in qua
spiritus dei loquitur. sic nos in admi
rationem conuertit ut contra christum
aliquid dicere aut omnino nesciamus
aut penitus formidemus. Unde
imperator constanter fatemur quod nisi
probabiliorem sententiam de diis
quos usque nunc coluimus protuleris.
Ecce omnes ad christum conuertimur.
¶ Audiens hec tirannus nimio
furore succensus omnes in medio
ciuitatis cremari iussit. At uir
go ipsos confortans ad marti
rium constantes effecit et de fide
diligenter instruxit. Et cum dole
rent quod sine baptismo decederent
uirgo respondit. Ne timeatis
quia effusio uestri sanguinis uobis
reputabitur baptismus et corona. Cum ergo
signo crucis muniti flammis
fuissent iniecti. ita animas
domino reddiderunt ut nec capilli
nec uestimenta eorum ab igne in
aliquo lederentur. Cum autem a
christianis fuissent sepulti. Ty
rannus uirginem loquitur dicens.
O uirgo generosa iuuentuti
tue consule et post reginam in
palatio mee ciuitatis fabrica
to acutis uelud dea adoraberis.
Cui uirgo desine talia dicere que
scelus sit etiam cogitare. Ego me
christo sponsam tradidi. Ille gloria
mea. Ille amor meus. Ille dulcedo

et dilectio mea

et dilecto meo ab eius amore
nec blandimenta nec tormenta me
poterunt revocare. Tunc ille
a furore repletus iussit esse
spoliatam scorpionibus cedi
et cessam in obscurum carcerem
tradi ibique diebus xii. fame
cruciari. Rege autem pro quibus-
dam causis instantibus extra
regionis confinia procedente:
Regina eius nimio amore
succensa cum principe militum
nomine Porphirio media nocte ad car-
cerem virginis properavit. Quo
cum regina introisset, vidit
carcerem inextimabili clarita-
te fulgentem et angelos plagas
virginis ungentes. Incipi-
ens autem virgo eterna ei gaudia
predicavit et ad fidem convertens
martirii coronam eisdem predixit.
Sicque usque ad mediam noctem ser-
monem protraxerunt. Quae cum
omnia Porphirius audisset, ad pe-
des virginis procidit. Et cum du-
centis militibus fidem recepit.
Quia vero per duodecim dies sine
cibo tyrannus esse eam iusserat,
Christus per hos dies missa de celo
candida columba celesti eam
cibo refovebat. Venit dominus cum
multitudine angelorum et virginum
eidem apparuit dicens. Agnosce
filia creatorem tuum pro cuius nomine

laboriosum subisti conflictum;
constans esto quia tecum sum.
Rediens igitur imperator eam sibi pre-
sentari iussit et videns eam sp-
lendorem quam tanto ieiunio ex-
timat afflictam, putavit
quod eam aliquis in carcere sustentasset,
et furore repletus custodes
torqueri precepit. Illa vero ait:
Ego cibum ab homine non accepi,
sed Christus me per suum angelum
me enutrivit. Cui imperator:
Reconde oro quod moneo in corde
tuo et nolo dubiis respondeas
sermonibus. Non te quasi famulam
possidere cupimus, sed regina po-
tens et electa decore in regno
meo triumphabis. Cui virgo:
Attende et tu obsecro et iudi-
cii examine vendica sanctio-
ne decernens quem magis eligere debeo
aut potentem eternum gloriosum et
decorum vel infirmum mortalem
ignobilem et deformem.
Tunc imperator indignatus
ait: Ex duobus unum tibi elige
aut sacrificare aut vitans aut
exquisita tormenta subire ut
pereas. Et illa: Quecumque tormen-
ta poteris cogitare ne differas
quia carnem et sanguinem meum Christo offerre
desidero. Sicut ipse pro me se ipsum
obtulit. Ipse est deus meus amator
meus pastor et sponsus unicus meus

Tunc quidam prefectus fur-
enti regi suasit ut infra
triduum usque rotas serris
ferreis et clavis acutissi-
mis circumseptas pararet
ut eam tam terribili tor-
mento dissecaret et ceteros
christianos tam dire mortis
exemplum terreret. Ordinatum
quoque est ut duo uno ordine
volverentur. Duo autem contrario
impetu agerentur ut ille de-
orsum lacerando, he autem
ille repugnantes sursum
devorando impingerent.

Tunc virgo beata dominum ex-
oravit ut ad laudem sui nominis
et conversionem populi
circumstantis ipsam machi-
nam dissiparet. Et ecce an-
gelus domini molam illam cum
tanto impetu divellendo
concussit quod quatuor milia gen-
tilium interemit. Regina
autem que desuper hec aspiciebat
et usque nunc celaverat se stan-
do descendens imperatorem
de tanta sevitia durius
increpavit. Rex autem fu-
rore repletus cum regina
sacrificare contempneret iussit
eam extractis prius ma-
millis decollari. Que cum
ad martirium duceretur catinam
rogavit ut pro se dominum exo-
raret. Que respondit ne ti-
meas a deo dilecta regina quia
tibi hodie pro transitorio
regno commutabitur eternum et
pro mortali sponso tibi im-
mortalem acquires. Tunc
illa constans effecta tortor-
es hortabatur ne quod iussi fu-
erant facere morarentur. Mi-
nistri igitur extra civitatem eam du-
centes ferreis subulis ma-
millas eius evellunt. Et
postmodum caput precidit. Cuius
corpus porfirius rapiens se-
pelivit. Sequenti die cum de
corpore regine questio fieret
et multos ex hoc ad supplicium
pertrahi tyrannus iuberet
porfirius prosiliens in medium
exclamavit. Ego sum
qui christi famulam sepelivi
et fidem christi recepi. Tunc ma-
xentius amens effectus
rugitum terribilem emittens
exclamavit. O miser et mi-
serandum. Ecce porfirius qui
erat unicus anime mee custos
et totius laboris solatium
deceptus est. Qui cum suis
commilitibus referret illi pro-
tinus responderunt et nos christia-
ni sumus. Tunc cesar
furore ebrius precepit omnes

cum porfirio decollari ꝛ cor⁹
eor canib; dimitti. Deīn
catherinā ad uocans ait. Q
uam uis arte magica re
gīna mori fecerit. Si tū re
sipuens prima in palacio
meo eris hodie. Igit̃ ā diis
sacrifica aut caput amittes.
Cui illa faciq; aīo concepi
sti patiarm. uz me indebis
ad oīa sustinēda. Data g̃
sup eam sniam decollari iu
bet. que cū ad locū deducta
fuiss; erectis oclis in celū
dicēs. O spes ꝛ salus credē
tiū. O decus ꝛ gl'a uirgin
Ihu rex bone obsecro te ut
quicūq; passionis mee me
moriā egerit se in exitu
aīe. ul' in qcūq; necitate i
me inuocauit tue ꝓtectio
nis ꝯsequat̃ effectu; facta q;
ē uox ad eam dicēs. Veni
dilecta mea sponsa mea ec
ce t̃ celi ianua ē apta.
Nam ꝛ hiis qui passioē;
tuā celebrauīt obtēpta
ꝓsidia ꝓmitto delis. De
inde cū decollata fuiss; de
eius corp̃e ꝓ sanguine lac emana
uit. Angli aūt corp⁹ eius
accipientes ab illo loco ad
mōtē synay itinē plus q̃
dier. xx. deduxerunt ꝛ ibi

honorifice sepellierunt ex cuius
ossib; indesinanter oleum
emanat qd cūctor debiliū
mēbra sanat. Passa ē aūt
circa ānos dn̄i. ccc.x. Q
ualit̃ aūt maxencius ce
sar ꝓ hoc scele ꝛ aliis que
ꝯmiserat punitus fuit in
hystoria de inuentione crucis
hr̄. Notandū q; btām
katherinam ad mirabilis ap
paret in .v. Primo in
sapīa. Scd'o in eloqntia
Tercio in ꝯstancia.
Quarto in mūdicia. Q
uinto in priuilegio digni
tatis. Primo g̃ admira
bilis appet in sapīa. In ipa
eī nō sunt oēs spēs phye.
phīa eī seu sapīa diuidit̃.
Si in theoricam in ethi
cam practicam ꝛ logicam.
theoricā. scd'm qsdam diuidit̃
in tres. s. i intellectualē
ꝛ naturalem ꝛ mathemati
cam. Habuit eī btā ka
therina sapiam intellectualē
in cognitatōne d'inor qua
maxie usa ꝛ in disputatio
ne ꝯ rectores quib; unū so
lū dm̄ ꝯ uerum eē ꝓbauit et
dos oms fl'os ꝓbauit.
Scd'o ī lem in cogitatio
ne oīū inferior qua maxie

usa ē ꝯ imperatorē sic̄ patꝫ idē.
Tertio mathematicam in
ꝯtemptu terrenoꝝ. h̓ est scia
sm̄ boetiū speculat̄ formas
sn̄ materia hanc beata katerina
hūit. quā aīm suū ab oī isti
amore abstraxit. hanc ei se
ipē ostendit. cum imperator
interroganti rn̄dit. Ego eni
sum catherina costi regis fi
lia que qm̄uis in purpura
nata ꝯ cū hac maxīe usa ē
tū regina qm̄ ad ꝯtemptū
mūdi ꝯ despectū sui ꝯ desideriū
regi aīauit. Practica aūt
diuidit̄ in tres ptes. s. methi
cam ꝯ ychonomicā pupplica
sum pollitiicam. Prima
docet mores informāe et se
uirtutib; exornare. ꝯ ptinet
ad oēs. Scda docet fami
liā bn̄ componē ꝯ ptinet ad p
tres familias. Tertia do
cet urbes ꝯ pp̄los ꝯ rem publi
cam bn̄ regēte ꝯ ptinet ad rec
tores urbium. Hanc ē tripli
tem sciam btā catina hūit.
Primā eī hūit cū se oī mor
honestate composuit. Se
cundā cū familiā suā que ē
magna relicta fuit laudabi
lit̄ rexit. Tertiam cū in
peratorem sapient̄ instruxit.
Logica diuidit̄ in tres ptes
.s. in demonstratiuā pbablē
ꝯ sophisticam. Primū p
tinet ad phos. Scdm ad rec
tores ꝯ dialeticos. iii. ad
sophistas. hanc ē triplicem
sciam huisse videt̄. Cū de ea
scribit̄ p uarias conclusiones
sillogꝫ allegorice ꝯ methanoi
ce dispte ꝯ mistice cū cesare
in l̄ra disputauit. Scdo
fuit inadmirabilis eloquentia
Hūit eī eloquentiā facundissimā
in pdicando sic̄ in pꝫ in suis p
dicatōnib; destissimā in rō
nē reddendo sic̄ pꝫ cū dicebat
imperatori in mariis h̓ templū
manu artificū fabricatū et
ē. Suauissimā in attica lxn
do sicut in porphirio ꝯ regina
quos eloquii sui suauitate
ad fidē attraxit. Efficatissimā
in conuincendo sic̄ pꝫ in retho
rib; quos tam potent̄ ꝯuicit.
Tertio in ꝯstantia. i. con
stantissimā in minis illatꝭ
qꝛ ipas contēpsit. Vn̄ impa
tori ꝯminanti rn̄dit quecūq;
tormenta potes cogitare ne
differas qꝛ carnē ꝯ sanguinē me
ū offrē desidero. Item fac que
cūq; aīo ꝯcepisti. paratam ē
me inuenies ad oīa susti
nenda. Scdo in donis ob
latis qꝛ ea respuit. Vnde cū

imperator et promitteret quod eam in palatio secundam haberet. Respondit desine talia dicere que scelus sit etiam cogitare etc. Et in suppliciis interrogatis quod ea superauit sicut patet cum fuit posita in carcere et super rotam.

¶ Quanto in munditia castitatis. Habuit enim castitatem inter ea que castitas periclitari solet. ¶ Quinque enim sunt in quibus castitas periclitatur scilicet affluentia resoluens, opportunitas inducens, Iuuentus lasciuiens, libertas effrenans, pulcritudo alliciens. Inter hec beata caterina castitatem seruauit. Habuit enim maximam affluentiam rerum ut pote que tam ditissimis parentibus successit. Habuit opportunitatem ut pote que sui domina tota die inter suos famulos conuersabatur. Habuit etiam etatem iuuenilem. Item sui libertatem quia sola et libera in palatio remansit. Unde hystoria dicit super caterina cum esset annorum xviii cum esset in palatio delitiis et pecuniis pleno sola remansit. Habuit et pulcritudinem. Unde dicitur quod erat speciosa valde et incredibili omnium oculis pulcritudine admirabilis videbatur. ¶ Quinto in priuilegio dignitatis. Quedam enim priuilegia specialia fuerunt in aliquibus sanctis dum decederent ut christi in uisitatione quod fuit in beato nicholao lactis effusio quod fuit in beato paulo sepulcri preparatio quod fuit in beato clemente petitionum exauditio quod fuit in beata margarita que orauit pro agentibus sui memoriam. Hec autem omnia simul fuerunt in beata catherina sicut patet in legenda.

De sancto Saturnino.

Saturninus ab apostolorum discipulis episcopus ordinatus in urbem tholosanam directus est. Cum autem ipso ingrediente demonis a responsis cessarent. Unus gentilium dixit quod nisi saturninum occiderent a diis suis nil penitus obtinerent. Apprehendentes igitur saturninum nolentem sacrificare ad pedes tauri ligauerunt et eumque cum stimulis agitantes a summa arce per gradus campidolii precipitauerunt sicque capite confracto et cerebro excusso martirium feliciter consumauit cuius corpus due femine rapientes in profundo loco propter metum gentilium condiderunt quod postea successores eius ad locum reuerentiorem transtulerunt

Fuit alius saturninus q̄ ro
me p̄fectus diu in carcere
maceratus in eculeū leuari
neruis fustibꝫ ⁊ scorpionibꝫ
cedi fecit deinq; lateribus
ad ustis depositum de ecleo
decollari p̄cepit. Fuit et
alius saturninus apud affri
cam frater sc̄i satiri qui cū
p̄dec̄ fr̄e suo ⁊ reuocato et
feliciate dicti reuocati so
rore. ux̄ nō ⁊ compatiua g
ens nobili martirium passus
ē quorū passio alio tp̄e po
tissimū recolit. Cum g̊
ꝓconsul eis dixisset ut ydol̄
ymolarent ⁊ illi nullatenꝰ
assentirent in carcerē missi
sunt. Quod audiens pat̄ ꝑpe
tue ad carcerem flens cucur
rit dicens filia quid fecisti de
honestati gen̄ tuū nūquam
enim de genere tuo in carcerem in
missus fuit. Cum aūt aud
isset qd̄ xp̄iana eēt in eā cū im
petu cū digitis ad oculos ir
ruit ⁊ ei oculos eruere uo
luit ⁊ exclamans egressus ē.
Vidit autē bt̄a ꝑpetua hanc visi
onē quā in crastino sociis e
narrauit dicens. Vidi scalā
aureā mirabili altitudie
usq; ad celū erectā qua adeo
angusta erat ut nō nisi unus

⁊ unus ascendere poterat. In
dextra uero ⁊ leua erant fixi
cultri ⁊ gladii ferrei limati
⁊ exacuti ita ut ascendens
circa uel insita se nullate
nus poterat respicere sꝫ semper
ad celū eū erectū stare o
portebat sub ea draco te
terrimus ⁊ ingentis forme
iacebat ⁊ p̄ timore quibꝫ
ascendere formidabat. Vidi
⁊ satyrum perea ascendē
tem usq; sursum ⁊ respicien
tē ad nos ⁊ dicentē ne time
atis hunc draconē. sꝫ securi
ascendite ut mecū eē possi
tis. Hec audientes oīs gr̄as
egerunt. q̄ se uocatos ad mar
tirium cognouerunt. p̄sentati
g̊ iudici cū sacrificare nollent
fecit saturninū cū aliis uiris
a mulieribꝫ separari. ⁊ dixit feli
citati hn̄s uirum. ⁊ illa hēo sꝫ
contempno. Cui ille mi
serere tui puella ut uiuas in
primis cū infantē in utero
hēas ad quē ait. Fac de me q̄
quid uis q̄ ad tuā uoluntatē
nūq̄ detrahere me ualebis.
parentes aūt ꝑpetue beate cū
uiro accurrentes infantē
paruulū bt̄e ꝑpetue qui ad huc
lactabatur ad duxerunt. Et ui
dens eam pat̄ stantē ante

pfectū cadens in faciem ·
dix̄ filia mea dulcissima
miserere mei ꝯ huiꝰ mestis
sime mat̄s tue ꝯ huiꝰ mis
erimi viri tui qui post te
viuē nō valebit · ꝑpetua
vō immobilis stabat ·
Tunc pat̄ filiū ad collū
iactauit ꝯ ipē ꝯ mat̄ ꝯ ma
ritus eiꝰ manus tenentes
ꝯ flentes osculabant̄ eā
dicētes miserere nr̄i filia ꝯ
viue nobiscū · At q̄ illa
ꝓiciens pauulū ꝯ illos re
spiciens ait · Discedite a me
inimici mei ꝯ dei · q̄ non
noui vos · Videns vō pfec
tus eoꝝ ꝯstantiā diutis
sime vlulatos in carcerē posu
it · Scā vō dum plimū
mesti ēēnt de felicitate
Octo iam mēsibꝫ pgnās
ēēt p ea orauīt ꝯ dolores
ptꝰs in eam subito irru
erūt ꝑpitq; filiū vnū ·
Quidam vō de custodi
bꝫ dix̄ ad eam · Quid fa
cies cū añ pfectū veneris
Si nūc tam ḡuit̄ crucia
ris · Rn̄dit felicitas hic
ego p me patior ibi p me
deꝰ patiet · Extractis
ḡ de carcerē ligatis post t̄
gum manibꝫ ꝯ nudatis
natibꝫ et p plateas du
cunt̄ ꝯ dimissis bestiis
satyrus ꝯ ꝑpetua a leoni
bꝫ deuorant̄ · Reuocatus
ꝯ felicitas a leopardis cō
meduntur · Beatus vō sa
turninus gladio capite
troncatū · De scō Jacobo

Jacobus martir · intercisus
cognomito intr̄ caso.
cisus · nobilis gñe · fide no
bilior ex regione persaruꝫ
ꝯ ciuitate elape oriundꝰ
fuit · hic ex xp̄ianissimis paren
tibꝫ ortus ē ꝯ uxorem xp̄ia
nissimā h̄uit · Eratq;
notissimꝰ regi psaꝝ ꝯ opti
mates primus · Accidit aūt
ut a principe nimio amore
seduceret · ꝯ ad idola colenda pro
la flecteret · hī aūt mater ꝯ
uxor audientes ptinus eī
scripserunt dicentes · Obediendo
mortali defuisti sempit
nū odorem · veritatē in mē
datiū ꝯmutasti ꝯ morta
li obtemperans viuoꝝ ac
mortuoꝝ iudicē reliquisti
Noueris ḡ nos amodo
futuras extraneas · n̄ tecū
de cetero aliq̄tenus morat̄
as · Cū aūt has lr̄as Jacobus
legisset amare flēs ait · Si mr̄
mea q̄ me genuit ꝯ uxor mea

a me extraneae factae sunt. Quanto
magis a me extraneo factus est deus
noster. Cumque ille per errorem suum se
plurimum affligeret, nuntius ve
nit ad principem quid diceret
Iacobus tamquam esse. Qui vero prin
ceps ad vocans ait: Dic mi
hi si nazarenus es. Cui Iaco
bus: Etiam nazarenus
sum. Et ille: Ergo magus su
es. Cui Iacobus: absit a me
magum esse. Cumque ille multa su
pplicia minaretur, dixit Iaco
bus: Non me conturbant
minae tuae, quia tamquam ventus
flans super petram furor tuus
cito aures meas pertransit.
Cui princeps: noli imprudenter
agere ne gravi morte pereas.
Cui Iacobus: hoc non mors sed
somnium potius est dicendum, cum
post modicum vita resurrectio tri
buatur. Cui princeps: non te
seducant nazareni dicentes
mortem esse somnium, quia magi
stri imperatoris timent eam.
Cui Iacobus: nos mortem
non timemus quia de morte ad vi
tam transire speramus. Tunc
princeps de consilio amicorum
hanc super Iacobum tulit sententiam,
ut ad aliorum terrorem membra
tim Iacobus puniatur. Cum autem
quidam ex compassione super eum

flerent, ille ait: nolite super
me flere, sed super vos ipsos
plangite, quia ego ad vitam
pergo et vobis supplicia aeterna
debentur. Tunc carnifex pol
licem manus eius dextrae ab
sciderunt. Et exclamavit Ia
cobus ait: liberator nazarene
suscipe ramum arboris misericordiae
tuae. Nam a cultore vineae
sarmentum absciditur vitis ut
potius germinet et uberius
coronetur. Cui carnifex: si
assentire vis adhuc tibi
parco et medicamentum adhibeo.
Cui Iacobus: nonne perspexi
sti stipitem vitis quia cum
amputantur sarmenta, il
le nodus qui remanet in suo
tempore vero calefacto incipit
per singulas abscisionis lo
ca producit germina. Si igitur
vitis putatur incisa ut in
cline tempus ut germinet, quan
to magis fidelis homo qui in
vera vite Christo compactus est.
Tunc accedens carnifex secundum
abscidit digitum. Beatus autem
Iacobus dixit: suscipe duos ra
mos quos plantavit dex
tera tua domine. Abscidit et tertium.
Et dixit Iacobus: de triplici temp
tatione liberatus benedicam
patrem et filium et spiritum sanctum. Et cum tribus electis

de carmino pr̃us. Confiteb
or t' dñe in choro mãtris ꝑsi
allam nõi tuo x̃. ⁊ abscisus
ē ⁊ q̃ssatus. Et iacob; dixit
ꝓtector filior isrl' qui in ·&c.
bñdcõne ꝑmitiatus es su
sape ab auo tuo confõnē &c.
digitu tanq̃ in uida bñdã
abscisso q̃nto dix̃. Comple
tum ē gaudiũ meũ.

Tunc carnifices dixerunt ei
ꝓce iam nũc aĩe tue ne ꝑe
as si confiteris sũmã ma
nũ amisisti quã multi sunt
tm̃ unã manũ hñtes et
mltis diuicus ⁊ honorib;
habundantes. Beat' iaco
bus dix̃ qñ pastores mapi
unt pecora tonde nũquid
dextrũ tm̃ uellus auferũt
⁊ sinistrũ dimittũt. Si g° pe
cus qd aĩal brutũ ē totum
uult uellus amittere. Quãto
mag ego hõ rõnabilis nõ de
clinabor ꝓ dõ occidi acceden
tes g° incipiunt ad sinistrã ma
nũ digitũ minimũ incide
runt. Et iacob; dix̃. Tu dñe
cũ magnus eẽs ꝑuus ⁊ mi
nimus ꝓ nob' fi' noluisti. et
id eo t' reddo aĩam ⁊ corpus
qd creasti ⁊ ꝓ sangue rede
misti. Absciditur septim' digi
tus ⁊ ait. Septies in d' laudẽ

t' dixi dñe. Absciditur octauus
⁊ dix̃ octauo die circũcisus ē
ihs ⁊ octauo die circumcidi.
ebreus ut transeat ad lega
les cerimonias ⁊ mẽs ꝟm
tui dñe transeat ab hus
incircũcisis ⁊ conquinatur
hñtib; ꝓpuciũ ut ueniam
⁊ cõspiciam faciẽ tuã dñe.
Incidit nonus digit' ⁊ ait.
hora nona tradidit xp̃c in cruce
spm̃. vñ ⁊ ego dñe in dolore
noni digiti t' confiteor ⁊ grãs
ago. Incidit decim' ⁊ ait. de
cimus numius ē in p̃ceptis
⁊ Johs prima lrã nõis ihu x̃.

Tunc quidã de astantibus
dixerunt. O dilectissime quondã
nũc ꝑfice tm̃ coram cõsule
⁊ uiuẽ ualeas. licet .n. absci
se sint manus tue. sunt tñ
peritissimi medici qui tuis
doloribus ualeant subuenire
Quib; iacobus dix̃ absit
a me nefanda simulatõ. Ne
mo .n. mittens manũ suã
ad aratrũ ⁊ aspiciẽs retro
aptus ē regno. Tunc in
dignati carnifices accesserũt
⁊ pollicẽ pedis dext' absciderunt.
Et iacob; dix̃ pes x̃
ꝑforatus ē ⁊ sanguis exi
uit ⁊ absciditur s'c's pedis di
gitus ⁊ ait. Magna in dies

ē h̓ p̄ om̄ib; dieb; hodie q
uippe ad dm̄ fontez comi
sus ilo · Absciderunt ⁊ ta
um ⁊ an̄ ip̄m pieceru nt
⁊ subridens iacob; dixit
uade terie digite ad socios
tuos ⁊ quē ad mod̄ g̅nū
tritici multū fructu a
fert ita ⁊ tu in nouissīo
cū socius tuus requiesces ·
abscidit quātus et ait ·
Quare tristis ēs aīa mea et
q̄r conturbas me · spera ī
deo qm̄ ad huc confitebor
illi · sa · uul · m · ⁊ ds̄ mēs
Abscidit ⁊ qītus ⁊ ait nō
incipiam dīe ad dm̄ qm̄
dignū me sociū fec̄ huius
suis · Tunc accedentes ad
pedē sinistrū digitū p̄mū
absciderīt ⁊ dix̄ · ja · paue
digite confortare q̄ ma
gnus ⁊ p̄uus unā hn̄t
r̄nez · Capillus capitis
nō pibit quanto minus
a socius tuus nūnc sepa
ratis abscidet̄ hs · Et · ja ·
ait · Destruite uetēm do
mū q̄ splendidior patur
Abscidit tercius ⁊ ait · uīsi
sio in his firmat̄ unus ab
scidit quātus ⁊ ait · Con
fortare me ds̄ ueritatis
qm̄ inte confidit aīa mea

Et in umbra alar̄ tuar̄ s̄
do · t · ini · Abscidit quītus
⁊ ait · Ecce ē dn̄e me uisce
ries in molor · Tunc ac
cedens pedē dextrū abscid
runt ⁊ dix̄ ja · Nunc offe
ram munus celesti regi
⁊ p eius amore h̓ patior
absciderūt ⁊ pedē sinistrū
Et btūs ja · dix̄ · Tu es qui
facis mirabilia · Exaudi
me dn̄e ⁊ salua me · Absci
derūt dextram manū ⁊ ait ·
Oīe tue dn̄e ad iuuent
me · At sinistraz ait · Tu
es ds̄ qui facis mirabilia
addiderunt dextrū brachiū
abscide · ⁊ ait lauda aīa
mea dm̄ · lau · dm̄ in ui ·
m · psal · ds̄ · m · q̄diu fuero ·
Absciderūt te brachiū sin
istrū ⁊ ait · Circumdederunt
me dolores mortis ⁊ ī noīe
dn̄i uindicabo meis · Tunc
accedentes absciderūt surā
dextri cruris scindentes usq;
ad femur · Tunc btūs ja · do
lore g̅uatus exclamans
ait · Dn̄e ih̄u x̄ adiuua me
q̄ circūdederunt me gemitus
mortis · Et ait carnificib;
carnē nouā me dn̄s īduet
q̄ uīra uulnia maculāe ne
quibūt · Jam carnifices de

fecīnt eo q̄ a prima hora
diei usq; ad nonā in ei᷒ ma
sione sudassent. Tunc itm̄
accedentes sinistri curris sy
rum abscidendo usq; ad femī
extraxerunt. Tunc excla
mans btūs Ja. dnator dn̄e
exaudi semiuiuū uiuor
et mortuor dn̄s digitos cl
nō hēo ut ipōs ate pingā
n manꝰ ut eas ad te extē
dam pedes mei truncati et
genua de mollita ut tibi
genua flectē ualeam. Et
sum uelud casula domꝰ.
ablatis quib; sustentat
columpnis. Exaudi me d
ihu xp̄e et educ de carcere
aīam meaz. Hc cū dixisset
vnus de carnificib; accessit
et capꝰ eius amputauit.
Xpiani ḡ occulte accesserunt
et corpus eius rapientes
honorifice sepellierūt. Pas
sus ē ā. v. kl's decembris.

De sc̄o pastore abbe.

Pastor in hēremo
multis annis
in abstinentia magᵃ
se affligēs multa sc̄itate et
religione pollebat. Cum
aūt matᵉ ei᷒ ip̄m et frēs eiꝰ
uidē desidāret. et nō possz
obs̄uauit et diē et illꝰ ad eccaz
euntib; ptinus se eisdem
obtulit. At illi fugientes et
cellam intrantes in faciē
eius hostiuz clauserunt. Illa
aūt an̄ hostiū stans cū in
nio fletu clamabat. pa
stor aūt ad hostiū ueniens
dix̄ ei. Quid sic clamas
ouetula. Que audiens
uocē eius amplius clama
bat flens et dicēs nolo uos
uidē fili mi. Quid ēi si
uidam uos. Nunq̄d nō
ego sum matᵉ uīa que la
ctaui uos et iam tota canis
sum plena. Cui filiꝰ hic
non uis uidē aut in alio
sclo. Que rñdit. Si
uido uos hic non uidebo
illic fili. Cui ait si eq̄mi
mitᵉ ferre uales ut nos hꝰ
nō uidas. Ille pcul dubio
nos uidebis que discessu
gaudēs et dicēs. Si uos in
firma sum illic nolo uos
uidē hꝰ. Iudex puincie cū
abbatem pastorem uidē cu
pet. et nequiret filiū soror
is sue tanq̄ malefcōrem
tenuit et in carcē posuit di
cens. Si pastor ueneīt et
p eo intercessit. cū dimittā.
Matᵉ ḡ pui ad hostiū senis
plorans dum ille ē nl' rn
dēt ait. Et si uisca ferrea

hẽs ꝛ nulle ꝯpassiones mo
uẽis: Saltẽ miſatõ sangs
tu flectat te ꝛ ꝙ unigẽitus
tu ꝯsistit ille aũt mandau
it ei · ꝑastor filios nõ gñauit
Quia cũ dolore discedente d
ixit ei uider · Saltem uẽbo
iubeat ꝛ ego eũ dimitto · Ille
aũt remandauit eis dicẽs
examina cãm ſm legem
ꝛ si dignus morte hẽt ꝑtin
moriat̃ · Sin aũt fac ꝙ tibi
placet · Dicebat ã frẽs
dicẽs custodire ꝛ se ipm̃ cõ
sidãre ꝛ discẽtõnẽ hẽe opatõ
nes sũt aĩe paupertas tribu
latõ ꝛ discretio · Sũt opatões
solitaĩe uite sẽptũ ẽ eim̃ si
fuẽint hi tres uiri · Noe ·
Iacob · Daniel · ꝛ cẽt · Noe
ꝑsonã hẽt nl' possidentium
Job tribulatoꝝ · daniel disc
toꝝ · Si duas res odẽit mo
nachus pot ab hoc mundo
lib̃ ẽẽ · ꝛ quiẽnti frĩ que ẽẽnt
dix̃ cãnal' repulsatõ ꝛ uana
glã · Si uis requiẽ in uenire
hĩc sclõ ꝛ in futõ in õi cã dic ·
Quis sũ ego ꝛ nõ iudices ꝙ
qm̃ · cũ quidã frĩ de congregatõ
ne ostẽdisset abbas de cõsilio
cuidã solitariũ eũ expulit ·
Quãuis qĩ flendo desparet
abbas pastor eũ ad se ad duci
fec̃ · Que ue benigne ꝯsolans ·
misit ad illũ solitariũ dicẽs ·
audiens de te uidẽ te desidõ
fatigaui g̃ te usq; ad me · Q
ui cũ uenisset dix̃ pastor duo
hoĩes erãnt qui ambo hẽbant
mortuos suos reliquid · Vnꝰ
aũt mortuũ suũ ꝛ abiit ꝑ
lorare mortuũ altius · Qd
solitariũs audiens ꝛ intelli
gens in sermone eius ꝯpũct
ẽ · Cum quidã frĩ pastori
dixisset se ꝑturbatũ ẽẽ ꝛ locũ
uelle deferre eo qd̃ ibi q̃dam
de quodam frẽ audisset que eũ
nõ edificauerant dix̃ pastor
ne h' ibi crẽdẽt ꝙ uera ñ ẽẽnt
ille uõ uia ẽẽ asserebat qd̃ frẽ
fidel' eas retulit · Cui pastor
nõ ẽ · quid t̃ dix̃ · Nam si fi
del' ẽẽt neq̃qm̃ t̃ talia dic̃et ·
Et ille ego uidi oclis meis ·
Ille aũt interrogatus d' festuca
ꝛ de trabe quid ẽẽnt · Rñdit
de festuca ꝙ festuca ẽẽt de t̃
be ꝙ trabis ẽẽt · Et pastor po
ne in corde tuo ꝙ pctĩ tua ẽ
sic h' trabis · illiꝰ aũt uelud
h' ꝑua festuca · Frĩ qdã
qui pctm̃ grãde fecerat uolẽs
ꝑnitẽre ẽennio interrogauit
pastorẽ si multũ ẽẽt · Qui dix̃
multũ ẽ · ꝛ quesitus si annũ
iubẽt aĩt · multũ ẽ · Pastor

tres aūt dicebant id: ad xl· di
es· ꝯ ille mltū ē· ꝯadiec̄ pu
to qꝫ si ex toto corde hō pein
tuerit ꝯ pctīn nō intrauerit
ꝯ p̄ntiam t̄ dianam suscipiet
dn̄s. Interrogatus de illo
qui uindicat fr̄i suo sicut c̄et ait·
Ex omni re qua te gnare uolu
erit· fr̄ tuus ne irascaris adu̇s
eū donec oclm dextrū t̄ extra
hat· Et si alt̄ feceris sicut c̄
irascēris. Si enī aliqs te uo
luerit separe ado p hc irasce
ei· dix̄ itm̄ pastor. Qui
querulosus ē monach nō ē.
qui malitiā in corde suo re
tinuit monach nō ē. Qui
iracundus ē monach nō ē.
Qui uō uē ē monachus
semp ē humilis ꝯ mansuet
caritate plenus ꝯ timorē di
semp ꝯ ubiqꝫ p oclis ht ut
nō peccet. Dix̄ itm qꝫ s
tres in unū ex quibꝫ un bn̄
quiescat· alius alt infirmē
ꝯ grās agat. Tercius uō mi
nist ei sit ex mea uolūtate
hii tres similes uelud sint
uni opis. Cum quidā fr̄
ē ꝯquerer qꝫ mltas cogitatō
nes hns in ipis piclitaret
eū s aere nudo eiecit dicēs.
Expande sinū ꝯ apprehende uē
tum. Qui ait nō possū. Et
ille nec cogitatōnes phibē po
tes ut intreant. Sꝫ tuū est
resistē eis. Interrogatus a quodā
fr̄e quid de hereditate s dimis
sa faceret ut post tres dies ad te
rediret. Qui cū redisset ait
illi. Si dixo da eam parenti
bꝫ nō ē t mercs. Si dicam
da eam paupibꝫ secur̄ eris.
Quicquid uis fac ergo cum nō
hēo h in uitas patrū. De
Iohēs abbas sco ioh̄e
cū eps fuiss p an
nos xl· in h̄emo habitasset inter
rogauit eū qdam ex h̄ psecisset.
Et ille dix̄ ex quo cepi soli
tarius ē nūqꝫ uidit me
sol manducantē· ꝯ io nec me
irascentē. Simile fere leg
ibidē· qd cū eps plurimi epi
albati p alioīn carnes daret
ille ait· Ignosce m̄ qꝫ ex quo
accepi habitū hunc nō mandu
caui quicqꝫ occisum. Cui eps
ex quo accepi habitū hunc nō
dimisi aliqꝫ dormire qui ad
aduīsū me hēret nec dormiui
hns ad aduīs aliqꝫ. Cui ille
Ignoro m̄ qꝫ melior es qm̄
ego. Volens iohēs ad simitu
dinē angelor nl opari. Sꝫ deo
sū intmissione uacare se ipsꝫ
expoliauit ꝯ unā ebdomadā
in h̄emo fec. Qui a fame

pcutiaret ⁊ aculeis muscaꝝ
⁊ uespaꝝ totus uulneraret.
reuersus ad hostiū fr̄is sui pu
lsauit. Ad quē ille. Beatus
es tu. Et ille ego sū io͡hes.
Fr̄ aūt dx̄ ei. nequaꝙ io͡h̄s
enī angl̄s fc̄s ē. ⁊ int̄ hoīes
ultra nō ē. Et ille uē ego sū
⁊ nō apiens ei dimisit eū
affligi us; mane postea api
ens ⁊ dx̄. Si hō es opus ha
bens itm̄ opari ut pascaris
⁊ uiuas. Si aūt angl̄s es
quid queris in cellam. Et
ille dx̄. Ignosce m̄ fr̄ qꝛ p̄
caui. Cum aūt moraret̄
rogauerūt eū fr̄es ut aliqd̄
u͛bū salutare et conpendio
sū loco hereditatis eis relinqueret
qui ingemiscens ait. Nūq̄
unq̄ feci ꝓpriam uoluntatē
n̄ aliq̄ docui qd̄ primus
ego ipse nō fecerim. Et in ui
tas patrū. De sc̄o moyse
abbate
Moyses abbas
dx̄ fr̄i ꝑtinēti ad s͛mo
nē. Sede in cella tua et do
cebit te uniu͛sa. Cum
quidā senex infirmatus
in egyptū ire uellet ne
fr̄es nimis g͛uaret. Dx̄
ei abbas moyses nō uadas
qm̄ in fornicatōm casur̄
es. Qui contristatus dx̄

mortuū ē corp̄ meū ⁊ tu m̄
ista dicis. Cum g͛o iuisset
ad quedā u͛gō ex deuotōe
ꝗ s͛uiret ille conualescens
eam uiolauit que cū filiū
pepisset. Senex puerū in
ulnis accipiens in die m̄
agno festiuitatis que erat
insitu ecc̄ie corā multitu
dine fr̄m intrauit. Qui a
om̄s flerent dx̄ uidetis in
fantē hūc filius ē inobedi
entie. Cauete g͛o uob̄ fr̄es qꝛ
in senectute hoc feci et orate
p me ⁊ ꝑgens ad cellam ad
pristinū statū reu͛sus est
Alius quoqꝫ senex cum
dixisset alto ego mortuus
sum. Ille ait. nō confidas
in te donec exeas de corp̄.
Nam si dicis qꝛ mortuus
es. Satanas tn̄ mortuus
nō ē. Cum fr̄ quidā peccasset
missrunt ad abbatem
moysem qui accepta sporta
plena arena uenit ad eos.
Quē cū fr̄es quid nam h̄
eēt interrogarent. Dx̄ pccā
mea sūt post me currentia
⁊ nō uideo ea. ⁊ ueni hodie
aliena iudicare pccā. Illi
aūt h̄ audientes fr̄i pep
cerūt. Simile legi de abba
te priore. Nam cū fr̄es de

quodā frē culpabili loquē̄n
tur ille tacebat. Cum aūt
accepiss; sacculū plenū are
na retro ⁊ de eandē modi
cū añ se ferret. Interrogat⁹
quid eēt dix̄ mista arena ē
pccā mea que post ferens
ipā nō considō ñ p eis doleo.
modica uō arena sūt pccā
friś añ me posita que semp
consido ⁊ ipm iudico cū tñ
pccā mea añ me sp portare
delerem ⁊ de ipis cogitare et
p ipis dñm rogaē. Cum ab
bas moyses frēs fuiss; clic⁹
⁊ imposuiss; ei fr̄ humiliare
dix̄ ei epc̄ albus frēs candida
tus es. Et ille affons dñe
ip̄. aut intus. Volens
aūt eū epc̄ pbare. dix̄ cleri⁹
suis ut qū ad altare accedet
ipm eū in iuria expellēnt.
Deind eū sequētes quid loq̄
retur audirent. pcientes
ḡ eū foras dixūt. Ua foras
ethyops. Qui egrediens di
celat. Bene tibi fecerūt cy
nerente ⁊ catalote qr̄ cū hō
nō sis qr̄ te in medio hōīū
pdire psūpsisti. hec in uitas
patrū. De sco Arsenio
Arsenius cū ad adhuc
huc in palatio ⁊sistēt
ut ad salutē dirigēt oraret.

audiuit. Arseni fuge hoīes
⁊ saluabis. Accedentes ḡ ad
monachalē uitā ⁊ ibidem
orans audiuit arseni fuge
tace. quiesce. Legit etiā
idē de hac quiete appetenda.
Qd̄ cū tres frēs monachi fu
issent. Unus elegit dis
cordantes ad pacē reducere.
Scds̄ infirmos uisitare.
Tercius in solitudine qui
esse. Primus ḡ laborās
ip̄ lites hoīū nō potuit omib;
placē. ⁊ tedio uictus uenit
Ad scḋm quē inuenit aīo de
ficientē ⁊ mādatū pficē nō
ualentē ⁊ concordantes.
Ad t̄m. qui erat in solitudīe ue
nerūt. Qui cū tribulatōēs
suas narrassent ille missa
aqua in ciplo dix̄ Attendite
in aquā ⁊ erat ⁊mota turbu
lenta. ⁊ rursus dix̄. Attendi
te modo quō quieta ⁊ limpi
da facta. qui cū intenderent et
uult⁹ suos uident. ait ḡ qui
in medio hoīū consistit ptū
ba nō uidet pccā sua. Sz
ā quieuerit tūc pccā sua ui
dē ualebit. Quidā etiā
cū inuenisss; quedā in hēremo
uelud bestiā herbas mandu
cantē ⁊ nudū cucurrebat p⁹
ipm fugientē dicēs. expecta

me que xp̄i dn̄i sequor te. Et
ille et ego xp̄i dn̄i fugio te.
Cum aūt vestem p̄tetisset
expectavit eū dicens. Monacho
matia mūdi p̄tetisti a te
expectavi te. Cui ille dic
mihi quō salvus efficiar. Re
spondentes ait. Fuge hoīes
et tace. ¶ Matrona que
dam nobilis et senex venit
ut abbatē arseniū ex devo
tione videret. Cum rogatū
a theophilo archiepō ut
se videri permitteret nullatenus
acquievit. Tandē illam ad
eius cellam p̄pedans ip̄m
foris ante hostiū celle inve
nit. et se ad eius pedes pro
stravit. Ille aūt cū indig
natione nimia elevavit eā
dicens. Si faciē meā vide
ris vide. Illa aūt p̄ confu
sione et verecundia faciē ei
nō consideravit. Cui senex
quōdo mulier sic tantā na
vigatiōnē p̄sumpsisti. ecce
cū romā redibis et q̄ alii
te arseniū vidisse aliis mulieri
bus enarrabis. et ille simili
venient ut videant me. Et
illa si deo dante romā redi
ero nullā hinc venire permit
tam. Sed saltē obsecro ut ores
pro me. et me memor sis

semper. Cui ille oro dn̄m ut de
leat memoriā tuā de corde meo
Et illa audiens tribulata nimi
um in civitatem venit et p̄e
tristitia febricitare cepit. Cum
archiepūs audiens ad eam con
solandā accessit. Illa aūt dicebat
Ecce ego contristata moriar.
Cui archiepūs nescis q̄r mulier
es et inimicus per mulieres scōs
impugnat et p̄pterea senex hoc dixit.
Nam pro aīa tua semper orat
et sic consolatione recepta cū
gaudio ad p̄pria remeavit.
¶ De quodā aūt alio p̄re legitur. quod
cum discipulis eius ei dicerent
semissa abba accedamus prope
iuxta mūdū. Ille ait. ubi nō
ē mulier ibi eamus. Dixit ei
discipuli et ubi ē locus non
hn̄s mulierem nisi forte solitu
do. et ille sic in solitudinem
me tolle. ¶ Alius aūt fi
cū matrem suā vetulā trans
fluviū portare deberet ille
manus suas pallio involuit.
Cui illa ut quid sic operuisti
manus tuas filii. ¶ Et
ille corpus mulieris ignis ē
et ex eo quod te contingebam
aliarum feminarum memoriā
in meo aīo veniebat. ¶ Arse
nius aūt p̄ totū tempus vi
te sue sedens ad opus manuū

suaȝ l̃ebat in sinu ꝑꝑ lac̃m
as que crebro de oclis eĩ cur
rebant totam noctē ĩ sop
nem ducebat. Mane aũt cũ
ꝑꝑ natiũe lassitudinẽ dormĩe
uellet dicebat sopno. ueni
s̃ue male ⁊ subripiebat paꝝ
sopni sedendo. ⁊ statim sur
gebat dicebat quoꝝ sufficit
in mõacho si dormieñt una
hora si ẽ cũ pugnatoꝝ. ¶ Cũ
pꝝ scĩ ãsenii nobilissimus
senatoꝝ uitã finiens ⁊ test
tamtũ faciens magnã he
ditatẽ ãsenio dimisiss; Ma
gistri annus p̃dcm̃ testam̃
tũ ad eũ detulit q̃d ille accipi
ens uoluit scindẽ illď. Ma
gistri anus ã eius pedibuſ
ꝓuolutus rogauit ne h̃ faceret
q̃ caꝑ eĩ p̃ciderẽ. Cui ãseni
prius mortuus sum q̃m ille.
ipse ḡ cũ m̃ mortuus sit. quõ
me fecẽ heredem ⁊ remisit te
stamtũ nĺ accipe uolens ĩ
Quadã uice sca ẽ uox ad eũ
dicẽs. ueni ⁊ ostendã t̃ opa
hõiũ ⁊ eduxi eũ in q̃dã locũ
ostenditq; ethiopẽ incidẽtẽ
ligna ⁊ facientẽ sarcinã gñ
dem q̃m portare nõ poterat. de
inde itm ligna incidebat. ⁊
ad sarcinam addebat ⁊ h̃ facie
bat diutius ostñditq; ei rur

sum hõiem hauiẽntẽ aq̃m de
lacu in cistnam p̃cussam q̃;
aqua refundebat in lacũ et
uisũm cistnã implere uolen
temi. Et ostendit ei itm tem
plũ ⁊ duos uiuos inequis por
tantẽ lignũ trãsuersũ. uolen
tes aũt intrare intemplũ
nõ poterant eo q̃ lignũ intran
uiso portaẽnt ⁊ ex posuit dicẽs
hii sũt qui portant q̃i iugũ
cũ sup̃bia ⁊ nõ humiliat̃ ꝑꝑ q̃d
remanẽt foris a regno dei
qui ligna incidit. Et hõ ẽ in
pc̃tis multis ⁊ p eo ut agat ĩ
pñiam nõ subtrahit ď pc̃tis
s; addit iniquitates. Qui ã
aqua hauiũt hõ ẽ bona opa fa
ciens. s; q; cũ eis sũt mixta
mala pdit opa sua. ¶ Uespe
sabbati uẽiente dñico relinq̃
bat pꝰ se solem ⁊ extendebat
manus suas ad celũ donẽ ma
ne die dñico sol ascendens fa
ciem eĩ illustrabã ⁊ s̃ reside
bat in minutis parte. De sco

Agathone abbate.

Agathon abbas
p̃ triennium lapidẽ in os su
um mittebat donẽ taciturnita
tẽ disc̃et. ¶ Alius quoꝝ fr̃ cũ
intrass; congregatõm dix̃ int̃
se tu ⁊ asinus unũ esto. ergo
sic asinꝰ uapulat ⁊ nõ loquit̃
iniuriã patit̃ ⁊ ñ r̃ndit s̃ ⁊ tu.

Alius quoque frater a mensa expl(icita)
suo nil respondit. postmodum in
terrogatus ait. posui in corde
meo quod equalis sim cani qui
cum secatur foras egreditur. In
terrogatus agathon que uir
tus plus habet laboris, respon
dit. puto non esse laborem
qualem orare deum. Nam in
imici semper laborant oratio
nem eius intercipere. Nam in ce
teris laboribus homo aliquam requi
em possidet: oratio autem opus
habet magni certaminis.

Interrogatus agathon a quo
dam fratre quomodo cum fratribus habita
re debeat, ait. sicut in prima
die et non assumas fiduciam.
non enim prior passio quam fiduci
am genitrix est omnium passio
num. Dixit item. iracundus si mor
tuos suscitet non placet alicui uel deo
propter iracundiam suam. Frater
quidam iracundus inter se ait.
Si solus habitare ad iram non
ita cito moueor. Quadam uice
cum urceolum aqua impleret uer
satus est. Impleuit secundo et uersatus
est. Tertio impleuit et uersatus
est. Qui commotus fregit
uasculum. In se autem reuersus
cognouit quod ab eodem nomine de
monem iracundie sit illusus
et dixit. Ecce solus sum et tamen
ira me uincit. Reuertar ergo
in congregationem quia in labore et
ubique patientia et adiutorio
dei opus est. Erant etiam
duo fratres qui multis annis
in uite conuersantibus numquam
ad iracundiam potuerant reuocari.
Quadam uice dixit unus alteri
faciamus et nos lites sicut homines
de mundo faciunt. Et ille nescio
qualiter fiat litis. et dixit frater
pono in medio lateculum et dico
meum est. et inde fiet litis in
cum. posita est ergo testa in me
dio. Dixit unus meum est hoc.
et alter dixit non. Sed meus est. Set
ille respondit et tuum est tolle ergo
et uade. discesserunt non inter se
contendere potuerunt. Erat
autem abbas agathon sapiens
ad intelligendum impiger ad la
borandum. parcus in cibo atque
uestimento. Dixit autem secundum uo
luntatem meam numquam dormiui
retinens in corde aduersus quem
quam dolorem non dimisi dormire
aliquem habentem aduersus me aliquid.

Moriturus quoque agathon
tribus diebus mansit inmobi
lis apertos tenens oculos qui cum
pulsaretur a fratribus respondit. In con
spectu diuini iudicii assisto. dicunt
ei. et tu times? et ille. In custo
diendis mandatis dei in uirtute

qua potui laboraui. et homo
sum et nescio utrum placuerint
opa mea dño. Dicit ei. Et n̄
confidis de opibus tuis q̄
s̄m dm̄ s̄. Et ille nō p̄sumo
de dono uenio aūt ad illum
Aliter enim sunt iudicia di. Ali
homīnū cū aūt ad hoc eū int̄
rogare uellent ait. Offen
dite caritatē et nolite meū
loqui q̄ occupatus sū. Quo
dicto statim sp̄m cū gaudio
emisit. Videbant enī eū col
ligentē sp̄m quēadmodū
si quis salutet amicos suos
dilectos h̄ in uitas patrum.

De sc̄o Barlaā & Josaphat.

Barlaam cui hystoriam iohs damascenus diligenti studio copilauit. operante in eo diuina gr̄a. scm̄ iosaphat regem ad fidem conuertit. Et cū uniuersa india xp̄ianis et monachis plena eēt. Surrexit quidā rex potens noīe
/ auenir
auenir qui xp̄ianos et p̄cipue monachis plurimū p̄sequebatur.

Accidit aūt ut quidā regis amicus et in palatio suo primus diuina commotus gr̄a regiam aulam relinquerēt et monasticū habitū intrauit. Quod rex audiens et ira in saniens eū p̄ que deserta i quirē et uix in uentū ad se adduci mandauit. Videns eam uili tunica coopertū et fame macitatū qui splendidis uestibus conalū et multis diuitiis affluē consueuerat dixit ei. O stulte ac mentis p̄dite cur honorē in contumeliam commutasti. et te ludū puerorum fecisti. Cui ille si huius rei rōnē audire desideras inimicos tuos a te p̄cul abicias. Rege aūt qui eēt hii inimici quērente. Ait ira et concupia. hec enī impediunt ne ueritas uideat. Assidue aūt audientiā dicendorum prudētia et equitas. Cui rex fiat ut loqueris. Et ille insipientes ea que sunt despiciunt q̄i nō sint que nō ē q̄i nō sint apphende moliunt. Qui aūt nō angustiauit eorum que ē dulcedine. nō poterit eorum que nō sunt adiscere ueritatem. Multa aūt illo de incarnationis misterio et fidei p̄sequente rex ait. Nisi ē in principio p̄misissem q̄ de medio tuam remouerem nc̄ ā igni tuas carnes traderem. Surge ē et fuge ex meis ne ultra te uideam et male te p̄dam.

Cum ir a diuisus abscessit eo

ꝙ matrimoniū ꝑuersus nō eēt. In
tīa cum rex liberos nō hr̄et pu
er pulcherrimus nascit̄ Iosap
hat appellat̄. Congregante ā rege
infinitā multitudinē ut diis
p nato puero īmolarēt. lv. ast
rologos conuocauit a quibꝫ
quid futurū futurꝰ eēt filio suo
diligēt̄ quesiuit. Cunctis aūt
rn̄dētibꝫ eū magnū in pote
tiam ꝯ diuitiis ꝑmis futurū
unus sapientior ex ipsis dix
it. Puer iste qui natus ē tibi rex
nō in tuo regno s; in alio in
cōparabilit̄ meliori. Nam illiꝰ
quā ꝑsequeris xp̄iane religiōis
ut extimo futurus ē cultor. hoc
aūt nō a se s; a deo inspiran
te dixit. Audiens h' rex ꝯ plurimū
expauescens in ciuitate secre
ta sibi palatiū speciosissimū con
strui fec. ꝯ ibi puerū ad habitand
posuit. Ibi secū iuuenes pul
cherrimos collocauit p̄cipiens
ill' ut nec mortē nec senectutē nec i
firmitatē vl' paupertatē uel
aliud qđ posset eū contristare ei
nominaret. sed oīa iocun
da illi p̄ponerēt. q̄tenus mens eiꝰ
letitiis occupata nil' de futuris
cogitare posset. Si quis uero mi
nistrantiū infirmari contigeret
hunc protinus rex p̄cipiebat ei
ci ꝯ aliū loco eius incolumem
subrogari. P̄cepit q̄ ne de xp̄o aliq̄ a
liquis faceret mentionē. Eodē
tpr̄e erat cū rege uir quidā
xp̄ianissimus sed occultus qui in
t' nobiles regis princeps p̄
mus erat. hic dū aliq̄n cū rege
ad uenandū iuisset hoīem quēdā
pauperem inuenit pede lesū
a bestia humiliter ꝯ instanter iacen
tem inuenit a quo rogatus ē
ut se susciperet dicēns q' sibi in
aliquo forsitan p̄dēē posset.
Cui miles dixit ego quidē te
libent̄ suscipio. Sed in quo uti
lis inuenieris ignoro. Et
ille ego hō sum medicus u'bor.
Si enī aliq̄s in u'bis leditur ꝯ
gruā scio adhibē medelam.
Miles q' illud p nichilo con
putauit p̄p deū tamē eū suscipi
ens eius curā egit. Viri aūt
quidā inuidi ꝯ maliciosi.
videntes p̄dictū principē in
tantā grām regis eē ipm
apud regem accusauerūt q' nō
solū ad xp̄ianor fidē declinasset
sed insup regnū sibi conat̄
subripe turbam sollicitans
ꝯ sibi conciliens. Sed si h' inq
iunt ita eē. O rex sic re de
siderās ipm secreto adducta ꝯ
uitam hanc cito finiendā
cū memoria ꝯ ideo glam
regni te uelle d'relinquē. et

monachorum habitum assumentes
asserans quos tamen ignorat ac
tamquam mare fluctuans persecutus
et tunc videbis quid tibi responde
rint. Quod cum rex omnia ut ille ei
suasserat fecisset, ille doli ig
norans profusis lacrimis proposi
tum regis laudavit et vanitatem
mundi rememorans quantocius
hoc adimplendum consuluit. Rex
audiens et verum esse quod illi dix
erant credens furore repletus
est, nichil tamen ei respondit. Ille autem
perpendens quod rex graviter verba
sua acceperat tremens abscessit
et medicum se habere verborum revol
vens omnia ei narravit. Cui ille
notum tibi sit quod rex suspicatur
ut per hoc dixeris quod eius regnum
velis invadere. Surge ergo et co
mam tuam tonde et vestimenta
abiciens cilicium indue et sum
mo diluculo ad regem ingredere
cumque rex quid hoc velit interroga
verit respondebis. Ecce rex paratus
sum sequi te. Nam etsi via
per quam cupis ire difficilis sit te
cum tamen existenti facilis mihi erit.
Sicut enim me socium habuisti in pro
speris sic habebis paratus in adver
sis. Nunquid preciosum quod mor
aris. Quod cum ille per ordinem
fecisset rex obstupuit et fal
laciorem arguens virum amplius

honorare dotavit. Filius autem eius
in palatio educatus ad etatem
adultam pervenit et in omni sapientia
plene edoctus fuit. Admirans
autem cur pater eum sic reclusisset, et
unum de servis suis familiariorem
secreto de hac re interrogavit
dicens in multa tristitia positum
pro eo quod sibi foras egredi non liceret
adeo ut nec morbus sibi sapet nec
potus. Quod pater audiens et do
lens equos idoneos parari fecit
et choros plaudentes ante eum
mittens ne quid sibi fedum occur
reret diligenter prohibuit. Predicto
autem iuvene taliter procedente.

Quadam vice unus leprosus
et unus cecus sibi obviaverunt.
quos ille videns et stupens
que sint et quid nam habeant
inquisivit. Et ministri dixerunt
passiones iste sunt que hominibus
accidunt. Et ille omnibus hominibus hec
contingere solent? Negantibus
illis respondit. Noti ergo sunt qui hec
pati debeant an sine indefinite
provenient. Et ille quis hominum
futura scire valet. Valde igitur anxius
esse cepit pro inconsuetudine
dicti. Alia vero vice quendam valde se
nem rugosam habentem faciem
et dorsum incurvatum et caden
tibus dentibus balbuciendo loquen
tem invenit. Stupefactus discere

cepit visionis miraculum.
Cumque didicisset quod propter amorem
multitudinem ad statum talem
statum venisset, ait: Et quis est
huius finis? Dicunt ei: Mors. Et ille:
Estne mors omnium vel aliquorum?
Cumque didicisset omnes mori
debere, interrogavit in quot annis
hoc supervenit. Et illi: In octo-
ginta vel centum annis sen-
ectus inducitur. Deinde mors
ipsa subsequitur. Hec igitur iuvenis
frequenter in corde suo recogit-
ans in multa desolatione e-
rat, sed coram patre plenam letitiam
preferebat, pretendebat plurimum
desiderans in huiusmodi dirigi
et doceri. Igitur quidam monachus
vita et opinione perfectus ha-
bitans in deserto terre Sennaar
nomine Barlaam, hec que circa filium
regis agebantur per spiritum cogno-
vit, mercatoris habitum sumens
ad civitatem illam devenit, acce-
densque pedagogo filii regis locu-
tus est dicens: Ego cum negotia-
tor sim lapidem preciosum vena-
lem habeo qui cecis lumen tribu-
it, surdis aures aperit, mu-
tos loqui facit, insipientibus
sapientiam infundit. Nunc ergo
duc me ad filium regis et hunc
ei tradam. Cui ille: Videris homo
mature prudentie, sed non concordant

[…]mptum cum lapidum notitiam
habeam, ipsum lapidem mihi ostende,
et si talis ut asseris fuerit com-
probatus, a filio regis honores
maximos consequeris. Ad quem
ille: Lapis meus hanc insuper habet
virtutem, quia qui non habet sanam
oculorum aciem et qui non servat
integram castitatem, visibilem
quem habet perdit. Ego autem medicin-
alis artis non expers video te sa-
nos oculos non habere. Filium autem
regis audivi pudicum esse et
oculos pulcherrimos et sanos habere.
Cui ille: Si sic est, noli mihi osten-
dere, quia et oculos sanos non habeo et
in peccatis sordesco. Nuntians
igitur hoc filio regis ipsum ad eum
quantocius introduxit. Cumque igitur
introductus fuisset, rex cum
reverentia suscepisset, ait Barlaam:
Hoc rex bonum fecisti quia de foris p
parvitatem apparentem non attendi-
sti. Nam rex quidam magnus
in curru deaurato procedens
cum quibusdam obviasset veste indu-
tus et macie attenuatis, obvi-
asset, continuo de curru exiliens
ad eorum pedes procidens ipsos ad-
oravit, et surgens in oscula
eorum ruit. Proceres autem eius indig-
ne hoc ferentes, sed regem super
hoc arguere formidantes, fratri
retulerunt quod rex magnificentie

de tuba

regali indigna fecisset. Frater autem
regem super hoc redarguit.
Erat autem regi consuetudo
quod quando quis morti tradendus erat
rex ante eius ianuam preconem cum
tuba ad hoc deputata mitteb-
at. Vespere igitur veniente ante fratris
ianuam tubam sonari fecit. Quod ille
audiens et de sua salute desper-
ans totam noctem insompnem
duxit et testamentum fecit. Mane autem
facto indutus nigris vestibus
cum uxore et filiis ad fores pala-
tii lugens accessit. Quem rex
ingredi faciens dixit: O stulte
cum precone fratris tui cui nil deli-
quisse cognoscis adeo timuisti,
quomodo precones domini mei cui adeo
peccavi timere non debeam qui
sonabilius tuba in mortem sig-
nificant et terribilem iudicis ad-
ventum denuntiant. Deinde iiii
archas fieri iussit et duas earum
extrinsecus auro undique operi-
ri et ossibus mortuorum putridis
impleri fecit. Vocans illos mag-
nates quos sciebat querimoniam
apud fratrem posuisse, iussit illas
capsas ante eos poni et que
preciosiores essent inquirunt.
Illi vero duas deauratas mag-
ni esse precii. Reliquas vero vilis precii
esse iudicaverunt. Precepit igitur rex de-
auratas aperiri continuo inde

de iiii archis

fetor intollerabilis emanavit.
Quibus rex: hii illis similes
sunt qui gloriosis vestibus sunt
amicti. Intus vero immunditia
vitiorum pleni. Deinde alias aperi-
ri fecit et ecce candor inde mi-
rabilis exalavit. Quibus rex:
iste illis pauperrimis quos hono-
ravi similes sunt qui vilibus
vestimentis operiuntur intus tamen
omni virtutum odore resplendent.
Vos autem solum que deforis sunt
attenditis et que deintus sunt
non consideratis. Secundum igitur illum re-
gem tu quoque fecisti bene sus-
cipiens me. Incipiens igitur
Barlaam cepit ei de mundi creatio-
ne et hominis prevaricatione ac filii
incarnatione passione et resurrectio-
ne longum sermonem texere
similiter et de die iudicii et retri-
butione bonorum et malorum mul-
ta proferre et servientes idolis
plurimum exprobrare ac deorum fatui-
tate tale exemplum ponere di-
cens: Sagittarius quidam
aviculam parvam nomine phylo-
menam capiens cum vellet eam
occidere vox data est phylome-
ne et ait. Quid tibi proderit homo
si me occideris. Neque enim ventrem tuum de me implere vale-
bis. Sed si me dimittere vel-
les tria tibi mandata darem:

de phylomena

que si diligenter conservares magna inde utilitatem consequi posses. Ille vero ad eius loquelam stupefactus, promisit quod eam dimitteret si hec sibi mandata proferret. Et illa: Numquam rem que apprehendi non potest apprehendere studeas. Secundo: de re perdita et irrecuperabili numquam doleas. Tertio: verbum incredibile numquam credas. Hec tria custodi et bene tibi erit. Ille autem ut promiserat eam dimisit. Philomena igitur per aera volans dixit ei: Ve tibi homo quia malum consilium habuisti et quod thesaurum hodie perdidisti. Est enim in meis visceribus margarita que strutionis ovi sua vincit magnitudine. Quod ille audiens valde contristatus est quod eam dimiserit et eam apprehendere conabatur dicens: Veni in domum meam et omnem tibi humanitatem exhibebo honorifice te dimittam. Cui philomena: Nunc pro certo cognovi te fatuum esse. Nam ex hiis que tibi dixi nullum profectum habuisti quia et de me perdita que irrecuperabilis doles et me temptasti capere cum nequeas meo itinere pergere et insuper margaritam in meis visceribus esse credidisti, cum ego tota ad ymaginem ovi strutionis non valeam pertingere. Sic igitur stulti sunt illi qui confidunt in ydolis, quia plasmatos a se adorant et a se custoditos ad se applant. Cepit autem falsam mundi delectationem et vanitatem vir disputare et plura ad hec exempla adducere dicens: Qui delectationes corporales desiderant et animas suas fame mori permittunt, similes sunt cuidam homini qui dum a facie unicornis ne dum ab eo devoraretur velocius fugeret in quoddam baratrum magnum cecidit. Dum autem caderet manibus arbusculam quandam apprehendit et in base quadam lubrica et instabili pedes fixit. Respiciens vero vidit duos mures unum album et alium nigrum incessanter radicem arboris arbuscule quam apprehenderat corrodentes et iam prope erat ut ipsam abscinderent. In fundo autem baratri vidit draconem terribilem spirantem ignem et aperto ore ipsum devorare cupientem. Super basem ubi pedes tenebat vidit quatuor aspidum capita inde prodeuntia. Elevans autem oculos vidit exiguum mellis de ramis illius arbuscule oblitus periculi in quo undique positus erat se ipsum dulcedini illius modici mellis totum dedit. Unicornis autem mortis tenet figuram que hominem semper persequitur et apprehendere cupit.

Baratrum vero mundus est omnibus malis plenus. Arbuscula uniuscuiusque

ē uita· que ꝑ horas diei ⁊ noctis
q̄ ꝑmutāt albū ⁊ nigrū incess
ant̄ ꝯsumit̄ ⁊ maliom appro
quat· basis·iiij· aspidū· Corpus
ex·iiij· elemētis compositū quib9
ordinatis corꝑis compago dissol
uit̄· Draco terribilis os in
ferni cunctos deuorāre cupiens
Dulcedo ramusculi· delicatio
fallax mūdi ꝑ quā hō seducit̄·
ut periculū suū minime intue
at̄· Addidit quoq3 dicēs· Similes
sunt iterum mūdi amatores hōi
qui tres amicos hūit· Quorum
vnū plus quā se· Secundum tantū quan
tū se· Tertiū minus quā se ⁊ qui nil
dedit· In magno itaque periculo
positus ⁊ a rege citatus· Occur
rit ad primū amicū eius auxiliū
querens ⁊ quali͛ eū sup dilexit
ꝯmemorans· Cui ille· Nescias
qui sis o homo· hēo alios amicos
cū quib3 me hodie letari oportet·
Quos ⁊ amicos amodo possidebo
prebeo tñ tibi duo celicola· ut h͛
hēas quib3 ualeas operiri· Confu
sus g͛ ad secundum abiit ⁊ simili͛ eius
auxiliū postulauit· Cui ille nō
uacat mecū subire agonē·
cui ⁊ q̄ ei nouissimis circūdator
modicū tñ usq3 ad hostiū pala
tii te sociabor ⁊ statim domum
reuitar ꝑpriis uacans negociis
tristis g͛ ⁊ desperans. Ad tertiū

amicū ꝑrexit ⁊ q̄ facie dimissa
dix͛ nō hēo os loquēdi ad te quia
ut debui nō amaui te· Sed in
tribulatiōne circūdatus ⁊ aba
micis destitutus rogo ut mihi au
xiliū ferens ⁊ mihi ueniam ꝑpares.
Et ille ylari uultu dix͛ certe ami
cum karissimū fateor te esse ⁊ cuiusb3
modici beneficii nō immemor
precedam te ⁊ apud regem interue
niam ꝑ te· ne in manibus inimicorum
tradam te· Primus g͛ inimi
cus ē diuiciarum possessio ꝑ quib9
hō multis periculis subiacet. Ve
niente uero mortis termino nichil
ex omnib3 hius nisi uiles accipit
ad sepelliendū panniculos· Se
cundus amicus ē uxor filii ⁊
parentes qui tñ usq3 ad monu
mentū secū pergentes ꝑtinus re
uertunt͛ suis uacantes curis·
Tertius amicus ē fides spes
⁊ caritas ⁊ elemosina ⁊ cetera opera que
nos cū de corpore exiuimus possunt
precedere ⁊ ꝑ nobis apud deum interuenire
⁊ ab inimicis demonibus nos lib
erare· Hoc insup addidit di
cens in quadam magna ciuitate
ꝯsuetudo fuit quod hominem extraneū
⁊ ignotū omni anno in principem
eligebant· Qui omni potestate accepta
quicquid uolebat facere licitū erat
⁊ sine omni constitutione terram rege
bat· Illo g͛ in omnibus diuitiis·

In quadam ciuitate ... tutio qui in extraneū eligebat in dominū.

permanente et luxui dedito esse extimante repente. Cives in eum insurgebant et per totam civitatem nudum trahentes in remotam insulam exulem transmittebant. Ubi non cibum non vestimentum inveniens fame et frigore urgebatur. Tandem quidam alius in regno cum illorum civium consuetudinem didicisset infinitos thesauros ad insulam illam premisit ubi post annum in eam relegatus ceteris fame deficientibus ille in mensis deliciis habundabat. Civitas hec mundus iste est, cives tenebrarum principes qui nos falsa mundi delectatione illiciunt nobisque insperantibus mors supervenit et in locum tenebrarum demergimur. Divitiarum vero ad eternum locum premissio fit manibus egenorum. Quod cum Barlaam perfecte filium regis docuisset et ipse eum iam relicto patre sequi vellet dixit ad eum Barlaam: Si hoc feceris eris cuidam iuveni similis qui cum quandam nobilem nollet desponsare uxorem ipse fugiens aufugit et in quadam locum deveniens virginem quandam cuiusdam senis pauperis filiam laborantem et ore deum laudantem vidit ad quam ille: Quid est quod agis mulier cum enim ita pauperrima sis gratias tamen agis deo ac si magna recepisses ab eo. Ad quem illa: Sicut parva medicina sepe a magno langore liberat sic gratiarum actio in parvis donis magnorum efficitur auctrix donorum. Hec tamen que extrinsecus sunt nostra non sunt, sed ea que in nobis sunt et nostra sunt a deo magna accepi quia me ad suam imaginem fecit, intellectum mihi dedit, ad suam gloriam me vocavit et ianuam regni sui iam mihi aperuit. Pro tantis ergo et tam magnis donis ipsum laudare convenit. Videns iuvenis eius prudentiam eam a patre suo in uxorem petiit. Cui ille: Filiam meam accipere non vales quia divitum et nobilium filius es. Ego autem pauper sum. Sed cum ille omnino instaret ait senex: Non possum eam tibi dare ut in domum patris tui ducas eam cum unica mihi sit. Et ille: Apud vos manebo et vobis me in omnibus conformabo. Deponens igitur preciosum ornamentum habitum senis induit et apud eum manens ipsam in uxorem accepit. Postquam vero senex diutius eum probavit in thalamum eum duxit et immensi ponderis divitiarum quantitatem quam nunquam viderat ei ostendit et omnia sibi dedit. Dixit hic

Josaphat. Conueniencius me
tangit ista narratio ad te h
dcm e de me ex infirmo. Et
dic mihi pr quot annorum es et ubi
conuersaris quia a te numquam uolo
separari. Et ille annorum sum xlv.
in desertis terre senaar degens
ad quem Josaphat. Amplius pr
mihi apparens lxx annorum. Et ille
si a natiuitate mea omnes annos
meos queris dixisti uerum eos exti
masti. Sed nullo modo a me in me
suram uite computantur quot quot
in uanitate mundi expensi
sunt. Tunc enim in interiori homine
mortuus eram et annos mor
tis uite numquam nominabo. Cum
autem Josaphat eum in desertum se
qui uellet. dixit barlaam. Si et hoc
feceris et tuo consortio carebo
et persecucionis fratribus meis auctor exi
stam. Sed cum oportunum tempus
uideris ad me uenies. Bar
laam autem filium regis baptiz
ans et in fide optime instru
ens eum osculatus est ad locum
suum reuersus est. Postquam autem
rex filium xanum audiuit in
dolore nimio positus est. Que
quidem amicus suus nomine a
rachis consolans: Congnosco
rex quendam senem heremitam
qui de nostra secta est qui per omnia
barlaam similis est. hunc igitur barlaam

se simulans. Primo xanorum
fidem defendet. Deinde se superari
permittet. omnia que docuerat re
uocabit et sic filius regis ad
nos redibit. Assumpto
igitur predicto principe magno ex
ercitu ad querendum barlaam
iuit. et heremitam illum capiens.
se barlaam cepisse dixit quod filius
regis audiens captum esse ma
gistrum suum amarissime fleuit. Sed
post modum per dei reuelationem
hunc non esse cognouit. In
gressus igitur pr ad filium. ait fi
li mi in tristitia magna me
posuisti et meam canitiem inho
norasti et lumen oculorum meorum
abstulisti. Quare fili hec
fecisti et deorum meorum cultu re
liquisti. Cui ille tenebras
pater fugi et ad lumen cucurri. et
errorem deserui et ueritatem ag
noui. Noli autem frustra la
borare quia numquam cum posse
reuocare. Sicut enim est impossibile est
altitudinem celi manu tangere
aut maximum siccare pelagus
sic et istud esse cognosce. Tunc
rex ait et quis horum mihi est auc
tor malorum nisi ego qui tam ma
gnifica tibi feci quam numquam aliquis pater
fecit filio suo. Qua propter prauitas
tas tue uoluntatis et conten
tio effecta est contra me et ad uersus caput meum

te insanire fecit. Capito astrologi
in natiuitate tua dixerunt te arro
gantem et parentibus inobedientem
futurum. Nunc uero si mihi non acqui
eueris a mea discedes filiatione
et pro patre inimicus effectus:
illa tibi faciam que nunc hostibus
adhuc feci. Cui Josaphat.
Quare rex tristaris quia bonorum
particeps sum effectus qui n
umquam pater in suum filium prosperita
te tristis apparuit. Non enim iam
patrem uocabo te sed si mihi aduer
saberis sicut a serpente fugiam a te.
Rex igitur abiens cum ira discedens
arachi amico narrauit fere filii
duritiam. Qui consuluit ut non
asperis uerbis cum eo uteretur, quia
blandis et lenibus puer melius
traheretur. Sequenti igitur die rex ad
filium uenit et eum amplexatus oscu
labatur dicens: Fili dulcissime ho
nora canitiem patris tui. Reuere fili
patrem tuum. an nescis quale bo
num est patri obedire et eum letificare.
Sicut e contra malum est ipsos exacerbare.
Quot quot enim fecerunt male
perierunt. Cui Josaphat: Tempus amandi
et tempus odiendi. tempus pacis
et tempus belli. nullo enim modo auertentibus
nos a deo obedire debemus. siue sit
mater siue pater. Videns igitur pater
constantiam ait. Ex quo tuam uideo
pertinaciam nec mihi obedire uis saltem

ueni et ambo pariter ueritati credamus.
Balaam enim qui te seduxit a me
uinctus tenetur. Nostri igitur et uestri cum
balaam conueniant et per preconem
mittam ut omnes galilei sine timore
ueniant disputatione incepta.
Si nostri balaam optinuerint uobis
cedemus. Si autem nostri nobis con
sentietis. Quod cum regis filio pla
cuisset et illi cum simulato balaam or
dinassent quomodo primus deberet
simulare fidem christianorum defendere
et postea permittere superari omnes in simul
conuenerint. Conuersus igitur Josaphat
ad nachor dixit. Nosti o balaam quali
ter docuisti me. Si igitur fidem quam me
docuisti defenderis in doctrinam
tuam usque ad finem uite permanebo.
Si autem superatus fueris statim
in te meam contumeliam uindi
cabo et cor tuum et linguam manibus
extrahens canibus dabo. Ne alii pre
sumant filios regum in errorem
mittere. His auditis nachor tri
stis et pauidus uehementer effectus est
uidens se ipsum in foueam quam fecerat
decidisse et laqueo suo comprehensum
esse. Quod audiens igitur cognouit melius
esse filio regis adherere ut periculum
mortis euadere posset. Rex autem eum
palam dixerat ut fidem suam sine ti
more defenderet. Unus igitur rethor
surgens dixit. Tu es balaam qui
filium regis non in errorem misisti. Sed

[illegible]

ab eterno li[gno] libani. Et e contrario
eximii et mirabiles uiri de
os nostros adorauerunt quomodo tu ad
uersus eos audes insurgere. Et
ille respondens ait. caldei. greci.
et egypti errantes creaturas deos
esse dixerunt. Nam caldei elemen
ta deos esse arbitrati sunt. cum creata
sint ad utilitatem hominum ut eorum
dominatui subiacerent et multis pas
sionibus corrumpuntur. Greci quoque
nephando homines deos putant sicut
saturnum quem aiunt filios suos co
medisse et uirilia sibi abscidisse
et in mare proiecisse et uenerem
hinc natam fuisse. A filio quoque
suo ioue alligatum in tartarum pro
iectum esse. Jupiter quoque rex aliorum
deorum esse describitur quod inde in alia
sepe transformatum dicunt ut adulteri
am committeret. Venerem quoque deam
adulterii dicunt. Nam alii habent
maritum martem alii adonidem.
Egyptum autem alia coluerunt.
scilicet ouem. uitulum. porcum et huiusmodi. xpiani
autem filium altissimi colunt
qui de celo descendit et carnem
assumpsit. Cepit ergo nachor fidem
christianorum euidenter defendere et rationibus
confirmare. Ita quod rethores illi
muti effecti nil omnino respondere sciuerunt.
Josaphat ergo uehementer exultabat
eo quod dominus per inimicum ueritatis ui
tatem defendisset. Rex autem iracundia
furore repletus est. Iussit ergo con
silium dissolui quasi de his sequenti
die denuo tractaturus. Dixitque
Iosaphat patri aut magistrum meum
permittite mecum ac nocte ma
nere ut simul de responsionibus faci
endis crastino conferamus et tu
tuos tecum assumas et cum eis
conferas. aut tuos mecum permit
tas accipe meum alioquin non iusti
tiam sed uiolentiam exercebis.
Qua propter nachor ei concessit secum
adhuc quasi cum seduceret. Cum ergo
filius regis cum nachor domum
redisset. Dixit ei Josaphat ne pu
tes me ignorare. quia scis scio te
non esse barlaam. sed nachor astrolo
gum. Incipiensque Josaphat ui
am salutis ei predicauit et ad fi
dem conuertens mane ad heremum
misit ut baptismum suscipiens
heremiticam uitam duxit. Ma
gus autem quidam nomine theodas
hec que gerebantur audiens ad re
gem uenit quod filium suum ad le
ges patrias redire faceret promi
sit. Cui rex si hoc feceris statuam
auream tibi erigam et ipsi sicut diis sa
crificium offeram. et ille a filio tuo
cunctos remoue et mulieres orna
tas et decoras introduci precipe
ut semper cum eo sint et ministrent ei.
conuersentur et morentur cum eo. Ego autem
unum de spiritibus meis ad eum dirigam

qualiter nachor se simulans esse barlaam quem iosaphat conuertit

qualiter iosaphat uicit theodam magum ad fidem

qui eū ad libidinē inflama
bit. Iuch ei iuuenes si pōt
seducē sic facies mulier.

Rex aūt quidā cū filiū uix
hūisset dixerunt peritissimi me
dici qui si infra .x. ānos solē
ul' lunā uideret lūie oculoꝝ
priuaretur. Rex ḡ in qdā petra
spelunca excisa filiū ḡ usq;
ad annos .x. manē fecit.
Quib; finitis iussit rex ut
oīū reꝝ gnā an eū aducēt
ut oīa noīa ꝯ notitiā posset
hrē. Adductis ḡ an eū auro
ꝯ argento lapidib; p̄ciosis
uestib; splendidis equis re
galib; ꝯ oīum eoꝝ gnībus
Eum de uniuscuiusq; rei noīe
interrogarēt inist' oīm ē noīa
indicabant. Cum aūt nomī
mliꝝ disc̄e anxie quereret spa
tarius regis ludendo dixit.
Demones eas eē que hoīes
seducūt. Rege ḡ interrogante
filiū quid omib; que uidat
plus amaret. Quid inquid
p̄r aliud nī demōes illos qui
seducūt hoīes. In nullo ei sic
in hiis ē exarsit aīa mīa. No
ḡ putes te filiū superare nisi
in. Rex ḡ omib; ministris
electis puellas decoras ei so
ciauit q̄ eū sp ad libidinē
puocabant. nī hēbat aliū

ad quē respicēt aut cum quo
loquēt. ul' cum quo uesceret.
Malignus uō sp̄s a mago
missus in iuuenē irruit
ꝯ magna intus caminū
accendit. Malignus ḡ sp̄us
intus inflāmabat puelle
aūt extius dirum excitabāt
ardorem. Qui sentiens fortit
uexari sentiens turbatū ꝯ d̄o
se totū recomendans de mea ꝯ
solatōne recepit ꝯ oīs tēpta
tō abcessit. Demū q̄dā puellā
pulcherimā cuiusdā regis filiā
se in pātre orbatā ad eū misit.
Quā cū uir dī p̄dicarēt illa
Rendit. Si me ab ydoloꝝ cul
tura saluare desidas ꝯ uirgē
in nuptiaꝝ copula. Nam ꝯ
xīani coniugia nō abhorrēt
s; laudant. ꝗ patriarche eoꝝ p
phete ꝯ petrus eoꝝ apl's ꝯ iuges
hūerūt. ad qām ille. In aūt
mlr ista in ꝑ sequēls prohiēt
qui dē xānis uxores ducē. Se
nō qui prius fuerūt x̄ uirginita
tē suare. ꝯ illa sic ita ū uis
Si; si aīām meā saluare desi
das unā mīmā petitōnē
in pfice concube mecū tm̄
hac nocte ꝯ pmito t̄ ꝗ summo
diluculo efficiar xāna. Nā
si ut dicitis gaudiū ē ange
lis in celo sup uno p̄ccatore

primam agente actoque conclusi
onis non ne magna uires de
bes. Semel tamen in acquiescere
et sic me ipsam saluabis. Illa igitur
turrem anime illius fortiter concutere ce
pit. Quo demon uidens so
ciis ait: uidetis quomodo puella
illa concussit que nos non potui
mus commouere. Venientes igitur et
nunc fortiter irruamus ex quo con
gruum tempus inuenimus. Cer
nens igitur sanctus iuuenis se tam
fortiter captiuatum et concupiscen
tiam incitabat et salus unius puel
le decolo surgente ipsum com
mouebat lacrimis infusus
orationi se dedit. In qua oratione ob
dormiens uidit se duci in quo
dam pratum decoris floribus
exornatum ut folia arborum dul
cem sonum redderent. Aura quadam
agitata et odorem mirificum
emanabant ut fructus uisu
speciosissimi et gustu delecta
bilis ubi sedes posite erant au
ro et gemmis fabricate lecti lu
cidi cum preciosissimis ornamen
tis aque limpidissime pre
fluentes de hoc in ciuitatem
ipsum introduxerunt cuius muri
ex auro et obrizo erant que claritate
te mirabili refulgebat ubi
etherei quidam exercitus canticum
cantantes quod auris mortalium

numquam audiuit dictumque est:
Iste est locus beatorum. Cum autem
illi uellent eum reducere ro
gabant ut ibi manere permit
terent. Qui dixerunt: cum labore
multo adhuc uenies huc. Si tamen te
ipsum inferre poteris. Deinde ad
loca teterrima ipsum duxerunt
omni feditate plena dictumque est:
iste locus iniquorum. Cumque
euigilasset pulcritudo illius
puelle et ceterarum stercore fetidi
or ei uidebatur. Cum ergo ma
ligni spiritus ad theodam redis
sent et ipse eos exprobraret
dixerunt prius quam signo crucis
muniuit nos persecutus est cum
ira. Tunc theodas cum rege ad
eum intrauerunt sperans quod ei per
suadere posset. Sed predictus ma
gus captus est ab eo quem cape
re uoluit et ab eo conuersus bap
tismum suscepit et laudabilem
uitam duxit. Rex igitur de
sperans dimisit ei de consilio
amicorum dimidium regni sui.
Ille autem licet desertum tota mente
desideraret tamen propter fidei dilatationem
ad tempus ipsum regnum ac in suis
ciuitatibus templa cruces
erexit et omnes ad christum conuertit.
Pater tandem filii rationibus et
predicationibus ad sensum plenius
fidem christi recepit et baptismum suscipiens

ꝯ totū regnū filio dimittens
ipe priore opib; renūciabat et pos
t uitam laudabili finiuit. Jo
saphat aūt barachiam regem
pnūtians plies fuge uoluit
sꝫ sup aplo captus uix tandē
euasit. Cum g p desertū pgēt.
cuidam paupi regalem hitū
dedit ꝯ ipe in paupima ueste
remansit. Diabolus aūt multas
parat ei insidias. Aliā aūt eū
gladio uaginato in eū irrueb
at ꝯ pcutere minabat̄ nisi desisteret
aliā in forma ferar̄ ē appebat
fremēs ꝯ durū mugitū emi
ttens. Ille aūt dicebat dñs m
adiutor ē nō timebo qd faciat
m homo. Duob; g āns
in hēmo Josaphat uagabūdꝰ
mansit. nec bāl' aā inuenire po
tuit. tandē speluncam inuenit
ꝯ añ hostiū stans dicebat bñ
dic pat̄ bñdic. Cui uocē bāla
am audiens foras exiliens ꝯ
osculantes se feruentissime se
alt'utrū amplexib; constringeb
ant. nec satiari poterant. Retulit
aūt Josaphat bārlaam oīa que
acciderant ꝯ ille in mēsas grās
egit deo. Mansit aūt Josaphat
ibidē āns multis in abstinētia
mirabili uirtute. tandē ꝯplatis
dieb; bārlaam in pace quieuit.
Josaphat g in āno. xxv. regnū

deserens. xxxv. annis hēmeti
cū laborē subeūt ꝯ sic multis
clarꝰ uirtutib; in pace quieuit.
ꝯ cū corꝑe bārlaam positus fuit.
Q audiens rex barachias illuc
cū magno exercitu uenit ꝯ corpa
reuerent' assumēs in ciuitatē
suā transtulit ad quor̄ tumu
lum miracula multa fiūt.

Pelagius pp. De sco pela
mire sanctitatis fuit. gio
pape.
Hic in pontificatu laudabili
se gerens. Tandē plis bonis o
perib; in pace quieuit. Nō fuit
aūt iste pelagius pdecessor sci
greg. Sꝫ alius añ ipm. huic ei
pelagio successit. Iohis. ꝰ. Iohis
bñdcūs. Bñdcūs pelagius pela
gio. greg. ipe g huiꝰ primi pelagii
longobardi in ytalia uenerūt.
Et q multi huiꝰmodi historiam
pluas. Ideo eam hic inserendā decreui
put historiographus copilauit
ꝯ in diuisis cronicas exploratū
hēt. Gens ꝯ̄ ei quedā erat g
manica plimū populosa que
delictoribus occeani pte septētro
nali egressa cū de sca dmāia in
sula p bellor̄ multa cetamina
diu lasꝗ terrar̄ circuitus tandē
pannonia deuenisses ult̄ nō
audēs pcedē sedem. Sꝫ in ea ppe
tue habitatōnis instituunt. hu
primo. viz uinuli. Postea lōgobardi

sunt uocati. Huius quidã rex pre
erat nõie albuinus. Vir quidẽ
fortis ⁊ strenuus qui cũ rege gi
bidarum ꝑluĩ gerens exercitũ con
triuit ⁊ regem interfecit. Cuma ꝑ
filiã regis occisi qui ꝑ̇ in regem
successerat in ultionẽ pãis sui ↄ̄ al
buinũ manu ãrmata ꝑcessit ↄ̄
qꝰ albuinus exercitũ suũ mouit
⁊ ipsũ in suꝑinis interfec̄. Filiamq;
suã nõie rosimũda captiuam
ducens in uxorem accep̄. Qui et
de capite ipsĩ regis cuppam ꝑ̇ pa
uit quã argento circumcludens.
inde bibebat. Tunc illis ãdiebꝫ
iustinus minor impiũ gubna
bat. Qui quẽdã principẽ eunu
chũ hẽbat qui dicebat̃ narses.
Vir quidã nobilis ⁊ strenuus qui
ↄ̄ genitos qui totam ytaliã in
uaserant. procedens ipsos supauit.
⁊ regẽ illa eorũ totillam flagel
lum di occidit. ⁊ vniuersam yta
liam pristinã reddidit ꝑ paces mag
nis bñficiis magnã in inuidiã
ptulit a romanis. Qua ꝑ
apud impatorem ꝑ̇ eis accusato apte
ficto impatore depositus ẽ. Vxor
quoq; impatoris nõie sophya hũc
contumeliam ꝑ̇ misit ꝑ cũ ꝯ eunu
chus faceret filare ⁊ lanas ꝑ puella
diuideret ad hõ illa narses rũndit.
ego talem telam ẽ ordinare ꝑ
curabo ꝑ dñã ipẽis de ꝑuite nõ

ualebis. Recedens ꝑ̇ a ꝑ̇ narses
ses secedens longobardis man
dauit ut pauꝑima pãnõ terra
ra deserent. ⁊ ad ytalie terre solum
ꝑsiduũ fluerent. Qd audiens al
buinus pãnoniam deseruit ⁊
anno ab incarnatõne dñi. d. lx.
viii. cũ longobardis ytaliam i
trauit. Erat aũt eis ↄ̄suetudo
longas ualde barbas deportãe.
Vnũ ut quidam uice ut aiunt
exploratores ad eos uenire de
berent. precepit albuinꝰ ut oms
milites solutos crines circa uultũ
circũduerent ut barbati hõies ab
exploratoribꝫ crederent̃ ⁊ inde lõ
gobardi a longis barbis ꝑmodũ
sunt uocati. Barba enim eorũ
lingua barba sonabat. Alii di
cunt qꝰ cũ uuandalis pugnaturi
essent ⁊ ad ↄ̄mdam qui hẽbat ꝑ̇ spm
ꝑphie accessissent ꝑ ꝑ eorũ uicto
ria exoraret ⁊ eis bñdiceret de con
silio uxoris ipĩ fenestrã in qua
mane ad orientẽ orabat se posue
runt ⁊ milites circa uultũ capillos
circũducẽ de crinibus ꝑceperunt. Cũ
ꝑ̇ illa fenestrã aperiens eos uid
isset exclamauit. Qui sunt isti
longobardi. ⁊ uxor sua adiecit
ut quibus nomen dedisset uictoriã
ↄ̄donaret. Ingressi ꝑ̇ ytaliã
oms pene ciuitates ceperunt
cũctis habitatoribus interfectis pa

piam an̄ trib; ãnis obsessã
tenus tandē ceperunt. Rex ã
albuin⁹ iuraueãt se oīs
xpianos occisuz. Vn̄ cū papi
am intrare debēt equus ei⁹
an̄ portā ciuitatis genua
figens quātūcūq; calcaribus
urgeret surgere nō ualebat.
quousq; ad monitū cuiusdā
xpiani. Rex iuramentū muta
uit. Mediolanū g̃ longo
bardi ingressi, totam pene
ytaliam miro breui spa
tio tēporis subiugauerunt preter
romā et romaniolā q̄ romanio
la ē uocata q̄i altera roma.
ex eo. s. q romae semper adhesit.
Cū g̃ rex albuinus uerono
ne eēt et quodā magnū conui
uiū parasset sciphū suū qd de
capite regis fecerat afferri
faciens cū eo bibit et uxorē
suā noīe rosimundā de eo bi
bere fec̄. dicens bibe cū patre
tuo. Qd cū rosimunda didi
cisset odiū magnū contra regem
concepit. Erat aūt regi d
ux quidā q̄ quādā domicellā
regine carnalit̄ cognoscebat.
At regina absente rege.
Quadam nocte sue ancille
cubiculū intrauit, per dc̄o duca
ex persona ipi⁹ ancille man
dauit ut ad illā nocte debēt

accedē. Qui cū uenisset regi
na per dc̄o duci uice ancille se
supposuit. et post modū dixit ei
Scis quē sū. Cum ille se eē
talē amicā suā dicet. Illa ait.
Nequaquā. sed sum rosimundā
ecce talem hodie perpetrasti qd
aut albuinū occides aut eū
gladio mictet bis. Volo g̃ ut
de ipm ulciscaris qui patrem
meū occidit. et de eius capi
te cuppam ē faciens me in
eadē bibere fec̄ me delusurum
dicesse. Qui cū ille nō acqui
esceret. aliū tn̄ se inuenire
promisit qd h̄ negotiū perpetra
ret. Vn̄ illa ãma subtrahēs
spatā illi⁹ que erat ad lectuli
capite ita ligauit ut euagi
nari nō posset fortiter colligauit.
Cum g̃ rex in stratu dormi
ret omicida in eius cubiculū
introire conat̄. Qz rex sen
tiens de stratu exiliens et
spatā arripiēs se extrahere nō
ualens cū scabello se uiriliter
defendere cepit. Sz ille cū opti
me esset armatus in regem
inualuit et occidit. Accipiēs
g̃ uniuersos thesauros palacij
cū rosimunda rauennā ut dr̄
auffugit. Sz cū rosimunda q̄
dam iuuenē pulcherrimi pre
fectū. s. rauenne uidisset ipm

in uita hec desiderans uenenum in uino mulier propinauit. Qui amaritudinem presentiens iubet uxori ut residuum bibat. Quam cum recusaret ille euaginato gladio bibere coegit. et sic ambo ibidem perierunt.

Tandem rex quidam longobardorum nomine adaloth baptizatus est et fidem christi suscepit. Cuius uxor theodelina longobardorum regina christianissima et deuota apud modeciam pulcherrimum oratorium construxit ad quam reginam Gregorius libros dyalogorum transmisit. que uirum suum nomine agilulfum regem ad fidem conuertit et cum romano imperio et ecclesia cum pace habere fecit. Cuius tempore in festo geruasii et prothasii facta est pax inter romanos et longobardos. Ideo Gregorius in eodem festo cantum instituit in officio misse. loquetur dominus pacem etc. Mortuo Gregorio successit ei sabinianus et sabiniano bonifacius iii. et bonifacio tertio bonifacius iiii. ad cuius preces focas imperator donauit ecclesie christi panteon. Et ad preces eiusdem bonifacii prius statuit romanam sedem esse caput omnium ecclesiarum.

De ecclesia constantinopolitana.

Nam ecclesia constantinopolitana se primam omnium ecclesiarum scribebat.

Huius bonifacii tempore. mortuo foca et regnante eraclio maumet pseudopropheta et magus agarenos hoc modo decepit. sicut legitur in quadam hystoria ualde famosa. cum in romana curia honorem quem cupiebat assequi

De maumeth

Non potuisset indignatus ad partes ultramarinas sua simulatione innumerabiles ad se attraxit. inueniensque magometh dixit ei quod ipsum illis prefacere uellet. Nutriensque columbam grana et alia huiusmodi in auribus magometh ponebat. columba autem super eius humeros stans de auribus eius cibum sumebat. et quia iam adeo assueta facta erat. quod quandocumque magumeth uidebat protinus super eius humeros yliens rostrum in eius aures ponebat. predictus igitur uir populum conuocans dixit se illum uelle prefacere quem spiritus sanctus in specie columbe monstraret. statimque columbam secreto emisit et illa super humeros magi qui cum aliis astabat euolans rostrum in eius aure apposuit. Quod populus uidens spiritum sanctum esse credidit qui super eum descenderat ac in eius aure uerba dei inferret et sic magus saracenos decepit. Qui etiam

ad orientes regnū ꝑsidis ac oriē
talis imperii fines usqȝ ad alex̄ i
nuaserunt. Magumeth ḡ ꝓphaˢ
leges ⁊ fingens ipās a spū scō i
spē columbe que sepe uidente
ꝓplo sup eū uolabat se recepis
se mentiebat. In quib3 quedā
de utroqȝ testamēto inseruit. Nā
cū in primeua etate mercimo
nia exercet. ⁊ apd egyptū ⁊ pale
stinā cū camelis ꝑgeret cum
iudeis ⁊ xp̄ianis sepe conūsabat
a quib3 tam nouū q̄m uetus
didicit testamētū. Vn̄ sc̄dm ritū
iudeoꝝ circūcidunt saraceni.
Carnes q̄ꝫ porcinas nō comedūt
cui᷒ rōnem nō uellȝ magometh⁹
assignare. dixit q̄ ex fimo came
li porcus post diluuiū fuit ꝓ
creatus. ⁊ ideo tanq̄ immundus
a mūdo ꝓplo ē uitand⁹. Cū xp̄ian
is aūt cōueniūt q̄ credunt unū solū
deū oīpotentē oīū creatorē. Asserit
ēt pseudo ꝓpha uera q̄dam falsis i
miscens q̄ moyses fuit mag
nus ꝓpha. Sed xp̄s maior ⁊ sū
mus ꝓphaꝝ natus ex maria
uirgine uirtute dī absqȝ semine ho
minis. ait quoqȝ in suo alchora
no q̄ xp̄s dū adhuc puer eēt de
limo terre uolucres creauit. Sed
uenenū immiscuit q̄ xp̄m nō
uere passū nō uere resurrexisse dix.
Sed aliū quēdā hoiem sibi similē
hȝ egisse uel passū ee docuit.
Quedam aūt matrona noīe
cadigam que ꝑerat cuidā pro
uincie noīe corozania. uidēs
hoīem iudeoꝝ ⁊ saracenoꝝ con
tubernio uallatū extimabat in
illo maiestatē diuinā latere. ⁊ cū
eēt uidua ipm̄ in maritū ac
cepit ⁊ sic magus totius illius ꝓuin
cie optinuit principatū. Ille
aūt suis ꝑstigiis nō solū ꝑdictā
dn̄am. sed ēt iudeos ⁊ saracenos
adeo demēstrauit ut se messi
am in lege ꝓmissum publice
faterent. Post hec uō magus iste
q̄nter caduce epilentia passi
one. Qȝ cadigam cernens plurim
contristabat eo impurissimo hoī
⁊ epilentico nupsisset. Quam ille
placare desiderans talib3 eam
sermonib3 demulcebat dicens.
Gabrielem archangelum frequēt
mecū loquentē contemplor ⁊ nō
ferens splendore uultus eius
in me deficio ⁊ labesco. Quod
ee illa ⁊ ceteri crediderunt. Alibi
tamē legitur q̄ fuit quidā monach⁹
qui magumetum instruxit noīe
sergius qui in errorē nestorii
incidens dū a monachis fuiss
expulsus in arabiā uenit.
⁊ magumetto adhesit. Licet
alibi legat q̄ fuit archidiaco
nus in ptib3 antiochie degēs

et ut asserunt iacobite qui circumcisionem predicant christum non deum sed hominem tantum iustum et sanctum de spiritu sancto conceptum et de virgine natum affirmant que omnia saraceni credunt. Predictus ergo sergius magumettum de novo et veteri testamento ut traditur plura edocuit. Magumettus enim utroque parente orbatus sub patrui sui cura puericie annos agebat. multosque tempore cum universa gente sua arabum ydolorum cultui deserviunt quemadmodum in alchorano suo testatur. Deus enim ei dixit orphanus fuisti et suscepi te in errore ydolatrie diu mansisti et inde eduxi te pauper eras et locupletavi te. Universa enim gens arabum cum magumetto venerem pro dea colebat. et inde est quod adhuc vi. feria apud saracenos in magna veneratione habetur. sicut apud iudeos sabbatum. et apud christianos dies dominica colitur. Magumettus igitur per cadigam quandam viduam locupletatus ditatus in tantam prorupit presumens audaciam ut regnum arabum sibi cogitaret usurpare. Sed cum videret se per violentiam hoc assequi non valere maxime cum contribulibus suis qui eo maiores fuerant despiceretur prophetam se fingere voluit. et quos non poterat sibi iungere.

per prophetam saltem per sanctitatem attraheret. Cum multa predictique viri sergii viri valde prudentis consiliis adherebat. Ipsum enim absconditum manere faciebat et ab eo omnia requirebat et populis referebat. ac gabrielem archangelum nominabat. et sic maumetus totius illius gentis prophetam se simulando obtinuit principatum omnesque sive sponte vel timore gladii eo credunt. Predictus ergo sergius cum monachus esset voluit ut saraceni monachali habitu utentur. scilicet cuculla sine caputio et ut instar monachorum multas et ordinatas genuflexiones faciant ordinate et valde orarent. et quia iudei versus occidentem et christiani versus orientem orabant. voluit ut ipsi versus meridiem orarent que omnia adhuc saraceni observant. Multas autem leges magumettus promulgavit quas predictus sergius eum docuit. quarum multas de moysaica lege accepit. Sepe namque saraceni se lavant et maxime cum orare debent. lavando sua manus brachia faciem et os et omnia membra corporis abluunt ut mundius orare possint. Orantes autem unum confitentur deum qui nullum equalem vel similem habeat eundem magumettum prophetam.

In anno quoꝫ integrū mēsē
ieiunant. Ieiunantes āt
noctīno tpē ɔmedūt. Cuī
no uīo ieiunant. Ita ū aliī
ea hora diei qua integrū
ab albo distinguēē usꝫ ad so
lis occasuꝫ nemo ɔmedē
ul' bibē. aut se uxoris con
mixtione fedāē audeat pō
sol' occasū usꝫ ad sequētis di
ei crepusculū sup lꝫ eis ci
bo ⁊ potu ⁊ ppriis uxoribꝫ
uti. Infirmi aūt ad h̄ nō
obligant. Semel aūt p sin
gulos annos cū recognitō
nis ad domū dei que ī mo
chane ꝑpiunt ⁊ ibi adora
re eamq; insultibꝫ tegu
mētis ēuūt ⁊ lapides per
media femora p dyabolo la
pidando iactant. Quā domū
dīt adam ɔstruisse omībꝫq;
filiis eī ⁊ abraam ī mūdi
locū orbis fuisse dedicatꝫ
magumetū eam domū ō
cūctisq; gentibꝫ suis tradi
disse affirmāt. Os cānes ꝑt
porcinas sanguinē ⁊ mor
ticinū ɔmedē posſ. Qua
tuor legittimas uxores in
simul' eis hēē licꝫ. ⁊ qualibꝫ
usꝫ tcio repudiare ⁊ rursꝫ
repudiare recipe. Ita tn̄ ut
quatnāū nūm ū trāscēdat

Emptitias uō atq; captiuas
quot uolūt hēē licitū ē eis
⁊ eas uendē posſ cū uolūt
n̄ eaꝝ aliqm̄ impugnasset
concedit eis de ꝓpria cognatō
ne hēē uxores ul' consang
neas p les acrescat ⁊ forti
mt eos amicitie uinculū
astringat. Cta possessiones
repetendas obſuant. ut
actor testibꝫ probet ⁊ reus
iuramento se reprobet innocentem.
Cum adultā de
ꝑhensus cū ea prt lapidat
cū alia aūt fornicat. lxxx.
ūbibus plectit. Maguime
tus tn̄ dyx ē a dn̄o angl'o
gabriele nūtiante fuisse
concessuꝫ q; alioꝝ uxore po
sset ut uiros uirtutis et
ꝓphas gn̄aret. Quadā
aūt huius eī cū pulcherrimā
uxorē hēt ⁊ ē n cū dn̄o suo
loqrēt int diuiss3 quadā die
ipām eū loqntē inuenit
⁊ potius eam ad se reiecit
qm̄ mocunch recipiēs int
alias suas uxores ɔnūiauit
timēs uō ex hoc mūmur
ppli cāttam de celo ē delatā
confix' inq̄ ɔtinebat q; si
q̄s uxorem repudiaret eius
eēt iur qui eā suscepisset
qd' facitem usꝫ hodie p lege

obseruant. Fur per prima et se-
cunda uice uerberibus plectitur. tercia ma-
nus ei preciditur. quarta pedis trun-
catione punitur. A uino semper
abstinere iubetur. Seruantibus
hec et alia legis mandata pro-
misit deus ut aiunt paradisum
id est ortum deliciarum aquis preter-
fluentibus irrigatum in quo
sedes habebunt perpetuas. nec
frigore aut estu aliquo affli-
gentur omnibus ciborum uescentur
generibus. Quicquid appetierint
coram statim inuenient. Seri-
cis uestimentis omnibus colori-
bus induentur et uirginibus spe-
ciosissimis concumbent et inde-
litiis omnibus affluebunt.
Quibus angeli pincernarum mo-
re cum uasis aureis et argen-
teis lac et uinum afferentes et
dicentes comedite et bibite
in leticia. Tria flumina
scilicet lactis mellis et uini op-
timi aromatici eos habere
dixit magumethus in paradiso
et quod angelos pulcherrimos se
uidisse et adeo magnos quod ab
uno oculo angeli usque ad alium
sit spatium unius diei. Non creden-
tibus uero de eo quod magumet-
to est ut asserunt infernale supplicium sine
fine. Quibuscumque autem peccatis qui-
libus obligati fuerint si in die

mortis deo et magumeto in-
teruenienti ut asserunt salui
erunt. Qui in die mortis deo et
magumeto crediderint in die
iudicii magumetto hunc
pseudo prophetam carnalem te-
nebris inuolutum spiritum prophe-
tie omnis habuisse affirmant
et .x. angelos eum sequentes et
eum custodientes eum habere pre-
dicant. Addunt quoque quod antequam
deus celum et terram crearet nomen
magumeti in conspectu dei
astabat. et nisi ipse magumet-
tus futurus fuisset. nec celum
nec terram nec paradisus fuisset.
Commentantur quoque de eo quod luna
ad eum accessit quam ille in si-
num recipiens in partes duas
diuisit. et iterum coniunxit. Ue-
nenum insuper quod in carne ag-
ni oblatum fuisse dicunt agnus
autem ei locutus est dicens caue
ne sumas quia in me habeo ue-
nenum. et tamen post plures annos
ueneno quod dato interiit. Set
iam nunc a longobardorum histo-
riam prosequendam stilus se uer-
tat. Longobardi gens romano
imperio plurimum molesti erant
licet fidem christi recepissent. post hec autem
pipinus princeps domus maior
regie domus francorum defunctus
est. Cui successit karolus

filii eius qui custodes appellaban
qui militas uictorias faciens
reliquid duos filios eidem au
le regie principes · karolum
magnum et pipinum · Sed karolus
magnus relicta seculi pompa
cassinensis monachus est effectus ·
pipinus autem aulam regiam ·
strenuus gubernabat · Sed cum
childericus rex esset inutilis et
remissus consuluit · pipinus
zachariam papam · an ille debet
esse rex qui solo nomine regio erat
contemptus · Cui papa respondit
Illum debere regem uocari qui bene
rem publicam gerit · Qua respon
sione franci animati childericum
in monasterio recludere uoluerunt
et pipinum regem creauerunt · Tempore cuius
astulfus suis passionibus et
dominio spoliasset stephanus papa qui
zacharie successerat ad pipinum
regem francie contra longobardos
auxilium petiturus accessit · pipi
nus autem copiosum congregans exer
citum in ytaliam uenit et astulp
hum regem obsedit · A quo · lx · ob
sides accepit ut ecclesie romane
omnia predia que abstulerat redderet et
ipsam amplius non inquietaret
Sed recedente pipino astulphus
totum quod promiserat irritum fecit
qui tamen post modicum diuina uenia
cui pergens eidem successit ·

dcc liiij
Beda

Circa annum domini
dcc · xliiii · dago
bertus rex francorum ut quidam cro
nica dicunt · a sua pueritia sanctum dy
onisium in magna ueneratione
habere cepit · Nam cum patris lotharii
patris sui iram metuebat ad ecclesiam
sancti dyonisii continuo fugieb
at · Cum igitur sanctus iam rex mortuus
fuisset cuidam sancto uiro in uisione
monstratum est quod anima eius ad iudici
um rapta fuit · et multi sancti sua
rum ecclesiarum expoliatione obiciebant
eidem · Cumque mali angeli ia
ad penas rapere eum uellent · affu
it beatus dyonisius et eius interuen
tu liberatus est et penam euasit for
te enim eius anima ad corpus rediit et
ibi penitentiam egit · Clodoneus
rex corpus sancti dyonisii minus re
ligiose discooperiens os brachii
eius fregit et cupide rapuit ·
qui mox rapuit amentiam uersus
est · Circa annum domini · dcc · lxx ·
vii · Beda uenerabilis presbyter · et
monachus in anglia clarui
t qui licet in sanctorum cathologo com
putetur · tamen ab ecclesia uon sanctus sed ue
nerabilis appellatur et hoc duplici
de causa · Prima est quia cum pre ni
mia senectute oculi caligas
sent habebat · ut aiunt quemdam duc
torem a quo uillas et castel
la se ducere faciebat et uerbum dei

ꝓdicabant. Quadã uice
dum ꝑ q̃ndam uallē magnis
lapidib; plenã transiret eius
discipl's dens[i]onis cũ eid' dix[it]
q[uod] ibi eẽt magnũ ppl's congregat[us]
qui ei' ꝓdicatõnē silentē & in
auide exspectabant cũ ille fe
uenẽ ꝓdicaẽ incipiens. cũ ĩ
fine ꝑ oĩa s[e]c[u]l'a s[e]c[u]l'oꝝ cõclusiss;
mox ut audit[ur] alta uoce la
pides clamauẽrũt amẽ uene
rabilis p[ate]r. Quia ğ cũ uenã
bl'em miraclõ se lapides uo
cauẽrũt. ideo uenãblis p[ate]r appllãt[ur]
ul' ut alij asserunt ei angli r[espo]n
derũt. bn̄ uenãblis p[ate]r dixisti:
Scdm cũ ē q[uod] post ei' mortem
quidã cl'icus ē deuot[us] quedã
u[er]sum edẽ cupiebat qui in ei'
tumulo facẽ sculpi uolebat
ita incipiens. hic sũt in fos
sa. Q[uod] q[uod] talē finē u[er]sum cogi
tans nõ paciebat[ur] & sedula m[en]
te reuol[ue]ret. n[on] cõgruũ finē in
ue[n]it. dũ q̃dam nostũ sup[er] h[oc] cogi
tans mane ad tumulũ ꝓcess[it]
manib; angelicis u[er]sum talit[er]
repit sculptũ & finitũ. hic s[unt]
in fossa. bede uenãbilis ossa
cor' ei' ap[u]d ianuã deuotõe colit[ur].
Pidem t[em]p[o]r[e] ci[r]ca ãnũ d[omi]ni d.cc.
Cathedr' rex frisõ cũ baptismũ
deb[er]et & iam unũ pedē in laua
cro intrass; alt[eru]m retrahens
Interrogauit ĩ n[on] plẽs maior[um]
suoꝝ eẽnt ĩ inferno an in pa
radiso. Audiens plẽs eẽ in in
ferno intinctũ pedē retrahẽs
Factus ē inquid plẽs q[ua]m
pauciores se[qu]i ita l[a]udificat[us]
ademone ꝑut intēcte ei q[ui]
t[er]cia die. Albin[um] q[uo]q[ue] publi bona
dar[e]. Ipē q[ua]rta die subita & et[er]
na morte ꝑiit. in campania
ytalie frumentũ & ordeũ & legu
mina instar pluuie de celo
cecidisse refert[ur]. Pidē t[em]p[o]r[e]
cũ corp' s[an]c[t]i b[e]n[e]dc̃i de mõte cassi
no ad monasteriũ floriacense &
corp' s[an]c[t]e scolastice sororis ei' apd'
cõmanas fuiss; t[ra]nslatũ. karo
lus magnũ monach' cassiensis
cor' s[an]c[t]i bn̄dc̃i ad castrũ cassinũ
transferre uolebat. s[ed] miracu
lis adeo ostensis & fra[tr]ibus re
sistentib; ꝑhibitus fuit. Eo
t[em]p[o]r[e] ci[r]ca annũ d[omi]ni septim genere d.cc.
t[er]remot[us] magnũ f[ac]t[u]s ē quo urb
es alie s[unt] subu[er]se. alie amõta
ins ad subiecta campestria cũ
muris & h[ab]itatorib; suis in
tegre & salue ul[tra] sex miliaria
ut d[icitu]r t[ra]nsmigrauerit. corp' s[an]c[t]e
petronille pet[ri] apl'i filie. Eo
t[em]p[o]r[e] tunc ci[r]ca nemã in festaũt
inquoꝝ parte cũ olim pestilē
tia fuiss; suasu x[ri]anoꝝ ĩ mo
dũ crucis sua capita tonduerit

et quod per hoc signum salvus reddi
ta ē· hūc rotundi retinuerūt
uritū: ¶ Primo tandē p̄t
multos triumphos defuncto
karolus magnus eius filius
eidē in regem successit cuius
tpr in romana sede adrianus
pontifex residebat· Qui ad
karolū magnū legatos mi
sit postulans ab eo auxiliū
contra desideriū regē longobardorum
qui morte patris sui astulphi
ecclesiam plurimū infestabat
Cui karolus obediens mag
no congregato exercitū p̄mōtes
exercitū p̄montē cenisiū ytali
am intravit et papiā civita
tem regiam potenter obsedit
et ibi capiens cū uxore filiis et
principib; ad gallias in exi
liū misit· et oīa iura ecclesie que
longobardi abstulerant ei resti
tuit· ¶ Erant tūc in exercitu
karoli amicus et amelius stre
nuissimi milites xpi quorum
miri actus leguntur qui apud
mortariam ubi longobardos ka
rolus superavit ceciderunt et sic
terminatū ē regnū longobar
dorum· Iam deinceps illū re
gem habebat qui cesares ei da
bant proficiscente· karolo rom
am per synodū diu epōrum con
gregavit in qua synodo ipsi eli

gendi pontificē romanū et
ordinandi aplicā sedē. karolo
dedit archiepōs quoque et epōs
per singulas provincias an conse
crationē ab epō institutā acci
pe diffinivit· Filii quoque eius
rome in reges inunguntur·
s· pipinus sup ytaliam lodo
uicus sup equitaniā· Alchui
nus magr karoli tūc flore
bat· pipinus karoli filius de
coniuratione contra prēm convictus
in monachū cū fecit· ¶ De
functo adriano· leo in romanā
sedem sublimatus ē vir per oīa
reverendus cuius sublimatōem
propinqui adriani egre feren
tes cū maiores letanias agerent
contra eū ipsū et excitato ei oculos eru
erūt et linguā preciderūt· Se
d deus miraculose linguā ei et
visu restituit· Qui dū ad
karolū confugisset ipse eū in se
de sua collocavit et eos puni
vit· ¶ Romani quoque suaden
te ipso anno dñi· d· CC· lxxxiiij·
relicto imperio metropolita
no vno oīm consensū imperator
is laudes· karolo aclamant
eū per manū leonis imperatorē
coronant cesarem et augustū
appellant· ¶ Post constantinū
enim magnū imperialis sedes hē
bat apud constantinopolim pro eo quod

p'dc̄s constantinꝰ romanā se
dem vicarius b'ti pet' reliq's
c̄ apd' p'dc̄m urbem sedem s'
ordinauit. Imp'ti ꝑ dig'ta
tem imp'atores romani nu
cupati s̄ usq ad illꝰ tp̄s quod
romanū imp'ii ad reges
francor translatū ē. postea u°
illi grecor sui constantinopoli
Isti u° romanor imp'atores
uocati s̄. Hec aūt de tanto imp'a
tore ualde sunt mirabile quia
nullam filiar suar qm̄ diu uix'
noluit coniugio copulare. Dice
bat eñ se car contubernio carē nō
posse c̄ ut alchuinꝰ eiꝰ magr'
de eo scribit lz alias felix eēt
tamē ad u'se fortune maligni
tatē expertus ē satis declarās
quid sup hoc dr̄e uellz. Oz tn̄
ita imp'ator dissilauit ac si
de eo nulla suspitio h'ret. qm̄
uis de hoc ultra s'mo fiet.
Vnde quocūq ibat semp eas
secū ducebat. ¶ Karolusꝰ ut
refert turpinus archiep̄s
eāt corpe decorus. Ꝯs uisu fe
rus statura eiꝰ pedū. viii. fa
cies eius palidū c̄ dimidiū
in longitudinē possidebat.
Barba u° palmū unū tenc
eāt unꝰ pedis militē armatū
sr' equū sedentē a uertice simili
cū equo uno ictu cū spata sin

debat. iiii. ferraturas equor sil'
facile manibz extendebat
militē armatū rectū stantē
sr' manū suā. dextra usq ad cap'
suū sola manu uelocit' ele
uabat. leporē integrū aut
duas gallinas ul' anserē
edebat. modicū uinū c̄ lim
phatū bibebat tam parcus
in bibendo eāt q' sup in cena
raro plus qm̄ ter bibē sole
bat. cenobia multa cōstruxit
c̄ in fine rex suar xp̄m here
dem fec'. ¶ Cui imp'ii
successit lodouicꝰ filiꝰ eiꝰ ubi
clementissimꝰ cuiꝰ tp̄e eñ ecclia
singla auro texta c̄ exquisi
tas uestes c̄ alia ornam̄ta
sclaria deposuerit. theodolphꝰ
aurelianēsis ep̄s falso apd'
imp'atorē accusatus ab eodē
ē custodie andegauiꝰ mācipa
tus. Qui aūt in q'dam com
ca h'et in die palmar p'cessio
iux' domū in q' custodiebat'
transiret. Ille ap'ta fenestra
facto silentio pulcherimos illos
u'sus a se dc̄os. Gloria laus
c̄ honor ē sit rex xp̄e re. c̄c.
presente imp'atore cantauit
q' in tm̄ imp'atori placuit
qd' ip̄m audiēs mox absol
uit. c̄ in sua sede restituit.
legati michael imp'atoris

p'cessio i die palmar
Glia laus c̄.

constantinopolitani inter cetera
munera detulerunt ludouico
filio karoli magni libros dy
onisii de ierarchia de greco in la
tinum translatos. Qui cum gau
dio sunt recepti. xix. infirmi in
illa nocte in ecclesia eius curati.
Mortuo ludouico imperium
tenuit. Cum fratres eius s. karolus
et ludouicus bellum indicarent
tanta utrimque facta est strages ut
nulla etas meminerit tantam
aliam fuisse in regno francorum
tandem pacto inito karolus
regnat in francia. ludouicus
in germania. lotharius in ytalia
et parte francie que ab ipso lothari
gia dicta est. Qui in fine modicum ludo
uico eius filio imperium derelinquens
ipse habitum monachalem accepit. huius
tempore ut in quadam alia cronica
dicitur. erat papa sergius natus roma
nus qui primo os porci dictus est.
Sed mutato nomine uocatus est ser
gius. et ab illo tempore ordinatum est
ut omnes pape nomina mutent. quia tamen do
minus quos in apostolatum elegit no
men mutauit. tamen quia sic mutantur
in nomine sic mutari debent in uite
perfectione. tamen ne ille qui ad eorum
officium eligitur aliquo nomine indecoro
turpetur. Sub ludouici tempore s. anno
domini. dccc. lvi. ut in cronica quo
dam habetur in parrochia in agonti

Os porci

na malignus spiritus parietes domorum
quasi malleis pulsando et manife
ste loquendo et discordias semi
nando homines infestabat. ut
quocumque introisset statim illa do
mus exureretur. presbiteris autem letani
as agentibus et aquam benedictam sp
argentibus inimicus lapides iac
tabat tandem aliquando conquiescens
confessus se quando aquam spargebant sub
cappa talis sacerdotis qui familiaris
eius fuit latuisse asserunt quod cum
filia procuratoris in peccatum lapsus
fuit. ¶ Per idem tempus rex bu
lgarorum cum gente sua ad fidem
conuersus tante perfectionis fuit
ut maiore filio in regnum ordi
nato ipse habitum monachalem acce
pit. Sed cum eius filius iuueniliter a
gens ad gentilitatis cultum re
dire uellet. resumpta malitia
persecutus eum cepit effossisque oculis
in carcerem misit et in regnum statu
to filio iuniore habitum iterum factum
resumpsit. ¶ In ytalia apud
brixiam tribus diebus et tribus nocti
bus sanguis de celo pluisse nar
ratur. ¶ Per idem tempus locuste
mirabiles in gallia apparuerunt
senas habentes alas sex pedes
duos dentes lapidibus duriores
ut castrorum acies turmatim uo
lantes spatium duorum itineris
circa aut v. milibus extendentes

oīa uiridia in herbis ⁊ arbori
bus uastantes. Que usque ad
mare britanicū peruenientes
tandē flatu uentorum in profun
do maris dimisse sunt. Sed estu
occeani ad litus reiecte ex pu
tredine sua aerem corrupit.
Vnde mortalitas maxima ⁊ fam
es p ualida ē secuta ita ut
fere tercia pars hominū interiit.
Demque primus. Octo imperauit
annis. xvii. dieb. xxx. Cum ī impe
riali sollempnitate. dictus
octo principibus conuiuiū preparasset:
an qā sederet cuiusdā principis fi
lius more puerili ferculū de
mensa accepit quod dapifer fru
stra prohibuit. Sed cernens peda
gogus pueri ipsum dapiferum mor
tuum fecit. Que cū sic audi
entia cesar condempnare uellet:
ille cesarem ad terram deiecit.
⁊ suffocare cepit. Qui cum de eius
manibus uix eruptus fuisset: ipsum
reseruari iussit se culpabilem pro
clamans quod festo nō detulit. Vnde
ipsum liberum abire permisit. Cui primo
successit octo. secundus. Hic dum ytalici
pacem sepius molarent romā
uenit ⁊ omnibus principibus magna
tibus ⁊ pontificalibus ad gaudium ecclesie
conuiuiū grande fecit. Quibus epu
lantibus latenter omnes cingi fecit
armatis. Deinde demolata pace

querimoniā mouens inter insolen
tis culpabiliter reuocari. Quos
statim ibidē decollari faciebat
alios uero epulari satagebat.
Huic successit. octo tercius. circa
annū dominj. dcccc. lxxviii. Iste
cognominabatur mirabilia mūdi
sicut in quadam cronica dicitur. quādā
uxorem habuit. que cuidā comiti
se prostituere uoluit. Sed cum ille nol
let tantū facinus perpetrare illa indigna
ta predictum comitem apud imperatorē
adeo infamauit quod eum imperator
sine audientia decollari fecit. Qui
anteque decollaretur rogauit uxorem
suā ut iudicio candentes ferri
post mortē eius comprobaret pupillus ⁊
innocens se assereret inditum factum.
Affuit ⁊ uidua mariti caput secum
portans suis in ulnis tunc
quesiuit ab imperatore qua morte
dignus esset qui in iuste aliquem
occidisset: qui cum priuato capitis
dignā eum asserent. Illa tunc tulit
dicens tu es ille uir. qui maritū
meū ad suggestionē uxoris tue
innocentem occidi mandasti et
ut uerum dicere comprobes hoc candentis
ferri iudicio comprobato quod cesar
uidens obstupuit ⁊ in manus
femine se obtinendum dedit. Interue
tum tamen pontificum ⁊ procerum indu
cias. x. dierum. Deinde octo tercio.
viij. quanto vi. aut dua. Accep

S aliter Flao cyso
ap cesarem

Tunc impator eā examīatōe
ꝯ̄iitate cognita uxorē in
uiam ꝯ̇cmauit ex redemp
tōne sui. Et castra uidue
dedit. Que castra sunt
in epātu uuien̄ ꝯ uocant̄
ab inductis diez. x. viij.
vij. vj. ¶ Post hēc beatus
henricus qui fuit dux bauā
rie. Anno dn̄i. m. ij. imperiū
sumpsit qui stephano re
gi ungarie ad hc gentili so [corr. lupold^s]
rorem suā noīe gallā ī ux
orem dedit. ꝯ tamē ipsū regē
cum totā eius gentē ad fidē xp̄i
conuertit. Qui stephanus tan
te religionis fuit ut multoz
miraculoz deus ipsum illustrez
reddiderit. Hic henricus ꝯ uxor
eius kunegundis uirgines pmā
sunt ꝯ celibē uitā ducentes
in pace quieuerunt. Huic succ
essit quidā conradus quidā dux
francoz qui neptez scī hen
rici dux in uxorē huius tpr̄a
uisa ē in celo trabes ignea
mire magnitudinis sic solem
iam ad occasū uergentē cur
rere ꝯ ad terrā cinere cadere. hic
quosdam epōs de ytalia in ex
cilia coniecit. Et quia mediolanensis
archiepc̄ de uinculis fugiens
suburbia mediolani incendit.
Die uō penthec̄ cū imperator

trabes ignea uisa est in celo

in parua ecclā iuxta urbem co
ronaret̄ ad missā tam gra
uia tonitrua fulguraque fuer̄
ut aliqui mēte excederent aliq
spm̄ exalarent. Bruno
uō epc̄ qui missā canebat
ꝯ secretarius imperatoris cū aliis
dixerunt dixerunt se int̄ mis
saz sollempnia uidisse scm̄
ambrosiū imperatori commi
nāte conradi tpr̄ibus. Anno dn̄i
. m. xxv. comes lupold^s ū in
quādam cronica dr̄ irā regis
metuens cū uxore sua in si
luam fugiens in quodā tugurio
ipsum operuit hospitalis. Cui
hospita pgnās iuruanamque
patui decent ut potuit stra
uit ꝯ necīa ministrauit. Eadē
nocte mulier pepit ꝯ uocez
tercio ad se uenientē celitus au
diuit. Conradus hic puer modo
progenitus puer tuus erit. Orme
ille surgens duos armige
ros ꝯ secretarios ad se uoca
uit dicens. Ite ꝯ puerum nullum
illū de manibus matris uio
lenter auferte ꝯ ipsum per medi
um scindentes cor eius mihi por
tate. Euntes illi euntes de
gremio matris puerum rapu
erunt. Quem uidentes ele
gantissime formatum iam
commoti ipsum sub quadā arbore

ne a feris deuorarent repo
suerunt ⁊ leporem scindentes
cor eius cesari detulerunt. Eo
die dum quidam dux inde tran
siret ⁊ puerum uagientem au
diret eum ad se duci fecit et
dum filium non haberet uxori at
tulit ⁊ nutriri eum faciens
ad se de uxore sua genitum
esse finxit henricum uocauit.
Cum ergo iam creuisset erat
corpore pulcherimus ore facun
dus ⁊ omnibus graciosus. Quem
cesar tam decorem ⁊ prudentem
uidens a patre ipsum petiit ⁊
in curia sua manere fecit. Sed
cum uideret puerum omnibus graciosum
⁊ ab omnibus commendari dubi
tare cepit ne se regeret ⁊ ne
iste sit ille quem occidi manda
uerat. Volens ergo esse securus
litteras manibus suis scriptas
per eum uxori direxit in hunc mo
dum. In quantum est cara uita tu
a mox ut litteras istas receperis
is puerum hunc negabis. Dum
ergo pergens in quadam ecclesia ho
spitatus fuisset ⁊ fessus su
per bancum quiesceret ⁊ bursa in qua
erant littere dependeret sacerdos
curiositate ductus bursam a
peruit ⁊ litteras sigillo regis mu
nitas uidens ipsas saluo
sigillo aperuit ⁊ legens scelus

abhorruit ⁊ radens subti
liter quod dicebatur istum necabis
scripsit filiam nostram dabis.
Cum regina litteras sigillo
imperatoris munitas uideret.
⁊ de manu imperatoris scriptas
esse cognosceret conuocatis princi
pibus nuptias celebrauit
⁊ filiam suam eidem in uxorem
dedit que nuptie aquisgrani
celebrate sunt. Cum autem cesari
adicentibus narraretur quod sol
lempniter filie sue nuptie
celebrate. Ille stupefactus
a duobus armigeris ⁊ duce et
sacerdote ueritate comperta dei or
dinationi non resistendum du
xit. ⁊ ideo pro puero mit
tens esse suum generum approba
uit. ⁊ post se imperio regem
instituit. In loco autem ubi
puer henricus natus fuit no
bile monasterium hedificatum
est quod usque hodie ursania nominatur.
Iste henricus omnes iaculatores
res acuua sua remouit et
que hiis dari consueuerant a
pauperibus erogabat. Huius tempore
tum scisma in ecclesia fuit ut · iij · papi ·
tres insummos pontifices elec
ti essent ad eandem tiaram de qua uno
nomine gracianus magister ille data
pecunia eidem cesserunt. ⁊ ipse
ipsum tamen obtinuit ac henricus

dū p(er) se dando symoniace romā
p(er)geret gratianus ei obuians
aureā coronā ē obtulit ut p(er)
p(re)ciū ē h(ab)eret. Ille autē cūcta dissi
mulans synodo aduocata gra
cianū de symonia conuicit ⁊ aliū
subrogauit. In libro tum
bonita qui misit ad comitissā
matildā dr̄ q(uod) cū p(ro)ceres p(ro)pt(er) sim
plicitate dicti pontificatū ē
p(er) papa acquiescerent ut scismati
obuiarēt. Hic post modū errorē
suū cognoscēs se ip(su)m suaden
te imperatore deposuit. Post
hūc henricus tercius imp(er)at huius
tp̄e bruno in papā eligi(tur) ⁊ leo uo
catur qui dū ad capiendā sedē
ap(osto)licam romā tenderet audiuit
uoces angelorū cantētiū. Dicit
dn̄s ego cogito cogitatōnes
pacis ⁊c̄. Hic de multis s(an)c(t)is cant(us)
composuit. Huius tp̄e p(ro)p(ter) ungariū trans
lata fuit crux qui asserebat cor(pus)
⁊ sanguinē x(rist)i nō uere s(ed) figuratiue
ēē in altari. Contra quē scripsit egregie lan
francus prior beccensis q(ui) fuit
magister anselmi cantuariensis.

magister lanfrancus ⁊ magister berengarius.

Henricus .4. imperat
anno dn̄i .m.lvi. cui(us) tp̄e maxie
floruit lanfrancus prior monasterii
beccensis ad cuius eximiā doctrinā
conuolauit de burgundia anselm(us)
postmod(um) multa uirtute et sapientia
adornat(us) ⁊ ei in prioratu successit

d s(an)c(t)o nicholao

sub hoc tp̄e ierosolimā sarracenis
capta a fidelibus recuperata est.
ossa b(ea)ti nicolai ap(u)d barensē
urbem translata sunt de quo
inter cetera legitur q(uo)d dū in quadam
ecclia que dr̄ crux subiecta s(an)c(t)e
marie de caritate nō dū beati
nicolai noua hystoria canta
ret. fr̄es priorē ut eam ē can
tare liceret instanti(us) exorabāt
Qui nullatenus acquiescens
dixit incongruū ēē morē an
tiquū nouitatibus immutare
Cum ad hoc fr̄es instarent ille
indignatus respondit. recedite
fr̄es nūquā a me licentia accedē(tis)
ut noua cantica mīo l(aud)ici
oia quedam in mea ecclia decan
tent(ur). Adueniente uero festiui
tate eius. fr̄es cū quadā tristitia
matutinarū uigilias p(er)egerūt
cūque omēs se in lectis recepis
sent ecce nicolaus p(ri)ori in
sibili terribilis apparuit. Quē p(er)
capillos a lecto extrahēs dormi
toriū pauimēto collisit. Incipi
ens q(ue) an(tiphonam). O pastor eterne p(er) sin
gulas uocū differencias uirgis q(ua)s
i manu tenebat grauissimos
ictu(s) sup(er) dorsū patientis inger
minās p(er) ordinē morose cante
do aūt ad finē p(er)duxit. Qui
cū oēs suis clamoribus excitass(et)
semiuiuus ad lectulū deportat(us)

tandē ad se

tandem ad se ueniens ait. Ite per isto
nam nouam sancti nicholai amodo
decantate. Hoc tempore ex mole
msi cenobio .xxi. monachi
cum abbate sub roberto cistercii soli
tudinem adeuntes ut ibi regu
le sue professionem districtius obserua
rent nouum ordinem ex ueteri insti
tuerunt. Hildibrandus prior cluni
acensis factus papa .gg. uocatus
est. hic dum in minoribus constitutus
legatione fungeretur apud lugdunum
archiepiscopum ebroniensem de symo
nia miraculose conuicit. Nam
dum idem archiepiscopus omnes accusatores
suos corrumperet. et conuinci non posset
legatus ut gloria patri et filio et spiritui
sancto diceret impetrauit. Ille patri et
filio et spiritui sancto expedite dicebat.
Spiritui uero sancto dicere non poterat. Quippe
qui in spiritum sanctum peccauerat qui pec
catum suum confitens mox ut de
positus est clara uoce spiritum sanctum
nominauit. hoc miraculum refert
bonizo in libro ad comitissam
matildam. Mortuo henrico
quarto imperatore et cum aliis regibus sepulto
hunc uersum henrici in epithaphio
habent. Filius hic pater hic auus hic proauus
iacet. Huic successit henricus v.
anno domini .m.c.vii. Qui papam cum
cardinalibus cepit et eos dimittens
in uestitu episcoporum et habitum anulum
et baculum pastoralem accepit sub hi

Simonia accusatus

bernardus cum fratribus cistercium ingre
ditur. In parrochia legiensi
porca porcellum faciem hominis habentem
enixa est. pullus gallinae quadru
pes natus est. lotharius successit
henrico cuius tempore mulier quedam in
hispania monstrum bigeminum
corporis enixa est anterius multibus
et corporibus est coherentes. cum quidem effi
ciens esset hominis uite sed corporis
membrorum et pietate integra post
huc recognouit conradus. Anno
domini .m.c.xxxviii. Hoc tempore hu
go de sancto uictore doctor excellen
tissimus et in omni scientia summus et reli
gione deuotus obiit de quo re
ferunt quod cum infirmitate ultima
laboraret et nullum cibum retinere
posset. corpus tamen dominicum sibi dari
cum multa instantia postula
bat. Tunc fratres eius uolentes eum seda
re uolentes simplicem hostiam ad in
star corporis domini ei detulerunt. At
ille per spiritum recognoscens ait. Misere
atur uestri deus fratres. Cur me delu
dere uoluistis. Iste est non est deus meus
quem deportastis. Mox illi stupefacti
cucurrerunt et corpus domini detule
runt. Qui ille uidens quod recipere non
ualeret eleuatis in celum manibus
sic orauit. Ascendat filius ad patrem
et spiritus ad dominum qui fecit illum. et inter hec
uerba spiritum exalauit. Eugenius
abbas sancti anastasii papa constituitur.

Hugo de sancto victore

Qui ab urbe expulsus q se
natores aliu canunt. gallias
venit et bernardu an se misit.
qui vitam do probabit et multa
miracla faciebat. Gilbertus
porretanus florebat. ¶ Fre
dericus rex conradi superavit.
Anno do. m. c. liiij. Floruit
mag petrus lombardus epc
parisiensis plurimas scias glo
sas psalteri et eplar pauli u
tili copilavit. Eo tpr tres
lune in celo vise sunt et i me
dio signu crucis. n multo
post visi sunt soles. ¶ Tunc
alexand in papa canonice
e electus q qm ottavianus
iohes tunes. Et sca calixti et
iohis stimatis successive
in papa eligunt et favore im
peratoris fulciunt durauit
hoc scisma anis. xviij. Insta
tpr theotonici qui apd tuscu
lanu pro imperatore morabant
Romanos apd monte inva
dut. et tota curia usq advesi
pas occideret ut nuq ex roma
nis tot milia e occisa. hic
tpr anbalis tot occisi e n tres
cophinos anulor quos de di
gitis porz occisar id anibal
quar multi apd scm stephu
et scm laurentiu sepulti sunt
et hnt h epitaphyu mille
decem decies quos leni ext hi
fec centagime destinavit. Im
perator fredericus du terra scam
intrassz et in flumine qdam
lavaret ibid necatus fuit
vl ut alii asserunt equo suo
impingente in aqa cecidit ibi
qz interiit. Huic successit hen
ricus filii eius. Anno do. m. c.
nonagesimo et tpm tante p
luuie cu tonitruis et fulmi
nibz et tempestatibz fco sunt
qntitas. lapides e ad qntita
te ovor qdranguli mixti cu
pluuia de celo cadentes arbor
es et vineas et segetes destrux
unt. et multos hoies occiderunt.
Corui quoqz et qz plures aues p
acta in hac tempestate vola
tes visi e carbones ignitos in
rostro portare. et domos in ceu
de q romana ecclam sr tyrannii
dem henricus exuit. Et io
eo mortuo Innocenti. 3. et fr
ei philipp pmouet se opposu
it et ottoni filio ducis saxonie
adhesit et eu aqs gnui i rege
almanie coronari fec. ¶ Eo
tpr du plures barones francie p
liberatone tre ult mae constan
tinopolim cepunt. ¶ Dous te
poralz ordies pdicator et mior
e orti. ¶ Innocenti. 3. legatos
ad philippu regem francor

misit ut terram albigensium invaderet et hereticos deleret. Deinde qui in coronatione imperatorem coronavit. Et ut iura ecclesie salvaret ab eo iuramentum exegit. Qui in statim ipso die contra iuramentum venit. nam romanos et rompetas expoliari fecit. unde papa eum excommunicavit et ab imperio deposuit. ¶ Eo tempore fuit sancta elizabet filia regis ungarie que fuit uxor lantgravii que inter alia multa grandia miracula plures mortuos ut scribitur suscitavit et cecum natum illuminavit. De cuius corpore usque hodie oleum fluere perhibetur. Ottone deposito fredericus henrici filius eligitur et ab honorio coronatur. leges optimas pro libertate ecclesie et contra hereticos edidit. hic super omnes divitiis et gloria habundavit sed eis in superbia abusus fuit. Nam tirannidem contra ecclesiam exercuit duos cardinales vinculavit prelatos quos gregorius nonus ad concilium convocaverat fecit capi et ab ipso ideo excommunicatur. Denique gregorius multis tribulationibus plus moritur et innocentius quartus natione ianuensis concilium apud lugdunum convocans ipsum imperatorem deposuit. Quo deposito et defuncto sedes imperii usque hodie vacat.

de sancta helysabet

De dedicatione ecclesie

Dedicatio ecclesie inter alias festivitates sollempniter ab ecclesia celebratur. Et quoniam duplex est ecclesia scilicet templum materiale et spirituale. ideo de huiusmodi templi duplici dedicatione hic breviter est agendum. ¶ Circa dedicationem templi materialis tria videnda sunt. ¶ primo quare dedicatur. ¶ secundo qualiter consecratur. ¶ iii. per quos prophanatur. et quia in templo duo sunt que consecrantur scilicet altare et ipsum templum. ¶ Ideo primo videndum est quare consecratur altare. ¶ secundo quare templum. ¶ Altare autem consecratur ter. ¶ primo ad sacrificium domini offerendum. gen. viii. Edificavit noe altare domino et tollens de cunctis volucribus et pecoribus mundis obtulit super altare. hoc autem sacrificium est corpus et sanguis christi quod in memoriam passionis dominice ymmolamus. iuxta quod nobis precepit dicens hoc facite in meam commemorationem. ¶ Item est triplex memoriale dominice passionis. ¶ Primum in scripto scilicet passio christi in ymaginibus figurata et hoc fit quantum ad visum. Ipsa enim crucifixi ymago et alie ymagines in ecclesia fiunt propter rememorationem excitandam devotionem

ꝯ instructōnē· qr ē qͥ liber lauac̄
¶ Secḋm m ulx· ē· passio xͥ p̄dica
ta ꝛ hoc h̄t sꝰ q̄ntū ad auditū
¶ Tercium in sac̄mēto· passio xͥ i
hoc sac̄mēto tam signāt̄ exp̄ssa
in quo corꝰ ꝯ sanguis xͥ ūacat̄ ꝯ
tinet̄· ꝯ nob̄ offert̄· ꝯ hꝫ memo
riale sꝰ q̄ntū ad gustū signo
affectū nr̄m accendit· passio
xͥ descripta ꝯ ampliꝰ p̄dicata mlꝰ
to fortius inflamare· dꝫ ī hꝰ
sac̄mento tam signant̄ exp̄ssa
¶ Secḋo ad nom̄ dō̄ inuocand̄· gn̄·
xii· hedificauit abraā altare ī
dn̄o qui apparuit ei ꝯ inuocauit
nom̄ dō̄· hec ā inuocatō secḋm
aplm̄· ¶ Ad xͥ h̄t sꝰ aut p ob
secratōnes que fiūt cū ad uita
tōne p mal' remouēdis· Aut p
orōnes que fiūt p bonis impe
trandis· aut p postulatōes que
fiūt p bonis cumulandis aut
p gr̄arū actōnes q̄ fiūt p bonis
hitis conseruandis· Inuocatio
ā que fit sꝰ altare p̄r dꝫ missa
ex eo qꝰ celestis missus· ē· xp̄o
apte mittit̄ p ipam ꝯsecrat·
ꝯ p eund' nob̄ pat̄ mittit· ut
p nob̄ intercedat· Vn̄ hugo ipa
hostia sac̄ missa uocari pot̄· qr
trāsmissa ē· ¶ Primo apte nob̄
p incarnatōnē· ¶ Secḋo amb̄· pā
p passionē filii in sac̄mēto· Primo
apte nob̄ p sc̄ificatōnē q̄ nr̄m

ēē in apl'· postea a nob̄ pā p obla
tōm qua p nob̄ intercedat· Et nō
q missa in trib; linguis cant̄· s.
grā ebraica ꝯ latina ad repre
sentand' titulū diuīce passiōis
qui sc̄ptus erat grece· ebraice ꝯ
latine· ¶ Et ad notand' q oīs
lingua dꝫ dn̄m laudāe· Que p
hanc cōplicē linguā intelligit̄
latina· Sunt euāglia· eplē orō
nes ꝯ cantus· grca ē kirie· xp̄e
que ·ix· uicib; cantat̄ ad societa
tem ·ix· ordinū angl'oꝝ· puēia
mus· Ebraica ē alleluia· am
sabaoth ꝯ osanna· ¶ Tertio
ad cantand'· ecc̄· xlvii· dedit illi
ꝯ inimicos p̄rin· ꝯ stare fec̄ ꝯt
altare cantores in sono eoꝝ fec̄
dulces modulos· ꝯ dic̄ modu
los triplāli que sm̄ hu· d' sc̄o
uictore· ¶ Tres ē sp̄es sonoꝝ
qui faciūt tres modulos· ¶ Fit
eīm sonus pulsu· flatu· ꝯ can
tu· Ad citharam ptinꝫ pulsꝰ
Ad organū flatus· Ad uocem
cantus· Assimilāi aūt pt̄ h̄ ꝯ
sonantia sonoꝝ concordie moꝝ
Si refert̄ ad pulsū cythare
manū· opatō ad flatū organi·
ūitis deuotō ad cantand'· Cā
tū uocis sinōis exortatō ꝯ if.
¶ Quid p̄dē dulcedo uocꝰ sī
dulcedie cordis· frāgis uocē
frange ꝯ uolūtatē· Seruas

cōsonātia uocū. s. una concordia
mor. ut p exemplū concordes
p animo. p uolūtatē dō. p obedi
entia magis. ¶ Hoc triplex ge
nus musicor̄ refert̄ ad tripli
cem diui officij eēnā sic dicit̄ in
mitrali de officio. Nam ipm
offm eccē cōsistit in psalmis
in cantu in lectōnib;. ¶ Pri
mū gen̄ musicor̄ ē qd̄ fit pul
su digitor̄ ut in psalterio ⁊ siīlib;
⁊ ad id ptinz psalmodia. ps̄. lau
date eū psalmis ⁊ c̄. ¶ Scd̄s
ē qd̄ fit cantu siue in uoce ad id
ptinēt lectōnes. ps̄. psallite ei
in uociferatōne. ¶ Tertiū qd̄
fit flatu sicut in tuba ad istd̄
ptinz cantus. ps̄. laudate eū
in sono tube. ¶ Templum
aūt sui ipā eccā cōsecrant̄ qm̄ tri
plici rōne. ¶ Primo ut i in
dia dy. ⁊ eī ptās pent̄ expellā
vñ refert gg̃ in dialogo qd̄ cū
quam eccā arrianor̄ fidelib; re
licta cōsecrarē. ⁊ reliquie sāi se
bastiani ⁊ bte agathe illuc d̄la
te fuissent ppl's idē congregatus
porcū subito inter suos pedes h̄
illuc discurrē senser̄ qui fores
eccē repetēs a nullo uidēi potuit
ōsqz in ad imiratōe cōmouit q. id
ēco dñs ostēdit ut cūctis patefa
cēt. qz de loco illo in mūdus sps
inat̄ exiret. Seqūtias nocte in
magn̄ in eād̄ eccē tant̄ strepi
dus fcs̄ ē. ac si in hac eās cūcds
discurrerēt. ¶ Scda itaqz nocte
grauior ēror insonuit ac si oīs
illa eccā afundamētis fuisset e
uisa statimqz recessit. n̄ ampli
illa antiq̄ hostis inquietudo a
pparuit. Sz p t̄rrors sonitū quē
fec̄ innocuit. Alocco quē diu te
nuerāt quē exercitus exiuit.
¶ Huic gg̃ sō consec̄t̄ ut ad eam
fugātos saluent̄. vñ d̄r ambō.
Reos sanguīs defendit eccā
ne uitā pdant ⁊ mēbra ⁊ ob hoc
ioab in tabnaclm fug̃ ⁊ cornu
altāis apphendit. ¶ Tertio ⁊
secr̄ ut idē orōnes exaudiant̄
q̄ signficatū. iii. R. viii. ut solū
in dedicato templo ait. Dn̄e s̄i
orauit in loco isto. tu exaudies
in loco hitaculi tui in celo ⁊ cū
exaudiēris ppiti̇ eris. Adoram̄
āt in ipis eccīs ad oriente q̄ fit
triplici rōne sm dam̄. l. iiij. Et ut
p̄o ut patriam nr̄az nos require
ostēdam̄. S. ut ad x̄m crucifixū re
spiciam̄. ¶ Et ut uenientē iudi
cem nos expectare mōstrem̄. aut
ē sic dn̄s padisū in edē ad orientē
plantauit. vñ hōiez trāsgressū
exulē fec̄. ⁊ cū padisū ⁊ exeū
dentē hitare fec̄. Antiqm̄ igi
patriam exquirentes ⁊ ad ipm a
spicientes dm̄ ad orientem ad

orauim⁹. Et dn̄s crucifix⁹
ad occidentē respiciebat. et
ita adrianus ad xp̄m respi
cientes et assumptus ad ori
entē sursum ferebāt. et ita ip̄i
ap̄li adorauerūt et inuenīet
quō inuenerunt eū eūdē adora
mus. hec damia. ¶ Ratio
collectat ut idē laudes deo
soluant̄ qđ quidē fit in .vii.
horis canonicis .s. in matu
tinis. p̄ma tercia. et c̄. et licet in
qualibet hora diei fer̄ laudes.
ei⁹. Tamē qr ad h̄ infirmitas
nr̄a nō suffic̄. Ideo institutū ē
ut in hiis sp̄alit̄ dn̄m laudem⁹
eo qđ hee ore ab aliis p̄uile
giate s̄. In aliquib⁹ .tamen
in nocte media q̄ matutine
celebrant̄. xp̄s natus ē cap
tus et illus⁹ a iudeis. fuit ī
hac itē hora infernū spolia
uit. Vn̄ ei in inuitali qđ in
media nocte infernū spoliauit
lāge accipiendo .s. an̄ lucē
mane resurrex̄ hora prima
apparuit. In media ē nocte ad
iudiciū uenturus asserit̄. Vn̄ Ier̄
renimus tradicionem ap̄li cā ex
mansisse. In die uigiliarum pasce
an̄ noctis mediū dimittē n̄
liceat p̄p̄s expectādos aduen
tū x̄. et p̄o q̄ adueit illo t̄pe
securitate p̄sumpta festū custod̄
agē diem. In hac ḡ hora lau
des deo cantam⁹ ut eidē cū na
tiuitate et captōne et p̄mi li
batōne grās agam⁹ et aduen
tū ei⁹ sollicit expectem⁹. Adūt
ē matutinales laudes qr in
mane egyptios in mare sub
mersit. mundus creauit et resur
rex̄. In hac ḡ hora deo laudes
reddim⁹ ne in mari h̄ mundi
cū egyptus demergam⁹ et ut
p̄mā creatōne et ei⁹ resurrectōe
grās deo agam⁹. ¶ In hora
prima x̄ ad templū maxie
conueniebat et pp̄ls eū ibi man
calat. i. ad eū mane festina
bat. ¶ Pylato p̄sentat̄ fuit
et hac ē hora surgēs mulierib⁹
primo apparuit. h̄ et ē p̄ma ho
ra diei. Ideo ḡ in hac hora deo
in ecc̄a laudes exsoluim⁹. ut
xp̄m p̄mittem⁹ et de resurgēti
et apparenti grās agam⁹ et ut
deo tamq̄ oīu p̄ncipi ip̄i diei p̄
micias soluam⁹. ¶ In hora
tercia x̄ linguis iudeorum crucifix⁹
ē a pylato ad columpnā. ligat⁹
et flagellat⁹. et adhuc ut dicit
ī ystorus columpna ū ligatus
fuit. uestigia cruoris ostendit.
hac eadē hora sp̄s .s. missus
ē. ¶ In hora .vi. in cruce clauis
affix⁹ ē. tenebre p uniuersū mūd
factē s̄. ut in morte dn̄i sui sol luctus

se uestib; nigris contegerēt ꝯ ne
dn̄m crucifigentib; lum̄ pre
bēt · ꝯ in die ascentōis cū disci
pulis discubuit · ¶ In hora
nona x̄ sp̄m emisit · miles la
tus ei ap̄uit · cetus apl'or
ad orand' ꝯuenire consueuit
ꝯ x̄ in celū ascendit · ꝑ has ꝑ
rogatiuas d̄o in hijs horis
laudam̄ · ¶ In uespa x̄ in ce
na sacram̄tū corꝑis ꝯ sanguīs
sui · instituit · pedes discipl'or
lauit ꝯ de cruce depositus in
sepulcro collocatus fuit · disci
pl'is in habitu pegrini se manife
stauit ꝯ ꝑ hijs in hac hora i
ecc̄a x̄ gr̄as agit · ¶ In ꝯple
torio x̄ sanguineas guttas
sudauit · monum̄to ei' custo
dia deputata fuit · ꝯ ibidē q̄
eū resurgens pacē discipulis
nūtiauit · ꝯ ꝑ hijs gr̄as d̄o
reddim̄ · has aūt laudes q̄
lr̄ d̄o solue debem' · Die · b·
frē mei imolātes hostiā
laud' rigam̄ ūb' sensim aff
ectu exultatōne exultatōi
matutūitate matutūtati · hūi
litate hūilitati · libtate lib
tati · ¶ Quito ꝯsec' ut i
bidē sacr̄mēta ecc̄astica min
strāi · uel ipa ecc̄a efficit' q̄i ta
bna di in q̄ sacr̄nta ꝯtinēt'
ꝯ mīstrant' ꝯ dāt' in ꝑ̄ntib;

ut baptismus q̄dam exeū
tib; · s · c̄ma ꝯ unctō · q̄dam
ꝯmorantib; ꝯ eor · q̄dam ō
ministrantes hijs dic' ordo q̄dā
pugnātes ꝯ eor quidā pugne
succūbunt · hijs dat' ꝑ̄nia ·
Quidā insistunt ꝯ hijs con
fert' · audacia antiu ut uolu
ent' · ꝯ ꝑ ꝯformatōnē dant' a
bus ut sustinent' ꝯ h' ꝑ eucā
ristie suptōne sit remotio
impedim̄ti ne deciant' · ꝯ h'
ꝑ matrimonii ꝯiūctōnem ·
¶ Scd'o uidend' quali' ꝯsec'
s; primo de altari · scd'o de
ipā ecc̄a · ¶ Ad ꝯsecratōez a
altaris ꝑ'a concurrūt · ¶ Pri
mo ē · iiij · cruces de aq̄ b'ndcā
in · iiij · cornib; altaris ꝯsign
t' · ¶ Scd'o ip̄' altare septies
circuit · ¶ T · f · aqua b'ndicta
cū ysopo septies aspgit' · ¶ Q
in censum in ip̄o c̄mat' · ¶ Q
c̄ma in ungit' · ¶ Sexto mū
dis pannis opit' · h' aūt re
p̄sentat' ea q̄ debent hr̄e illi
qui ad altare accedūt · ¶ Deb
ent ē primo hr̄e caritatē q̄dru
plicē · ut · s · diligant dn̄m · se
ip̄os · amicos ꝯ inimicos · ꝯ
h' significāt · iiij · cruces in · iiij ·
cornib; altaris fc̄e · ꝯ de hijs
· iiij · cornib; caritatis d' · i gn̄ ·
xxviij · Dilatabis ad orientē

et occidentem septentrionalem et meri
diem. uel ideo .iiii. cruces in .iiii.
cornibus fiunt ad significandum quod christus
per crucem .iiii. mundi partes saluauit
uel ad significandum per crucem domini.
.vii. modis debemus portare. scilicet.
In corde per meditationem. In ore per
confessionem. In corpore per morti
ficationem. In facie per assiduam im
pressionem. Secundo debent habere
curam et uigilantiam quod significatur
per circuitus. unde tunc cantatur In
uenerunt me uigiles etc. Debent
enim sollicite uigilare super gregem
suum. unde negligentiam prelati po
nit gilibertus inter ridiculosa di
cens. Ridiculosa an magna
periculosa res est speculator ce
cus precursor claudus. negligens pre la
tus. Doctor insulsus. preco mutus.
uel per .vii. circuitus circa altare sig
nificantur .vii. meditationes et conside
rationes quas circa septemplicem
uirtutem humilitatis christi debemus habere
et per ipsas frequenter circuire. Prima
uirtus est quod cum diues esset pauper
factus est. Secunda quod in presepio posi
tus. .iii. quod parentibus subditus.
Quarta quod sub manu serui caput
inclinauit. Quinta quod discipulum furem et proditorem sustinuit.
Sexta quod coram iniquo iudice mansu
etus tacuit. Septima quod pro crucifixoribus clementer orauit. uel per .vii.

illos cursus significantur .vii. uie.
Prima fuit de celo in uterum. Secunda
de utero in presepio. .iii. in mundum.
Quarta de mundo in patibulum.
Quinta de patibulo in sepulcrum.
Sexta de sepulcro in limbum.
Septima de limbo resurgens in celum.
Tertio debent habere dominice passi
onis memoriam quod significatur per aspersi
onem aque. Septem enim aque
aspersiones sunt .vii. sanguinis christi
effusionem. Quarum prima fuit
in circumcisione. Secunda in oratione.
Tertia in corporis flagellatione.
Quarta in capitis coronatione
Quinta in manuum perforatione
Sexta in pedum crucis affixione.
Septima in lateris apertione.
Hanc autem sanguinis aspersionem facere fuer
cum ysopo humilitatis inextimabi
lis caritatis. ysopus enim est herba
humilis et calida. uel ideo septies
aspergitur ad significandum quod in bapti
dantur .vii. dona spiritus sancti. Quar
to debent habere orationem feruentem
et deuotam. quod significatur per cremationem
thuris. Thus est habet uirtutem
ascendendi ex fumi leuitate et
solidandi ex sua qualitate et stringen
di ex glutinositate. et fortandi ex
aromaticitate. Sic oratio ascendit
in dei memoriam animam consolidat
quantum ad culpam preteritam impetrando
cautelam confortat quantum ad presentem in

petendo tutelam. ul' pōt dici q̄
deuota orō p thus significat q̄
hēt ad dm̄ ascendē. ecc. xxxv. orō
humilitatis se nu. p odorem deo
redde. apoc. v. hn̄tes singuli citha
ras. 7 c. Et corde inflamato p
cede. apoc. viij. Data sunt illi in
censa multa 7 c. 7 s. 7 accep angls
turibulū 7 impleui it de igne
al 7 c. ¶ Quinto debent hr̄e uic
toriam 7 fc̄ie 7 odorem bōe fame
q̄ significat p c̄rima q̄ 9ficit ex oleo
7 balsamo. Debent eī hr̄e purā
9sciam ut possint dic̄e cum aplo
gla nr̄a. h̄ ē testi. 9scie nr̄e. Itm
bonā famā. Ep̄l. j. thi. 3. oportz
ā illū hr̄e testimoniū bonū ab his
qui foris s̄. aug. Quia nullam de
bent hr̄e maculā in ulbo n̄ in co
gitatu. n̄ in fc̄o. n̄ in opinione
q̄ ipi s̄ pulcritudo 7 uirtus ecc̄e.
Et si mali fiūt tanta dec̄piunt
ecc̄iam. ¶ Sexto debent habē
mūditiā opationis bone q̄ sig
ficat p pannos albos 7 mundos
quibz altare copit. Apoc. 3. uesti
mētis albis induaris ut n̄ appe
at confusio nuditatis tue. Ideo
dicit ē ualz accedunt ad altare. si
hn̄t dignitatē sūmā 7 uitam i
fimā. Bn̄. mostruosa res ē sedes
prima 7 uita ingdus supius 7
status infini. uult gdus. act
leuis. fmo mlt' fuct' nulls. in

gens auctoritas 7 oī instabili
tas. ¶ Secdo uidend' ē de eccā
qualit 9secrat' 7 ad hoc plā con
curunt. ¶ Epc eīn ipsam eccā
ter circuit. 7 qualibz uice ueniens
ad ianuā pcutit cū baculo pa
storali dicēs. Aptite in portas prin
cipes urās 7 c. Intus 7 extius
aq̄ bn̄dcā ipa ecc̄a irrigat'. In
pauimto fiūt cruces de cinē 7
sabulo extransūso angulo ori
entis usz ad anglm occidētis
7 i his grecas 7 latinis scbit
alphabetū In parietibz ecc̄e cru
ces depingunt' 7 ipe cruces illu
minant' 7 ipe c̄rismate inungūt'.
¶ Primū g̃. s. triplex circuitus sig
ficat triplicem circuitū q̄ fec̄ xp̄c.
p ipi' ecc̄e sc̄ificatōne. ¶ Pri
mus fuit qn̄ de celo uenit in
mund'. ¶ Scds qn̄ de mūdo
descendit ad limbū. ¶ Tercius
de limbo qn̄ 7 resurgens ascen
dit in celū. Vel triplex circuitus fit
ad ostendend' qd' illa ecc̄a 9secrat'
ad honorē trinitatis. Vel triplex cir
cuitus sigt triplicē statū saluādor
de ecc̄a qui s̄ uirgines 9tinētes
7 coniugati. Qui e designāt in
dispōne illius ecc̄e sic̄ d' ric̄. de
scō uic. Nā sactuariū sigt ordinē
uirginū chorus. ordinē 9iuga
tos. sctus ē sactuariū q̄ chorus
7 chor' qm̄ corp'. qm̄ pauciores sūt

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE Mss FIRENZE

u̇gines · qm̄ ꝯtinentes · ꝯ ista
q̄ꝫ ꝯiugati sanctior ē ꝯ locus
scīuarij qm̄ chorus · ꝯ chorus
q̄ꝫ corpus · qꝛ dignior ē ordo
uirginū q̄ꝫ continētiū q̄ꝫ ꝯ
iugatoꝝ h̄ ꝛ̄ciōs · Secundm
· s · ita ad hostiū ꝑcussio signt
t̄plex ius qd̄ h̄t x̄ in eccīa q̄ꝛ
ta ē dꝫ apim̄ · Sit eīm sua cā
tōne · redemptōne · gl̄ificatō
ne · ꝯ ꝑmissione · De hac t̄pli
ci uidet̄ dīe anselmꝰ · Certe dn̄e
qꝛ me fecisti debeo amori tuo
ipm̄ totū qꝛ tamen ꝑmittis de
beo amori tuo me ipm̄ totū ·
Immo tm̄ debeo amori tuo p
lusqm̄ me ipm̄ q̄ꝫ tu es ma
ior me · Ipō ꝑ quo dedisti te ipz
ꝯ cui ꝑmittis te ipm̄ · Tercia
na aūt ꝑclamatō a tollite por
tas ꝯc̄ · Signt eīm t̄nā p̄tām · s ·
In celo · In mūdo · In inferno ·
Tertio intrus aq̄ b̄ndca aspgi
qd̄ fit t̄plici de cā · Prima
ꝑꝑ dcōnis expulsionē · Aqua ē
b̄ndcā h̄t ꝑꝑiam ūtutē expellē
di ipm̄ dn̄e · Vn̄ in eī exorcismo
dr̄ ad effugand̄ oēm p̄tātem
inimici e ipm̄ inimicū eradi
ꝯc̄ · Istā ā aq̄ b̄ndcā fit ex · iiij ·
reb; · s · ex aqua · vino · sale · et
cinē · qꝛ uidelꝫ · iiij · s̄ · qui ini
micū expellunt · s · lacimaꝝ
effusio que ꝑ aqm̄ spūalis ex
ultatō · Que ꝑ uinū n̄ā dis
cretio · Que ꝑ salem ꝯpūm
da h̄ūliatō · Que ꝑ cinēm
figuratr̄ · Secunda ꝑꝑ ipīꝰ ecciē
expiatōnem · oīa eīm h̄ t̄rena
ꝑꝑ pcc̄m · Corrupta eīm sunt
ꝯ fedata · ꝯ ideo locus ipā aq̄ b̄n
dicta aspgit̄ · ut ab omi fedita
te ꝯ in mūditia pūgē ꝯ expiē ·
hinc ē q̄ꝫ qd̄ in lege oīa pene
ꝑ aqm̄ mūdabant̄ · Tercia ꝑꝑ
oēm remouendā maledcōnē
· Terra eīn a principio cū fructu
suo maledcōnē accep̄ · ex eo qd̄
ex eius fructu deceptō fcā fu
it · Aqua uō nulli maledcōm sb̄
iacuit · hinc ē ē qd̄ dn̄s ꝯme
dit piscem · Sꝫ nō neglgit̄
ꝯmedisse carnē noīatim n̄ de
agno pascali ꝑꝑ p̄ceptū legis
exemplū · s · abstinendi · Aln̄
aliatis · ꝯ aliū eadē ꝯmedendi
ut ḡ oīs maledcō introducā
Ideo aq̄ b̄ndcā aspgit̄ · Quā
ta in ꝑcaui nūto alphabetū scri
bit̄ qd̄ quid̄ repsentat ꝯiūctō
nē ūtrius testamēti āticulos · vel
nūe fidi · Illd̄ ē alphabetū ex
littīs ḡcis ꝯ latinis in cruce
fcīs repsentat vnionē in fid
ꝑꝑli gentil' ꝯ iudei ꝑ crucē x̄
fcām · Vn̄ ꝯ illa crux ex trāsu
so anglo orientis usq; ad angu
lū occidētis ducit̄ ad sigficand̄

qđ ille qui prius erat dext̃ fc̃s ē
sinist̃ ꝫ qui erat in capite fc̃s ē
in caudā ꝫ eõ. Scđo rep̃sen
tat paginā utriusq̃ testam̃ti. qđ
p crucē x̄ ad impletū ē. Unde
moriens dix̃ ꝯsūmatū ē. Crux
ẽt transuẽsa dẽ q̃ unū testam̃tū
in alio continet ꝫ tota erat in to
ta. Tertio representat articulos
fidi. Cuius ẽi pauim̃tū ē uite fi
dei fundam̃tū. Alia que inse
bunt ĉ articuli fidei quib; iu
deos ꝫ neophyti de utroq; ꝑplo in
ecclā erudiunt qui se puluẽm
ꝫ cinerẽm reputare debent. Iux
ᵃ qđ dix̃ abraā. gñ. xviii. loquar
ad dñm meū cū sim. pul. ꝫ ci.
Quinto cruces in ecclā depin
guntur qđ quidẽ fit triplici rõne.
Primo ꝑp demonū timorē. ut s.
demones qui inde expulsi sūt
uidentes signū crucis timeant
ꝫ illuc ingredi nõ p̃sumant
Timẽt ẽi uald̃ signū crucis.
Unde glo. ubicūq; demões sign̄
crucis dñi cū uiderit fugiūt
timentes quo plagam accep̃.
Scđo ꝑp triumphi ostensionẽ.
Cruces ẽ uexilla x̄. uñ ut ostẽ
dat q̃ locus ille x̄ dño subiu
gatus ē. Ꝓ idẽ depinguntur.
Nam ꝫ apd imp̃ialē magnifi
centiā obseruat ut qñ aliqua
ciuitas ei tradit̃ imp̃iale uex

illū in ea erigit̃. In huius signi
ficatõne dẽ. gñ. xxviii. q̃ iacob
lapidẽ quẽ supposuerat capiti
suo erex̃ in titulū p̃conialē
memorialē ꝫ triumphalem.
Tertio ꝑp aplõꝝ rep̃sentatõẽꝫ.
Nam illa. xii. luminaria ante
cruces posita signt̃. xii. aplõs
qui ꝑ fidẽ crucifixi totū mū
dū illuĩauerunt. Hic g̃ cruces
illuĩant ꝫ c̃rismate ungunt̃.
qm̃ apli ꝫ passionis x̄ totum
mūdū illuĩauerunt. Cognitõẽꝫ
inflāmauerunt. Ad amorē in
xerunt. Ad ꝯscīe nitorẽ qđ ꝑ ole
um ꝫ ad bone uite odorẽ. qđ ꝑ
balsamū designat̃. Tertio
s. ꝑ quos ꝓphanat̃. sciend̃ qđ
ꝑrimum domū dei tres ꝓphanatões
legim̃. ꝑ geroboam uidelic;
ꝫ ꝑ nabugodonosor ꝑ antiochū.
Ieroboam ē sic legit̃. iii. R. xii.
duos uitulos fec̃ ponẽs unū
iudam aliū in bethel que dẽ
domꝰ dei. ꝫ hoc ꝑp auaritiā fec̃
ne s. regnū a roboam rediret.
ꝑ hoc significat̃ q̃ auaritia cl̃i
coꝝ multū regnat. Ie. viii.
A minimo usq; ad maximū
oms auaritiā sequunt̃. Ꝺ. que
dab̃ in deniio ꝓpositũ que ñ
magis in uigiles subditoꝝ
euacuand̃ m̃ā suppleo qm̃
iuctis extirpandis. Uincli ĉ

nepotuli q in bethel .i. i domo
di posuit. Eciam e periculum ppha
tur si ecclesia ex avaritia usurariorum vel
raptorum hedificatur. Unde legitur
quod cum quidam usurarius eccliam
quandam de rapinis et usuris con
struxisset. episcopus ad eius dedicationem
multis precibus invitavit. Cum que
episcopus cum suo clero officium consecratio
nis ageret vidit post altare dyabolum
stantem in cathedra in habitu
episcopali qui dixit episcopo. Quare ecclesiam
meam consecratis cessa quia ad me
iam iuris dictio eius pertinet. quia de
usuris et rapinis hedificata est
Cum igitur episcopus inde cum clericis territus
fugeret dyabolus continuo ipsam ecclesiam
cum grandi strepitu destruxit.
Nabugodonosor sicut legitur iiii. Reg. xxv.
domum domini combussit. Nabugodonosor
autem princeps cocorum significat qui gu
le et luxurie dediti sunt. qui de
ventre suo dominum suum fecerunt.
secundum quod dicit apostolus. Quorum deus venter
est etc. Quali venter deo dedicatur
ostendit hugo de sancto victore in suo clau
strali dicens. Solent deus templa
construi. altaria erigi. ministri
ad serviendum ordinari victimas immolari pe
cudes crinari consecrari. deo si quid
venter templum est coquina altare
mensa ministri quorum victimas immolare per
cudes coque. carnes fumus in censorum
odor sapor. Rex anthiocus qui
fuit superbissimus et ambitiosus
domum dei polluit et prophanavit
sicut legitur .i. mach. .i. per quod significatur
quod superbia et ambitiosa que
vigent in clericis qui non appetunt
prodesse. sed preesse multum ecclesiam dei
contaminat. de quorum ambitione
et superbia. dicit B. honorati in
cedunt de bonis domini qui dominum ho
norari non desiderunt. Inde scio quod
cotidie vides meretricius in cor
poris histrionicus habitus regis appara
tus. Inde autem in ferunis et sellis
et calcaribus plus colorata quam
altaria fulgent. et sic parietes ppha
ne ita per tres dedicata sunt.
Dedicationem enim primo fecit moy
ses. Secundo salomon. Tercio iudas
machabeus per quod insinuatur quod in dedi
catione ecclesie debemus habere humilita
tem que mox se sapientiam et discre
tionem que in salomone viget fidei
confessionem que in iuda mon
stratur. Secundo videndum est de conse
cratione seu dedicatione templi
spiritualis quod templum sumus nos. s. con
gregatio omnium fidelium. quod construitur
ex lapidibus vivis. i. pe. ii. tanquam
lapides vivi superedificamini
etc. Ex lapidibus pollutis vim cer
tatur tunsionibus pressuris et politi
la etc. Ex lapidibus quadratis
. iiii. enim latera lapidis spiritualis sunt
fides. spes. caritas. et operatio que

equalia sunt · quia ut dicit · gg · quantu
cordis quantum cordis et spes tam diligi
tur operibus · In hoc quidem templo est
altare est cor nostrum · Sed quod altare
ta debent deo offerri · Primum
ignis dilectionis perpetue · leui · vj ·
ignis · scilicet dilectionis erit perpetuus
et numquam deficiet in altari · scilicet cordis
Secundum incensum orationis odori
fere paralip · vj · aaron et filii eius
adolebunt incensum super altare
holocausti et thymiamatis
Tertium sacrificium iustitie
quod sacrificium consistit · in oblationibus
proprie · In holocausta pro dilectionis
et in vinculos carnis mortifica
te · Ve hus ps · Acceptabis sacri
ficium iustitie oblationes et holo · tunc
impo · su · al · tu · vi · Templum
autem spirituale quod sumus nos ad simili
tudinem templi materialis consideratur
Primo enim summi pontificis · scilicet christi
hostium cordis clausum inveniens
docuit de peccato · Quis · Cordis ·
et operis · et ad memoriam eius reduca
De hoc templo circuitu dicitur · ps · xxvi ·
Circuivi et immolavi · Quo ad pri
mum circuitum civitatem · scilicet cordis
Quo ad secundum ... oblivioni
tradita ... · Secundo ipsum
hostium cordis clausum · et pulsat
ut aperiat · pulsat enim ipsum cor
ictu beneficii consilii et flagel
li · De qua templi percussione dicitur
pu · j · Quintus ad spiritualia consilia
et inspirationes meas · ne hoc quantum
ad illata flagella · vel cum pulsat
dominus corporale ... ad peccati cognitio
nem concupiscibilem ad dolorem
irascibilem · ad peccati vindictam
et detestationem · Tertio ipsum tem
plum spirituale et aqua intus et ex
terius irrigatum · Hec autem tria irriga
tio est tria lacrimarum interior · vel aliis
exterior effusio orans cum sanguine ut
dicit gg · Dolere afficitur considerando
ubi fuit · ubi erit · et ubi non
est · et ubi est · Ubi fuit in quid in pec
cato · Ubi erit in iudicio · ubi
est in miseria · et ubi non est in gloria
Quando igitur interiores vel exteriores
lacrimas effudit · considerando scilicet
ubi fuit in peccato et de ipso rationem
reddet in iudicio · Tunc istud
templum iam semel aqua aspergitur
Quando autem pro miseria aqua est
ad fletum compungitur · Tunc secundo
irrigatur quando pro gloria in qua numquam
est lacrimas fundit · Tunc tertiam
aqua aspergit · huic autem aque am
gerunt vinum sal et cineres · quia cum
hiis lacrimis debent habere vi
num spirituale exultationis · Sal
mature discretionis et cineres pro
funde humiliationis vel per vinum
limphatum humilitas et quod habuit
in carnis susceptione · Vinum enim
limphatum est verbum humanum

per salem intelligi scita sue
uite que e omnibz cõd intur
religionis · p cinẽm intelli
passio · Ihus qui tibz cũ nrz
delem aspge · s bn̄fitũ icã
natõnis p qd pro uocem ad
hũilitatẽ ex sue conũsatõ
nis · p qd in formem · ad sci
tatem cũ memoria passiõis
p qd in ciném ad cãritatem ·
Quãto scbit in hoc temp
lo cordis spũal' alphabetũ sũ
spũal' scriptura que ibi scbit
Triplex ẽ · s · dittamĩa facien
dorum · Testimonia diuinorum ·
bn̄ficiorum, ppriorum acctio delic
torum · De hiis tribus · tob · ii · cũ
g̃ leges quẽ gentẽ nõ hñt
naturalit ea que legis sũt
faciunt h modi · le · fi · a · i · s
sunt · lex qui ostendũt opus
legis scriptum in cordibz suis
Ecce primũ testimoniũ redẽte
scĩa ipsorum · Ecce bm a int
se cogitatiõnũ accũantiũ · ul
de fendentiũ · Ecce tercium ·
Quãto debent pingi cruce
· i · asumi p uiam aspitates
Que quidẽ in vngi ɔignẽ
illustrari debent · qz nõ solũ
ferendi sũt patient · s; ẽ li
bent qd p unctiõnẽ ɔcedent
q p signẽ signat · vn̄ B · Q
minat timore crucem xpi
portat patient · Qui in spficit
in spe portat libent · S; qui
consumat in cãritate amp
lectit iam ardentius · Idem
mlti uident cruces nras · s;
nõ uident in uocatione nrãs
Q; q h in se hebit de tẽplũ
ad honorẽ di dedicatũ ẽet ·
Dignus plane inq sp̃c hitet
p gratiam ut tandẽ in eo habi
tare dignet p glĩam · Qd ipse
nobis prestare dignet · qui
viuit ɔ regnat ds p oĩa scla
seculorum · Amen · Amen · Am ·

Qui scripsit scribat semp
cum domino uiuat · Am ·

Incipit vita Sancti Iohannis
Gualberti de ualle umbrosa ·
Quedam pars tuscie pro
uincie lucardus uocat
mihat erat quidã vir nõie
Guallbtus religione ac nobi
litate celsus · Qui cũ ex legitima
cõiuge duos filios hret unu
vgone alterum Iohm appellauit
Sed iohm prius dns misericor
inueniens ɔ clementer subsequens

denuo de eripiendo ad culmen monastice
perfectionis mirabiliter sustulit ut ipse
gratia dei saluaret et unusquisque posset
hunc qui imitaret. Quadam die dum
beatus iohannes cum armigero suo equo presi
dens florentiam pergeret obuium habuit
quendam homicidam qui consanguineum suum
dyabolo instigante occiderat. Qui cum
homicida eximprouiso sibi superuenisse
uideret et nullum refugiendi uel se ab
scondendi aditum haberet de uita despe
rans in figuram crucis terre procubuit sed
beatus iohannes pietate plenus taliter
illum terre procumbentem uidens ei quod indul
gere disponens precepit ut certe sur
geret. Ille uero licet valles ac terre
[illegible] metuens tandem surrexit quem
beatus iohannes amplectens et osculans sibi
clementer indulsit et ne ulterius formi
daret amonuit. post hec beatus iohannes ecle
siam oraturus ingreditur et ecce crucem ei
dem ecclesie caput sibi inclinantem uidet
quasi gratias ei redderet quod suo inimico
pro reuerencia sancte crucis indulsisset. Hec tum
beatus iohannes hoc uidens admirans et expa
uescens cepit intra se odium mundi et
temporales honores terrenos falsasque diui
tias uilipendere atque prout poterat
cepit solicite cogitare quam uanum sit dum
[illegible] intransitoriis ponere
atque postmodum celestibus priuatus eterno
supplicio subiacere. Ad portam quoque flore
[illegible] cum peruenisset
[illegible] armigero suo ut [illegible] pre
[illegible] quecumque sibi bestysque necessa
ria erant solicite pararet. Cuius impe
rio cum famulus deuote obediret et

propterea se in mutua impacta decenter perficeret iohannes
diuino afflatus spiritu abitinere quod ceperat
diuertit atque ad monasterium sancti minatis quod a
florencia uno distat miliario latenter
perrexit. Quo cum peruenisset abbatem monasteri
humiliter adiens cepit ei quod spiritu sancto afflante
deliberauerat pandere mundo scilicet fun
ditus abrenunciare atque sub illius regimine
monasticam deinceps uitam christo famulando
ducere. A quo benigne susceptus monasterium
est ingressus. Quo audito gualbertus pater
eius cum amicis suis ad monasterium
illico pergit et uidens filium habitu re
ligioso indutum admirans et dolens uo
ciferans et lugens uestes scindit pectus
percutit crines euellit genas lacerat
se quasi miserum ac desolatum congeminat.
Tandem ab abbate suisque socijs diucius
amonitus ualedicens filio ad propria reuertitur.
Deinde uenerabilis iohannes timore dei sub
ditus cepit preterita peccata plangendo
fructus eis digne penitencie supponere
ieiunijs abstinencijs et orationibus nimijs
que vigilijs eterne maturare sermone
quoque et actione tam deo quam hominibus se amabi
lem exhibere multa ei tanta uirtutis opera
di legendi que constancia erat humilitatis
paciencie obediencie ac ceterarum uirtutum
flore ita uernabat ut cum aput se
cunctis esset inferior ab omnibus tamen sci
encia et sanctitate habebatur sublimior.
Tandem predicto abbate uiam uniuerse carnis
ingresso cuncta illius cenobij congregacio
beatum iohannem uno animo pari voto si
mili que consensu in abbatem elegerunt.
Sed hoc ille uehementer pertimescens
se quasi peccatorem nouicium et idiotam [illegible]

oficiu oblatu omi conatu subterfuge studuit
In eode aut monsterio erat quidā monach nõie
ubertus valde subdol⁹ z transitorij honoris ma
xime cupidus hic prexit florentiā z epo nõie
attoni mltam pecuniam p eade albaciā da
re pmisit z q̄ dyabolo aspirante diu ocupare
tat eode patrocinante inuadebat Quo audi
to b̄ts iohēs succēsus zelo dei z fidei calore
iflamatꝰ conuocatis fr̄ibus sic ait Quid di
cemꝰ fr̄es vł q̄ faciemꝰ quale hic ultra
stabimꝰ aut quo ibimꝰ ecce uenditi sumꝰ
monasteriu emit honor ecctīcus qui xp̄o in
stituēte gratis est dandus gratis acci
piendus pecuniā tribuit pecuniā pariter acq
ritur Igit quosdam ex fr̄ib⁹ huiꝰ modi
symoniacū matrimoniu simlr execrātes
pdiuisā monstiā statim colocās cū uno coz
que sanctiorē credebat ordinat quo melio
ris uite legib⁹ se posset submitē ac simo
niaci albis domū euade cu eius tirann
di nō ualeret obsiste Eode tempe aput
florentiā erat quidā reclusus teuzo nõie
etate pariter z sanctitate venerandus qui
totā ytaliā cognoscēs symoniaca heresi
sordere studebat omēs ad se venientes cont
ea monere ad hunc q̄o b̄ts iohēs sperans ipiꝰ
consilio z uolūtate martiriy desiderans uadit
ad foz florentie z corā toto pplō proclamat
epm z albatem esse symoniacos hoc ut pplus
audiuit mox illū rapuerūt volentes eu
lapidare uel alio mortis gne interficere
q̄ et euenisset nisi amicoz parentū qz tur
bā quos ibi pnt nobilis habebat cū uio
lenter de manib⁹ psequenciu eripiens fuge co
pulisset · Post hec b̄tus iohēs mlta mo
nasteria laboriose pquirēs nullū qz regu
lari obseruatie operam dare put debebat
et ipe optabat i veniēs ad camaldulēse
heremū cū nimio fatigio deuenit in qua
quidā s̄cūs vir qui porat⁹ oficiū ibi dig
tenebat eū benigne suscepit ac pml
tos dies caritatiue retinēs ut ibi p se
ueraret z se ad sacros ordines pmou
pmitteret deuote psuasit Sed b̄ts iohēs
vidēs illos magis heremitice q̄ cenobiti
ce vite solicitudine dare cū ipe iuxta
suā pfesione magis cenobiticā q̄ heremi
ticam optaret ergo valedicēs p̄dicto
priori ad ualimbrosā puenit ibi qz re
ligiose ac pcia monastice vite cepit
Sed nō est passus deus lucernā suā diu
submodio latere q̄ disposuerat ad il
luminacōz mltoz sup candelabrū hono
rabiliter ponere Interea de quodā ma
gno saxo lateri montis affixo qui
loco illi pminet ubi sanctus iohēs
suu fecerat cenobiolū terribiles voces
audiebant quas dyaboli emittebant
dolētes scm iohēm tam sublimiter
cū suis deo placere p ide tempꝰ heruꝰ
rex florentiā ueniēs z famā sancti
b̄ti iohis audiēs catolicu q nō si
moiacu sibi mādauit epm qui nā
l'imbrosānu cōsecraret cenobium
ex nide nullus aput eū audi
alteri misterie qui a simoniaco
ordinatꝰ fuisset multa nāqz
ordinat⁹ heresim dicēs z omēs ad se
symoniacos venientes adinsus eam edocēs quia
prodolor totaz ytaliaz nouerat
poluisse fama igit sanctitatis eius
longe puagante de diuersis locis
diuersisqz prouincijs monachi clerici
z laici ad eū venerunt quos pi
pie benigne suscipiēs regulare
vitaz instruxit ac ordinaciūqz
monasterijs etiam collocauit
hinc

Incipit legenda beati Francisci et primo de nomine.

Franciscus prius dictus est Johannes
sed postmodum mutato nomine Francis-
cus vocatus est. Cuius mutationis nominis mul-
tiplex causa fuisse videtur. Primo ratione
miraculi commemorandi. Linguam enim gal-
licam miraculose a deo recepisse cogno-
scitur. Unde dicitur in legenda sua quod semper
cum ardore spiritus sancti repleretur ardentia
verba foris eructans gallice loquebatur.
Secundo ratione officii divulgandi. Unde dicitur
in legenda sua quod divina providentia sibi
hoc vocabulum indidit, ut ex singulari
et insueto nomine opinio ministerii eius toti
citius innotesceret orbi. Tertio ratione
effectus consequendi. Scilicet per hoc daretur intelli-
gi quod ipse per se et per filios suos multos
servos peccati et dyaboli debebat francos
et liberos facere. Quarto ratione magnani-
[illegible] in corde. Nam franci a feritate
sunt dicti, quia in eis est naturalis feritas et magnani-
mitas cordium. Quinto ratione virtuositatis
in sermone, quia eius sermo instar securis
vitia incidebat. Sexto ratione hone-
statis in conversatione. Aiunt enim franciscae
dicta signa quaedam instar securium, quae Romae
ante consules portabantur, quae erant in terrorem
et in honorem.

De sancto Francisco.

Franciscus servus et amicus alti-
ssimi in civitate Assisii ortus et nego-
tiator effectus fere usque ad vigesimum
aetatis suae annum tempus suum vane vi-
vendo consumpsit. Quem dominus infirmitatis
flagello corripuit ac in virum alterum
subito transformavit, ita quod iam spiritu prophe-
tico pollere coepit. Nam cum quadam vice
ipse cum pluribus a Perusinis captus duro
fuisset carceri mancipatus, dolentibus
aliis hic solus exultat. Redargutus
super hoc a concaptivis respondit: Scitote me exulta-
re non inmerito, quia adhuc sanctus per totum saeculum
adorabor. Quadam vice Romam
causa devotionis profectus vestimenta
sua deposuit et pauperis cuiusdam vesti-
menta induens ante ecclesiam sancti Petri inter pauperes se-
dit et cum eis velut unus ex illis avide
manducavit. Et saepius [illegible] ni-
si verecundia impedisset. Antiquus hostis eum
a salubri proposito conatur avertere et fe-
minam quandam suae civitatis monstruose
gybbosam cordi eius immittit et nisi re-
sipiscat a coeptis similem se futurum
minatur. Sed a domino confortatus audivit:
Francisce, amara pro dulcibus sume
et teipsum contempne, si me cupis agnoscere.
Quendam igitur leprosum obvium habens, cum huius-
modi homines naturaliter abhorreret,
divini tamen memor oraculi accurrens oscu-
latus est eum. Et post hoc ille statim dis-
paruit. Quapropter ad leprosorum habitacula
properat et eorum manus devote oscu-
lans pecuniam donat. Ecclesiam sancti
Damiani orationis causa ingreditur et ymago
Christi eum miraculose alloquitur: Francisce,
inquit, vade, repara domum meam, quae ut
cernis tota destruitur. Ab ea igitur hora
anima eius liquefacta est et crucifixi compassio cordi

cordi mirabili ē ifixa. Insistit
sollicitate ecclēe repāre, et uēdit
oībȝ q̄ hēbat, cui pecuniā cuidā
pbro daret. et ille tiore parentū re
cipe recusaēt, corā ipso eā pieceēt
tāq̄ pulverē uilipēdit. Q̄a pp
apītē ligat et capt⁹ pecuniā eidē
restituit et uestē pri resignavit
et ie nudꝰ ad dn̄s euolavit et cilicio
se induit. Aduocat g̃ s̄uus dī
q̄dā simplicē uirū, q̄ loco pr̄is sui
sapiēs rogat ut cū pr̄ ei' male
dēa igemiat, ipse g̃ eūo bn̄di
cat. Fr̄ et ei carnal' yemali tp̄e
frāciscū uilib' pānicul' tectū
orōi uacātē et tremulū dū uide
ret cuidā. Dic frācisco ut de su
dore suo unā t̄ numatā uēdat.
Q̄d ille audiēs alacrit̄ rñit. Re
uera ego hāc dn̄o meo uēdā. Q̄a
dā die dū audiret ea q̄ dn̄' dixi
plis suis ad p̄dicādū missis lo
cut' ē, statī ad uniuersa s̄uāda tota
uirtute ɔsurgit. Soluit calciamē
tū de pedib', tunica una sȝ uili i
duit, et p corrigia mutauit funi
culū. Tp̄e niuis p siluā ābulās
alatronib; capit' et ab eis q̄s sit re
quisit' p̄coñē dī se ēē asserit. Q̄s
illi irripiētes i niue p̄iecit di
cētes. Iace rustice p̄co dī. Multi
nobiles et ignobiles clerici et laici
spreta seli pōpa. ei' uestigiis ad
heserit. Q̄s pr̄ scē docet euāgli

cā pfectōem iplere paupertatē a
p̄hēdē et p uiā scē simplicitatis
icedē. Scripsit p̄ētea euāgelicā
regulā: quā et sibi et fr̄ib; hītā et dñs
dn̄s pp̄ innocētius cōfirmauit. Cepit
exī fēruētius ubi semia spargē
et cātates et castella feruorē mi
rabili circuire. Fr̄ quidā erat q̄
ad foris uidebat' eximie sāctus
sȝ tn̄ ad modū singularis. Qui tā
ta districtiōe silētiū obs̄uabat
ut n̄ uerbis sȝ signis et nutib; cōfite
ret'. Cūq; scēs ab oīb; laudaret'
uir dī illuc adueniēs dix. Q
mitte frēs, n̄ m̄ i eo dyabolica figmē
ta laudate. Moneat' semel uel
bis i ebdomā cōfiteri. q si n̄ fecerit
dyabolica tēptatio ē, et decepcio fraudu
dulēta. Monētib; illū frīb' di
gitū ori suo iposuit et capud ex
cutiēs se uellaturū ɔfessurū rinuit.
Nō p' multos dies ad uomitū re
dijt, et i flagiciosis actib' uitā
finiuit. Fatigat' ex itinere
s̄uus dī dū asinū equitaret soci'
ei' s. fr̄ leonardus de asisio si
mili' fatigat' i' t' se cogitare
cepit ac dicē. Nō de pari ludebāt
pentes ei' et mei. Confestim uir dī de a
sino descēdēs dix' frī. Nō cōueit
me equitare et te pedes uenire qa
nobilior me fuisti. Stupefactus fr̄
ad pedes p̄ris pcidit et ueniā po
stulauit. Transeūti aliqn g̃

mili· q̄dā nobil' ɛcato q̄ du occur
rit. Cui lassitudīe rīt clusos
anelit mirat' qd nā reqret re
q̄uit. Et illa. Ora pi p me q̄
salute p̄ositū q' cepi nimo mo
īpediēte ñ exequor. Et īstinctio
di m pl̄imi aduſat. Cui ille.
Vade filia q2 cito de eo ꝯsolonē
recipies. Et cepte di op̄is et
mā ꝯ deuitiue. q2 nc ē tps salu
tis p modū eqtatis. Qa demum
tiāte iui isto īmutat ꝯtinē
tiā polliceſ. Cuidā rustico
ī qdā solitudīe siti deficiēti fō
tē aque ibidē siuꝰ oroib' īpetra
uit. Cuidā fri admodū fa
miliari secrū sco īstigātē spū
retulit dicēs. Hodie ē aliqs
siuꝰ di sup ēra p q q̄d aduixe
rit ñ pmittet ꝯ famē sup̄er
hoies desuire. Sic peul du
bio fuisse nāratuſ. Et illo sublato
tota cōditō iā ī ꝯ pmutaſ. Nā
p' ei felicē trāsitū p̄cedō fri appa
ruit dicēs. Ecce iā uenit fames
q̄ don' uiuerē ego ueīte sup ēra
de ñ pmisit. Quindā festo pasche
cū frīs ī hemo gretu ī mīsā accu
bati' solitꝰ albis ꝯ uitreis p̄pa
rſet ꝯ uir di hospitalis ꝑtinuo
g'ssus retrāhēs capellū cuidā pa
upis q̄ tē ad eēt capiti suo īpo
suit. ꝯ baculū manu gestās fo
ris eg̃dit ꝯ ad ostiū p̄sbolatur

Mādicātib' g̃ uil' clamat ꝯ ad
ostiū ut amoē di pegrino paupi
ꝯ īfirmo eleōsinā largiret. Vocat
paup ī gredit ꝯ ītrā solus recū
bēs discū posit iane. Qd uidētes
frīs stupēte nimio ꝯ repleti. Qb;
ille. Mēsā uidi parā ꝯ ornatā
ꝯ paupū ostiati cītū ñ ēē ꝯsu.
Pauptatē īse ꝯ aliys adeo diligit
q exhibat pauptā' dñā suā sep
uocatē. Siqn paupiorē se ipō ui
dēt ꝑtin' iuidebat ꝯ se uīa al
timebat. Nā ꝯ cū die qdā paup
culū qdā obuiū hūisset ait socio
suo. Magn̄ uēcūdiā ītulit nob
h' ī opia ꝯ uiā; pauptas' plimū re
ph̄edit. Nā p meis diuitys ꝑ mia
dña paupratē elegi. ꝯ ecce āpli
lucet ī ipo. Dū qdā die qdā pau
p corā eo trāsiret ꝯ uir di ītima
fuisset passioē ꝯmot' dixi ei soci'.
Et si hic paup sit. si forsitā ī to
ꝑuīcia ñ ē coditior uolūtate.
Cui uir di dix. Cito tunicā e
xue ꝯ paupi t'bue ꝯ ad eī pede
ꝑstrat' culpablē te ꝑclama.
Cui ille ꝑtin' obediuit. Qa
dā uice tres mlies facie ꝯ hitu p
oīa siles obuias hūit q eū taliſ
salutauert. Bn ueīat dñā pau
ptas. ꝯ eū disparuerit. ꝯ ultra ui
se ñ s. Cū ad ēitatē aretij de
uenisset ꝯ ubi bellū ītestinū motū
fuisset uidit uir dei de burgo sup

tra͞ illā ī q͞ oēs ciuitates uocat͞
q͞ sotiū suū noīe siluestrū dixe͞.
Vadꝰ ad portā ciuitatis demoībꝫ
ut ciuitatē exeāt ex pte oīpotētis dei
pcipe. Qui festinās an portā ul
let clamauit. Ex pte dei ⁊ iussu
pris nri frācisci discedite demo
nes uniuersi. Sicq; oēs ciues ī mo
dicū ad concordiā redierūt. Hic p
dictꝰ aūt siluest̄ dū adhuc sacdos
sclaris eēt uidit ī sōpnis crucē au
reā de ore frācisci pcedētē cuiꝰ su
mitas celos tāgebat cuiꝰ brachi
ꝑtēsa ī latū utrāq; mūdi ptē
amplexādo cīgebat. Cōpūctꝰ sa
cerdos ꝑtīnus mūdū derelīq͞t
⁊ uiri dei pfectꝰ imitator effectꝰ
Cū ꝑsisteret uir dei ī orōe dyaꝰ ter
eū noīe ꝓprio uocauit. Cū aūt scs
respōdisset adiecit. Nullꝰ ē adeo
ī hoc mūdo peccator cui si cōuersus fuit
nō īdulgeat deꝰ. Sꝫ quicūq; semet
ipm ꝑnia dura necauit miām ī ꝑ
petuū nō īueniet. Cōtīuo sanctus dei
reuelatōe cognouit hostis falla
ciā ⁊ quō nisus fuit eū ab orōne
reducere. Cernēs aūt hostis quod
quia sic nō ꝑualuit grauē carnis tē
tatōez eidē immittit. Quod uir dei
sētiēs ueste deposita cordula
durissima se uerberat dicēs. Eya fr̄
asine. sic te manē decet sic sub
re flagellū. Sed cū tēptatio neq̄
q̄ discederet foras exiēs ī magnā

niuē se nudū dimisit. Accipiēs
q; niuē ī modū pile. vii. glebas
cōpīgit. quas sibi ꝓpōnēs corpi alloq
cōr. Ecce ī quod maior ē uxor tua.
Iste. iiii. duo sūt filii ⁊ due filie tue
⁊ reliq̄ due famꝰ sūt ⁊ āncilla. Festi
na ergo oēs īduere q͞m frigore moriū
tur. Si aūt multiplex te sollicitudo
molestat uni dn̄o sollicite seruias.
Illico dyaꝰ cōfusus abscessit ⁊ uir
dei dn̄m glificās ī cellā rediit.
Cū aūt apud dn̄m leonē cardinalē sce
crucis ab eo rogatꝰ aliquādiu mo
raretur. nocte quadā demōes ad eū
uenientes eū grauissime uerberauerūt. Vo
cās q; sotiū ⁊ rē sibi apiēs ait. De
mones sūt castaldi dn̄i nri quos desti
nat ipse ad puniēdos excessus. Ego
nō offēsā nō recolo quā ꝑ miām dei
satisfactione nō lauerim. Sꝫ forte ideo
castaldos suos ī me pmisit irruere
q; maneo ī curiis magnorū. quod
forsitā fratribꝫ meis pauꝑculis bonā
suspitōez nō generat. q forte me ex
timāt deliciis habūdare. ⁊ surgens
summo mane ī de recessit. Cū ī
stētē aliqn̄ eo ī orōe uidit sup
tectū domꝰ cateruas demonū cū
strepitu discurrētes. Quibꝫ cōcitus
exiēs ⁊ eas signo crucis ꝑmūiēs dixit.
Ex pte dei ompotētis uobis dico demōibꝫ
ut quicquid uobis ꝑmissū ē ī meo corpore
faciatis. Libēter oīa sustinebo q;
cū maiorē ī imicū nō habeā corpore iu

dicebatis me de adventu vestro mortuum in ipsa luce mea excrebitur vel tardius. Confusi igitur demones evanescunt. Cum frater quidam socius viri dei in extasi fratres inter ceteras celi sedes vidit unam dignitate insignem et mirabili gloria prefulgentem. Qui cum miraretur cui tam preclara sedes servaretur, audivit: Sedes uni de ruentibus principibus fuit et nunc humili Francisco paratur. Et exiens ab oratione virum dei interrogavit dicens: Quid de te opinaris pater? Et ille: Videor mihi maximus peccatorum. Statimque in corde fratris spiritus dixit: Cognosce quam verum fuit visio quam vidisti, quia ad sedem per superbiam perditam humilitas levabit humillimum. Cum in visione virus dei supra se seraphim crucifixum vidit, qui crucifixionis signa sic ei evidenter impressit ut crucifixus et ipse videretur. Signantur manus et pedes et latus crucis caractere, sed diligenti studio ab omnium oculis ipsa stigmata abscondebat. Quidam tamen hec in vita viderunt, sed in morte plurimi conspexerunt. Quod autem hec stigmata per omnia vera extiterint multis miraculis est ostensum, quorum duo que post eius obitum contigerunt hic inserere sufficiat. In Apulea vir quidam nomine Rogerius ante ymaginem sancti Francisci stans cepit cogitare dicens: Numquid hoc verum fuit vel tali claruit miraculo? Et forte pia fuit illusio sive fratrum simulata inventio. Quod dum mente revolveret, subito audivit sonum quasi sagitte de balista emissi sensitque se in sinistra manu graviter vulneratum. Sed cum in cyrotheca nulla lesionis appareret, cyrothecam de manu extraxit et grave vulnus quasi sagitte in palma conspexit, ex quo tantus procedebat ardoris ut totus ex ardore et dolore deficere videretur. Unde penitens et se beati Francisci stigmata credere veraciter testaretur, post duos dies dum sanctum per sua stigmata exorasset, fuit omnino liberatus. In regno Castelle dum quidam vir sancti Francisci devotus ob mortem alterius perimendus ex ardore impetit, letaliter vulneratus semivivus relinquitur, et deinde gladium in gutture crudelis lictor infixit et extrahere non valens recessit. Fit undique concursus et clamor et ab omnibus mortuus plangitur. Cum autem nocte media campana fratrum ad matutinas pulsaretur, uxor clamare cepit: Mi domine surge et vade ad matutinas quia campana te vocat. Statim ille manum elevans videbatur alicui innuere ut gladium extraheret. Et ecce videntibus omnibus gladius quasi validissimi iactu manu pugilis eminus prosilivit. Statimque ille perfecte sanatus surrexit dicens: Beatus Franciscus ad me veniens sua stigmata meis vulneribus

et apponēs eorū suauitati cūcta
uulnā deluuit ... pacatū mī
fice solidauit. Qⁱ cū uellet
cauterium ꝗ timebāt ut gladiū
... ꝗ̄ alii nō uelerēt.
Qᵒ statī apprehēdēs uulnā proi
iecit statimq; ex̄ manib' suis uul
nerati guttur demulcēs pfecte
sanauit. Cum urbe roma essent
illa lumīaria orbis. s. bt̄s dn̄s
z bt̄s frāciscus corā dn̄o hosti
ensi q postea fuit sūm' pōtifex ad
ēnt. dixitq; eis ep̄s. Cur nō facia
mus de uris frib' ep̄os z platos
q̄ doctrina z ex̄ ceteris p̄ualent.
Fit īt̄ sctōs de respōsione lōgā cō
tētio. Vicit tamē humilitas fran
cisci ne se p̄ponet̄ uicit z dn̄ici
ut p̄m' respōdo humilit̄ obedit̄. Di
xit ḡ bt̄s franciscus. Dn̄e ḡdu h̄o
ad ḡdum non sūmat ... fr̄s mi nc̄ p
meo posse pmittā ut aliud as
sequat̄ spectm̄ dignitatis. Post
h̄ bt̄s scs̄ franciscus dixit. Dn̄e mi
nores uos dn̄i ē fr̄s mi ut maio
res fieri nō p̄sumat. Columba
simplicitate plen' oēs creaturas ad cre
atoris hortat̄ amorē. P̄dicat
auib' audit̄ ab eis tagūt̄ ab ipso
nō n̄ licētiate recedūt. Hirūdines
dū eo p̄dicāte garriret. ... ip̄a
te p̄tin' cōticescūt. Apud por
tiuculā iuxta ei' cellā cicada in
ficu residēs frequēt̄ canebat. Cu

iuit dn̄i manū extēdēs uocauit
dicēs. Soror mea cicada ueni
ad me. Que statī obediēs ei manū
ascēdit. Cui ille. Canta so
ror z dn̄m tuū lauda. Que p̄tin'
canēs nō nisi licētiata recessit. A
parcit lucernis lāpadib' z can
delis nolēs sua manu defedare
fulgorē. Sup petras reuerēt̄
ābulabat ob intuitu q dr̄ petra.
Legit de uia uermiculos ne trāsēū
tiū pedib' cōculcent̄. z apib' ne
inedia pereāt glaciē yemali mel
z optima uina iubet appōi. Fr̄a
trō noīe animalia cūcta uocabat.
amiro et ineffabili gaudio reple
bat̄ ob creatoris amorē cū solē lu
nā z stellas intuebat̄ z eas ad
creatoris [illegible] amorē. Coro
nā ... magnā ... prohibebat dicēs.
Volo q fr̄s mi simplices ... hab
eant in capite meo. Cum quidam
aliq̄n iuuenis p apuliā ī uia
bursā magnā repit denariis tu
mescētē. [illegible] socius ... dicens
pe uoluit ut paupib' erogaret.
Ille nō licētiā pmisit dicēs.
Nō l; fili aliena auferre. Set
cū ille uehemēt̄ instaret franciscus
paululū cedēs. iubet ut bursā
tollat. q īa coluber p pecunia cō
tinebat. Quo uiso fr̄ tīme cepit
se obire nolēs implere mādatū.
bursā manib' capit z inde magn'

spes p(ro)pt(er)e(um) expulit. Et ait sepe.
Pecunia fr(atr)ib(us) d(omi)ni n(on) aliud e(st) q(ua)m
d(iab)ol(u)s (et) coluber venenosus. ¶ Cu(m)
fr(atr)i q(ui)dam g(ra)uit(er) tempta(re)t(ur) cogitaret
ce(rte) q(uo)d si aliq(uod) scriptu(m) s(an)c(t)i manu p(ro)p(ri)a
h(ab)et q(ui)a p(ro)pter te(m)ptat(i)o(n)es fugaret.
Sed cu(m) ne(c) s(e) allicere ip(su)m aude(re)t q(ui)
d(a)m nocte vir d(e)i vocans eu(m) dixit. Po
rta m(ichi) fili carta(m) (et) atrame(n)tu(m) q(ui)a
laudes q(ui)bus d(eu)m scribe(re) volo. Q(ua)s
cu(m) scripsisset ait. Accipe cartulam hanc
(et) usq(ue) ad die(m) mortis tue custodia(m)
diligent(er). Statimq(ue) o(mn)is te(m)ptatio ab
eo recessit. ¶ Idem q(ui) fr(atr)i d(omi)n(o) s(an)c(t)o in
firm(us) iacens cogitauit(que). Ecce mo
ri app(ro)pinq(ua)t p(at)r(e) (et) q(ui) plu(rimu)m (con)solarer
s(i) p(ost) mortem h(ab)ere(m) tunica(m) p(at)ris mei.
P(ro)m(o)t(us) s(an)c(tu)s vocat eu(m) dicens. Ti
bi trado tunicam ista(m) (et) p(ost) mortem m(eam)
ip(s)a(m) h(ab)eas pleno iure. ¶ Cu(m) ap(u)d
alexandria(m) lo(m)bardie cu(m) q(ui)da(m) hone
sto viro hospitatus fuisset (et) ab eo ro
garet(ur) p(ro)pter eu(an)g(e)li(i) obs(er)uantia(m) de o(mn)i
apposito manducaret. cui cu(m) p(ro)pter ei(us)
deuotione(m) assensisset. ip(s)e accurrens ca
ponem septenne(m) p(ro)curat manducandu(m).
Manducantib(us) a(ute)m infidel(is) q(ui)da(m) amo
re d(e)i elemosina(m) petit. Mox vir d(e)i
nomen audiens b(e)n(e)dictu(m) membru(m) q(uo)d ca(p)
mittit caponis. Res(er)uat i(n)fidelis
datu(m) (et) i(n) crastinu(m) d(u)m s(an)c(tu)s p(re)dicat
ostendit dicens. Ecce q(ua)les carnes
comedit iste franciscus q(ue)m vt s(an)c(tu)m
honoratis. Na(m) m(ihi) (h)e(s)t(er)no d(e)dit. Sed

cu(m) membru(m) caponis piscis a(b) o(mn)i
b(us) videret(ur) velud i(n)san(us) ab o(mn)i p(o)p(u)lo
i(n)crepat(ur). Q(uo)d cu(m) ille (con)sp(ex)isset
erubuit (et) venia(m) postulauit. Re
dierat q(ua)n(do) carnes ad suu(m) statu(m) p(ri)s
tinu(m) p(er)uertit p(re)dicator ad me(n)te(m).
¶ D(omi)n(u)s q(ui)da(m) voce ad mensa(m) sederet
(et) depauperat(us) h(ab)ere signis (et) talib(us) ei
collatio fieret p(ro)pter vir d(e)i ame(n)
sa surgens singult(u)s i(n)geminat dolo
rosos (et) (con)fusus lacrimis sup(er) nu
da(m) humu(m) reliq(ui)t pane(m) manduca
ait. Panem talib(us) manib(us) q(ui)b(us) (con)
ficiendi corp(or)is sacramentu(m) e(st) col
lata potius m(anu)s q(uam) volebat re
verentia(m) exhibe(ba)t. Vn(de) sepe dicebat.
Si s(an)c(t)o cuiq(ue) de celo venienti (et) p(re)s
(b)itero aliq(ui) sacerdoti mecu(m) (con)tigerit
obuiare sacerdotis man(us) obscularer
dus cu(m) me (con)ferre (et) s(an)c(t)o dicere(m).
Expecta s(an)c(t)e q(ui)a man(us) h(uius) vite ve
rbu(m) (con)trectarunt (et) ultra h(um)anu(m) aliq(ui)d
possid(e)nt. Miraculis i(n) vita sua m(u)l
tis effulsit. Na(m) panes ei ad b(e)n(e)
dicendu(m) oblati m(u)ltis i(n)firmis
sanitate(m) attulere. Aqua(m) i(n) vinu(m) (con)
uertit (et) inde eger q(ui)da(m) gustans p(ro)
tin(us) sanitate(m) recepit (et) m(u)lta alia
miracula fecit. ¶ Cu(m) vero ad dies
iam app(ro)pinq(ua)ret extremos. longa i(n)
firmitate (con)fect(us) sup(er) nudam hu
mu(m) nudu(m) se poni fecit. Atq(ue) o(mn)es
fr(atr)es ibi assistentes ad se vocat
(et) manus signis i(n)ponens o(mn)ib(us) ib(i) p(ro)

sentib; būdirē, ⁊ istat deuote dī
ce/ singlis paīs bucellā diuisit.
Inuitabat ut moīs suu eāt oēs
creaturas ad laudē dī. Nā ⁊ mor
tē ipām cūctis terribilē ⁊ exosā/ or
tabat ad laudē eius. letⁱ occurrēs
ad suū inuitabat hospitiū dicēs.
Bn ueīat soror mīa mors. Ad
extremā gͤ horā ueniēs/ dormiuit
in dn̄o. Cui aīaz qdā frͬ uidit ī mo
dū stelle similis lune ī q̄ntitate,
soli ī splēdore. ¶ Quidā frīn
ī tēra laborās ī lōga īfirmitā poit
cū diu āmisisset loqlā subito cla
mās/ dixit. Expecta me pat. expec
ta ecce iā uenio tecū. Querētib' frīb'
qd diceret ait. Nō uidetis prēz nr̄m
franciscū quādo ad celū. Sicq; statī
ī pace obdormiēs patrē secut' ē.
¶ Cū qdā dn̄a q̄ bt̄o francisco deuo
ta existat uītā mūdi cū mrī fi
nisset ī gl̄ia/ ⁊ clici ⁊ p̄bri feretro
exequias celebrātes assistēt sub
to se erigit sup lectū sacerdo
tē uocāt dicēs. Uolo p̄r ⁊ fitēri.
Ego eī mortua fueram, ⁊ dire
uā cū eēm mācipāda qm peccatū
qd ē p̄fatū n̄ dū cōfessa fuerā. Ora
ante p̄ me sc̄o francisco ad corp
m redire ī dulcū ē. ut illo reue
lato pc̄o, ueniā mereār. Statīq;
ut illis manifestauit ī pace cer
nētib' uob' quiescā. Cōfessa igit
⁊ absolutiōe recepta mor ī dn̄o

obdormiuit. ¶ Cū frēs deuu
cerā plaustrū qdā ad qdā pro
mutuo peterēt ille ī dignātus.
Ego potius duo(?) excutiā uob' sc̄o
francisco excorare qm plaustri
mei uob' accomodare. Sz ī se
reuersus semetipm redarguit
⁊ blasphēie penituit. ura dī timu
dās. Moxq; fili' ei' ī firmat' ⁊
ad extrema deuenit. Cū filiū
ui dēsiccā uidēs ī terra uolu p
tabat ⁊ dicēs scm franciscū ī uocas
dicebat. Ego sū q peccaui, me
flagellare debuisti. Redde scē
deuote pēitti q̄ abstulisti ī pie
blasphemātī. Mox fili' ei' sur
rexit ⁊ placitū ꝓhibēs ait. Cū
mortu' eēm scs franciscus ꝑ lō
uiā lōgā ⁊ obscurā me ducēs/ ī
qdā tādē me uiridario pulcherrimo
collocauit. ac de īde dixit m. Re
dire ad p̄ēm tuū nolo te āplius
detinēre. ¶ Paup qdā cuidā di
uiti debēs qdā q̄ntitatē pecu
nie rogat ut sc̄i francisci amore
s' ēminū ꝓlōgaret. Cū ille su
pbe renuēs/ tali ī q̄ te loco reclu
dā ubi n̄c franciscus nec aliqs po
terit te iuuare. Moxq; illū
uinculatū ī carcere obscurū re
cludit. Paulo p' scs franciscus
affuit/ ⁊ fracto carcere uīculis
uiclis hoiez ī colūmē reduxit ad
p̄pa. ¶ Quidā miles sc̄i francisci

opibus et miraculis detrahens cum quā
dam uice luderet ad taxillos ue
sanus / et incredulitate plenus
circumstantibus ait. Si franciscus est
sanctus / decem et octo ueniant in taxillos
meos. In eis senarius triplica
tus apparuit / et usque ad nouem ui
ces quolibet suo ictu decem et octo
aduenerunt. Sed insaniam addens in
saniae / ait. Si uerum est quod fran
ciscus iste sit sanctus cadat hodie
gladio corpus meum. si uero sanctus non
est euadam incolumis. Ludo fi
nito ut eius oratio fieret in peccatum
cum nepoti suo inferret iniuriam
ille gladium arripiens in uisce
ra patrui transmisit et eum protinus
interfecit. ¶ Vir quidam crure
sic impeditus ut nullatenus se mo
uere posset / sanctum franciscum tali
bus uocibus inclamabat. Adiu
ua me sancte francisce memor deuo
tionis et seruitii quod tibi impendi. Nam
in asino meo te portaui sanctos
pedes tuos et manus obsculatus
sum et ecce morior doloris hu
ius nimio cruciatu. Moxque ille
sibi apparens cum paruulo baculo
thau insitam figuram habebat locum
doloris tetigit et fracto aposte
mate sanitatem recepit. Sed semper
signum thau super locum remansit. Hoc
signo sanctus franciscus suas litteras
consueuerat signare. ¶ Cum in

castro pomarico in montanis a
puliae quaedam puella patri et ma
tri unica fuisset defuncta et
mater sancti francisci deuota nimium
tristitia fuisset absorpta apparuit
ei sanctus franciscus dicens. Noli
flere quia lucernae tuae lumen quod deplo
ras extinctum mihi est per intercessionem
reddendum. Mater igitur suscepta fidu
cia non permisit corpus extinctum ef
ferri. sed sancti francisci nomen inuo
cans et mortuam filiam apprehendens
eam incolumem alleuauit. ¶ In
urbe roma cum puer paruulus
de fenestra palatii cecidisset
et penitus exspirasset beatus fran
ciscus inuocatus est et puer est uitae
protinus restitutus. ¶ In ciuitate
suessa cum quandam domus corruens
quendam iuuenem extinxisset et
cadauer iam in lecto ad sepeli
endum posuissent mater beatum
franciscum tota deuotione qua pote
rat inuocabat. Et ecce cir
ca mediam noctem puer oscita
uit et sanus surrexit et in laudes
illa prorupit. ¶ Frater iacobus
reatinus cum in nauicula parua
flumen quoddam cum fratribus pertransisset
et socii iam super ripam positi
postremo se ad exeundum pararet
reuoluta nauicula in fundum
fluminis est demersus. Fratres
pro liberatione illius beatum franciscum

inuocātib; ipsā corde ut p[ro]
testte b[ea]ti frāncisci auxiliū i[m]
plorāte ecce t[ri]s fr̄s p[ro]p[ri]i
diū sic p aream ambulabāt. et
deinsā nauidā; capiēs cū ea
pueiit ad lit[us]. Pestmita eiū
et madidā n[on] ē nec aque gut
ta ad ei[us] tunicā p[er]uenauit.

Cha[pitulum] Beatus frāciscus religionē
suā Anno d[omi]ni. m.ccvj. T[em]p[o]re
d[omi]ni Innocētij p[a]p[e]. Anno u[er]o
uite sue uigesimo.

Ordo u[er]o fuit [con]firmatus
āno d[omi]ni. m.ccviij. t[em]p[o]re d[i]c[t]i d[omi]ni
Innocentij p[a]p[e].

B[ea]t[u]s frāciscus trāsijt ex hoc
mūdo. āno d[omi]ni. m.ccxxvj. die
quarto octubris. Quādo aūt
trāsijt de hoc mūdo. xx. ānis
uixerat in religione. [et] duob[us]
ānis ante mortē recepit sacra
stigmata in monte aluer-
ne.

B[ea]t[u]s frāciscus fuit canoniza
tus t[em]p[o]re d[omi]ni gregorij p[a]p[e]. apud
assisiū. āno d[omi]ni. m.ccxxviij.

Beatus frāciscus ē trāslatus
ad eccliā; in qua ei[us] corpus re
quiescit Anno d[omi]ni. m.ccxxx.

Incipit legēda s[an]c[t]i Joh[ann]is
Crisostomi.

Iohēs cognominat[us] crisosto
mus anthiocen[us] fili[us] secūdi
[et] anthuse nobiliū fuit. Cui[us]
uita gen[us] [con]u[er]satio [et] p[er]secu
tio i[n] historia trip[ar]tita plen[ius]
declarat[ur]. Q[ui] cū ph[ilosoph]ye studij
i[n]p[re]dusset. tādē hāc deserēs di
uinis i[n]cūbebat lectōib[us].
Q[ui] p[res]b[ite]r ordinat[us] p[ro]p[ter] castitatis
zelū seueri[or] habebat. [et] fer
uori magis q[uam] māsuetudi
ni fuiebat. [et] p[ro]p[ter] uite recti
tudinē i[n] cautus ad futura
p[ro]spicere nesciebat. In [con]fabu
latiōe arrogās a[n]nesciētib[us]
putabat. In docēdo eāt p[re]ci
puus i[n] exponēdo eggi[us]
ad mores corrigēdos optim[us].
Regnātib[us] g[ra]ciarchadio et
honorio augustis. [et] damaso
i[n] romana sede p[re]sidēte
fēs ē ep[iscopu]s. Q[ui] dū uitā cleri
cor[um] repēte corrigē uoluit.
o[mn]es i[n] suū odiū excitauit. Cū
tiq[ue] eū uelud furiosū decli
nabāt [et] apud o[mn]es eū detrahe
bāt. Et q[ui]a nūq[uam] aliquē ad
prādiū inuitabat nec ab a
liquo i[n]uitari uolebat. dice
bāt eū o[mn]ia hec facere q[ui]a tur
pit[er] mādūcaret. Alij p[ro]p[ter] ex
cellētē [et] exq[ui]sitū usū cibor[um]

hec eu facere p̄ iudicabat.
Re uera autem ꝑ abstinentiam
stomacum ⁊ caput sepe dolebat
⁊ ideo pran̄diorum epulas eui
tabat. Plus autem ꝑ sermones
quos in ecclesia faciebat / eum plu
rimum diligebat populus pre̅ter
quod contra eum emuli loquerent.
Appoluit quoque iohannes ⁊ quosdam pe
tri poetum obiurgare. ⁊ ideo
contra eum maior inuidia est causa
sa. Aliud quoque secum / quod cicius nal
de commouit. Eutropius namque
prepositus imperatoris hanc consules
dignitatem / volens se in quibusdam ad
ecclesiam confugientibus iudicare
studuit ut lex ab imperatore
poneret ut nullus ad ecclesiam con
fugeret / immo qui ditam fugerint
traherent. Post paucos autem
dies cum eutropius imperatorem o
ffendisset ad ecclesiam mox confugit.
Episcopus autem hec audiens / ad eum
sub altare latitantem accessit / ⁊
omelias in crepatorias contra eum fa
ciens diuisisse obiurgauit.
Seque re multos offendit eo quod
hominem infelicem non solum nimis noluit
impendere sed si supra non destitit ob
iurgare. Imperator ergo eutro
pium rapiens eius caput abscidit.
Pro diuersis ergo causis multos ho
mines fiducialiter obiurga
uit. ⁊ ideo erat plurimis odi

osus. Theophilus autem alex
andrinus episcopus / iohannem deponere
volebat ⁊ presbiterum quidem nomine
ysidorum in tantum affectabat.
⁊ ideo causas depositionis dili
genter querebat. Populus autem defen
debat iohannem ⁊ eius doctrinam mi
rabili auiditate pascebatur.
Sacerdotes quoque iohannes secundum ecclesie
sanctiones uiuere cogebat. di
cens non debere frui honore sacer
dotij qui eorum uitam contempneret
imitari. Non solum autem ciuitatem
constantinopolitanam strenue gu
bernabat sed ⁊ plures ciuitates
circa propinquas in propria auctoritate
prouidis legibus ordinabat. ⁊
Cumque comperisset in phenice ad
huc demonibus sacrificia multa
fieri. clericos illuc ⁊ monachos
destinauit. omniaque templa ydolorum
destrui fecit. Eodem tempore gra
inas quidam erat genere celticus
consilio barbarus studio tirampni
co uehementer elatus / arriana
heresi deprauatus / magister tamen
militum factus. Hic imperatorem ro
gauit ut intra ciuitatem sibi suisque
ecclesiam unam daret. Ut cum permi
sisset / rogauit iohannem ut unam
ecclesiam illi concederet ut sic eius ti
rampnidem refrenaret. At io
hannes uirtute fortissimus / zelo totus
ignitus noli inquid o imperator hec

permittentur nec sanctum canibus dare. Re
que hunc barbarum timeas. Sed ambos
nos iube vocare et sub silentio quid
inter nos dicitur audi. Ego autem
eius linguam sic refrenabo ut pe
tere hoc non presumat. Quod audiens
imperator gavisus est et utrumque
altera die vocavit. Cumque Gaynas
sibi unum pro se oratorium peteret
ait Iohannes. Ubique tibi divina domus
aperta est ut nullus te vetet orare.
Ad ille. Ego alterius secte sum et
unum templum cum meis deposco habere.
Multos quidem pro romana re publi
ca labores assumpsi et ideo non debeo
in mea petitione contempni. Cui Iohannes
Plurima premia et que transcendunt
tua merita recepisti et magister
militum factus consularis toga super or
naris. Et oportet te considerare quid
dudum fueris et quis modo sis conspicia
ris. Que prius tua paupertas et que
modo sba. quibus vestimentis utebaris et
quibus modo ornaris. Igitur quia pauci
labores maxima tibi premia contule
runt circa honorantem te non sis in
gratus. His sermonibus eius os obstru
xit eumque compulit ut taceret. Dum
igitur Constantinopolitanam urbem stre
nue gubernaret Gaynas predictus im
perium ambiens cum in die non agere possit
nocte barbaros misit qui pala
tium concremarent. Tunc aperte mo
stratum est quomodo sanctus Iohannes custodiebat

civitatem. Barbaris enim angelorum arma
torum ingens corporis habitu copiosa tur
ba apparuit que ipsos protinus effuga
vit. Quod cum suo domino nuntiassent
ille valde miratus est sciens exercitum
multum per civitates alias constitutum.
Cum igitur sequenti nocte eos iterum de
stinasset a visione angelorum est similiter
effugatus. Novissime ille egressus
miraculum vidit et fugit existimans
milites in die latere et nocte ci
vitatem custodire. Egressus inde ad
Traciam ivit et magno congregato ex
ercitu universa vastabat tremen
tibus cunctis barbaricam feritatem.
Imperator igitur Iohanni consilio huius lega
tionis imposuit. Ille autem iniuriarum
immemor alacriter est profectus. Gaynas
igitur considerans eius fiduciam propinquitate a
suscepta longo itinere eidem occurrit.
suisque oculis dexteram eius circumposuit
et filios eius sacra eius genua osculari
precepit. Huius namque virtutis Iohannes
fuit ut in valde terribiles humiliari
cogeret et timerent. ¶ Eodem tempore
questio mota est utrum deus corpus haberet.
ex qua questione contentiones et certamina
surrexerunt aliis hoc aliis aliud affir
mantibus. Maxime tamen monachorum tur
ba simplicium est decepta dicentium
deum formam corpoream dixerunt. Theo
philus autem episcopus alexandrinus contrarium
sapiebat. ita ut in ecclesia contra eos qui hu
mane forme deum asseruerant

contemperent et deum in corporeum predicaret. Quod egyptiorum mona
chi audientes habitacula sua reliq
uerunt et alexandriam venientes se
ditionem contra theophilum excitaverunt.
ita ut eum occidere niterentur. Quod il
le videns ait illis. Sic vos inquam vi
deo sicut dei vultum. Et illi. Si vere
inquam dicis quod dei vultus sic est ut noster
anathematiza libros origenis qui
nostre oppinioni adversantur. Quod si non
feceris que imperatorum et dei est rebellium
a nobis sine dubio sustinebis. Et il
le. Nolite in me sevire. ego quidem
quod vobis placet faciam. Et sic mona
chos a suo impetu revocavit. Et
certe nisi veri et perfecti monachi in hoc se
ducti non essent. sed simpliciores ardore fidei
contra fratres eorum sapientes insurrexerunt
et multos occidi fecerunt. Dum hec
in egypto fierent iohannes apud consta
tinopoli doctrina fulgebat et
apud omnes admirabilis habebatur. Verum
cum arriani plurimum pullularent
et extra civitatem ecclesiam haberent sabbato
tamen et dominica die infra portas et
porticus congregati hymnos et antiphonas
nocte cantabant diluculo autem cum ipsis
antiphonis per mediam civitatem per portas
egressi ad suam ecclesiam conveniebant. Hoc
autem ad iniuriam orthodoxorum
facere non cessabant. frequenter hoc decantantes.
Ubi sunt qui dicunt tria unum.
Johannes autem metuens ne simpliciores his
cantibus traherentur instituit ut fide
les sui tota nocte eius hymnis insisterent
ut illorum opus obfuscarent et fidelium
professio firmaretur. Fecitque cruces
argenteas que cum argenteis cereis
portabantur. Tunc arriani zelo ac
cecitate invidie usque ad necem insurgunt.
Unde quadam nocte percussus est
brison eunuchus auguste qui ad
hymnos concinendos a iohanne fuerat depu
tatus. Sed et quidam de populo utriusque
partis extincti sunt. Ex hinc motus impera
tor prohibuit arrianos hymnos pu
blice decantare. Eo tempore seve
rianus gabalitensis episcopus honorabilis
apud multos presbyteros et ab imperatore
et augusta multum dilectus constantino
polim venit et a iohanne graciter suscep
tus est. Cumque iohannes in asiam perge
ret suam ecclesiam ei commendavit. Ille
autem non fideliter ambulabat sed semet
ipsum populo commendabat. Serapion
autem clericus iohannis hoc iohanni studuit
nuntiare. Transeunti autem severiano
non assurrexit serapion. Ille autem indi
gnatus clamavit. Si serapion
clericus mortuus non fuerit christus in huma
~~na~~ natura natus non est. Hoc audiens
iohannes rediit et ipsum tamquam blasphe
mum de civitate eiecit. Quod auguste
multum displicuit et ipsum revocari
fecit rogans iohannem ut ipsum sibi recon
ciliaret. Qui nullatenus acquievit
donec augusta filium suum theodo

sui ei quibz īponēt supplicā'
z cōiuras ut seueriānū reuocā-
ret. Eodē qz tpē theophil'
alexādrin' epūs dyoscoz uirū
sāctissimū z ysidoz pūs 9 amī
cissim' īiuste eiecit. Q' cōstā
tinopoli uenerūt ut pncipi
z iohi eī fcā nārrarēt. Iohes ā
eos honorabat, sz ante cause cō
gnitoēz cū eis pticipaē nole
bat. Falsus tn̄ rumor ad the
ophilū iuit q' iohes cū illis cō
municaūet z eis auxiliū fer-
ret. At theophylus īdignatus
n̄ solū īillos uīdictā exerce
sz ī iohēz dponē fortitē se ar
mabat. Celās g' ītētiōēz suā
misit ad singloz epōs ciuitatū
dicēs se origenis libros nolle
dāpnare. Ephyphaniū qz epm̄
cypri uiz sāctissimū z famosis
simū circūueīt z amicū sibi fecē
rogās ut z ipse sile libros o
rigēis dāpnaret. Ephiphani'
pp suā sīctitatē ei fallacias nō
attēdēs apd cypru suos epōs
cōuocauit z lectoēz origenis
interdixit rogās iohēm p līcās
ut se ab hoz lectoē libroz su
spēdet z q̄ ordīata fuerat cō
firmaet. Iohēs aūt hec puipē
dēs ī doctrina eccliastica labora
bat z īea florebat nichiqz de
hys q̄ ei cogitabāt curabat

Demū teophilus odiū diu
celatū manifestauit z se uel
le iohēz deponē īdicauit. Mox
īimici iohis milicqz clēia et
potes palatij tps oportunī
īueīētes nitebāt ut ā iohēz
apd cōstātinopoli cōciliū fieēt.
Post hec aūt epiphani' cōstāti
nopoli ueīt dāpnatoēz libro
rū origēis secū ferēs z cōmunica
tiōēz iohis ob theophili declina
uit. Et qdā pp ephiphani reue
rētia dāpnatiōi libroz orige
nis sbscribebāt plūmi aūt hoc fce
ēē recusabāt. quoz fuit theoti
nus sithie psul uir rectiue
uite famosissim'. q ita respōd.
Ego iqd o ephiphani eque ei
qui iā diudū requieuit ī iunias
n̄ fero neqz rem blasphemātē
tēptare p sūmo dāpnās eā q
priores nri respuē noluerūt. Nā
neqz malā doctrinā ī libris ei' ēē
cōspicio. Q' hys cōtumelias
īferūt neslaūt semetipōs.
Athanasi' aūt defēsor nicem
cōcilij q̄ arrianos testē sue fi
dei huc uirū apellat ille libros
suos iūgēs z dicēs. Mirabil
iqd et ilaboriosissim' orige
nes hec de filio dei testimoniū
phibet asserēs coeternū eū pri.
Iohes ā īdignat' eū absqz regu
lis ī eccā sua ephiphani' ordi

natores fecerunt. Si tamen rogabat
ut ipse episcopus cum eo maneret. At
ille nec secum eo manere nec orare
uolebat nisi dyoscorum eiceret et dampna
tioni librorum origenis subscriberet.
Johannes hoc facere renuente, aduersus
iohannem ab eius inuidis epiphanius
incitatur. Unde epiphanius libros
origenis dampnauit et dyoscorum
adiudicauit ac iohannem tamquam horum
defensorem detestari cepit. Cui iohannes
mandauit. Contra regulas multa
gessisti o epiphani. Primum quia or
dinationes fecisti in ecclesie mee in
te instituta. Deinde quia sine auc
toritate propria sacra celebrasti.
Rursus quia inuitatus excusasti.
Et nunc denuo quia intertuum confidis.
Qua propter obserua ne in populo sedi
cio oriatur et tibi periculum ipse
suscipias. Hec audiens epipha
nius discessit. Qui ad cyprum re
uiuus esset mandauit iohanni. Spe
ro quia episcopus non morieris. At ille re
mandauit. Spero quia ad tuam pa
triam non redibis. quod sic euenit.
Nam ephyphanius in uia obiit, et
iohannes post modicum deposatu de
positus in exilio uitam finiuit.
Ad sepulcrum autem huius ephiphanii
uiri sanctissimi demones expellun
tur. Fuit autem mire liberalitatis
ad pauperes. Qui cum quadam die totam
ecclesie pecuniam erogasset, quidam

subito ueniens saccellum refertum
pecuniarum sibi attulit ac disce
ssit. nec uidere ualuit aut quo abi
erit scire ualuit. Pauperes quidam
uolentes decipere eum ut aliquid
eis daret, unus eorum supinus
se in terram prostrauit alter super eum
stans quasi mortuum flebat et quod non
unde sepelire posset haberet conquestis
uocibus clamabat. Ephyphanius
igitur superueniens ut quiete dormiret
orauit et sepulture necessaria
ministrauit. Viuentemque consolans abiit.
Ille autem socium pulsans dicebat.
Surge. hodie tuis laboribus epu
lemur. Qui cum crebro pulsasset et eum
mortuum esse uidisset ad epiphanium
currens et quid accidisset nuncia
uit ac ut eum resuscitaret ro
gare cepit. Ille autem eum benigne
consolatus est non tamen eum resuscitare
uoluit, ne ministros dei facile
deludat. Verum cum epiphanius
discessisset, relatum est iohanni quod eu
doxia augusta, quod eum epipha
nium incitasset. Qui soluto zelo ac
census sermonem ad populum fecit in quo
cunctarum mulierum uituperationem
omnimodam continebat. Hic sermo
ab omnibus est acceptus quasi in augustam
sit prolatus. Quod cum augusta
comperisset, imperatori conquesta est dicens
contumeliam illatam uxori sue in eum
potius redundare. Motus est ad hec

ipator q̄ ioh̄es p̄cepit synodū
celebrari. Theophilus aūt te[m]sti
ne ep̄os conuocauit oēs q̄z ioh̄is
inimici alacrit' cōfluebāt supbū
z ip̄iū eū uocātes. Vniuli g' epi
apd' 9stātinopoli 9stituti n̄ iā de
lib's origenis tractabāt. s; q̄ iohēs
maifeste se erigebāt. Mictētes
g' 9 iohēs ip̄m citauerūt. Q' eo'
nelle aptos inimicos uitare cen
suit ac uniūsalē synodū fieri
pclamauit. Illi u'o quat' eū de
nuo citauerūt. Q' cū eos refu
gēt z synodū fieri pclamarēt
ip̄m dāpnauerūt in nullo eū culpā
tes n̄ q' uocat' noluit obedire.
Q' d' pp̄ls audiēs ad sedicioes
maxias excitat' ē, z eū trahi ab
ec'a n̄ sinebat s; ut h' ad maius
referret' 9ciliū pclamabat. Ius
sio ā p'ncipis 9pellebat eū uelo
citius eici z in exiliū deportari.
Johēs āt timēs ne in pp'lo sedicō
oriret' nesciēte pp'lo semetip̄m
tradidit i exiliū deferēdū. Q'd
cū pp'ls 9g'nouisset īportabil' sedic
tio ē exorta, ita ut z multi inimi
coz ei' ad miam mouerēt' dicē
tes eū calūpniā passū q' pau
lo āte desiderabāt iudē deposi
tū. Seuerian' āt de q' sup' sermo
ē habit' i ec'a doceēs ioh'm detrahe
bat dicēs. Et si nullū aliud cīme
hūet ei' tn̄ supbia depositōis ei'
sufficiēs cā ē'āt. Quia g' q' ipa
torē z ep̄os in mēsa sedicōe i pp'lo
augusta īpatorē rogauit ut io
hēs d' exilio reduci faceret. Terre
mot' q' maxim' cītatē inuasit.
dicētib; cūctis h' acci'dē p' iniustā
eiectōez iohis. Missi ē g' lega
ti ad iohēs rogātes ut cito redi
ret z cītati periclitāti orōib; suis suc
curet z pp'lo sedicōez excitatā
sedaret. Alij q̄z p' illos z tu' suos
alij destinati s' q' eū redire 9pe
llerēt. Q' cū nolētē ad pp'a re
duxerūt eidē cū cereis z lāpadi
bus uniūso pp'lo occurrēte. Ipse
āt in ep'ali sede reside' nolebat
dicēs oportere fieri hoc i iudicio sy
nodali z eos q' dāpnauerāt suā
sētētiā reuocaret. Pp'ls āt miro
m' accēdebat eū in ep'ali sede resi
dētē uidē z u'ba doctoris audire.
Preualuit g' pp'ls coact' q' ē ser-
monē ad pp'lm facē, ac in sua cathe
dra reside. Theophil' g' inde fug'.
Q' cū ierapoli aduenisset mortu'
ē eidē cītatis ep's z iulian' satis
monachus ē elect'. At ille cū cre
bro refugeret ei theophil' suade
bat ut sue electōi assēsū p'beret.
Tūc ille pmisit dicēs. Cras q'
dn'o placet īplebi. Crastina g'
die uenietes ad cellā suā eū ut
susciperet instant' rogabat. Q' ait
Orem' ad dn'm. Q' dū oraret mox

cum illa ordinem divinum vite suscepit Johannes iterum doctrine sedule insistebat. Eo autem tempore statua argentea clamidem gerens ad ... in platea iuxta ecclesiam sancte Sophie ad honorem Eudoxie auguste constituta erat, ubi milites et proceres lusus publicos exercebant. Quod quidem Johanni plurimum displicebat cum videret hoc ad ecclesie spectare iniuriam. Consueta igitur fiducia rursus linguam suam armavit ut eum oportebat principes supplicationibus verbo deflectere ut a tali usu recederent; hoc non fecit sed imperiose sui usus eloquii iubentes talia fieri lacerabat. Augusta vero rursus ad suam hoc trahebat iniuriam et denuo laborabat ut adiunctus cum synodo iterum celebraret. Hoc sentiens Johannes illam famosissimam in ecclesia protulit omeliam cuius initium est: Rursus Herodias vexatur, rursus turbatur, denuo saltat, denuo caput Johannis in messorio concupiscit accipere. Quod factum ad iracundiam plus incitavit augustam. Cum autem quidam Johannem vellet occidere, a populo est comprehensus et ad iudicium eductus trahitur, sed a prefecto ne occideretur ereptus est. Quidam etiam famulus cuiusdam episcopi ... imperium faciens ipsum occidere voluit. Qui dum aliquam teneret ipsum qui tenebat et alium ... et tertium

percussit. Tunc clamore facto et multis concurrentibus plurimos interfecit. Exilio autem tempore populus Johannem custodiebat et domum diebus ac noctibus muniebat. Suadente igitur augusta episcopi Constantinopoli convenerunt et accusationes Johannis fortiter insistere ceperunt. Cum autem festivitas natalis superveniret, mandavit imperator Johanni quia non prius eum communicaret nisi ... eundem. Episcopi autem ut non in eum reperirent unde posset deponi, residentes in sede episcopali sine decreto concilii ... illi et sic dampnaverunt eum. Appropinquante tandem sollempnitate paschali mandavit ei imperator non posse secum in ecclesia manere cum eum duo concilia condempnassent. Vagabatur igitur Johannes et nequaquam in ecclesiam descendebat. Illi qui Johanni favebant Johannite dicebantur. Post hec autem imperator Johannem de civitate expelli fecit ac duci in exilium in quandam civitatem parvam, ubi fines sunt positi imperii romani, que locata crudelibus barbaris est vicina. Sed clemens deus non permisit diu in locis talibus athletam suum fidelissimum commorari. Hec Innocentius papa audiens moleste ferebat. Volensque concilium celebrare scripsit clero Constantinopolitano ne Johannis successorem aliquem ordinaret. Cum igitur longo

fluxū ⁊ tanto fatigat⁹ dolore
capitis vehemētissime cruciat⁹
nec nō ardore solis intollerabilr
pateret̄ sancta illa aīa in comma
rijs. xiiij. die mensis septembris
e carne soluta ē. Quo defun
to grando vehemens in cōstātino
poli ⁊ oīa suburbana descē
dit/ dicentib⁹ cūctis hec iracun
dia dei gestū esse eo q̄ iniuste
iohes fuerat cōdēpnatus. Qui
bus fidē fecit mors auguste
ꝑpetrata subsecuta. Quarta nāq̄
die post grandinē ē defuncta.
Mortuo nāq̄ oīm doctore ter
rarum occidentales epī cū orienta
lib⁹ cōicare nullaten⁹ voluerūt
donec illi sanctissimi viri nom
inē int ꝑdecessores epōs poneret.
Verū theodosi⁹ xanissim⁹ filius p̄
dicti archadii fili⁹ qui aui sui
nomē ⁊ pietatē tenebat/ sacra
h⁹ doctoris reliquias in mēse ianu
arii in regiā ciuitatē trāsferri fec̄.
Cui fidelissim⁹ pp̄ls cū lāpa
dib⁹ ⁊ cereis obuiauit. Theo
dosi⁹ autē suppliciter eius adorans re
liquias ꝓ archadio ⁊ eudoxia
genitorib⁹ supplicauit. ut igi
tur delinq̄ntib⁹ veniā condona
ret. Diudū eī parentes ei⁹ mortui
fuerāt. Hic theodosi⁹ clemē
tissim⁹ fuit, adeo ut nullū se
lēdentiū morti adiudicaret.

dicēs. Utinā eēt mihi possibile
ad vitā ⁊ mortuos reuocare.
Eius curia monasteriū videbat.
Matutinas ⁊ laudes agebat
codices diuinos legebat. Hic
erāt uxor noīe eudoxia que
versu heroico metro poemata multa
cōfecit. Huius filiā eudoxiā
q̄ valētiano q̄ i patorē fecerāt
dedit uxorē. Hec oīa de ystoria
tripartita extracta ē. Mortu⁹
ē aūt circa ānos dn̄i. ccc. lxxx.

Incipit legenda de passione scē ka
terine virginis et martiris.

Benedictus deus qui habundantia
pietatis sue. et solita mīa vult
oēs saluos fieri. et ad agnitionē verita
tis puenire. q sctōs suos multis
et mirabilib⁹ modis ad se cōuerti.
et nouis reuelationib⁹ de tenebris
reuocat in admirabile nomen
suū. Quod luculēter et alios
nūc apparet in beatissima virgi
katerina. Cū eī bēa katerina
virgo pulcerrima regis costi
idolatrie et infidelis filia unica.
Post mortē patris adhuc paga
na resideret in ciuitate alexādri
nor. vi parentes ipsi⁹ cū tota ꝓ
sapia. a rege pfato ut fert̄ fue
rit in exilio relegata ad lumen ve
ritatis et notitiam fidei tali modo
dicitē puenisse. Nam cū eēt

etatē·xiii·an licet annoꝝ
a q̄plurib' regū et nobiliū
filiis ī uxorē petebat'. Ut porte
q2 ad ip̄am deuolutū fuerat
regnū. cū tota hereditate pa
tna. Erat eq̄ sapiētia preclara.
H. eloquentia facunda. icōparabilis
pulcritudine decorata. Siq3
propiq eī una cū matre que
xp̄iana erat licet occulta pp me
tū tyrannice psecutiōis. eam i
stāt' ad hec īuitarēt. ut uideli
cet maritū assūmeret. filios
q3 procrearet. Ne forte si absq3
liberis decederet regnū patnū
qd' ī iure hereditario debebat'.
ad extrineos deuolueretur.
Ipa ueō philosofie amore uiri
thoꝝ recusans. eoꝝ pcib' mini
me annuebat. Et cū nimis
īfestarēt' ab eis. uolēs subterfu
giū īuenire. talit' eis respōde
bat. Sante īueniatis uiꝝ q
m illis quatuoꝝ p oīa ecpol
lat. igb' me precellere ceteras
mulieres asseritis. Videli
cet ī nobilitate. ī pulcritudīe.
ī sapiētia. et opulētia. Dicitis
igd ēē generosa. sapiētia atq3
scietia preclara. et diuitiis op
pulētiā. Sed id circo. n m cū
similē ī oīb' īuenitis sp̄osū
nūq̄ ī copulā ɔiugalē assētiū.
Quib' dictis tib'. qm ī possibile
foret talē uiꝝ īueniri q sibi
ī oīb' hiis ecpollere possit. Ri
chillonum fili' imperatoris
romani q libēter ip̄am ī uxo
rē acciperet. et alioꝝ magnoꝝ
regū filii īuenirebāt. qlibet
nō tātā sapientia. et elegātia.
sic ip̄a polleret. tamen ī nobi
litate potētia diuitiaꝝ opu
lētia eī ī ētiū excedebant
unde posset dequocūq3 eoꝝ
optime ɔtēptari. Katerīā
ūgo ī mobilit' respōdebat.
q2 nō erat ī hoc sclo uir tāte
excellētie ul' dignitatis in
cui' cōiugiū ɔsentiret. si ul'
ī modico deficiebat ī eo aliq̄
predictaꝝ ɔditionū. Cum
aūt' uidēs eā nō posse flectē
preccib' qb'cūq3. cogitauit du
cere ip̄am ad quēdam deculaꝝ
q nō lōge a ciuitate ī cella re
clusus. dn̄o famulabatur.
uiꝝ utiq3 magne pfectio
nis. et boni ɔsilii. Ad quē ip̄a
katerina aliquādo cū ma
tre ueñat. et ip̄m prudētē ex-
siuo locutionib3 fore deprēde
rat. Ut uidelicet eī sup hec
negotio ɔsilio uteret. Qd' ɔ
filie diceret. anuit katerīna.
Statuta g̃ die accedūt mat'
et filia. cū onesta et decēti co
mitiua. ad cella uiri dei.

Et ut ipse katerine salutem tribuat consilium mater obnixe rogabat. Exposito itaque negotio a matre super quo consilium petebatur. uir sanctus dicebat. quia bonum et utile consilium erat. propter multa pericula et incomoda uitanda. ut ipsa maritum assumeret. Qualem ipsi petebant in terminis

aūi

tales minime inuenire possum. Verumtamen dixit ipse. quendam cognosco uirum preclarum. te in ipsis et multis aliis incomparabiliter excedente. Cuius speciositas solis et lune splendorem excedit. ut eius sapientia. non solum mortales uerum et ipse intelligentie inmortales instruuntur. et gubernantur. Cuius opes iam sine defectu tribuuntur. et numquam deficiunt. Cuiusque generositas enarrari non potest. Cumque hec et alia plura de eo loquens. katerinam tam mente quam facie inmutatam cerneret. Mater eius uir dei carcere occulte innuit. ut se aliquantulum absentaret. Quo facto remansit katerina sola ad fenestram uiri dei. secum dauiti loquens. et disputans de predictis. Cumque finaliter quereret. cuius iste de quo

ae

tanta et talia loquebatur filius esset. homo dei. Vir iste filius est cuiusdam nobilissime et pulcerrime uirginis. que tanta extitit dignitatis et gratiositatis. ut ad consortium inmortalium mereretur in anima pariter et in corpore. inmortalitatis stolam assumi. Et katarina. posse ne in quo iuuenem hunc uidere. de quo in tot et tanta prospectari. Posses inquit et uere posses. ait ille. si meis consiliis agescere uellis. Et katarina. Si te uidesi uirum prudentem et bonum. non credo quod sibi et hiis simulatim quod scientiam et prudentiam pollere cognosceris nisi esset uera. Et in circo tui dicti fide adimplere parata sum. et quicquid consulueris ad implere. et execucionem mandare. Dum nisi hunc de quo mihi loqueris iuuenem et magnificum dominum uidere merear. Tunc uir dei repletus gaudio. accessit. et apportauit quamdam tabulam paruulam. in qua depicta erat imago uirginis gloriose. tenens filium in brachiis. mire pulcritudinis. et ait. Hec katarina filia. est ymago matris et filii. de qua tibi tot et tanta enarraui. Accipe igitur eam. et tecum eam deferens domum. et sobria quanto melius poteris hac sero intra in cubiculum tuum. et clauso hostio super te. deuotissime ipsam dominam cuius hec est ymago. que et mariam nuncupatur.

precare quaten⁹ ex sua curiali
tate et mřa ĕ filiū suū dignet̃
ostēdere. Ego spero. q si fidelit̃
et deuote hec cū istātia postulaue
ris. qd exaudiet te. et ostēdet ẽ q̄
desiderat aīa tua. Katarina
uō. bĩa efficit̃. et accepta tabulā
occultauit sub clamide. Et uale
fcō uiro dei. domū perexit. Nocte
uō pueniēte. cū se orōni corā uir
gine ūgīs dedisst. et diu cū lācri
mis ūgiez gl̃osiz. ut suū ople
ret ī hac parte desideriū rogassz
cepit aliquātulū obdormire.
Et ecce regina celi cū tāto splē
dore apparuit. qd enarrare nō
possz. habēs filiū pulcerimū
ī brachijs tenētē. faciē ūsus
matrē. et dorsū ūsus katerinā.
Cūqz katarina ut ō uidebat̃.
girans se uellet aliquātulū
uidere faciē ei⁹. puer ūtebat
faciē ad aliā partē. Et dū
katarina ad illā partē pge
ret. puer e ɔtrario ad reliq̄
cap⁹ uertebat̃. ita qd nullo
modo. eū uidere ī faciē possz.
Cū iecturabat̃ tamen ipm
ex preciositate posterior ei⁹ ēē.
īcredibili. pulcritudinez
et facie decor. Audiebat et
matrē filiū ī h̄ ūba aloquē
tez.

Fily. nōne uides katerinaz
quā pulcra ē. Et fili⁹. imo mr̃
turpissima ē. ita qd eā respi
cere nō possū. Et mat̃. Atē
quā sapiēs et eloquēs ē. Et
fili⁹. imo fatua et biliguis.
et nesciēs loqui. nec aliquā
ūtutē ītelligēs. et io circo se
cū fabulari dedignor. Et ad
debat mat̃. Nō ne ē fily ē ui
det̃ nobilis et generosa. Jmo
dicebat fili⁹. ē ignobilis et ui
lissima. ita q nō ē digna des
calciare de pedissicis tuis. Et
mat̃. Ecce diues et opulēta ē
ualde ut asserit̃. Et fili⁹. Et si
asserit se diuitē et locupletē.
ac nichil egētē. s; abūdātez.
Ego tamen dico. ipsaz ēē misā
et misabilē. cecā et pauperez.
et nudā. Vnde dū fuerit ītali
statu et dispositiōe. nullo pacto
posse suū desideriū obtinere.
ut uideat faciē meā. q ī idigā
est. Et ūgo bĩa ītulit. Dul
cissime et amātissime fily.
posse ne ipa facere aliquid ūde
ē placeret! et efficeret̃ digna
uidere quā tātū desiderat illā.
tuā faciē plenā graciar. De
precor qᵒ te dilectissime mi.
quaten⁹ istruas eā. l. saltez

karissime mi. quatenus istruas eam. ul' saltem mi karissime mater tue. dicas si ei loqui digneris. qd facere possit. ut digna efficiatur visione tua gratiosissima Et xpus. Possu itaque facere. et uere possu. Et quia non est filia dilectissima mater. ut ad illam faciem meam ad te. te qui cupiens omnibus petitionibus exaudiri. Ex quo pro ipsa me rogas. et indicabo tibi modo qualis est. Ut scilicet uadat ad eum. qui sibi de me et de te ecclesia diu notitiam tribuit. et ei utatur consilio. Et si secundum consilium eius fecerit. iterum ueniam
m et manifestato me ei. et assumam eam a me. Hiis igitur dictis disparuit uisio. Et katarina excitata. et ipse reuisa ammirabatur de hiis omnibus que uiderat. Summo cum desiderio expectans diem crastinum. ut perficeret possit ea que didicerat et audierat in uisione illa sacra. Mane autem facto. ipsa assumptis secum honestis matronis. accessit ad cellam uiri dei. et prostrata ad pedes eius. cum lacrimis cepit uisionis seriem et per ordinem enarrare. deprecans obnixe. ut sibi consulere dignaretur. quod ei foret agendum.

et ad hoc qd digna efficeretur uidere illam faciem speciosam. Ille uero consolatione repletus et gaudio. incepit et predicauit ei fidei xpiane misterium et lauacro regenerationis initiatam. remisit ad propria. Exortans eandem ut omnibus uigilantius perseueraret. quia absque dubio mereretur optatum promissum uidere. Katarina igitur ueteri ueste deposita. innocentie pallio circumamicta. gaudens reuisa est domum. Ubi cum nocte sequenti se in cubiculo orationi dedisset. Uidet in extasi sanctam uirginem gloriosam ad se iterum uenientem. et filium baiulantem. qui faciem suam gloriosam et letam ad se dulciter conuertebat. Ad cuius intuitum liquefacta est anima eius. et cadens uelud mortua. ut sibi uidebatur iacebat. Uirgo autem mater dei. ipsam eleuauit et confortauit. Et alloquens filium in hiis uerbis dicebat. Fili mi karissime. placet tibi katerina. Et xpus. Ecce katerina ex commice. sancta est uolud candida columba. ex fatua. sancta est sapiens et docta. ex ignobilis.

fcā ē generosa. At expauuerie.
nimis ē laeu plectata. Vnde
m placet. et ītitū qd̄ simulr p̄
bere ad sensū. paratus sū eā in
spōsam m̄ accipere ppetuam.
Quod audiens katerina pro
cidit ī faciē suā. et ait. Vtinaz
merear ancilla tua. lauare pe
des seruor̄ et ancillar̄ dn̄i et dn̄e
mee. Tūc uirgo beata. ut sibi in
dicatū. extēd̄ manū apprēdit dex
terā eius. et filio suo porrigebat di
cens. Anulo fidei tue subarra eā.
et ī ppetuā tibi sponsam assūme.
¶ Quo facto xp̄s eam subarrauit.
anulo aureo. in quo erat gē
ma preciosissima. dicens. In
fide accipio te in spōsam ppe
tuam. et post me nullum ma
ritum carnalem admittas.
Ab his pactis. katarina exci
tatur. et in digito anulari. quo
xp̄s eam puisionem desponsa
uerat. reperit anulum pre
tiosum. Vnde extūc. mundo
et pompis eius penitus ab
renuntians. sponso celesti
famulatur fideliter. Que q
dem. xviii. etatis sue āno
mortem perdidit. et uitam
inuenit per sacri martirii
palmam. sicut in eius legen
da luculenter apparet.
Explicit conuersio glorio
sissime uirginis et martiris
sanctissime katerine. Deo. g̃re [illegible]

Incipit passio sancti placidi

Anno ab incarnatione dm̄ cccc
xxij. Imperante Justino ī peratōe
in urbe constantinopoli. Rome
autē Tertullo patrio rem publi
cam strenue gubn̄ate subuigi
lio papa. Eodem tempe beatissi⁹
ac deo dilect⁹ pr̄ Bn̄dict⁹ uelud
lucifer int̄ astra aput sublacū
radiabat. fama itaqȝ tanti pris
ptotū romanū ī periū volitāte
ad aures p̄fati Tertulij patricij
usqȝ puenit. Qui dū cū optima
tibus romani ī perij adp̄rem
sanctissi⁹ bn̄dictū puenisset
obtulit deo ⁊ eidē pat̄ bn̄dicto
placidū filiū suū p̄mogenitū
etate septēnem nutriendū et
erudiēdū sc̄dm regularē normā
institutōnis. sicqȝ bn̄dicaōne ac
cepta ad urbē reuersus est. Pla
cidus autē scissim⁹ puer cū
sub beati bn̄dicti regulari ma
gisterio excresceret scām ⁊ deo
placidam vitā inomib⁹ ducere
cepit. Quē vir dei cernēs ad
alta succrescē ac si ꝓp̄u filium
illū vnice diligebat. Tandem
transactis qnqȝ annis reuelat̄
dn̄ic⁹ bt̄o bn̄dicto ut ad castrū
cassinū iret ⁊ destructo tēplo
apolinis ibidē monasteriū ↄstr̄e

ret. qui iussis obtēperās assūptis
secū duob⁹ discipulis bt̄o mauro
⁊ bt̄o placido iter agress⁹ est. Cūqȝ
ad cassinū castrū bn̄dict⁹ pr̄ pue
nisset p xl dies nō lōge a tēplo
apolonis dn̄ omnipotētē orās p
mansit. demū vero ↄtriuit ydolū
subu̇tit aras succidit lucos atqȝ
cū discipulis suis placido ⁊ mau
ro cassinū fundauit monasteriū
Igitur cū ad aures tertulij roma
ne urbis patrij puenisset qd̄ scs
Bn̄dict⁹ cū placido eiusdē patrij
filio in sua possessione casini mont̄
que sibi de paterna h̄editate obue
nerat monasteriū ↄstruxisset
gauisus est gaudio magno et
accersitis ad se nobilissimis de
ciuitate romana viris cōcito
gradu cassinū puenit. Cui⁹ ad
uentū dū pr̄ bn̄dict⁹ cognouiss&
cū discipulis suis placido et
mauro ante ianuā mōsterij
in eius p̄git occursū. patricius at
btm̄ bn̄dictū p̄ mag̃ abstinētia
corpe exaustū conspiciēs de eq̄
celeriter descēdit et ita ut
erat auro gēmisqȝ ornat⁹ intra
cornēs deosculabat̄ vestigia
eius. Quē pater sanct⁹ a terra
eleuās ⁊ adspect⁹ suū stringēs

osculatus est demu in ecclesia indutus
z p gaudio in fletu prumpens illu a re
liquis infratz quetu deduxit Ter
tullus vero de osculata omi ggrato
obtulit deo z eide patri bndicto totu
ex integro cassinu monte cu uniusis
ptinenciis suis deinde hortatu beati
placidi filij sui obtulit sacto Bnd
to dece z octo patrimonij sui curtes
quas in sicilia uir potens posidebat
Placidus at beatissim9 du in robur
virilis etatis uenisset se in omnib9
mgro suo bto Bndicto subde studuit
z sub eius doctrina angelica uita in
tris duce cepit · post hec venera
bilis pr Bndictus gvocata omi ggga
tone fr̄u pcepit bto placido ut
a suptis duob9 monachis in sicilia
pgeret z ibidem in suo patrimonio
monasteriu edificaret qui iuss
libent obtemperans dato pri oscu
lo a suptis secu duob9 monachis
Gordiano z donato naue ascendit
transfretatsqz mare messana sici
lie deuenit ad urbe z repleta
est omis messana ciuitas gau
dio sup aduetu eius Altera die
egressus ciuitates venit ad portu ma
ris in veritqz in suo patro
nio locu habile ad gstruc
du monsteriu vbi iacies
fundamenta edificauit ora
toriu ad honore sa iohis bab
constructo qz monasterio cepit
i mag sanctitate deo suire die
ac nocte vna cu xxxiij fratrib9
nam exceptis dieb9 dnicis
cotidie ieiunabat vinu nuq
bibens cilicio semp ad carnem
indutus desup vili panno se te
gebat sopnu sedendo poci9 q
iacendo capiebat Jnquadrage
simali die dnico z tcia z quinta
feria pane tantu z aq gtentus
erat alijs dieb9 nichil manducans
neqz bibens diuulgabat fama
sancti eius p tota siciliam et venie
bat ad eu cca gtracti lepsi ydropici
[illegible] obsessi z diuersis ifir
mitatib9 fatigati rogantes ut
man9 suas scas eis i ponere
et qt qt orando tangebat statim
sanabat aquitaqz detinebat
infirmitate P[illegible] eodem tep9 du i qur
be roma fama creuisset q scs
placidus in sicilia tantis mi

raculis coruscaret dño eius
germani fr̄es Euticius ⁊ victori⁹
vna cū sorore ip̄i⁹ germana sc̄a
flauia uirgine b̄tm placidū
fr̄em suū vid̄e desiderātes de
cōsensu parētū suoꝝ urbem
romā egressi naue cōscēdūt
dantesq; carbasa ventis sici
liam deuenerūt ⁊ ad portū
ciuitatis messane applicātes
classem ī litore soluūt. Et des
scēdentes denaui ad sc̄i iohīs
cenobiū tendūt. videntesq;
sc̄m placidū fr̄em suū repleti
sunt gaudio magno et in
osculis eius ruētes ⁊ se diu
tius cōplexantes obmmicta
te amoris ⁊ gaudii ī fletū
maxi'm⁹ prorupcrūt. post hec
cū omnia mōsterii habitacula
perlustraret, ac quemet cōstr̄c
ta esse laudaret. aliquātis
dieb⁹ apud b̄tm placidū fr̄em
suū remorari decreuerūt.
Eodē tempē apud paganos qui
hyspaniā inhitabāt. Abdala ī p̄ij
ssim⁹ xp̄i p̄secutor regnū admi
nistrabat. hic cētū nauiū expe
ditōm cōgregauit. Et sup eas quē
dam crudelissim⁹ sarracenū nōīe ma
nucha duce p̄ficiēs cōt̄ romanū
direxit. ī perīu mandās ut ecle
sias xp̄i destrueret ⁊ xp̄ianos
ad deoꝝ suoꝝ molach ⁊ repha ⁊
luciferi culturā cōpelleret. nō
cōsencientes aūt diuisis suppliciis

necaret. Cui⁹ ille īperio parēs cū pli
ma strage xp̄ianoꝝ fecisset. post
aliquātos dies ī quib⁹ Euticī⁹ victori
⁊ sc̄a flauia abtm placidū venerāt
cū fr̄es nocturnale synaxim in ecclesia
decantaret. Iam dict⁹ manucha ī na
uib⁹ cū paganis sex milibus
octingentis adueniēs fores mōste
rij confringi ⁊ oīs ī vinclis ullis
sit aligari cep̄ ⁊ fcm est. nā sc̄s pla
cidus vna cū fr̄ib⁹ suis ⁊ sorore
simul cum cu triginta mōchis cathe
vinct⁹ manuche aspectib⁹ p̄sentāt.
Quē crudelis tyrann⁹ ut vidit di
xit ad eū. Cui⁹ vocaris. sc̄s placid⁹
respōdit xp̄ian⁹ sū. dux dixit ne
ga xp̄m tuū ⁊ dic meū cōuiua et
uxta tecū ī victissimū regē nostrū
abdale deos adora ⁊ dimitto te. Sc̄s
placid⁹ dixit Ego dñm meū ihm xp̄m
nūq̄ negabo sed p̄cius nomine
mori parat⁹ sū. dux vero adhec mi
nis indignās dixit adducite vic
toriū ⁊ flauiā ⁊ reliquos xxx
vos adhec q̄d dicitis. sc̄i mires qi
ex vno ore dixerūt. Ex in animo tuo
insidet p̄fice nā que a p̄mo audisti
ab omnib⁹ dictū eē putato eo q̄d p̄
amore xp̄i pati sum⁹ aīam ponē
adhec dux manucha vehementer

natus iussit sctm placidu vna
cu omib9 fr̄ib9 expoliari ꝛ gra̅ui
sime fustib9 cedi dic̄es vbi n̄ bib9
redat eiusq ꝯiut' ac diutissime
ceder̄it vides i pussimus dux q̄d
in extimis essent dixit ad eos ita
te morti destinati si delinquere
multas an perire decreuistis
Sci martires q̄i vno ore dixut
Nos dnm ihm xp̄m vnu deu ee
corde credim9 ore confitem̄ et
ab eius cultura nuq̄ recedim9
fac q̄ vis xp̄iani sum9 Stupe
fact9 ad hec crudelis carnifex
dixit ministris iterz flagelent
ꝛ crudelissime pena mel' torq̄tur
vberta iubib; ad eum torsiūe resi
pisce̅t hij qui i erroze decreuerit p
manere Conuistri itaq; impeta ti
ranni i peruii flagellis ꝛ crudeli
torquetes eos clamabant dicētes
negate xp̄m uerum negate Sci at
du torqr̄er rogabant dnm dic̄es
Dne ihu xp̄e fili dei viui libera nos
a boim cepitacōne ꝛ a liadalis o
perancui iniqui. Dux vero ad
martiri tolerātia p̄motus pre
cepit ut i manib; a trijo ligatis
ꝛ ~~[struck]~~ pedib; vincti includerent
p septē dies in ea ꝛ nec
pane neq; aq̄ eis dari sed ius
sit p singulos dies eos acrime
fustib9 cedi ꝛ .. vbiq; om̄i cibo ꝛ
potu eos dimitti ut sic deficiant
p crudelissimas corporis cruciatu si for
te plagis corporalib9 fatigati
eius nefandis iussionib9 ob
temperarent Cuq; cotidie dure
cederent Scus placidus iniqua
co supplicio constitutus confortata
bat fr̄es suos ꝛ nō dieb9 ne
q; noctib; a colloquijs diuis
ꝛ orōne cessabat Audiens hec
tyrannus ꝛ solita nequicia
inflamatus iussit die octauo
scm placidu cu socijs sibi p
sentari ꝛ absq; omi interrogacō
iubet eos spoliari ꝛ pedib9
sursu ac capite deorsu
suspendi ꝛ flagellis hinc
inde crudelissime laniari ꝛ
sub capite vniuscuiusq; fumu
horidu subministrari Cuq;
om̄s sigillati vn9 p9 aliu
hoc ordine cruciati fuisset
iussit dux manudya dari
vnicuiq; sanctorz vnu pu
gillu ordei crudi ad man
ducandu ꝛ paululu aque
adbibendu dicebatq; ad
sanctos Si negaueritis xp̄m
deu esse q̄d q̄d pecieritis da
bim9 vobis ꝛ eritis q̄i fr̄es
regis mei Abdale ac dn̄i
in regno eius Ad hec scus
placid9 eleuās oculos in
celu ait. Narrauerunt michi
iniq̄ fabulacōnes sed nō

ut lex tua oia mandata tua iutas unq
psecuti st me adiuua me dissim9 manuuch
exbri placidi ore talia du ibca audisset
fres ac sem indignats iussit cu cu socijs
suis in carcere recludi Alia vo die dux
manuchea resides in gsistorio iubet sibi
btm placidu cu duob9 frib9 gmanis
eutitio ac victorino n no flauia ugine
psentari audierat eni q hij iiij gmani
gnuti ab vno pre et eade mre nati fuisset
et ideo [illegible] hij iiij
ligatis retro manib9 cora ipiissimo dnac p
sentati sunt quos ut tiran9 vidit rabido
inflamat9 furore indicto silencio dixit
testes i voco deos q nec inrogato dignos
vos mea excelencia indicauit Nunc aut no
ut criminis obnoxios sed ut fres vos alo
quor ut deponetes ptinacia vane supsti
tionis mis acquiescatis sanis monitis ob
tempantes ppceptis regis mi abdale et ma
sicu pphan mim molab veneratores hoc si fece
ritis hui9 vite gaudijs felicit fruemini et
dabun9 vobis infinitas posesiones q si no
feceritis diuis suplicijs morieris Adhec scs plac
dus respondit Neqz blandimetis nobis suade potes
nec minar aspitatib9 terrore incute valebis
ut atqud recedam9 Tunc seuissim9 tyrann9 ira
et furore inebriat9 iussit scm placidu cu duob9
frib9 suis et cu sorore flauia tam diu uirgis
mactari donec int manus deficeret patret
crudeles iniuist seuictis belue madatis et
durissimis uirgis sco corpa lacerabat et
du uerberabat alij deficiebat et alij succede
bat cuqz iam nec vox n sensus in eis apare
ret pagani estimates eos mortuos reco
serui [illegible] fuit angel9 dni
et confortauit milites xpi [illegible] omnia
corp uulnera sanauit [illegible]
[illegible] Mane aut
facto pagani videntes ad carcere [illegible]
dei illesos videntes gertio gdn duci nunciauit

Beatum ipiissima9 tyrannus iussit btm
placitu cu omib9 frib9 sibi psentari Qz
tuncti ptore facie fubitda ita allocu
tus est Quo usqz stultos vos nosse tol
lerat clemetia mea et tormenta vos
crucifixu negare sin alias acriori mor
te peribitis Scus placidus Rn O infeli
ces quare sic excecati estis credite
in dnm ihm xpm q si no facietis ignis
vos eternus excipiet Adhec crudelis
tirann9 dolore et ira pmot9 iussit bto pla
cido cu lapide os et arteria confringi
et lingua ei radicitus amputari q
cu factu fuisset Scus placidus clama
bat lingua pcisa circus audictu sit no
dni nri ihu xpi qui liberat nos ab oi ma
lo semp Cuqz omis fres eius Rn Ame
pnimia ira tyrann9 quasi amens fact9 iussit
scm placidu cu omib9 frib9 stricte ligari
et sup tibias eoz anchoras nauiu poni
et sup anchoras lapides magnos suppoi
ut hoc dolore gpulsi xpm negaret cuqz
die ipa et nocte tota in tanto cruciatu p
durasset et scus dni placidus psallet
et soror ac fres eius oraret et deo gras
agerent die altera illucescete cruentus
carnifex terribili furore succesus dicta
uit sentecia dices placidu eutitium
victorinu ac uirgine flauia vna cu tri
ginta monachis xpicolis iuictissimi regis
mi Abdale pcepta gtepnetes et xpm
qui dnicis crucifixus est p deo colentes
capite cedi iubem9 et corpa eoz i pnata
lupis et canib9 ac volucribus celi deuora
da reliqui Nequissimi ac ministri gceto gra
du venientes circueruit scos ac custodia
et usqz ad litus maris quo decollandi erant
eos flagellando duxerunt Tunc scus placid9
eleuatis oculis i celu hanc ultima oroz fudit
Adnm dices Dne ihu xpe fili dei vivi q de
celis ad tera descedisti et pro nra salute crucis
patibulu sustinuisti [illegible] esto nobis
famulis tuis et pmittissione sci magri
nri seui tui benedicti da nobis uirtutis
gstancia ut hui9 agonis stadiu i trepido
animo et mete robusta pcurrere valeam9
no tamen gmis inimicus aliqd obstaculum nris
ante ferat metib9 sed angel9 testamen
tui michael nras aias i pace suscipiat
qui cu eo de9 benedictus in secula secloz Cuqz
omis fres respodisset Amen securi cuce
ma decollati sut vna cu sco placido m
nachis xpicolis d pl sicilia anno dni ccc [illegible]

Explicit passio sanctorum placidi et
sociorum eius [illegible]

... sba creata / ?nsibile i corporee i mortale deo sdo nul
lam ymaginem ... n creatore nullaque colorum nullius membri ...
nullo spatio finit

Anima creatura uirtuata / asimilglanza della trinitate.
... tre uirtude imaginata / memoria ragione et uolunta
... sangue / nervosa corporata / ... spirto de sensualitate.
Se fosse sangue fore rationata / ongne animale chusa quimitate
E cosi dunque chi sangue non perdesse / per nullo modo douerria morire.
... fosse sangue sangue uita / natura sapere che ...
Corpo o non puote et no corpo vedere ne lo gposto la ...

Nemo uidit deum umquam non ...
Ergo chi ua cerchando ymagine .i. chinole fuge quatucunque gli piano ... figure
spirituale della mente solo et no del corpo. molto erra. a suo grande detrimento per o
che auegna che sia decto altroue .i. a moises uidebis posteriora mea non est
crede ne opinare i natura sua chome decto nemo puo uedere ... e ce
... neuna chosa possiamo sapere ... per lo intelecto intendere seno
per aliqua forma o sustantia lieue imaginabile o palpabile o per sentimento en
trato nel senso sentito. sichome dolore alegreza tristeza el ... per che decte
to gustate quidete .i. uedete per le chose che son create i celo i terra i uite
no. ... incognimate ... sentite. et intendete ...
fabilmente ... creatore sopra ogni chosa quantunque fusse luce quan
tunque fosse dolceza. ... a questo chonsideratesi ... grade ... perfecta
... a fede ... non sentito ... inteso ... modicho qua
... chi gli a dato a sentire nel altra vita lo perfecto
chonpimento de la gloria che ... nebeati ... quanto ... lui ... est ...
chon grande cognoscimento ueramente ... considerare per la qual quantita
di giustitia ... chome facta justitia ... dio figliuolo di dio ... homo
... solo uide dio asumpto in una persona diuina ... unita
... ciò che di dio riceue. chome per se medesimo ... dice
ogni chosa ... padre e mio ... fose ...
i me credere. ... humanita ... sapientia ... non materia
... che ... de ... chon ...
sua uita di dio i finita ... sangue orando per noi ... fu
doloroso per lo nostro peccato ... la justitia nostra non habundaua piu che quella
de farisei non i ... uerremo ...
... ogni justitia ... per noi ...
... sua justitia della ... sua suauita ...

Ista sunt vii planete qui sunt excentri qui resident super
terram igitur et subtus celum firmamentum .i. stellarum
que planetarum quilibet in grossitudine ut refert
Pebi .... maximus philosophus viii. mi
lia. miliarium .... plus ad ambulandum.
Luna que complet cursum suum in xxviii. diebus quasi
.... et est longe a terra .lxxxix. milia ....
que luna sic .... pars ....
Item nota quod quilibet istorum planetarum longe est ab alio
lxxxvii milia miliarium.
Mercurius qui complet cursum suum in .... xxviii. diebus.
Venus que complet cursum suum in .... diebus ....
Sol complet cursum suum in uno anno integro. Quia
sol est maior .... terre .... clxvi. ....
sicut per astrolomum .... quod est ipse sol
maior .... alterum circulo lune .... .lii. mi
lia miliarium. Item ... a terra usque ad solem
sunt .iiii. milia miliarium. .... .lx. miliarium ad
ambulandum. Mars qui complet cursum suum in duo
bus annis. Jupiter qui complet cursum suum in
.xii. annis. Saturnus qui complet cursum suum in
xxx. annis. Summa a terra usque ad celum stellarum sunt
lxxx. milia miliarium .... xl. milia miliarium
plus. Grossitudo terre namque .... .viii. miliarium
secundum philosophum. Quia in medio .... grossitudinis est
infernus. purgatorium. et limbus .... constat
.iiii. milia miliarium. Circuitus ....

Circumciditur ....

.... roma .... qui cod....
....

....

[illegible]

378

[illegible] sepultura [illegible]

Sidus stella - divitias - [illegible]

[illegible]

[illegible] ascendit [illegible]

[illegible] astrologi [illegible]

[illegible]

[illegible] istut mille [illegible]

[illegible] hec miracula [illegible]

[illegible]

[illegible] quadru[illegible]

[illegible]

[illegible] in flore [illegible]

[illegible]

Plus [illegible]

fructu amaro [illegible]

[illegible] fuisset [illegible]

[illegible]

teret [illegible]

[illegible]

MSS.
FIRENZE

cc. [4], 378 numerate. Mutila-
ta c. 174

febbr. 1971 M.F.

Iste liber est scē camaldulēsis hēmi · I. C. W. 150.

De aduentu dñi · 3 ·
De sco andrea aplo ·
De sco nicholao · 11
De sco ambrosio · 106
De sancta lucia · 12 ·
De sco thoma · 19 ·
De natiuitate domini · 19 ·
De sancta anastasia · 21 ·
De sancto stephano · 22 ·
De sancto iohe apostolo · 24 ·
De innocentibus · 2
De sancto thoma
De sancto siluestro
74 De circumcisione dñi · 3
De epiphania dñi · 3
De sancto paulo heremita · 80 ·
De sancto remigio · 81 ·
De sancto ylario · 82 ·
De sancto machario · 82 ·
De sancto felice inpincis
De sancto marcello ·
De sancto antonio
De sancto fabiano
De sancto sebastiano 86 ·
De sancta agnete 88
De sancto vincentio 90 ·
De sancto basilio 94
De sco iohe elemosinario
De conuersione sci pauli 96
De sca paula
De sancto iuliano
De septuagesima
De sexagesima
De quinquagesima

De quadragesima ·
De ieiuniis .iiij. tpe
De sancto ignatio
De purificatione bte uginis · 66 · Feb
De sancto blasio ·
De sancta agatha ·
De sancto vedasto
De sancto amando ·
De sancto ualentino
De sancta iuliana
De cathedra sci petri ·
De sancto mathia aplo · Sancte perpetue et felicitatis et comm. sci saturnini
De sancto gg pp ·
De sancto longio ·
De sancto benedicto ·
De sancto patricio ·
De annuntiatione dñica
De passione dñi
De resurrectione dñi ·
De sancto secūdo mr ·
De sca maria egyptiaca
De scis tiburtio et ualeriano · aplis
~~De sancto ambrosio~~
De sancto georgio
De sancto marcho euuangelista ·
De sancto marcellino
De sancto uitali ·
De uirgine quadam apud antiochiam ·
De sco petro mr ·
De sco philippo aplo
De sancto iacobo aplo
De inuentione sce crucis ·
De sco iohe ante portam latinam ·

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE